

ΒΕΒΗΚΟΝ

ΤΗΣ

**ΕΛΛΗΝΙΚΗΣ ΕΚΚΛΗΣΙΑΣΤΙΚΗΣ
ΜΟΥΣΙΚΗΣ.**

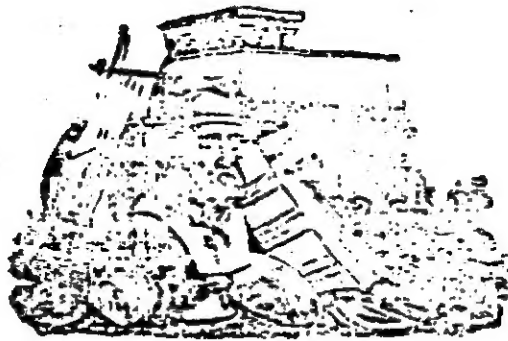
ΦΙΛΟΠΟΝΗΘΕΝ ΜΕΝ

ΥΠΟ

ΚΥΡΙΑΚΟΥ ΦΙΛΟΣΕΝΟΥΣ

ΤΟΥ ΕΦΕΣΙΟΜΑΓΙΝΗΤΟΣ.

Ἐκδοόμενον δὲ ἐγκρίσει καὶ ἀδεία τῆς Μεγάλης τοῦ Χριστοῦ Ἐκκλησίας.

ΕΝ ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΥΠΟΛΕΙ,

ΤΥΠΟΣ, ΚΥΛΛΙΝΟΥ ΜΙΣΘΑΙΣΟΥ.

1868.

Πάν αντίτυπον μὴ φέρον τὴν κάτωθεῖ ἰδιοχείρου ὑπογραφήν μου
ὡς κλοπμαῖον καταδικάζεται κατὰ τοὺς νόμους

Παύλος

ΠΡΟΛΕΤΟΜΕΝΑ.

ΤΟΥ παρόντος Λεξικοῦ τὴν ἐκδοσιν ἀνέλαβον οὐχὶ διότι ἐφαντάσθην ὅτι μόνος ἐγὼ κείνημαι πάντα τὰ προσόντα τὰ πρὸς τοιοῦτον μέγα ἔργον ἀπαιτούμενα, ἀπαγὰ ! Ἀλλὰ τὸ μένον καὶ κύριον αἷτιον ἔτι πρῶτον μὲν ὁ πρὸς τὴν ἐθνικὴν ἡμῶν μουσικὴν διακρίσις ζῆλός μου· δευτέρου δὲ αἱ πολλαὶ παραξηγήσεις καὶ ἀσάφειαί, αἷτινες βαθμηδὸν καὶ κατ' ὀλίγον, διὰ τῆς παραμελήσεως τῆς Μουσικῆς προέκυψαν, ὥστε καὶ πολλὰ μέλη καὶ ὀνόματα μελῶν καὶ κλάδων, πρὸ ἀνημνησμένων χρόνων ἐγνωσμένα ὑπὸ τῶν προγόνων ἡμῶν, συνίδη ν' ἀπολίθωσι τὸ ἴδιον ὄνομα καὶ νὰ προσλάβωσιν ὀθνείων καὶ ἀλλότριον, ἢ καὶ ὅλως διέφορον, ὡς τοῦτο συνίδη εἰς τοὺς ἤχους. Ταῦτα καὶ ἐπὶ πλείονα αἷτια, ἐν οἷς καὶ ἡ προθυμία ὅπως δώσω νῆξιν εἰς σοφωτέρους καὶ εὐσημανεστέρους τῶν πραγμάτων, ἵνα ἐμμερίσιστερον ἐπιληθῶσι τοῦ πράγματος, με παρακίνησαν εἰς τὴν ἐκδοσιν τοῦ Λεξικοῦ τούτου, ὅσαρ ὅν ἐχω βεβαίως τὴν ἀξίωσιν νὰ ἐμωρῶ, ὡς ἀλάνθαστον ἀπύκνασμα πάντων τῶν Μουσικῶν γνώσεων. Ἡυστάμην μὲν τελευτά ἐκ τῶν ὑπερχόντων συγγραμμάτων, πολλὰ ὅμως καὶ ἐκ χειρογράφων ἀπέσκαψα, ὅπως ἀποτελέσω ἐν ὅλῳ, ὅσον ἔνεστι· πλήρες, περιέχον πάντα τὰς μουσικὰς γνώσεις τὰς ἀναγκαίους εἰς τὴν καθ' ἡμῶν μουσικὴν.

Ὅτι μὲν ἡ παρ' ἡμῶν μουσικὴ ἐκ παλαιότητος καὶ γραφῆς· μέχρις ἡμῶν ἀπὸ τῶν προγόνων κατήντησεν, οὐδεὶς δύναται νὰ διαμνησθῇ. Ἄν ὅμως τὰ μέλη τὰ σήμερον ψαλλόμενα εἰσὶ τὰ αὐτὰ μὲ τὰ ψαλλόμενα πρὸ ἑξαμυρίων πεντακοσίων ἢ δεσχυρίων ἐτών, τοῦτο εἶνα ζήτημα τὸ ὅποιον ἀπέκειται εἰς ἄλλους νὰ λύσωσι. Πιθανόν ἡ μουσικὴ ἡμῶν νὰ ἔπαυε εἶναι καὶ ἡ γραφικὴ. Ἀπλῶς ὅπως ἡ ζωγραφικὴ περιορισθεῖσα εἰς μόνον τὴν ἱερὰν εἰκονογραφίαν κατήντησεν εἰς εὐτελὴ παρακμήν, ὥστε ἰδίως νὰ ἀναφανῇ εἰς Βαραήλος ὅπως ἐκλαϊκώθη καὶ οὕτω δώσῃ τὴν εὐχὴν πρὸς τὴν γιγαντιαίαν πρόσθεν ἦν ἐπιστάσατο, οὕτως ἐνδεχέσθαι, λόγῳ, χωρὶς νὰ δύναμαι καὶ νὰ τὸ βεβαιώσω, ἡ Μουσικὴ τῶν Ἑλλήνων εἰς τὴν ἐκκλησίαν περιορισθεῖσα, καὶ κατὰ τὰ ἄλλα ἀκαλλιέργητος μέινουσα, νὰ ἔχασε μέγα μέρος τοῦ κάλλους αὐτῆς καὶ τῆς λαμπρότητος· ὡσαύτως εἶναι βέβαιον ἐπὶ ἐπὶ τῇ βῶσει ἀρχαίων ποιημάτων, ὡς ἐκ ποδειγμάτων, ἐποίων καὶ ἐμελῶν οἱ παλαιότεροι μουσικοδιδάσκαλοι· ἀλλὰ διατηρήσαντες τὰ μέτρα, διατήρησαν ἀρὰ γε καὶ τὸ μέλος; Καὶ τοῦτο κατ' ἐμὲ εἶναι ἄλυτον ζήτημα, εἰ καὶ πολλὰ χροῖα παραινέσω παραδείγματα στίχων ἀρχαίων μελισμῶν ἐπὶ τῇ βῶσει τῶν μεταγενεστέρων μελῶν καὶ μόνον εἰ περὶ τὰ τοιαῦτα εἰδικαὶ δύνανται ν' ἀποφανθῶσιν· ἐπειδὴ ἐγὼ τοῦλάχιστον, ὅσον αἱ ἀσθενεῖς δυνάμεις μου τὸ ἐπέτρεπον, ἀνεζήτησα πανταχοῦ τοὺς λόγους τούτων καὶ τὰς ἀποδείξεις, ἀλλ' οὐδὲν εἶρον ἂν τις ἄλλος ὅμως εὔρε καὶ δύναται ν' ἀποδείξῃ τὰ τοιοῦτον μυρίαίς θά τῷ γνωρίζω χάριτας ἐγὼ τε καὶ ἄπαντες οἱ μουσικοί. Διὰ τὸν αὐτὸν ὅμως λόγον εἰς οὐδένα ἐπιτρέπεται ἀνεῖ ἀποδείξεων νὰ διισχυρίζηται τοῦτο ἢ ἐκεῖνο, ἐπειδὴ ἐνταῦθα εἰς εἰστίας οὐδὲν δύναται τις νὰ συμπεράνῃ.

Οἱ πρόγονοι ἡμῶν, καθὼς ἐκ τῶν συγγραμμάτων αὐτῶν μαθήσαντες, ἀνύψωσαν τὴν Μουσικὴν εἰς μέγιστον βαθμὸν τελειότητος καὶ λαμπρότητος, ἀναπτύξαντες αὐτὴν καὶ διὰ θεωρίας λίαν ὑψηλῆς. Ἐῖχον δὲ καὶ γραπτὰ τῆς μουσικῆς σημεῖα, ὧν πλείονα εὗχονται· ἀλλὰ ἐυστυχῶς ἀγνοεῖται ἡ δύναμις ἐνὸς ἐκείνου, ὡς μὴ περιουθέντων γραπτῶν μελῶν τῆς γεγραμῆς ἐκείνης ἀρχαιότητος. Καὶ ὅμως ἄκοντες ἀναγκασμένοι νὰ κινήσωμεν εἰς θυμωσμένον διὰ τὴν λιπρότητα καὶ ἀκρίβειαν τοῦ νεὸς των.

Καὶ ὅντως τίς εἰν θαυμάζει βλέπων ὅτι τὰ μουσικὰ στοιχεῖα τῆς παύσεως εἰσὶν ἐληφμένα ἀπὸ τὰ μεγάλα ἢ κεφαλαιώδη στοιχεῖα τοῦ Ἑλληνικοῦ ἀλφαβήτου, ὅσαρ μεταχειρίζοντο οἱ πρόγονοι ἡμῶν ἀρχαῖα Ἑλληνικὰ εἰς τὸ ποιεῖν καὶ ποιεῖν τῆς μελωδίας καὶ ποτὲ μὲν αὐτὰ ὀρθῶς, ποτὲ δὲ πλαγίως καὶ ποτὲ μὲν ἀντιστραμμένως, ποτὲ δὲ καθυλασμένως; Καὶ ποτὲ μὲν αὐτὰ οὔσα καὶ τέλεια ποτὲ δὲ ἄλλαι

πῶς καὶ ἀμελητικῶς (α) ; ὡς τὸ ἄλφα Α, καὶ ἡμίτερον Ι, ὡς τὸ Β, καὶ Β, ὡς τὸ γάμμα Γ, καὶ γάμμα ἐπεστραμμένον γ, καὶ γάμμα ἀντεστραμμένον Λ, (τὸντούτοις καὶ τὸ δίγαμμα Γ)· ὡς τὸ Ζ, καὶ ζῆτα Ζ· ὡς τὸ ἥτα Η, καὶ ἥτα ἑλλειπὲς 4· ὡς τὸ κάππα Κ, καὶ κ· ὡς τὸ λάμβδα Λ, καὶ λάμβδα πλάγιον <, καὶ λάμβδα ἀντεστραμμένον V· ὡς τὸ πῖ, καὶ πῖ ἀντεστραμμένον Π, καὶ πῖ πλάγιον =· ὡς τὸ σῖγμα Σ, καὶ σῖγμα ἀντεστραμμένον ω· ὡς τὸ ταυ Τ, καὶ ταυ πλάγιον ρ· ὡς τὸ ὑφίλον Υ, καὶ ὑφίλον κατεστραμμένον 1· ὡς τὸ ϕῖ Φ, καὶ ϕῖ πλάγιον Θ, καὶ ϕῖ ἑλλειπὲς ῥ ἡμίρι πλάγιον σ, (ὅπερ ἡμεῖς μεταφραζόμεθα εἰς τὸ μερτυρικὸν ποιόν, ὄρθιον ρ)· καὶ ὡς τὸ ὦμεγα Ω, καὶ ὦμεγα τετραγώνον υ· πῖον υ ; (δ).

Τίς δὲν μένει ἐκτετακτός, βλέπων τὰ σημεῖα τῆς μερτυρικῆς ποιότητος ἐκάστου κυρίου καὶ πλαγίου ἔχου τῶν τριῶν γενῶν τῆς ἡμετέρας Ἑλληνικῆς Ἑκκλησιαστικῆς Μουσικῆς, ὅτι εἰσὶν ἀπὸ τὰ μικρὰ ἢ φιλὰ στοιχεῖα τοῦ Ἑλληνικοῦ ἀλφαβήτου ὅτινα μεταφραζόμεθα κατὰ τὴν ἀνάγκην παρ᾽ ἐσθιν, καὶ διατρέχουσιν τῶν Βυζαντινῶν, καὶ ἄλλων ἐξ Ἰταλίας, καὶ ἄλλων μερῶν ὁρμωμένων σοφῶν ὁρθοδόξων Ἑλλήνων χορῶν ἀνδρῶν καὶ ἄλλα μὲν ἐξ αὐτῶν ὁρθῶς καὶ ἀδιαπόρως (ἢ κατὰ τὸν Ἀνώνυμον ἀμελητικῶς)· ἄλλα δὲ κατὰ τὸ ἴδιον ταυτῶν Σχῆμα πλαγίως ; ὡς τὸ δέλτα δ, καὶ δγ· ὡς τὸ ζῆτα ζ, καὶ ς· ὡς τὸ λάμβδα λ, καὶ λ· ὡς τὸ τελικὸν ς, καὶ σ· καὶ τὸ κεφαλαῖωδες ἡμίρι ρ, τοῦθ' ὅπερ ὁ Γαυδέντιος Σχηματίζει πλάγιον (γ).

Τίς δὲν ἐκπλήττεται βλέπων ὅτι τὸ γορθικὸν β, καὶ τὸ κελαστικὸν γ σημεῖον τῆς μελωδίας τῶν κραυγμάτων, καὶ ἄλλων μελωδικῶν θέσεων τῆς ἡμετέρας Ἑλλ. Ἑκκ. Μουσικῆς εἰσὶν ἀπὸ τὸ στοιχεῖον ν καὶ μ. τοῦ Ἑλληνικοῦ ἀλφαβήτου, καὶ σύγκεινται μὲν ἐκ δύο νῖ νν, παράγεται δὲ ὁ σχηματισμὸς ἀπὸ τὸ στοιχεῖον μ, καὶ γ ; (δ). Καὶ τίς δὲν πείθεται ἐπὶ μᾶλλον περὶ τούτου, βλέπων σὺν τοῖς ἄλλοις καὶ τὰ σημεῖα τῆς ποιότητος, καὶ ἄλλα σφαιρόδρωνα καὶ σφαιροδρόνα τῆς ἡμετέρας Ἑλληνικῆς Ἑκκλησιαστ. Μουσικῆς, ὅτι εἰσὶν ἐφευρέσεις τῆς Ἀλεξανδρινῆς Σχολῆς (ε), καὶ ταῦτα ἐκ τῶν κερα-

(α) Ἀμελητικῶς, λέξις τοιαύτη δὲν ὑπάρχει εἰς τὰ λεγικά τῆς Ἑλληνικῆς γλώσσης· εὗρον δὲ αὐτὴν γεγραμμένην εἰς τὰ κοινὰ τετραγάρδια τῆς Ἀρχαίας Ἑλληνικῆς Μουσικῆς εἰς τὴν χορῶν τοῦ τόμου τῆς νῆτης Διεξουγμένων α Νήτη διεξουγμένων, ϕῖ πλάγιον, καὶ ἡ ἀμελητικὸν ϕ 4 σ· ἡ ὅποια λέξις ἀμελητικῶς ὑπάρχει καὶ εἰς τὰς ὑποσημειώσεις τῆς σελίδος 67, τοῦ Ἀνωμένου Συγγραμματος, τοῦ περὶ εἰσαγωγῆς τῆς Μουσικῆς Βακχείου τοῦ Γέροντος. Ἀλλὰ, πῶθεν, καὶ πῶς εἶδα καὶ ἔχει ὁ Ἀνώνυμος οὗτος Συγγραφεὺς τὴν λέξιν ταύτην ἀμελητικῶς τοῦτο οὐκ οἶδα.

(β) Περὶ τῶν στοιχείων τούτων καὶ ἄλλων τοῦ Ἑλληνικοῦ ἀλφαβήτου, καὶ πῶς μεταφραζόντο αὐτὰ ἀρχαίοι Ἕλληνες εἰς τὴν Μουσικὴν, καὶ πῶς εἰς τὴν χορῶν ἐκάστου τόμου ἐπὶ τῶν κοινῶν Τετραγάρδιον. ὅντατι νὰ βεβαιώθῃ ὁ περιέρχων μουσικὸς καὶ ἐκτετακτὸς φιλόλογος, ὅταν ἐπεξέλθῃ τὸ περὶ Εἰσαγωγῆς Τέχνης Μουσικῆς Ἀνώνυμον σύγγραμμα Βακχείου τοῦ Γέροντος, Λατινιστῇ καὶ Ἑλληνιστῇ, τόμος. . . . 1811 (σελ. 78—81 καὶ 89).

Τὰ ἀντεστραμμένα καὶ κατεστραμμένα, τὰ δεξιὰ καὶ ἁριστερά, τὰ καθεικυσμένα καὶ πλάγια, σώζονται σποράδην καὶ εἰς ἄλλα συγγραμμάτια Ἑλληνικά, ὅπως ὑπάρχει συντούτοις καὶ τὸ λάμβδα πλάγιον ἀριστερόν. α Οὐ μέντοι γε δοκέοιμι ἀδύνατον καὶ αὐτὴν ἡμᾶς ὁμωγῆπως ἀνακαλίσταί, καὶ τὴν τῶν ἀρχαίων ἀπαγγεῖλαι ὡς ἐρικτὸν μνηστῆναι, τὰ μὲν φιλούμενα τῶν στοιχείων ἄκροις τοῖς χεῖλεσι προφέροντας, ἐν δὲ τοῖς ὁσυνυμνωμένοις ἐκ βάθους τοῦ θώρακος τὸ πνεῦμα ἐκφέροντας, ἐν δὲ τοῖς περισπωμένοις ἐπιτείνοντας ἡμὰ τοῦτο καὶ ἀνέντας· ὥσπου νῦν Μουσικῶν καίδης ἐν τοῖς δε τοῖς σημεῖοις < > ποιοῦσι α· (πραγματεία περὶ τῆς τῶν Ἑλληνικῶν στοιχείων ἐκρυνήσεως Ἀναστασίου Γ. Φιλιππουπολίου περὶ πρωΐας σελ. 167).

(γ) Περὶ ὅλων τούτων τῶν ὁρθῶν καὶ κατεστραμμένων, τῶν πλαγίων καὶ ἀντεστραμμένων, τῶν κεφαλαίων καὶ μικρῶν στοιχείων τοῦ Ἑλληνικοῦ ἀλφαβήτου ἀρκετὰ καταδεικνύει ὁ Ἀνώνυμος συγγραφεὺς (ῖσως ὁ Μαῖθῆμιος) εἰς τὰς ὑποσημειώσεις τοῦ εἰρημένου περὶ Μουσικῆς Συγγραμματος Βακχείου τῷ Γέροντος. (ἴδε σελ. 78—81).

(δ) Περὶ τῆς παραγωγῆς τῶν τοιούτων σημεῖων β, γ, ἴδε εἰς τὸ στοιχεῖον N· γ, β· καὶ εἰς τὴν λέξιν α. Ηγάδην καὶ Διηλοπείλαστον α.

(ε) Σερουῖος ὁ Καθηγητὴς Σύρου, περὶ τῶν τῆς ἡμετέρας Ἑλλ. Ἑκκ. Μουσ. σφαιροδρόνων ἱστορικῶς ἀναφέρει ταῦτα. α Τὰ δὲ τῆς ἡμετέρας Μουσικῆς σφαιροδρόνα καὶ σφαιροδρόνα ἐκνεύθησαν μὲν ἀπὸ τῆς Ἀλεξανδρινῆς ἐποχῆς, δὲ οὐδ' εἰρήσεται λόγους (ἀπὸ 200 π. Χ.), ἐπολακλασιώθησαν δὲ καὶ ἐποικαλίσθησαν ἔπειτα εἰς τὸν νῦν τρόπον ἀπὸ τῆς χριστιανικῆς ἐποχῆς α· ὁ αὐτὸς ἀλλοχρῶν. α Η Ἑλ-

λαίωσι ἢ μεγάλων στοιχείων τοῦ Ἑλληνικοῦ ἀλφάβητου; καθὼς τὸ μὲν ὀλίγον —, ἀπὸ τοῦ κεφαλαίου δι; ἴωτα ι πλάγιον —, τὸ δὲ κέντημα *, ἀπὸ τοῦ μικροῦ ἴωτα ι, πλάγιον ἀντιστρέφον *, καὶ δὲ κέντημα **, ἀπὸ καὶ τοῦ μεταγενέστερου, παθόντων καὶ ταῦτα. νὰ ᾖσιν ἀπὸ δύο μικρὰ ι ι, πλάγια ἀντιστρέφα **· ἢ δὲ ὑπερβολή, καὶ αὕτη ἀπὸ τοῦ ἴωτα μικροῦ, πλάγιον δεξιόν, ὡς *, πολὺ πιθανόν· ὅμως νὰ παρήγῃ ἀπὸ τοῦ τελικοῦ σίγμα μικρὸν ε, πλάγιον δεξιόν *, διότι τὸ σημεῖον καὶ τὸ σχῆμα τῆς ὑπερβολῆς ταύτης, καὶ εἰς τὰ παλαιὰ χειρόγραφα τοῦ καλαίου συστήματος τῆς μουσ. καὶ εἰς τὰ χειρόγραφα τῆς νέας μεθόδου, διακρίνεται τὸ πλάγιον καὶ δεξιόν αὐτῆς σχῆμα κατὰ τι καὶ ἐλικοειδὲς, ὡς ε (z) ἢ δὲ πεταστή ∪, εἶναι αὐτὸ τὸ στοιχείον σίγμα μέγανον Ε, ἀντιστραμμένον ∪, ὡς ἔχει ἡ χορδὴ τῆς ὑπάτης, καὶ παρυπάτης τοῦ τετραχορδοῦ τῶν μέσων τῆς ἀρχαίας Ἑλλην. Μουσ. οὐαίως καὶ τὸ ἑλαρόν ∪, εἶναι ἀπὸ τὸ αὐτὸ σίγμα κατεστραμμένον, ὡς ∪ κ.τ.λ. ἐκ τούτων τὰ τρία ἀνεῖρε Πτολεμαῖος ὁ Φιλάδελφος Βασιλεὺς τῆς Αἰγύπτου οἷον τὸ ἴσον —, τὸ ὀλίγον —, καὶ τὴν ἀντιστρέφον ∪, καὶ ἐπρόσθετεν αὐτὰ εἰς τὴν ἡμετέραν Ἑλληνικὴν Μουσικὴν, καθὰ βεβαιώσιν ἡμεῖς τὰ σφραγίσματα τῶν παλαιῶν ἀνδρῶν καὶ ἀρχαιολόγων (6).

Καὶ τίς δὲν μένει ἐκθαμβος, ὅταν ἴδῃ τὸ σύνθετον ἀλφάβητον, ὅπου κεῖται καὶ σώζεται εἰσέτι εἰς τὰ ἀρχαῖα ἀλφάβητάρια τὰ παιδαγωγικὰ, οἷον, τὸ α, αω, ββ, γγ, δδ, εε, ζζ, ηη, θθ, ιι, κκ, λλ, μμ κ.τ.λ. ὅπως μεταχειρίζοντο αὐτὰ οἱ ἀρχαῖοι Ἕλληνες μουσικοὶ εἰς τὸ ποσὸν καὶ ποιὸν τῆς μελωδίας, εἰς τὸ τροπικὸν καὶ χρονικὸν τῆς ποσότητος τῆς μελωδίας, εἰς τὸ μακρὸν καὶ βραχὺ τῆς ἀρσεως καὶ θέσεως τοῦ χρόνου (μετὰ τὴν διαφορὰν ὅτι, ἄλλοι εἰσι μὲ ἄλλα ἀντίστοιχα τὰ σύνθετα διὰ κεφαλαίων στοιχείων), ὅπως εἰσὶ προσδωρισμένα εἰς τοὺς φυσικοὺς τόνους ἐπὶ τῶν Κοινῶν τετραχορδῶν τῆς ἀρχαίας Ἑλλ. Μουσ. οἷον ἐπὶ τοῦ Τετραχορδοῦ τῶν Ὑπατῶν, ἐπὶ τοῦ τῶν Μέσων, ἐπὶ τοῦ τῶν Διεzeugμένων (καὶ τοῦ τῶν Συνημμένων), καὶ ἐπὶ τοῦ Τετραχορδοῦ τῶν Ὑπερβολαίων; ὅπου βεβαιώσιν καὶ παριστάνουσιν εἰς τὰ περὶ τῆς ἀρχαίας Ἑλλην. Μουσ. σφραγίσματα τῶν ἑγραπτῶν τῆς Ἑλλάδος ρωμαίων Λατίνων, Γερμανῶν, Ἰταλῶν καὶ ἄλλων σοφῶν τῆς Εὐρώπης, ὡς ὁ Κωδὶξ τοῦ Ἀλαπολιτάνου, καὶ τὸ τοῦ Μειδουρίου κ.τ.λ.

Ἑλληνικὴ γλῶσσα οὔτε τόνους οὔτε πνεύματα εἶχε μέχρι τοῦ Γ. κ. Χ. αἰῶνος, ἀλλ' ἐγράφετο καὶ ἐλαλειτο ὅπως ἡ Λατινικὴ, Ἰταλικὴ κτλ. ἀπὸ δὲ τοῦ Ἀλεξάνδρου καὶ τῶν διαδόχων, ἀπ' οὗτοῦ τὸ Ἑλληνικὸν ἔθνος ὑπέπεσεν εἰς τὴν δυναστείαν ἐκείνων, ἀπ' οὗτοῦ ἡ Ἑλληνικὴ γλῶσσα καὶ ἡ Μουσικὴ περιερχομένη τὴν Ἀσίαν καὶ Αἴγυπτον, ἤρχισεν νὰ ἀλλοιωνῇται εἰς τὰ ἀλλόφυλα στόματα, ἔκτοτε ἔπρεπε νὰ ληθῇσι μέτρα καὶ μέσα, διὰ τῶν ὁποίων καὶ οἱ τονισμοὶ τῆς γλώσσης νὰ διατηρηθῶσι, καὶ ἡ ἀκρίβεια τῆς Μουσ. τί ἐμαθοῦσθαι λοιπὸν ἡ τότε ἀκαμάζουσα Ἀλεξανδρινὴ Σχολὴ (200 π. Χ.); ἐπενόησε τοὺς τόνους καὶ τὰ πνεύματα, μὲ σκοπὸν νὰ διασώσῃσι τὴν τῶν λέξεων προφορὰν. Τὰ δὲ σημαδόφωνα καὶ σημαδόφωνα (ὅπως τὰ βλέπομεν ἕως τὴν σήμερον, εἰς τὴν καθ' ἡμεῖς μουσικὴν), μὲ σκοπὸν νὰ διασώσῃσι τὸν μουσικὸν ρυθμὸν καὶ τὸ μέλος τῶν ἤχων. Καὶ ἰδοὺ ἀπὸ τότε καὶ τίνες ἐνεκα ἐιστήχθησαν εἰς τὴν γλῶσσαν μας τὰ πνεύματα καὶ οἱ τόνοι. Καὶ ἐκ τούτου πάλιν ἀνακρούονται οἱ περὶ τὸν Βοστίον καὶ Ἑνώβιον. (ἴδε τὴν αὐτοῦ περὶ ποιήσεως Καλλιόπης σελ. 8 καὶ 13).

(α) Ἀπ' οὗτοῦ ὁ τύπος ἤρξατο νὰ καλλωπίζῃ τὰ στοιχεία τῶν Ἑλληνικῶν γραμμάτων, ὡς καὶ τὰ στοιχεῖα ἢ σημεῖα τῆς Μουσ. πολλὰ εἰς ἀπείρων ἀπώλειαν τὰ πρωτότυπον αὐτῶν σχῆμα ὡς τὸ ζ, τὸ ε, τὸ τελικὸν σίγμα ε, καὶ ἄλλα καὶ ἐκ τῶν μουσικῶν, ὡς ἡ πεταστή, ∪, τὸ ἑλαρόν ∪, καὶ ἡ ὑπερβολή *

(β) Ὁ μὲν Χρύσανθος Προβστ, εἰς τὴν Ἀρήτην περὶ ἀρχῆς καὶ προοδου τῆς Μουσικῆς λέγει· «Κατὰ τῶν ἀριθμῶν τῶν τριῶν Μουσῶν ἐρεῖρε, λέγουσιν, ὁ Πυθαγόρας τὰ τρία μέρη τῆς ἐν Μουσικῇ ποσότητος Ὑπατοιδὲς, Πητοιδὲς, καὶ Μεσοιδὲς ἐνεκῶθα βασιῶν καὶ τὴν διὰ τριῶν συμπωνίαν. Κατὰ τὸν αὐτὸν λόγον, λέγει συγγραφεὺς τις μεταγενέστερος (Ἐγγεμίδιον Ἰωάννου τοῦ Δαμασκηνοῦ) ἐρεῖρε καὶ ὁ Πτολεμαῖος, τοὺς τρεῖς χαρακτῆρας τῆς Μουσικῆς τὸ ἴσον, τὸ ὀλίγον καὶ τὴν ἀντιστρέφον» (Θεωρητικὸν Μῆνα μέρος Β'. ἰζάριον 10).

Ὁ δὲ Α. Πετρηπίδης, τὰ αὐτὰ λέγει εἰς τὸ περιοδικὸν αὐτοῦ σύγγραμμα «Ἀποθήκη τῶν ωφελίμων γνώσεων». (Περὶ Μουσικῆς, ἔτος 1848 φυλλάδιον Φεβρουαρίου μηνός).

Ὁ δὲ Ἀρχαιολόγος Κροικὸς Μαλίβρωτος ὁ Θεσσαλονικεὺς, ἐν τῇ Ἀρχαιολογίᾳ αὐτοῦ εἰς τὰ περὶ Μουσικῆς κεφάλαιον λέγει· «Κατὰ παλαιὰς ἐγίνοντο μεταβολαὶ πνέει τῇ σήμερον ἔχομεν 14 φωνάς, 8 ἀνεούσας, καὶ 6 κατιούσας» λέγουσιν, ὅτι ὁ Πτολεμαῖος ἴσως ὁ Κλαύδιος, ἐρεῖρε, τὸ ἴσον, τὸ ὀλίγον καὶ τὴν ἀντιστρέφον ».

νόμιμον περί τῆς ἀρχαίας Ἑλλήν. Μουσ. σύγγραμμα Λατινιστὶ καὶ Ἑλληνιστὶ, ὃ ἐπιγράφεται Εἰσαγωγή Τέχνης Μουσ. Βαρχαίου τοῦ Γέροντος α.

Καὶ ἀπὸ τούτων Βυζαντινοὺς Μανουὴλ ὁ Βρυέννης, καὶ εἰς μεταγενέστερας ἐκ Νεοχωρίου τοῦ Κτιστοῦ τοῦ τῆς Κωνσταντινουπόλεως, Βασίλειος Στεφανίδης ὁ ἱεροφιλόσοφος, ὅστις διέκρινεν εἰς τὰς ἐπιστήμους Ἀκαδημίας τῆς Εὐρώπης αὐτοὶ δὲ καὶ ἄλλοι οὐκ ὀλίγα πραγματεύονται περὶ τῆς καθ' ἡμᾶς Ἑλλήν. Ἑκκλησ. Μουσ. καὶ τῆς ἀρχαίας.

Ὡσαύτως παρατηρεῖ τις ὅτι τὰ μελικά ποιήματα τῆς ἱεῖς ἡμῶν Ἀκαλουθίας καὶ πλεῖστα τροπάρια τῆς ψαλμωδίας, καὶ ὅλοι σχεδὸν οἱ ψαλμοὶ τοῦ Δαυτὶδ, καὶ ᾠδαὶ τῶν Προφητῶν, καὶ διάφορα ἑμμέτρα τροπάρια τῶν Ἑκκλησ. ποιητῶν, ὁλονότι τὰ κατὰ στίχον Στιχηρὰ Προσόμοια, Καθίσματα, Εἱρημαὶ ᾠδῶν, πεζῶν τε καὶ ἱαμβικῶν στίχων τῶν Καταβασίων, Ἐξαποστειλαρίων, κτλ. ἀντιστοιχοῦσι καὶ ταυτίζονται πρὸς τὰ μελικά ποιήματα τῶν Ἀρχαίων.

Ὡσαύτως ἐκείθεν μαθαίνομεν ὅτι οἱ Νόμοι ἢ Ἦχοι καὶ τὰ συστήματα τῆς ἡμετέρας Ἑλλήν. Ἑκκλησ. Μουσικῆς εἰσὶν αὐτοὶ οἱ Νόμοι ἢ Ἦχοι καὶ ἄλλα διάφορα συστήματα τῶν τριῶν γενῶν, καὶ οἱ φυσικοὶ τόνοι τῆς διατονικῆς κλίμακος, οἷον τοῦ μέζοντος 12, τοῦ ἐλάσσονος 9, καὶ τοῦ ἐλαχίστου 7, ἐκείνων τῶν ἀρχαίων Ἑλλήνων.

Οὐ μὴν ἀλλὰ καὶ τὰ ποιητικὰ μέτρα τῶν στίχων τῶν ἀρχαίων ποιητῶν εἰσὶν ἡνωμένα μετὰ τὰ μουσικὰ μέτρα τῶν στίχων τῶν προσομοίων στιχηρῶν, Ἐξαποστειλαρίων, Εἱρημῶν καὶ Καθισμάτων, οὕτως ὥστε καὶ νὰ φέλλωνται οἱ τῆς Ἰλιάδος καὶ Ὀδυσσεΐας στίχοι τοῦ Ὀμήρου καὶ ἄλλων ποιητῶν ὅπως καὶ τὰ μελικά ποιήματα τῆς ἡμετέρας ψαλμωδίας (α).

Ἐπὶ δὲ βλέπομεν ὅτι οἱ στίχοι τῆς Ἰλιάδος καὶ τῆς Ὀδυσσεΐας τοῦ Ὀμήρου, τὰ μελικά ποιήματα τοῦ Ἀριστοφάνους, τοῦ Εὐριπίδου, τοῦ Σοφοκλέους καὶ τοῦ Πινδάρου, τονίζονται καλλίστα ἐπὶ τῶν διαφόρων προλόγων τῶν τροπαρίων, οἷον τῶν στιχηρῶν προσομοίων, τῶν ἔξαποστειλαρίων, τῶν Εἱρημῶν καὶ τῶν καθισμάτων. Ποῖος ὁρθόδοξος Ἑλλήν, ἢ καὶ ξένος σοφὸς καὶ ποιητὴς, καὶ ποῖος πατὴρ τῆς Ἑκκλησίας ἀναίρει ὅτι τὰ ποιητικὰ μέτρα τῶν ἐκκλησιαστικῶν ἑμμέτρων στίχων ἢ τροπαρίων ἐλήφθησαν ἀπὸ τὰ μέτρα τῶν ἀρχαίων ποιητῶν; Καὶ ποῖος πατὴρ τῆς Ἑκκλησίας ἀρνεῖται ὅτι, οἱ καθ' ἡμᾶς ὁκτὼ ἦχοι, καὶ τὰ συστήματα τῶν διαφόρων ποικίλων τε καὶ δραστηρίων κατὰ κλάδον ἦχων, τῶν χαρακτηρίζοντων ἦθος τὸ Ἀξιωματικόν, τὸ μεγαλοπρεπὲς καὶ κόσμιον, ἅπερ χαρακτηρίζονται ἀπὸ τὸν πρῶτον ἦχον, καὶ ἀπὸ τούτων ποικίλους αὐτοῦ καὶ ἐπειταγωγικοὺς κλάδους, ὅστις πρῶτος, εἴν' ἐκεῖνος ὁ ἀντιστοιχῶν μετὰ τὸν Δωρίον ἦχον τῶν ἀρχαίων (β) ἢ ἦθος τὸ συγκινητικόν, καὶ τὸ χυνόν, ἅπερ χαρακτηρίζονται ἀπὸ

(α) Ἐπὶ τῶν μουσικῶν μέτρων τινῶν στιχηρῶν Προσομοίων, καὶ τινῶν Καθισμάτων καὶ Ἐξαποστειλαρίων πολλῶν δὲ Εἱρημῶν τῶν ἐννέα ᾠδῶν τῶν διαφόρων ἑμμέτρων πεζῶν τε καὶ ἱαμβικῶν στίχων τῶν Καταβασίων, ἐτυνίσθησαν πολλοὶ στίχοι τοῦ Ὀμήρου καὶ ἄλλων ποιητῶν, ὑπὲρ τὰ ὀδοσκήκοντα τροπάρια, περὶ ὧν ἴδε λέξιν κατὰ πρόλογον ἐκάστου Εἱρημοῦ, καὶ ἄλλου ἑμμέτρου στίχου.

(β) Ὅτι ὁ ἀντιστοιχῶν μετὰ τὸν Δωρίον ἦχον εἶνε ὁ καθ' ἡμᾶς πρῶτος ἦχος, ἀποδεικνύεται ἐντεῦθεν ἐπειδὴ τὸ χαρακτηρίζον τὸν πρῶτον ἦχον κατὰ τὸ Ἀξιωματικόν, τὸ μεγαλοπρεπὲς, καὶ τὸ κόσμιον ἦθος, αὐτὰ ταῦτα τὰ χαρακτηριστικὰ καὶ αὐτὸ τοῦτο τὸ ἦθος, χαρακτηρίζει καὶ τὸν Δωρίον ἦχον. Περί οὗ, ὁ μὲν Ἀριστείδης ὁ Κουῖντιλιανὸς λέγει· «τῆς ἀρμονίας ἐκάστης διαφυλάττειν τὸ ἴδιον τῆς Φρυγίας τὸ ἔνθεον, τῆς Λυδίου τὸ βαρχικόν, τῆς Δωρίου τὸ σερνόν, κτλ.» ὁ δὲ Ἀθήναιος ὁ Διπνός. λέγει· «Ἡ μὲν οὖν Δωρία ἀρμονία τὸ ἀνδρώδες ἐμφαίνει καὶ τὸ μεγαλοπρεπὲς, κ.τ.λ.» Ὁ δὲ Σαρίσκος Μεγδάνης εἰς τὸ περὶ Μουσικῆς τῶν παλαιῶν λέγει· «Εἶναι λοιπὸν ἡ Μουσικὴ τέχνη δεκνύουσα τὰ ἰδιώματα τῶν σωνῶν, τὰ ἱκανὰ πρὸς ἀποτελεῖν μελωδικῆς ἀρμονίας. Τὰ ἀπλὰ εἶδη τῶν τόνων, ἦτοι τῶν ἦχων, εἰς τοὺς παλαιούς κατ' ἀρχὰς ἦσαν τρία, τὸ Δωρίον, τὸ Λυδίον, καὶ τὸ Φρύγιον ἐκ τῶν ὁποίων τὸ μὲν Δωρίον εὐρέθη κατὰ πρῶτον εἰς τὴν Δωρίδα, ἀπὸ τὸν Δωρικὰ Θάμωριν τὸν ἀντικωνιστὴν τῶν Μουσῶν, καὶ ἦτον τὸ πλέον βαρὺ, καὶ χθαμαλόν· εἶχεν ἀνδρώδη, καὶ μεγαλοπρεπὴ τὴν Ἀρμονίαν του, καὶ οὐχ ἡχοποιὴν καὶ ἱλαράν, οὐδὲ παικίλην καὶ πολύτροπον, ἀλλὰ σκυθρωπὴν, καὶ σφοδρὰν· οὐδὲ καὶ ἦτον σερνόν καὶ πραυντικόν, καὶ χρήσιμον ἐξαίρετως εἰς τοὺς ὕμνους τῶν θεῶν, καὶ εἰς τὰ τραγικὰ μέλη.» (Καλλιόπη Παλιννοστοῦσα σελ. 237).

Ὁ δὲ Κρύσανθος Προύστης εἰς τὰ χαρακτηριστικὰ τῶν ὁκτὼ ἦχων καὶ τοῦτου λέγει· «Τὸ ἦθος τοῦ πρώτου ἦχου σώζει χαρακτῆρα σερνόν καὶ ἐμβριθῆ, ἢ μεγαλοπρεπὴ καὶ ἀξιωματικόν καὶ ἂν αὐ-

τὸν δευτέρου ἤχου, καὶ ἀπὸ τῶν γραμματικῶν Συντονολυδίων αὐτοῦ κλάδον ὅστις δεύτερος εἶναι ἀντίστοιχος τοῦ Αὐδίου ἤχου τῶν ἀρχαίων (α). Ἦθος τὸ σκληρόν, τὸ ἀλαζονικόν, τὸ ἐνθερμον, τὸ ἀνδρικόν, τὸ ὀρμητικόν καὶ τὸ ὀρμητικόν, ἀπὸ χαρακτηρίζουσι τὸν τρίτον ἤχον καὶ τοὺς διαφοροὺς διατονικοὺς καὶ ἐναρμονίους αὐτοῦ κλάδους, ὅστις τρίτος εἶναι ὁ ἀντίστοιχος τοῦ Φρυγίου ἤχου τῶν ἀρχαίων (β); Ἦθος τὸ ἀξιωματικόν καὶ μεγαλοπρεπές, τὸ πανηγυρικόν καὶ χορευτικόν, τὸ καθητικόν καὶ ἡδονικόν, τὸ ταπεινόν καὶ διαπεραστικόν τῆς καρδίας εἰς παρακίνησιν τῶν ψυχικῶν δυνάμεων, ἀπὸ χαρακτηρίζουσι τὸν τέταρτον ἤχον, καὶ τοὺς διαφοροὺς ὀραστηρίους, ἐπισταγωγικοὺς καὶ ποικίλους κλάδους, καὶ μάλιστα τὸν διατονικὸν αὐτοῦ Κλάδον τὸν Συντονολυδίων, ὃς καλεῖται « Λέγεττε Ἰτος » ὅστις τέταρτος εἶναι ἀντίστοιχος τοῦ Μιξολυδίου τῶν ἀρχαίων (γ); Ἦθος τὸ φιλοκτίρμον καὶ θρηνώδες, τὸ διεγερτι-

τὸς ὁ ἤχος ταυτίζεται μετὰ τὸν Δωρίον τῶν ἀρχαίων ὁ Πλάτων ἐθεώρει τὴν σιμνότητα τοῦτου, ὡς οὐκ ἔστιν πρὸς τὴν βελτιωσιν τῶν ἡθῶν καὶ παραιτησάμενος τὰς λοιπὰς διαλέκτους τῶν ἤχων ἐνέκρινε τὴν Δωριστί, ὡς ἀρμόζουσαν ἀνδράσι, πολέμικοις καὶ σώφροσι. Διότι αὐτὴ τοῦ ἐφαίνετο ἰκανὴ τὴν φύσιν, τοῦ μὲν σωφρονούντος, νὰ τὴν ἐπιβρώσῃ, τοῦ δὲ ἀνοηταίνοντος, νὰ τὴν σωφρονίσῃ ».

Ἰωάννης δὲ ὁ Δαμασκηνός, καὶ ὁ συμφοιτητὴς καὶ συνάδελφος αὐτοῦ Κοσμάς ὁ μελωδὸς εἰς τὰ κατὰ τοὺς παλαιοὺς ὀνόματα τῶν ἤχων λέγουσι. « Τῶν δὲ ἤχων τὰ ὀνόματά εἰσι ταῦτα· ὁ πρῶτος λέγεται Δωρίος ᾧ ὁ δὲ δευτέρος λέγεται Αὐδῖος ᾧ ὁ τρίτος λέγεται Φρύγιος ᾧ ὁ τέταρτος Μιξολυδῖος κ.τ.λ. » (Μουσικῆς Κανόνων αὐτῶν, ὡς ἐδιδάχθησαν παρὰ τοῦ σοφοῦ αὐτῶν διδασκάλου Κοσμά τοῦ Ξένου ἢ Ἰκέτου. (Ἰδε προλεγόμενα Παπαδικῆς).

(α) Ὅτι ὁ ἀντίστοιχος τοῦ Αὐδίου ἤχου τῶν ἀρχαίων εἶναι ὁ καθ' ἡμᾶς δευτέρος ἤχος, ὅλον ἐντεῦθεν ἐπειδὴ αὐτὸ τὸ χαρακτηρίζον τὸν δευτέρου ἤχον κατὰ τὸ συγκινητικόν καὶ τὸ γαῦνον ἦθος, αὐτὰ ταῦτα τὰ χαρακτηριστικὰ χαρακτηρίζουσι καὶ αὐτὸ τὸ ἦθος ἔχει καὶ ὁ Αὐδῖος ἤχος· περὶ οὗ ὁ μὲν Πλούταρχος λέγει. « Ὀλυμπον γὰρ πρῶτον Ἀριστόξενος ἐν τῷ πρώτῳ περὶ Μουσικῆς ἐπὶ τῷ Πύθωνι φησιν ἐπικτήδιον αὐλῆσαι Αὐδιστί ».

Ὁ δὲ Πλάτων λέγει. « Τὴν Αὐδιστί συμποτικὴν καὶ ἀνειμένην ὄθεν καὶ παραιτεῖται αὐτὴν ἐπειδὴ ἐγκυνοῖ τὰς ψυχὰς τῶν νέων ».

Ὁ δὲ Χρυσάνθος Προῦσος εἰς τὰ χαρακτηριστικὰ τῶν ὀκτώ ἤχων, περὶ τοῦ δευτέρου ἤχου λέγει. « τὸ ἦθος τοῦ δευτέρου ἤχου, ἂν ᾖναι ἐκεῖνος ὅστις ὠνομάζετο ὑπὸ τῶν ἀρχαίων « Αὐδῖος » σώζει χαρακτηριστὰ ἐμφυχοῦντα καὶ κεντῶντα, ἐπὶ δὲ καὶ λυποῦντα καὶ πάθος ἐνστάζοντα ταῖς ψυχαῖς ὄθεν λέγουσι ὅτι ὁ Ὀρφεὺς ἡμέρωνε τὰ θηρία διὰ μέσου τοῦτου τοῦ ἤχου ».

Ἰωάννης δὲ ὁ Δαμασκηνός καὶ Κοσμάς ὁ μελωδὸς βεβαιοῦσι περὶ τοῦ ἤχου τοῦτου, ὅτι ὁ ἀντιστοιχῶν τῷ Αὐδίῳ τρόπῳ, εἶναι ὁ δευτέρος ἤχος ὁ δὲ δευτέρος λέγεται Αὐδῖος ᾧ ὡς εἴρηται εἰς τὴν ἀνωτέρω σημείωσιν.

(β) Ὁ ἀντιστοιχῶν τῷ Φρυγίῳ ἤχῳ τῶν ἀρχαίων εἶναι ὁ καθ' ἡμᾶς τρίτος ἤχος ἐπειδὴ αὐτὸ τὸ ὅποιον χαρακτηρίζει τὸν τρίτον ἤχον κατὰ τὸ ἀλαζονικόν, τὸ ἀνδρικόν, τὸ ὀρμητικόν, τὸ ἐνθερμον ἦθος κ.τ.λ. αὐτὰ τὰ χαρακτηριστικὰ καὶ αὐτὸ τὸ ἦθος χαρακτηρίζουσι καὶ τὸν Φρύγιον ἤχον· περὶ οὗ, ὁ μὲν μέγας Βασίλειος λέγει. « Ταύτῃ τοι καὶ Ἀλεξάνδρῳ ποτὶ τὸν Φρύγιον ἐπαυλῆσαντα, ἐξαναστῆναι ἐπὶ τὰ ὄπλα, λέγεται, μετὰ δὲ δειπνοῦντα καὶ ἐπαναγαγεῖν πάλιν πρὸς τοὺς συμπτώτας, τὴν ἀρμονίαν ᾗ ἔλασαντα » (Παραίν. πρὸς τοὺς νέους § 16).

Ὁ δὲ Ἰακώβος ὁ Μεγρόβιος εἰς τὸ περὶ Μουσικῆς τῶν παλαιῶν λέγει. « Καὶ τὸ Φρύγιον (μέλος) ἦτον ὁ μετὰ τοῦ Δωρίου, καὶ τοῦ Αὐδίου ἤχος· εὐρέθη τὸ πρῶτον ἀπὸ τῶν Φρύγα Ἰαγριν, καὶ ἡ ἀρμονία τοῦ ἦτον διεγερτικὴ, καὶ ἀσπενος, διὸ καὶ ἡ χρῆσις τοῦ ἐγένετο μάλιστα εἰς τὰ ἐρωτικά, τραγῆλα ἄσματα, καὶ εἰς κωμικά μέλη ».

Ἀριστοτέλης δὲ ὁ Κουίντιλιανός λέγει. « Τῆς ἀρμονίας ἐκάστης διαφυλάττειν τὸ ἴδιον· τῆς Φρυγίου τὸ ἐνθιον, τῆς Αὐδίου τὸ βαγκικόν, τῆς Δωρίου τὸ σιμνόν, κ.τ.λ. » Ὁ δὲ Ἰωάννης ὁ Δαμασκηνός σὺν τῷ Κοσμᾷ τῷ μελωδῷ βεβαιοῖ περὶ τοῦ ἤχου τοῦτου εἰς τὰ ὀνόματα τῶν ἤχων, ὅτι ὁ ἀντιστοιχῶν τῷ Φρυ-

γίῳ τρόπῳ εἶναι ὁ τρίτος ἤχος. « Ὁ τρίτος ἤχος λέγεται Φρύγιος ᾧ, κ.τ.λ. ».

(γ) Ὅτι ὁ ἀντιστοιχῶν τῷ ὑπὸ τῆς δεκάτης Μούσης Σακρούς ἐφευρεθέντι Μιξολυδίῳ ἤχῳ τῶν ἀρχαίων εἶναι ὁ καθ' ἡμᾶς τέταρτος ἤχος, ὅλον ἐντεῦθεν ἐπειδὴ αὐτὸ τὸ ὅποιον χαρακτηρίζει τὸν τέταρτον ἤχον κατὰ τὸ ἀξιωματικόν καὶ μεγαλοπρεπές, τὸ πανηγυρικόν καὶ χορευτικόν, τὸ καθητικόν καὶ ἡδονικόν, τὸ ταπεινόν καὶ διαπεραστικόν τῆς καρδίας, εἰς παρακίνησιν τῶν ψυχικῶν δυνάμεων ἦθος, αὐτὰ ταῦτα τὰ χαρακτηριστικὰ καὶ αὐτὸ τοῦτο τὸ ἦθος, χαρακτηρίζει καὶ τὸν Μιξολυδίον ἤχον. Περὶ οὗ, ὁ Χρύστην.

κόν και χορευτικόν, τὸ κεχηγνός και χαῦνον, ἅπερ χαρακτηρίζουσι τὸν πλάγιον τοῦ Α'. ἤχον, και ἀπὸ τοὺς διαφόρους ἀπλούς, ποικίλους και χλιδαγούς αὐτοῦ Κλάδους (α); Ἦθος τὸ ἀρμόζον εἰς ἄσματα ἐπικήδεια εἰς μελέτας ὕψηλās και θείας, και τὸ ἡδονικόν, ἅπερ χαρακτηρίζουσι τὸν πλάγιον τοῦ Β'. ἤχον, και τοὺς δραστηρίους και ποικίλους τῆς ἐπεισαγωγῆς κλάδους (β); Ἦθος τὸ ἡσυχαστικόν τὸ γαλήνιον, και τὸ εἰρηνικόν, ἅπερ χαρακτηρίζουσι τὸν πλάγιον τοῦ Γ'. ἤχον ἢ βαρύν και τοὺς διαφόρους διατονικούς και ἐναρμονίους αὐτοῦ Κλάδους (γ); Ἦθος τὸ κλίνον εἰς τὸ θαλπτικόν εἰς τὸ ἡδονικόν, και ἔλκυν

ος Προύσης εἰς τὰ χαρακτηριστικά τῶν ὀκτώ ἤχων, λέγει. « Τὸ ἦθος τοῦ τετάρτου ἤχου σώζει χαρακτῆρα τὸ πανηγυρικόν και τὸ χορευτικόν. Καί ὅταν μὲν ἔχη Ἰσον τὸν Δι, σώζει τὸ Ἀξιωματικόν και Μεγαλοπρεπές ὅταν δὲ τὸν Βου, τὸ παθητικόν και ἡδονικόν και ὅταν τὸν Πα, τὸ ταπεινόν και διαπεραστικόν τῆς καρδίας εἰς παρακίνησιν τῶν ψυχικῶν δυνάμεων ».

Ἰωάννης δὲ ὁ Δαμασκηνός και Κοσμάς ὁ μελωδός, εἰς τὰ ὀνόματα τῶν ὀκτώ ἤχων και περὶ τούτου λέγει, ὅτι ὁ ἀντιστοιχῶν τῷ Μιζολυδίῳ τρόπῳ τῶν ἀρχαίων εἶναι ὁ καθ' ἡμᾶς τέταρτος ἤχος. « Ὁ τέ-

ταρτος ἤχος λέγεται Μιζολυδίας ᾤ, κ.τ.λ. »

Ὁ δὲ Πλούταρχος λέγει. « Καί ἡ Μιζολυδίας δὲ παθητικὴ τις ἐστὶ, τραγωδίαις ἀρμόζουσα, Ἀριστοξένος δὲ φησί, Σαπφῶ πρώτῃν εὐρασθαι τὴν Μιζολυδίαν, παρ' ἧς τοὺς τραγωδοποιούς μαθεῖν λαθόντας γοῦν αὐτοὺς, συζυγεῖν τῇ Δωρισί. ἔπειτα ἡ μὲν τὸ μεγαλοπρεπές και ἀξιωματικόν ἀπαδίδωσιν, ἡ δὲ τὸ παθητικόν, μέμικται δὲ και διὰ τοῦτο τραγωδία ».

(α) Καί ἐκ τῶν πλαγίων ἤχων (οἵτινες διακρίνονται ἀπὸ τοὺς παλαιούς διὰ τῆς ὑπὸ προθέσεως) ὁ ἀντιστοιχῶν τῷ Ὑποδωρίῳ ἤχῳ τῶν Ἀρχαίων εἶναι ὁ καθ' ἡμᾶς πλάγιος τοῦ Α'. ἤχος. Ἐπειδὴ αὐτὸ τὸ ὅποιον χαρακτηρίζει τὸν πλάγιον τοῦ Α'. ἤχον κατὰ τὸ φιλοικτίρμον και θρηνώδες, τὸ διεγερτικόν και χορευτικόν, τὸ κεχηγνός και χαῦνον ἦθος, αὐτὰ τὰ χαρακτηριστικά και αὐτὸ τὸ ἦθος χαρακτηρίζουσι και τὸν Ὑποδωρίον ἤχον. Περί οὗ, ὁ μὲν Χρυσάνθος Προύσης εἰς τὰ χαρακτηριστικά τῶν ὀκτώ ἤχων λέγει. « Τὸ ἦθος τοῦ πλαγίου Α'. ἤχου κλίνει μὲν εἰς τὸ φιλοικτίρμον και θρηνώδες διὰ τὰ Σιγχεαρικά μέλη και Παππαδικά· εἰς τὸ διεγερτικόν δὲ και χορευτικόν διὰ τὰ Εἰρμολογικά, εἰς ταχεῖαν ἀγωγὴν χρόνου (τοῦτο ἐστὶ τὸ α Πάσχα Ἰερὸν »)· εἰς δὲ βραδείαν, εἰς τὸ κεχηγνός και χαῦνον ».

Ὁ δὲ Ἰωάννης ὁ Δαμασκηνός και Κοσμάς ὁ μελωδός· βεβαιοῦσι περὶ τοῦ ἤχου τούτου εἰς τὰ ὀνόματα τῶν ὀκτώ ἤχων, ὅτι ὁ ἀντιστοιχῶν τῷ ὑποδωρίῳ τρόπῳ εἶναι ὁ πλάγιος τοῦ Α'. ἤχος· « ὁ πλάγιος τοῦ Α'. λέγεται Ὑποδωρίος Δ' ᾠ, κ.τ.λ. » καθὼς και οἱ εἰς τὸν ἤχον τούτον στίχοι αὐτοῦ· « θρηνώδες· εἰ σὺ, και φιλοικτίρμων ἄγαν, ἀλλ' εἰς τὰ πολλὰ και χορεύεις εὐρύθυμος, κ.τ.λ. »

Ὁ δὲ Ἀριστοξένος λέγει. « Τὸ δὲ τῶν Αἰολίων ἦθος ἔχει τὸ γυῦρον και ὀγκώδες· διὸ και περιέχουσι τὸ τῆς ὑποδωρίου καλουμένης Ἀρμονίας ἦθος· αὕτη γάρ ἐστὶ, φησὶν ὁ Ἡρακλείδης, τῇ ἐκάλουν Αἰολίδα· ὡς και Ἀἴσος ὁ Ἑρμηνεὺς ἐν τῇ εἰς τὴν Ἑρμιόνην Δήμητριν ὕμνῳ λέγων οὕτως Ἀδάματρα μίλπω κόραρ τε Κλυμένηιο ἱλαχον Μελιδίαν, ὕμνον ἀνάγων Αἰολίδ' ἄρα βαρὺθρομον ἀρμονίαν· τούτα δ' ᾄδουσι πάντες ὑποδωρίον τὰ μέλη. Ἐπεὶ οὖν τὸ μέλος ἐστὶν ὑποδωρίον, εἰκότως Αἰολίδα φησὶν εἶναι τὴν ἀρμονίαν ὁ Λάτος ».

(β) Χρυσάνθος ὁ Προύσης, εἰς τὰ χαρακτηριστικά τῶν ὀκτώ ἤχων λέγει· « τὸ ἦθος τοῦ ἤχου τούτου σώζει χαρακτῆρα ἀρμόζοντα εἰς ἄσματα ἐπικήδεια, και εἰς μελέτας ὕψηλās και θείας· οὕτως ἔχει εἰς τὰ Σιγχερά και Παππαδικά, εἰς δὲ τὰ Εἰρμολογικά σώζει χαρακτῆρα ἡδονικόν, ὅπου δηλαδὴ πλεονάζει μὲν ἡ ποιότης τοῦ μεγαλείου, και δὲν ἀκούσται ἡ τοῦ μεγαλῶ ».

Ὁ δὲ Ἰωάννης ὁ Δαμασκηνός εἰς τὰ ὀνόματα τῶν ἤχων βεβαιοῖ ὁμοίως τὰ αὐτὰ και περὶ τοῦ ἤχου τούτου, ὅτι δηλαδὴ ὁ ἀντιστοιχῶν τῷ Ὑποδωρίῳ τρόπῳ εἶναι ὁ πλάγιος τοῦ Β'. ἤχος. « Ὁ πλάγιος τοῦ Β'. λέγεται Ὑπολύδιος Δ' ᾠ, κ.τ.λ. »

Ὁ δὲ Μανουὴλ ὁ Βρυέννιος, εἰς τὸ περὶ τῶν ὀκτώ ἤχων Κεφ. λέγει· « ἔκταν δὲ εἶδος τῆς μελωδίας εἶναι ἐκεῖνο τὸ ὅποιον ἐπέχει τὸν Ὑπολύδιον τόνον· ὀνομάζεται δὲ τοῦτο ὑπὸ τῶν μελοποιῶν ἤχος πλάγιος δεῦτερος ».

(γ) Ὅτι ὁ ἀντιστοιχῶν τῷ Ὑποδωρίῳ τρόπῳ, ἦν ὁ καθ' ἡμᾶς πλάγιος τοῦ τρίτου ἢ βαρὺς ἤχος, βεβαιοῦται ἀπὸ τὸν βαρύτερον και κατώτατον αὐτοῦ τόνον τοῦ διὰ πασῶν συστήματος, τούτου διατονικοῦ και τοῦ ἐναρμονίου γένους. Περί οὗ, ὁ Χρυσάνθος Προύσης εἰς τὰ χαρακτηριστικά τῶν ὀκτώ ἤχων λέγει· « βαρὺν ἤχον ὀνόμαζαν οἱ Φαλμφοὶ τὸν πλάγιον τοῦ Γ'. ἤχον ἐξ ἀρχαιολογίας· διότι, καθὼς λέγουσιν, ἐπινοήσας ὁ Ἑρμῆς τὴν λύραν ἐπιτάχων, εἰδὼς και φθόγγους ἐπτά, και ἤχους ἐπτά· βαρύτερος δὲ τῶν ἐπτά φθόγγων ἦτον ὁ Ζω· διὰ τοῦτο και ὁ ἤχος ὅστις εἶχεν Ἰσον τὸν Ζω, ὀνομάσθη βαρὺς ἤχος· ὕστερον ὁ Πυθαγόρας και οἱ μετ' αὐτὸν αὐξήσαντες εἰς ὀκτὼ τὰς χορὰς και τοὺς φθόγγους, και τοὺς ἤχους, δὲν ἠθέλησεν νὰ ἀλλάξῃ τὸ ὄνομα τοῦ βαρέως ἤχου· διὰ νὰ μὴ λησμονηθῇ παντὶ πατρὶ ὁ ἀρχαιότατος Λύρα ».

στικόν εἰς πάντα, ἀπὲρ χαρακτηρίζουσι τὸν πλάγιον τοῦ Δ'. ἦχον, καὶ τοὺς διαφορούς ἐπειτάκτους αὐτοῦ ἑλάνους (α) :

Ἐκί τις δὲν ὁμολογεῖ τὴν ἡμετέραν Ἑκκλησιαστικὴν Μουσικὴν ὅτι εἰν' ἰκαίνη ἡ ἀρχαία Ἑλληνικὴ μουσικὴ, ἥς τὰ μέλας τοῖζόνται, ὅπως ἐτονίζοντο καὶ τὸ πάλαι ὑπὸ τῶν ἀρχαίων Ἑλλήνων μουσικῶν μετὰ τὴν στοιχεῖα τοῦ Ἑλληνικοῦ ἀλφάβητου ; μή τοι τὰ σημεῖα τῆς ποσότητος ὁλοκλήρως τοῦ ὀλίγου —, τῆς πίπτουσης U, τοῦ ἑλαφροῦ C, δὲν εἶναι ἀπὸ τὰ κεφαλαῖωδες ἡ μεγάλη στοιχεῖα τοῦ Ἑλληνικοῦ ἀλφάβητου, εἶον ἀπὸ τὸ ἴδιον πλάγιον, καὶ εἶγμα ἀντιστραμμένον, καὶ εἶγμα κατεστραμμένον, καθὼς μεταχειρίζοντο αὐτὰ εἰς τὸν μουσικὸν τοικισμὸν τῆς Μακεδονίας καὶ οἱ πρόγονοι ἡμῶν ἀρχαῖοι Ἕλληνες ; μή τοι τὸ κέντημα *, καὶ τὰ κεντήματα **, καὶ ἄλλα δὲν εἶναι ἀπὸ τὸ ἀλφάβητον ὡς εἴρηται ; μή τοι τὰ βυθμητικὰ καὶ χρονικὰ σημεῖα τῆς ἀγωγῆς τοῦ ταχίως καὶ βραδέως, ἔτσι τοῦ γοργοῦ χ καὶ τοῦ ἀργοῦ γ, δὲν εἶναι ἀπὸ τὰ κεφαλαῖωδες στοιχεῖα τοῦ γάμμα ὀρθίου καὶ ἀντιστραμμένου Γ, γ ; μή τοι τὰ σημεῖα τῆς μαρτυρικῆς ποιότητος δὲν εἶναι ἀπὸ τὰ μικρὰ στοιχεῖα τοῦ Ἑλληνικοῦ ἀλφάβητου, ὡς τὸ ἐλτα μικρὸν δ, διὰ τὸν Δ'. ἦχον Δ, καὶ διὰ τὸν πλάγιον τοῦ Δ'. ν ὡς τὸ εἶγμα μικρὸν (τὸ τελικόν) πλάγιον ς, διὰ τὸν δεύτερον ἦχον Δ, δ, καὶ διὰ τὸν πλάγιον τοῦ Β'. π, κ ὡς τὸ κελαστικὸν διπλοῦν

ν η, διὰ τὸν Γ'. ἦχον ἦη, καὶ πλάγιον τοῦ Γ'. ἡ βαρὺν κατὰ τὸ ἐναρμόνιον ηη, ηη, καὶ τὸ ζῆτα μικρὸν πλάγιον ς, διὰ τὸν πλάγιον Γ'. ἡ βαρὺν κατὰ τὸ διατονικὸν ζ, καὶ τὸ κεφαλαῖωδες ς ἑλλειπτικὸν ἡ ἡμῖσι ὀρθιον q, διὰ τὸν πρῶτον κ. π καὶ πλάγιον τοῦ Δ'. ἡ ἡ κ.τ.λ. ὅπερ μεταχειρίζοντο οἱ ἀρχαῖοι πλάγιον σ, καθὼς παριστάνει αὐτὸ ὁ μουσικώτατος Γαυδέντιος (δ) :

Σὺν τούτοις καὶ τὸ εἰδικὸν σημεῖον τῆς ἐνάρξεως μικρὸν ε ζ, (ὅπερ ἐντιστοιχεῖ χειρογράφους εὐρίσκεται γεγραμμένον καὶ οὕτως ζ, ὡς ἔχει τὸ πρωτότυπον στοιχεῖον ζ), ἡ καὶ τὸ κεφαλαῖωδες Ζ, καθὼς παριστάνει αὐτὸ ὁ μουσικώτατος Βασίλειος Σ. ὁ ἱατροφιλόσοφος (γ).

Εἰς δὲ τὰ χαρακτηριστικὰ τῶν ὁκτώ ἦχων ὁ αὐτὸς λέγει. « Τὸ ἦθος τοῦ βαρέως ἤχου κλίνει εἰς τὸ θυμαστικόν, καὶ μέλιστα ὅταν ποιῆται χρῆσιν τῆς ἐναρμονίου Κλίμακος, εὐδαίμονα χαρακτηρεῖται γαλήνιον, εἰρηνικόν, καὶ δυνάμενον μετριάξαι τὸ ἰσορμητικὸν τοῦ τρίτου ἤχου, καὶ κατακοιμίζειν τὰ πνεύματα. διὰ τοῦτο ἀπαρτίζεται μὲν τοῖς νόις καὶ τοῖς εὐγενέσιον ἀρέσκει δὲ τοῖς ἀπλοῖς καὶ γέροντι ». ὅταν καὶ ἐπὶ περὶ τούτου καταλλήλως στίχοι Ἰωάννου τοῦ Δαμασκηνοῦ, οὗ ἀλλοῦ ἐμφαίνουσι τὸ φυσικὸν ἦθος τοῦ ἤχου τούτου « ὁ τοῦς λογισμοὺς ἐν βοαῖς μισῶν φιλεῖ Ἀνδρῶν δὲ ἄσπετον ἐντερότριτον βρέμει, ὡν ποιήσιλος δὲ, τοὺς ἐπὶ πλὴν ἔχει εἰλους ».

Καὶ ὁ Εὐκλείδης λέγει « ἑξομοῖον εἶδος τοῦ διὰ πρῶτον, τὸ ὑπὲρ βαρύπικτον περιεχόμενον, οὗ πρῶτος ὁ τόνος ἐπὶ τὸ βαρὺ » Ἰωάννης δὲ ὁ Δαμασκηνός εἰς τὰ ὀνόματα τῶν ὁκτώ ἦχων τὸ αὐτὸ λέγει καὶ περὶ τῆς ἀντιστοιχίσεως τοῦ ἤχου τούτου. « Ὁ βαρὺς λέγεται ὑπερρύγιος » ὁ δὲ Μανουὴλ ὁ Βουήνιος λέγει « Ἐξομοῖον δὲ εἶδος τῆς μελωδίας εἶναι ἔκαστον τὸ ὅποιον ἐπὶ τῆς τῶν ὑπερρύγιον τόνου ὀνομάζεται δὲ τοῦτο ὑπὸ τῶν μελωδοῦν ἡχος βαρὺς ».

(α) Ὁ ἀντιστοιχῶν τῇ Ἰσομειολογίᾳ τρόπον, ἢ ὁ καθ' ἡμᾶς πλάγιος τοῦ Δ'. ἦχος περὶ οὗ, ὁ Χρύσανθος Προύσης εἰς τὰ χαρακτηριστικὰ τῶν ὁκτώ ἦχων, καὶ περὶ τοῦ ἠθους τοῦ ἤχου τούτου λέγει. « Τὸ ἦθος τοῦ πλάγιου Δ'. εὐδαίμονα χαρακτηρεῖται κλινόντα εἰς τὸ θελκτικόν, ἰδονικόν, καὶ ἱλαστικόν εἰς πάντα διὰ τοῦτο καὶ οἱ ἑσπεῖοι κατὰ τούτον τὸν ἦχον ἐμελίζοντο ὡς ἐπὶ τὸ κλειστόν ». Ὁ δὲ Ἰωάννης ὁ Δαμασκηνός, ἐν τοῖς ἄλλοις ἡχοῖς, εἰς τὰ ὀνόματα τῶν ἦχων, τὸ αὐτὸ λέγει καὶ περὶ τῆς ἀντιστοιχίσεως τοῦ ἤχου τούτου. « Ὁ πλάγιος τοῦ Δ' λέγεται Ἰσομειολογίας ἡ ἡ » Ταῦτα πάντα εὐκρινέως καὶ διατηροῦνται εἰς τὰ παλαιὰ χειρόγραφα τῆς Παππαδικῆς γεγραμμένα καὶ εἰς μεμβράνας.

(β) « Ἰσομειώσις τις ῥυθμῶν δύναμις βασιλεύει, καὶ πρῶτος ἀκουστὴ ταύτην οἱ παλαιοὶ καταστήσαντες τὸ τῇ ἡμῖσι πλάγιον, καὶ ἀρχὴν τῶν σημείων ἔθεντο τούτου πρῶτον » . . . » Γαυδέντιος.

(γ) Διὰ τὴν ἐν ταῦ ἰνός τετραγώνου εἰς ἄλλο τετραγώνον μετάθεσιν μέλους τινος τῶν ἀρχαίων, εἰς παράδειγμα ἰσομοῖοι αὐτὴν ὁ μουσικώτατος αὐτός Βασίλειος ὁ ἱατροφιλόσοφος εἰς τὸ περὶ Μουσικῆς Σχολασμα αὐτοῦ πρὸς τὰς ἀρχαίας μαρτυρίας, καὶ διαιρίσκει τῶν ποιῶν τετραγώνων τῆς ἀρχαίας Ἑλ-

Μῆται ἐκείνοι οἱ αἰεῖμοι Διδάσκαλοι καὶ Πατέρες τῆς νέας μεθόδου, καὶ εὐεργέται τοῦ ἔθνους Γρηγόριος Πρωτοφάκης, Κουρμούζιος Χαρτοφύλαξ καὶ Χρυσάνθος Πραῦτης, ὅν ἔλαβον τὰ σημεῖα τῆς μαρτυρικῆς ποσότητος, καὶ τὰ τῶν φθόγγων τῆς μονοσυλλαβίου παραλλαγῆς ἀπὸ τὰ μεγάλα στοιχεῖα τοῦ Ἑλληνικοῦ ἀλφαβήτου Z, N, H, B, Γ, Δ, Ε, κατὰ μέμνησιν τῶν μουσικῶν μαρτυριῶν τῶν κοινῶν τετραγάρδων τῆς ἀρχαίας Ἑλλήν. Μουσικῆς; Μῆται οἱ θεοὶ Πατέρες τῆς Ἐκκλησίας οἱ κατὰ βάθος γινώσκοντες τὴν ἀρχαίαν μητρικὴν γλῶσσαν καὶ Μουσικὴν, ὡς ὁ ἱερομάρτυς Ἀθηνογένης (α), ὁ Ἅγιος Ἀμβρόσιος Μεδιολάνων (β), ὁ εἰς Ἰταλίαν αἰχμαλώτως ἐνεχθεὶς εἰς Ἀμασπόν Κοσμάς ὁ Ξένος ἡ Ἰκίτης (γ), Ἰωάννης ὁ Ἀμασσηνός, Κοσμάς ὁ Μιλαρῆς, Διὸν ὁ Σοφός, Κωνσταντῖνος Α. ὁ Πορφυρογένετος, Νικηφόρος Κάλιστος ὁ Ξανθόπουλος, Νικέλαος ὁ Μαλαξός, Σωφρόνιος Πατριάρχης Ἱεροσολύμων, Ἀνατόλιος Πατριάρχης Κωνσταντινουπόλεως, ἡ ὁ ὁμώνυμος αὐτοῦ ἐκ τῆς Μονῆς τοῦ Στουδίτου, Θεόδωρος ὁ Στουδίτης, ὁ Ἅγιος Ἀνδρέας Κρήτης, Βασίλειος Πιχωριώτης, ὁ Ἐπίσκοπος Μάρκος ὁ Εὐγενικός, Ἰωάννης ὁ Ἰμνογράφος, σὺν ταῦτοις καὶ ἡ Σεμνότης καὶ Μουσικωτάτη Καταπὴν Μοναχὴ, καὶ ἄλλοι πλεῖστοι ποιηταὶ καὶ μελοποιοὶ, οἵτινες τὰ μουσικὰ καὶ ποιητικὰ μέτρα τῶν ποιημάτων αὐτῶν καὶ τῶν ἐκκλησιαστικῶν μελετημάτων, ὅν παρέλαβον ἀπὸ τοὺς ἀρχαίους ποιητὰς ὁλοσθέντι ἀπὸ τὸν Πιδαρεν, Ὀμήρον, Εὐριπίδην, Σοφοκλῆα, Ἀριστοφάνην, καὶ ἄλλους;

Μή τοι οἱ ἀντίστοιχοι ἑκάτῳ ἔχῃ, εἰεν ὁ Πρῶτος, ὁ Δεύτερος, ὁ Τρίτος, ὁ Τέταρτος, ὁ Πλάγιος τοῦ Α', ὁ Πλάγιος τοῦ Β', ὁ Πλάγιος τοῦ Γ', ἡ βραχὺς, καὶ ὁ Πλάγιος τοῦ Δ', ὡν τὰ διαγράμματα ἔβη χαρακτηρίζοντα (ὡς εἶρηται ἀνωτέρω) καὶ παραβαλλόμενα πρὸς τὰ ἔβη ἐκάτῳ τοῦ Δωριέου, τοῦ Λυδίου, τοῦ Φρυγίου, τοῦ Μιζολυδίου, τοῦ Υποδωριέου, τοῦ Υπολυδίου, τοῦ Υποφρυγίου, καὶ τοῦ Υπομιζολυδίου, ὅν εἶναι ἐκάτῳ οἱ ἑκάτῳ ἔχῃ τῶν ἀρχαίων, ὡς παριστῶνται ἐν χάρτεσι καὶ μεμβράναις, καὶ ἐνερθεύονται χειρογράτοις τῆς Παππαδικῆς, καὶ εἰς τὰ προλεγόμενα τοῦ κατὰ Γραμματικὴν Εὐωνίου τῆς Ἐκκλησιαστικῆς Μουσικῆς, Ἰωάννου τοῦ Ἀμασσηνοῦ καὶ Κοσμά τοῦ Μιλαροῦ, ὡς εἰδοῦσθαι δύναται παρὰ τοῦ σαρκοῦ αὐτῶν διδασκάλου Κοσμά τοῦ Ξένου ἡ Ἰκίτου (γ).

ἀρχαίᾳ Μουσικῆς (§ 38) λέγων. « Καὶ ὁ τέταρτος ἔχῃς τοῦ Σπυργαρίου διὰ τοῦ Συνημμένου τετραγάρδου φέλλεται τὰ πάλαι, τοῦ Α' τῷ Δ' συναρθίζοντας καὶ τότε εἰς τὸν φθόγγον τῆς Μῆτης τίθεται τὸ σημεῖον » ἐναρξὶς λεγόμενον, ὁλοῦν πάντος τὴν ἐναρξίν τοῦ Συνημμένου τετραγάρδου ».

(δ) Κατὰ τὴν μαρτυρίαν καὶ ἀπόδειξιν τοῦ Μεγάλου Βασιλείου διὰ τὸ ποίημα τοῦ ἐπιλογίου ὕμνου « Φῶς Ἰλαρόν » πῶς ἦναι τὰ μουσικὰ καὶ ποιητικὰ μέτρα εἰς τὸ μικτὸν μέλος τοῦ Μιζολυδίου (τετάρτου ἔχῃ) μὲ τὴν ἐπισπυργωγὴν τοῦ Λυδίου (δευτέρου ἔχῃ), καὶ ἔβαλλον αὐτὸ ὁ ἱερομάρτυς Ἀθηνογένης, ὅπου σοφίζεται καὶ εἰς τῆς αὐτῆς τῆς πρωτότυπον καὶ ἀρχαίαν μέλος, καὶ αὐ ποίαν μουσικὴν εἶχε τοῖς, αὐτὸ ὁ ποιητὴς καὶ μουσικός; αὐτὸς πρὸ 1800 χρόνων; — Λέγω δὲ 250 καὶ 300, μετὰ Ἰησοῦ εἰς τὰς ἀρχὰς τῆς χριστιανικῆς θεολογίας, ὅτε ἐγκαταλείπει ἡ ψαλμολογία τοῦ ἁγίου Ἰακώβου τοῦ Ἀδελφείου, ἔβαλλον μὲν τοὺς ψαλμοὺς τοῦ Δαβὶδ ἐν τῇ Ἐκκλησίᾳ τοῦ Χριστοῦ, μὲ ποίους δὲ τόνους μουσικῆς εἶχον τοῖς αὐτοῖς, καὶ πῶς ἐμύλυσαν τότε τὸ ἀρχαιότατον μέλος τοῦ κατηχητικοῦ τροπαρίου « Χριστὸς ἀνέστη ἐκ νεκρῶν » τὸ « Ἄγιος, Ἄγιος, Ἄγιος, Κύριος, Σαβώθ, κ.τ.λ. » τὸ « Σὺ ὁμιλοῦμεν, σὺ εὐλογοῦμεν, κ.τ.λ. », καὶ ὁ πρῶτος γενομένης ὕμνος « Σιγησάτω πᾶσα σὰρξ βροτεία, κ.τ.λ. » καὶ ἄλλα πάλαι; Πῶς δὲ ἐμύλυσαν, καὶ μὲ ποίαν μουσικὴν ἐτόνουν τὸ ἀρχαιότατον καὶ ἀναιήτην μέλος τοῦ Ἀποστόλου καὶ τοῦ ἱεροῦ Εὐαγγελίου.

(ε) Ὁ Πυθαγόρας προσέθηκε εἰς τοὺς φθόγγους τῶν ὄντων τετραγάρδων, ἐποίησε τὸ διακαστὸν Σύστημα τοῦ τῶν φθόγγων τῆς παραλλαγῆς ἐπαρραλλήζον οἱ μετὰ τὸν Πυθαγόραν πάλιν μὲ τὴν αὐτὴν μονοσυλλαβὴν παραλλαγῆν τῶν ἀρχαίων, τε, τε, τε, τε, ἵως εἰς τὰ τέλη τοῦ Δ'. αἰῶνος μ. Χ.

Ὁ δὲ Ἅγιος Ἀμβρόσιος Μεδιολάνων, ὅπως συμπληρώσῃ πᾶσι τὰς χορδὰς τοῦ διακαστοῦ ἐξ ἰδιαίτης τοῦ φθόγγου ἐν ἐκίστῃ χορδῇ, ἐπέθηκε τοὺς μονοσυλλαβίους φθόγγους τῆς μεθόδου του· εἰς ὃν ὁ τελευταῖος, εἰς πᾶν διακαστὸν γίνεται πρῶτος οἷον· ὁ, τῶς, ὄν, ἀ, νᾶ, βᾶ, νᾶ, ὁ, τῶς, καὶ, κᾶ, τᾶ, βᾶ, νᾶ· ἡ ποίη παραλλαγῇ σοφίζεται καὶ εἰς τὰ παλαιὰ χειρόγραφα τῆς Παππαδικῆς τοῦ παλαιῦ Συστήματος, ἐπὶ τῆς παραλλαγῆς τῶν Μαρτυριῶν.

(ς) Ὁ σεμνότερος αὐτός Κοσμάς ὁ Ξένος ἡγάγη αἰχμαλώτως ὑπὸ τῶν Σαρακηνῶν εἰς τὴν Ἀμασπόν εἰς Ἰταλίαν, περὶ τὰ τέλη τοῦ Ζ'. αἰῶνος μ. Χ. (ὅτε κατέσχον αὐτὸν ἐπὶ 6—7 ἔτη εἰς αἰχμαλωσίαν). αὐτὸν ἀπελευθέρωσε ὁ περίφημος Σέργιος ὁ Μαντινός, ὁ πατὴρ Ἰωάννου τοῦ Ἀμασσηνοῦ, διέτρεφε αὐτὸν ἐν τῷ οἴκῳ Μεγάλῳ· ὁ δὲ Κοσμάς Ἰκίτης γενόμενος, νυμφητὸν εἶδετο τῇ Κυρίᾳ ὑπὲρ τοῦ εὐεργέτου

Ἐν εἰς τὰς ἀρχάς τῆς Χριστιανικῆς θρησκείας, οἱ τότε Ἐκκλησιαστικοὶ δὲν ἀπέβαλλον ἀπὸ τοῦ ἤχους τὰ πρῶτα καὶ ἀρχαῖα Ἑλληνικὰ ὀνόματα αὐτῶν ὡς ἐθνικὰ ὄντων, οἷον, Δώριος, Αὐδῖος, Φρύγιος, Μιζολύδιος, Υποδωριος, Υπαλύδιος, Υποφρύγιος, Υπομιζολύδιος, καὶ ἀντὶ τῶν ὀνομάτων τούτων, δὲν ἀντιστήγον ὀνόματα ὑστερογενῆ, οἷον Πρῶτος, Δεύτερος, Τρίτος, Τέταρτος καὶ εἰς ἑκάστην Πλάγιον αὐτῶν, αἱ ὁποῖα διακρίνονται ἀπὸ τοῦ κυρίου αὐτῶν ἤχους διὰ τῆς ὑπὸ προθέσεως (α), ἥτις τότε ὑπάρχει τοιαύτη τις ἀμφιβολία :

Μᾶλλον τὸ ἐν μειδρόναι καὶ γάρτασι σωζόμενον. Σχῆμα τοῦ Τροχοῦ τοῦ Πενταχόρδου συστήματος, δὲν εἶναι περτημένον ἀπὸ τὸ καλὸν παράχορδον τῶν ὑπερβολαίων, ὅπερ σχηματίζεται εἰς πεντάχορδον, περιλειόμενον μὲ τὴν ὑπεράτην χορδὴν τῆς οὐξίας τῶν ὑπερβολαίων, καὶ παραλλήλῳ μὲν με τοὺς μονοσυλλάβους φθόγγους τῆς ἀρχαιοτάτης παραλλαγῆς διὰ πάντε φθόγγων τε, τα, τη, τω, τε, σατηγίζεται δὲ μὲ τὰς ἀρχαιοτάτας μετρωίας ταύτας Α', Β', Γ', Δ', Α'" (6). ἐκτὸς τῶν κυρίων ἢ

τε τα τη τω τε

ὀξίων τῶν πλαγίων ἢ βαρέων ἤχων, οἱ ἅπτεροι κλάδοι, καὶ αἱ ποικίλαι ἀρμονίαι τῶν διαφόρων χορῶν, ἃς γινώσκουμεν καὶ διακρίνομεν μὲ τὰς ἐθνικὰς ὀνομασίας τῶν Περσικοτουρκικῶν, καὶ τῶν Ἀραβοτουρκικῶν λέξεων εἰς Σαπά, εἰς Χουζάμ, εἰς Τζαριλάχ, εἰς Νιβά, εἰς Σεκιάχ, Χουσεινὴ ἄσράν, Ἀδλίμ ἄσράν, Σουζιτάκ, Φαραχτάκ, Καρά πατάκ, χουμαζλόν, φαχατολλιλιάχ, Χιτζαζιτάκ, Κιουλιζάρ, Σουζαλλί, καὶ ἄλλοι πλείστοι ἀρμονικοὶ κλάδοι, δὲν εἶναι αὐτοὶ ἐκεῖνοι οἱ Κλάδοι τῆς ἀρχαίας Ἑλληνικῆς Μουσικῆς; περὶ ὧν ἀναφέρουσιν οἱ Ἕλληνες συγγραφεῖς, ὅσοι πραγματεύονται περὶ Μουσικῆς ὡς ὁ Πλούταρχος, Ἀριστοῖδης Κουίντιανός, Ἀριστένης, Φιλόζενος, Ἀθήναιος ἐν Δειπνοσοστοσίῃ, Πυθαγόρας, Πλάτων, Πτολεμαῖος ὁ Φιλάδελφος Βασιλεὺς τῆς Αἰγύπτου, καὶ ἄλλοι Ἕλληνες σὺν τούτοις καὶ ὁ Πορφύριος, Εὐστάθιος Θεσσαλονίκης Σχολιαστὴς τοῦ Ὀμήρου, Μανουὴλ ὁ Ψελλός, Μανουὴλ ὁ Βουένιος Κ. Λάσκαρις ὁ Βυζαντινός, Ἀγαθιανός, Ἰωάννης Μαΐστρω ὁ Κουκουζέλης, Ἰωάννης ὁ Κινδὺς Λαμπζαδάρης τῆς Ἀγίας Σοφίας, Πέτρος Μπερεκίτης, Βασίλειος Σ. Ἰπποφιλώσορος, Χρύσανθος Προύσης, καὶ ἄλλοι πλείστοι μουσικοὶ προγενέστεροί τε καὶ μεταγενέστεροι, οἵτινες ἀναφέρουσιν αὐτοὶ τοὺς ἰδίους Κλάδους, μὲ τὰς οἰκίας αὐτῶν ὀνομασίας τῶν Ἑλληνικῶν λέξεων α' Υποδωριος, Υπαλύδιος, Υποφρύγιος, Υπομιζολύδιος, Συντονολύδιος (γ), Ήσυχασι-

καὶ ἐλευθερωτῶ τῆς ζωῆς αὐτοῦ Σεργίου τοῦ Μανσοῦ διὰ καὶ ἐκλήθη α' Ἰκέτης ». Κάτοχος ὢν ὁ Κοσμάς τῆς Ἑλληνικῆς γλώσσης, καὶ ἄλλων ἐπιστημῶν αὐτὸς ἐδίδασκε τὸν τοῦ Σεργίου τοῦ Μανσοῦ υἱὸν Ἰωάννην τὸν Δαμασκηνόν, καὶ τὸν συναναστρέψεντα αὐτῷ Κοσμάν τὸν ἐξ Ἱερουσαλὴμ, τὴν τε Ἑλληνικὴν γλῶσσαν, τὴν Θεολογίαν, κ.τ.λ. σὺν ταύτοις καὶ τὴν Ἑκκλησ. Μουσικὴν.

Ζητῶ συγγνώμην παρὰ τῶν ἀδελφεοφρόνων ἱστορικῶς, ὅτι ὁ Ἰωάννης ὁ Δαμασκηνός ἦν ὁ Πατὴρ τῆς Ἐκκλησιαστικῆς Μουσικῆς, ἐν ᾧ αὐτὸς ἐσπούδασεν αὐτὴν ἀπὸ τῶν ἐξ Ἱταλίας Κοσμάν τὸν Ξένον, καὶ ὡς καὶ ὁ Κοσμάς εἰς τὴν Ἱταλίαν ἐρπούδασε παρ' ἄλλων, καὶ αὐτὸς παρὰ τῶν πρὸ αὐτῶν, κ.τ.λ. καὶ οὗτος ὅσκις ἕκαστος διὰ τῆς ἱστορίας κα' ἀνατρέχῃ εἰς τὴν πηγὴν βοθηάμετος καὶ ὑπὸ τῆς Ἀρχαιολογίας.

(α) Κυριακὸς Μελέμβυτος ὁ Θεσσαλονικεύς, ἐν τῇ Ἀρχαιολογίᾳ αὐτοῦ εἰς τὸ περὶ Μουσικῆς κεφάλαιον λέγει « Ἄδεται; ὅτι οἱ Ἐκκλησιαστικοὶ ἀπορρύνοντες τὰς ἐθνικὰς προστηγίας Δώριον, Φρύγιον, καὶ Αὐδῖον, ἀντιστήσαντες τοὺς ἤχους Α'. Β'. Γ'. Δ'. καὶ τοὺς πλαγίους ».

(6) Ὁ μὲν Χρυσάνθος Προύσης λέγει « ὅτι δύναται παρ' ἡμῶν τὸ Πλάγιον, τοῦτο παρὰ τοῖς παλαιοῖς εἰδύνατο ἢ ὑπὸ ».

Ὁ δὲ Ἀθήναιος ἐν Δειπνοσοστοσίῃ λέγει « ὁρῶντες οἱ Μουσικοὶ τὸν ὄγκον καὶ τὸ προσποίημα τῆς καλοκαγαθίας ἐν τοῖς τῆς ἀρμονίας ἤθεσιν, Υποδωριον ἐπέλεσαν, ὡς τὸ προστιφερές τῷ λευκῷ ὑπόλευκον καὶ τὸ μὴ γλυκὺ μὲν, ἔγγυς δὲ τούτου λέγομεν ὑπόγλυκον οὕτως καὶ Υποδωριον τὸ μὴ πᾶν ὀξύσιον ».

Ἰδὲ εἰς τὴν φυσικὴν διαίρεσιν τῶν Κοινῶν Τετραχόρδων τῆς ἀρχαίας Ἑλληνικῆς Μουσικῆς, εἰς τὸ περὶ Μουσικῆς Σχεῖμα Βασιλείου Σ. τοῦ Ἱπποφιλώσορου. § 52.

(γ) Οἱ διὰ τῆς ὑπὲρ προθέσεως διακρινόμενοι Κλάδοι τῆς Μουσικῆς τῶν ἀρχαίων, εἰσὶν οἱ καθ' ἡμᾶς ἐπὶ τὸ ὅτι ἐπὶ τῶν παλαιῶν Κλάδοι τῶν παλαιῶν κυρίων ἤχων, οἷον, Υποδωριος, καθ' ἡμᾶς εἰν ὁ Καλλωφωνικός Εἰρμός α' Ἐρετὴ γῆ » Πέτρου τοῦ Μπερεκίτου Υποφρύγιος δὲ ἢ καθ' ἡμᾶς ἐνερμόνιος Δοξολογία τοῦ Χρυσαυτοῦ τοῦ Χαρτοφύλακος. Συντονολύδιος, κατὰ μὲν τὸ χρωματικόν, καθ' ἡμᾶς εἰναι ὁ

κόν (α), Πανηγυρικόν (β), Ὑπνωτικόν ὃ λέγεται Βασιλικόν ἢ Βασιλικόν (γ), Ποταμῖς (δ), Ροδανόν (ε), Βασιλικόν (ζ), κ.τ.λ. κ.τ.λ.

Ἀλλὰ ποῦ εἶναι τὰ μουσικὰ καὶ τὰ περὶ Μουσικῆς σοφὰ Συγγράμματα τῶν Παλαιῶν, δι' ὧν δύναται νὰ ἐξηγηθῇ ἡ ἀρχαία Ἑλληνικὴ Μουσικὴ; Ποῦ τὸ Μουσικόν Λύκειον τῆς ᾠδῆς (η), καὶ ποῦ εἶναι τὸ τῆς Γυμναστικῆς Σχολεῖον τῆς Μουσικῆς (θ); Ποῦ εἶναι αἱ Διδασκαλαὶ τῆς Πράξης, καὶ αἱ Καθηγηταὶ τῆς Θεωρίας τῆς Μουσικῆς (ι); Ποῦ εἶναι ὁ Καθηγητὴς ὅστις παραδίδων τὰ μέτρα, τοὺς πόδας, τὰ μακρὰ καὶ βραχέα, τὴν ἀρσιν καὶ θέσιν, τὸν χρόνον καὶ τὸν ρυθμὸν τῶν ποιητῶν, νὰ παραδῶσιν συγχρόνως καὶ τὸ μέλος (κ); οὐὐ!!! ὁ πανδαμάτωρ χρόνος μᾶς ἀρξέσται. μᾶς ἐστίσθαι βασιλεῖον....

Εἰρηολογικὸς τοῦ Δευτέρου ἤχου· κατὰ δὲ τὸ διατονικόν, ὁ Εἰρηολογικὸς τοῦ Τετάρτου ἤχου, ὅστις ὀνομάζεται ὑπὸ τῶν μουσικῶν τοῦ παλαιοῦ Συστήματος Δεύτερος διατονικὸς ἢ Ἰπτος.

(α) Ὑσυχαστικόν μέλος ἢ ἤχος, εἶναι ὁ καθ' ἡμᾶς Ἐπισταγῶνικὸς Κλάδος τοῦ Βαρύς ἤχου, ὅπερ γινώσκουμεν Ἀραβοτουρκιστὶ «Ραχτουλλεβὰχ» ὃ ἐρμηνεύεται «Ἑσυχαστικόν».

(β) Πανηγυρικόν μέλος, εἶν' ὁ καθ' ἡμᾶς Ἐπισταγῶνικὸς Κλάδος τοῦ Τετάρτου ἤχου, ὅπερ καλεῖται Ἀραβοτουρκιστὶ «Φοαχνάκ» ὃ ἐρμηνεύεται «Πανηγυρικόν».

(γ) Βασιλικόν ἢ Βασιλικόν μέλος εἶναι τὸ καθ' ἡμᾶς ἄπλουτὸν μέλος τοῦ Πακπαδικοῦ εἶδους, μᾶλλον δὲ ἡ σπανιωτάτη παρακλητικὴ τῆς τοῦ ἀρχοῦ Στιχηραρίου προσηχέως ὡς ἔχει ἡ τοῦ Δοξαστικῆς τῆς 5. ὥρας τῆς Ἀγ. καὶ Μεγάλης Παρασκευῆς ὃ γινώσκεται Ἀραβοτουρκιστὶ «Ζεμζεμὲ, ἢ Σεπὰ Ζεμζεμὲ».

(δ) Ὁ Κ. Λάτκας ὁ Πωγωνιάτης, τὸν μουσικὸν Κλάδον, ὃ ὁποῖος καλεῖται Ἀραβοτουρκιστὶ «Σουζινάκ» τὸν ὀνομάζει «Ποταμίδα» φέρεται δὲ γεγραμμένον ἐπὶ κεφαλῆς ἐνὸς μαθήματος χερουβικοῦ οὗσαι τοῦ Δευτέρου ἤχου, τὸ ὁποῖον ἀρχεται ἀπὸ τὸν βου. Ὁμοίως δὲ καὶ ὁ Ἀγαλιανὸς εἰς τὴν εἰς Δεῦτερον ἤχον χερουβικόν του (οὐ, τὸ μουσικῶς κατέρχεται ἕως εἰς τὸν κάτω Γα) ἀρχεται δὲ ὑπὸ τὸν ὅσον γράρει ἐπὶ κεφαλῆς τοῦ μαθήματος τὸ αὐτὸ ὄνομα «Ποταμῖς» ὃ γινώσκουμεν ὑπὸ τὸ ὄνομα «Σουζινάκ».

(ε) Ἰωάννης Μαῖστωρ ὁ Κουκουζέλης, τὸν μουσικὸν Κλάδον, τὸν καλούμενον Ἀραβοτουρκιστὶ «Κρουζιζέρ» ὀνομάζει «Ροδανόν»· φέρεται δὲ γεγραμμένον ἐπὶ κεφαλῆς ἐνὸς χερουβικοῦ τοῦ πλαγίου Α'. ἤχου, ὅπερ ἀρχεται ἀπὸ τὸν Πλ. μετὴν συνεπιγραφεὶν δὲ, φέρει καὶ προκέφαλον παρὰ τὴν ἀρκτικήν

μαρτυρίαν $\frac{2}{2}$ $\frac{1}{2}$ $\frac{1}{2}$.

Ὁμοίως καὶ ὁ Πέτρος ὁ Μπερεκίτης, κατὰ μίμησιν Ἰωάννου Μ. τοῦ Κουκουζέλη, ἔχει εἰς τὸν αὐτὸν Κλάδον «Ροδανόν» ἐν Χερουβικόν, καὶ ἐν Κοινωνικόν «Λινεῖτε» ὅπερ σῶζονται ἐν τοῖς σημειώματι αὐτοῦ ἐξηγημένα.

(ζ) Ὁ τῆς Ἀγίας Σοφίας Λαμπαδάριος Ἰωάννης ὁ Κλάδός, τὸν μουσικὸν Κλάδον, τὸν καλούμενον Ἀραβοτουρκιστὶ «Χουμαχτῶν» ὀνομάζει «Βασιλικόν» ὅπερ φέρεται γεγραμμένον ἐπὶ κεφαλῆς τοῦ Μεγάλου Ἀσματος «Ἄγιος ὁ Θεός» τοῦ $\frac{2}{2}$ $\frac{1}{2}$ $\frac{1}{2}$ $\frac{1}{2}$ «Βασιλικόν» ὃ ἐρμηνεύεται «Χουμαχτῶν».

(η) «Ὁδὸς ἦτις τὸ πάλαι ὀνομάζετο Ἑγκύκλιος Παιδεία· διότι αὕτη πρᾶναι τὴν ψυχὴν παρέχει διατριβὴν ἡδύαν, ἀποπληθεῖ τὴν δεινότητα τῶν ἐαύλων ἐπινοῶν, καὶ ἐμβάλλει φιλοτιμίαν εἰς καλοκαγαλίαν» Δ. Ν. Φωτίλας. (Ἰδε εἰς τὰ αὐτοῦ Προλεγόμενα τῆς Ἑγκυκλοπαιδείας τῶν Κορασίων).

(θ) «Τί οἶαι; ἀρ' οὐ γυμναστικὴ καὶ μουσικὴ μαθήματι τε ὅστις προσήκει τοῖς ἐν ἅπασι τεθρόσθαι;» Πλάτων.

(ι) Ὑπάρχουσι μὲν καὶ σήμερον ἄνδρες πεκαδυμένοι καὶ μουσικοί, αἱ ὁποῖοι ἔχουσι τὴν ἱκανότητα τῆς παραδόσεως τούτων τῶν οὖν ἱσχυρῶν μέσων τῆς Μουσικῆς, ἀλλὰ κινῶνται ἐν παραδύσει καὶ γυνεῖα, ἔνθα τῆς δυστυχίας καὶ ταλαιπωρίας ἔνθα δὲ τούτου οὐδ' ἐκτιμᾶται ἡ ἀξία αὐτῶν ἐκτιμῶνται δὲ αὐτῶν αἱ ἀνίκτοι καὶ ἐγνωσταί.

(κ) «Καὶ τὰ μὲν εἶδη καὶ τὰ μέλη τῆς κατὰ τοὺς παλαιούς Μουσικῆς, καὶ αἱ τρόποι τῆς μετὰ τῶν ποιημάτων συγκοινωνίας των, οὕτω πως εἶχον ἡ δὲ τωπότη ἱστορικὴ καὶ σύντομος περὶ αὐτῶν εἶδη· σις εἶναι ἱκανὴ νὰ δηλώσῃ, πόσον περισπούδαστος αἱ παλαιοὶ κατεγίνοντο νὰ γίνωσιν εὐπειτυχεῖς εἰς τὰ ποιήματά των καὶ ὅλα τὰ ἐπαιτούμενα πρὸς τὸ κρεῖττον, καὶ τελειότερον καὶ προσέτι νὰ πληροσφορῇ καὶ τοὺς καθ' ἡμᾶς ἑλθούνας τὸν ποιητικόν, καὶ φιλοτιμουμένους εἰς τὴν βελτίωσίν του, ὅτι, τὰ ποιήματά των τότε ἤθελε λάβωσι τὴν κρείσσαν ζωρότητα, ὅποταν ἤθελον τὰ ἐνώσασιν μετὰ τὴν

Δόξαν πλούτον καὶ ὕλην ἀφθονον παιδείας καὶ Μουσικῆς, σὺν τούτοις Διδασκάλους καὶ Καθηγητάς τῶν οὗν γνησίων θυγατέρων τῆς μιᾶς Ἑλλάδος φωνῆς, τῶν οὗν γνησίων ἀδελφῶν τῆς μιᾶς Ἑλληνικῆς Ποιητικῆς καὶ Μουσικῆς !

Ποῦ εἶναι τὸ παρὰ τῶν Ο'. Σοφῶν Ραδίων ἐκ τῆς Παλαιᾶς Διαθήκης συλλεγθὲν κατὰ προστασίην Πτολεμαίου τοῦ Φιλαδέλφου Βασιλέως τῆς Αἰγύπτου τὸ καλούμενον *Υταλμαϊκὸν Μουσικὸν* ὅπερ προσέφερεν αὐτὸς ὁ φίλος τῆς Μουσικῆς καὶ μουσικώτατος Βασιλεὺς εἰς τὴν Ἀλεξανδρινὴν ἐκείνην (φεῦ !) βιβλιοθήκην ὡς προῖκα ; Ποῦ εἶναι τὸ ἀμίμητον ἐκεῖνο Μουσικὸν πόνημα Μανουὴλ τοῦ Βρυσενίου, οὗ οὐ δύναται νὰ ἐξηγηθῇ ἡ ἀρχαία Ἑλληνικὴ μουσικὴ ;

Ἄλλ' ἄρά γε, μετὰ τῶν τῆς θρυλλουμένης ἐκείνης Ἀλεξανδρινῆς βιβλιοθήκης ἀπολεσθέντων ἢ πολλοθέντων ἐπιστημονικῶν Ἑλληνικῶν βιβλίων συναπωλείσθη καὶ τὸ Πτολεμαϊκὸν ἐκεῖνο Μουσικόν, ἢ τῶζετι καὶ αὐτὸ μετὰ τοῦ κοινωτοῦ βιβλιοθήκης τινὸς τῆς Εὐρώπης, ὡς καὶ τὸ τοῦ Μανουὴλ τοῦ Βρυσενίου, ὃ κεῖται εἰς τὴν βασιλικὴν βιβλιοθήκην τῆς Γαλλίας (α) ;

Τίς ἔλαβε ὑπ' ὄψιν τὸν Κώδικα τοῦ Ἀλλαπολιτάνου, ὅστις πραγματεύεται περὶ τοῦ τονισμοῦ τῆς ἀρχαίας Ἑλληνικῆς Μουσικῆς διὰ διπλῶν ἢ συνθέτων στοιχείων τῶν κεφαλαίων τοῦ Ἑλληνικοῦ ἀλφαβήτου ; Τίς τῶν καθ' ἑμᾶς μουσικῶν διηλθε τοῦ Μαΐεδορίου τὸ μουσικὸν Σύγγραμμα, ὃ πραγματεύεται περὶ τοῦ Μουσικοῦ τονισμοῦ τῆς ἀρχαίας Ἑλληνικῆς Μουσικῆς καὶ περιέχει πλείστους μουσικοὺς ὀρισμούς (β) .

Τελευταῖον ἐρωτῶ τοῦλάχιστον περὶ τῶν σοφῶν συγγραμμάτων τῶν κατὰ καιροὺς μεταγενεστέρων μελοποιῶν καὶ Διδασκάλων τῆς παρ' Ἑλλῆσι σωζομένης Ἑκκλησιαστικῆς Μουσικῆς ; Ποῦ εἶναι τὸ περὶ μουσικῆς Σύγγραμμα τοῦ Ἀγίου Ἀμβροσίου Μεδιολάνων, ὅπερ βασίζεται ἐπὶ τῆς ἀρχαίας Ἑλληνικῆς Μουσικῆς ; Ποῦ εἶναι ἡ ἐν μεμβράναις γεγραμμένη κατ' ἐρωτηπόκρισιν Γραμματικὴ τῆς Μουσικῆς, ἣτις λεγεται καὶ «Κανόνιον» Ἰωάννου τοῦ Δαμασκηνοῦ καὶ Κοσμά τοῦ Μελωδοῦ ; Ποῦ τὸ Μουσικὸν Σύγγραμμα τοῦ Αὐτοκράτορος Κωνσταντίνου τοῦ Πορφυρογεννήτου, ὃ πραγματεύεται περὶ τῶν πολυσυλλεγθῶν ὁπληγμάτων, Ἀηαῖες, Λεῖαες, ῥαῖα, Ἀγία καὶ Λεᾶγαι, καὶ τῆς παραγωγῆς αὐτῶν ; Ποῦ κεῖται τὸ περὶ μουσικῆς σύγγραμμα τοῦ Αἰμπαδαρίου τῆς Ἀγίας Σοφίας, Ἰωάννου τοῦ Κλαδᾶ ; ὃ πραγματεύεται περὶ μετροφωνίας, περὶ μουσικῶν σημείων, καὶ περὶ ἤχων ; Ποῦ κεῖται τὸ περὶ μουσικῆς Σύγγραμμα τοῦ Κουκουμά ἥτοι Ἰωάννου Ἱερέως τοῦ Πλευσιαδίνου ; ὃ πραγματεύεται περὶ ἤχων, περὶ μετροφωνίας, περὶ σημείων μουσικῶν, περὶ διαίρεσως τῶν ὑπὸ ἤχων, περὶ τῶν ἔσω καὶ ἔξω ἤχων,

Μουσικὴν ἀρμονίαν κατὰ τὴν εἰς ἕκαστα ἀρμόζουσαν διάθεσιν· τοῦτο δὲ ἐπιτυγχάνεται, ὅποτεν αἱ ποιηταὶ ἤθελον εἶναι καὶ Μουσικοί, καθὼς ὅλοι οἱ ἀριστοὶ τῶν παλαιῶν ἢ ἀν τοῦλάχιστον οἱ Μουσικοὶ κατελάμβανον καλῶς τὰ ποιήματα, τὰ ὅποια ἐπιχειροῦντο νὰ τονίσωσι· ὅθεν δὲν πρέπει οὔτε οἱ Μουσικοὶ νὰ ᾔναι ἀμέτοχοι παιδείας (καθὼς συμβαίνει ὡς ἐπὶ τὸ πλεῖστον εἰς τοὺς καθ' ἡμᾶς καιροὺς) οὔτε οἱ ποιηταί, καὶ εἰ δυνατόν, καὶ ἅπαντα ἡμεῖς τῶν πεπαιδευμένων νὰ ᾔναι ἀμέτοχοι τῆς Μουσικῆς. Ἐπειδὴ αὐτὸ τὸ εἶδος τῆς μεθόδου, ὅχι μόνον μετὰ τῆς ποιητικῆς προσφυστάτα ἐνοῦται, ἀλλὰ καὶ συμβαλλει πολλὰ πρὸς γύμνασιν, καὶ ὁξύτητα τῆς διανοίας· καὶ ἡ θεωρία του εἶναι χρήσιμος πρὸς τὴν ἐκρηθ' διέγνωσιν πολλῶν ἐπιστημῶν· διὸ καὶ ὁ Πυθαγόρας, καὶ Πλάτων, καὶ Ἀριστοτέλης, καὶ Πλούταρχος, καὶ σχεδὸν πάντες οἱ μεγάλοι σοφοὶ τῆς ἀρχαιότητος ἦσαν εἰδημόνες αὐτῆς τῆς εὐγενοῦς μεθόδου καὶ Συγγραφεὶς περὶ αὐτῆς κατέλιπον α. (Χαρίσιος Μεγδόνης. Περὶ Μουσικῆς τῶν παλαιῶν, κτλ. Ἰδε τὴν αὐτοῦ Καλλιόπην Παλινοστυῶσαν σελ. 241).

(α) « Ποῖον κρίνεται ὡρελιμώτερον ; τὴν τῶν πολλάκις ἐκδοθέντων συγγραμμάτων ἐκδοσιν ἢ τῶν ἀνεκδότων ; προσήκω δὲ νῦν καὶ τῶν ἐκδοσθόντων μὲν, ἀλλὰ ἀνυπερθέτων τὴν ἐκκαίδεκάτην ἐκδοσιν τοῦ τὸ τοσούτους ἀξιολόγους συγγραφεῖς, ὅπου μόνον εἰς τὰς μεγάλας βιβλιοθήκας εὐρίσκονται ; τὴν τεσσαρακοστὴν ἐκδοσιν τοῦ ἢ τὸ περὶ Μουσικῆς Ἐμμανουὴλ Βρυσενίου σύγγραμμα ; ὃ ἀνέκδοτον ἐν τῇ ἐν Περσισίως βιβλιοθήκῃ κεῖται, οὗ οὐ ἴσως εἶναι δυνατόν νὰ ἐξηγηθῇ ἡ τῶν παλαιῶν Ἑλληνικῶν Μουσικῆ » (Ἰδε Προλεγόμενα [εἰς ἀντίρρυσιν] τῆς περὶ τῶν Ἑλληνικῶν στοιχείων ἐκφωνήσεως Πραγματείας Ἀναστασίου Γεωργιάδου Φιλιππουπολίτου).

(β) Τὸ περὶ Μουσικῆς τούτο πόνημα εἶναι γεγραμμένον Λατινιστὶ καὶ Ἑλληνιστὶ· φέρεται δὲ ἐπιγραφὴν α' Ἀνωνύμου Σύγγραμμα, περὶ Μουσικῆς Βαρχείου τοῦ Γέροντος, Εἰσαγωγὴ Τέχνης Μουσικῆς· τύποις, ἐν 1841 »· εἰς δὲ εὐρίσκεται καὶ ἀπόσπασμά τι περὶ τοῦ μουσικοῦ τονισμοῦ τῆς ἀρχαίας Ἑλληνικῆς Μουσικῆς, ἐκ τοῦ Κώδικος τοῦ Ἀλλαπολιτάνου.

τὰ Συστήματα καὶ τὰς διαμερίσεις αὐτῶν, μὲ Σχήματα Ἀλγεβρικά, καὶ μὲ μαθηματικὰς πράξεις, κτλ. (α). Καὶ ποῦ εἶναι τὸ μικρὸν καὶ τὸ μέγαν ὁρωρητικὸν Ἐγγυμνῶσιον Κουρμουζίου Χαρτοφύλακος; καὶ ποῦ εἶναι τὸ Μουσικὸν Ἐγγυμνῶσιον Γρηγορίου Πρωτοφύλατου, περὶ ἐκμηνίας τῶν φθορῶν, καὶ Κλιμακῶν (β).

Παραβάλλων τις ταῦτα πάντα καὶ ἄλλα πλεῖστα περὶ Μουσ. Συγγράμματα, καὶ λαμβάνων ὑπ' ὄψιν τὴν θεωρουμένην κατάστασιν τοῦ ἡμετέρου ἔθνους, ὅ,τι ὁλοκλήρῃ ὑπέστη καὶ ὀρίσεται εἰσέτι, ἐρωτῶ καὶ αὐτὸς ἐννοῶ τί ἄρα γε ἐστέρηθημεν ἢ κατὰ τὴν μουσικὴν ἰδουμένην; — ἐρωτῶ δὲ καὶ οἰκίους, καὶ ξένους, μᾶλλον δὲ τινες ἀλλοτριόφρονες καὶ τοὶ ἑαυτογενεῖς Ἕλληνας, οὐχὶ περὶ τῆς καταστάσεως τῶν ὁρθοδόξων Ἑλληνικῶν Ἐκκλησιῶν, ἀλλὰ περὶ τῆς καταστάσεως τῶν ὁρθοδόξων Ἑλλήνων Ἐκκλησιαστικῶν. Ποῖος ἱερεὺς καὶ ἱεροδιάκονος, ἢ ὅστις μοναχὸς Κληρικὸς τῶν ἐν τῇ Ἀνατολικῇ καὶ Εὐρωπαϊκῇ Τουρκίᾳ ὁρθοδόξων Ἑλληνικῶν Ἐκκλησιῶν ὑπάρχει, κίττηται τὰς ἀπαιτούμενας μουσικὰς γνώσεις; Καὶ ποῖος ἱεροβάλλης (ὅν πολὺν νὰ εἰπῶ μουσικὸς) εἶναι μὲ τὴν ἀπαιτούμενην μάθησιν τῆς γλώσσης, τῆς μουσικῆς καὶ τῆς παιδείας ἀλατισμένος; Καὶ ποῖος παραδίδει τὴν θεωρίαν, καὶ ποῖος ἀκούει τὴν τῆς μουσικῆς τεχνολογίαν; Δὲν εἶν' ἀληθές, ὅτι ὁ αὐτοδιδάκτος διδάσκει ἵνα διδάσκαται παρὰ τοῦ διδασκόμενου; Δὲν εἶναι ἀληθές, ὅτι ἐνδούμεθα τὸν μανθῶσαν τῆς ὑπερτανίας, ἵνα σκεπάσωμεν τὴν γυμνότητα τῆς αἰσθητικῆς; Δὲν εἶναι ἀληθές, ὅτι γινόμεθα φειδωλοὶ, καὶ ὅν παραδίδομεν τὴν τέχνην εἰς ἄλλους, ἵνα μὴ πλουτίσῃ ὁ πρῶτος οὐ ὑστερούμεθα; Δὲν εἶναι ἀληθές, ὅτι ὅν ἀρνούμεθα τὴν παράδοσιν οἰουδῇ ποτε εἶδους τῆς Μουσικῆς εἰς τὸν προτείνοντα αὐτὴν, ἢ πᾶσαν θεωρίαν, προσποιούμενοι γινώσκειν καὶ διδάσκειν αὐτὴν μετὰ τὴν παράδοσιν τοῦ πρακτικοῦ μέρους ὅλης τῆς ἐγκυκλίου σειρᾶς τῆς Μουσικῆς, ἢν οὐκ εἶδαμεν ἀκόμη, οὐδὲ πῶσα τὰ ἀντικείμενα τῆς παραδόσεως τῆς ἐγκυκλίου σειρᾶς τῆς Μουσικῆς; ..

Λέγω ὅ,τι, οὐκ ἐκλείπει ἀρχῶν ἐξ Ἰουδα' ἀλλ' ἡ τοῦ Ἥλιου περιστροφὴ συμπεριέχουσα καὶ τὴν σφίγγει κατὰ τὸν κύκλον τῶν αἰώνων, ἵπως γεννήσῃ Ἑλληνόπαιδά τινα, πεπαικισμένον διὰ φύσεως μουσικῆς, καὶ κακοσημαμένον διὰ τῆς ἀκριβοῦς γνώσεως τῆς Ἑλληνικῆς γλώσσης καὶ πεπλουτισμένον δι' ὅλων τῶν τῆς παιδείας καὶ ἀρετῆς προτερημάτων καὶ πλεονεκτημάτων.

Διὸ εὐχόμεαι (εἰ καὶ ἀνάγκη) ἵνα ὁ Πάντορος Θεὸς ἐπιδαφιλύσῃ ζῆλον καὶ προθυμίαν πρὸς τὴν παιδείαν καὶ τὴν Μουσικὴν· εἰς τοὺς εὐπόρους καὶ φιλογενεῖς· οὕτω δὲ παρακινῶντες καὶ παρακινούμενοι, ὅν δέλωσι λαίψαι ἀπὸ τοῦ νὰ βοηθῶσι καὶ συντρέχωσι καὶ τοὺς περὶ μουσικὴν φιλολογίαν καὶ θεωρητικὰς πράξεις καταγινόμενους, φιλοτίμως δὲ ὑποστηρίζωσι καὶ τὰς ἐκδόσεις τῶν τοιούτων εὐχρηστών καὶ ἀναγκαζίων Μουσικῶν πονημάτων, ἀπερ καίναται δυστυχῶς ἐν παραβύθῳ καὶ γωνίᾳ.

Ὅταν τοιαύτην τῆσιν λάδωμεν, εὐελπίς ἐστὶν ὅτι τὸ πεπρωκὸς ἐγερθήσεται, τὸ νεκρωμένον ἀναστήσεται, καὶ ἡ ἐπὶ τοῦ παρόντος προσβαλλομένη Ἑλληνικὴ Ἐκκλησιαστικὴ Μουσικὴ παρὰ τῶν καταρρομένων αὐτῇ, ὡς γρητίᾳ Ἑλληνικῇ εἰς αἰῶνα τὸν ἅπαντα ἱκανοποιηθήσεται.

Ἐν Κωνσταντινουπόλει κατὰ μῆνα Ὀκτώβριον 1868.

Ο ΣΥΓΓΡΑΜΜΕΥΣ ΚΑΙ ἘΚΔΟΤΗΣ
ΚΥΡΙΑΚΟΣ ΦΙΛΟΞΕΝΗΣ.

(α) Τὸ λαμπρὸν τοῦτο περὶ Μουσ. Συγγραμμα, εἶρει ἐπιγραφήν, α Σχολίασμα περὶ Μουσικῆς Ἰδιότητος Ἐκκλησιαστικῆς Βασιλείου Στεφανίδου τοῦ Ἰατροφιλοσόφου κτλ. β Συνγραφή ἐν τῇ Νεοχωρίῳ τοῦ Καταστίνου ἐν ἑαυτῇ φωνῇ.

(β) Εἰς τὰς σημειώσεις τοῦ Γρηγορίου Πρωτοφύλατου, σώζεται σὺν αὐτῷ καὶ ἐν Κανόνων (αὐτοῦ) τῆς παρεχόμενης, ἥτις τῆς μεταβολῆς τῶν τόνων τοῦ διατονικοῦ Γένους.

ΤΟΙΣ

Φιλοτίμως πρὸς ἔκδοσιν τοῦ παρόντος

Λεξικοῦ δαπανήσας Κυρίως Κυρίως

ΣΩΦΡΟΝΙΩ ΡΑΧΤΖΟΠΟΥΛΩ

ΚΑΙ

ΑΝΑΣΤΑΣΙΩ ΧΑΛΖΗ ΝΙΚΟΛΑΟΥ.

Ὑπαλλήλοις τοῦ Αὐτοκρατορικοῦ

Ταχυδρομείου

Ἀνατίθηναι

Ὁ Συγγραφεὺς.

ΛΕΞΙΚΟΝ ΤΗΣ ΜΟΥΣΙΚΗΣ.

Α.

Α α Τὸ πρῶτον στοιχεῖον τοῦ Ἑλληνικοῦ ἀλφabethου. 2) Τὸ πρῶτον φωνήεν τῶν ἐκτὲ φωνιέντων. 3) Ἡ πρώτη καὶ κυριώτερα προσφδιακὴ φωνὴ τῆς ἀρχαίας Ἑλλην. Μουσικῆς. 4) Ἡ τροφὸς τῆς βάρους τοῦ φυσικοῦ μείζονος τόνου τοῦ ἀρχαιοτάτου Δωρίου ἤχου. 5) Ὁ ὁδηγὸς τῆς καταμετρήσεως τοῦ Πενταχόρδου. 6) Ὁ ἀρκτικός φθόγγος τοῦ πρώτου τόνου τῶν Ὑπατῶν, ὃν ἐπρόσθεσεν ὁ Πυθαγόρας, εἰς τὴν ἀρχὴν τῶν κοινῶν Τετραχόρδων ὀνομάσας αὐτὸν «Προσλαμβανόμενον». 7) Τὸ κατὰ τοὺς Ἑκκλη-

σιαστικούς νοούμενον ἀπὸ τὸν πρῶτον ἤχου ὡς $\overset{\sim}{\eta}$ $\overset{\sim}{\nu\eta}$ $\overset{\sim}{\pi\alpha}$, $\overset{\sim}{\eta}$ $\overset{\sim}{\delta\iota}$ $\overset{\sim}{\kappa\epsilon}$, κατὰ τὴν ἰδέαν τοῦ ἀρχαιοτάτου συστήματος τοῦ Τροχοῦ. 8) Τὸ συμπλεκόμενον μετὰ τοῦ συμφώνου Π: καὶ ἀποτελοῦν τὸν μονοσύλλαβον φθόγγον Πα, τῆς παραλλαγῆς τῆς Νέας μεθόδου μετὰ τοῦ συμφώνου Γ, καὶ ἀποτελοῦν τὸν φθόγγον Γα.

Α. α. Ὡς ἀριθμητικὸν σημεῖον, δηλοῦν τὸ μοναδικὸν μέτρον τῶν ἀνιόντων καὶ κατιόντων χαρακτῆρων τῆς ποσότητος, εἰς τὴν συνεχῇ καταμέτρησιν τῶν φθόγγων αὐτῶν $\overset{\sim}{\alpha}$, $\overset{\sim}{\alpha}$, $\overset{\sim}{\alpha}$, $\overset{\sim}{\alpha}$. 2) Ὡς τακτικὸν δηλοῦν τὸ ἀρκτικόν, ἢ μοναδικόν ὡς εἰς, μία, ἐν ὡς ἤχος Α', $\overset{\sim}{\Lambda}$ Α' κτλ.

Α. α. Μικρὸν ὀξύτονον· ὁ πέμπτος μονοσύλλαβος φθόγγος τῆς ἀρχαίας παραλλαγῆς (τῆς Ἑκκλ. Μουσικῆς) τῆς μεθόδου τοῦ Ἀγίου Ἀμβροσίου Μεδιολάνων· ἐξισοῦται δ' ὁ φθόγγος αὐτὸς α. μετὰ τὴν παλυσύλλαβον μὲν τοῦ Παλαιοῦ συστήματος «Ἀγία» μετὰ τὸν Δι δὲ τοῦ Νέου συστήματος. (Ἰδε Παραλλαγῇ).

Α. α. Μικρὸν διοξύτονον· ὁ δωδέκατος φθόγγος τῆς δις διαπασῶν τῆς ἀρχαίας παραλλαγῆς τῆς μεθόδου τοῦ Ἀγίου Ἀμβροσίου Μεδιολάνων.

Α. Μεγάλων καὶ ἀπλοῦν. Ἡ μετὰ τὸ ἴσον (προσλαμβανόμενον) πρώτη μαρτυρία τῆς Α' διαπασῶν τῆς ἀρχαίας παραλλαγῆς τῆς μεθόδου τοῦ Ἀγίου Ἀμβροσίου Μεδιολάνων. 2) Ἡ ἐπὶ τὸ βαρὺ ἀντιφωνία τῆς Μίσων διατόνου χορδῆς τοῦ λιχανοῦ τόνου τοῦ Τετραχόρδου τῶν Μίσων τῆς Μουσικῆς τῶν Ἀρχαίων, ὅστις ἐξισοῦται μετὰ τὴν ἐπὶ τὸ βαρὺ ἀντιφωνίαν τοῦ «Ἀγία» τοῦ παλαιοῦ συστήματος ἢ μετὰ τὸν κάτω $\overset{\sim}{\eta}$ $\overset{\sim}{\delta\iota}$, τοῦ καθ' ἑαυτὴν συστήματος τῆς Νέας μεθόδου, καὶ μετὰ τὸν τῶν Ἀράβων φθόγγον (ἢ τὴν χορδὴν τὴν ἀνοικτὴν) ἣτις καλεῖται «Γκιιά».

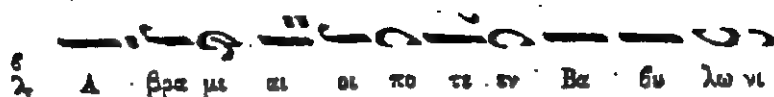
Α' Μεγάλων καὶ ὀξύτονον ἡ πρώτη μαρτυρία τῆς Α' χορδῆς τῶν βαρυτάτων τόνων τοῦ Τετραχόρδου τῶν Ὑπατῶν ἐπὶ τῆς χορδῆς τοῦ προσλαμβανόμενου τόνου τῶν ἀρχαίων Ἑλλήνων.

Α' Μεγάλων διοξύτονον ἡ τετάρτη μαρτυρία τοῦ Τετραχόρδου τῶν Ὑπατῶν, ἐπὶ τῆς χορδῆς τῶν Ὑπατῶν διατόνου, ἢ λιχανοῦ τόνου. Αἱ δύο ὀξεῖαι δηλοῦσιν ὅτι εἶναι ἐκ τῶν μαρτυριῶν τοῦ ἐκ τῶν κοινῶν δευτέρου Τετραχόρδου, ὅπερ ἐστὶ τὸ Τετράχορδον τῶν Μίσων.

ΑΔ' Μεγάλων σύνθετον ἀπὸ δέλτα καὶ ὀξεῖαν ἡ τετάρτη μαρτυρία τοῦ κοινῶν Τετραχόρδου τῶν Μίσων τῆς χορδῆς τοῦ τόνου τῆς Μίσσης τὸ ἐπὶ τοῦ Α, δέλτα Δ' μετὰ ὀξεῖαν δηλοῖ τὴν ἀντιφωνίαν τῆς διαπασῶν.

Ἀβραμιαῖοι ποτὶ. Στίχος ἑξαπέντος μικροσκαλῆς. 2) Εἰρμός συνεισθημένος Ζ'. ὥδης ἐκ τῶν Κατα-
δατιῶν α Χοροὶ Ἰσραὴλ ε· Προσόδια τῆς Μεταμορφώσεως. 3) Εἰρμολογικός πρόλογος. Κανόνος Ζ'.

ψῶδης Δ'. ἤχου. Γένος διατονικοῦ.

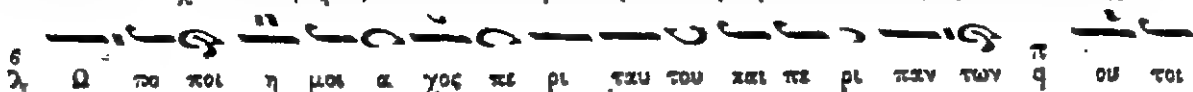

6 λ Α βρα με αι οι πο τε εν Βα θυ λω νι

Παι δες π κτλ. (Ἰδι Εἰρμολόγ. Καταβασίων)

Σημ. Φαίνεται ὅτι τὰ ποιητικὰ μέτρα τούτου τοῦ Εἰρμού εἶλαθεν ὁ ποιητὴς τοῦ ἀπὸ τὸ στοιχεῖον Φ. τῆς Ὀδύσσειας. α' Ὡ πόποι, ἤμοι ἄχος περὶ τ' αὐτοῦ καὶ περὶ πάντων. β. (στίχ. 249) διότι πολὺ καλὰ τονίζονται οἱ ἐκείσε δύο στίχοι τοῦ Ὀμήρου, καὶ ἐνόνονται μετὰ τὰ μουσικὰ μέτρα τούτου τοῦ Εἰρμού, οἷον ἤχος Δ'.

6 λ Ω πο ποι η μοι α χος πε ρι τας του και πε ρι παν των π ου τοι

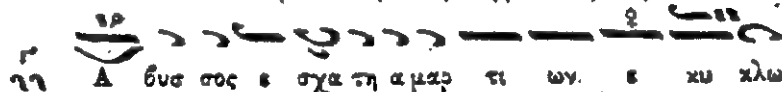

γα μου τας σου το ον ο θυ ρο μαι λ α χνω υ με νος περ ει σι και αλ λαι

πολ λαι αι Α χαι ι δες α μεν εν αυ τη

Ἀδυσσος ἰσχύει ἀμαρτιῶν. Στίχος ἑμμετρος μακροσκελὴς. 2) Εἰρμός συνειθισμένος ζ'. ψῶδης ἐκ τῶν Ἀναστασίμων Καταβασ. τοῦ Γ'. ἤχου ε' Ὅ τὰ ὕδατα πάλαι νεύματι θείῳ. 3) Εἰρμολ. πρόλογος Κανόνος ζ'. ψῶδης Γ'. ἤχου. Γένος ἐναρμονίου

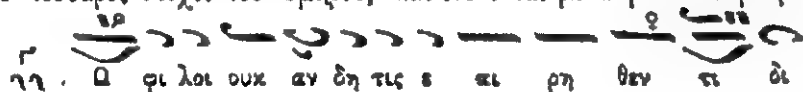

λ λ Α θυς σος ε σχα τη α μαρ τι ων ε κυ κλω

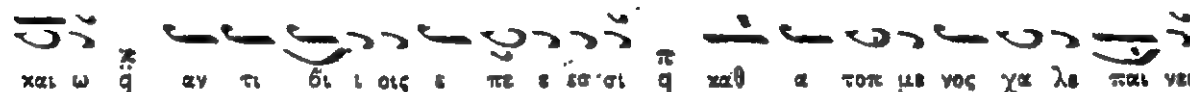

σε με π και ε κλει ει πει το πνευ μα α μου π

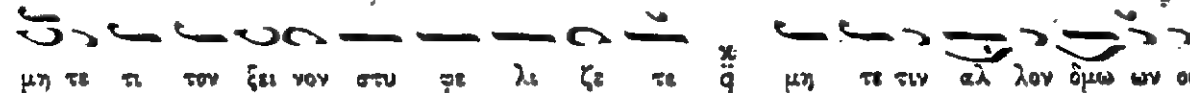
Σημ. Φαίνεται ὅτι, ὁ Πατὴρ ἡμῶν Ἰωάννης ὁ Δαμασκηνός εἶλαθε τὰ ποιητικὰ μέτρα τούτου τοῦ Εἰρμού ἀπὸ τὸ στοιχεῖον Υ. τῆς Ὀδυσσεύς. α' Ὡ φίλοι οὐκ ἂν δῇ τις ἐπὶ ῥηθέντι δικαίῳ. (Ἰδε στίχον 322) διότι πολὺ καλὰ τονίζονται οἱ ἐκείσε τέσσαρες στίχοι τοῦ Ὀμήρου, καὶ ἐνόνονται μετὰ μουσικὰ μέτρα τούτου τοῦ Εἰρμού, οἷον ἤχος Γ'.

λ λ Ω φι λοι ουκ αν δη τις ε πι ρη θεν τι δι

και ω π αν τι δι ι οις ε πε ε ε σι π καθ α τοκ με νος χα λε παι νει

μη τε τι τον ξει νον στυ πε λι ζε τε π μη τε τιν αλ λον ὁμω ων οι

κα τα δω ματ Ο ουσ ση ος θει ει οι οι ο

Ἀγαθὸν τὸ ἐξομολογεῖσθαι τῷ Κυρίῳ. κτλ. στιχολογία τοῦ Α'. ἀντιφώνου «ταῖς ἡρεσείαις τῆς θεοτόκου κτλ. τῆς καθημερινῆς ἀκολουθίας ἐκ τοῦ 91^{ου} ψαλμοῦ.

Ἀγαλλιᾶσθε. Κοινωνικὸς ὕμνος, ψαλλόμενος εἰς μνήμας Προφητῶν καὶ Δικαίων, καὶ τῇ Κυριακῇ τῶν Ἁγίων Πάντων οὐ τὸ κείμενον α' Ἀγαλλιᾶσθε δίκαιοι ἐν Κυρίῳ, τοῖς εὐθέσι κρέπει αἰνεσίς. » (ψαλμ. 32. 2) Μάθημά τι Παππαδικόν, οὐ τὸ θέμα κύριον καὶ ἀπλοῦν, ἥτοι φύσει Παππαδικόν κατὰ τὸ μέλος.

Ἀγαπήσω σε Κύριε ἡ ἰσχύς μου, κτλ. ψδὴ ψαλλομένη εἰς τὸν χαίρετισμόν τοῦ ἱερουργούντος, καὶ εἰς τὸν ἐν Χριστῷ ἀσπασμόν τῶν συλλειτουργούντων ἱερέων τε καὶ Ἀρχιερέων, πρὸ τῆς φωνήσεως τοῦ Συμβόλου, ἐπὶ τῆς ἱερᾶς Λειτουργίας. 2) Ἀγαπήσω Σε, σύντομον ἀρχαῖον, εἰς ἤχον βαρύν. 3) Ἀγαπήσω Σε, ἀργὸν μεταγενέστερον εἰς ἤχον Β'. 4) Προκειμένον ἐσπερινοῦ τῆς Ε'. τῆς Διακαινησίμου.

Ἄγγελοι τὴν εἰσοδὸν τῆς Παράγνους ἢ Ἄγγελοι τὴν ἐνοδὸν τοῦ Δεσπότου στιχολογία Θ'. ψδὴς.

Ἄγγελος πρωτοστάτης. Μάθημά τι τοῦ Οἰκηματαρίου, οὐ ὁ ποιητὴς ὁ Λαμπαδάριος τῆς Ἁγίας Σοφίας Ἰωάννης ὁ Κλαδᾶς ἐξηγήθη δὲ εἰς μὲν τὸ Παλαιὸν παρὰ Πέτρου Λαμπ. τοῦ Πελοπον. εἰς δὲ τὴν Νέαν μέθοδον παρὰ Γρηγορίου Πρωτοψ. καὶ Σαυρμουζίου Σαρτοφύλακος, σώζεται δὲ καὶ τοῦτο σὺν τοῖς ἄλλοις

— — — — —

Ἀκροστιχίς. Οἱ μουσικῶς τονισμένοι στίχοι, ἐπὶ τῶν ἀρκατικῶν στίχων εἰς ἐκλογῆς ἀρίστου λόγου, εἴπινται, ἀπὸ τονισθῶσι κατὰ πρόλογον, τότε ἡ ποιητικὴ τῶν στίχων τοῦ λόγου λέγεται ψόη, ἢ τριώδιον, ἢ πεντάδιον ὡς, οἱ ὅρκοι τῶν ψῶν τῶν Ἀγίων Πατρῶν ὡς ἡ ἀκροστιχίς τῆς ἁγίας καὶ Μεγάλης Τετραπόλεως «Τετράδιον ψαλλῶ» τῆς ἁγίας καὶ Μ. Πάπης «Προσάβδαν» καὶ κτλ. 2) ἢ ἐπὶ τῶν στοιχείων τῶν λέξεων διὰ τὸν στίχον τονισμένη, ἑλληνικῶς τε καὶ μουσικῶς, ἐπὶ τῶν μέτρων τῶν Εἰρμῶν καὶ Καταβασίων ἀκροστιχίς, ἣς ψάλλεται κατὰ μέτρον ψῶδον, ἢ κατὰ μέτρον προσόμοιον 3) μέρος τῆς ἁγίας πρῶτης ἢ ὑπερινῆς ἐκκλησιαστικῆς Ἀκολουθίας, ποιημένη σιγὰ διὰ στίχων, τὴν ἐνομοζόμεν ἐκκλησιαστικῶς «Ἀκροστιχίδα, καὶ Στίχον, καὶ κοινῶς Κανὸν» ὡς ἡ ἀκροστιχίς τοῦ Τριψόκου Κανόνος «Μὴν σε μέλπω τὴν τριπλῆν φύσιν» ὡς ὁ ἑκατέρσιος Κανὼν τῆς Ζωοδόχου Πηγῆς «Νικηφόρου Καλλίστου τοῦ Ξανθοπούλου» ὡς ὁ νικητήριος Κανὼν τοῦ Ἀκαθίστου ὕμνου «Χαράς ὁρχεῖσθαι πρέπει χεῖρην μόνῃ Ἰωσήφ» καὶ κτλ.

Ἄλλ' ἄγετ' ἀτρίμοις χρησιμοῖς λίσσωμεν ὁπαταῖς. Τὸ τῆς Λαμπροφόρου Ἀναστάσεως προφδικόν Προκείμενον τοῦ Ἑρωϊκοῦ Εὐαγγελίου «Πρόσχωμεν» εἰς ἤχον Φρύγιον ἢ γ'. ὁδεῖον εἰρηλογικῶς με τριωνίαν, κατὰ τὸ μικτὸν εἶδος οὐ τὸ πρωτότυπον μέλος. ἢ γ' Γα. γ. γ.

Ἄλλ' α α γετ' α τρε με σι χρησμούς q λε ευ σω ω μεν οπ πο παίς ελ

Ἀλλαγή. Τροπὴ συστήματος ἀπὸ διαπασῶν εἰς Τροχὸν καὶ τ' ἀνάπαλιν 2) τροπὴ τόνου μείζονος εἰς ἑλάττωνα ἢ ἐλάττωσιν καὶ τ' ἀνάπαλιν 3) τροπὴ εὐθόγγου ἐπὶ τῆς παραλλαγῆς τοῦ Τροχοῦ 4) τροπὴ τόνου κατὰ παραγορὴν, ἣς λέγεται εὐναμὶς τόνου 5) τροπὴ Μουσικοῦ ἢ ρυθμικοῦ ποδός, εἰς ἀναλύσειος ἢ συμπύσεως 6) ἀλλαγὴ ρυθμοῦ κατὰ γένον, εἰς ἀγωγῆς ἰδιαιτέρας 7) ἀλλαγὴ φωνῆς, ἀπὸ φυσικῆν εἰς νόθον 8) ἀλλαγὴ ἤχου, ἀπὸ διατονικόν, εἰς χρωματικόν, ἢ ἐναρμόνιον καὶ τ' ἀνάπαλιν 9) ἀλλαγὴ μίλους ὁμοίου ἤχου, εἰς ἀνόμοιον εἶδος, ὡς ἀπὸ ἰσομέλων εἰς Προσόμοιον ἢ τ' ἀνάπαλιν 10) ἀλλαγὴ Προσολών τοῦ αὐτοῦ ἤχου, εἰς ἀνόμοιον μέτρον τοῦ στίχου ὡς ἐκ τοῦ «Ὁς γενναῖον ἐν Μάρτυσιν» εἰς τὸ «Ἐδωκας σημεῖωσιν» ὡς ἐκ τοῦ «Τὴν Οὐρανίων ταγμάτων» εἰς τὸ «Παντοφύροι Μάρτυρες Χριστοῦ» καὶ κτλ. ὅπερ ὀνομάζεται ἀπὸ τῶν πλαισίων «Διέτερως πῦς, ἢ πῦς ἄλλος» καὶ ἀλλαγὴ μέλους κατὰ γένος.

Ἀλληλουῖα. Τὸ πρὸς τιμὴν πανηγύριος, ἢ δι' ἀρχοποιῶν ἐνέχυρμένους αἰτίας, ψαλλόμενος ἀργῶς Ἀλληλουῖα 2) πεποικιλμένον μικτὸν τι μάθημα τοῦ Παπκαϊκοῦ μέλους, μετὰ τὴν ἐπισειρωγὴν τοῦ ἱεροῦ θεματισμοῦ ἢ εὐφράς τοῦ β'. ἤχου — θ —, ψαλλόμενον εἰς β' ε. ἤχον τοῦτο λέγεται Ἀλληλουῖριον ἢ Ἀλληλουῖριον ὑπάρχει εἰς τὴν Παπκαϊκὴν καὶ ἄλλο Ἀλληλουῖριον παλαιὸν εἰς ἤχον βαρύν. 1) Ἐπίλογος ἢ ἐπιφώνημα τοῦ ἱεροῦ Ἀποστόλου, ψαλλόμενον Ἀλληλουῖα, κατὰ μὲν τὸ ἀρχαῖον εἰς ἤχον β' ε. καὶ εἰς ἤχον βαρύν. κατὰ δὲ τὸ σύνταγμα, εἰς ἤχον β'.

Ἀλληλοῖα. Ὑμνος Ἀγγελικὸς 2) ἐπιφώνημα τοῦ ἱεροῦ Ἀποστόλου 3) ἐπιφώνημα τοῦ Χερουδικοῦ καὶ Κοινωνικοῦ ὕμνου 4) ἐπιφώνημα ἐπὶ τῶν χαρμολύγων, ἐπὶ τοῦ Εἰσοδικοῦ καὶ Ἀντιφώνου τῆς β'. εἰς οὐκ, ἐπὶ τοῦ ὕμνου τοῦ Βασιλείματος, «Ὅσοι εἰς Χριστὸν ἐβαπτίσθητε» ἐπὶ τῶν στίχων τῶν Παλαιῶν, καὶ ἐπὶ τῶν στίχων τῶν τριῶν ψαλμῶν τοῦ δ. Καθίσματος καὶ ἑκλογος τοῦ Προοιμιακοῦ ψαλμοῦ 5) ἐπιφώνημα τῶν Ἀναστασιμῶν καὶ χαρμολύγων Εὐλογητῶν 6) προσφώνημα ἐπὶ τῶν πανθίμων, ἀντὶ τοῦ «Θεὸς Κύριος» Ἀλληλουῖα καὶ ὡς ἐπὶ τῆς μετοχῆς τοῦ Ἁγίου Εὐχαλαίου, ἐπὶ τῶν νηστεισίων τ. μερῶν τῆς ἁγίας καὶ Μ. Πεντακοστής, ἐν αἷς ὑπάρχει Μετάνοια, ἢ ἐπὶ ἀκολουθεῖ τὸ «Ἀλληλουῖα» διὰ καὶ γράπεται. α εἰ μὲν ἐστὶν Ἀλληλουῖα, ποιῶμεν Μετανοίας, εἰ δὲ οὐκ ἐστὶν Ἀλληλουῖα, καταλιπέμεναι. (θέσις τῶν ἁγίων Πατέρων.) 7) ἐπιφώνημα ἐκαστοῦ στίχου, τῶν τριῶν στάσεων τῆς νεκρώσεως ἀπολυθῆς 8) ἐπιφώνημα τῶν νεκρώσεων Εὐλογητῶν 9) ἐπιφώνημα τῶν ἐκ-Θετικῶν ὑπαγομένων Κονακίων καὶ Οἶκων 10) ἐπίλογος τῶν τριῶν στάσεων τῶν ψαλμῶν ἐκαστοῦ Καθίσματος, καὶ ὅλων τῶν ψῶν τῶν Ἀναβασίων τοῦ α. Καθίσματος 11) τέλος τῶν ἑννέα Προφητικῶν ψῶν Μωυσέως, Ἀννης, Ἀβραάμ, Ἠσαῖου, Ἰωνᾶ, αὐτῶν τῶν τριῶν Πατέρων καὶ Ζαχαρίου πρὸς τὴν ἐκτίσιν 12) λέξις Ἑβραϊκὴ ἐρμηνευομένη πολλαχῶς, κυρίως εἰς τὸ «Γραῖς τὸν ὄντα Θεόν» (Ματθαῖος Γαζῆς.)

Ἀλλοδιότροπα. Μικαί ποτα παίρνται τῆς ψαλμῶδας, ὅπου ἔχουσι τὴν πράξιν τῆς στεροφῆς καὶ ἀντι-
στεροφῆς ἀμφοτέρων μετὰ τῶν Χορῶν, ψάλλοντες οἱ ἀπὸ πολλοῦς καὶ ἑνομοῖου; ἤχους ὡς τὸ τῆς Ἀρτο-
κλασίας διχορὸν καὶ ἀκτάχρον μᾶθημα « Θεοτόκε Παρθένε. » Πέτρου τοῦ Μπαρελάτου ὡς τὸ τῆς ὁμοίας
πράξεως μᾶθημα « Ῥόδον τὸ ἀμάραντον. » Χουρμ. χαροσύλατος καὶ ὡς τὸ ἐπὶ τῆς τοῦ λαοῦ μεταλή-
ψεως ψαλλόμενον διχορὸν ἀκτάχρον μᾶθημα « Εἶδομεν τὸ φῶς τὸ ἀληθινόν. » Χουρμ. χαροτορ. κτλ.

Ἀλλόδιον τῶν μακέρων ἢ καρθονία. Στίχος ἑμμετρος μακροστικῆς 2) Εἰρμὸς συνεκτιμῆτος 6· φῶς
λ εῖ. ἔχου 4) Εἰρμ. πρόλογος 6· φῶς λ εῖ ἤχου, γένους ἀπτονικοῦ, βίσις φυσικῆ· ἔχος λ εῖ. Νη.

Αλ λορε ι ου των μη τε ι ρων η παρ θε ν α λ κτλ. (168 Εἰρμ. Κατεβασ)

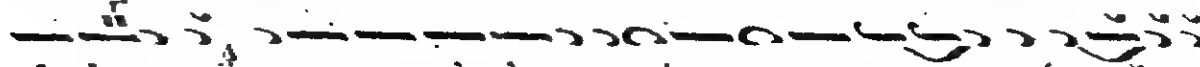
Σημ. Ὁ ποιητὴς τοῦ Εἰρμοῦ τούτου φαίνεται ὅτι ἔλαβε τὰ ποιητικὰ μέτρα αὐτοῦ ἐκ τῶν μελιωδῶν ποι-
μάτων, τῶν εἰς τοὺς ἵππους τοῦ Ἀριστοφάνους « Ἀζύνισμεν τοῖσιν ἵπποις, βουλόμεσθ' ἐπαινίσαι. » (Στίχ.
595.) διότι πολὺ καλὰ τονίζονται οἱ ἐκείσε τέσσαρες στίχοι τοῦ Ἀριστοφάνους, καὶ ἐνώνονται μὲ τὰ μου-
σικὰ μέτρα τούτου τοῦ Εἰρμοῦ· οἷον ἔχος λ εῖ Νη.

Α ζυ ν ι σμεν τοι σιν ι επ ποις βου λο μεσθ ε παι νε σαι α ξι οι δοι ει

σευ λο γι σθαι πολ λα χαρ εῖ δη πραγ μενα ζυν οι ι η τε κιν μεθ η μων ε

οδο λα ας τε λ και μα χαι αλ λα ταν τη γη μεν αυ των ουκ α γαν θυ μα ζο μεν

Ἀμετάβολοι. Τὸ ἐκ τῶν χαρακτήρων τῆς ποσότητος, ἀμετάβολον σημεῖον τοῦ ὀλίγου — 2) πλη-
θυντικῶς τὰ ἀμετάβολα στοιχεῖα τῆς Ἑλληνικῆς λ, μ, ν, ρ· ταῦτα μόνον τὰ σημεῖα δύνανται γὰ γρα-
εθῶσι συλλαβικῶς ὑπὸ τῶν καντημάτων α, καὶ τὸ τελικόν σῆγμα ς, κατ' ἐξίφρασιν· ἔχος λ β'.

Παι αι αι αι δε ε ες ε εν τη η κα με ι ι νω π = τῷ ν.

Εε κα α α α α θα αρ με ε ε νη λ = τῷ ρ.

Την εῖ υ φουους ου υ ναα μι εν... κτλ. = τῷ ς.

Ἀμετακίνητος. Ὁ κοινὸς τόνος τοῦ προσλαμβανομένου Νη, Πα, ἢ Δι, Εε. 2) ὁ στερεὸς φθόγγος
τοῦ διατονικοῦ λ, καὶ τοῦ διατονικοῦ ὑψηλοῦ λ, αἱ ὁποῖαι ἐξουσιάζονται ἀπὸ τὸν φυσικὸν τόνον τοῦ ἐλάσ-
σαντος· ἐπειδὴ ὁ ἐλάσων τόνος ὑπάγεται μόνον εἰς τὸ διατονικὸν γένος· 3) τόνος μουσικῶς, οὗ ὁ φθόγγος
κατὰ τὸ μέγεθος τῆς φωνῆς τοῦ ἀμετακινήτου τόνου, διατρεῖται καὶ εἰς τὴν ἀλλαγὴν ἐκάστου συστήμα-
τος· « δύνασθαι τῆς ἐκ τῷ συστήματι τρεῖσθαι φθόγγους ἀκινήτους, ἐν ταῖς τῶν ὄλων μεμεμεγαλῆς, π-
ρφυλάττοντας τὸ μέγεθος τῆς φωνῆς. » (Πτολεμαῖος ὁ Φιλάδολος, Βασιλεὺς τῆς Αἰγύπτου.)

Ἀμετρον. Τὸ φωνητικὸν καὶ ἀμετρον ἴσον, τὸ ἐκ τῶν χαρακτήρων τῆς ποσότητος θεωρούμενον 1)
ὅπου ὁλοῦται ἀπὸ τὸ ὑπ' αὐτοῦ ἀριθμητικὸν σημεῖον τοῦ μετρικοῦ, περὶ οὗ λέγει Ἰωάννης ὁ Δαμασκηνός
« Τὸ ἴσον —, ἔστι ἄφωνον φωνεῖται μὲν, οὐ μετρεῖται δέ. » ἐπειδὴ δὲν ὑπάγεται οὔτε εἰς ἀνάβασιν,
οὔτε εἰς κατάβασιν 2) τὸ τονισμένον ἀπὸ ἀνίδεον καὶ ἀκανόνιστον μᾶθημα, ἀπὸ χρονικοῦς πόδας· 3) τὸ
ἀσύντακτον ἀπὸ τὰ μακρὰ καὶ βραχέα τῆς ἀρσεως καὶ θέσεως.

Ἀμήν. Εὐχῆς λόγος, γίνονται 1) ἐπιλογαί· ἐκάστης ἀντίσεως, καὶ ἐκάστης αἰτίσεως, ὡς καὶ τοῦ Δέξαι
καὶ Νῦν 3) τὸ ἀργῶς ψαλλόμενον εἰς ἔχον 5'. ἐν τῇ ἐκφωνήσει « Ἐδωκε τοῖς ἀνίοις αὐτοῦ Μαθηταῖς
κτλ. » εἰς τὴν ἀπαιτοργίαν τοῦ Μ. Βασιλεῖος. 4) τὸ τέλος ἀκατέστης ἱεροπραξίας εἰν τῷ « Δι' εὐχῶν. »

Ἀμὴν 5) τὸ κατὰ τὸ ἔθος τῶν Μοναστηριακῶν εἰς συγχώρησιν τῶν συνάλλων α Δ' εὐχὴν — ὁ Θεὸς συγχωρήσῃ α εἰς χαριετισμὸν δὲ, α Δ' εὐχὴν. — Ἀμὴν. »

Ἀμματα. Τὰ ἀπλὰ καὶ γνήσια μαθήματα τοῦ συντάμνου Εἰρηολογίου, τοῦ συντάμνου Σπυριδίου, ἐκτὸς τῶν ποικίλων Καθημάτων καὶ Ἀπαλυτικῶν τοῦ δ. ἔχουσιν.

Ἀμμάκοι, ματὸν τὸ λαμπρότατον καὶ τεχνικώτατον Μουσ. μάθημα. τὸ ὅποιον δὲν ἠμπόρεσε νὰ μάθῃ ἄλλος τις, εἰς τὸ νὰ ποιῇται ὁμοίον ὡς τὸ ἀνωθεν α. Προφῆται, Ἰωάννου Μαϊστορος τοῦ Κουκουζέλη ὡς τὸ τετράμετρον κοινωνικὸν « Γεῦσασθαι Ἰωάννου τοῦ Κλαδῶ. 2) ὡς τὸ Κύρια ἢ ἐν πολλαῖς ἁμαρτίαις » Πέτρου Λαμπροδάρου τοῦ Πιλοπονον. Ὁ ἀριστος τῆς ἐπιστήμης μουσικῆς, τὸν ὅποιον δὲν ἠμπόρεσε ἄλλος νὰ τὸν ρῆσθαι, εἰς ὅτι αὐτὸς ἐπέδωκε τῇ Μουσικῇ τέχνην καθὼς τὸν Ἰωάννην τὸν Γλυκὴν εἰς τὴν σύνθεσιν τοῦ ἀργοῦ στιχηραρικοῦ εἵδους. 3) Τὸν Ἰωάννην ἱερέα τὸν Πλουσιανόν, εἰς τὴν Μουσικὴν τεχνολογίαν, καὶ εἰς τὰς συμφωνίας τῶν τόνων τοῦ ἐκτουτο τροχῶ τῆς σωφιστικῆς παραλλαγῆς. 4) Τὸν Ἰωάννην Μαϊστορα τὸν Κουκουζέλην εἰς τὴν φωνήν, καὶ εἰς τὸ εἶδος τοῦ μεθιματρίου, εἰς τὸν ἀναγραμματισμὸν. 5) Κωρόνην τὸν Ζῖνον καὶ Ἰω. τὸν Κλαδὸν Λαμπ. τῆς Ἀγ. Σοφίας εἰς τὰ εἶδος τοῦ Οἰκηματρίου. 6) Χρυσάργον τὸν νῆον εἰς τὴν ἐκλογὴν τῶν ἀρίστων, καὶ εἰς τὴν ἐντελεστέραν ἔκτασιν τῶν ἐνεργειῶν τῶν Μεγάλων Ἱερογλυφικῶν σημείων. 7) Τὸν Πέτρον Μπαρεσῆν εἰς τοὺς καλοφωνικοὺς Εἰρημούς. 8) Τὸν Μίγ. διδάσκει τῆς Μουσ. τὸν μουσικοδιδάσκαλον τῶν διαφόρων ἰθῶν Πέτρον Λαμπροδάρου τὸν Πιλοπονήσιον εἰς τὴν ἀγγλίναν, εἰς τὴν ἀντίληψιν, εἰς τὰ μέτρα τῆς Μουσικῆς, εἰς τοὺς ὁρισμοὺς τῶν ὁριστικῶν καὶ ἀρίστων παρακλητικῶν Γραμμῶν, εἰς τὰ δραστήρια ποιήματα, εἰς τὸ κλέπειν διὰ γραμμῆς (τῆς Μουσ.) ἐπ' αὐτοφόρῃ τὰ ψαλλόμενα ἄσματα τῶν διαφόρων ἰθῶν, εἰς τὴν ἐξήγησιν τῆς παλαιότητας καὶ ὁμοιοτήτου συνεπτυγμένης γραμμῆς (τῆς Μουσ.) καὶ εἰς τὴν μελοποιίαν, κατὰ τὸ εἶδος τῆς τικτικῆς παραδόσεως, ὅλης τῆς ἐγκυκλίου σπουδῆς τῆς Μουσ. 9) Τὸν Δανιὴλ πρωτοφάτην εἰς τὴν μίμησιν τῶν παλαιῶν. 10) Τὸν Ἰωάννην πρωτοφάτην εἰς τὸ συντέμνειν τὰς παλαιὰς γραμμάς, ἀπὸ σύνθετον καὶ παρασύνθετον, εἰς ἀπλὴν γραμμὴν. 11) Τὸν Βυζάντιον Πέτρον πρωτοφάτην εἰς τὸ ἐκκλησιαστικὸν ὅρος. 12) Τὸν Γεώργιον Κρητῆ, εἰς τὴν γραμμὴν τῆς Μουσ. καὶ εἰς τὴν κανονικὴν σύνθεσιν τῆς βαρυφίας. 13) Τὸν Μανωλάκην πρωτοφάτην εἰς τὸ ἱερωϊκὸν ὅρος, εἰς τὸ Εἰρηολογικὸν καὶ στιχηραρικὸν εἶδος, καὶ εἰς τὰς σημειώσεις. 14) Τὸν Γρηγόριον πρωτοφάτην εἰς τὴν σύμπτυξιν καὶ ἀνάλυσιν, εἰς τοὺς δραστήριους κλάδους, εἰς τὸ ἐλευθέρων ὅρος, καὶ εἰς τὸ Παππαδικὸν εἶδος. 15) Τὸν Χρυσάνθον Προύσης εἰς τὴν Μουσικὴν φιλολογίαν, καὶ εἰς τὴν μαθηματικὴν τῆς Μουσικῆς θεωρίαν. 16) Τὸν Μουσικομαστίγα Χουριμῶζον Χριστοφύλακον, εἰς τὴν ἀνάλυσιν τῆς Μουσικῆς εἰς τὴν παράστασιν τῶν κλάδων, εἰς τὸ εἶδος τῆς περιχορῆς, εἰς τὰς ὁξείας καὶ βαρεῖας μαρτυρίας τῶν τριῶν γυνῶν τῆς Μουσικῆς, εἰς τὸ εἶδος τοῦ χρηματισμοῦ, εἰς τὴν ἐξήγησιν τῶν παλαιότατων μαθημάτων, καὶ εἰς τὴν πρακτικὴν θεωρίαν. 17) Τοὺς τρεῖς διδασκάλους τοῦ ἡμετέρου συστήματος, καὶ εὐεργέτας τοῦ ἔθνους, εἰς τὴν ἐξήγησιν τῆς νῆας μεθόδου. 18) Τὸν Κωνσταντῖνον πρωτοφάτην εἰς τὸ στυμνοπρεπὲς καὶ γλυφικὸν ὅρος. 19) Τὸν Α. Κρουστάλαν εἰς τὴν μετροφωνίαν. 20) Τὸν νῆον Βυζάντιον Πέτρον Ἀγιοταρίτην εἰς τὸ μνημονικόν. (κατὰ τοῦτο εἰς Νικηδόμηρον Ἀγιορῆτης εἰς τὰ Γραμματικά, καὶ εἰς Πέτρον Ἀγιοταρίτην εἰς τὰ Μουσικά) καὶ εἰς τὴν ἐξήγησιν τῶν λειψάνων τῶν ἀρχαίων μουσικῶν μαθημάτων. 21) Τὸν Ἑβραῖον Μπαρῆν εἰς τὸ ταμπεῦρα (Πανδουρίδα). 22) Τὸν ἀοιδίμον Μυρῶτην εἰς τὸ Βιολί. 23) Τὸν ἀοιδίμον Λανινὸν Γεωργιάκη (ἐξωπαικὸν ἄσματοποιὸν καὶ τραγωδιστὴν) εἰς τὰ τραγῳδία. 24) Τὸν εὐγενῆ ἰθαλιανὸν Ντετὲ Ἰσμαῖλάκη, εἰς τὸν πλαγίον, καὶ εἰς τὴν ἐξωπαικὴν μελοποιίαν. 25) Τὸν μουσικῶτατον Ἀντατὴ Σουλτὰν Μπαχμάς, εἰς τὴν ρυθμικὴν χειρονομίαν.

Ἀμγίδραχος. Ρυθμικὸς πούς, δεικνύων τὰ χρονικά μέτρα ἐν βαρεῖαι, μακράς, καὶ πάλιν βαρεῖαις. — καὶ Μουσικῆς, ὁ αὐτὸς πούς

Ἀμγίμαχος. Ρυθμικὸς πούς, δεικνύων τὰ χρονικά μέτρα ἐν μακράς, βαρεῖαις, καὶ πάλιν μακράς — καὶ μουσικῆς, ὁ αὐτὸς πούς

Ἀμγόγερα χαριετισμός. Προσποιητικὸς λόγος τῆς μελωδικῆς γραμμῆς τοῦ ἐπιθέτου « χαριετισμός » ἐμφανίζων μόνον τὰς ἀμφοτέρωθεν διοίκας θέσεις τοῦ ἑκτοῦ κλάσματος

2) Ἐπίθετον τὸ ὅποιον παριστᾷ εἰς τὴν μελωδικὴν γραμμὴν δύο θέσεις ἑκάστης. 3) Ἦθος κινήσεως τῆς

μελοποιίας, τὸ τὸ μετοχηρῶνται ὁ μελοποιός, εἰς μὲν τὸ ἔργον ἑνχοῦνται, ἀφ' ὧν τὴν κλίμακα
(ὡς ἐνωτέρω), εἰς δὲ τὸ Παπκαδικὸν ἑρπύρεα χαρακτηριστὴν εἰς. ς

(18) χαρακτηριστὴν

"Ἀρμολ. ἐν εἰς ἀλλήλους" σιγολογία τῆς νεκροσύμου ἀκολουθίας τῆς Α'. σιάσεως (ψαλμ. 118.)
ψαλλομένη εἰς ἤχον Αὐτῶν, ἢ εἰς Αὐτῶν Β'. βῆν

Α μω μα εν ο δι ω α λ λ η λου : : α κλ. (18) Ἡρμολ. καταβασίων). "Οτι τὸ νε-
κρώσιμα καὶ ἐκνήδεια εἰς τούτοις τὸν ἤχον ἐφάλλοντο κυρίως καὶ ἀπὸ τῶν ἑρχαίους Ἑλλήνας. α' Ο.
λυμπον γὰρ πρῶτον Ἀριστοτέλους ἐν τῇ πρώτῃ περὶ Μουσικῆς ἐπὶ τῇ ἰδέῃ φησὶν ἐκνήδειον εὐλῆσαι
Αὐδῶσι. » (Πλεύτερος.)

"Ἀρμολ. Τὸ μετοχηρῶνται, ἢ αἱ τρεῖς σιάσεις τοῦ ις. Καθίσματος 2) ἢ σιγολογία τοῦ Ἐπιταφίου
Ἰγμου 3) ἢ Νεκροσύμου ἀκολουθία, καὶ τοῦ Ἑντισμοῦ α' Μακάριον ἄρμολ. ἐν εἰς αἱ πορευόμενοι ἐν τῇ
μα Κυρίου » (ψαλμ. 118.)

"Ἀναδυθῆναι. Μῆρος τῆς ἐκκλησιαστικῆς ἀκολουθίας 2) κλάδος τῆς ἐκείνου κυρίου ἢ πλῆγλου ἤχου
δοτικὸς λέγεται παράμεσος ἤχος, κατὰ τῆς διακρίσεως τῶν ἤχων Ἰωάννου τοῦ Δομνισκηνοῦ 3) σιγὰ ἐκείνου
ἤχου τῆς Ἀναστασιμῆς ἀκολουθίας 4) οἱ μετὰ τὴν Ἰσπακὴν εἰς τρία Ἀντίφωνα ψαλλόμενοι στίχοι, εἰς
τύπον μὲν τῆς εἰς γῆς εἰς οὐρανὸν νοεῖας ἀναβάσεως διὰ τῶν ἀναβαθμῶν τῆς κλίμακας, ἢ εἰς αἶον ὁ Πα-
τριάρχης Ἰακώβ. » Καὶ ἰδοὺ κλίμαξ ἐστηρικμένη ἐν τῇ γῇ ἢ ἐκ παραλὴ ἀρκενέτω εἰς τὸν οὐρανόν, καὶ οἱ
Ἄγγελοι τοῦ Θεοῦ ἀνέβαινον καὶ κατέβαινον εἰς αὐτήν, ὁ δὲ Κύριος ἐπιστήκειτο ἐπ' αὐτῆς. » (Γεν. Κεφ.
28.) (εἰς ἀνάμνησιν τῶν 15 Ἀναβαθμῶν τοῦ ις, Καθίσματος τοῦ Ψαλμοῦ τοῦ Δαυὶδ (18) ὡς καὶ ἡ
πῆγασαν) ἅτινα ἐφαλλον ὡς ἐκ ἐν τῇ ναῷ τῆς Ἱερουσαλὴμ, κατὰ προστάξιν τοῦ Σολομῶντος διὰ τοῦτο
καὶ ὀνομάζονται α' Ἀναβαθμοί. » Ὁ δὲ ἑλλιστος Νικηφόρος ὁ Ξανθόπουλος, περὶ τούτου λέγει ταῦτα
α' Ἀναβαθμοὶ κέκληνται καὶ διὰ τὰς πέντε καὶ ἑξά τοῦ ἱεροῦ βαθμίδας, ἐν αἷς ἀντιπροσώπως ἐστῶτες
οἱ τοῦ μέλους κατάρχοντες ἐκμελῶς αὐτοῖς ἀνεκρότου, τοῦ Δαυὶδ καὶ Βασιλέως διὰ τοῦ υἱοῦ Σολομῶν-
τος τοῦτο προστάξαντος, τὸ ἐπόμενον προσρῶντων. » (18) τὰς αὐτοῦ ἐρημίας τῶν Ἀναβαθμῶν, καὶ τὴν
περὶ αὐτῶν ἐκτεταμένην ἐρημνίαν Νικοδήμου τοῦ Ἀγιορείτου, Νέα Κλίμαξ.)

"Ἀνάβασις. Τὸ πρῶτον μέρος τῆς συνθέσεως τοῦ ἀρχαίου μαθητοῦ ἐπὶ τῆς διατονικῆς κλίμακος 2) ἢ
ἐπὶ τὸ ὄξύ καταμέτρησις τῶν συνθετῶν φθόγγων τῆς παραλλαγῆς 3) σιγὰ φθόγγων ψαλλομένων ἀπὸ τοῦ
βαρέος πρὸς τὸ ὄξύ διὰ τῶν ἐξῆς συλλαβῶν Πα, Βου, Γα, Δε, Κε, Ζα, Νη, Πα· κατὰ τὴν προκείμε-
τικὴν τῶν ἀρχαίων τάξιν, ἐπὶ τῆς διατονικῆς κλίμακος 4) ἢ ἐπὶ τὸ ὄξύ προχόμεναις μελωδικῆς τινας
γραμμῆς, αἱ ὀλίγων ἢ πολλῶν ἀνόντων χαρακτήρων

"Ἀνάβαση. Ἐπίθεσις μελωδικῆς γραμμῆς, ὁριστικῆς ἐμμέτρου καταλήξεως ἐμπεριέχεται καὶ τοῦτο
εἰς τὸ κείμενον τοῦ μεγάλου Ἰου τοῦ Παπκαδικῆς, φέρει δὲ θέσιν μελωδικὴν τοιαύτην

εἰς τὸ μάθημα τῆς λογικῆς α' Μὴ ἀποστρέφεις. ἢ μελωδικὴ γραμμὴ τῆς περιόδου α' ταχὺ. » εἶνα ἀνά-
βασμα, κτλ.

"Ἀναγραμματισμός. Ἐκτὸν τῆς τῆς μελοποιίας τοῦ τελευταίου μαθήματος τῆς ἐγκυκλίου σιγῆς τῆς
Μουσικῆς 2) τὸ τελευταῖον θέμα τῆς γυμνασίας τῆς τοῦ Μαθηματικῆς μελοποιίας 3) ἢ αἰτία τῆς ἐκ-
λῆς τῶν ἐντελῶν καταλήξεων τῆς ὁριστικῆς γραμμῆς κατ' ἀκρίβειαν, καὶ προχωρεῖν πάλιν εἰς τὴν ἀρίστην
τοῦ μαθήματος μελέτην ἢ σύνθεσιν, ἢ ὁ τρόπος εἶναι τὸ τὴν λαβάνη ὁ ποσότης τὸ κείμενον πρῶτον ἀπὸ
τὰ μέσα κατ' ἐκλογὴν λόγου, καὶ ἔπειτα ἀπὸ τὴν ἀρχὴν π. χ. τὸν Πέτρον, καὶ Ἰακώβον, καὶ Ἰωάννην,
παρίλαβον ὁ Χριστὸς εἰς ἕως ἑβλῶν κατ' ἰδίαν. Εἰς τὴν σύνθεσιν τοῦ ἀναγραμματισμοῦ μεγάλως συνη-
νοῦντο οἱ ἐκ τῶν Βυζαντινῶν παλαιοὶ Μουσικοδιδάσκαλοι. Ἐκ τῶν μεταγενεστέρων τούτων πολλὰ ὀ-
λίγοι ἐμμέθησαν αὐτοῖς εἰς τὸν ἀναγραμματισμὸν μετὰ τῆς αἰτίας. Ὁ ἀναγραμματισμὸς λέγεται καὶ

καρεμβολή, καθώς ἀνατίθεται τούτοις εἰς τὸ Μαθηματικὸν ἀπὸ Ἰωάννου τὸν Γλυκία, καὶ ἀπὸ τὸν Ἰωάννη Μαιστορά τὸν Κουμουζιάν.

Ἀνακάμπτουςα. Ἐκὼν τις τῆς μελοποιίας, οὕτως ἴδιον εἶναι τὸ νὰ ἐπαγείρῃ τὴν γραμμὴν τοῦ μέλους ἐκ τοῦ ὀξείας πρὸς τὸ βαρύν, ὡς τῶν κατιόντων χαρακτηρισίων, καὶ κατ' εὐθερορίαν συνεχῶς οὕτως

~~~~~ q α' Ἀνακάμπτουςα δὲ ἐστὶν ἡ διὰ τῶν ἐπομένων ἀποτελοῦσα τὴν βαρύτητα »

(Μανουὴλ ὁ Βρυέννιος.)

Ἀνάλυσις. Ἡ ἐξηγησις τοῦ λόγου ἐκ τοῦ ὀλίγου εἰς πολὺ, ἢ ἐκ τοῦ Ἑλληνικοῦ εἰς ἀπλοῦν 2) ἀνάλυσις τῶν συστημάτων τῆς Μουσικῆς τοῦ Διαπασῶν, εἰς δύο κοινὰ τετράχορδα 3) ἀνάλυσις τῶν υπερβατῶν χαρακτηρισίων τῆς Μουσικῆς εἰς συνεχεῖς τῆς μὲν ὑψηλῆς εἰς τέσσαρας φθόγγους συνεχεῖς ἀνιόντας

~~~~~ τοῦ δὲ παντῆματος εἰς τρεῖς φθόγγους συνεχεῖς ἀνιόντας, ~~~~~, ἢ δύο, ~~~~~, εἰς δύο συνεχεῖς ἀνιόντας ~~~~~, ἢ ~~~~~ τῆς

δὲ χαμηλῆς. εἰς τέσσαρας φθόγγους συνεχεῖς κατιόντας ~~~~~ εἴτε οὕτως ~~~~~

(Τὸ τὸν Γενικὸν πίνακα τῆς συμπλοκῆς τῶν χαρακτηρισίων.) Τοῦ δὲ ἱεροῦ κατὰ τὸ σύνθετον μὲν εἰς τρεῖς φθόγγους συνεχεῖς κατιόντας ~~~~~, ἢ οὕτως ~~~~~, κατὰ τὸ ἀπλοῦν δὲ, εἰς δύο φθόγγους συνεχεῖς κατιόντας ~~~~~, καὶ καθ' ὑπόθεσιν τῆς ἀποστρόφου, ~~~~~ τῆς δὲ ὑποφθόγης

εἰς δύο φθόγγους συνεχεῖς κατιόντας ~~~~~, ἢ δὲ ἀνάλυσις τῶν δύο διεφθόγων χαρακτηρισίων τοῦ ἱεροῦ ~~~~~, καὶ τῆς ὑποφθόγης ~~~~~, γίνεται ἐνίοτε ἐξ ἀνάγκης, ὅτε ἴθιλε συμπλέξῃ ὑπὸ τῆς ὑποφθόγης συλλαβὴς τις σημαντικῆς λέξεως καθὼς εἰς τὴν Ἑλληνικὴν γίνεται ἀνάλυσις τῶν διεφθόγων αἰ, οἰ, αὐ, κτλ.

ὡς Ἰταῖας, Ἰστιάς, χοῖκος, χοικὸς, αὐλος, αῦλος κτλ. α' Καὶ γὰρ συνίσταται ὁ λόγος ἐκ πρώτων γραμμάτων. καὶ εἰς ἔσχατα ταῦτα ἀναλύεται, οὕτω καὶ τῆς ἐμμελῶς καὶ ἡρμοσμένης φωνῆς καὶ παντός τοῦ μέλους ὁλοσχερῇ μέρη, τὰ λεγόμενα συστήματα, τετράχορδα, παντάχορδα καὶ ὀκτάχορδα. Ταῦτα δὲ εἰσιν ἐκ διαστημάτων, τὰ δὲ διαστήματα ἐκ τῶν φθόγων, αἵτινες πάλιν φωναὶ εἰσὶ πρώται καὶ διαιρετικαὶ καὶ φουρειώδεις, ἐξ ὧν πρώτων συνίσταται τὸ πᾶν μέλος, καὶ εἰς ἔσχατα ἀναλύεται. » (Μανουὴλ ὁ Βρυέννιος.) 4) ἀλλαγὴ βυθμικοῦ ποδὸς, ἀπὸ Σπονδαίου, εἰς Προκαλυσματικὸν εἶον ~~~~~ ἀντὶ ~~~~~ καὶ Μουσικῶς ~~~~~ ἀντὶ ~~~~~ 5) γραμμὴ ἥτις γίνεται ἀπὸ τὴν ἀνάλυσιν τοῦ στίγ-

ματος. ~~~~~ 6) Ἐξηγησις τοῦ ὁχληροῦ καὶ δυσνόητου τρόπου τῆς καλαῖας γραφῆς (τῆς Μουσικῆς) εἰς τὴν τεχνικωτάτην καὶ ἐπιστημονικωτάτην νῆαν τῆς Μουσικῆς μέθοδον. (Τὸ παράδειγμα τῆς ἐξηγητικῆς εἶναι ἐκ τοῦ Πέτρου Λαμπὰδ. τοῦ Πελοποννησίου Κοινωνικὸν Πατήριον ἤχος Α'.) Ἐξηγησις Πέτρου Λαμπὰδ τοῦ Πελοποννησίου (Ἐποχὴ. 1753—62). ~~~~~ Ἐξηγησις μεταγενέ-

Κυ ρι ου

στέρᾳ τῆς αὐτῆς θέσεως, παρὰ μόνου Γρηγορίου Λαμπ. τοῦ καὶ πρωτοφ. (Ἐποχὴ 1808—10) ~~~~~

~~~~~

Κυ ρι ου ου ου ου ου ου ~~~~~ Ἐξηγησις μετα-

γενεστέρᾳ τῆς αὐτῆς θέσεως παρὰ τῶν τριῶν Ἐξηγητῶν τῆς Νέας μεθόδου Γρηγορίου Λαμπιδάριου, τοῦ καὶ πρωτοφάτου, Κουμουζιῶν χαρτοφύλακος, καὶ Χρυσάνθου Προΐοντος. (Ἐποχὴ 1813—15)

~~~~~

Κυ ρι ου ου ου ου ου ου ~~~~~

Ἀράματα. Ὅσα μαθήματα τακτικὰ τε καὶ ἁπλᾶ, μετέχουσιν ἀπὸ δύο εἴδη τῆς φαρμακείας λέγονται μικτὰ ἢ ἀνάμικτα ὡς ὁ στίχος (Ἐλεμὸς) τοῦ ~~~~~ α' Ἀσμεν τῇ Κυρίᾳ » οὕτως τὸ μέλος εἶναι

ἀπὸ καθαρῆς βάσει καὶ τριγωνίας καὶ ἀπὸ φυσικῆς μαρτυρίας ~~~~~ καὶ ἀπὸ μικτῆς τῆς τριγωνίας ~~~~~ καὶ ἄλλοι παρόμοιοι. 2) Τὸ εἶδος τῶν Καλοφασικῶν ἁρμῶν, τῶν ὁποίων τὸ εὔστημα μετρίχει καὶ ἀπὸ

τῆς γραμμῆς τοῦ ἁρμολογίου, τῆς Παππαδοῦς, καὶ τοῦ ἀγροῦ Γρηγορίου. (Τὸ πρῶτον εἶδος ἀνομι-

του οὕτως α κρίνων τὴν γῆν, ὅτι σὺ βασιλεύεις εἰς τοὺς αἰῶνας » φαίνεται ὅτι ἀπὸ τοῦ ἀρχαίου Ὁρθόδοξου οὕτως ἐβάλλετο τὸ τέλος μὲ τὸ ὄλον.

Ἐκδοσιμα. Τὰ ὑπάρχοντα εἰς τὴν Ἀνάστασιν τοῦ Χριστοῦ τροπάριον 2) τὰ τοῦ Πεντηκοσταρίου τροπάριον, τὰ ψαλλόμενα μέχρι τῆς ἀποδόσεως τοῦ « Χριστὸς ἀνίστη » 3) τὰ ἐμπεριεχόμενα ἅπαντα τὰ Ὀκτωήρου καὶ ψαλλόμενα εἰς τὰ Κυριακὰς τοῦ ἐνιαυτοῦ, ἐξαπευμέναι τῆς Κυριακῆς τῶν Βαίων, καὶ τῆς Πεντηκοστῆς (ἢ καὶ τῶν ἄλλων Δεσποτικῶν ἑρτῶν, ὅταν τύχωσιν ἐν Κυριακῇ) 4) τὰ μετὰ τὸν Εἰρμόν ἀνὰ ἐν ψαλλόμενα τροπάρια τοῦ Κανόνα τῆς πρὸ τῆς Χριστοῦ Γεννήσεως Κυριακῆς.

Ἀναστασιαστὰς. Βιβλίον τι Μουσικόν, εἰς ὃ ἐμπεριέχονται τῶν ὁκτὼ ἤχων τὰ Ἀναστασιαστὰ τροπάρια 2) ἡ βέσις τοῦ συντόμου Στιχηραρίου 3) τὸ πρῶτον τῆς παραδόσεως μάθημα τῆς ἐγκυκλίου σιρᾶς τῆς Μουσικῆς 4) Ἀναστασιασματάριον στιχηρὸν, ὃ λέγεται ἀργόν 5) Ἀναστασιασματάριον Εἰρηολογικόν, ὃ λέγεται σύντομον 6) Ἀναστασιασματάριον παλαιότατον Ἰωάννου τοῦ Γλυκίος, καὶ Χρυτάρου τοῦ Παλαιῦ 7) Ἀναστασιαματάριον παλαιὸν τοῦ νῦν Χρυτάρου, κατὰ τὸ εἶδος τοῦ ἀργοῦ Στιχηραρίου 8) Ἀναστασιαματάριον Πέτρου Λαμπάδου τοῦ Παλοποννητίου, ὅπερ ψάλλεται κοινῶς τὴν σήμερον εἰς τὰς ἀπανταχῶ τῶν Ὁρθόδοξων ἐκκλησίαις, ταῦτ' ἐστὶν ἡ βέσις τοῦ συντόμου Στιχηραρίου.

Ἀνατολικά. Στιχηρά τινα Ἀναστασιαστὰ. 2) τὰ μετὰ τοῦ Ἰωάννου τοῦ Δαμασκηνοῦ τέσσαρα πρῶτα Στιχηρά Ἀναστασιαστὰ, τὰ ἑτέρα τέσσαρα Στιχηρά Ἀναστασιαστὰ τοῦ Ἀνατολίου Πατριάρχου, ἅτινα εἰσεύαπτον τὴν ἐπωνυμίαν τοῦ ποιητοῦ, ἀντὶ Ἀνατολίου Πατριάρχου α Ἀνατολικά » ὡς εἶναι γεγραμμένα εἰς τοὺς ἐπιγραφὰς ὧν τὸν ἦχον τὸ α Ἀνατολικά » Βαρθολομαῖος ὁ Κουτλουμουσιανὸς λέγει περὶ τούτου εἰς τὴν πραγμασίαν τῆς 3 Ἰουλίου. (Ἰδὲ Ὁριολόγιον Μένε.)

Ἀνατολὸς. Τὸ μὲ τὸ Γορθικὸν σημεῖον ζ. Ἀλέτλεις πολυσύλλαβος τις φθόγγος τῆς παραλλαγῆς τοῦ παλαιῦ συστήματος 2) ὃ ἐπὶ τὸ βαρὺ καταμετρούμενος ζ. φθόγγος τοῦ τροχοῦ Ἀλέτλεις, ὅστις εἶναι Πα ζ, καὶ α ἐπὶ τὸ ὀξύ καταμετρούμενος κατὰ τὸ Διακπτῶν 3) ἡ ἀπήχησις τοῦ ζ α ἤχου κατὰ τοὺς παλαιούς, τὴν ἄρχὴν ποιεῖται ἀπὸ τοὺς Βυζαντινοὺς.

Ἀντίθετος Ὁρθόδοξος Ἀλληλαγωγὸς. Κοινωνικὸς ὕμνος ψαλλόμενος ἀπ᾽ τοῦ ἐνιαυτοῦ, κατὰ τὴν Δεσποτικὴν ἐκδοσὴν τῆς Ἀναλήψεως (ψαλλ. 46.) ἔχει ζῖ τὸ πρωτότυπον χειρόγραφον τοῦ μαθήματος τούτου, φέρει ἐπὶ κεφαλῇ α Τοῦ κυρ Πέτρου. ἔχει ζῖ ἐπωνομαζόμενον Σάλπιγγι » 2) Μῆθριά τι ἑκτενές τοῦ Παππαδικῦ αἵματος. εὐ τὸ θέμα κύριον καὶ ἀπλοῦν, ἦτοι φύσει Παππαδικόν κατὰ τὸ μέλος.

Ἀντολογία. Μουσικὸν τι βιβλίον, ὅπερ ἐμπεριέχει ἅπαντα τὰ ψαλλόμενα μαθήματα, εἰς ὅλας τὰς τοῦ ἐνιαυτοῦ ἀκλυθίας, εἰς τακτικὸν καὶ ἑκτακτον καιρὸν.

Ἀντομία. Ἡ φωνὴ ἥτις ἐξέρχεται πρὸς τὸ ὀξύ, ἢ καταμετρεῖται πρὸς τὰ ὀνό 2) ἡ διακρινομένη φωνὴ διὰ τοῦ χαρκτηρίων τῆς ποσότητος τοῦ Ὀλίγου —, τῆς Πεπτοῦς —, καὶ τῶν Κεντημάτων α.

Ἀντομία. Σειρὰ φθόγγων ψαλλομένων συνεχῶς, εἰς δαίγμα ἀναβάσεως, ἥτις λέγεται καὶ ἀνάβασις, ὡς Πα, Που, Γα, Δι, Εα, Ζω, Νη, Πά 2) ἡ ἐπὶ τὸ ὀξύ καταμετρεῖται τῶν φθόγγων τῆς συνεχῆς παραλλαγῆς ἐπὶ τῆς διατονικῆς κλίμακος, εἰς τὴν ἐναρξιν τῶν ἀρχαίων τῆς Μουσικῆς.

Ἀντομολογία. Μῆθριον Στιχηραρικὸν ἀνάμικτον, στιχολογικῶς ψαλλόμενον εἰς τοὺς Μ. Ἑσπερινούς τῶν Δεσποτικῶν ἑρτῶν, ἵτινα λέγονται καὶ Τριαδικαὶ ὕμνοι ἀπὸ τοὺς Βυζαντινοὺς 2) τὸ τρίτον μέρος τοῦ Ἱεροπαιδικοῦ (τοῦ 103 ψαλλ.) ὅπερ ψάλλεται εἰς τὰς ἑρτυπίας α Ἀνοξεντίας σου τὴν χεῖρα.) καὶ 3) Ἀνοξεντία τὰ μέγιστα ἢ ἀργά. Ἰωάννου Μαίστορος τοῦ Κοκουζίλη καὶ ἄλλων παλαιῶν, καὶ ἐκ τῶν μεταγενεστέρων, τοῦ Χουρμ. χιτροφύλακος 4) Ἀνοξεντία μικρὰ ἢ σύντομα συντετηγμένα Χουρμ. χιτροφ. (ἀνιόντα κατὰ τὸν τρόπον τοῦ μεγίστου α Μαρίως ἀνθρ. α Πέτρου Λαμπάδ. τοῦ Παλοπον.) 5) Ἀνοξεντία μικρὰ ἢ σύντομα, ἀνακαλυφθέντα Θεοδ. Θεοδώρου, ἅτινα ψάλλονται ἐντέχνως.

Ἀντομολογία. (Ἰδὲ Σχετικά.)

Ἀντομολογία. Δοκίμιον ἕνα τοῦ χοροῦ ἐν γένει, τοῦ ὁποῦ ὁ ρυθμὸς εἶναι ἑλλειπτικὸς 1) ἢ ἀπὸ τῶν ἑρτῶν 1) ὁ ρυθμὸς 2) ὁ ρυθμὸς ὅστις μεταβάλλει εἰς ἄλλο ρυθμὸν καὶ ἐκτενέχεται καλὸν εἰς τὸ αὐτὸ

μέτρον 3) ἡ ἀνώμαλος γραμμὴ τῆς παραχορῆς, ὡς 4) τὸ ἀπὸ αὐθιαν ὑποκίπτον εἰς ἄλλο σχῆμα 5) τὸ σύστημα τοῦ τροχοῦ πρὸς τὸ

Διαπαιτών 6) ἡ καταμέτρηση τῶν φθόγων τοῦ πενταχόρου, πρὸς τὸ ἑξαχόρον, τῆς τριφωνίας πρὸς τὴν τετραφωνίαν 7) ἡ κατὰ παρεκτροπὴν μετέθεσις φθόγος ἀπὸ σχετικῶν φθόγων εἰς ἀσύμφωνον 8) τὴ ἀπὸ ἀμειψῆς καὶ ὑπερόχου φελλόμενον ἀπὸ ἀσυναρτίους φθόγους ἀρρήτ' ἀξίωμα.

Ἀντήχησις. Ἡ ἀντιφωνία τῆς βαρύτητας ἐπὶ τῆς ὀξύτητας, καὶ ἡ ἀντίπαλιν ἥτις λέγεται καὶ παρήχησις 2) ἡ ἀμειψιμότης τῶν φθόγων ἀντιφωνία ἐπὶ τῆς στήλωσης 3) ἡ ἀντήχησις τῶν συστημάτων ἐπὶ τὸ βαρὺ καὶ ὀξύ, ἣν λέγομεν «Ἐκταφωνίαν.» 4) ἀντήχησις μερικὴ, διακρινόμενη ἀπὸ τὸ πενταχόρον σύστημα τοῦ τροχοῦ, κατὰ συμφωνίαν διακρίνεται 5) ἀντήχησις γενικὴ, διακρινόμενη ἀπὸ τὸ ἑξαχόρον σύστημα τοῦ Διαπαιτών, κατὰ συμφωνίαν διὰ ἐκτώ. 6) ὁ συνδυασμὸς τῆς συμφωνικοῦ συμφωνίας, 7) ὁ φθόγος ὁ ὁποῖος προέρχεται ἀπὸ τὰ ἄκρα τῆς διαστάσεως, καὶ ἀπὸ τὰ ἴσα τῆς ἡγέσεως τῶν ὅσων χορῶν τοῦ συστήματος, ἦτοι τῆς ὀξύτητας, καὶ τῆς βαρύτητας ἐξ ὧν, ἡ μὲν ἐ. χορῶν τῆς βαρύτητας ἴσων ἐστὶν ἀντηχήσεως τῆς ὀξύτητας ὡς

Τοῦ ἐστὶν ἀντηχήσεως τῆς βαρύτητας ὡς καὶ ὑπάρχει εἰς αὐτὴν ἡ τῆς ἀρμοῦ.

αἷς καὶ ἀριθμητικῆς ἀναλογίας συμφωνίας «ὁδὸ συμβαίνει ἐτυμολογικῶς σύμφωνα καλεῖσθαι αὐτά· τὸ γὰρ ἴσος (ἴσου) αὐτῶν, κρινέντος φθόγου, τὸν ἑταρον, μηδενὸς ἀξαιμένου, συμβέδωκεν ἀντιχεῖν.» (Βασιλείων ὁ Γερμαν.)

Ἀντιπαρακύλισμα. Ἰερογλυφικὸν τι σημεῖον ἐκ τῶν παλαιῶν μεγάλων ὑποστάσεων ἢ σημαδοσῶνων, οὗ τὸ σημεῖον καὶ τὸ σχῆμα Ἀντιπαρακύλισμα ἐμπεριέχεται καὶ τοῦτο εἰς τὸ κείμενον τοῦ Μ. Ἰσοῦ τῆς Παππαδικῆς, ἡ δὲ ἐνέργειά του φέρει πάντοτε γραμμὴν ἀόριστον εἰς ἀτελὴ κατὰλῃν.

καὶ ἄλλως πῶς.

Ἀντικένωμα. Ἰερογλυφικὸν τι σημεῖον ἐκ τῶν Μ. σημαδοσῶνων, οὗ τὸ σημεῖον Ἀντικένωμα ἐμπεριέχεται καὶ τοῦτο εἰς τὸ κείμενον τοῦ Μ. Ἰσοῦ τῆς Παππαδικῆς 2) χαρακτηριστικὸν τι σημεῖον τῶν ἀχρόνων ὑποστάσεων τῆς τροπικῆς ποιότητος, καὶ ἡ μὲν τροπικὴ τοῦ ποιότητος κατὰ τὸ τραγὺ ἀποτελεῖται φωνῆς, θέλει γὰρ προφέρηται ἡ, ὡνὴ μὲ πένταγμα ἡ δὲ ἐνέργειά του φέρει ἐξήγησιν ποιότητος γραμμῆς.

καὶ ἄλλως πῶς.

Ἀντιουδισμα. (Τοῦτο λέγεται καὶ ἀερμός.) Ὄνομα ἐπιθετὸν μελωδικῆς τινοῦ γραμμῆς, ἥτις παρὰ τὴν ἀόριστον ἀτελὴ γραμμὴν, ποιούτης μελωδικῆς θέσεως.

ἐμπεριέχεται καὶ τοῦτο εἰς τὸ κείμενον τοῦ Μ. Ἰσοῦ τῆς Παππαδικῆς.

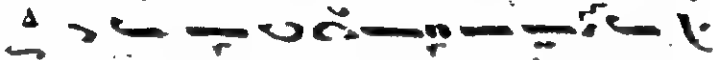
Ἀντισπαστος. Ῥυθμικὸς πῶς, δεικνύων τὰ χρονικὰ μέτρα τοῦ ρυθμοῦ ἐκ βραχίους μακρῶν καὶ αὐθις βραχίους — — —, καὶ μευστικῶς

Ἀντιστροφὴ. Ἡ δραματικὴ καὶ ποιητικὴ στρόφη τοῦ χοροῦ, καὶ ἡ πρὸς τοὺς ἀρεατὰς φύθ τῆς στρεφῆς, ἢ συνήθως φέλλουσι καὶ οἱ νέοι Ἕλληνες τὰ τραγῳδία τῶν μεταγενεστέρων Ἰσῶων Ἑλλήνων ἐπὶ τραπέζης, ἢ εἰς κάθε περίστασιν καὶ εὐθυμίαν, ἀνταπεκρινόμενης τῆς φύθ τῆς στρεφῆς ἐκ τῶν δευτέρων ἢ ἀριστέρων, φέδων πρὸς τὴν Α'. στρεφῆν ἢ δεξιῶν ἑλόντων, καὶ αἱ παρ' αὐτῶν ἀντιστρέφως φελλόμενοι στίχοι τῶν Ἑλληνικῶν ῥημάτων π. γ. ἔχοι Αὐδίας, (Β.) μικτὸς μετὰ τοῦ Ἑκλωδίου

(Β. Β.) Δι κα χ Ο Ο λυμ πο; κιο Κυ υτ εα δο ο ος Γα δυο δου με μα λο ο ηο ο τουν ελ μα με το πα α παει νηο ται

στο ο γο ο ο ο σπα θι τούτων και ο δεξιός χορός εἶτα ἄρχεται εἰς στροφὴν
 πάλιν ο δεξιός χορός κατὰ συνέχμιαν ὡς :

το να και ης ται στο ο σπα θι

και τλ λο στο του ρε ε λε ε κι ελ μω ρε γυ ρε ο ο

γε ρω Ο ο γο λυ υ υ υι προς κτλ. 2). Ἡ Μουσικὴ ἀντιστροφή τοῦ χοροῦ

τῆς Ἐκκλησιαστικῆς ψαλμοδίας καὶ ἡ πρὸς τὸν Θεὸν ψῶν τῆς ἀντιστροφῆς, ἥτις ἐστὶν ἡ ἀνταποκρινο-
 μένη στιχολογία τοῦ « Μακάριος ἄνθρωπος » κτλ. 3) ἡ ἀνταποκρινομένη στιχολογία τῶν τυπικῶν ψαλ-
 μῶν καὶ ἡ μὲν κίνησις ἢ ἐναρξίς τοῦ Α'. ψάλτου ἐκ τοῦ δεξιοῦ χοροῦ πρὸς τὸν ἀριστερὸν χορὸν, παρὰ
 τοῦ ὁποῦ ψάλλεται ἡ πρὸς τὸν Θεὸν ψῶν ἡ τυπικὴ στιχολογία τοῦ « Εὐλόγηται ἡ ψυχὴ μου τὸν Κύριον,
 καὶ πάντα τὰ ἐντός μου τὸ ὄνομα τὸ ἅγιον αὐτοῦ » (ψαλμ. 102) ἡ ὁποία κίνησις ἢ ἐναρξίς, ἐκ τοῦ δε-
 ξιοῦ χοροῦ πρὸς τὸν ἀριστερὸν, λέγεται « στροφή » Ἡ δὲ κίνησις ἢ ἐναρξίς τοῦ Β'. ψάλτου ἐκ τοῦ
 ἀριστεροῦ χοροῦ πρὸς τὸν δεξιόν, παρὰ τοῦ ὁποῦ ψάλλεται ἡ πρὸς τὸν Θεὸν εὐχαριστήριος ψῶν ἡ τυ-
 πικὴ στιχολογία τοῦ « Δόξα τῷ Πατρὶ, καὶ τῷ Πιῶ, καὶ τῷ ἁγίῳ Πνεύματι. Αἰνεῖ ἡ ψυχὴ μου τὸν
 Κύριον, αἰνέσω Κύριον ἐν τῇ ζωῇ μου, ψαλῶ τῷ Θεῷ μου ἕως ὑπάρχω » (ψαλμ. 145). Ἡ ὁποία
 κίνησις ἢ ἐναρξίς ἐκ τοῦ ἀριστεροῦ χοροῦ πρὸς τὸν δεξιόν, λέγεται « ἀντιστροφή » εἰς τὰ μαθήματα
 τούτα παριστάνεται καλῶς τὸ ἴδιον τῆς στροφῆς καὶ ἀντιστροφῆς. Ἐπειδὴ ἡ ποιητικὴ καὶ Μουσικὴ
 στροφή ἐκάστης ψῶνς ὅθεν ἄρχεται, εἰς τὸν αὐτὸν ἦχον πάλιν τελειοῦν ὅπως καὶ ἡ κίνησις ἢ
 ἐναρξίς ἐκάστου χοροῦ, ὅθεν ἄρχεται ἐκεῖ καὶ τελειοῦν καὶ κατὰ τὸν ἦχον, καὶ κατὰ τὴν ἀγωγὴν.
 Ἰδὲ Ἐπιμνησθῆναι. « Τοῖς δὲ τὰ μέλη γραπτέουσι, τὸ μὲν στροφόν τε καὶ ἀντιστροφὸν οὐχ οἶόν τε
 ἀλλ' ἔχει μέλος, ἀλλ' ἐν τῇ ἐναρμονίῳ, ἐν τῇ χρωματικῇ, ἐν τῇ διπτόνῳ ὑποθῶνται μελωδίας,
 ἐν ταῖς δὲ ταῖς στροφαῖς τε καὶ ἀντιστροφαῖς τὰς αὐτὰς ἀγωγὰς φυλάττειν » (Διονύσιος Ἀλικαρ-
 νατέως).

Ἀντίφωνα. Εἰς τὰ Ἐκκλησιαστικὰ μέλη κυρίως λέγονται ὅσα μαθήματα ἄρχονται ἀπὸ ἀντιφωνίαν,
 καὶ ὅσα περὶ ἁπλοῦς γραμμῆς ἀριστικῶν καὶ ἀριστερῶν, καταλήξουσιν, ὡς τὰ μέλη καὶ τὰ ἴσα διέ-
 γονται τὴν διαπασῶν, ἐπ' εὐθείας μὲν ὑπερβατικῶς, εἰς ἀνόντα δὲ καὶ κατιόντα κατ' ὀρεῖαν καὶ βαρεῖαν
 καταμέτρουν. π: γ: ἦχος ~

Ται αἰ α α γγῆ λι ε και αι αις ~ α ο ρα α α α α α α

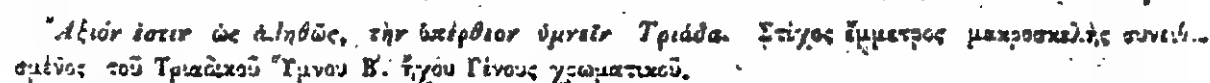

α α τω ως ~ οἱ ρυ ρο ρυ κτλ. Κουρμῶ. Τούτο καὶ ὁ Εἰρμός « Πᾶσιν τῇν ἐλπίδα

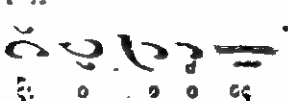
το ἀντίφωνον » 2) Τὰ ἐν τῇ λειτουργίᾳ ψαλλόμενα χάριν συντομίας ἐν ταῖς Κυριακαῖς καὶ Σχολαῖς,
 περιλειπομένων τῶν τυπικῶν καὶ Μακαρισμῶν, ψάλλονται τὰ ἀντίφωνα. 3) Τὰ ἀντίφωνα τῶν Δεσπο-
 τικῶν ἑορτῶν « Σῶσον ἡμᾶς παράκλησις ἀγαθὴ » καὶ ἄλλων παρομοίων. 4) Τὰ τῆς καθημερινῆς ἀνα-
 γνῶσεως « Ἀγαθὸν τῷ ἐξομολογῆσθαι τῷ Κυρίῳ, — ὁ Κύριος ἰδοὺ δούλους, αὐτὴ ἀγαλλιασθήτω τῷ Κυ-
 ρῷ » κτλ. 5) Ἀπαντα τὰ ψαλλόμενα στιχὰ μετὰ τῶν Θεοτοκίων Εὐαγγελικῶς τῇ Ἀγίᾳ καὶ Μαγ-
 ῇ, εἰς τὰ 12 Εὐαγγέλια, μέχρι τοῦ 5. Εὐαγγελίου, εἰς ὃ ἐκφωνεῖται τὸ, « Σήμερον κειμήτιον ἐπὶ
 ἡμῶν » ὅτινα ἀνταποδίδονται εἰς 15 ἀντίφωνα. 6) Τὰ κατὰ ἐντελεῖς περιόδους ἀντιψαλλόμενα, καὶ
 ἀνταποδιδόμενα ἀπὸ τὸν δεξιὸν χορὸν, εἰς τὸν ἀριστερὸν, καὶ τ' ἀντίπαινον καθὼς « ἐπὶ τῇ βαίᾳ δόξῃ
 τοῦ ο δεξιός « στροφῶν δόξης ἀξίωσον » καθὼς, θάπτον μολεῖν σε, ὁ ἀριστερός « εἰς ἡμᾶς βαθυ-
 γῆ. 7) Ὁ δὲ δεξιὸς πρὸς ἐκείνου κυρίου ἢ πλινγίου ἦχου. 8) Τὰ μετὰ τὴν ὑπακοὴν ψαλλόμενα ἀνὰ τρεῖς

Artigaria. Ἐπὶ τῶν ἱερῶν τοῦ κρατηματιρίου, ὁ ἐπιγράφεται « κατ' ἀντιστοιχίαν » (τὸ αὐτὸ πρὸς τὴν φύσιν).

Ἀξίον ἔστι, μεγαλύνειν Σε τὸν Ζωοδότην. Στίχος ἑμμέτρος μικροσκελῆς. 2) Εἰρμὸς ἀσυνί-
θιστος. 3) Εἰρμολογικὸς πρόλογος Β'. στάσεως τοῦ Ἐπιταφίου Ὑμνου $\frac{7}{8}$ Α'. ἔχου Γένους ἀσυνήτου
 $\frac{7}{8}$ \bar{q} οὐ τὸ μέλος γνήσιον καὶ ἀσχητὸν. \bar{q} .

ἡ δὲ ἑξῆς ἀπλῆ τριτωὺς ἐπαναλαμβάνουμένη μετὰ μέλους ἐναρμόνιου εἰς χειροτονίας Ἀρχιερέων κτλ. εἰς ἣσαν λ. εἰς. λέγει ὁ ἀκουστικῶς εἰς τὴν τριτωσίαν.

Δόριτος. - Ἡ ἀρχαία προήγησις τῶν Παππιδικῶν μιλῶν, ἥτις γίνεται μετὰ τὴν μαθηματικὴν ἐκδοχὴν. 2) Ἡ ἐκαστάλητος μαθηματικὴ δόριτος θέσις τῶν ἐπιθέτων. 3) Ἡ σύνθεσις τοῦ τελευταίου μέρους τῆς ἐγκυκλίου ἐκδοχῆς τῆς Μουσικῆς ἡτοι τοῦ Μαθηματικοῦ. 4) Ἐκαστος γινώσκων πρὸς

ἐν τῷ ἡγουμένῳ χαρακτήρῳ, ἡ προεπαρχούσης μετωπίας ἀπὸ τῆς τιμῆς ἀμέσως ἐστὶ πᾶσι, π, α καὶ φανερώνουσιν αὐτοὺς τοὺς χαρακτῆρας τῆς ποιότητος ἐκ μὲν τῶν αὐτῶν ἀκριβῶς ἀπὸ δὲ τοῦ ἡγουμένου προσδιορισμένως. (Πρώτης ἡ Δευτέρας).

Ἀνάθεμα. Μουσικὸν τι βιβλίον, ἥτοι συλλογὴ ἑνικῶν φωνῶν, ἐκπεριέχει διάφορα Ἀραβότουρ καὶ ἑντέχια τραγῳδία καλὰ τε καὶ κατὰ, ὃ ἐκγράφεται αὐτὸ ἀπὸ Ἰωάννου Γ. Ζωγράφου Νικαίας. Γύσεις ἐν Κωνσταντινουπόλει 1858.

Ἀπὸρρίψας με εἰς βίβη καρδίας θαλάσσης. Στίχος ἑμμέτρος μέτρος κελεύς. 2) Εἰρμὸς ἀσυνήθους ζ'. φῶς Α'. ἦχος ἐκ τοῦ κανόνος τοῦ Λαζάρου. 3) Εἰρμολογικὸς κλέος ζ'. φῶς Α'. ἦχος Γένος διατονικοῦ.

π
q Α περ με φας με εις βα θη παρ δι ες ες λε ας της ελ και ε σου
ας με εω της εω λαι ας θα νε του q κτλ. (ὅδε Εἰρμολόγιον Καταδεσμιῶν).

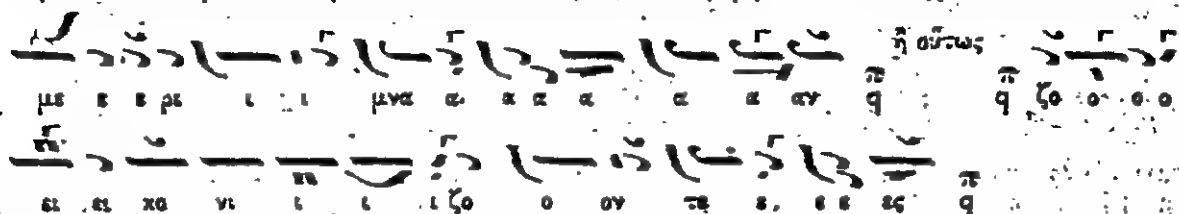
Σημ. Φαίνεται ὅτι ἡ περὶ τῶν ἁγίων Ἀνδρέας Κρήτης ἔλαβε τὰ ποιητικὰ μέτρα τοῦτου τοῦ ἔργου, ἀπὸ τοῦ στοιχείου Φ, τῆς Θουσείας τοῦ Οὐτέρου. α Λευῶδες, ποῖόν σε ἔπος φύγει ἕρκος ὀδόντων. (ὅδε στίχος 108) εὖτε κάλλιστον τονίζονται οἱ ἐκείνου τρεῖς στίχοι τοῦ Οὐτέρου, καὶ ἐνθύνονται μετὰ τὰ μουσικὰ μέτρα τοῦτου τοῦ ἔργου οἷον ἦχος Α'. q

Λει. ω ες ποι ον σε ε παρ ευ γεν ερ κος. ο δε ον παν δει νον
παρ γα λε ον τε νε μεσ ουμαι ες τα κευ ων q α ὅδε του το γε το
ρον α ρι στη ας κε κα ὅδε σσι

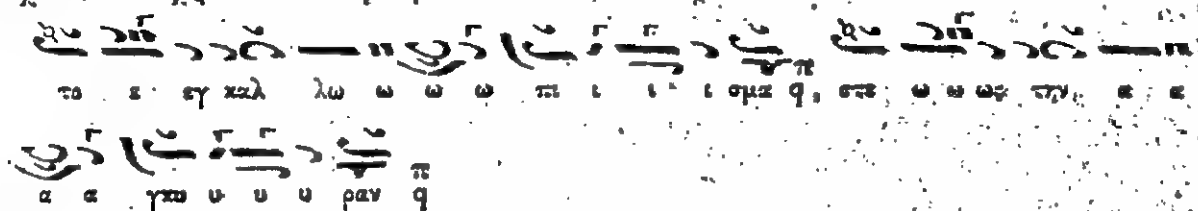
Ἀπόχημα. Ἡ ἐναρξίς τῆς μελωδίας τῆς παρακλητικῆς τῶν Χιρουβικῶν καὶ Κοινωνικῶν Ὑμνων 2) Ἡ ὁληωσις ἐκάστου εἶδους τῆς ψαλμωδίας. 3) Ἡ ὁληωτικὴ βάσις ἐκάστου κυρίου, καὶ ἐκάστου ἐλαγίου ἔργου. 4) Ἡ ὁληωτικὴ βάσις τῶν ἁρμονικῶν τοῦ διατονικοῦ, τοῦ χρωματικοῦ, καὶ τοῦ ἐναρμυνίου Γένους. 5) Ἡ ὁληωτικὴ βάσις τῶν διαφόρων δραστηρίων κλάδων τῆς Μουσικῆς. 6) Ἡ μελωδία τοῦ Κρατήματος μαθήματος, ἥτοι τὸ κοινὸν κρᾶτημα, ὃ λέγεται ἀπὸ τοὺς παλαιούς καὶ ἄγχιμα. 7) Ἡ διάκρισις τοῦ Α' Α'. 8) Ἡ διάκρισις τοῦ Εἰρμολογικοῦ ἀπὸ τοῦ μέλους τοῦ Παππαδικοῦ, καὶ τοῦτου ἀπὸ τοῦ στιχαρικοῦ, καὶ τ' ἀναπλῖν' ὅθεν καὶ τὸ ἀπὸχημα τοῦ Α' ἦχου, καὶ τοῦ Α' Α'. τοῦ Β'. καὶ τοῦ Β' Β'. τοῦ Γ'. καὶ τοῦ Γ' Γ'. ἡ βάρειος, τοῦ Α'. καὶ τοῦ Α' Α'. α Φανερόν ὅν ἐκ τούτου γίνεται ὡς μετὰ τινος μὲν παραλλαγῆς πάλαι τὰ γράμματα ἐξερίετο, εἰσεῖσαν ἡ ψαλὴν, ἡ περισπωμένην ἔχοντα· ἡ δὲ τῆς ἐκφώνησεως διαφορά οὐ πᾶν μεγάλη, καὶ αἰσθητὴ ἦν, ὡς ἔχουσα ἀπὸχημα, οὕτω καὶ αὐτὴ τῆς Μουσικῆς παραλλαγῆς διακρίσους· ἔδει γὰρ εἴπερ τοὺς ἀρχαίους Ἕλληνας λαλοῦντας ἀναγινώσκοντας εἶπεν. Ἀναστάσιος Γ. Φιλιππουπολίτης ἐν τῇ πραγματείᾳ περὶ τῆς τῶν Ἑλληνικῶν στοιχείων ἐκφώνησεως §. κς.

Ἀπ.λ.η. Τὸ χρονικὸν πάθος τῶν ὑποστάσεων τῆς ποιότητος (") 2) Σημεῖον ἑγγρόνου τῆς Μουσικῆς (ἐκ τῶν ὑποστάσεων) ὅπερ μεταχειρίζομεθα εἰς τὸ ποῦν καὶ διὰ ποῦν ποιῆσαι καὶ διὰ ποῦν χρᾶσθαι. α Εἰνός μὲν οὖν ἐστὶ γένος ἄνεν φθόγγου, πρὸς ἀνακλήρωσιν τοῦ ρυθμοῦ. (Ἀριστοτέλης ἑρμηνεύων). 3) Ὁ περιττός ἀριθμὸς τῆς μονάδος, ὅστις γίνεται κέντρον τῆς γωνίσεως τῶν ἀριθμῶν τῶν φυσικῶν τόνων τῆς διατονικῆς κλίμακος μᾶλλον τῶν 42 τμημάτων. τοῦ φυσικοῦ μεζόνος τόνου, τῶν ὁποίων ἀριθμῶν ὁ ἐλαφρύτερος εἰν' ὁ Σοφὸς Πυθαγόρας. 4) Τὸ 1/9 τοῦ ἑπερ-δίου, τὸ 1/1 τοῦ ἀπικρίτου κτλ.

Ἀπόδομα. Ἀρρῶνέν τι ἱερογλυφικὸν σημεῖον τοῦ καλαίου συστήματος τῆς Μουσικῆς, εὐ τὸ σημεῖον Ἀπόδομα — ἡ ἐνεργητικὴ δύναμις αὐτοῦ εἶναι τὸ νὰ φανερώη γενικῶς τὸ τέλος τῆς περιόδου ἐκάστης μελωδικῆς γραμμῆς, πάσης ἐντελούς καὶ τελικῆς καταλήξεως. 2) Κανονικὸν μέσον, εἰς τὸ νὰ λάβῃ ὁ Μουσικὸς τὴν ἐννοιαν τῶν περικοπῶν τῶν στίχων ἐπὶ τῆς μελοποιΐας. 3) Κανονικὸν μέσον, τὸ νὰ φανερώη τὰ διάφορα σχήματα τῶν ὁμοίων γραμμῶν τῆς μουσικῆς, εἰς ὁμοίαν ἢ ἀνόμοιον καταλήξιν ὡς τὸ εἶπε γράφησαν οἱ λαοὶ τῷ ὄγμῳ τοῦ Καίσαρος. — ἀπεγράφησαν οἱ πιστοὶ ὀνόματι θεότητος. » ὡς τὸ α' ὁ μὲν ἀντὶ τῆς λύπης, εὐχρησύνης σύμβολα μνηεῖων, ὁ δὲ ἀντὶ θανάτου Δεσπότην Ζωοδότην κρυπτικῶν ἡμῶν. » 4) κανονικὸν μέσον, εἰς τὸ νὰ φυλάττῃ ὁ μελοποιὸς τὴν ἐννοιαν ὅλου τοῦ στίχου (Τροπαρίου), τὰς στιγμὰς καὶ τὰ κόμματα τῶν περιόδων, καὶ νὰ χάμνη μίαν καὶ τὴν αὐτὴν καταλήξιν, εἰς τὰς ἀποδόσεις τῶν στιγμῶν, τῶν περικοπῶν, καὶ περιόδων οὐ καὶ ἐκφωνήθῃ ἀπόδομα — . Καθὼς καὶ εἰς τὰς ἀποδόσεις τῶν περιόδων τοῦ Χερουβικοῦ Ὑμνου· εἰκονίζοντες, προσάδοντες μέριμναν κτλ. π. γ. εἰς τὸ Παππαδικόν.

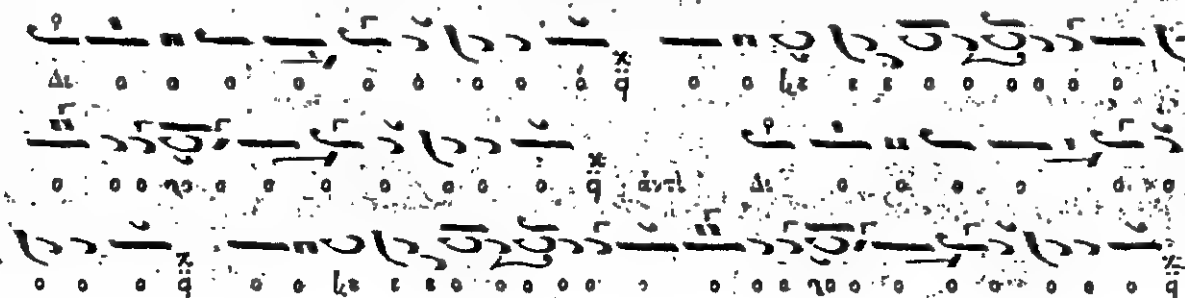

Εἰς δὲ τὸ σύντομον Στοιχεῖον οὗτος καὶ τῆς μελοποιίας φυλάττεται κατὰ τὸ εἶδος ἐκείνου
π. γ. εἰς τὸ στοιχεῖον « Τὴν Παγκόσμιον ὁδὸν ».

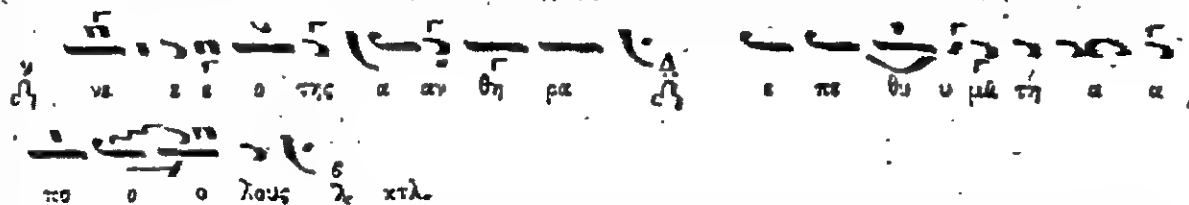

· Ἀπόδοσις· ἡ ἐκπλήρωσις ἐκάστης ἀκολουθίας, τῶν παρὰ τῶν Ἁγίων Πατέρων προσδιορισμένων τῶν μερῶν τῶν Λειτουργικῶν καὶ Θεομητορικῶν ἑορτῶν. 2) ἡ μετῴρτος ἀκολουθία, τῆς τελευταίας προσδιορισμένης ἡμέρας τῆς τυχεύουσας ἑορτῆς, εἰς ἣν ἐκτελεῖται ἡ ἀκολουθία αὐτῆς ἀκαρπάλως, ὡς καὶ εἰς τὴν πρώτην. 3) ἀπόδοσις τεσσαρακονθήμερος τοῦ Μεγ. Πάσχα, ἥτοι τοῦ «Χριστὸς Ἀνέστη.» 4) ἀπόδοσις ἑνκατήμερος τῆς κοιμήσεως τῆς Θεοτόκου. 5) ἀπόδοσις ὀκταήμερος, πενταήμερος, τριήμερος, καὶ μονομερὶς (ὡς συμπέπτει κατὰ τὴν προήγησιν τοῦ Τριωδίου) τῶν Λειτουργικῶν καὶ Θεομητορικῶν ἑορτῶν. 6) ἡ καθ' ἑβδομάδων ἀπόδοσις τοῦ ἤχου, τοῦ ὁποῦν ἡ ἀπόδοσις ἐκπληρεῖται διὰ τοῦ δογματικοῦ, ὃ φέλλεται τῇ παρασκευῇ ἑσπέρης τοῦ μὲν Α'. ἤχου, τὴν Πανχόσμιον δόξαν. τοῦ δὲ Β'. Παρ' ἄλθεν ἡ σκιά. τοῦ Γ'. ἤχου Πᾶς μὴ θαυμάσωμεν; κ. τ. λ.

Ἀποκατῆ ἀφάρσεις φθόγγου, ἡ χρόνου κατὰ τὸ τέλος ἢ κατὰ τὰ μέσα τῆς μελωδίας: ὡς εἰς τὴν ποιητικὴν εἶναι ἀφάρσεις συλλαβῶν, ἡ στοιχείων ὡς ἐνοίκαι, ἀντὶ ἐνοίκων· ξύλα, ἀντὶ ξύλων κτλ. Εἰς τὴν Μουσικὴν δὲ, κατὰ μὲν τὰ μέσα, εἰς τὴν θέσιν τῆς μελωδικῆς Γραμμῆς τοῦ Γεσθμοῦ εἶναι.

Κατὰ δὲ τὰ τέλη εἰς τὴν θέσιν τῆς μελωδικῆς γραμμῆς τῶν Ἑλληνικῶν καὶ ἱσπανικῶν φωνῶν, οὕτω

Ἀπολυτίκιον. τροπάριον φαλλόμενον εἰς τὸ τέλος τῆς ὑπερινῆς ἀκολουθίας· οὕτως ἡ ἐκφώνησις φανερώνει τὸ τέλος, καὶ ἐπισφραγίζει τὴν ἀκολουθίαν κατὰ τὴν προφητικὴν ἐκφώνησιν τοῦ Γέροντος Συμῶν· «ὣν ἀπολύεις τὸν δούλον σου Δέσποτα κατὰ τὸ ῥῆμα σου ἐν εἰρήνῃ κτλ.»

Ἀπορρόη. (Ἰδὲ ὑπορρόη.).

Ἀπόστασις. τὸ τονιστικὸν διάστημα τῆς μιᾶς χορδῆς τοῦ βαρυτάτου φθόγγου, πρὸς τὴν ἄλλην χορδὴν τοῦ ὀξυτέρου. 2) ἡ γενικὴ ἀπόστασις τοῦ ὀξυτάτου φθόγγου, ἀπὸ τὸν τοῦ βαρυτάτου τῆς διαπασῶν, καθ'

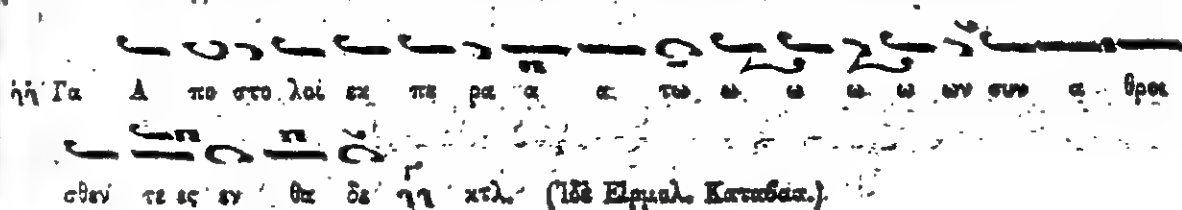
ὑπερβατὸν λόγον τῆς ἑπταφωνίας 3) Ἡ μερική ἀπόστασις, ἐκ τοῦ Α'. φθόγγου τοῦ

τροχού, πρὸς τὸν Ε'. φθόγγον αὐτοῦ, πρὸς τὸ βαρὺ ἢ ὀξύ τῆς πενταφωνίας, ἢ τετραφωνίας τῆς πλαγίας καὶ ἑσθῆς πτώσεως, καθ' ὑπερβατὸν λόγον :

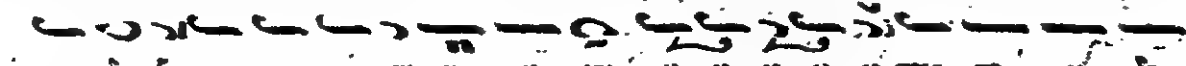
Ἡ συνεχὴς ἀπόστασις τῶν Μουσικῶν τῶν τῆς διατονικῆς, τῆς χρωματικῆς, καὶ τῆς ἑναρμονίου κλήμακος τῶν Γενῶν, ὧν τὰ διαστήματα εἰναι εἰλημμένα, ἀστρονομικῶς, ἀπὸ τὰς ἀποστάσεις τῶν Οὐρανίων σωμάτων. «Τούτων δὲ τῶν διαστημάτων τῶν φθόγγων ἀπὸ τῶν κατωτάτων τόπων μέχρι τοῦ ζωδιακοῦ γίνεται διάστημα συμφωνίας τῆς κατὰ τοῖς Μουσικοῖς λεγομένης διὰ πασῶν.». Πλύνιας.

Ἀπόστιχα. σειρά τις τῆς ὑπερινῆς ἀκολουθίας, ὅτε πληροῦται πλέον ἢ πρὸς Θεὸν ὁπίσ, καὶ ἡ αἴτις παρὰ τοῦ ἱερέως ἢ ἱεροδιακόνου. 2) Τροπάρια τινὰ στιχηρὰ φαλλόμενα μετὰ πρὸς τὸ τέλος τοῦ ὑπερινού, ἐξ ὧν τὸ Α'. τροπάριον ψάλλεται ἀνευ στίχου, ἐπειδὴ εἶναι ἀρκτικόν, καὶ ἐπέχει τόπον στίχου τροπαικοῦ ὡς Εἰρμού· τὸ σύνθετον δὲ τῆς Ἀπὸ προθέσεως ἐνταῦθα, ἀντὶ τῆς μετὰ προθέσεως ἐκλαμβάνεται ἡ γωνία, ἀπόστιχα ἀντὶ μετὰστιχα. Ἐπειδὴ ἡ μετὰ πρόθεσις κυρίως ἐξηγεῖται ὕστερον. καὶ ἐπειδὴ ὕστερον ἀπὸ τὸ ἀρκτικὸν στιχηρὸν τροπάριον «Τῷ πάθει σου Χριστέ, Ἡ Ἀνάστασις σου Χριστέ Σωτήρ, Ὁ τῷ πάθει σου Χριστέ, Κύριε ἀνελθὼν ἐν τῷ Σταυρῷ, κτλ.» ψάλλονται ὡς στίχοι, τὰ τῆς ἀκροστιχίδος κατ' Ἀλφάβητον τροπάρια τῶν 24 Γραμμάτων, (ἅτινα εἰσὶ διηρημένα ἀνὰ 3 εἰς ἑκάστην ἴχον) μετὰ τὴν στιχηλογίαν αὐτῶν «Ὁ Κύριος ἰδοὺς τὴν Οἰκουμένην, Τῷ οἴκῳ σου πρέπει ἀνάστασις Κύριε εἰς μακρότητα ἡμερῶν» διὰ τοῦτο λέγονται ἀντὶ μετὰστιχα, ἀπόστιχα. — Καὶ ἐπειδὴ μετὰστιχον λέξις δὲν ὑπάρχει, ἢ καὶ ὑπάρχει φέρει ἴσως ἄλλην σημασίαν, ὡς ἐκ τούτου ὁ ποιητὴς διὰ τὴν ἰννοίαν «ὑστερον» ἀντὶ τῆς μετὰ προθέσεως, ἐμεταχειρίσθη τὴν ἀπὸ πρόθεσιν, διὰ τὴν ἀλληλουχίαν τῶν ὕστερων στίχων μετὰ τῶν ἀρκτικῶν ἢ πρώτων, εἰς τὴν σειράν ἢ σύνθεσιν τῆς ἱερᾶς ἀκολουθίας. Καὶ ἡ σημασία τῆς ἀπὸ προθέσεως, ἁρμόζει ἐνταῦθα καλλήτερα. 3) Τὰ τῶν ὀκτὼ ἴχων κατ' Ἀλφάβητον Ἀναστάσιμα στιχηρὰ καὶ ἀπόστιχα στιχηρὰ ἰδιόμελῆτα καὶ προσόμοια διαφόρων ἑορτῶν. 4) τὰ εἰς τὴν πρωϊνὴν ἀκολουθίαν τῆς καθημερινῆς φαλλόμενα Εἰρμολογικῶς, ἢ στιχηρατικῶς μετὰ τὴν τῶν Αἰῶν στιχηλογίαν τροπάρια, ἅτινα διὰ τὴν ἀλληλουχίαν τῶν Αἰῶν τροπαρίων, λέγονται καὶ αὐτὰ Ἀπόστιχα τῶν Αἰῶν.».

Ἀπόστολοι ἐκ περάτων. στίχος ἑξαμετρος μικροσκαλῆς φαλλόμενος εἰς τὴν δεκαπενθήμερον πεποικισμένην τῆς τῆς Θεοτόκου Κοιμήσεως κατ' Αὐγουστὸν. 2) Εἰρμολογικὸς πρόλογος ἐξαποστειλαρίου, εἰς ἴχον Γ'. Γένους ἑναρμονίου.

Σημ. Φαίνεται ότι Θεόδωρος ὁ Βασιλεὺς, ὃς καὶ Δούκας Ἀδελφεὺς, ἔλαβε τὰ ποιητικὰ μέτρα τοῦτου τοῦ ἑξαποστιλαρίου τροπαίου ἐκ τῶν μελικῶν ποσμάτων τοῦ Ἀριστοφάνους τῶν εἰς τῆς Παρίδας ἐνὺν δεικνόντων τὴν πρὸς τοὺς περιδελφιστὰς στίχος 949· διότι καλῶ καλὰ ταναύονται οἱ ἐκείνη εἰς στίχους τοῦ Ἀριστοφάνους, καὶ ἐνόνονται μετὰ μουσικὰ μέτρα τοῦ ἑξαποστιλαρίου τοῦτου εἰς ἦχος Γ'. 19μ

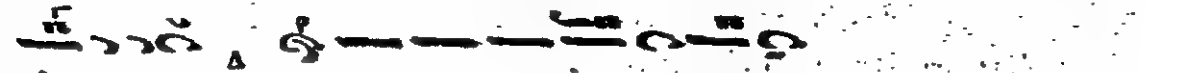
νυν ὅτι ἐξ τὸν το πῆ συ υ υ νη ο ο ο ο ο ο τας πε ρε δε

ε ε ι α σε γ γ λο γαι σε και φρον τι σε ι και α α α α α α

γω μο τυ ποι ος με με μνας γ γ ε πε πε ρος α α α α α α

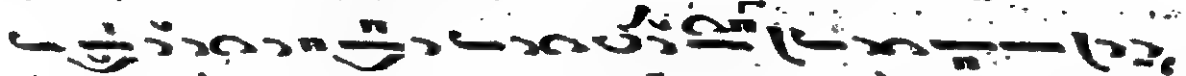

λε ε γων q α μη η νη ρε π σε τα

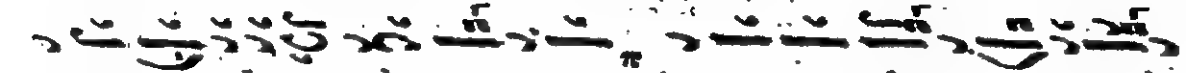
Ἀπόστολοι τὴν χάριν τοῦ κυριαλέου ἀφ' ὧν εἰς ἐκλήθησαν. ἑτέρως Γλώσσας λαλοῦντες, καθὼς τὸ πνεῦμα ἰδοῦν. στιχολογία τῆς Θ'. φθῆς τῆς Πανταρστής διὰ τοὺς Ἰερουσαλὶμοὺς στίχους, εἰς ἦχον Δ'.

Ἦχος ὁ σὺνεται ἐν τοῖς χειρογράφοις τοῦ καλαίου συντήματος τῶν μουσ. τοῦ ΙΚ'. αἶνος ἐκ τῆς ἐπαρχίας του, φαίνεται νὰ ἦται τοῦ Βασιλείου Ἰερῶς,

Σημ. Ἐξηγήθη καὶ τοῦτο παρ' ἡμεῶν, ὅσον μοι ἔνστα, εἰς τὴν κατ' ἡμᾶς μέθετον ἦχος Δ'. 2.

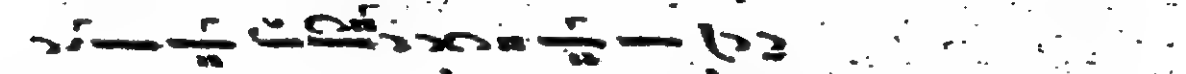
Δ πα στο λοι τη ην χα α α ρην του θε ρε α κλη α η του αυλ

ο ρων τας ε ε ε κλητε το ον τε q α τε ρας γλω ο οε α α α α α α

λα λου ου ουν τας ε ε ε ας q κα ου ο ος το ο ο ο

κτε ε α μα ε ε α ε ε ε δου ου

Ἀπόστολος Βασιλεὺς Ἰερῶν, εἰς ὃ ἐκκαρῶνται οἱ πρέβεις, καὶ οἱ ἑπιστάται τῶν ἁγίων Ἀποστόλων ὁ ἀναγιγνώσκων μελετήσας ἐν ταῖς ἁγίαις τοῦ Χριστοῦ Ἐκκλησίαις, εἰς ἦχον Δ'. κατὰ τὴν ἑναρμόνιον ἔξω φθορὰν τοῦ Δι τοῦ Δ'. ἦχος ἦτος καλεῖται Ἀραβουργιστὶ «ἑθνακούριον» Ὑλλητιστὶ δὲ ὀϊστικὸν ἑλάντιον, καὶ ἀπὸ τοῦ Ἑκκλησιαστικῶς τῶν Βυζαντινῶν, καλεῖται «ἡμέτερον». Τὸ μέλος τοῦ Ἀποστόλου (ὃς καὶ τοῦ Εὐαγγελιστοῦ) εἶναι μέλος γνήσιον, ἀρχαῖον καὶ Πρωτότυπον. Εἰς τὰς σημειώσεις τοῦ Γρηγορίου Πρωτοφύλου, σὺνεται ταναύριος ὁ Ἀπόστολος τοῦ Εὐαγγελιστοῦ ἁδελφοὶ ὁ ἁγιαζόμεν καὶ οἱ ἁγιαζόμενοι καὶ τὸ Εὐαγγέλιον τῆς Κοιμήσεως τῆς Θεοτόκου «τὸ παρὸν ἐκείνη εὐαγγέλιον ὁ ἱε. σου. κτλ. ἔκκει εἰς ταναύριον κατὰ τὴν νέαν μέθετον παρὰ τοῦ ἰδίου Διδασκάλου Γρηγορίου Πρωτοφύλου.

Ἀποστροφος. τὸ ἐν ἀπὸ τὰ πᾶσι τῆς προσφίας τῆς Ὑλλητικῆς Γραμματικῆς εἰς ἀποβλήν φωνήεντος ἦς τὸ σημεῖον α ἀποστροφος (') > κατ' ἡμᾶς, παρ' αὐτοῦ, ἀλλ' ὅσοι, κτλ. 2) χαρακτηρ. τις τῆς προσφίας τῆς Μουσικῆς μελωδικῶς καταμετρούμενος, εἰς συνήθειαν καταστάσεως φωνῆς ἦς τὸ σημεῖον Ἀποστροφος > ἀναρῶν. καὶ τοῦτο καὶ ἐκφράζεται ἐν τοῖς ἄλλοις σημείοις, εἰς τὴν ἡμετέραν Ἑλλ. Μουσικὴν ὁ φιλοδόξος Ἱταλιανὸς Βασιλεὺς τῆς Αἰγύπτου, καὶ ἐκφράσθησεν κατὰ «Ἀποστροφος» > > Ὑναρμίσθη δὲ ἀποστροφος, διότι ἀποστρέφει τὴν φωνήν, ἀπὸ τῆς οὐδένου ἀφ' ἧς τῆς αὐτοφύρου ἀναρῶντος, εἰς ἀνακλινόμενον βαρύντικα καταστάσεως.

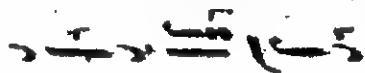
Ἀποτομή, σημεῖον μουσικῆς τὸ ὅπερ διαιρεῖ καὶ σμικρύνει τὴν τόνον ἀπὸ μείζονα εἰς ἐλάσσονα καὶ τριτημόριον ἢ τεταρτημόριον διὰ τοῦ ἀποτομικοῦ σημείου τῆς μουσ. διαίρεσεως ρ, ρ, ρ, καὶ ἀνάπαλιν, τοῦ ὅποιον ἡ δύναμις φθαίρει τὸν φθόγγον, καὶ πληγνύει τὴν διάθεσιν, εἰς περισσύντησιν τῶν ψυχικῶν δυνάμεων, ἢ κατὰ ὕψος, ἢ κατὰ βάθος τοῦ φθόγγου π. χ.

η, α, β, γ, δ, ε, ζ, η, θ, ι, κ, λ, μ, ν, ξ, ο, π, ρ, σ, τ, υ, φ, χ, ψ, ω. (Διακλ. Πρωτοφύλης Καν. ε. ὁ ποιῶν τοὺς Ἀγγέλους > $\frac{1}{2}$ <)

2) Ἐ' Ἀποτομή, σημεῖον μουσικῶν α. (Ἀνθίμος Γαζής). 3) Ἀποτομή μουσικῶν ἡμετέρων α (Σταυρόπουλος Βυζάντιος). Τὰ Μουσ. σημεῖα τῆς ἀποτομῆς, ὡς καὶ τὰ τῶν φθόγων ἐλήφθησαν ἀπὸ τῆς ἀστρονομίας, διότι εἶναι σύμβολα Πλανητῶν, καὶ περιστρέφονται τὰ ὁμόματα τῶν ὑποκειμένων (ἴδε φθόρα).

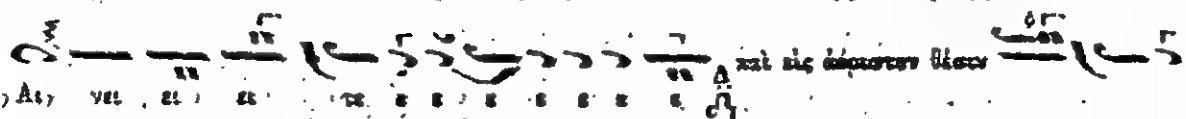
Ἀργία, ἡ ἄργιον. Σημεῖον χρονικῆς ἀγωγῆς. 2) Χρονικὴ τις ἀργατεία τῆς Μουσικῆς εἰς ἀλλαγὴν ρυθμικοῦ ποδός.

3) Ἐκ τῶν προσδιορισμένων σημείων τῆς χρονικῆς ἀγωγῆς τῶν κανόνων τοῦ παλαιοῦ συστήματος, ἦτορ τοῦ κρατήματος — , τῆς διπλῆς (=) καὶ τοῦ συνδέσμου ἢ τῶν δύο ἀποστράφων > . 4) Ἦς ἡ δύναμις, πρὶν τὴν δύναμιν καὶ ἐκτρέψαι τοῦ γραφοῦ ὑπάρχει 2 πρὸς 1.

Ἀργίαι. Αἱ τρεῖς καὶ ἡμισυ ἄργιαι τοῦ παλαιοῦ συστήματος, εἰς τὴν πρώτην τὸ σημεῖον εἶναι τὸ κράτμα — τῆς δαυτίρας, ἡ διπλή (=) καὶ τῆς τρίτης ὁ σύνδεσμος, ἢ καὶ αἱ δύο ἀποστράφοι > τὸ δὲ ἡμισυ εἶναι τὸ ἴσοςμα ἢ τὸ κλάσμα v . Τούτων τὰς δυνάμεις ἐβρίσκειν ἐν τῇ δεξιᾷ (ἴδε κράτμα, διπλή, ἑτερον καὶ κλάσμα).

Ἀργόν. Χρονικόν τι σημεῖον τῆς ποιότητος χ 2) ἡ αἰτία τῆς χρονικῆς θέσεως εἰς τὴν κρούσιν τοῦ χρόνου. 3) ἡ αἰτία τῆς ὀριστικῆς καὶ ὀρίστου μελωδικῆς θέσεως κατ' ἐπαγγελίαν φθόγγου.

4) Τὸ ἄργον καὶ μέγαν μουσικὸν μάθημα τοῦ ἀργοῦ στιχηραρίου τοῦ Παππαδικοῦ εἶδους ἐπὶ τοῦ ὁρόμου τῶν Μεγάλων Ἀνοξενταρίων, τῶν Πασακνοαρίων, τοῦ τῇ Ὑπερμάχῃ τοῦ ἀργοῦ Ἀλληλοῦ τοῦ Νυμφίου κτλ.

Ἀργούσθητον. Ἰερογλυφικόν τι σημεῖον, ἐκ τῶν σηματοδωμένων τοῦ παλαιοῦ συστήματος — χαρκτήρ τις σύνθετος ἐκ τῶν τῆς χρονικῆς ποιότητος, ἀπὸ ὁμαλῶν — , καὶ κρατημοῦκρόσων — , ὡς — ἡ μελωδικὴ τοῦ γραμμῆ φέρει συνεκτογμένως ὀρίστου θέσιν, με τοὺς ἀμείους ἀλλεπαλλήλους φθόγγους π. χ.:

ἐν τοι οἱς υ φι ε ι ι ι στωι αι αι αι

Ἀριστος λόγος. Κανὼν τις τῆς μελοποιίας εἰς τὴν ἐκλογὴν, ἡ ὅποιον ἐκλογὴ εἶναι ἴδιον τοῦ μελοποιῶ, προηγουμένως νὰ περιέλθῃ τὸν στίχον (Τροπικόν) καὶ ἐπειμένως νὰ κάμῃ τὴν ἐκλογὴν τῶν ἀρίστων, καὶ κατὰ τὴν ἐννοίαν τῶν ἐκλελογμένων λέξεων, νὰ τονίσῃ καὶ τὸ μέλος, κατὰ τὸ νόημα. (ἴδε ἐκλογὴ ἀρίστων.)

Ἀριστηδὴς, κτλ. κόν. Ὁ εἰς τὴν ἀρχὴν τοῦ μαθήματος, καὶ εἰς τὸ τέλος τῆς μελωδίας μετὰ τὴν μαρτυρίαν τῶν ἐντελῶν καὶ ἀτελῶν καταλήξεων, πύθμενος χαρακτήρ. 2) Οἱ ἐπὶ κεφαλῆς τοῦ μαθήματος, εἰς ἐπὶ τῶν ἡγου. τιθεμένη μαρτυρία ἀριστηδ. — 3) Ὁ ἐπὶ κεφαλῆς τοῦ μαθήματος

παραγεγραμμένος γραμμάτιος πρὸς ποσότητος εἰς ὀλίγων πρὸ ἀποδείξεως $\mu \frac{1}{10}$ καὶ πρὸς πρὸς πρὸς $\mu \frac{2}{10}$.

4) Η άρκτη μαρτυρία της συνεχούς παραλλαγής της Μουσικής προπαίδειας π.

3) 'Ο ἀρχιεπίσκοπος ἐθόγγος τῆς διαποικίης κλέμαρος ἐπὶ τῆς ἐσπέριας τῶν ἀρχαίων. 6) 'Ο εἰς ἀποτέλειαν τῆς ἀρχιεπίσκας προσφωκίος Α' ἐθόγγος τῆς συμφωνίας. 7) Ἡ τῆς παραλλήλου (παῖμα) πρᾶγματος ἐνὶ τῆς προσφωκίης. 8) Τὸ πρῶτον χαρακτηριστικὸν σημεῖον τῆς Μουσικῆς· τὸ ὅποιον παραγράφεται εἰς τὸ κείμενον τοῦ μεγάλου ἐκείνου τῆς Πατρίδος ὅπου ἐστὶ τὸ «Ἰσὺ».

Ἀρμονία· Ἡ ἡμετέρα συνθεσις τῶν Μουσικῶν χρηστικῶν ἐπὶ τῆς μελοποιίας· κατὰ τὸ εἶδος τοῦ
 μέλους· κατὰ τὴν ἡλικίαν τοῦ ἄνθρωπου ὁποῖος ἄγος φασίγοντες, διὰ φωνῆς ἢ περαινόμενες, δι' ὄργανον αἰ-
 κρινάσας πλεονεχῶς τελείως ἔγενεν· ἡ ἁρμονία τοῦ ὅρατος ἐπὶ τοῦ ἀκουσμένου· (Ἰδὲ ἁρμονία). Ἀρμονία
 δὲ ἐστὶν ὅταν αὐλῶσας τὸν Φρύγιον τόνον καὶ ἐκτελέσας τὴν ἁρμόν. καὶ τὰ κρούσματα τελείως κτλ.
 (Βαλὲται δὲ εἰς τὴν Εἰσαγωγὴν τῆς τῆς Μουσικῆς).

Ἀρμονία: Τὸ ἐκλαττέρον μέρος, τῆς ἀρχαιοτάτης· Ἑλλ. Μίσις. 2) Τὸ ὠσιωτικὸν εἶδος ἐκαστοῦ ἤχου, ὡς Ἀρμονία, Δωριεὶς, Λυδία, Φρυγία, Ἰωνικοβελγυδιστί, κτλ. 3) Ἐκαστος ἤχος λέγεται καὶ ἁρμονικῶς. 4) Ἡ ὁραγὴ τοῦ ὁρθοῦ συνθέμενου καὶ κανονικοῦ τεταλειωμένου, μέλους ἑνὸς ἐκαστοῦ ἤχου ἢ καὶ πάντες προηγέστες κινήματα τοῦ συστήματος διὰ τεσσάρων ἢ καὶ τῶν τοῦ διὰ πέντε. 5) Ἡ ἀλυσὶς ἰσοτή των ἤχων καὶ τῶν ὡσπονοῦσα ψαγῶν των συστημάτων κυρίως, ὅλην τὴν μηχανὴν των μελετῶν ποιημάτων Ἀρμονία μὲν οὖν καλεῖται τὸ τῆς μικροτάτης πλεονάσαι ἀκαστήμασι ἀπὸ τοῦ συνθεμένου. (Ἀριστέως· Κωνσταντινός). 6) Τὸ τεταλειωμένον τῆς τακτικῆς συμφωνίας διὰ τῶν υποκλήων ὁργάνων ἢ φωνῶν. 7) Σύνταξις συστημάτων (κατὰ τὸν Εὐκλείδην) ἀπὸ δύο τετραγώνων ἢ μετῶν τούτων εἰς μίαν διὰ παῶν, α' Ἀρμονίαν ἐκάλουν οἱ Παλαιοτάτοι, τὴν διὰ παῶν Συλλαβὴν δὲ τὴν διὰ τεσσάρων πρώτη γὰρ συλλληγὴς φθόγγων συμφωνίαν, διεξέτασ δὲ τῆς διὰ πέντε συνεχῆς γὰρ τῆς προσηγορῆς τῆς διὰ τεσσάρων ἐστὶν ἡ διὰ πέντε, ἐπὶ τὴν ὁδὸν προχωροῦσα. Σύστημα δὲ ἀκαστῶν συλληβῶν καὶ διεξέτασ, ἡ διὰ παῶν. (Πυθαγορικὸς· Νικόμαχος ὁ Γερρασιανός). 8) Σύνταξις συστημάτων ἀπὸ δύο ὀκταγώνων, εἰς μέγιστον εἰς διὰ παῶν (κατὰ τὸν Πυθαγορικὸν Φιλόλαον), α' Ἀρμονίαν δὲ μέγιστον, συλληβὴ καὶ διεξέτασ τὸ δὲ διεξέτασ μετῶν τῆς συλληβῆς ἐκαστοῦ ἐπὶ γὰρ ἀπὸ ἑκάστης εἰς μέσων, συλληβῆς ἀπὸ δὲ μέσων ποτὶ νεῦσαν, διεξέτασ ἀπὸ δὲ νεῦσας, εἰς τρίταν, συλληβῆς ἀπὸ δὲ τρίτης εἰς ἑκάστης διεξέτασ τὸ δ' ἐν μέσων τρίτης καὶ μέσων, ἐκαστοῦ δὲ συλληβῆς ἐκαστοῦ τὰ δὲ διεξέτασ μάλιστα τὸ δὲ διὰ παῶν, διπλόον ὥστε ἁρμονία, πέντε ἐκαστῶν καὶ οὐκ ἐκαστῶν διεξέτασ δὲ, τὸ ἐκαστῶν καὶ διεξέτασ συλληβῆς δὲ, ἡ ἐκαστῶν καὶ διεξέτασ. (Ἰδε Νικόμαχον τὸν Γερρασιανὸν ἐν τῇ ποτὶ Μουσικῇ). 9) Ἡ σύγκρισις τοῦ ὁρθοῦ καὶ βαρέως τόνου. 10) Βυβλίαν τὴν Μουσικὴν, εἰς ὃ ἐμπεριέχονται διάφορα ἐντεχνά πράγματα Ῥωμαϊκὰ καὶ Ἀραβομουσικὰ, ὃ ἐπιγράφεται α' Ἀρμονία ἢ Παρὰ τὸ Βυβλίον τοῦ Πλάτωνος. Ἐκ Κωνσταντινουπόλεως, 1848.

Ἰσχυίαι. Η' ἰσχυρὰ τῆς κινήσεως τοῦ χρονικοῦ ὀράντου ἢ τοῦ χρονόμετρον. κ' Ἀρσιν παλαιὸν λεγόμενον
εἶναι, ὅτι καὶ μετέωρον ἢ ὁ τοῦς, ἡ ἴσχυς αὐτὴ μέλλομεν εὐραίνειν ὅσον Θεοῦ ε (Βαρυῖται ὁ Γέρον. Εἰσαγω-
γὴ τῆς τῆς Μουσικῆς.) 2) Τὸ μέσον τῆς διαφάσεως τοῦ ἀκαίριου, εἰς δύο ἴσα, μέρη 2) τῶν Ἀρσιν.
3) Ἡ ἔκτα φασὶ τοῦ χρόνου. 4) Ἡ αἰτία τοῦ βυθίου. 5) Ἡ οὐρανοειδὴς καταμέτρησις τῆς ἀγωγῆς ἐπὶ τοῦ
βυθίου καὶ ἀπὸ τοῦ χρόνου ἢ ἐπὶ τοῦ ἀπὸ τοῦ χρόνου, ἢ γ. ἢ α' Ἀρσιν μὲν οὗτ' ἐστὶ φασὶ σώματος ἐπὶ τῇ
ἀνω Ἀρσιν ὅτι ἐκ τῶν ἀνω. Ἡ αἰτιατικὴ ὁδὸς τῆς ἀναλήξεως ἐκ τοῦ συνεπιγεγμένου.

(155, 5) Ἀποδοῦναι τοῦ ἀναδοιλουμένου βόγγου τοῦ γαργαζήτος, τῆς παύσεως, τῆς Μουσικῆς
 εἰς μέν πάλιν διπλοῦν γράσκον, καὶ πενήντα μακρόν, οὐκ ἐνός γράσκου, ὡς εἰς βραχύν, εἴτι' π. 155. 9

Ε. 727.
 ἡ τε. Οὐ. ἀπὸ 72. Ε. 727. ἡ τε. Οὐ. Κατὰ τὸ εἶδος τοῦ συνόλου Συγγραφεύς.

Ἄρτιος. Ὁ διπλοῦς ἀριθμὸς, ἐν γένει ὁ ζευγαρωτὸς (...) 2) Ὁ διπλάσιος τοῦ περιττοῦ ἢ τῆς μονάδος ἐν (...) καὶ ἐν (...) δύο (...) ὁ λέγομεν «ζυγά» τουρακιστὶ «τζίρ» ὅστις δηλοῖ τὸν ἀριθμὸν δύο (... 2). 2) ἀριθμὸς [ὅστις παριστᾷ τὴν δύναμιν τοῦ παράγοντος μουσικοῦ μείζονος τόνου 12, τοῦ ὑπερίτου 4, τοῦ διπλασίου 8, καὶ τοῦ τριπλασιεπιτρίτου, ὅστις εἰν ὁμείζων 12.

Ἀσκαυλος. Ὁργανον ἐμπνευστὸν σχηματισμένον εἰς ἀσπὸν (τουλούμι) ἀπὸ κατεργασμένον ὀστέον τοῦ προβάτου, τὸ κοινῶς λεγόμενον «Καῖδα» οὗ τὸ μέλος ἐξαρτᾶται ἀπὸ τὴν συμφωνίαν διὰ πάντα ἐπειδὴ ἡ εὐστασις τοῦ παίζειν αὐτοῦ (κούρτισμα ἢ ντουσμέ) γίνεται κατὰ τὸν τροχόν διότι ὁ ἀπὸ τὸν ἰσοκρατικὸν σωλήνα ἐξερχόμενος ἀδιάκοπος φθόγγος τῆς προσφῶϊας, μὲ τὸν φθόγγον τοῦ αὐλοῦ, φέρει τὴν μερικὴν ἀντήχησιν τοῦ τροχοῦ ἥτις γινώσκει τὴν συμφωνίαν διὰ πάντα. 2) Ἀσκαυλος Ἑλληνικὸς, ὅστις φέρει μελωδίαν συγκινητικὴν, ἡδονικὴν, καὶ ἐπαισθητήν (εἰς τὰ πρόβατα προπάντων) ὡς ἀπὸ τὸ σύστημα τοῦ τροχοῦ, καὶ τοῦ διὰ πτεσῶν καὶ δύναται νὰ παραστήσῃ ὅλα τὰ ζῆνα οἰκίαι δραστηρία μέλη τῶν ὁμαλῶν καὶ ἀνωμάλων (σκολιά καὶ τοῦ τροχοῦ) ὁσμάτων καὶ τῶν 3 Γενῶν τῆς Μουσικῆς. 3) Ἀσκαυλος Εὐρωπαϊκός, ὅστις φέρει μόνον τὴν διὰ τεσσάρων συμφωνίαν, ὡς ἀπὸ τὸ σύστημα τῆς τριφωνίας. Διότι οἱ ἀπὸ τοὺς ἰσοκρατικούς σωλήνας ἐξερχόμενοι ἀδιάκοποι τρεῖς ἀνόμενοι φθόγγοι τῆς προσφῶϊας, μὲ τὸν φθόγγον τοῦ αὐλοῦ, δεκνύουσι τὸ σύστημα τῆς τριφωνίας ἥτις γινώσκει τὴν συμφωνίαν διὰ τεσσάρων ἐπειδὴ ὁ ἀσπὸς μὲ τὸν αὐλὸν φέρει ἐν αὐτῷ καὶ τρεῖς ἀνομοίους ἰσοκρατικούς σωλήνας, διὰ νὰ παραστήσῃ τὸ ἴδιον τῆς συμφωνίας.

Ἀσκάδια. Μελικὰ τινα ποιήματα τῶν ἀρχαίων Ἑλλ. ἄτινα περιεῖχον ὕμνους εἰς τὸν Διόνυσον, εὐφροσύνας εἰς τὰς συνειθιζόμενας ὁμνήμας τελευτᾶς καὶ θυσίας τοῦ Διονύσου· ὑπομνήσθησαν δὲ, Ἀσκάδια, διότι εἰς τὰς Διονυσιακὰς πομπὰς πρὸς τιμὴν τοῦ Διονύσου, οἱ Ἀσκοφόροι καλούμενοι, ἐδάσταν ἐπὶ τῶν ὤμων τῶν ἀσπῶν (τουλούμια) Αἰγῶν καὶ Τράγων, γεμάτους μὲν οἶνον, ἐξωθεν δὲ ἀλειμμένους μὲ ἔλαιον· οἱ ὅποιοι ἐθέττοντο εἰς τὸ μέσος τοῦ θεάτρου, καὶ οἱ ἀγωνιστὰι ἐπὶ τοῦ ἐπάνω εἰς τοὺς ἀσπῶν μὲ τὸν ἕνα πόδα· ὅσοι δὲ ἐγλύστρον καὶ ἐκπιπτον, ἐκίονον γέλωτα εἰς τοὺς θεατὰς· ὅσοι δὲ ἴσταντο, κατ' ἀξίαν ἐλάμβανον βραβεῖον τὸν ἀσπὸν καὶ τὸν οἶνον. Τὰ δὲ Μελικὰ ποιήματα ἦσαν πλήρως κατελλήλων νοημάτων ἔχθρας, καὶ ἐκδικήσεως, ἐπὶ τῶν ἀσπῶν, καὶ κατὰ τῶν Αἰγῶν καὶ Τράγων, ὡς εἰς ἔχθρους τοῦ Διονύσου, καθὼς καὶ τῆς Ἀμπελαῦ. Διότι οἱ Τράγοι ἀρνήζοντο τὰς Ἀμπελαῦ. Καὶ οὗτος, ὁ Διόνυσος ἐδίετο εὐαρέστως νὰ θυσιάζονται εἰς τοὺς θυμούς του μὲ ἐπέχουσιν οἶνον εἰς σημεῖον ἐκδικήσεως, (ὅπως κατὰ τινε τρόπον, συνειθίζουσι πολλοὶ χιῶται ὅταν πίνωσι οἶνον κάμνουναι ἄρκαν κατὰ τινος, καὶ χύνωσιν οἶνον λέγοντες «ἐπεὶ νὰ χυθῇ τὸ αἷμά μου». Καθὼς καὶ τὸ φερόμενον ἐπίγραμμα τῆς Ἀμπελαῦ πρὸς τὸν Τράγον, δηλοῖ λέγον.

«Κῆν μὲ φάγῃς ἐπὶ ῥίζαν, ὅμως δὲ τι καρποφορήσω, ὅταν ἐπισκεῖσθαι σοι, Τράγε, θυμένῃ» (18α Καλλιόπη Παλινωστουσα σελ. 263).

Ἄσμα. Τὸ μετ' εὐλαβείας καὶ θεῖου ζήλου ψαλλόμενον μέγα ῥημα τῆς Ἐκκλησίας πρὸς τὸν Τριστόπιστον Θεὸν «Ἄγιος ὁ Θεός, Ἄγιος ἰσχυρός, Ἄγιος ἀθάνατος, ἐλέησον ἡμᾶς». 2) Τὰ εὐαγγελικῶς καὶ χαρμωδύνως ψαλλόμενα Ἀναστάσιμα ῥήματα μετὰ Εὐλογηταρίῳ Σπηχαλογίας «Τῶν Ἀγγέλων ὁ ὄμιλος κατεπλάγει· ὁρῶν σε, κτλ. 3) Τὸ εἰς τὴν θεῖαν λειτουργίαν τοῦ Μεγ. Βασιλείου μελωδικῶς καὶ ἐκτεταμένως ψαλλόμενον ῥημα «Ἄγιος, Ἄγιος, Ἄγιος, Κύριος Σαββᾶθ κτλ.» Σὺ ὁμνοῦμεν κτλ.» 4) Τὸ μετ' εὐλαβείας καὶ κατανύξεως ψαλλόμενον Μέγα ῥημα τῆς Ἐκκλησίας πρὸς τὴν ὑπακοήν Θεοτόκον «Τὴν γὰρ σὴν μήτραν θρόνον ἐποίησε» Ἰωάννης ὁ Δαμασκ. εἰς τὸ «Ἄξιον ἔστιν ὡς ἀληθῶς, μακαρίζειν Σε τὴν Θεοτόκον» (Κύριλλος Ἀλεξανδρείας) 5) Τὸ μετ' εὐλαβείας καὶ θεῖου ὁρατος ποιητὴν Μίχα ῥημα πρὸς τὴν Θεόπαιδα καὶ Παρθένον Μαρίαν «Ἀνθεν οἱ Προφῆται Σε προκατήγγειλαν Εὐφροσύνη κτλ.» (Ὅσιος Ἰωάννης Μάτιστος ὁ Κουκουζίλης). 6) Ἄσμα μέγα, ἐπίθετον τοῦ χαρμωδοῦ ῥήματος τοῦ Τιμίου Σταυροῦ, ἐπίθετον τοῦ νεκρωσίου ῥήματος τῆς ὑψηλῆς μελέτης τοῦ ἁ. ἁ. κατὰ τὴν ἐκτεταμένην μεταβολήν, καὶ μεγάλην ἐνέργειαν τῆς φθορᾶς τοῦ «ἡεεεε» τὸ ὁποῖον ἀναφέρεται καὶ τοῦτο σὺν τοῖς ἄλλοις εἰς τὸ κείμενον τοῦ Μ. Ἰσῶ τῆς Περικαυδῆς «σύνδεσις τοῦ Μεγάλου Ἄσματος». (18β Βασιλικόν).

Ἀσματικόν. Ἐπίλογος τῆς Δοξολογίας, τὸ ἐκ τῶν δύο χορῶν ἀργῶς ψαλλόμενον «Ἄγιος ὁ Θεός» 2) Τὸ ἐκ τῶν ἑκκοσίων τοῦ Τιμίου Σταυροῦ. 3) Τὸ τῆς ὑψηλῆς μελέτης, τῆς ἐκτεταμένης μεταβολῆς.

ὡς εἰ φαθ αἰ δα ρα παν τες ὁ περ φι α λως νε ε με ση σαν ὀει σαν τες
μη το ο ξον ε ὁ ξο ον εν τα α γυ σει εν

Αὐλῶν ποιμενικῶν. Στίχος ἑμμετρος μακροσκελῆς. Εἰρμολογικός πρόλογος εἰς καντάκιον Α'. ἤχου φέρει μὲν τὰ μέτρα τοῦ στίχου « Τὸν τάφον σου Σωτὴρ » ψάλλεται δὲ ὡς κλάδος τοῦ Α'. ἤχου κατ' αὐτόμελον τριφωνίαν αὐτοῦ, ὅτε ἤθελε τύχη εἰς θέσιν καθίσματος.

Αὐλός. Ὅργανόν τι ἐμπνευστὸν σωληνοειδὲς κατασκευασμένον ἐκ ξύλου. 2) Αὐλός μικρὸς ἐκ ξύλου, τουρκιστὶ καλούμενος « ντουτούκ » ὃς καλεῖται μικρὸς σύριγξ· φέρει δὲ τὴν καταμέτρησιν τῶν φθόγγων αὐτοῦ κατὰ διαπασῶν. 3) Αὐλός μέγας ὁ ποιμενικός τουρκιστὶ καλούμενος « καθάλ » ὃς καλεῖται καὶ μέγας σύριγξ· ἡ συριγγοβουδῶδης αὐτοῦ μελωδία, προξενεῖ πρὸ πάντων συγκίνησιν· τὸ μόνον ὄργανον ὅπου ἰδόναι τὰ πρόβατα, ἅτινα εὐχαριστοῦνται νὰ ἀκούωσι τὸ μέλος αὐτοῦ, ὅταν βοσκῶσιν. (Ἰδὲ Αὐλοδία).

Αὐλοδία. Προσφωδιακόν τι μέλος, ὅπερ περαίνεται διὰ τοῦ ποιμενικοῦ πλαγιάζου ἐξ αὐτοῦ καὶ εὐχαριστοῦνται πολὺ τὰ πρόβατα ἐν τῇ νομῇ. 2) Τὸ μέλος τῶν παιδικῶν καὶ παρθενίων αὐλῶν· οἱ δὲ ἀνδραῖοι ἢ ἀνδρῶν αὐλοὶ, τὸ τέλειον καὶ ὑπερτέλειον. « Τοῖς μὲν παρθένιοις αὐλοῖς παρθένοι προσηγόρευον, τοῖς δὲ παιδικοῖς παῖδες προσήρουν· οἱ δὲ ὑπερτέλειοι αὐλοὶ προσέφθειγον ἀνδρῶν χοροῖς » Γαυδοῦντιος.

Αὐξήσις. Ἡ τονικὴ αὐξήσις διὰ τοῦ σημείου τῆς ἀπειρομῆς ἀπὸ ἐλάσσονα εἰς μίζωνα $\frac{\sigma}{\rho}$. 2) Αὐξήσις χρονικὴ ἀπὸ βραχὺ —, εἰς μακρὸν —, ἀπὸ ὀλίσημον μακρὸν, εἰς τρίσημον —, εἰς τετράσημον —, εἰς πεντάσημον — κτλ. 3) Αὐξήσις μουσικῆς ἀορίστου Γραμμῆς ἐπὶ τὸ μικροτελέστερον τῶν δραστηρίων καὶ ποιικίλων κλάδων τῆς Μουσικῆς ἢ παρακλητικῶν Γραμμῶν.

Αὕτη ἡ κλητὴ καὶ Ἀγία ἡμέρα. Στίχος ἑμμετρος μακροσκελῆς. 2) Εἰρμός συνειθισμένος Η'. ψόῃς Α'. ἤχου ἐκ τῶν χρησιμοποιῶν καταβασίων τῆς λαμπροφόρου Ἀναστάσεως. 3) Εἰρμολογικός πρόλογος Η'. ψόῃς Α'. ἤχου Γένους διατονικοῦ ἤχος Α'. π q

Δυ τη η κλι τη η καὶ Α·γι. α. η με ε ρα $\frac{\Delta}{\eta}$ η μι α των σαδ
βα α των η βα σι λισ και κυ ρι α q κτλ.

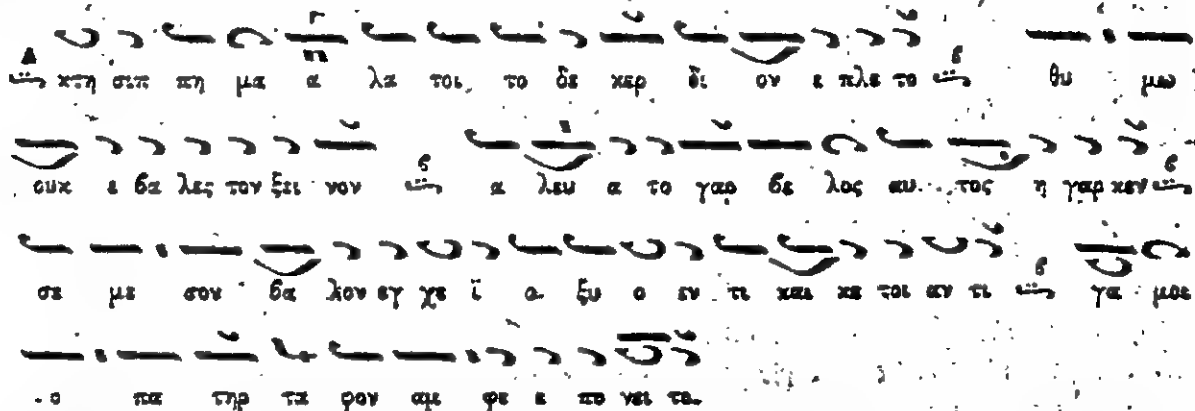
Σημ. Φαίνεται ὅτι ὁ πατὴρ ἡμῶν Ἰωάννης ὁ Δαμασκηνὸς ἔλαβε τὰ ποιητικὰ μέτρα τούτου τοῦ μακροσκελοῦς Εἰρμοῦ ἀπὸ τοῦ στοιχείου Φ, εἰς ὅδους Ὀδυσσεύς τοῦ Ὀμήρου. « Ὅς ἔρατ' Ἀτίνους, τοῖσιν δ' ἐπὶ πτόλιν μῦθος » (Ἰδὲ στίχον 143) διότι καλῶς τονίζονται οἱ ἐκεῖσε τέσσαρες στίχοι τοῦ Ὀμήρου, καὶ ἐνώνονται μὲ τὰ Μουσικὰ μέτρα τούτου τοῦ Εἰρμοῦ, οἷον ἤχος Α'. π q

Ὅς ε ρατ' Αν τι νο ος τοι σιν δε πι ην δα νε μυ υθος $\frac{\Delta}{\eta}$ Λει ω δης
ὅς ε πρω ω τος α νι στα το σι να πας υι ος q ο σφι θυ
ὁ σκο ος ε σκε πα ρα κρη η τη η ρα δε κα λιν $\frac{\Delta}{\eta}$ ε ζε μυ
χοι τα τος αι εν α τα σθα λι αι δε σι οι ω.

Ἀρραπτον θαῦμα ὁ ἐν καμίνῳ ρυσάμενος. Στίχος ἑμμετρος μακροσκελῆς. 2) Εἰρμός συνειθισμένος Ζ'. ψόῃς $\frac{\Delta}{\eta}$ Β'. ἤχου ἐκ τοῦ κανόνος τοῦ Μεγάλου Σαβδάτου. 3) Εἰρμολογικός πρόλογος Ζ'. ψόῃς $\frac{\Delta}{\eta}$ Β'. ἤχου Γένους χρωματικοῦ ἤχος $\frac{\Delta}{\eta}$ Β'. $\frac{\Delta}{\eta}$

Α ρα στον θα αυ μα ο εν κα μι να ρυ σα
με νοι τους ο σι ους πι δας εκ φλο γος κτλ. (Ἰδὲ Εἰρμολόγιον καταβασίων)

Σημ. Φαίνεται ὅτι ἡ Ὀσία καὶ σοφὸς Κασσιανὴ, ἔλαβε τὰ ποιητικὰ μέτρα τούτου τοῦ Εἰρμού, ἀπὸ τοῦ στοιχείου Γ τῆς Ὀδυσσίας «Κήσιπ' ἡ μάλα τοι» (Ἰδὲ στίχον 304) διότι πολὺ καλὰ τινίζονται οἱ ἐκείσε τίτσαρες στίχοι τοῦ Ὀμήρου καὶ ἐνώνονται μὲ τὰ Μουσ. μέτρα τούτου τοῦ Εἰρμού, οἷον. Ἀ

Ἀφωγα. Τὰ ἐκ τῶν συμφώνων τοῦ Ἑλληνικοῦ ἀλφαβήτου ἐννία ἄφωνα β, γ, δ, κ, π, τ, θ, φ, χ. 2) Τὰ εἰς τὴν Μουσικὴν χρησιμεύοντα ὡς ὄργανον τῆς παραλλαγῆς ἐκ τῶν συμφώνων ἑπτὰ Ἑλληνικὰ στοιχεῖα Π, Β, Γ, Δ, Κ, Ζ, Ν. 3) Τὰ μαρτυρικά σύμβολα τῶν ὀκτὼ ἤχων. α, β, γ, δ, ε, ζ, η, θ. 4) Τὰ κείμενα διὰ σχήματα διάφορα, καὶ δι' ἑκτασὺν μέλους καὶ χειρονομίας, ἅπαντα τὰ ἀρχαῖα ἱερὰ γλυφικὰ σημάδια τοῦ καλαίου συστήματος τῆς καθ' ἡμᾶς Ἑκκλησιαστικῆς Μουσικῆς δι' ὧν λέγει Ἰωάννης Μαρίττιμ οὗ Κουκουζέλης «Τὰ δὲ μεγάλα σημάδια τὰ ἄφωνα, ἅτινα λέγονται καὶ μεγάλα ὑποστάσεις, εἰσὶ διὰ μόνην χειρονομίαν κείμενα, καὶ σχήματα διάφορα, καὶ οὐχὶ διὰ φωνήν, ἄφωνα γὰρ εἰσι καὶ (ἱερολεγόμενα τοῦ Μ. Ἰσίου τῆς Παππαδικῆς). Ἰδοὺ πάντα τὰ ἄφωνα καὶ Μεγάλα σημάδια. Ἰσον α, Διπλή αα, Παρακλητικὴ Ζ, Κράτisma α, Λύγισμα α, Κύλισμα α, Ἀντικατωκίσμα α, Τρομικόν, Σ, Ἐκστρεπτόν Ζ, Τρομικοσύναγμα α, Ψηριστούναγμα α, Γοργόν α, Ἀργόν α, Σταυρός +, Ἀντικένωμα α, Ὀμαλόν α, Θεματισμός ἰσον α, Ἐξω Θεματισμός α, Ἐπίγερμα α, Παρακάλεσμα α, Ἐπρον α, Ἐπρόν κλάσμα α, Ἀργούσινθετον α, Γοργούσινθετον α, Οὐράνισμα α, Ἀπόδομα α, Θὰς καὶ Ἀπίδες α, Θέμα ἀπλοῦν α, Χόρευμα α, Τάκισμα α, Πίσμα α, Σείσμα α, Σύναγμα Ζ, Ἐναρξίς ξ, Βαρεία α, Ψηριστόν α, Τρομικοπαρακάλεσμα α, Ψηριστοπαρακάλεσμα α, Ἡμίφωνον α, καὶ Ἡμίθορον α. 5) Τὰ ἐκτακτικὰ σημεῖα τῆς ποσότητος, ἃ λέγονται καὶ πνεύματα, ἐπειδὴ αὐτὰ καθ' ἑαυτὰ ἱστάμενα μένουσιν ἄφωνα, ὅταν ὦσιν ἄμοιρα, καὶ ἀμέτοχα τῶν ἄλλων ἐκτακτικῶν χαρακτήρων τῆς ποσότητος, ἥτοι τῶν σωματίων, εἰσὶ δὲ τὰς α, ἐκ μὲν τῶν ἀκουσῶν φωνῶν, ἡ ὑψηλὴ β, καὶ τὸ κέντημα α, ἅτινα ὡς ἐκπλήξεως ἐκφωνῶσι φιλόν φθόγγον ἐκ δὲ τῶν κατιουσῶν, ἡ χαμηλὴ α, διὰ τὸ δασύφθογγον, ὅπερ ὡς ἐξ ἀνέσιως ἐκ τοῦ ἐτήθους, ἐκφωνεῖ φθόγγον δασύν. «Κατὰ γὰρ προσφῶδιον ἀπαγγελλόμενα τὰ συντεταγμένα, ὅτε τὰς τούτων συλλαβὰς ποιᾷ τάσσει κατὰ τε χρόνον, καὶ τόνον, καὶ πνεῦμα προφέρομεν χρόνον μὲν, μακρόν ἢ βραχύν· τόνον δὲ, ὅζον ἢ βαρύν· ὃ ἐστὶν ἐκτεταγμένον, ἢ ἀντιμένον, ἢ μέσον πνεῦμα δὲ, δασὺ ἢ φιλόν». (Νεόφυτος Κανουκαλιώτης· ὁ φιλόσοφος) — «Οἱ δὲ τριχὴ νείμαντες τὰς πρώτας καὶ στοιχειώδεις τῆς φωνῆς δυνάμεις ὡνέντα μὲν ἐκάλεσαν, ὅσα καθ' ἑαυτὰ φωνεῖται, καὶ μεθ' ἑτέρων, καὶ ἐστὶν αὐτοτελῆ· ἡμίφωνα δὲ, ὅσα μετὰ μὲν τῶν φωνηέντων κρείττον ἐκφέρεται, καθ' αὐτὸ δὲ χεῖρόν τε καὶ οὐκ αὐτοτελῶς ἄφωνα δὲ, ὅσα οὔτε τὰς τελείας, οὔτε τὰς ἡμιτελείας φωνὰς ἔχει καθ' ἑαυτὰ, μεθ' ἑτέρων δὲ φωνεῖται» (Ζήστος).

Ἀφωγον. Ἐκαστὸν ἱερογλυφικὸν σημεῖον τῶν μεγάλων καὶ μικρῶν ὑποστάσεων, ἐξ ὧν ἑκάστη εἶναι διὰ μόνην χειρονομίαν κείμενον καὶ διὰ κάθε σχῆμα. 2) Τὸ οὐδέτερον Ἰσον α ἄφωγον λέγεται, ἀντὶ ἁμετρον. «Τὸ Ἰσον α, ἄφωγον ἐστὶ οὐχ' ὅτι φωνὴν οὐκ ἔχει, φωνεῖται μὲν, οὐ μετρεῖται δὲ». (Ἰωάννης ὁ Δικασκηνός). 3) Τὸ ἐκ τῶν τῆς ποσότητος μόνον ἢ ἀπόστροφος λεγέται ἄφωγον, ὅταν ὑποτάξῃ αὐτὸ τὸ ἐλαφρόν οὕτως.

κτλ. και ἄλλως: και ἄλλως:
 ἄλλως
A α αλ λη η η λου ου

1) Τὸ μόνον αἶσθημα τὸ ὁποῖον παριστᾷ τὸ ἐξωτερικὸν ὕψος τῆς Ἀραβοτουρκικῆς Μουσικ. 2) Φανερῶσις ἀθυμίας, ὃ δηλοῦται διὰ τοῦ στεναγμοῦ «Ἄχ» καθ' ἡμῆς τοῦτο συγχωρεῖται μόνον εἰς τὰ πρὸς εὐθυμίαν μαθήματα ἢτοι εἰς τοὺς καλοφωνικοὺς Εἰρμούς. «Καὶ κλαυθμὸν μὴ παρίσθης καὶ δάκρυα, Ἄχ καὶ στεναγμόν». Γεώργιος Κρής, εἰς τὸν καλοφωνικὸν Εἰρμόν. «Τὴν δέησίν μου δέξαι τὴν πενιχράν» Πέτρος Μπερεκέτης, εἰς τὸν καλοφωνικὸν Εἰρμόν «Χαῖρε κύλη Κυρίου ἡ ἀδιόδευτος» εἰς τὴν περίοδον «Τὸν ποιητὴν σου καὶ Θεόν, πρεσβεύουσα ἄχ μὴ ἐλλείπης» ὁ αὐτὸς Π. Μπερεκέτης ὡς καὶ εἰς τὸν ἐντε-
χνον, καὶ δραστήριον Εἰρμόν. «Μνήσθητι Δέσποινα κάμου» ὁκτάκις μεταχειρίζεται τὸ ἄχ! εἰς τὴν περίο-
δον αὐαὶ τὸν ἐκ βάθους ἄχ! στεναγμόν. κτλ.». Τὸ αἶσθημα τοῦτο ὑπάρχει καὶ εἰς τὸ Στιχηρὸν τὸ ἀργὸν
Κέριε, ἡ ἐν πολλαῖς ἁμαρτίαις (Πέτ. Λαμπζαδάρου) εἰς τὴν περίοδον «πρὸς τοὺς στεναγμούς» εἰς τὴν

πρωτότυπον ἐξήγησιν τοῦ Γρηγορίου Πρωτοψάλτου. οἷον:
προς τους στε ε να α α

αχ τους στε να αχ μου ου ου ου ου γη κτλ. 2) Φθόγγος ὃ ὁκαῖος ἐκπλη-
ροῖ τὸ μέλος τοῦ «Ἠγάδην» εἰς ὃ ὑπόκειται ἀντὶ τοῦ Ἄχ, τὸ χα, χε, χη, χο, χου, κτλ. (Ἦε
Ἠγάδην).

B.

B. 6. Τὸ δεύτερον στοιχείον τοῦ Ἑλλην. Ἀλφαβήτου. 2) Τὸ ἐκ τῶν συμφώνων ὡς ἄφωνον ἐ-
κλεχθὲν διὰ τὸν φθόγγον Βου, τῆς μονοσύλλαβου παραλλαγῆς τοῦ νέου συστήματος. 3) Τὸ μαρτυρικὸν
ποσὸν τοῦ συστήματος ἐκάστου Γένους. Τοῦ διατονικοῦ λ, ⁶/_q, τοῦ χρωματικοῦ ⁶/_σ, τοῦ ἑναρμονικοῦ
γη, ⁵/_q. 4) Τὸ συμπλεκόμενον μετὰ τῆς διφθόγγου, αι, καὶ ἀποτελοῦν τὸν μονοσύλλαβον φθόγγον εἰαι,
τῆς παραλλαγῆς τῆς μεθόδου τοῦ Ἀγίου Ἀμβροσίου Μεδιολάνων. 5) Τὸ συμπλεκόμενον μετὰ τῆς δι-
φθόγγου, ου, καὶ ἀποτελοῦν τὸν μονοσύλλαβον φθόγγον βου, τῆς παραλλαγῆς τῆς νέας μεθόδου.

B. 6. Ὡς ἀριθμητικὸν σημεῖον, ἀντὶ τοῦ οὗο, τὸ δηλοῦν τὸ ὑπερβατὸν μέτρον τῶν ὑπερβασίμων χαρα-
κτηρῶν τῆς ποσότητος 2) Ὡς τακτικόν, ποῦς B. στίχος B. ἤχος B.
6. 6. 6. 6.

Εὐθύνον B. κτλ.
B. Μεγάλον καὶ ἀπλοῦν, ἡ μετὰ τὸ ἴσον τοῦ προσλαμβανομένου B. μαρτυρία, ἡ δηλοῦσα τὴν βί-
αν τοῦ Λυδίου ἢ Δευτέρου ἤχου, κατὰ τὸν τροχὸν τῆς ἀρχαίας Ἑλλην. Μουσικ. 2) Μαρτυρικὴ βίασις.

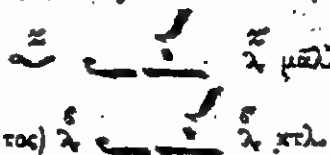
ἡ παριστώσα τὴν καταμέτρησιν τοῦ μονοσυλλαβίου φθόγγου τῆς ἀρχαίας μονοσυλλαβίου παραλλαγῆς τῆς μεθόδου τοῦ Ἀγίου Ἀμβροσίου Μεδιολάνων.

Β. Μεγάλον καὶ ἀπλοῦν σημεῖον ὑπῆρχε μαρτυρικῆς ποσότητος, ἐπὶ τοῦ κατὰ τὸ μέλος ἀκαιοποιημένου φθόγγου τῶν κοινῶν τετραχόρδων τῆς ἀρχαίας Ἑλλήν. Μουσικ. ἐπίθετο πάντοτε εἰς τὴν ἐπὶ τὸ ὀξύ καταμετραυμένην χορδὴν ἐκάστου τετραχόρδου, κατὰ τὴν αὐτοῦ ἀριθμητικὴν τοῦ ἀλφαβήτου τάξιν ὡς δεῦτερον ἀπὸ τὸ Ἄλφα στοιχείων.

Β'. Μεγάλον καὶ ὀξύτονον ἢ ἐπὶ τὸ ὀξύ δευτέρα μαρτυρία τοῦ τετραχόρδου τῶν Ἰπατῶν, ἡ παριστώσα τὴν χορδὴν τῆς Ἰπατῶν Ἰπάτης, τῆς Μουσικ. τῶν ἀρχαίων Ἑλλήνων.

Β". Μεγάλον διοξύτονον ἢ δευτέρα μαρτυρία τοῦ τετραχόρδου τῶν Μίλων, ἡ παριστώσα τὴν χορδὴν τῆς Ἰπάτης τῶν Μίλων, τῆς Μουσικ. τῶν ἀρχαίων Ἑλλήνων.

Β". Μεγάλον τριούτονον ἢ δευτέρα μαρτυρία τοῦ τετραχόρδου τῶν Διξευγμένων, ἡ παριστώσα τὴν χορδὴν τῆς παραμέσης (ὑπάγεται καὶ εἰς τὸ τετραχόρδον τῶν Συνημμένων) ἥτις εἶν' ἡ ἐπὶ τὸ ὀξύ ἀντιφωνία τῆς Ἰπατῶν Ἰπάτης, αὕτη ἡ ἀντιφωνία ἐξισοῦται μετὰ τὴν ἀντιφωνίαν τῆς διαπασῶν τῆς διατονικῆς κλίμακος τοῦ Ἰπσορυθίου

κλίμακος τοῦ συντονολογίου (ἴσος) ἢ καὶ ἄλλ.

Β⁴. Μεγάλον σύνθετον μετὰ τὸν ἀριθμὸν 4, ἡ πρὸς τὸ ὀξύ δευτέρα μαρτυρία τοῦ τετραχόρδου τῶν Ἰπερβολαίων, ἡ παριστώσα τὴν χορδὴν τῆς Νήτης διεξευγμένων τῆς Μουσ. τῶν ἀρχαίων Ἑλλήνων συμπλέκεται δὲ μετὰ τοῦ ἀριθμοῦ 4, ὁλοῦν τὸ ποσὸν τῆς Ὑψηλῆς, ὅτε εἶν' ἐκ τῶν ὑψηλοτέρων ἤχων

ὡς τῶν καθ' ἡμᾶς μαρτυρικῶν βάσεων τῶν ὀξείων ἤχων. ἢ, ἢ, ἢ ἢ δὲ ὑψηλὴ τῆς τετρασήμερου ποσότητος, γίνεται ἐκ τοῦ ἀριθμοῦ τέσσαρα 4 ἀραιεῖται δὲ τῆς καθέτου γραμμῆς 1, μένει τὸ σημεῖον τῆς ὑψηλῆς, 2, ἐξ οὗ καὶ ἡ

Β. Βῆτα μέγαλον ἑλλειπτικόν σημεῖον ὑπῆρχε ποσότητος, ἐπὶ τοῦ φθόγγου τῆς Ἰπατῶν παραπάτης, τῆς ἀρχαίας Ἑλλήν. Μουσικῆς, δὲ συνεπιγράφετο μετὰ τοῦ ὑπερίου γράμματος L· οὕτως Β ἢ RL· ἐπίθετο

οἱ ἀνωθεν τῆς συλλαβῆς ἢ λέξεως, ὡς σημεῖον ποσότητος. Ὁ δὲ μουσικὸς αὐτοῦ τονισμὸς ὑπάγεται πάντοτε εἰς τὸ τετραχόρδον τῶν Ἰπατῶν, ὅπου ἐθεώρουν αἱ ἀρχαῖα Ἑλληνες Μουσικοὶ καὶ ὡς σημεῖον ἀρσεως. Καὶ εἰ μὲν τὸ σημεῖον ἢ ἀσπικτον Β, ὁ χρόνος αὐτοῦ ἐλογίζετο πένος βραχύς, ἀρσεως βραχείας ὡς 5· εἰ δὲ ἐσπικτόν Β·, ὁ χρόνος αὐτοῦ ἐλογίζετο πένος μακρὸς, ἀρσεως μακρᾶς ἐσπικτοῦ ὡς 5 (ὅδε τὸ περὶ Εἰσαγωγῆς τέχνης Μουσικῆς Βραχείου τοῦ Γέροντος Ἀνώνυμον σύγγραμμα, Τύπ. Δαυτασι καὶ Ἑλληνιστὶ σελ. 21—78 καὶ 89).

Βάδισμα. Περιπάτημα, τὸ μουσικὸν βάδισμα τοῦ ρυθμοῦ, κατὰ τὰ μέτρα τοῦ στίχου, καὶ κατὰ τὴν ἀγωγὴν τοῦ χρόνου. 2) Ὁ βραδὺς καὶ ὁ ταχὺς ὁρμὸς τοῦ μουσικοῦ καὶ ποιητικοῦ ρυθμοῦ τῶν διαφόρων κατὰ στίχον τροπαίων, τῶν ὀξυτόνων, κροθυτόνων καὶ προπροθυτόνων. 3) Τὸ κατὰ τὸ μέλος βάδισμα τῶν συντόμων καὶ ἀρσενωμένων μαθημάτων, ὅπου διακρίνονται ἀπὸ τὸ χρονικὸν σημεῖον ἐκείνης ἀγωγῆς, τοῦ ἀργοῦ χ, τοῦ γοργοῦ χ, τοῦ ἡμιγγοῦ χ, τοῦ ἡμιγγοῦ χ, τοῦ διγγοῦ χ, καὶ τοῦ διγγοῦ χ. 4) Τὸ διὰ τῆς γραφῆς τῆς Μουσικῆς συνθέσεως διακρινόμενον μέλος τοῦ μαθήματος, ἀπὸ τὸ βάδισμα τοῦ ἀπλοῦ καὶ διπλοῦ χρόνου, ὅπου ἀποκτάται ἀπὸ τὴν καλὴν παράδοσιν τοῦ εἰδήματος Μουσικοῦ διδασκάλου.

Βαί. Συλλαβὴ μετὰ μικρὸν βῆτα β, βαί, μετὰ ὀξύ, μονοσυλλαβὸς τις φθόγγος τῆς ἀρχαίας παραλλαγῆς τῆς μεθόδου τοῦ Ἀγίου Ἀμβροσίου Μεδιολάνων. 2) Ὁ τρίτος φθόγγος τῆς Α· διαπασῶν, ὅστις ἐξισοῦται μετὰ τὴν πολυσυλλαβὸν φθόγγον ε' ἀπὸ τοῦ παλαιοῦ συστήματος καὶ μετὰ τὸν τῆς νέας μεθόδου μονοσυλλαβὸν ζω, τοῦ βαρείας ἤχου κατὰ τὸ διατονικόν· ἐξισοῦται κατὰ τὴν ἐπιτάφωσιν βε, ὅπου καλεῖται τουρκιστὶ ε' ὀξεία.

Βαί, Συλλαβὴ μετὰ μικρὸν βῆτα β, βαί, ἀσφύτονον, ὁ ΙΑ· φθόγγος τῆς οἰς διαπασῶν τῆς μεθόδου τοῦ Ἀγίου Ἀμβροσίου Μεδιολάνων, ὁ φθόγγος αὗτος ἐξισοῦται μετὰ τὸν ὑψηλότερον ζω, τῆς διοξείας. 3)

Βαί. (Φυσικόν), αἱ μαρτυρίαι τοῦ βαρέος ἤχου κατὰ τὰ διατονικά.

Βαί. (Χλιδανόν), αἱ μαρτυρίαι τοῦ βαρέος ἤχου κατὰ τὸ ἐναρμόνιον. Ὁ φθόγγος τοῦ αἰχμῆς καὶ βαρέος Ζα. Καὶ ὁ μὲν φθόγγος τοῦ φυσικοῦ βαί, εἰς ἐκείνους, ὅστις διακρίνεται ἀπὸ τῶν φυσικῶν τόνων τοῦ εἰλάσσονος, καὶ ἀπὸ τῆς διατονικῆς ταύτης φθορᾶς Ζ, τοῦ φυσικοῦ καὶ ἀρεταμνήτου αἰ, αἰ. ὁ δὲ τοῦ Χλιδανῶ βαί, εἰς ἐκείνους, ὅστις, διακρίνεται ἐκ τοῦ εἰς ἀποτομῆς γινεμένου τόνου τοῦ τριτημορίου καὶ τεταρτημορίου, καὶ ἀπὸ τῆς ἐναρμόνιου ταύτης φθορᾶς ρ, καὶ ἀπὸ ταύτης -θα τοῦ Χλιδανῶ καὶ κινητοῦ αἰ, αἰ. (Ἰδὲ Χλιδανόν).

Βαρχίος. Ρυθμικὸς πῦς, δεικνύων τὰ χρονικὰ μέτρα τοῦ ρυθμοῦ, εἴ ἕως βραχέος, καὶ εἰς μακροῦς, — —, καὶ Μουσικῶς — — —.

Βάρβειον ἢ βάρμειον. Ἀρχαῖον τι ἔργικον Μουσικὸν πολύχρῳστον, ὡς τὸ διπλόχρῳστον « Λαυκόν » μὲ τὸ ὅποιον ἐφαλλόν οἱ ἀρχαῖοι Ἕλληνες τὰ τῆς εἰνοποσίας σχολικὰ ἄσματα (μικροὶς ἢ κοτίζματα), ὧν τὰ ποιήματα ἦσαν συνηρμοσμένα εἰς τὰ Μουσικῶν ὄργανον. (Ἰδὲ Καλλιόπη Παλινουστουῖα, σελ. 279) τὸ ὄργανον τοῦτο πολὺ παιδιχρὸν νὰ ἦται ἐκείνα τὰ ὅποιον μεταχειρίζονται οἱ τῆς Βλαχοποδοῦνίας μουσικοί, καὶ καλοῦσιν αὐτὸ « μεσκάλ ».

Βαρεῖα. Τὸ προσωδιακὸν σημεῖον τοῦ Ἑλληνικοῦ τονισμοῦ δ τίθεται εἰς τὴν λήγουσαν τῆς λέξεως, παρὰ εἰς. 2) Χαρακτὴρ τις τῆς Μουσικῆς ἐκ τῶν ἀφώνων σημεῖων τῆς τρεπικῆς ποιότητος τῶν ἀχρόνων ὑποστάσεων, οὗ τὸ σημεῖον, βαρεῖα ἢ δὲ ἐνέργειά του εἶναι τὸ νὰ διακρίνηται ἡ δύναμις καὶ ἡ ζωρὴ τῆς του τόσον ἀπὸ τὸν ἡγούμενον, ὅσον καὶ ἀπὸ τὸν ἐπόμενον φθόγγον π. χ.

q τας, φω ο χις η η

 3) Ἡ ἐπὶ τὸ βαρὺ (ἢ ἡ βαρεῖα καταμέτρησις τῶν

η η η η η η μω ων

φθόγγων τῶν συστημάτων. 4) Ἡ ἐπὶ τὸ βαρὺ καταμέτρησις τῶν τόνων τῆς πλαγίας πτώσεως ἐπὶ τοῦ τροχῷ. 5) Ἐκ τῶν δύο διεξυγμένων συστημάτων τῆς δις διαπασῶν πρώτη ἡ βαρεῖα διαπασῶν, 6) Ἡ τῆς κάτω διαπασῶν ἐκάστη κατὰ βυθὸν βαρεῖα μαρτυρεῖται, ἥτις ἀρχεται ἀπὸ τὸν Γα, ἢ Ελ. ὡς q, οἱ, αἰ, καὶ μετὰ τὸν Γα, ἀρχονται αἱ δύο βαρεῖαι, ὡς αἰ, αἰ, q, αἰ κτλ.

Βαρύς. Ὁ κατώτατος καὶ δυνατὸς ἤχος ἐναντίον τοῦ ὀξύως. 2) Ἡ ἐπὶ τὸ βαρὺ ἀντίχρησις τῆς ὀξύ

τητος 3) Ὁ ἐπὶ τὸ βαρὺ τελευταῖος τόνος τῆς διαπασῶν τοῦ Ὑποφρυγίου ἢ βαρέος ἤχου, καὶ ἐκάστου συστήματος. 4) Ὁ ἀρχαιώτατος τόνος τοῦ Ὑποφρυγίου. 5) Τὸ ἀρχαιώτατον ὄνομα τοῦ Ὑποφρυγίου, ἢ Ἄ Γ. ἤχου. 6) Ὁ Ὑποφρυγίος ἢ βαρὺς ἤχος τῶν ἀρχαίων Ἑλλήνων. 7) Ἐκαστος πλάγιος ἤχος, ὅστις ἐπὶ τῆς τὸν βαρὺν τόπον τῆς φωνῆς. 8) Ἐκαστος κλάδος τοῦ Ὑποφρυγίου ἢ πλαγίου Γ. ὅλον ὁ τετράφωνος βαρύς, ὁ πεντάφωνος βαρύς, ὁ ἑπτάφωνος βαρύς, ὁ διατονικός βαρύς, ὁ ἐναρμόνιος βαρύς, κτλ. 9) Τὸ ἐβδόμον εἶδος τοῦ διαπασῶν τῶν βαρυπύκνων συστημάτων οὗ ὁ πρῶτος φθόγγος Ζω (Ἰδὲ Ζω).

Βαρύτης. Τάσις φωνῆς φθόγγων μελωδίας ἡρμοσμένων ἐπὶ τὸ βαρὺ ἢ κατὰ συναγμὸν γινομένη μελωδικὴ θέσις, ἥτε συνεπτυγμένης, ἥτε ἀναλυμένης. 2) Ἡ ἐπὶ τὸ βαρὺ καταμετρομένη μελωδικὴ γραμμὴ ἐναντίον τοῦ ὀξύως, ἥτις ἐστὶ τὸ ἀποτέλεσμα τῆς ἀνίστας π. χ.

πα σαν την βι ω ω ω π κγ δ τούτα μόν ἐστὶ τὸ ἀντίθετον (ὀξύ της, ἀποτέλεσμα ἐπιτάσεως) βαρύτης ἀποτέλεσμα ἀνίστας.

ε πα ταν ταν ω ω με

12 α ἡ μὲν μονὰς, ἥτις δὲν ἀριθμῶνται, λογίζεται ὡς βάσιμον στίγμα, ἡ κέντρον τῆς γενέσεως τῶν λοιπῶν ἀριθμῶν α: (θεωρητικὸν στοιχειῶδες. § 6). 2). Ὁ τοῦ διαπασῶν συστήματος πρῶτος φθόγγος, ὃν οἱ Πυθαγορικοὶ προσαγορεύουσιν α τροφόν α. 3) Ὁ πρῶτος καὶ κοινὸς βάσιμος φυσικὸς μείζων τόνος τῆς μουσικῆς. 4) Ἡ ἐπὶ τὸ ἐξὺ τῆς κλίμακος πρώτη καταμετρούμενη χορδή, ἡ τ' ἀναπαλιν ἐπὶ τὸ βαρὺ. 5) Ἡ ἐπὶ κεφαλῆς τοῦ μαθήματος θετομένη θεμελιώδης ἀρκτική μαρτυρία, ἡ . 6). Τὸ ἐπὶ κεφαλῆς τοῦ Κρατήματος θετούμενον ἀρκτικὸν σχῆμα τῆς ταχείας ἢ βραδείας ἀγωγῆς . 7) Ἡ Μουσικὴ προπαλῖα τῶν ἀρχαίων. 8) Ἡ ἀρκτικὴ παράδοσις τοῦ μαθήματος τῆς αὐτοῦ εἵδους τῆς ἐγκυκλίου σειρᾶς τῆς μουσικῆς, ὁλοκλήρως τοῦ Στιγχαρίου, τοῦ Εἰρημολογίου, τοῦ κρατηματάρου, τοῦ Οἰκηματάρου, τῆς Παππαδικῆς, καὶ τοῦ Μαθηματάρου, 9) Ἡ ἀρκτικὴ Κλίμαξ τοῦ διαπασῶν συστήματος τοῦ διατονικοῦ γένους. 10) Θεμέλιον ἐπὶ τῶν συστημάτων τῶν τριῶν γενῶν τῆς Μουσικῆς ὁ ἀρχαιώτατος τροχός. 11) Βάσις ἐπὶ τῶν ὀξέων καὶ βαρέων, ἡ κυρίων καὶ πλαγίων ἤχων, ὁ Δωρίος πρῶτος Α' ἤχος. 12) Ἐπὶ τῶν τόνων ὁ συζεύγων καὶ διαζεύγων τὰ δύο ὅμοια τετράχορδα τῆς Ὀκταχορδοῦ διαπασῶν, ὁ κοινὸς μείζων τόνος τοῦ προσλαμβανομένου. 13) Ἐπὶ τῶν ὁσμιῶν χορδῶν, ἡ (Τουρκ. μεπερδῶν) πῶν ὀργάνων, ἡ πρώτη καὶ ὁσμιος χορδή, ἡ συζεύγουσα καὶ διαζεύγουσα τὴν οἷς διαπασῶν, ἡ βάσις τοῦ Μεζολοδίου (τοῦ Δ' ἤχου) ἔστι τὸ α' Ἀγία. 14) Ὁ κατὰ ψόφον προερχόμενος φθόγγος ἀπὸ ἀπόλυτον κρότον, ὃν δοξάζουσιν οἱ Τουρκογράβες Μουσ. ὡς κινόν καὶ ἱερὸν φθόγγον, ὅτι εἶναι α'Νεδάς ὁ ἔστιν ὁ φθόγγος α' Ἀγία. 15) ἐπὶ τῆς συνθέσεως τῶν Ἐκκλησιαστικῶν μελεσμάτων, βάσις τῶν στιχηρῶν προσομοίων καὶ Ἰδιομέλων, τὰ δογματικὰ τῶν ὀκτὼ ἤχων Ἰωάννου τοῦ Αἰμασκ. καὶ τῶν στιχηρῶν τὸ α' Ἀναστασιματάρου α' Ἰωάννου τοῦ Γλυκίως, ὃς ἤρξετο μελεῖν στιχηρὰ Ἀναστάσιμα πρῶτος τὰ ΙΑ'. Ἐωθινὰ Λέντος τοῦ Σοφοῦ.

Βάσταμα. Ἡ διαρκὲς τάσις τῆς φωνῆς ἐφ' ἱκανῶν κενῶν χρόνων τοῦ μέλους, ἐν ᾧ ἐμπληρεῖται ὁ ρυθμὸς ἀπὸ τὴν ἐκτεινομένην καὶ ἀσκοπὸν φωνὴν τοῦ ψάλλοντος, ἀντέχων αὐτὸς καὶ βαστῶν ἐπὶ τὸ σημαντικὸν πεντάσημον καὶ ἐξάσημον εἶδος τῆς πενταπλῆς , καὶ ἐξαπλῆς. . 2) Ἰδίον κανόνος ὀριστικῆς τιμῆς γραμμῆς τῆς Μουσ. ὁ ὁποῖος προσδιορίζει τὸν Μουσικ. τὸ νὰ ἀντέχῃ καὶ νὰ βαστῇ τὴν ἀνακίνησιν, ἕως νὰ πληρωθῇ τὸ μέλος τῆς προσδιορισμένης θέσεως, χωρὶς νὰ κόψῃ τὴν φωνὴν ἀπὸ ὀρισμένον ἀρκτικὸν φθόγγον μέχρι τέλους τῆς μελωδικῆς θέσεως π. χ. εἰς τὸ, Τὴν γὰρ σὴν μήτραν, εἰς τὴν περιέθενα κεχαριστωμένην ἀπὸ τὴν κενὴν, θέσιν τοῦ Σταυροῦ +, ἥτις ἡ τὸ μέτρον τῶν δύο ἴσων δὲν πρίπει νὰ διακόπῃται ἡ φωνή, ἕως νὰ φθάσῃ εἰς τὴν μαρτυρίαν ζω.

κε χα ρι τω ω ω με ε ε ε

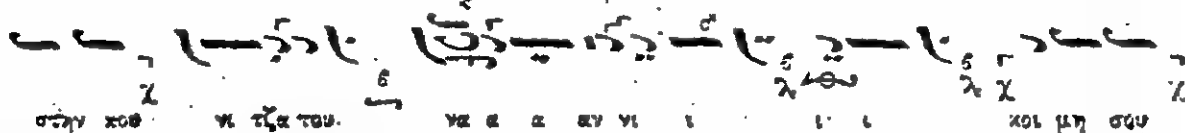
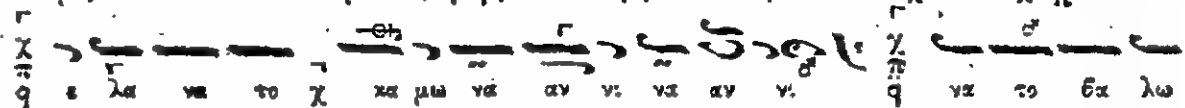
ἄλλο.

μνη η η η σθη η η η π ι ι ι μου καλλίτερον δὲ τὸ κατ' α

νάλυσιν.

2) Κράτημα ἔστι μάθημα τοῦ Κρατηματάρου, α Τερερίμ α, «Τερερίμ» οὕτως ὀνομάζει τὸ Κράτημα Μανουὴλ ὁ Χρυσάφης ὁ παλαιός, εἰς τὸ τοῦ ἀναγραμματισμοῦ μάθημα α Μυστήριον εἶναι α (Ἰδὲ Κράτημα). **Βαυκαλικόν.** μαγευτικὸν τι μέλος ἐπωδικοῦ τινὸς ᾠσματος οἷ οὐ μαγεύονται τὰ δρίφη καὶ ἀποκαίμονται. 2) Μαγευτικὴ τις μελωδία ἐπωδικοῦ ᾠσματος, οἷ τῆς εὐχαριστεῖται καὶ ἀναπαύεται πᾶσι ἀδύνατος κράσις. 3) Προσώδιακόν τι μέλος ὡς τὸ νηνοῦρισμα, δι' οὗ νηνοῦρίζουν ὑπὲρ γαστῆρα τινος (ἐκνεμορπόμενον) διὰ νὰ κοιμηθῇ εἰς ἀνεμόκουνια. ἡ ἐντὸς μεγάλης σκιάτης, καὶ ἐλάλουν εἰς αὐτῶν ὑπνοτικὸν μέλος, μένον τὸ κατὰ προσώδιον, διὰ τοῦ α α, ἡ διὰ τοῦ ε ε, ἐπειδὴ διὰ τὸν τοιοῦτον δὲν ἔχουσιν λόγους καταλλήλους ἢ ἀσυναρτήτους στίχους. 4) Κλάδος τις τῆς Μουσικῆς, ὅστις φέρει τὸ ὑπνοτικὸν μέλος, ὃς καλεῖται ἀραβοτουρκιστὶ α Σεπὰ ζεμζινέ α. 5) ὑπνοτικὸν τι τραγῳδίων τῆς μητρὸς ἢ τῆς τροφῆς

(παράμνας) ἥτις κουνῶσι τὸ παιδίον, μὲ τὸ βαυκάλισμα (νανούρισμα) μαγεύει, ἢ ζαλίζει αὐτό, καὶ ἀποκοιμίζει διὰ τοῦ ὑπνοτικοῦ μέλους, τραγουδοῦσα διαφόρους ἀσυνεπῆτους στίχους. π. χ. Ἀ.

β) Ὁδὴ

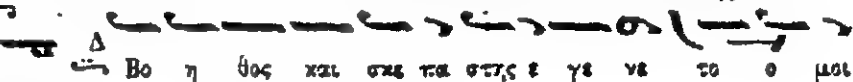
ἐπὶ κατακοιμῆσει τῶν παιδίων κοινῶς (νανούρισμα). 7) Βαυκάλιον (ἀπὸ τοῦ Βαυκάλιον) ὅπερ λέγεται καὶ Βαυκαλία, καὶ Βαύκαλις· «Βαυκαλῶν κατακοιμίζειν, τιθῆναι· παιδία μετ' ᾧδης κοιμίζειν» (Ψούχιος)· ὁ δὲ Σουίδας λέγει· «Τιθῆναι μετ' ᾧδης τὰ παιδία» (Ἰδὲ Λεξικὸν «Κιβωτὸς» Ν. Λογάδου).

Βῆξ· βῆξας, ὅστις φέρει τὸν κατὰ κλῆξιν φόρον ἤχον. 2) Ὁ ἐκούσιος βῆξας τοῦ ἀμαθοῦς φάλτου· ὅστις ἐν τῇ ἀπορίᾳ αὐτοῦ, ἵνα μὴ φέρῃ εὐακὴν καὶ χασιμωδίαν πληροῖ τὸν χρόνον τῆς ἀπορίας του μὲ τὸν ἀσυνάρτητον φθόγγον τοῦ κατὰ φόρον ἤχου τοῦ βῆξος μπουρ. 3) Ἦχος, ὅστις διαρθρώνει τὴν ἀπορίαν τοῦ ἀμαθοῦς φάλτου, καὶ ἰσθάζει τὸ στραβὸν τῆς ἀπορίας μὲ τὸν βῆχα εἰς εὐθύτητα. διὸ καὶ παροιμία καταχλευάζει τὸν τοιοῦτον. «Ἐν λευκῇ λίθῳ λευκὴ στάθμη». ἢ «πρὸς στάθμην Πέτρον τίθεσθαι»· —«πρὸς δὴ τούτοις τὸ τῆς παροιμίας ἀρκέσει. Δεῖ πρὸς στάθμην Πέτρον τίθεσθαι, μῆτι πρὸς Πέτρῳ στάθμην. Ἀλλὰ ταῦτα μὲν ἀπορία φάλτου Βῆξ. » (Ἰωάννης ὁ Σίλκος).

Βιολί, ὄργανόν τι ἐγχορδόν τὸ κοινῶς γνωστὸν καὶ ἐπίσημον βιολί τὸ τετράχορδον, τὸ καλούμενον Τουρκισί «Κεμανί». 2) Βιολί τὸ ἐπτάχορδον, μέγαλον καὶ ἐπίσημον, εἰς ὃ ὑπάρχουσιν ὑποτενταμέναι καὶ ἐπτά ὀρθογώνιοι χορδαὶ πρὸς ζωηρότητα προσφδιακῆς ἡχήσεως. —Ἐφευρέθη δὲ τὸ ἐντεχνον τοῦτο ἐπτάχορδον ὄργανον περὶ τὰ τέλη τοῦ 12. αἰῶνος παρὲντιος Γεωργίου τυφλοῦ, τοῦ καὶ τοῖς παρ' Ὀθωμανοῖς Μουσικοῖς ἐμπειρωτάτου· δι' οὗ ἐκινεσηθήσαν καὶ αἱ πρὸς συνωδίαν ὑποτινόμεναι ἐπτά ὀρθογώνιοι χορδαὶ πρὸς ζωηρότητα ἡχήσεως, καὶ διὰ τὰ ἀκούωνται οἱ φθόγγοι ἐκ' τοῦ ὄργανου γλυκῆ-τρει. ἀπέθανε δὲ αὗτος ὁ τυφλὸς Γεωργίος περὶ τὰς ἀρχὰς τοῦ 18. αἰῶνος· Ἐσταχάσθη δὲ τοῦτο εἰς τὴν παρελθούσαν ἑκατονταετηρίδα καὶ Γεωργίος τις, κόμματος, τῷ γένει γραικὸς καὶ τοῖς παρ' Ὀθωμανοῖς Μουσικοῖς ἐμπειρωτάτος. Καὶ ἐποίησαι μὲν τὴν λύραν ἐπτάχορδον, ἥτις καθ' ἡμᾶς λέγεται Βιολί, κατὰ δὲ τοὺς Ὀθωμανοὺς Κεμάν· ἦν δὲ πρότευτόν τοῦ Γεωργίου τετράχορδος. ὑπὸ δὲ τὰς παιζομένας χορδὰς. ἔβαλεν ἄλλας ἐπτά χορδὰς ὀρθογώνιους, ὅλγιον ἀπεχούσας ἐκείνων διὰ τὰ ἀκούωνται οἱ φθόγγοι ἐκ' τοῦ ὄργανου γλυκῆ-τρει διὰ συνωδίαν. Χρυσάνθος Προύσης. (Ἰδὲ Θεωρητικὸν Μέγα ὑποσημαίνωσις τοῦ 446 § σελ. 205) 3) Ὁργανον δοθητικὸν μέσον, διὰ τὴν εἰς τοὺς ἀρχαίους παράδοσιν τῆς Ἀραβο-τουρκικῆς Μουσικῆς δι' οὗ παριστῶσι καλῶς (οἱ διδάσκοντες αὐτήν) τὰ θεμέλια τῶν ἤχων, καὶ τῶν ἐρα-στηρίων κλάδων τῆς κάτω διαπασῶν, καὶ τὰς χορδὰς τοῦ κατὰ βυθὸν (καρσμπατάκ) μαρτυρῶν τῆς Ὑ-πάτης. (Ἰδὲ). Βυθόν.).

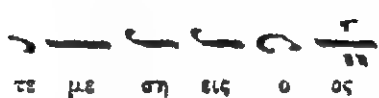
Βλέπονσα ἡ Ἀγία, ἐαυτὴν ἐν ἀγροίᾳ. Μάθημά τι τοῦ Οἰκηματάρου, οὗ ὁ ποιητὴς ὁ Λαμπαδαρίου τῆς Ἀγίας Σοφίας, Ἰωάννης ὁ Κλαδάς, ὅπερ ἐξηγήθη εἰς μὲν τὸ παλαιὸν παρὰ Πέτρου Λαμπαδαρίου τοῦ Πελοποννησίου. εἰς δὲ τὴν νέαν μέθοδον, παρὰ Γρηγορίου Πρωτοφάλτου, καὶ Χουρμουζίου Χαρτοφύλακος. σώζεται δὲ καὶ τοῦτο σὺν τοῖς ἄλλοις χειγράφοις εἰς τὰ ἅπαντα τῆς Μουσικῆς, οὗ τὸ μέλος γνήσιον καὶ ἀρχαῖον. (Ἰδὲ Ὁ Πανύμνητε Μῆτερ).

Βοηθός και σκεπαστής. Στίχος ἑμμετρος μικροτελής. 2) Εἰρμός συνειθισμένος Α'. ὥδης πλαγίου Β'. ἤχου ἐκ τῶν καταβατῶν τῆς Κυριακῆς τῆς Ἀποκριῶ. 3) Εἰρμολογικός προλόγος Α'. ὥδης β' Β'. ἤχου.

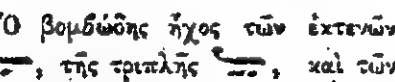
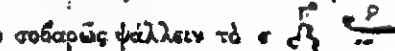
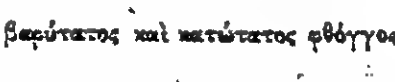
Γένος χρωματικῶ. β' βου Bo η ὅος και σκε πα στες ε γε νε το ο μοι

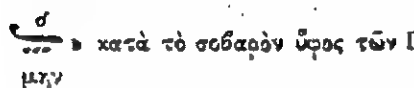
 η σω τη ρι ι α κτλ. (Ἰδὲ Εἰρμολ. Καταβασ.)

Σημ. Φαίνεται ὅτι ὁ Πατὴρ ἡμῶν Α. Ἀνδρέας ὁ Κρήτης ἔλαβε τὰ ποιητικὰ μέτρα τούτου τοῦ Εἰρμού ἀπὸ τὸ στοιχεῖον Μ. τῆς Ἰλ. α' Ω φίλοι Ἀργείων ὅς τ' ἔξοχος ὅς τε μεστίεις (στίχ. 269). διότι πολὺ καλὰ τινίζονται οἱ ἐκείσαι τρεῖς στίχοι τοῦ Ὁμήρου, καὶ ἐνώνονται μετὰ μουσικὰ μέτρα τούτου τοῦ Εἰρμού οἷον. ἤχος β' Β'. βου

 τε με ση εις ο ος τε χε ρει ο τε ρας ε πει ου κω παν τες ο μοι

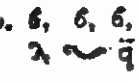
 οι α νε ε ρες εν πο λε μω ω νυν ε πλε το πο γον α κα α σι

Βόμβος. τὸ βινῶδες καὶ σοβαρὸν Ἰσοκράτημα τοῦ προσφδοῦ. 2) Ὁ βομβώδης ἤχος τῶν ἑκταλῶν φθόγγων τῆς φωνῆς ἐπὶ τῶν κενῶν μακρῶν χρόνων τῆς διπλῆς , τῆς τριπλῆς , καὶ τῶν λοιπῶν τετρασίων καὶ πεντασίων χαρακτήρων τῶν φθόγγων, ἐπὶ τὸ σοβαρῶς ψάλλειν τὸ

 κατὰ τὸ σοβαρὸν ὅρος τῶν Πατριαρχικῶν τῆς Μ. Ἐκκλ. 3) Ὁ βαρυτάτος καὶ κατώτατος φθόγγος μιν

τῆς κάτω διαπασῶν καὶ τῆς κλίμακος οἰασθήκατε ἄλλης Συμφωνίας. ἐμπροσθύνται δὲ αὐτὰς αἱ τέσσαρες συμφωνίαι ἐπὶ τῆς ἐξῆς πείρας· ὅταν κρουσθῇ παχυία χορδὴ τετραχόρδου τινὸς ὀργάνου μῆκος ἔχοντος ἱκανόν, ἀκούεται ὁ Βόμβος. (Χρυσάνθος Προύσης). 4) Ἡ ἀπόλυτος φωνὴ ἣτις ἐκπίπτει ἢ ἀπὸ στόμα, ἢ ἀπὸ χορδῆν ὀργάνου, χωρὶς νὰ προσδιορισθῶσιν περὶ αὐτὴν ἄλλαι τόνοι. Ἡ φωνὴ ἣτις ἐκπίπτει ἀπὸ στόμα ἢ ἀπὸ χορδῆς, χωρὶς νὰ προσδιορισθῶσιν ἄλλοι τόνοι ἐπὶ τὸ ὄξύ, λέγεται Βόμβος. Οὗτος δύναται νὰ ἐπέχη τόπον ἐκάστου φθόγγου οὐοῦμένου Συστήματος. κτλ. (Χρυσάνθος Προύσης, Θεωρ. Μέγα § 21. Ἰδὲ καὶ τὸν § 99). 5) Ὁ σοβαρὸς καὶ βομβώδης ἤχος τῶν Μελισσῶν. «Βόμβος κατὰ τὸν Σουλῆ-δαν, λέγεται ὁ ἤχος τῶν μελισσῶν· ὠνομάσθη δὲ καὶ ὁ φθόγγος Βόμβος διὰ τὸ βαρὺ· λέγεται καὶ βομ-βοειδὲς μέλος, τὸ ἐν βαρείαι φθόγγοις περαινούμενον».

Ὁ δὲ Γερασινὸς Νικόμαχος παράγει καὶ βομβυκίστερον. «Ἐφ' ἑκάτερον ἄκρον τοῦ δισδιάσπασῶν δι-σέμπτωτες γίνεται ἡ φωνή, εἰς μὲν κοκκισμὸν κατὰ τὸ νητοιδές· εἰς δὲ βηχίαν κατὰ τὸ βομβυκίστερον τῶν ὑπ' αὐτῶν» (ὑποσῆμ. Β' § 58. Θεωρητικὸν Μέγα). 6) Ὁ διάφορος καὶ εἰδικὸς ἤχος τοῦ φόρου. (Χρυσάνθος Προύσης. Θεωρ. Μέγα § 279). 7) Ἡ σοβαρὰ καὶ βομβώδης μονοσύλλαβος ἀπήχησις τοῦ Τρίτου ἤχου, καὶ τοῦ Βαρέως κατὰ τὸ ἐναρμόνιον σύστημα, καθὼς περιστὰ ἡ φυσικὴ παρατήρησις τῶν Διδασκάλων, Α. Κῶνστα ἢ Κρονστάλα, Χρυσάνθ. Προύσης, καὶ Χουμουζίου Χαρτοφύλακος. (Ἰδὲ τὰ τῆς Θεωρίας Ἐγχειρίδια αὐτῶν. Κεφ. Περί τοῦ Τρίτου ἤχου, καὶ τοῦ Βαρέως).

Βου. Ὁ δεύτερος μονοσύλλαβος φθόγγος, τῆς διατονικῆς κλίμακος, τῆς παραλλαγῆς τῆς νέας μεθό-δου. 2) Ἡ κατὰ διφωνίαν βάσις τοῦ Αὐοῦ ἢ β'. ἤχου. 3) Ἡ κυρίως βάσις τοῦ συντονολοῦ, ἥτοι τοῦ Εἰρμολογικοῦ εἶδους τοῦ Α'. ἤχου, ἣτις καλεῖται καὶ κατὰ τοὺς παλαιούς, καὶ καθ' ἡμᾶς α' ἄτος. 4) Τὸ μαρτυρικὸν ποσὸν τῆς μελωδίας, ὃ εἰσάγεται εἰς τὰ συστήματα καὶ τῶν τριῶν γένων. β, β, β,

β, β, β, β.

β β β β

Βραχύς. Μέτρον ἰλιχέσσον καὶ ποιητικῶ βυθμοῦ, τοῦ ὅπου διακρίνεται, ἀπὸ τὸ ἀπλοῦν καὶ

Ἀγαλιανός (παλαιός ὑπῆρξεν ἐπὶ τῶν Βυζαντινῶν) εἰς τὸ εἰς ἤχον Β'. γερουδικόν του ποταμῆς (σουλῆνα) μεταχειρίζεται τὸ « Βυθόν » εἰς τὸ μυστικῶς, καὶ κατέρχεται εἰς Βυθόν, καὶ φθάνει εἰς τὰς βάσεις μπουρτίας, ἕως εἰς τὸν κάτω $\overline{\Gamma}$. Χρυσάφης δὲ νέμε εἰς τὸ μάθημα « Τοῖς συλλαβοῦσι Σε. παρὰ μὲν ἤχος Δ. εἰς. Καταβάνει εἰς Βυθόν, ἕως εἰς τὸν κάτω βου $\overline{\Gamma}$, σῶζονται καὶ τὰ ἄλλα εἰς τὸν ἡχοῦν

κιάχ Δ , Ἀσπράν η , Ἀράν α , Ράος χ , Ντουκιάχ π , π , Σικιάχ δ , Τζαρκιάχ γ , Νε-
 δά Δ . Ἦτις εἰν' ἡ ἐπιφάνεια ἢ ἡ μέση διαπασῶν. — Οὗτος ὁ Νεδὰ εἰν' ἡ μέση καὶ κυρία βάσις,
 (Ἰδὲ Ἀγία) καὶ ἐπὶ τῆς ἀξείας καὶ διοξείας, ἕως νήτης ὑπερβολαίων χ , α , κτλ. — Ἡ Ἀραβοτουρ-
 κικὴ λέξις « Σαγῆρ » ἐρμηνεύεται κωρὸς ἀντὶ βαθύς· τὸ Σαγῆρ λέγεται καὶ « Νῆμα » ἦτοι τμήφωνον διὰ τὸ
 μὴ εἶναι πτερεὰ ρωνή· τὸ δὲ « Καρμπατάχ » ἢ ἀπλῶς « Μπατάχ » ἐρμηνεύεται κατὰ βάθος· βυθὸν πυθ-
 μένα· τὸ ἀπλῶς « Σαγῆρ » φαίνεται νὰ τὸ λέγωσι καταχρηστικῶς, ἐνῷ πρέπει νὰ λέγεται « Σαγῆρ
 κατὰ ντουκιάχ η , Σαγῆρ καρμπατάχ π κτλ. Ἐντεῦθεν ὁρῶν, ὅτι τὰ κατὰ βυθὸν μέλη, ἢ αἱ με-
 λωδίαὶ γραμμῶν τῶν ἐξηγμένων λέξεων ἐπὶ τῶν βαρυτάτων μαρτυριῶν, οἵτινες εἰσὶν αἱ χλιδαὶ τῆς
 Μουσικῆς, δὲν ἀνεπτύχθησαν καλῶς εἰσέτι ἀπὸ τοὺς Τουρκοάραδας.

Βυθοῦ ἀνεκάλυψε πυθμένα. Στίχος ἑμμετρος μακροσκελῆς. 2) Εἰρμός συνειθεσμένος Α'. ὠδῆς Β'.
 ἤχου, ἐκ τῶν Καταβασίων τῶν Θεοφανείων. 3) Εἰρμολογικὸς πρόλογος Α'. ὠδῆς Β'. ἤχου Γένους χρω-
 ματικοῦ Δ Πα π

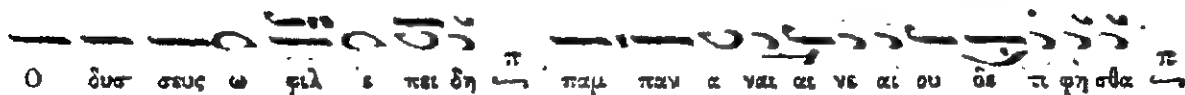
Bu θου α νε κα λυ ψε πυθ με να π και δι α ξη

ρας οι κι ους ελ και κτλ. (Ἰδὲ Εἰρμολόγ. Καταβασ.)

Σημ. Φαίνεται ὅτι ὁ πατὴρ ἡμῶν Ἰωάννης· ὁ Διμυσηνὸς ἔλαβε τὰ ποιητικὰ μέτρα τούτου τοῦ Εἰρμοῦ
 ἀπὸ τοῦ τραχεῖον Ξ, τῆς Ὀδύσσειας. « Τὸν δ' αὖτε προσέειπε πολύτλας δῖος Ὀδυσσεύς » (στίχ. 148)· διότι
 πολὺ καλὰ τονίζονται οἱ ἐκείστε τρεῖς στίχοι τοῦ Ὁμήρου, καὶ ἐνόνονται μετὰ μουσικὰ μέτρα τούτου τοῦ

Εἰρμοῦ· οἷόν· ἤχος Β'. Δ Πα π Τον εω τε προ σε ει κε πο λυ τλας π δι ος

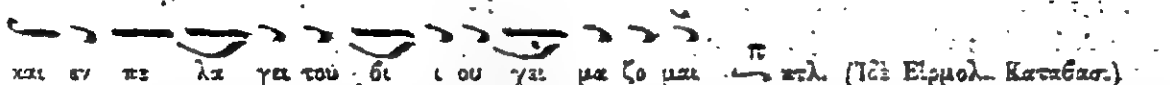
Ο δυσ σευς ω φιλ ε πει δη π παμ παν α ναι αι νε αι ου δε π φηθα π

κει νον ε λε ευ σε σθαι θυ μο ος δε τρι οι αι εν α πι στος

Βυθῷ ἀμαρτημάτων συνίγεται Σωτήρ. Στίχος ἑμμετρος μικροσκελῆς. 2) Εἰρμός συνειθεσμένος Γ'.
 ὠδῆς Β'. ἤχου, ἐκ τῶν Καταβασίων τῆς Κυριακῆς τοῦ Ἀσώτου. 3) Εἰρμολογικὸς πρόλογος Γ'. ὠδῆς Β'.
 ἤχου, Γένους χρωματικοῦ Δ Πα π

Bu θω α μαρ τη μα των συ νε χομαι Σω τη ρ

και εν πε λα γαι του δι ι ου χει μα ζομαι π κτλ. (Ἰδὲ Εἰρμολ. Καταβασ.)

Σημ. Καὶ ὁ ποιητὴς τούτου τοῦ Εἰρμοῦ φαίνεται ὅτι ἔλαβε τὰ ποιητικὰ αὐτοῦ μέτρα ἀπὸ τοῦ στοι-
 χεῖον Η, τῆς Ἰλιάδος. « Οἷδ' ἐπὶ δεξιᾷ, οἷδ' ἐπ' ἀριστερὰ νωμῆσσι βῶν » (στίχ. 238)· διότι πολὺ καλὰ
 τονίζονται οἱ ἐκείστε τρεῖς στίχοι τοῦ Ὁμήρου, καὶ ἐνόνονται μετὰ μουσικὰ μέτρα τούτου τοῦ Εἰρμοῦ,

οἷόν· ἤχος Β'. Δ Πα π Θι δε πι δε ρι α οι οι δε πα ρι στω ρα Δ

νω μησαι βων α ζα λε ε ην το μοι ε στι τα λα αυ ρι πον πο λε

μι ι ζειν οι εα Δ ρ δε νι στω δι η δη ι ω μελ πε σθαι Δ α ρη ι

Βυκάτη. Ἐμπνευστόν τι ὄργανον τῆς ἀρχαίας Ἑβραϊκῆς Μουσικῆς, ὃν οὐ ἐπισημαίνεται καὶ ὁ ὄνομα τοῦ φθόγγου τοῦ μονοσυλλαβίου Βου ἢ ὁ δυνατός καὶ κουφός ἢ βουβώσης φθόγγος, τοῦ Βύκτης ββου, βου, ἢ μπου. Ἀνθίμος Γαζῆς ἐκ τοῦ Βύζω (Ἰδὲ Ὀργανομύς).

Γ.

Γ. γ. Τὸ τρίτον στοιχεῖον τοῦ Ἑλληνικοῦ ἀλφαβήτου. 2) Τὸ ἐκ τῶν συμφώνων ὡς ἄφωνον ἐκλεχθέν διὰ τὸν φθόγγον Γα, τῆς μονοσυλλαβίου παραλλαγῆς τοῦ νέου συστήματος. 3) Τὸ μαρτυρικὸν ποσὸν τοῦ διατονικοῦ καὶ τοῦ ἐναρμονίου $\overset{\gamma}{\gamma}$, $\overset{\gamma}{\gamma}$, καὶ τοῦ χρωματικοῦ Γένους $\overset{\gamma}{\gamma}$, $\overset{\gamma}{\gamma}$. 4) Τὸ συμπλεκόμενον μετὰ τοῦ φωνήεντος α, καὶ ἀποτελοῦν τὸν μονοσύλλαβον φθόγγον Γα, τῆς παραλλαγῆς τῆς νέας μεθόδου.

Γ. γ. Ὡς ἀριθμητικὸν σημεῖον ἀντὶ τοῦ τρία, τὸ ἐηλοῦν τὸ ὑπερβατὸν μέτρον τῶν ὑπερβασίμων χαρακτήρων τῆς ποσότητος — , — , — . 2) Ὡς τακτικὸν Γ'. στίχος, Γ'. ἤχος $\frac{\lambda}{\pi}$ Γ'. κτλ.

Γ. Μεγάλον καὶ ἀπλοῦν ἢ τρίτη μαρτυρικὴ βᾶσις τοῦ μονοσυλλαβίου φθόγγου, οὖν, τῆς ἀρχαίας παραλλαγῆς τῆς μεθόδου τοῦ Ἀγίου Ἀμβροσίου Μεδιολάνων, ἥτις ἐπέχει πάντοτε τὴν θέσιν τοῦ ηαηα, καὶ ἐξισοῦται μετὰ τὸν μονοσύλλαβον φθόγγον Γα, τῆς παραλλαγῆς τῆς νέας μεθόδου.

Γ. Μεγάλον ὀρθιον καὶ ἀπλοῦν, εἰς τὴν Μουσικὴν εἶχε διπλὴν σημασίαν· ὅπερ ἐκλαμβάνετο ποτὲ μὲν ὡς χαρακτήρ ποσότητος, ποτὲ δὲ ὡς χαρακτήρ ὑποστάσεως τροπικῆς ποιότητος. 2) Σημεῖον ὑπῆρχε ποσότητος, ἐπὶ τοῦ φθόγγου τῆς Συνημμένων διατόνου χορδῆς τῆς ἀρχαίας Ἑλλην. Μουσικῆς ὃ συνεπιγράφετο τῷ νῖ Ν οὕτως Γ. ἢ ΓΝ· ἐτίθετο δὲ τὸ γάμμα τοῦτο, ἄνωθεν τῆς συλλαβῆς ἢ λέξεως ὡς σημεῖον

ποσότητος, ὅπερ ἐθεώρουν οἱ ἀρχαῖοι Ἑλλ. Μουσικοὶ καὶ ὡς σημεῖον ἄρσεως. Καὶ εἰ μὲν τὸ σημεῖον ἦ ἀστικτον Γ, ὁ χρόνος αὐτοῦ ἐλογίζετο κενὸς βραχύς, ἄρσεως βραχείας, ὡς — . Εἰ δὲ ἐστιγμένον Γ·, ὁ χρόνος αὐτοῦ ἐλογίζετο κενὸς μακρὸς, ἄρσεως μακρᾶς δισήμου ὡς — . 3) Γ, ὀρθιον σημεῖον

ὑπῆρχε τροπικοῦ πάθους τῆς ποιότητος ἐπὶ τοῦ φθόγγου τῆς Ὑπατῶν ὑπάτης χορδῆς, ὃ συνυπεγράφετο τῷ ἐπιστραμμένῳ γάμμα γ, οὕτως γ· ἢ οὕτως γ Γ, ἐτίθετο δὲ κάτωθεν, ὡς σημεῖον ποιότητος,

ὅπερ ἐθεώρουν οἱ ἀρχαῖοι Ἑλλ. Μουσικοὶ καὶ ὡς σημεῖον θέσεως καὶ εἰ μὲν τὸ σημεῖον ἦ ἀστικτον Γ, ὁ χρόνος αὐτοῦ ἐλογίζετο κενὸς βραχύς, θέσεως βραχείας, ὡς — . Εἰ δὲ ἐστιγμένον Γ·, ὁ χρόνος αὐτοῦ ἐλογίζετο κενὸς μακρὸς θέσεως μακρᾶς δισήμου ὡς — . Ὁ δὲ Μουσικὸς αὐτοῦ τονισμὸς κατὰ μὲν τὸ ποῖον, ὑπάγεται εἰς τὸ τετράχορδον τῶν Ὑπατῶν. Κατὰ δὲ τὸ ποῖον, εἰς τὸ τετράχορδον τῶν Διεζυγμένων (Ἰδὲ τὸ περὶ Εἰσαγωγῆς τέχνης Μουσικῆς Ἀνώνυμον σύγγραμμα, τῷ Βαρυλαίου τοῦ Γέροντος σελ. 78—81 καὶ 89).

Γ·. Μεγάλον καὶ δευτέρον, ἢ τρίτη μαρτυρία τῆς χορδῆς τῶν βαρυτάτων τόνων, ἥτις εἶν' ἡ Ὑπατῶν παρυπάτη τοῦ τετράχορδου τῶν Ὑπατῶν τῆς ἀρχαίας Ἑλλ. Μουσικῆς.

Γ'. Μαγάλον διοξύτονον· ἡ τρίτη μαρτυρία τῆς χορδῆς τῶν μέσων τόνων τῆς Μέσων παρυπάτης τοῦ τετραχόρδου τῶν Μέσων τῆς ἀρχαίας Ἑλληνικ. Μουσικῆς.

Γ". Μαγάλον τριοξύτονον· ἡ τρίτη μαρτυρία τῆς χορδῆς τῶν διεξευγμένων τόνων τῆς τρίτης διεξευγμένων, τοῦ τετραχόρδου τῶν διεξευγμένων, ἧτις λέγεται καὶ τρίτη τῶν Συνημμένων. (Ἐπειδὴ τὸ τετράχορδον τοῦτο ὑπάγεται καὶ ἐξουσιάζεται καὶ ἀπὸ τοῦ τετραχόρδου τῶν Συνημμένων κατὰ τὴν καταπέτρησιν τῶν φθόγγων τῆς ἀρχαίας παραλλαγῆς τῆς τοῦ Ἁγίου Ἀμβροσίου Μεδιολάνων μεθόδου)· καὶ εἶναι τὸ Γ'. ἐπὶ τὸ δξύ τετράχορδον τῆς ἀρχαίας Ἑλλην. Μουσικῆς.

Γ^θ. Μαγάλον σύνθετον μὲ τὸν ἀριθμὸν τέσσαρα 4· ἡ τρίτη μαρτυρία τῆς χορδῆς τῆς τρίτης τῶν ὑπερβολαίων τοῦ τετραχόρδου τῶν ὑπερβολαίων, τῆς ἀρχαίας Ἑλλην. Μουσικῆς· ὁ ἐπ' αὐτῷ ἀριθμὸς 4, ὡς λαὶ τὴν ὑψηλὴν ε, ὅτι εἶν' ἐκ τῶν μαρτυριῶν τῶν ὑψηλοτέρων ἢ ὀξίων ἤχων, ὡς τῶν βασίμων μαρτυριῶν τῶν καθ' ἡμᾶς ὀξίων ἢ κυρίων ἤχων $\overset{\epsilon}{\eta}$, $\overset{\epsilon}{\eta}$, $\overset{\epsilon}{\eta}$, καὶ ἡ ὁποία ὑψηλὴ γίνεται ἐκ τοῦ Ἰνδικοῦ ἀριθμοῦ 4· ἀφαιρίσει δὲ τῆς καθέτου γραμμῆς 1, μένει τὸ σημεῖον τῆς ὑψηλῆς ε, ἐξ οὗ καὶ ἡ τῆς Μουσικῆς ὑψηλὴ \int .

Γ. Γάμμα ἀντιστρέφον ἢ διττάγμα, εἰς τὴν Μουσικὴν εἶχε ὁπλὴν σημασίαν καὶ ἐξελαμβάνετο, ποτὲ μὲν, ὡς χαρακτηρ. ποσότητος, ποτὲ δὲ, ὡς χαρακτηρ. ὑποστάσεως τροπικῆς ποιότητος, ἐπὶ τῶν κατὰ ἀριθμητικὴν καὶ ἀκουσικὴν ἀναλογίαν ἀπαιτουμένων φθόγγων τῶν συμφωνιῶν, τῶν μελισμῶν, τῶν κομπισμῶν, τῶν ἐκτροπισμῶν, τῶν περτισμῶν. κτλ.. τὸ ὁποῖον συνεπεγράφετο μὲν ὡς ποσόν, οὕτως· F, F, F, F. C O Π <·
συνυπεγράφετο δὲ ὡς ποιόν, οὕτως· C, C, Π, <· κτλ. 2) Σημεῖον ὑπῆρχε ποιότητος ἐπὶ τοῦ φθόγου

τοῦ τῆς Ὑπατῶν διατόνου ἢ λεγανοῦ χορδῆς τῆς ἀρχαίας Ἑλλ. Μουσικῆς· δ συνυπεγράφετο τῷ ὀρθίῳ φθόγῳ Φ, οὕτως· Φ· ἢ οὕτως Φ·F· ἐτίθετο δὲ τὸ διττάγμα τοῦτο κάτωθεν, ὡς σημεῖον ποιότητος, ὑπερ ἰθείω·
F

ὅσον οἱ ἀρχαῖοι Ἑλλην. Μουσικοὶ καὶ ὡς σημεῖον θέσεως. Καὶ εἰ μὲν τὸ σημεῖον ἢ ἀστικτὸν F, ὁ χρόνος αὐτοῦ ἐλογίζετο κενὸς βραχύς, θέσεως βραχείας, ὡς \sim . Εἰ δὲ ἐστιγμένον F·, ὁ χρόνος αὐτοῦ ἐλογίζετο κενὸς μακρὸς θέσεως μακρᾶς διαστήμου, ὡς \sim · ὁ δὲ Μουσικὸς αὐτοῦ τονισμὸς, ὑπάγεται πάντοτε εἰς τὸ τετράχορδον τῶν Ὑπατῶν. (Ἰδὲ τὸ περὶ Εἰσαγωγῆς τέχνης Μουσικῆς Ἀνώνυμον σύγγραμμα τύπ. Βακχείου τοῦ Γέροντος σελ. 23, 24, 78, 81 καὶ 89).

Γ. Γάμμα μεγάλον ἐπεστραμμένον· σημεῖον ὑπῆρχε ποσότητος ἐπὶ τοῦ φθόγου τῆς Ὑπατῶν ὑπάτης, χορδῆς τῆς ἀρχαίας Ἑλλην. Μουσικῆς· δ συνεπεγράφετο τῷ ὀρθίῳ γάμμα Γ, οὕτως Γ· ἢ οὕτως Γ·F· ἐτίθετο δὲ τὸ

ἔτετο δὲ τοῦτο τὸ ἐπεστραμμένον γάμμα ἄνωθεν τῆς συλλαβῆς ἢ λέξεως, ὡς σημεῖον ποσότητος, ὅπερ ἐθεώρουν οἱ ἀρχαῖοι Ἑλληνες Μουσικοὶ καὶ ὡς σημεῖον ἄρσεως. Καὶ εἰ μὲν τὸ σημεῖον ἢ ἀστικτὸν Γ, ὁ χρόνος αὐτοῦ ἐλογίζετο κενὸς βραχύς, ἄρσεως βραχείας, ὡς \sim . Εἰ δὲ ἐστιγμένον, Γ·, ὁ χρόνος αὐτοῦ ἐλογίζετο κενὸς μακρὸς, ἄρσεως μακρᾶς διαστήμου, ὡς \sim · ὁ δὲ Μουσικὸς αὐτοῦ τονισμὸς, ὑπάγεται πάντοτε εἰς τὸ τετράχορδον τῶν Ὑπατῶν. (Ἰδὲ τὸ περὶ Εἰσαγωγῆς τέχνης Μουσικῆς Ἀνώνυμον σύγγραμμα, τύπ. Βακχείου τοῦ Γέροντος σελ. 78, 81 καὶ 89). Τοῦτο τὸ σημεῖον εἶν' ὅπου φέρει ἐκ τῶν δύο ὁμοειδῶν θέσεων, τὴν ἀετέραν ὀριστικὴν μελωδικὴν γραμμὴν ἧτις λέγεται ἐκστρεπτῶν Σ · (Ἰδὲ Ἐκστρεπτόν.)

Λ. Γάμμα μεγάλον ἀνεστραμμένον· σημεῖον ὑπῆρχε ποιότητος ἐπὶ τοῦ φθόγου τῆς Ὑπατῶν ὑπάτης χορδῆς τῆς ἀρχαίας Ἑλλην. Μουσ.· δ συνεπεγράφετο τῷ ἑλλειπτεῖ Βῆτα R οὕτως R· ἢ R·L· ἐτίθετο δὲ
L

τοῦτο τὸ ἀνεστραμμένον γάμμα κάτωθεν, ὡς σημεῖον τῆς τροπικῆς ποιότητος, ὅπερ ἐθεώρουν οἱ ἀρχαῖοι Ἑλλην. Μουσικοὶ καὶ ὡς σημεῖον θέσεως. Καὶ εἰ μὲν τὸ σημεῖον ἢ ἀστικτὸν L, ὁ χρόνος αὐτοῦ ἐλογίζετο κενὸς βραχύς, θέσεως βραχείας, ὡς \sim . Εἰ δὲ ἐστιγμένον L·, ὁ χρόνος αὐτοῦ ἐλογίζετο κενὸς μακρὸς, θέσεως μακρᾶς διαστήμου, ὡς \sim . Ὁ δὲ μουσικὸς αὐτοῦ τονισμὸς, ὑπάγεται πάντοτε εἰς τὸ τετράχορδον τῶν Ὑπατῶν. (Ἰδὲ τὸ περὶ Εἰσαγωγῆς τέχνης Μουσικῆς Ἀνώνυμον σύγγραμμα, τύπ. Βακχείου τοῦ Γέροντος σελ. 78 καὶ 89).

Γα. Ὁ τρίτος ἐπὶ τὸ ὄψι μονοσύλλαβος φθόγγος τῆς διατονικῆς κλίμακος, αὐτὴ φθορά φ. 2) Ὁ φθόγγος ὅστις δεικνύει τὴν βομβώδη βάσιν τοῦ τρίτου ἤχου. 3) Φθόγγος ὅστις κυριεῖται πάντοτε τῆς φωνῆς καὶ ποιότητά εἰς τὴν μετάθεσιν καὶ μεταβολὴν τῆς Χλιδανοῦ φθορᾶς ρ, τοῦ ἐναρμονίου Γένους

Γα, ρ Γα, ε, Γα. κτλ.

γγ γγ γγ

Γαλήνιον. Τὸ ἐκ τῶν χαρακτηριστικῶν εἰρηνικὸν ἦθος τοῦ Ὑποφρυγίου (πλ. Γ. ἡ βαρύνει) ἤχου, κατὰ τὸ σύστημα τῆς ἐναρμονίου αὐτοῦ κλίμακος τῆς διαπασῶν. 2) Τὸ γαλήνιον ἦθος ὅπερ χαρακτηρίζει τὸν βαρὺν ἤχον, μὲ τὸ ἐναρμόνιον αὐτοῦ μέλος τοῦ διαπασῶν συστήματος, τὸ ὅποιον εὐχάριστη μὲγάλως τοὺς γέροντας καὶ τοὺς χυδαίους, ἢ ἀπλοῦς. Διότι τὸ ἐναρμόνιον μέλος κατακοιμίζει τὰ πνεύματα, καὶ εἰρηνεύει τὴν σωματικὴν κατάστασιν τῶν γερόντων, ὡς ἀπὸ τὸ μαλακὸν καὶ Χλιδατὸν μέλος (Ἀτζέμ Ἀσπράν, Ἀτζέμ Κιουρδὶ), μᾶλλον δὲ τὸ Γαλήνιον μέλος τοῦ θεματισμοῦ —Θα τοῦ βαρύνει ἤχου, ὡς τὸ « Τὸν Δεσπότην καὶ Ἀρχιερεῖα » κτλ.

Γαμήλιον. Μέλος τι αὐλητικόν, ὅπερ ἔπαιζον οἱ ἀρχαῖοι εἰς τοὺς Γάμους. 2) Τραγῶδιον ὅπου ψάλλουν οἱ παρανόμιοι περικυκλῶντες τὸν γαμβρὸν, ὅταν ζηρῶνται καὶ στολίζονται τὰ γλῶσσα (γαμβρικά) μελωδοῦντες τοὺς καταλλήλους στίχους, ὡς εἴθισται τοῖς Πελοποννησίοις ἤχος Ὑποδωριος Α' Α' q

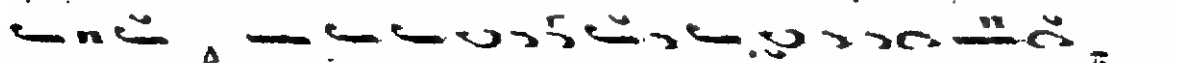
Πα
 Γαμ βρε ε στου ους μο ο ο σχου ους κα α α θε σσι Γαμ

 βρε ε ε μο σχο ο ο μ μ ρι ι ι ι ι ι ζαι κτλ. q

Γενική. Ἡ φυσικὴ κλίμαξ ἐκάστου κυρίου καὶ ὀξείας ἤχου, ἥς οἱ τόνοι καταμετροῦνται ἀπὸ τὴν φυσικὴν βάσιν τοῦ κυρίου ἤχου ἐπὶ τὸ βαρὺ (κάτω) πρὸς δεξιὴν τῆς πλαγίας πτώσεως. 2) Φθορικὸν τι σημεῖον τῆς Μουσικῆς εἰς ἀποτομὴν φθόγγου, κατὰ μειονεξίαν δ καλεῖται ὕψους γενική φ, καὶ ὀξείας δ, καθὼς ἐρμηνεύει περὶ αὐτῶν Γρηγόριος ὁ Πρωτοψάλτης, εἰς τὰς ἐρμηνείας τῶν κλιμάκων τὰ σημεῖα ταῦτα (φ δ) ἀμφοτέρω εἰσι σημεῖα κληνῶν εἰλημμένα ἐκ τῆς Ἀστρονομίας. 3) Ἡ τῆς ὀξύτητας μαρτυρία ἡ δεικνύουσα τὴν βάσιν, ἐκάστου ὀξείας ἡ κυρίου ἤχου, τοῦ Πρώτου q, τοῦ Δευτέρου q, τοῦ Τρίτου q, καὶ τοῦ Τετάρτου q. 4) Ἡ γενικὴ φθορά ἐκάστου κυρίου ἤχου τοῦ Πρώτου δ, τοῦ Δευτέρου —Θα, τοῦ Τρίτου φ, τοῦ Τετάρτου ρ. 5) Γενική, καὶ ἡ χορδὴ τοῦ προσλαμβανόμενου, ἐπὶ τῶν χορδῶν ὧν τῶν Τετραχόρδων κτλ. (Ἰδὲ Ὑψίσις καὶ Ὀξείσις).

Γένος. Τὸ ἀρχαῖον φυσικὸν καὶ εὐκὸλον πρῶτον Γένος τὸ διατονικόν, τὸ ὅποιον διακρίνεται ἀπὸ τὸν εἰς αὐτὸ ὑπάγοντα ἑλάσσονα τόνον θ. 2) Τὸ τεχνικόν καὶ δύσκολον Γένος τὸ χρωματικόν, τὸ ὅποιον διακρίνεται ἀπὸ τὸν εἰς αὐτὸ ὑπάγοντα ἡμιόλιον τόνον 18. 3) Τὸ τελευταῖον τέλειον ὁρθὸν καὶ δυσκολώτατον ἐναρμόνιον, τρίτον Γένος, τὸ ὅποιον διακρίνεται ἀπὸ τὸν εἰς αὐτὸ ὑπαγόμενον τεταρτημόριον τόνον 3. 4) Τὸ κατὰ χρόνον Γένος (Θωρητικὸν Μέγ. § 193—197).

Γένους βροσιῶν τὴν ἀνάπλασιν πάλας. Στίχος ἑξαμετρος μακροσκελὴς. 2) Εἰρμὸς συνειθισμένος Δ'. ὡδῆς Δ'. ἤχου, ἐκ τῶν Ἰαμβικῶν καταδασίων τῶν Χριστουγέννων. 3) Εἰρμολογικὸς πρόλογος Δ'. ὡδῆς

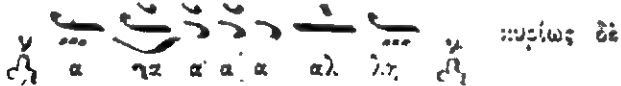
Δ'. ἤχου, Γένος Διατονικοῦ.

 π Γε νους βρο τει ει ει ου q την α να πλα σιν

 πα α λαι q α ὦν προ ση η η της Αβ θα κουμ προ μη νυ ει q κτλ.

(Ἰδὲ Εἰρμολογ. Καταδασ.).

Σημ. Φαίνεται ὅτι ὁ Πατὴρ ἡμῶν Γεώργιος ὁ Δαμασκηνὸς ἔλαβε τὰ ποιητικὰ μέτρα καὶ τούτου τοῦ Εἰρμῶ, ἐκ τοῦ Σοφοκλέους (Αἴκας μακροσκέλεος) « Πέμψον τιν ἦμιν ἄγγελον κακὴν φάτιν » στίχος 826· διότι πολὺ καλὰ τινίζονται οἱ ἐκείσε πέντε στίχοι καὶ ἐνόνονται μὲ τὰ μουσικὰ μέτρα τούτου τοῦ

Γρόνθισμα. Ὀνομα ἐπίθετον μελωδικῆς τινὸς γραμμῆς, ἥ ἡ ἀόριστος θέσις διακρίνεται ἀπὸ Πιλαστικὸν σημεῖον διπλοῦν νη γ· ἐμπεριέχεται καὶ τοῦτο εἰς τὸ κείμενον τοῦ Μεγ. Ἰσοῦ τῆς Παππαδικῆς τῆς εἰς γὰρ γραμμὴν ἀόριστον τοιαύτης μελωδικῆς θέσεως.

Γρόνθισμα εἶναι ἡ μετὰ τὴν ἐντελῇ κατάληξιν τοῦ παρακαλέσματος ἀρχομένη διατονικῶς, ἀόριστος θέσις τοῦ ἀργοῦ Ἀλληλουαρίου.

Γρόνθοσ. Ἡ ἀρχὴ τοῦ μαθήματος τῆς φλογέρας (ποιμενικοῦ αὐλοῦ)· ὡς τὸ σύστημα τῶν χειλέων, τὸ κίνημα τῶν δακτύλων ἐπὶ τῶν ἐμπνευστῶν ὀργάνων (Ἀνθιμος Γαζής)· καθὼς καὶ ἡ εἰς τοὺς ἀρχαίους ἑναρξίς τοῦ Ἀραβικοῦ Πλαγιαύλου (Néi) εἰς οὗς οἶδεται ὁ πρῶτος κανὼν, τὸ τεσσαρακονθήμερον νεῖσθης ἀπὸ πρωίας τεσσαρακοντάκις φύσιμα, ἡ ὁ κυρὸς μὲ τὰ χεῖλη τοῦ πλαγιαύλου συριγμός. — Ἐντεῦθεν γίνεται ἴσως καὶ τὸ ἐπίθετον τῆς μελωδικῆς ἀόριστου γραμμῆς «Γρόνθισμα» ὡς ἀπὸ τὴν ἐνέργειαν Πιλαστικοῦ σημείου διπλοῦ νη γ, οὗ ἡ ἐνέργεια διαιρεῖ τὸν φθόγγον εἰς δύο προφοράς· καὶ τὸ μὲν ἥμισυ, ἀναλαμβάνεται τὸ πνεῦμα ἐκ τοῦ στόματος, καὶ περιφράττεται ὁ οὐρανίσκος μὲ τὴν γλῶσσαν, καὶ ἐξέρχεται ἐκ τῆς ρινός, τὸ δὲ ἄλλο ἥμισυ πληροῦται ἐκ τοῦ στόματος· καθὼς καὶ τῆς Φλογέρας καὶ τοῦ Πλαγιαύλου ἡ ἐνέργεια διαιρεῖ τὸν φθόγγον, εἰς δύο προφοράς· ἀναλαμβάνει τὸ πνεῦμα ὁ αὐλωδὸς καὶ περιφράττει τὸ στόμιον τῆς φλογέρας διὰ τοῦ ἡμύσεως τῶν χειλέων του, καὶ φυσῶν πλαγίως ἐπὶ τοῦ χεῖλους τῆς φλογέρας, διασπᾷ τὸν φθόγγον, καὶ ἀποτελεῖ τὸ πιλαστικὸν σύστημα τοῦ Γρόνθοσ. 2) Ἡ Μουσικὴ κλίμαξ τῆς ἐπταφωνίας (Σκαυλάτος Βυζάντιος Δεξ. Ἰδὲ Γρόνθοσ).

Γραῖκας ἀκροτίσθησι, φωνὴν ἀγαλλιάσεως. Στίχος ἑμμετρος μακροσκελῆς. 2) Εἰρμολογικὸς πρόλογος Ἐξαποστειλαρίου· Γένους χρωματικοῦ, ἤχου Β'.

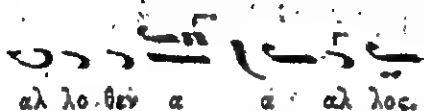

φω νην α γα αλ λι α α σε ως τυ ρα νον α δη ην πα τη η η σας

φθο ρας ε ξη γει ει κτλ. (Ἰδὲ Εἰρμολόγιον Καταβασίων).

Σημ. Φαίνεται ὅτι ὁ ποιητὴς τοῦ Ἐξαποστειλαρίου τούτου Προσομοίου ἔλαβε τὰ ποιητικὰ αὐτοῦ μέτρα ἀπὸ τὸ στοιχεῖον Κ· τῆς Ὀδυσσείας α Ὡς ἔφατ' αὐτὰρ ἐγώ γε μετὰ φρεσὶ μερμήριξα » (στῆχος 418). διότι πολὺ καλὰ τὸνίζονται οἱ ἐκεῖσε πέντε στίχοι τοῦ Ὀμήρου, καὶ ἐνόνονται μετὰ μουσικὰ μέτρα καὶ τὸ μέλος τοῦ στίχου τούτου τοῦ Ἐξαποστειλαρίου Προσομοίου· οἶον· ἤχος Β'.

Γυμναστική. Ἡ τέχνη τοῦ γυμνασίου τῆς σωμαστικῆς. 2) Ἡ τέχνη τοῦ γυμνασίου τῆς παιδείας, 3) Ἡ τέχνη τοῦ γυμνασίου τῆς Μουσικῆς· αἱ εἰσι δὲ παιδεῖα, ἡ μὲν ἐπὶ σώματι, Γυμναστική· ἡ δὲ ἐπὶ ψυχῇ Μουσική· α Πλάτων. 4) Ἡ τέχνη τοῦ γυμνασίου τῶν Ἱεροφαιτῶν μετὰ τὸ ὕψος τῆς Μ. Ἐκκλησίας, ἥτις ἐξαρτᾶται κυρίως καὶ περιμένεται ἀπὸ τὸν γεγυμνασμένον· καὶ ἀποκτῆσαντα αὐτὸ τὸ ὕψος· δηλονότι ἀπὸ τὸν κατὰ καιρὸν Πρωτοψάλτην, καὶ Λαμπαδάριον τῆς Μ. Ἐκκλησίας· διὰ τοῦτο· καὶ ὀνομάζονται οἱ δύο αὗτοι, «Διδάσκαλοι». Καὶ ὁ μὲν τούτων ἱκανὸς, ὀνομάζεται Κυρίως· ὁ δὲ μὴ, καταχρηστικῶς. (Ἰὼδὲ διδάσκαλος). α Τί δαί; ἀρ' οὐ γυμναστικῇ καὶ Μουσικῇ, μαθήμασι τε ὅσοις προσήκει τούτοις ἐν ἅπασι τετραῦσθαι; α Πλάτων.

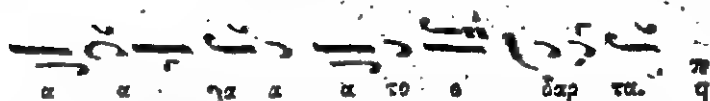

Δ. δ. Δέλτα τὸ τέταρτον στοιχεῖον τοῦ Ἑλληνικοῦ ἀλφαβήτου. 2 Τὸ ἐκ τῶν συμφώνων ὡς ἄφωνον ἐκλεχθὲν διὰ τὸν μονοσύλλαβον φθόγγον Δι τῆς παραλλαγῆς τῆς νέας μεθόδου. 3) Τὸ συμπλεκόμενον μετὰ τοῦ φωνήεντος, Ι, καὶ ἀποτελοῦν τὸν μονοσύλλαβον φθόγγον Δι· τῆς παραλλαγῆς τοῦ νέου συστήματος. 4) Τὸ μαρτυρικὸν ποσὸν τοῦ διάτονικοῦ καὶ ἑναρμονίου Γένους Δ · τὸ μαρτυρικὸν ποσὸν τοῦ ἑξαφωνοῦ τοῦ γρωματικοῦ Γένους Δ .

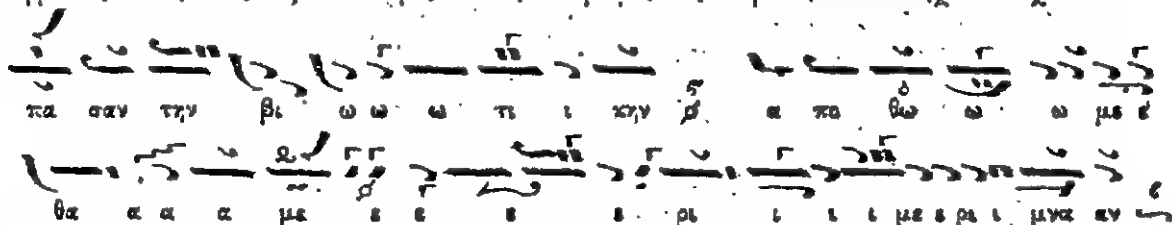
Δ, δ. Ὡς ἀριθμητικὸν σημεῖον, ἀντὶ τοῦ τέσσαρα, τὸ δηλοῦν τὸ ὑπερβατὸν μέτρον τῶν ὑπερβασίμων χαρακτῆρων τῆς ποσότητος $\frac{\Delta}{\delta}$, $\frac{\Delta}{\delta}$, $\frac{\Delta}{\delta}$. 2) Ὡς τακτικόν, ἦχος Δ'. στίχος δ. ἦχος Δ Δ .

Δ . Δέλτα μικρὸν, σημεῖον τι μουσικὸν μαρτυρικῆς ποιότητος· καὶ εἰ μὲν τὸ σημεῖον ἄστικτον, δηλοῖ τὸν ἦχον ὅτι εἶναι κλάδος τις ἐκ τοῦ Ὑπομειζολυδίου ἥτοι τοῦ Δ Δ ὡς ἐκ τῶν μαρτυριῶν τῆς πρώτης ἢ κάτω διαπασῶν ὡς ἡ βαρυτάτη μαρτυρία μετὰ δύο βαρείας Δ ὡς ἡ βαρεία μαρτυρία τῆς κάτω διαπασῶν Δ ὡς ἡ μαρτυρία τοῦ προσλαμβανομένου τῆς Ὑπατῶν ὑπάτης Δ , ἥτις ἐστὶν ἡ μαρτυρικὴ βάσις τοῦ Ὑπομειζολυδίου, ἡ Δ Δ · ἦχον ὡς ἡ μαρτυρία τῆς τριφωνίας τοῦ Ὑπομειζολυδίου ἥτοι τοῦ Δ Δ Δ , ἥτις ἐστὶν ἡ μαρτυρικὴ βάσις τῆς Διχανοῦ ἢ Ὑπατῶν διατόνου.

Δ . Δέλτα μικρὸν σύνθετον μετὰ τὴν διπλὴν, σημεῖον τι μουσικὸν μαρτυρικῆς ποιότητος· τὰ ἐπ' αὐτοῦ στίγματα τῆς διπλῆς, δηλοῖ τὸν ἦχον ὅτι εἶναι κλάδος τις κυρίου ἤχου τοῦ Μειζολυδίου ἥτοι τοῦ Δ' ἤχου. 2) Δηλοῖ ὅτι εἶναι μαρτυρία ἐκ τῶν ἐντελῶν ἢ ἀτελῶν καταλήξεων τοῦ Σιγχεραζικοῦ καὶ Παππαδικοῦ εἶδους τοῦ Δ' ἤχου Δ εἰδέναι τὰ στίγματα ἐπ' αὐτοῦ, πρὸς διάκρισιν τῶν μαρτυριῶν τοῦ Ὑ-

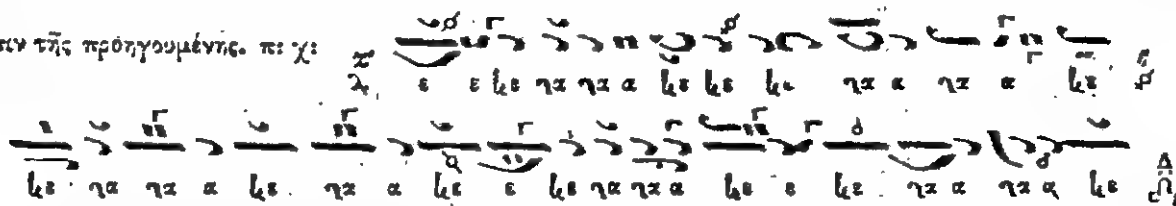

Δίμα. Ἡ ἐκτεταμένη δύναμις ἐκαστῆς ἐνεργούσης φθορᾶς, ἐπὶ τῆς μελωδικῆς γραμμῆς. 2) Ἡ διερ-
κούσα δύναμις (προπάντων τῶν φθορῶν) τῆς φθορᾶς τοῦ λεγαμένου ἢ ἡ ἐνέργεια εἰς ἐκτενεστέρα παρὰ
τῶν ἄλλων ἔσω καὶ ἔξω φθορῶν περὶ ἧς λέγει· ὁ Πρωτοφάλτης τῆς Ἀγίας Σοφίας Κορέντης ὁ Ἐνός.
« Τὸ λεγατὸν δὲ, δέμα ὑπάρχει ἔσω τῶν ὀκτὼ ἤχων ». Ὁ δὲ Λαμπροδώρας τῆς Ἀγίας Σοφίας Ἰωάννης
ὁ Ἐλιδᾶς λέγει « Τὰ γὰρ ἄλλα ἔματα τῶν ὀκτὼ ἤχων, τοῦ πρώτου φημί, καὶ καθέτης τῶν ἄλλων.
Δένουσι καὶ λύουσι ἐντέχνως πᾶν, τὴν μεταβολὴν ὡς ἐν βραχὺ δευκύνοντας. Τὸ δὲ λεγατὸν ἐκτεταμέ-
νον μέλος, ὑπὲρ τῶν ὀκτὼ, ἑνικτος ἤχος πέλει ». 3) Ἡ ἐπισταγωγικὴ δύναμις τῆς μεταβολῆς κατὰ
παραφθορὰν, εἰς ποικιλίαν τῶν δραστηρίων μελῶν. 4) Ἡ δύναμις τῆς περιπεταίας, ἥτις ἐστὶν ἡ λύσις
τῆς ἁρμονίας καὶ ἡ αἰτίας. 5) Ἡ δύναμις εἰσασθήκατε φθορᾶς εἰς τὸ μέλος ἄλλου ἤχου π. χ.:

Δίσις. Φθορικὴ τις δύναμις ἡ ὁποία ἐμποδίζει τὸ μέλος τῆς φαινόμενης ἀπλῆς καὶ κατὰ γένος ψάλλο-
μένης γραμμῆς, ἐφ' ἧς τίθεται πρὸς ποικιλίαν μία φθορὰ ἄλλου ἤχου οὐδὲποτε γένους, καὶ δίνει τὸ
μέλος ἐκείνης τῆς ἀπλῆς καὶ προφαλλομένης γραμμῆς, ἧς τὸ μέλος παραλείπεται πλέον καὶ δὲν γνωρί-
ζεται, οὔτε ἀπὸ τὸν ψάλλοντα, οὔτε ἀπὸ τὸν ἀκούοντα· ὅθεν μέλος τι ἐκτεταμένον χωρὶς τῆς δέσεως καὶ
λύσεως ἀποκαθίσταται μονότονον, ὅπερ προξενεῖ κόρον. 2) Ἡ μεταβολὴ τῆς πρώτης φθορᾶς, καὶ ἡ ἐνε-
ργούσα δύναμις τῆς μετατιθεμένης, ἥτις λύει τὴν πρώτην. 3) Ἡ κατὰ περιπέτειαν γινωμένη δύναμις
τῆς μεταβολῆς ἥτις ἐστὶν ἡ δέσις τῆς ἁρμονικῆς ποικιλίας. 4) Ἡ δέσις τῆς ἐπομένης φθορᾶς, πρὸς τὴν

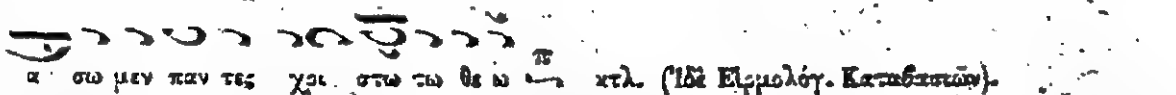
λύσιν τῆς προηγουμένης. π. χ.:

5) Δέσις ἧς τὸ ἴδιον εἶναι τὸ ἰὰ διακόπτη ἐκ διαλειμάτων τὴν συνέχειαν τοῦ κατὰ τὸ γένος ἐπι-
κρατοῦντος ἢ ἐξακολουθοῦντος μέλους.

Δεῦτε λαὶ ἄσωμεν. Στίχος ἑμμετρος μικροσαλῆς. 2) Εἰρμός· συνεπισημένος Α'. φθῆς Β'. ἤχου.

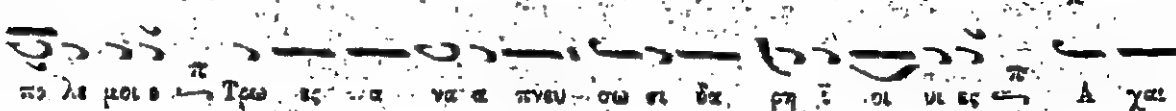
3) Εἰρμολογικὸς πρόλογος Α'. φθῆς Β'. ἤχου. Γένους χρωματικῆς. Π. χ.:

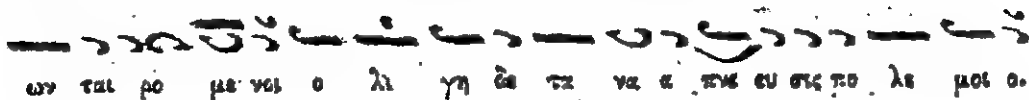
α' σω μεν παντες χρι στω τω θε ω κτλ. (Ἰδὲ Εἰρμολόγ. Καταβητικῶν).

Σημ. Φαίνεται ὅτι ὁ πατήρ ἡμῶν Κοσμάς ὁ Μελωδὸς ἔλαβε τὰ ποιητικὰ μέτρα τούτου τοῦ Εἰρμοῦ ἀπὸ
τὸ στοιχείον Α' τῆς Ἰλιάδος « Αἶεσσεν τῶ Ἰσκοντες ἀπόσχονται πολέμοιο » (Ἰδὲ στίχον 798)· διότι
πολύ καλὰ τανύζονται οἱ ἐκείσε τρεῖς στίχοι τοῦ Ὁμήρου, καὶ ἐνώνονται μὲ τὰ μουσικὰ μέτρα τούτου τοῦ

Εἰρμοῦ, ὅλον ἤχος Β'. Π. χ.:

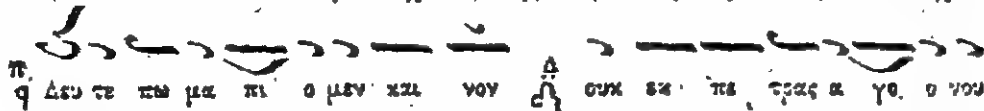

πὸ λει μοι ο' τρω ες να α πνευ σω σι δα ρη οι υι ες Α' χαι

ων ται ρο με νοι ο λι γη δε τα να α πω ευ σις πο λε μοι ο.

Αὐτο πῶμα πίνωμεν καινόν. Στίχος ἑμμετρος μικροσκελής. 2) Εἰρμός συνειθισμένος Γ. φῶδης Α'. ἤχου, ἐκ τῶν Ἀναστασιῶν Καταβασίων τοῦ Μεγ. Πάσχα. 3) Εἰρμολογικῆς προλέγου Γ. φῶδης Α'. ἤχου. Γένους διατονικοῦ.

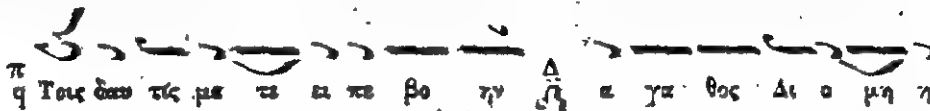

π Δευ τε πω μα πι ο μεν και νον Δ ουκ εα πα τρας α γο ο νου

τε ρα τουρ γου με νον π κτλ. (Ἰδὲ Βιβλιολόγ. Καταβασίων).

Σημ. Φαίνεται ὅτι καὶ ὁ πατὴρ ἡμῶν Ἰωάννης ὁ Δαμασκηνός εἰλετο τὰ ποιητικὰ μέτρα τούτου τοῦ Εἰρμού ἀπὸ τὸ στοιχεῖον Κ· τῆς Πιάδος α· Τοῖς δ' αὐτοῖς μετέσκιπε βοήν α. (Ἰδὲ στίχον 241)· διότι πολλὰ καλὰ τυνίζονται οἱ ἐκτίσις τρεῖς στίχοι τοῦ Ὁμήρου, καὶ ἐνόνονται μὲ τὰ μουσικὰ μέτρα τούτου τοῦ Εἰρμού, οἷον ἤχος Α'.

π q Τοις δαυ τίς με τε ει πε βο ην Δ α γα θος Δι ο μη η

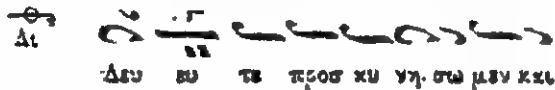

δης ει μεν δη ε τα ρον q γε κε λευ ε τι μου τον Δ ε λε σθαι

πως αν ε πι το δυ ση ος Δ ε γω θει αι ο λα α θοι μν

Ζεῖτε προσκυνήσωμεν καὶ προσπέσωμεν Χριστῷ. Εἰσοδικὸν μάθημα, ὃ ψάλλεται εἰς τὰς Κυριακὰς καὶ τὰς λαϊκὰς ἡμέρας τῆς ἐβδομάδος κατὰ μνήμης Ἀγίων, ἤτοι τῶν Ἀγγέλων, Μαρτύρων, Ἀποστόλων, καὶ εἰς τινας ἑορτάς τῆς Θεοτόκου, αἰεὶ εἰς ἤχον Β'.

Δι Δευ ευ τε προσ κυ νη σω μεν και

προσ πε σω ω μεν Χρι στω Δ σω σον η μα ας η ε ε Θε ου Δ κτλ.

2) Θέμα ἀπλοῦν καὶ ἀρχαῖον, οὗ τὸ πρωτεύον μέλος κατὰ τὸ εἶδος τῆς Στροφῆς· ὅπερ ψάλλεται στιχηρατικῶς εἰς ἤχον Β'. (Ἰδὲ Ἀνθολογία Μουσικῆς).

Δεύτερος, εἶρα, τερων. Ὁ ἐκ τῶν Κυρίων καὶ ὀξέων. Αὐτοῖς ἡ δεύτερος Β'. ἤχος. 2) Ὁ ἱαμβικός ἡ Δεύτερος Κανὼν τῶν Χριστουγέννων, τῶν Θεοφανείων, τῆς Πεντηκοστῆς· ὁ Δεύτερος Κανὼν τοῦ Ἀγίου· κτλ. Ὁ Δεύτερος στίχος τοῦ Κανόνος, ὁ Δεύτερος Εἰρμός, Ὁ Δεύτερος πούς, κτλ. Ἡ δευτέρα φῶδὶ τοῦ Μεγ. Κανόνος, ἡ Δεύτερα στάσις τοῦ Επιταφίου Ὑμνου, τοῦ Ἀμώμου, τῆς νεκροσύμου ἀκολουθίας, κτλ. Τὸ δεύτερον Κῆθημα ἐκάστου ἤχου, καὶ τοῦ Ψαλτηρίου. Τὸ δεύτερον Ἀντίφωνον τῶν Ἀναβαθμῶν. Τὸ δεύτερον Ἀντίφωνον τῆς Λειτουργίας. Τὸ δεύτερον Ἑωθινόν τοῦ Ἰεροῦ Εὐαγγελίου· καὶ τὸ δεύτερον Ἑωθινόν Στεχηρὸν τῶν Αἱμῶν, κτλ.

Δηλωτικόν. (Ἰδὲ Γνωριστικόν).

ΔΙ. Φύστικα τὴν μονοσύλλαβον τῆς παραλλαγῆς τῆς νέας μεθόδου. δευτέρων τὴν βάσιν τοῦ Δ'. ἤχου α· Ἀγίου Δι. τὴν βάσιν τοῦ Β'. ἤχου, ἐξέταλς α· Δι· καὶ τὴν τοῦ Δ' Β'. ἐξέταλς α· Δι. κτλ.

Διάγραμμα. Τὸ ἀόριστον σχῆμα τῆς Κλίμακος, τὸ διὰ τῶν τροχῶν, τὸ διὰ τῶν διαπασῶν, τὸ ὅποιον εἶναι μὴ πεπληρωμένον ἀπὸ τόνους, χορδὰς, καὶ μαρτυρίας καὶ διακρίνεται· πῶς κατὰ τὸ Σύστημα καὶ Γένος.

Διὰ δεκαεπτά. Συνδυασμὸς τῆς Συμφωνίας, ἥτις ἔχει λόγον τῶν διὰ πάντε καὶ ὑπεράνω τῆς διὰ διαπασῶν. 2) Συμφωνία, ἥτις ὑπάγεται κυρίως εἰς τὴν ἀριθμητικὴν ἀναλογίαν τῶν τόνων, οἱ ὅποιοι πρεῖν

χονται ἐκ τῶν τιναγμῶν τῶν δονήσεων, οἵτινες ἔχουσι λόγον ἀριθμητικὸν ὡς 1, πρὸς 36· καθὼς θὰ ἔχουσι αἱ τείνουσαι δυνάμεις τῶν Ἰσομίκων χορδῶν. α Τὸ ἕκτον τῆς μιᾶς αὐτῶν τῶν χορδῶν ποιεῖ τιναγμοὺς ἑξαπλασίως ταχύτερους, καὶ παριστᾷ τὴν διὰ δεκαεπτά συμφωνίαν, ἥγουν τὴν διὰ πάντα ὑπέρνω τῆς δις διαπασῶν ». (Βασίλειος Ἰατροφιλόσοφος. Σχεδιάσμα αὐτοῦ περὶ Μουσικῆς. § 19). Παριστάνεται καὶ αὕτη ἡ Συμφωνία δι' ὀργάνων ὀκτωφώνων.

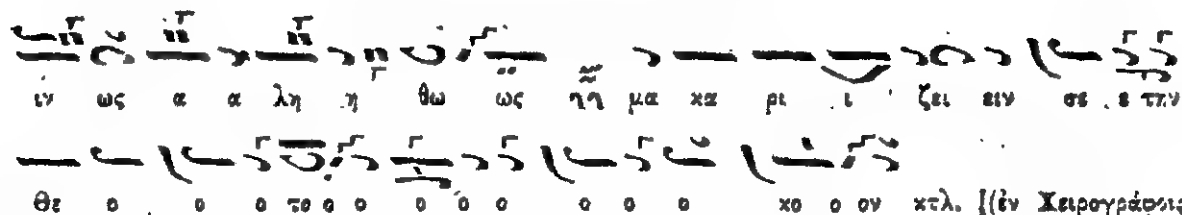
Διὰ δεκαεπτά. Συνδυασμός τις Συμφωνίας, ἥτις ἔχει λόγον τὴν διὰ τριῶν ὑπέρνω τῆς δις διαπασῶν. 2) Συμφωνία ἥτις ὑπάγεται κυρίως εἰς τὴν ἀριθμητικὴν ἀναλογίαν τῶν τόνων, οἱ ὅποιοι προέρχονται ἐκ τῶν τιναγμῶν τῶν δονήσεων, οἵτινες ἔχουσι λόγον ἀριθμητικὸν, ὡς 1, πρὸς 25· καθὼς θὰ ἔχουσι αἱ τείνουσαι δυνάμεις τῶν Ἰσομίκων χορδῶν. α Τὸ πέμπτον μέρος τῆς μιᾶς αὐτῶν τῶν χορδῶν ποιεῖ τιναγμοὺς πενταπλασίως ταχύτερους, καὶ παριστᾷ τὴν διὰ δεκαεπτά συμφωνίαν, ἥγουν τὴν διὰ τριῶν μεγάλην ὑπέρνω τῆς δις διαπασῶν ». (Βασίλειος Ἰατροφιλόσοφος. Σχεδιάσμα αὐτοῦ περὶ Μουσικῆς §. 19). Παριστάνεται καὶ αὕτη ἡ συμφωνία δι' ὀργάνων ὀκτωφώνων.

Διὰ δύο. Συνδυασμός τις Συμφωνίας. (Ἰδὲ Ἀσύμφωνων).

Διὰ ἐξ μεγάλη. Συνδυασμός τις Συμφωνίας ἀρμονικῆς ἐξάχορδου, ἥτις ἔχει λόγον τὸν ἐπιδοίμιον, ὅς καλεῖται ἐπίπεμπτος, λέγεται δὲ οὕτως, διότι ἡ Συμφωνία αὐτῆς ἀπαρτίζεται ἐκ τῆς διαπασῶν, κατμετρούμενων πρῶτον τῶν φθόγγων (ἐπὶ τὸ ὀξύ) τῶν ἐξ χορδῶν, εἴτα οἱ ἐπὶ τὸ ὀξύ κατάληπτοι φθόγγοι τῆς Κλίμακος, ὡς ἔχει τὸ κατὰ τὸ διατονικὸν σύστημα τοῦ Ἰποδυκείου ἢ Βαρύως (2^η Γ.) ἤχου. Ἐπιδοίμιος ἢ Ἐπιδοιμερῆς καλεῖται, διότι ἀφ' οὗ διαιρεθῇ τὸ ὅλον τῆς χορδῆς εἰς 2]5, τὰ 3]5, καὶ ἡ ὁλόκληρος διδῶσι τόνους 5, πρὸς 3, τοῦτ' ἐστὶν ὁ μεγαλύτερος ἀριθμὸς τῶν διδομένων τόνων τῆς τετραμένης περιέχει ὅλον τὸν ἐλάσσονα, καὶ τὰ 2]3 αὐτοῦ διὰ τοῦτο λέγεται ἡ τοιαύτη Συμφωνία α Διὰ ἐξ μεγάλη ». Καὶ ἐξ ἄλλου ὡς ἔχουσι τοὺς περὶ αὐτὴν τόνους ὅλους φυσικοὺς, κατὰ τὸ Σύστημα τοῦ διατονικοῦ γένους. Εἶναι δὲ τὸ προσαγορευόμενον α Πεντάφωνος τοῦ Βαρύως (ἀντὶ πεντάτονου). Ὡς ἡ σύντομος Δοξολογία τοῦ Μανουὴλ Πρωτοφάλτου.

Κλίμακος, ἥς τὸ Σύστημα διακρίνεται ἐκ τῶν ἐμπεριεχομένων εἰς αὐτὴν φυσικῶν τόνων τοῦ μείζονος 12, τοῦ ἐλάσσονος 9, καὶ τοῦ ἐλαχίστου 7. Καὶ εἰς τὴν ἐξάχορδον αὐτὴν Συμφωνίαν, ἐμπεριέχονται ὅλως οἱ φυσικοὶ τόνοι, καὶ συνίσταται ἀπὸ δύο μείζονας τόνους, δύο ἐλάσσονας, καὶ ἐν ἡμιτόνιον μείζων ἢ ἐλάττωτον. Τοῦτο λέγεται καὶ μείζων ἐξάχορδον, ἢ διὰ ἐξ μεγάλη.

Διὰ ἐξ μικρά. Συνδυασμός τις Συμφωνίας ἀρμονικῆς ἐξάχορδου, ἥτις ἔχει λόγον τὸν Ἐπιδοίμιον λέγεται δὲ οὕτως, διότι ἡ Συμφωνία αὐτῆς ἀπαρτίζεται ἐκ τῆς ἀποτομικῆς διαπασῶν, κατμετρούμενων πρῶτον τῶν φθόγγων τῶν ἐπὶ τὸ ὀξύ ἐξ χορδῶν, εἴτα οἱ κατάληπτοι ὀξύτεροι τῆς Κλίμακος φθόγγοι. Ὡς ἔχει τὸ Σύστημα τοῦ Ἰποδυκείου ἤτοι τοῦ 2^η Γ. ἤχου, ἥτις εἶναι μικτὴ ἐκ διατονικοῦ καὶ ἐξ ἐναρμονίου. Ἐπιδοίμιος ἢ Ἐπιδοιμερῆς καλεῖται, διότι ἀφ' οὗ διαιρεθῇ τὸ ὅλον τῆς χορδῆς εἰς 3]8 καὶ ἡ ὁλόκληρος διδῶσι τόνους 8, πρὸς 5, τοῦτ' ἐστὶν ὁ μεγαλύτερος ἀριθμὸς τῶν διδομένων τόνων τῆς τετραμένης, περιέχει ὅλον τὸν ἐλάσσονα, καὶ 3]5, αὐτοῦ. Διὸ καὶ λέγεται ἡ τοιαύτη Συμφωνία α Ἡμισυντάφωνος ἢ Διὰ ἐξ μικρά ἰδιαιτέρως ». Ὡς ἔχοντα ὄθην τοὺς περὶ αὐτὴν τόνους, ἀπὸ φυσικοὺς, καὶ ἐξ ἀποτομικῆς σημείου ρ, κατὰ τὴν Κλίμακα τοῦ 2^η Γ. ἤχου. Εἶναι δὲ τὸ προσαγορευόμενον α Πεντάφωνος Ἀρμονικὸς Ἰδιαιτέρας ». Ὡς ἔχει τὸ Ἀξιόν ἐστιν ὡς ἀληθῶς, ὃ καλεῖται Ἀραδοτουρμιστὶ α Σὴρ φ' Ἀτζίμ » τοῦ Ζαμψυρίου Πρωτοφάλτου Ἀθηνῶν, μᾶλλον δὲ Ἀνθίμου Πρωτοφάλτου Μεσολογγίου, καὶ Παναγιώτου Πελοπίδου, ὡς παλαιότερον τοῦ Ζαμψυρίου ἤχος 2^η τοῦ Δ'. Πα

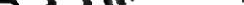

ἀνέχουσιν).

Διὰ ἐπεὶ. Συνδυασμός τις Συμφωνίας, ἥς τὸ Σύστημα φέρει μὲν ἀριθμούς πολλούς, πλὴν κατὰ συ-
μετρίαν· ἔχει δὲ τὸν ἀριθμητικὸν τῆς συμφωνίας λόγον 10, πρὸς 9· ἢ ὡς 9 πρὸς 8· (Ἰδὲ τὸ περὶ Μου-
σικῆς Σχεδιάσμα· Βασιλείου τοῦ Ἰατροφιλοσόφου. β 25· καὶ 44).

Διάλεξις. Τὸ συνδέον καὶ διαχωρίζον μέσον τῆς δευτέρας καὶ τῆς βαρύτερας. 2) Ἡ μέση χορδὴ ὁ συνδέουσα καὶ ξεχωρίζουσα τὴν πρώτην διαπασῶν ἀπὸ τὴν δευτέραν. 3) Ἡ μέση ἀντιφωνία τῆς δις διαπασῶν. 4) Τὸ μέσον τῆς συζυγείας τῶν δύο ὁμοίων τετραχόρδων τῆς ὀκταχόρδου διαπασῶν, ὅπερ ἐστὶν ὁ καινὸς μείζων τόνος τοῦ προσλαμβανομένου.

Διακοπή. Ἡ κατὰ κῶλον καὶ κόμμα γινομένη πρὸς ἄνεσιν στάσις ἢ κοπή τῶν ἀτελῶν καταλήξων
2) Ἡ διὰ τὴν σωματικὴν ἀνάγκην γινομένη κοπή, κατὰ τὴν ἐνέργειαν τῆς χρονικῆς καὶ τροπικῆς ποιό-
τητος τοῦ σταυροῦ +. 3) Ἡ διὰ τὴν ἁρμονικὴν ἀνάγκην τῆς συμφωνίας γενομένης κοπή, κατὰ τὴν
ἐνέργειαν τῆς χρονικῆς καὶ τροπικῆς ποιότητος τῆς βαρύας μετὰ τῆς ἀπλῆς (—). 4) Ἡ εἰς τὴν Μεγά-
λῃ Ἰσοδοῦν (εἰς τὰ Ἅγια) γινομένη στάσις ἢ σιωπὴ, εἰς μὲν τὸν Χερουδικὸν Ὑμνον, Οἱ τὰ Χερου-
δίμ, κατὰ τὴν περίοδον « ὡς τὸν Βασιλεῖα. ». Εἰς δὲ τὸν, Νῦν αἱ Δυνάμεις, κατὰ τὴν περίοδον
« Ὁ Βασιλεὺς τῆς δόξης ». Εἰς δὲ τὸν, Τοῦ Λείπνου Σου τοῦ μυστικοῦ, κατὰ τὴν περίοδον
« Καθάρπε ὁ Ἰουδας ». Εἰς δὲ τὸν, Σηγησάτο, κατὰ τὴν περίοδον « Μετὰ πάσης ἀρχῆς καὶ
ἐξουσίας ». Τῶν τοιούτων διακοπῶν ἢ στάσεων οἱ εὐλόγοι πρὸς τὰς μαρτυρίας (ἢ καὶ τ' ἀνά-
παλιν) πρέπει νὰ ἔχωσι λόγον Συμφωνίας μετὰ τὸ τῆς ἀρχῆς ἀπηχητικὸν Ἴσον τῆς μελωδίας, ὅπερ φυ-
λάττεται (βεβαίως), εἰς τὴν μνήμην τοῦ ψάλλοντος, καὶ μὲ ἐκεῖνον τὸ εἰς τὸν νοῦν φυλαττόμενον Ἴσον
τῆς ἀπηχίσεως ἀναγκαίως νὰ συμφωνοῦν οἱ ἄλλοι πρὸς τὰς σχετικὰς εὐλόγοι, κατὰ τοὺς ὑποίους ἀ-
παιτεῖται νὰ γίνῃ ἡ Στάσις ἢ Διακοπή.

Διαίρεσις. Ἡ φυσικὴ διαίρεσις τῆς δικαστάσεως τοῦ μονοχόρδου εἰς δις διὰ πασῶν, εἰς διὰ πασῶν, εἰς κοινὰ Τετράχρδα, εἰς Τετράχρδον Ὑπατῶν, εἰς Τετράχρδον Μείσων, εἰς Τετράχρδον Λιξευγμένων, εἰς Τετράχρδον Συνημμένων, εἰς Τετράχρδον Ὑπερβολαίων. 2) Τοῦ φυσικοῦ δωδεκατημορίου 12 μείζονος τόνου εἰς ἐλάττονα 9 [12, εἰς ἐλάχιστον 7 7]12, εἰς τριτμήμιον 4 4]12, εἰς τετρατμήμιον 3 3] 2, ὡς διημίτονον 6 καὶ 6 6]12, καὶ τὸ ἡμιόλιον ὡς τριημίτονον 6, 6, καὶ 6, εἰς 18]12· ἢ καὶ ἄλλως πῶς κατ' ἀριθμητικὴν καὶ ἁρμονικὴν ἀναλογίαν, ἥτις προέρχεται ἀπὸ τὰς ἐνεργίας τῶν ἔσω καὶ ἔξω φθορῶν, κατὰ τὰ Συστήματα τῶν τριῶν τῆς Μουσικ. Γενῶν. 3) Ἡ ἀναλογία τῶν τονιαίων ἀριθμῶν τῶν ἐπιμορίως τιναγμῶν τῶν δομημάτων τῆς τετυτημένης χορδῆς, ἐξ ἧς, ἐκ τῆς διαφόρου προύσεως τῶν μερῶν αὐτῆς, ἀναλόγως παριστᾷ τιναγμοὺς ἢ ὁλόκληρους, ὅσους ἐνδέχεται νὰ φέρῃ ἡ διαίρεσις· ὡς 3ι πρὸς 2, τὸν ἡμιόλιον ὡς 4, πρὸς 3, τὸν ἐπίτρητον ὡς 9 πρὸς 8 τὸν ἐπόγδοον κτλ. 4) Ἡ κατ' ἀποτέμην διαίρεσις τοῦ φθόγγου ἀνιόντος καὶ κατιόντος τοῦ μουσικοῦ χαρακτῆρος \underline{p} , \underline{d} , \underline{f} , \underline{sf} .

5) Ἡ κατ' ἀγωγὴν χρονικὴ διαίρεσις ,
 6) Ἡ τῆς Μουσικῆς εἰς

τρία γένη διαίρεσις· εἰς Διατονικόν, εἰς Χρωματικόν, καὶ ἑναρμόνιον. 7) Ἡ τῶν τεσσάρων ὀξίων ἤχων διαίρεσις εἰς ὀκτα καὶ ἑξ, εἰς τέσσαρας 4 Κυρίους, εἰς τέσσαρας 4 Πλαγίους, εἰς τέσσαρας 4 Μέσους, καὶ εἰς 4 Παραμέσους. 8) Ἡ κατὰ κλάδων διαίρεσις τῶν ὀκτῶ ἤχων· εἰς τριφωνούς, εἰς τετράφωνους, εἰς πενταφωνούς, καὶ εἰς ἑξαφωνούς (κατὰ τοὺς κανόνας Ἰωάννου τοῦ Δαμασκηνοῦ καὶ Κοσμά τοῦ Μελοδου). 9) Ἡ εἰς ρυθμικοὺς πόδας διαίρεσις τῶν ἑντελῶν καὶ ἀτελῶν μελωδικῶν γραμμῶν οὐκ ἀσφύκτου βρασιτικῆς καὶ ἀσφύκτου κατὰ ἡξίως. κατὰ συζυγίαν καὶ περίοδον, εἰς τετράμετρον καὶ εἰς ἑξάμετρον, εἰς δίστημον, εἰς τρίστημον, εἰς τετράστημον, καὶ εἰς ἑξάστημον. (Ἰδε Μέλος). Ἡ κατὰ συζυγίαν ἀπλήτων

σύνθεσιν ποιῶμεν μᾶλλον διὰ βραχέων χαρακτήρων τῶν φθόγων. 4) Ἦθος τι τὸ ὁποῖον χαρακτηρίζει Εἰρμολογικῶς καὶ ἁρμονικῶς τὸν Φρύγιον (Γ'. ἤχον) ἀπὸ τὸ σύστημα τῆς ἀνδρικής βάσεως ἡ, τοῦ ὁποῖου οἱ βραχεῖς φθόγοι τοῦ Εἰρμολογικοῦ μέλους, μάλιστα τοῦ ἐπιμνηστέρου στίχου, διεγείρουσι μὲν τὴν διάθεσιν τοῦ ἀνθρώπου, φανερόνους δὲ ὁμοίως τὴν γεναιότητα καὶ ὑγεινήν κατὰ τὴν ψυχῆς. Καὶ κατὰ μὲν τὴν ψαλμωδίαν, ἀπὸ τὸν διεγερτικὸν στίχον τοῦ ᾠσματος καὶ μέλους αὐτοῦ

« Αἱ γενεαὶ πάται ».

χ. ἡ. Αἱ αἱ αἱ Γεν νε ε ε αἱ πα α α σαι αἱ αἱ

υ υ υ μων τη τα φη η η Σου προσ. σε ε ρου σι ι ι Χρι στε ε

μαυ ου

χ. ἡ. Κατὰ δὲ τὴν τραγωδίαν ἀπὸ τὸν διεγερτικὸν στίχον καὶ μέλος τοῦ ᾠσματος αὐτοῦ

« Παιδὶς τοῦ Ἡρακλέως » χ. ἡ. Τοῦ δὲ ἐπιμνηστέρου, ἀπὸ μὲν τῶν Ἑκκλησιαστικῶν στίχων, ὁ τῆς Π'. φθῆς τοῦ Γ'. ἤχου « Λατρεύειν ζῶντι Θεῷ ». Ἀπὸ δὲ τῶν τραγωδιῶν, τὸ ῥημα « Κλονεῖτ' ἡ γῆ, βρογχοῦν οἱ Κάμποι, ἀναστενάδουσι τὰ βουνά ». 5) Ἦθος τι τὸ ὁποῖον χαρακτηρίζει Εἰρμολογικῶς καὶ μελοδικῶς τὸν Δωριεὶν (Α'. ἤχον) καθὰ αὐτὸς μεγαλοπρεπῆς καὶ ἀξιοματικὸς ἀπὸ τὴν φυσικὴν τριφωνίαν, τοῦ Διατονικοῦ γένους, τῆς ὁποίας οἱ βραχεῖς φθόγοι τοῦ Εἰρμολογικοῦ μέλους, προσενόουσι τὸ διασταλτικὸν ἦθος, κατὰ τὸ σεμνοπρεπὲς καὶ ἀξιοματικὸν βᾶδισμα τοῦ ἀπολυτικίου τροπαίου. α Τὴν κοινὴν Ἀνάστασιν πρὸ τοῦ Σοῦ πάθους πιστούμενος ». Καὶ ὁ στίχος τῆς Ε'. φθῆς τοῦ Α'. ἤχου. α Τὴν σὺν εὐφροσύνῃ δὲς ἡμῖν Μὲ τοῦ Θεοῦ ». 6) Κανὼν τις τῆς μελοποιίας, ὅστις χαρακτηρίζει τὴν ἔξοχον καὶ γενναίαν κατὰ τὴν ψυχῆς μετὰ πράξεις ἡρώϊκας, καὶ με ἐσωτερικὰ πάθη. « Εἶναι δὲ ἦθος μὲν διασταλτικὸν ἐκείνο, μετὰ τὸ ὁποῖον σημαίνεται Μεγαλοπρέπεια, καὶ διαρμα ψυχῆς Ἀνδρωδές, καὶ πράξεις Ἡρώϊκαί, καὶ πάθη οἰκία εἰς αὐτά. Μεταχειρίζεται δὲ τοῦτο τὸ ἦθος μάλιστα μὲν ἡ τραγωδία, καὶ ἀπὸ τὰ λοιπὰ ὅσα κρητοῦσι τὸν χαρακτήρα τοῦτον. Ἰδιάζουσι δὲ καθ' ἑμᾶς εἰς τοῦτο τὸ ἦθος ὁ Πρώτος ἤχος, καὶ ὁ Τρίτος ». (Χρυσάνθης Πρώτης Θεωρ. Μέγα. § 306).

Διάστασις. Τὰ μετὰ τῶν δύο ἄκρων τῆς ὀριστικῆς γραμμῆς δύο ὁμοιοκαταληκτικῶν θέσεων ἀντίθετα ἄκρα. 2) Τὰ τῆς προσδιορισμένης μουσικῆς Κλίμακος δύο ἀντίθετα ἄκρα, ἀπερ διακρίνονται ἀπὸ τὴν ἀντίθετον καταμέτρησιν τῶν ἀριθμῶν τῶν ἀποστάσεων τῆς ὀξύτης καὶ τῆς βαρύτης. 3) Ἡ τετράτονος διάστασις τοῦ πλαγίου ἤχου ἀπὸ τοῦ κυρίου, καὶ ἡ ἀντίθετος καταμέτρησις τῶν φθόγων τῆς πλαγίας πτώσεως, ἀπὸ τὴν τῆς ὀρθῆς πτώσεως.

κατὰ τὴν ἐκ τοῦ Τροχῷ παραγωγὴν αὐτῶν.

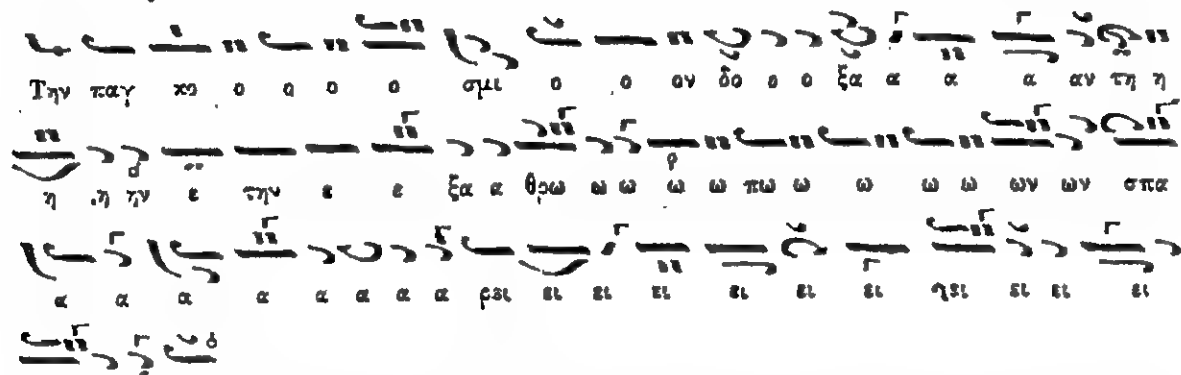
Διάστημα. Ἡ ἑκάστις διάσῳήποτε μελοδικῆς γραμμῆς ὀριστικῆς καὶ ἀορίστου καταλήξεως, ἡ κοινῶς λεγομένη « Παρακλητικὴ » (Ταξίμ). 2) Τὸ κατ' ἀριθμητικὴν μὲν προσδιορισμένον, καὶ κατ' ἁρμονικὴν δὲ ἀναλογίαν περιορισμένον διάστημα ἐκάστου συστήματος τῶν μουσικῶν Συμφωνιῶν. Ὅθεν τὸ διάστημα τοῦ συστήματος τῆς Συμφωνίας διὰ Τριῶν Βου. Δι. 19. — Τὸ διάστημα τῆς Συμφωνίας διὰ Τεσσάρων. Νη. Γα. 28. — Τὸ διάστημα τοῦ συστήματος τῆς συμφωνίας διὰ Πέντε Νη. Δι 40 — Τὸ διάστημα τοῦ συστήματος τῆς Συμφωνίας διαπασῶν. Νη Νη 68. — Καὶ τὸ διάστημα τοῦ συστήματος τῆς Συμφωνίας τῆς δις διαπασῶν. Νη Νη Νη. 136. Ὅμοίως καὶ τὸ διάστημα τοῦ συστήματος τῆς Συμφωνίας διαπασῶν καὶ διὰ πέντε. Καὶ τὸ τῆς δις διαπασῶν καὶ διὰ πέντε. κτλ. 3) Τὸ τονιαῖον διάστημα τῆς μετὰ χορδῆς ἀπὸ τῆς ἄλλης, τοῦ μείζονος, τοῦ ἐλάσσονος, τοῦ ἐλαχίστου, τοῦ ἡμιολίου, τοῦ τριτημορίου, τοῦ τεταρτημορίου μουσικοῦ τόνου. (Ἰδε ἀπόστασις).

Διαστηματική. (Ἰδε Ὑπερβατόν).

Διὰ τεσσάρων. Συνδυασμός τις Συμφωνίας, ἥτις κατὰ τὴν ἀριθμητικὴν καὶ ἁρμονικὴν ἀναλογίαν τῶν τόνων αὐτοῦ ἔχει λόγον τὸν ἐπίτριστον, ὡς 4, πρὸς 3. — 2) Ἡ διὰ τῆς ἁρμονικῆς τριφωνίας γινομένη διὰ τεσσάρων Συμφωνία. Λέγεται δὲ διὰ τεσσάρων, ὡς τέσσαρες φθόγους περιέχουσα μετρομένη καὶ

τῶν ἄκρων τῆς Κλίμακος αὐτῆς. Ἐκκ. Τριφωνία. 3) Τὸ πρῶτον εἶδος τῶν Συμφωνιῶν, τοῦ ὁποίου τὸ ἡμιτόνιον ἔχει σχέσηιν πρὸς τὸ σχῆμα τῆς ταυτοῦ Συμφωνίας. Ἐπρὸς τὴν τῶν ἡμιτονίων σχέσηιν τὰ σχήματα θεωρεῖται· τοῦ οὖν διὰ τεσσάρων πρῶτον μὲν ἐστὶν εἶδος, οὗ τὸ ἡμιτόνιον ἐπὶ τὸ βαρὺ τῶν τόνων κεῖται ». Εὐκλείδης.

Διατονικόν· Τὸ ἐκ τῶν τριῶν τῆς Μουσικῆς Γενῶν τὸ εὐκολότερον, τὸ φυσικότερον, καὶ ἀρχαιότερον Διατονικὸν πρῶτον Γένος. 2) Τὸ διὰ πασῶν Σύστημα ἢ ἡ προπαιδευτικὴ τῶν ἀρχαίων διατονικὴ Κλίμαξ. Διατονικὸν δὲ λέγεται, ἐπειδὴ εἰς τὸ σύστημα αὐτοῦ ἐμπεριέχονται πάντοτε αὐτοὶ οἱ ἀρχαῖοτατοι φυσικοὶ τόνοι· ἦγουν ὁμείζων, ὁ ἐλάσσων, καὶ ὁ ἐλάχιστος· διὰ τούτου καὶ τὸ μέλος αὐτοῦ διὰ τοῦ ἐν αὐτῷ τόνου κυρίως τοῦ ἐπογοδοῦ ἢ ἐλάσσονος, προχωρεῖ πάντοτε ἐπὶ τὸ ἀραιὸν καὶ μαλακόν, κατὰ τὸ μεγαλοπρεπὲς καὶ ἀξιοματικὸν ἦθος. « Καὶ ἐκ τούτου γε διατονικὸν καλεῖται, ἐκ τοῦ προχωρεῖν διὰ τῶν τόνων αὐτὸ μονώτατον τῶν ἄλλων ». Νικόμαχος.— Ἰδοὺ καὶ τὸ φύσει διατονικὸν μέλος. ᾠ. Κε.

ει, ει, ει, σιν, κλ. « Καὶ μὲν τοι τῶν συνταθειμένων γενῶν τὰ μὲν διατονικά πάντ' ἂν εὖροι· μὲν συνήθη ταῖς ἀκουαῖς· οὐκέτι δ' ὁμοίως τὸ ἐναρμόνιον οὔτε τῶν χρωματικῶν τὸ μαλακόν, ὅτι οὐ πάνυ χαίρουσι τοῖς σφόδρα ἐκλειυμένοις τῶν ἡθῶν· Ξενικώτερόν πως καὶ Ἀγροικότερον ἦθος κτλ. ». Μανουὴλ ὁ Βρυένσιος. Ὁ δὲ Βασίλειος ὁ Ἰατροφιλόσοφος λέγει. « Συμπεραίνεται δὲ ὅτι τὸ διατονικὸν ἐλέγετο αὐτῷ, καθ' ὅτι εἰς τὸ γένος αὐτὸ οἱ τόνοι δὲν διτροῦντο εἰς ἀποτομὰς, καὶ διαίσεις, ἀλλ' ἀπλῶς μὲ τόνους καὶ λείμματα ἐνεργεῖτο. Καὶ δὲν ἦτον τρόπος τὸ διατονικὸν γένος νὰ μὴν ἐμπεριέχῃ καὶ λείμματα, ἐπειδὴ τότε δὲν ἦθελεν ἔχει οὔτε διὰ τεσσάρων, οὔτε διὰ πέντε, καὶ αὐτὴ σχεδὸν ἢ διὰ πασῶν ἦθελεν εἶναι εἰς αὐτὸ ἀσύστατος ». (Ἰδὲ τὸ περὶ Μουσικῆς Σχεδιάσμα αὐτοῦ. § 51). τούτου τὸ διατονικόν, κατὰ τινὰς ἀρχαίους Ἑλλ. λέγεται καὶ διάτονον, προχωρεῖν δὴθεν τὸ μέλος ἀπὸ τοῦ χρωματικῶν, εἰς διατονικὸν ἢ καὶ τ' ἀνάπαλιν, ὡς ἔχουσι τὰ συστήματα τῶν μικτῶν κλιμάκων τοῦ πλαγίου Β'. ἤχου. « Ὁλυμπος δὲ, ὡς Ἀριστοτένης φησὶν, ὑπολαμβάνεται ὑπὸ τῶν μουσικῶν τοῦ ἐναρμονίου γένους εὐρετῆς γεγενῆσθαι· τὰ γὰρ πρὸ ἐκείνου πάντα διάτονα καὶ χρωματικά ἦν. Ἰκονοοῦσι δὲ, τὴν εὐρεσιν τοιαύτην τινὰ γενέσθαι· ἀναστρεφόμενον τὸν Ὀλυμπον ἐν τῷ διατόνῳ, καὶ διαδιβάξαντα τὸ μέλος πολυλάκις ἐπὶ τὴν διάτονον Παρυπάτην, τότε μὲν ὑπὸ τῆς Παραμέσης, τότε δὲ ἀπὸ τῆς Μέσης, καὶ παραβαίνοσα τὴν διάτονον λιχανόν, καταμαθεῖν τὸ κάλος τοῦ ἦθους, καὶ οὕτω τὸ ἐκ τῆς ἀναλογίας συνεστηλὸς σύστημα θαυμάσαντα καὶ ἀποδεξάμενον, ἐν τούτῳ ποιεῖν ἐπὶ Δωρίου τόνου ». Πλούταρχος.

Διάτονος, tonon. Τόνος τις τῶν ἀρχαίων Συστημάτων· τῆς τῶν ἀρχαίων Ἑλλήνων Μουσικῆς.

2) Ἡ Ὑπατῶν διάτονος χορδὴ (ἢ Λιχανός), τοῦ Τετραχόρδου τῶν Ὑπατῶν. 3) Ἡ Μίσων διάτονος χορδὴ (ἢ Λιχανός) τοῦ Τετραχόρδου τῶν Μίσων. 4) Ἡ Συνημμένων διάτονος χορδὴ τοῦ Τετραχόρδου τῶν Διζευγμένων. 5) Ἡ Διζευγμένων διάτονος χορδὴ τοῦ Τετραχόρδου τῶν Συνημμένων. 6) Ἡ Ὑπερβολαίων διάτονος χορδὴ τοῦ Τετραχόρδου τῶν Ὑπερβολαίων· αἱ δημῖτοναι χορδαὶ αὗται τῶν κοινῶν Τετραχόρδων, λέγονται καὶ Παρανήτη, κατὰ τὸν Μανουὴλ τὸν Βρυένσιον. 7) Διάτονον μέλος εἶναι καὶ τὸ μικτόν καὶ ποικίλον, τοῦ ὁποίου τὸ σύστημα, ἀπὸ τοῦς ἐλάχιστους τόνους ἐμβαίνει εἰς ἐλαχιστοτέρους· καὶ διὰ τῶν μικροτάτων τόνων ἀποκαθίσταται τὸ μέλος κατάπικνον. Διαφέρει δὲ κατὰ τοῦτο τὸ διάτονον, ἀπὸ τοῦ Διατονικῶν. Ἐπειδὴ εἰς μὲν τὸ διατονικὸν Σύστημα, αὐτοὶ οἱ φυσικοὶ τόνοι ὄντες, τὸ μέλος αὐτοῦ διὰ τῶν φυσικῶν καὶ ἀραιῶν τόνων τῆς διατονικῆς Κλίμακος, προχωρεῖ πάντοτε ἐπὶ τὸ μαλακόν καὶ μεγαλοπρεπὲς ἦθος, αὐτὸ μόνον τὸ Διατονικόν, διαφέρει, ἀπὸ τὰ μέλη τῶν ἄλλων Συστημάτων.

Δίγραμμα. (Ὡς ἔκλειπεν Γράμμα ἢ Δίγραμμα F).

Δίγραφοι. Μουσικὴν αὖ σημαῖον τῆς χρονικῆς ποιότητος, ἢ τὸ σημαῖον γ' τοῦ ἰσίου, ἢ τραπικῆ ἢ χρονικῆ δύναμει εἶναι, τὸ νὰ ὑπερῷ τὸ ἐκπίπτειν τοῦ χρόνου εἰς τρία ἢ εἰς 3½ αὐτὰς

2) Τὸ χρονικὸν σημαῖον τῆς ἀνωγῆς Εἰρηλογοτικῶν τῶν μαθημάτων, ὡς τῆς Συναλογίας τῶν Μουσικῶν

μαθημάτων
 γ' Μ α π ρ σ κ ε λ ε η μ ν ς γ' ο π α ο τ α ε λ ε η

 ἢ οὕτω
 ε λ ο υ ν τ α Ε ε α γ α γ ε α ο ο λ ε κ α τ ο φ ο χ ο ν μ α γ

 τ ο υ α ε μ λ γ η σ ε λ α τ ο ε γ κ λ

Διδάσκαλος. Ὅπως ἐπιγράφεται τὴν παράθεσιν τοῦ Πρακτικοῦ μέρους τῆς Μουσικῆς 2) Ὅπως ἐπιγράφεται τὴν διδασκαλίαν τῆς θεωρίας τῆς Μουσ. 3) Διδάσκαλος τῆς βιβλιοποιίας ἢ τῆς ἐκδοκῆς (Ἐκδοκῆς) μελοποιίας ὅπως καλεῖται (Χανονίς). 4) Διδάσκαλος ἱερῶν, κτλ. 5) Ὁ πρὸς καθὼν πρᾶξι τῆς Μεγ. Ἐκκλησίας εἰ τῷ γ' ὅτι νὰ ἦται ἀμέτοχος καὶ ὅλος τῆς ἐργασίας καθὼς τῆς Μουσ. εἰς τὸ πρακτικόν, ἀμέτοχος ὅτι καὶ τῆς θεωρίας τῆς Μουσικῆς, καὶ καταχρηστικῶς Διδάσκαλος λέγεται Ἐκκοῦν μέτοχος ὢν τοῦ ἑαυτοῦ ἐκείνου ὕψους τῆς Μεγ. Ἐκκλησίας, ὡς ἐκ τῆς Δ' καὶ Ε'. Δογματικῆς, καὶ τῆς Δογματικῆς ἐν τῇ Μεγ. Ἐκκλησίᾳ αὐτοῦ πρὸς τὴν, ὅτι οὐ περιμένεται πλέον καὶ εἰς τὸν Δ'. Δογματικὸν παράθεσις τῶν Μουσικῶν μαθημάτων τοῦ ἑαυτοῦ, καὶ ἢ πρὸς τοὺς λαοὺς διδάσκων τοῦ ὕψους τῆς Μεγ. Ἐκκλησίας.

Διευθυνόμενος. Τὸ ἐκ τῶν Κοιτῶν Τετραγχορδῶν τῆς ἀρχαίας Ἑλληνικῆς Μουσικῆς Τετραγχορδὸν δὲ καλεῖται αὖ Διευθυνόμενος Τετραγχορδῶν. 2) Τετραγχορδόν, ὅπου συζεύγεται μετὰ τοῦ Τετραγχορδῶν τῶν Ὑπεβολαίων καὶ περιστὰ τὴν Ε'. Ὡς πρὸς τοῦ μεγάλου Συστήματος ἦται τῆς εἰς διακρίσεως. 3) Χορδὴ τις τοῦ Συστημένου Τετραγχορδῶν, ἥτις λέγεται αὖ Διευθυνόμενος διὰ τὸν α. Ὡς καὶ ἡ Νῆτη Διευθυνόμενος, ἢ Τρίτη Διευθυνόμενος. κτλ.

Δίσις. Ἀποτομικὸν αὖ σημαῖον τῆς μουσικῆς, ὅπου ἔχει λόγον Γενικὴν, Μερικὴν, καὶ μερικωτέραν. Καὶ Γενικὴ μὲν Δίσις, αὕτη δ. (Ὡς τὰς ἐξηγητικὰς τῶν Κλιμάκων Γρηγορίου Πρωτοφύλατου). Ἦτις ἐνεργεῖ πάντοτε εἰς τὸν ἐπὶ τὸ ὅξυ πρῶτον εὐθόγγον ἡμιτονίως ἀρίστως, ἢ ἐνὸς τρισημορίου. 2) Δίσις Μερικὴ ἢς τὸ σημαῖον σ, ἥτις ἐνεργεῖ ἐφ' ἐνὸς μόνον εὐθόγγον ἡμιτονίως, ἦται ἐπὶ δύο τετραρτημορίων καὶ ἢ μὲν τιθῇ εἰς κατώτερα χαρακτηριστῆρα, ἐνεργεῖ κατὰ μειονεξίαν εἰδὲ εἰς ἀνώτερα χαρακτηριστῆρα, ἐνεργεῖ κατὰ πλεονεξίαν. 3) Δίσις μερικωτέρα αὕτη σ, καὶ αὕτη ς. Καὶ ἢ μὲν σ, τιθεμένη, ἐνεργεῖ ἐφ' ἐνὸς τόνου ἡμιτονίως ἦται ἐνὸς τετραρτημορίου. Ἡ δὲ ς, τιθεμένη ἐνεργεῖ ἐφ' ἐνὸς τόνου τρισημορίου, ἦται ἐνὸς τετραρτημορίου τοῦ μείζονος. (Ὡς Ἀποτομή). Τὸ εὐθόγγον τοῦτο σημαῖον τῆς Γενικῆς Δίσεως δ, εἰν εἰλημένον ἀπὸ τὴν Ἀστρονομίαν, διότι εἶναι σύμβολον πλανήτου, καὶ περιστὰ τὴν Γ' (δ).

Διημιτόνιον. Τόνος μουσικὸς, διπλάσιος τοῦ ἡμιτονίου θ σὺν θ—12. 2) Τὸ 2]3 τοῦ ἡμιτονίου... Ἡ τοῦ τρισημορίου 12]18. 3) Ὁ κοινὸς καὶ φυσικὸς μείζων τόνος 12]12. Ἦται τὸ διδωκτικωμένον, 12.

Διθράμβος. Ὑμνος τις τῶν παλαιῶν Ἑλλήνων γραφόμενος μὲ λυρικά ποιήματα, καὶ Συστήματα ποικιλόστροφα, τῶν ὁποίων ἡ μὲν ἀρχὴ ἐγένετο κυρίως πρὸς τὸν Διόνυσον, μὲ ἀπλῆς ὥδης, μὲ ἐνθουσιασμόν μεγάλον, μὲ λέξεις ὑπεροβλικὰς, καὶ μὲ ἰδιόπεσον μέλος. Τὰ δὲ ἀκόλουθα τούτων, ἦσαν Διθραμβολογίαι, φλυαρίσματα διὰ γέλωτα, καὶ βορμολογικά, κατὰ τὴν ἐκείνων τότε συνήθειαν καὶ ἐφ' ἴκτου καὶ ἢ ἀμάξης. Ἐμελῶδον δὲ τοὺς Διθράμβους μὲ χοροὺς Κυκλικούς. Ὅλον δὲ τὸ Σῶστημα τῶν Διθραμβοποιῶν, καὶ τὸ μέλος, καὶ ἡ ἰδέα, καὶ ὅλα τὰ Μιμητικὰ τῶν ἀρχιστῶν, εἰδείκνυν καλῶς τὸ Μανικὸν καὶ ἡμιμνητικὸν ἦθος διὰ καὶ τὰ πολύμετρα εἶδη τῶν στίχων αὐτῶν, καὶ ἄλλα χωρικά μέλη, ἡμιμνητικὰ καὶ ἡμιμνητικῶς τὸν Φρύγιον, καὶ ὑποφρύγιον τρόπον. (Ὡς Καλλιόπη καλινιστοῦσα. Σελ. 157).

کتابخانه

χειρίζομεθα τοὺς ἐν ἄρσι κενούς χρόνους τῆς διπλῆς $\overline{\text{—}}$, — , δηλαδή, μίαν μὲν θέσιν, δύο δὲ ἄρσις κατὰ τοὺς κανόνας τῆς μετρικῆς ἔται κρουόμεν ἅπαξ μὲν τὸ γόνι, δις δὲ τὸν ἄρσα κατὰ μακρόν, ὅστις παυτίζεται μὲ τὸν ρυθμικὸν πόδα Ἰαμβον. 4) Διπλῆ $\overline{\text{—}}$, ἥτις λέγεται καὶ τρίσημος στραντός, κατὰ τοὺς ρυθμικοὺς καὶ Ἑκκλήσιαστικοὺς μουσικοὺς. 5) Διπλῆ ὡς στίγματα δύο, - -, ἅτινα τίθενται ἐπὶ τῶν μαρτυρικῶν συμβόλων, εἰς ἀλλήλων ὅτι εἶναι κύριος ὁ ἦχος. — — .

αύτην μεγαλοκλήν θέσιν

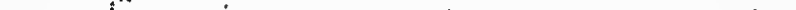

$\frac{2}{3}$ ၁၅ ၁၆ ၁၇ ၁၈ ၁၉ ၂၀ ၂၁ ၂၂ ၂၃ ၂၄ ၂၅ ၂၆ ၂၇ ၂၈ ၂၉ ၃၀ ၃၁ ၃၂ ၃၃ ၃၄ ၃၅ ၃၆ ၃၇ ၃၈ ၃၉ ၄၀ ၄၁ ၄၂ ၄၃ ၄၄ ၄၅ ၄၆ ၄၇ ၄၈ ၄၉ ၅၀ ၅၁ ၅၂ ၅၃ ၅၄ ၅၅ ၅၆ ၅၇ ၅၈ ၅၉ ၆၀ ၆၁ ၆၂ ၆၃ ၆၄ ၆၅ ၆၆ ၆၇ ၆၈ ၆၉ ၇၀ ၇၁ ၇၂ ၇၃ ၇၄ ၇၅ ၇၆ ၇၇ ၇၈ ၇၉ ၈၀ ၈၁ ၈၂ ၈၃ ၈၄ ၈၅ ၈၆ ၈၇ ၈၈ ၈၉ ၉၀ ၉၁ ၉၂ ၉၃ ၉၄ ၉၅ ၉၆ ၉၇ ၉၈ ၉၉ ၁၀၀

ou ou ou ou you

ου ου' ου ου χου. Καὶ αὕτη μὲν «Διπλοπλάστον» κατ' Ἑλλάδην. Αὕτη δὲ «Ἑλλάδην»,
 πλαστικῶς, κατὰ Διπλοπλάστον, λήγουσαν εἰς ὀριστικὴν κατάληξιν.

[illegible]

Τὸ Διπλοπλάσιον λέγεται καὶ Ἐχάδην, ὡς ἀπὸ τὸ διπλάσιον ἐνὸς ὁμοίου χαρακτήρος, ὡς τοῦ νι, οὐ
τὸ διπλάσιον νη, ἢ καὶ ἀπὸ τὴν διπλασίαν δύναμιν καὶ ἐνέργειαν τοῦ Πελαστοῦ **Σ**, ἢ ἔχει πρὸς τὴν δύ-
ναμιν τῆς Πεταστῆς **Ϛ**, ὅταν ὑποτάσσεται τῇ Ἰσφ **Σ**, μᾶλλον δὲ τῇ Ὑπορροῇ **Ϛ**. Ἐπειδὴ ἡ Πε-
ταστὴ **Ϛ**, τὰ τούτου ἐπιταττόμενα, ἐφαλκίζει μὲ περισσότεράν ζωρότητα διὰ καὶ ὁ μουσικώτατος Βα-
σίλειος ὁ Ἱατροκυβισσοφρος, καλεῖ αὐτὰ, ἴσως, ἀπὸ τὸ «Πεταστὸν ἢ Πελαστὸν» διὰ τὴν μελωδικὴν θέσιν

ταύτην. (Ἰδὲ Πελαστὸν). Ὡς
ὅτι καὶ τὸ Πελαστὸν , ὡς νὰ κελάξει (πλησιάζει) πρὸς τὸ σχῆμα τοῦ Πελαστικοῦ διπλοῦ νι,
ν—να—η, καὶ πρὸς τὸ σχῆμα τῆς μεταστῆς , καὶ τ' ἀνάπαλιν ἡ ὅτι τὰ δύο νν, ἀντιθέτως θετά-
μενα κατὰ κορυφὴν ν, κελάζουσι (πλησιάζουσι) τὰ δύο μέλη τοῦ Πελαστικοῦ διπλοῦ νν. η, πρὸς τὸ
σχῆμα τοῦ ἐφαλιστικοῦ χι, χι, -χ-, ν, -η-, ἐπειδὴ γίνεται ἐκ τοῦ χ. (Ἰδὲ καὶ Ἠχάδην).

Δικλοπείλαστον. Ὁ ἐπιλαμβάνεται ἐν μέρει καὶ ὡς «Δικλοπείλαστον» ὄνομα ἐκίθιστον μελωδικῆς τραγ-
μῆς ὁριστικῆς καταλήξεως ἐμπεριέχεται καὶ τοῦτο εἰς τὸ κείμενον τοῦ Μεγάλου Ἰσίου τῆς Παππαδικῆς.
εἶσαι δὲ τοιαύτην μελωδικὴν θέαν

Του πα ρε ε ε ε ε ε ε ε ε ε ε

[illegible]

Διπλοσύνθετοι. (Ἰδιε Παρὰσύνθετον).

Δογματικόν. Τὰ κατὰ Σάββατον ἐσπίρας ψαλλόμενον Θεοτοκίον ἐκάστου ἐνορχήνου ἤχου. Ὡς τὸ Δογ-
ματικόν τοῦ Α'. ἤχου « Τὴν Παγχόσμιον ἔδεξαν ». Τὸ Δογματικόν τοῦ Β'. ἤχου « Παρῆλθεν ἡ σκυὰ τοῦ
νόμου ». Τοῦ τρίτου ἤχου « Πῶς μὴ θαυμάσωμεν τὸν Θεανδρικόν σου τόκον Πανσεβάσμιε; ». Τοῦ Δ'.
ἤχου « Ὁ διὰ σέ. Θεοπάτωρ Προφήτης Δαυὶδ. » κτλ. Τῶν Πλαγιῶν ἤχων. (Ἦδε Ὀκτώηχον). Λέγεται Δογ-
ματικόν, ἐπεὶδὴ ἡ ποίησις τοῦ Τροπαρίου ἐγενε ὀρισμένως κυρίως διὰ Δεξαστηκόν, διὸ καὶ προεφωνεῖται
τὸ « Δέξα. Πατρί, καὶ Πῶ, καὶ Ἄγιω Πνεύματι διὰ τὴν Θεολογικὴν ὑπόθεσιν τῆς Εἰσόδου, « Σοφία ὁρί- »

Σοφία δὲ, « Θεός », καὶ εἰς τὸ ὁποῖον (Τροπάριον) ἐμπεριέχεται ἡ περὶ τῆς Παρθένου καὶ Θεοτόκου ἀληθῆς καὶ καθαρᾶς ἐννοια, ἡνομένη μετὰ τὴν τῆς Θεολογίας τῆς Ἁγίας Τριάδος, τὴν ὁποίαν προαικόνισεν ἡ Ἁγία Γραφή τυπικῶς μετὰ τὴν μαρτυρίαν τῶν θεηγόρων προφητῶν. « Πύλη ἐκουράνης, Οὐρανὸς καὶ Ναὸς τῆς Θεότητος. Ὡς γὰρ ἡ βίατος οὐκ' ἐκίστο καταπλεγόμενη. Παρίστη ἡ Βασίλισσα ἐκ δεξιῶν σου. (Ἐξ' ὧλων δὲ τῶν δογματικῶν τῶν ὀκτῶ ἤχων, ἴδε τὸ Ε'. ε' Βν τῇ Ἐρυθρᾷ Θαλάσσῃ) ».

Δολιχούρος. Ἡ Δολιχούρος. Ἐξαιρετικῶς τις κανὼν τῆς μουσικῆς καὶ τῆς ποιητικῆς, ὁ ὁποῖος συμβαίνει νὰ γίνῃ σπανίως εἰς στίχον, ὅστις ἐπιδέχεται, ἐξ' ἀνάγκης, νὰ λάβῃ εἰς λέξιν κἀμμίαν συλλαβὴν περισσώτεραν. Ἡ ὁποία συλλαβὴ, ἢ μόνον παρεκτρέπει τὸν κανόνα τῆς Μελοποιίας, ἀλλὰ βιάζει, καὶ τὸν Μελοποιὸν διὰ νὰ παρεκτραπῇ τῆς μουσικῆς ὁρθογραφίας, καὶ ν' ἀλλάξῃ τὸν ρυθμὸν, τὴν σύνθεσιν τῆς μελωδικῆς γραμμῆς ἐπὶ τῆς περιττενούςας συλλαβῆς ἐκείνης. Ὡς ὁ Στίχος « Τῷ βοηθήσαντι Θεῷ ἐν Αἰγύπτῳ τῷ Μωσῇ, καὶ δι' αὐτοῦ τὸν Φαραῶ πανστρατιᾷ βοήσαντι. κτλ » Ἐνταῦθα εἰς τὴν λέξιν, πανστρατιᾷ, ὁ τελεικὸς φθόγγος (ἢ συλλαβὴ) α̃, περιττεῖται εἰς τὸν στίχον ὁ ὁποῖος περιττεύων φθόγγος καλὸν καὶ τὸν ρυθμὸν, καὶ τὴν ἀπαιτουμένην μελωδικὴν γραμμὴν τῆς Μουσικῆς θέσεώς τε καὶ συνθέσεως, διὰ τὸ μὴ εἶναι ἡ τετρασύλλαβος « Πανστρατιᾷ » πανστρατὶ τρισύλλαβος. Ἡ περιττεύουσα αὕτη συλλαβὴ τοῦ ποιητικοῦ μέτρου, βεβίως περιστᾷ καὶ ἓνα φθόγγον περισσώτερον καὶ εἰς τὸ μουσικὸν μέτρον, ὅπου, ἐν ᾧ ἡ κανονικὴ σύνθεσις τῆς μουσικῆς θέσεως, καὶ τῆς μελωδικῆς γραμμῆς θὰ σύγκριται ἀπὸ 8. φθόνους ἢ χαρακτῆρας, ἥτοι ἀπὸ δύο μουσικοὺς πόδας τετρασήμευς, καὶ ὅμως, ἀντὶ 8. περιστάνεται μετὰ φθόνους ἢ χαρακτῆρας 9. καὶ ὁ β'. πούς τῆς κανονικῆς γραμμῆς φαίνεται πάντι συγκαχυμένος. Ὡς

Ἐν ᾧ αὖ πόδες πρέπει νὰ εἶναι καὶ οἱ δύο κατὰ σιζυγίαν τετράσημοι ὀριστικῆς καταλήξεως· καὶ ὁ δευτέρος πόδας γίνεται πεντάσημος κατὰ περίερον ἀρίστου καταλήξεως· καὶ μεταβάλλεται ὁ πούς ἀπὸ τὸ εἰς ρυθμὸν, εἰς πόδα ἑμμετρον, ὅστις καριστᾷ τὴν παρεκτροπὴν, καὶ ποιεῖ τὴν ποίησιν φύσι Δολιχούρον. Εἰς τὰς νεότερας ἡμέρας τοῦ Ἱερολογίου καὶ Τριφύδιου ἐκδόσεως τῆς Βενετίας ἐδιερωθῆθη τοῦτο καὶ ἀντὶ Πανστρατιᾷ, φέρουσι τὸ « Πανστρατὶ βοήσαντι ».

Δόξα Πατρὶ. Τὸ πρὸς τιμὴν καὶ ἑπαινον ἀναφερόμενον διὰ τὴν Τρισυπόστατον καὶ ἀδιαίρετον Θεότητα καὶ προσφιλόμενον κείμενον « Δύξτ τῷ Πατρὶ, καὶ τῷ Γῶ, καὶ τῷ Ἁγίῳ Πνεύματι » εἰς τὴν στιχολογίαν τῆς β'. στάσεως τῶν τυπικῶν, πρὸς τὴν ἐπιφώνησιν τοῦ Θεολογικοτάτου Μαθήματος « Ὁ Μονογενὴς Υἱὸς καὶ Λόγος τοῦ Θεοῦ Ἀθάνατος ὑπάρχων ». 2) Τὸ στιχολογικῶς προσφιλόμενον κείμενον τοῦ δογματικοῦ τροπαρίου, τοῦ Ἑωθινοῦ, κτλ. εἰς καθὲν τελευταῖον ἢ προτελευταῖον στίχον Κανόνος, κτλ.

Δόξα σοι. Ἡ πρὸς τὴν συμπλήρωσιν τοῦ ἱεροῦ Εὐαγγελίου, καὶ χριστιανικῶς ἐκφωναυμένη εὐχαριστήριος φωνὴ « Δόξα σοι Κύριε! Δόξα σοι! ». 2) Ὕμνος Ἀγγελικὸς, εὐχαριστήριος Δοξολογία διὰ τὴν φιλόνητον συγκατάδοσιν τοῦ Θεανθρώπου, καὶ πρώτην παρουσίαν τοῦ Θεοῦ καὶ Σωτῆρος ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ· ὁμολογούμεν καὶ οἱ γηγενεῖς κατὰ μέλησιν ἐκείνων, ἀκαταπαύστως βοῶντες « Δόξα ἐν ὑψίστοις Θεῷ καὶ ἐπὶ Γῆς· εἰρήνη ἐν ἀνθρώποις εὐδοκία ». 3) Κλάδος τις δραστήριος τῆς Ἐκκλησιαστικῆς μουσικῆς οὗ τὸ μέλος περικυκλόμενον καὶ ἐπειταγωγικὸν μετὰ τὴν ἐνερμόνιον ἔξω φθορὰν τῷ ἱμνωθέντι, ἥτις καλεῖται Τουρκιστὶ « Νησαμπούρ ».

Δοξαστάριον. Βιβλίον τι μουσικόν, εἰς ὃ ἐμπεριέχονται ὅλα τὰ Δοξαστικά Ἰδιόμελα μέλη. 2) Δοξαστάριον, ὃ καλεῖται « Στιχηράριον Σύντομον ἢ Νέον » Πέτρου Λαμπαδαρίου τοῦ Πελοποννησίου. 3) Δοξαστάριον, ὃ καλεῖται « Στιχηράριον Ἀρχόν ἢ Παλαιόν » Ἰακώβου Πρωτοφάλτου.

Δοξολογία. Κλάδος τις σημαντικὸς τῆς Ἐκκλησιαστικῆς μουσικῆς. 2) Στιχολογία εὐχαριστηρίου Ἰαννου. 3) Ἡ διὰ τὴν εἰς ἡμᾶς εὐσπλαχνίαν τοῦ Ὑψίστου Θεοῦ ψαλλομένη Εὐχαριστήριος Ἀγγελικὴ Δοξολογία εἰς διαφόρους ἤχους. (Ἴδε Δόξα σοι).

Δοῦλοι Κύριου. Πολυέλεος (Ψαλμοῦ) Ἀρχαιότατος (Ψαλ. 134) Ψαλλόμενος κατὰ τὴν ἀκολουθείαν τοῦ ὁρθρου εἰς διαφόρους ἤχους. 2) Κλάδος τις σημαντικὸς τῆς Ἐκκλ. μουσ., μακροκυλῆς καὶ πολυστίχος Ψαλλόμενος εἰς διαφόρους ἤχους.

Δοχὰ καὶ Δοχή. Τὰ ἀργὰ ἢ Μεγάλα Προκείμενα τῶν Ἑσπερινῶν τῆς ἁγ. Ἑβδομάδος. Ἰδεὶ δὲ εὐλογία.

Δροσοδότου πρὸς τὴν κάμινον εὐργάσαντο. Στίχος ἑμμετρος μακροσκελής. 2) Εἰρηὸς συνεισθημένος Ζ. φῶς; Δ. β'. ἤκου, ἐκ τῶν Ἀναστασίμων Καταβασίων τῆς Κυριακῆς τοῦ Τελώνου καὶ Φαρισαίου. 3)

— — — — — Δ — — — — —
 θα λον μεν την κα με νον ηρ γα πα το Α Αγ γε λος τοις ο σι ους και σε Β κτλ.
 (Ιδὲ Εἰρημολ. Καταβαν.).

τούτου τοῦ Ἑρμῆος, οἷον ἦχος λ β'. Θ βου

Τον δαυ τη λε μα γος πε κυ με νος

τῇ κ' περὶ ὅρας ποικίαι οὐ μεν γινέουσι τις τοι εὐλογος ἐγὼ δ' ἐπὶ

וְהָיָה כִּי יֵרָאֶה הַבְּנֵי יִשְׂרָאֵל אֶת-עֲמֹנִית וְאֶת-מוֹאָבִית
וְאֶת-בְּנֵי מִדְיָן וְאֶת-בְּנֵי עֻזִּים וְאֶת-בְּנֵי קֵנִיזִים

Δύσιμος καὶ ἑρμῆς. Ὁ δευτέρως Κανὼν ἀναδίδεται Δευτερευτικῆς καὶ Θεομητερικῆς Ἑορτῆς, ἢ ἄλλης Μεγάλης Ἑορτῆς, ἢ τῆς καθημερινῆς Ἀκολουθίας. 2) Κανὼν, ὁποῖος ἔχει εἰς τὴν αὐτὴν ψῆφον τοῦ ὧς κατὰ πρόλογον Ἑρμῆος, αἱ ὁποῖαι ὑπάγονται εἰς μίαν καὶ τὴν αὐτὴν ψῆφον. Ἐξ ὧν, τοῦ μὲν Α'. Κανόνος ψάλλεται ὅλος ὁ Ἑρμῆς ὡς εἰς πρόλογον, ὅστις εἶναι εἰς τὰς γραμμὰς τοῦ τῷ δηλοτικῷ εἰσαγωγικῷ εἰς τοῦ δὲ Β'. Κανόνος, ὁ Ἑρμῆς ἀναφέρεται ἐπὶ κεφαλῆς, μόνον ὁρισμὸς κατὰ πρόλογον. 3) Δύσιμος, ἢ ἀνάγνωσις τῆς Ἀκροστιχίδος τῆς καθημερινῆς λυτῆς Ἀκολουθίας, ἥτις ἔχει δύο κανόνας ἀντιοίους ὧν ὁ Ἑρμῆς ἀναφέρεται ἐπὶ κεφαλῆς αὐτῶν κατὰ ὁρισμόν, μόνον ὁ πρόλογος εἰς δὲ τὸ τέλος ἐκαστῆς ψῆφς ἀναφέρεται ὁ στίχος τοῦ Ἑρμού ὁλόκληρος, μετὰ δηλοτικὸν σημεῖον τῶν εἰσαγωγικῶν. ε

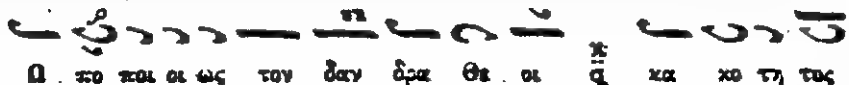

Αναβαίτω το πνεῦμα σου Χριστέ. Σέλιος ἡμετέρος μικροσκελής. 2) Εὐμενὲς συνεισδυμένος Γ. ὁ

λ. Α'. ἤχου, ἐκ τῶν Καταβασίων τῆς Ἀναλήψεως. 3) Εἰρμολογικός πρόλογος Γ'. ὡδὲς λ. Α'. ἤχου.

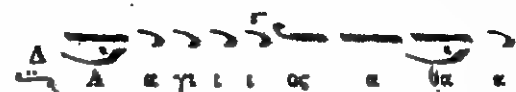
Γένος διατονικοῦ. λ. q Δυ να με ι του σταν ρου σου Χρι στε q στε ρε ω

 σον μου την ου α νοι αν q κτλ. Ἰδὲ Εἰρμολόγ. Καταβασίων).

Σημ. Καὶ ὁ ποιητὴς τούτου τοῦ Εἰρμού φαίνεται νὰ ἔλαβε τὰ ποιητικὰ μέτρα αὐτοῦ ἀπὸ τὸ στοιχεῖον Π. τῆς Ὀδυσσεύς «Ὡ πόκει, ὡς τὸν δ' ἄνδρα θεοὶ κηρότης ἔλυσαν». (Ἰδὲ στίχον 364). διότι πολὺ καλὰ τονίζονται οἱ ἐκείσε δύο στίχοι τοῦ Ὁμήρου, καὶ ἐνόνονται μετὰ μουσικὰ μέτρα τούτου τοῦ

Εἰρμού. οἶον ἤχος λ. Α'. Π πο και οι ως τον δαν δρα θε οι q κα κο τη τας
 ε λυ σαν η μα τα q μεν σκο ποι ι ζον επ α κρι ας η νε μο εσ σας
 αι εν ε πασ συ τε ροι

Δύναμις. Προστυμασία τις τῆς προσηγήσεως τοῦ Ἀποστόλου ἀργοῦ ἄσματος, καὶ ἡ ἐκτενὴς ἐκφώνησις αὐτοῦ «Δύναμις: Ἅγιος ὁ Θεὸς κτλ.» καὶ τὰ ἄλλα προσφωνήματα τῶν Δεσποτικῶν ἑορτῶν τοῦθ' ὅπερ

γίνεται ἐκ τοῦ συνεσταλμένου εἰς μέλος ἐκτενόμενον· οἶον. Δ α γι ι ι ος α θα κ

 να τας ε λε ε η σο ο ον η μα ας Δι Δυ να
 α α μιν α α α α α γι ι ι ι ο ο ο ο ος ο ο
 ο ο ο ο Θε ε ε τ ο ο ο ο ος κτλ.— Ὅτι ὁ ἤχος τοῦ στίχου δεύ-

τερος, καὶ ἐπ' ἀμφοτέρων (Ἅγιος ὁ Θεός) ἡ αὐτὴ δύναμις ἐστὶ, καὶ ἐκ τοῦ συνεσταλμένου τοῦ Α'. γίνε-
ται κατὰ δύναμιν τὸ δεύτερον δύναμις ἐκτενόμενον, ὡς μακρὸν, βραχὺ, δασύ, φιλὸν, ἐκλεῶν, σύνθετον,
ἐπιτακτικόν, ὑποτακτικόν, κτλ. 2) Ἡ κατὰ παραχορδὴν γινομένη μετὰθεσις φθορᾶς εἰς ἄσχετον φθόγγον,
πρὸς αὐξήσιν τοῦ φυσικοῦ τόνου, ἥτις λέγεται «Δύναμις τονική». 3) Ἡ ἀσθενεστέρα δύναμις τῶν βα-
ρέων, ἥτις προέρχεται ἀπὸ τὸ πάχος τῆς χαλαροτεντομένης χορδῆς, καὶ ἀπὸ τὸ μῆκος τῆς διαστάσεως
αὐτῆς, ὅταν τινάζεται ἀργότερον. 4) Ἡ ἰσχυροτέρα δύναμις τῶν ὀξείων τόνων, ἥτις προξενεῖται ἀπὸ τὸ
πᾶχος τῆς σπινερεντομένης χορδῆς, καὶ ἀπὸ τὸ μῆκος τῆς διαστάσεως αὐτῆς, ὅταν τινάζεται ταχύτερον·
ἐξ ὧν καὶ παράγονται αἱ κατὰ ἀριθμητικὴν καὶ ἀρμονικὴν ἀναλογίαν Συμφωνίαι τῶν Τόνων «Δύναμις
ὅς ἐστι τάξις φθόγγου ἐν συστήματι, δι' ἧς γνωρίζομεν τῶν φθόγγων ἑαστον». Εὐκλείδης.

Δύναμις τοῦ Ὑψίστου, ἐπισκόπαι· τότε. Μάθημά τι τοῦ Οἰκουμενικοῦ, ποίημα τῶν παλαιωτέρων, εὖ
ὁ ποιητὴς Λαμπάδαριος τῆς Ἁγίας Σοφίας Ἰωάννης ὁ Κλαδάς ὅπερ ἐξηγήθη εἰς μὲν τὸ παλαιόν, παρὰ
Πάτρου Λαμπάδαριου τοῦ Πελοποννησίου. Εἰς δὲ τὴν νέαν μέθοδον, παρὰ τῶν Διδασκάλων Γρηγορίου Πρω-
τοφάλτου, καὶ Χούρμουζιου Χαρτοφύλακος. Ὁ οἶκος οὗτος ἐποιήθη καὶ παρὰ Μελετίου Σιναΐτου τοῦ
Κρητός, εἰς ἤχον Α'. κατὰ τὸ εἶδος τοῦ Μαθηματαρίου. Ἀμφότερα δὲ εἰσὶν ἐξηγημένα παρὰ τῶν αὐτῶν
Διδασκάλων, ἅτινα σώζονται εἰς τὰ ἅπαντα τῆς Μουσικῆς, αὐτὸ μέλος γνήσιον καὶ πρωτότυπον (Ἰδὲ Ὁ
Πανόμνγητ Μήτηρ).

Δῶριος. Ὁ κατὰ τὸ ἦθος Ἀξιοματικός καὶ Ἠγεμονικός Πρῶτος ἤχος. 2) Ὁ Μεγαλοπρεπέστατος

καὶ ἀρχαιώτατος Νόμος, καὶ πρώτιστος πάντων τῶν Ἀρμονιῶν ἢ ἤχων Δωρίος ἤχος. α' Ἀρμονίαν καλλίστην ἡμεροσμένος. Δωρίστι, ἀλλ' οὐκ Ἰαστί, εἶομαι δὲ οὐδὲ Φρυγιστὶ, οὐδὲ Λυδιστὶ, ἀλλ' ἥπερ μόνῃ Ἑλληνικῇ ἐστὶν Ἀρμονία. κτλ. » Ἀριστ. Σομῆντλ.

E.

Ε. ε, Ἐφελόν, τὸ πέμπτον στοιχεῖον τοῦ Ἑλληνικοῦ ἀλφαβήτου. 2) Ἡ δευτέρα φωνὴ τῶν ἐπὶ τὰ φωνηέντων τῆς Ἑλλ. γλώσσης. 3) Ἡ δευτέρα προσφωδιακὴ φωνὴ τῆς ἀρχαίας Ἑλλ. μουσ. 4) Τὸ συμπλεκόμενον μετὰ τοῦ συμφώνου Τ, καὶ ἀποτελοῦν τὸν μονοσύλλαβον φθόγγον Τε, ἐπὶ τῶν κοινῶν Τετραχόρδων καὶ τῆς παραλλαγῆς τῶν Ἀρχαίων. 5) Τὸ συμπλεκόμενον μετὰ τοῦ συμφώνου Ν, καὶ ἀποτελοῦν τὸν μονοσύλλαβον φθόγγον Νε, ἐπὶ τῆς διακυσῶν τῆς ἀρχαίας παραλλαγῆς τῆς μεθόδου τοῦ Ἀγ. Ἀμβροσίου Μεδιολάνων. 6) Τὸ συμπλεκόμενον μετὰ τοῦ συμφώνου Κ, καὶ ἀποτελοῦν τὸν μονοσύλλαβον φθόγγον Κε, ἐπὶ τοῦ Τροχοῦ καὶ τῆς διὰ πασῶν τῆς παραλλαγῆς τῆς νέας μεθόδου. 7) Φωνῆεν, ὅπερ ἐνεκρίθη πρῶτος φθόγγος ἀπὸ τοῦς Ἀρχαίους εἰς τὴν ἀνέκθετον Μουσικὴν, αὗ τὴ συμπλοκὴ μετὰ τοῦ συμφώνου Τ, Ν, Κ, ἔγινε θεμέλιον καὶ ἀρχὴ τῶν φθόγγων τῆς Μουσικῆς. Καὶ εἰς μὲν τὴν παραλλαγὴν τῶν κοινῶν Τετραχόρδων τῆς Μουσ. τῶν Ἀρχαίων, πρῶτος φθόγγος διὰ τοῦ Ε, εἶναι ὁ Τε. Εἰς δὲ τὴν ἀρχαίαν παραλλαγὴν τῆς Ἑκκλ. Μουσ. τῆς διὰ πασῶν τῆς μεθόδου τοῦ Ἀ. Ἀμβροσίου Μεδιολάνων, πρῶτος φθόγγος διὰ τοῦ Ε, εἶναι ὁ Νε. Εἰς δὲ τὴν παραλλαγὴν τοῦ ἀρχαιωτάτου Τροχοῦ, τοῦ Πενταχόρδου συστήματος, ἐπὶ τῆς βάσεως τοῦ Δωρίου ἢ Α'. ἤχου, εἰς τὴν ἐξήγησιν τῆς νέας μεθόδου τῆς Ἑκκλ. Μουσ. εἶναι ὁ Κε. α' Τοῦ δὲ πρώτου συστήματος ὅπερ ἐστὶ Τετραχόρδον, ὁ μὲν πρῶτος διὰ τοῦ Ε προῆκτα φθόγγος, κτλ. » (Μανουὴλ ὁ Βρυέντιος).

Ε, ε. Ὡς ἀριθμητικὸν σημεῖον, ἀντὶ τοῦ πέντε, Πέμπτος, τὸ δηλοῦν τὸ ὑπερβατὲν μέτρον τῶν ὑπερβασιμῶν χαρακτήρων τῆς ποσότητος τῆς Τέλεις μὲν, ἀριστερόθεν τοῦ σώματος , τῆς χαμηλῆς δὲ, συνθέτως . 2) Ὡς τακτικόν, ἤχος Ε'. ὡδὴ Ε'. κτλ. 3) Ἡ μετὰ τὸ ἴσον τοῦ προσλαμβανόμενου Πέμπτη μαρτυρικὴ βᾶσις τοῦ μονοσύλλαβου φθόγγου Νε, τῆς μεθόδου τοῦ Ἀ. Ἀμβροσίου Μεδιολάνων.

Ε. Μεγάλον καὶ ἀπλοῦν, σημεῖον, ὑπῆρχε ποσότητος ἐπὶ τοῦ φθόγγου τῆς Τρίτης Διεξευγμένων τῆς ἀρχαίας Ἑλλ. Μουσ., τὸ ἀπλοῦν τοῦ σημείου δηλοῖ τὴν ἐπὶ τὴν βαρύτητα καταμέτρησιν τοῦ φθόγγου αὐτοῦ, ὃ συνεπιγράφετο μετὰ τοῦ ἀνεστραμμένου πῖ , οὕτως Ε, ἢ οὕτως ΕΙΙ. Ἐτίθετο δὲ τοῦτο τὸ ἀπλοῦ ἔφελόν ἀνωθεν τῆς συλλαβῆς ἢ λέξεως ὡς σημεῖον ποσότητος, ὅπερ ἐθεώρουν οἱ Ἀρχαῖοι Ἑλλ. Μουσ. καὶ ὡς σημεῖον ἄρσεως. Ὁ δὲ Μουσικὸς αὐτοῦ τονισμὸς ὑπάγεται κυρίως εἰς τὸ Τετραχόρδον τῶν Διεξευγμένων. Καὶ εἰ μὲν τὸ σημεῖον ἢ ἀστικτὸν Ε, ὁ φθόγγος αὐτοῦ ἐλογίζετο κενὸς βραχύς, ἄρσεως βραχείας, ὡς · εἰ δὲ ἰσηγμένον Ε', ὁ φθόγγος αὐτοῦ ἐλογίζετο κενὸς μακρὸς, ἄρσεως μακρᾶς διστίμου, ὡς . (Ἴδε τὸ περὶ Εἰσαγωγῆς τέχνης Μουσικῆς, Ἀνώνυμον Σύγγραμμα τύπ. Βασιλ. χειροῦ τοῦ Γέροντος. Σελ. 78. καὶ 89).

Ε'. Μεγάλον καὶ ὀξύτονον, σημεῖον ὑπῆρχε ποσότητος ἐπὶ τοῦ φθόγγου τῆς Τρίτης Διεξευγμένων τῆς

ἀρχαίας Ἑλλ. Μουσ. ἡ ἐπὶ τοῦ σημείου ὀξεῖα δηλοῖ τὴν ἐπὶ τὴν ὀξύτητα καταμέτρησιν τοῦ φθόγου αὐτοῦ Ε'.

ὁ δὲ Μουσικὸς αὐτοῦ τονισμὸς ὑπάγεται κυρίως εἰς τὸ Τετράχορδον τῶν Διζευγμένων (ὡς καὶ τὸ ἀπλοῦν Ε), Τροχαϊκῶς καταμετρούμενον ἐπὶ τὴν ὀξύτητα· οὗ ἡ καταμέτρησις γίνεται ἀπὸ τὴν χορδὴν τῆς Μίσης. (Ἴδε τὸ περὶ Εἰσαγωγῆς τέχνης Μουσικῆς Βακχείου τοῦ Γέροντος. σελ. 7).

ΕΒΟΗΣΑ ἐν ὅλῃ καρδίᾳ μου. Στίχος ἑμμετρος μικροσκελῆς. 2) Εἰρμὸς συνειθισμένος ζ'. φῶδης λ β'. ἤχου, ἐκ τῶν Καταβασίων τῆς Ἀποκρέφ Κυριακῆς. 3) Εἰρμολογικὸς πρόλογος ζ'. φῶδης λ β'. ἤχου.

Γένος Χρωματικῶ. λ βον Ε βο η σα εν ο λη καρ δι α μου προ ος τον

 οι κτηρ μο να θε ον κτλ. (Ἴδε Εἰρμολόγ. Καταβασίων).

Σημ. Φαίνεται ὅτι, ὁ Πατὴρ ἡμῶν Ἀ. Ἀνδρέας ὁ Κρήτης ἔλαβε τὰ ποιητικὰ μέτρα τούτου τοῦ Εἰρμοῦ ἀπὸ τὸ στοιχεῖον Α. τῆς Ἰλ. α' Ἀτρείδῃ, σὺ δὲ παῦα τεὸν μένος, ἀντάρ ἔγωγε » (Ἴδε στίχον 282) οἷοτι κάλιστα τονίζονται οἱ ἐκεῖσε τρεῖς στίχοι τοῦ Ὁμήρου, καὶ ἐνόνονται μετὰ μουσικὰ μέτρα τούτου

τοῦ Εἰρμοῦ· οἷον· ἤχος λ β'. βον Α τρει δη συ δε παυ ε τε ον με νος α κυ

 ταρ ε γω γε λυσ σον Α χι λη ι με θε μεν χα λον ος με γα πα α σιν

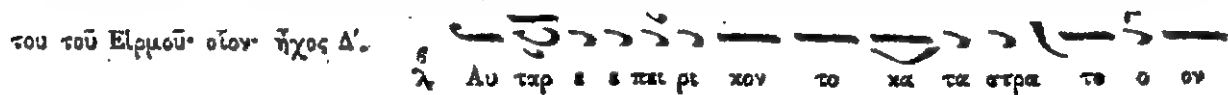
 ερ κος Α χαι οι σιν πε λε ται πο λε μοι ο ο κα και ο

ΕΒΟΗΣΑΝ ἐν εὐφροσύνῃ. Στίχος ἑμμετρος μικροσκελῆς. 2) Εἰρμὸς συνειθισμένος ζ'. φῶδης Δ'. ἤχου, ἐκ τῶν Καταβασίων τῶν Βαίων. 3) Εἰρμολογικὸς πρόλογος ζ'. φῶδης Δ'. ἤχου. Γένος διατονικοῦ.

 λ Β βο η η σαν εν ευ φρο συ νη δι και αι ω ων τα πνευ μα τα λ νυν τω κο ο

 ο ο ο σμω π κτλ. (Ἴδε Εἰρμολόγ. Καταβασίων).

Σημ. Φαίνεται ὅτι, ὁ Πατὴρ ἡμῶν Κοσμάς ὁ Μελεβδὸς ἔλαβε τὰ ποιητικὰ μέτρα τούτου τοῦ Εἰρμοῦ ἀπὸ τὸ στοιχεῖον Α. τῆς Ἰλ. α' Αὐτὰρ ἐπεὶ ῥ' ἔκοντο κατὰ στρατὸν εὐρὺν Ἀχαιῶν ». (Ἴδε στίχον 484) οἷοτι πολὺ καλὰ τονίζονται οἱ ἐκεῖσε τρεῖς στίχοι τοῦ Ὁμήρου, καὶ ἐνόνονται μετὰ μουσικὰ μέτρα τοῦ

του τοῦ Εἰρμοῦ· οἷον· ἤχος Δ'. λ Αυ ταρ ε ε πει ρι κον το κα τα στρα τε ο ον

 ε ευ ρυν Α χαι ων λ νη α με ε ε εν οι γε με λαι ναν επ η πει

 ροι οι ο ε ρυσ σαν λ υ ψου ε πει ι φα μα θεις υ πο δορ μα τα μα κρα

 τα νυσ σαν

ΕΒΟΗΣΕ προτυπῶν τὴν Τετρὰν τὴν τριήμερον. Στίχος ἑμμετρος μικροσκελῆς. 2) Εἰρμὸς συνειθισμένος ζ'. φῶδης Δ'. ἤχου, ἐκ τῶν Καταβασίων τοῦ Εὐαγγελισμοῦ. 3) Εἰρμολογικὸς πρόλογος ζ'. φῶδης Δ'.

Γένος διατονικοῦ. λ Ε βο η η σε ε προ τυ πων την τα φη η ην

τη ην τρι η με ρον λ ο προ φη η η της π κτλ. (Ἰδὲ Εἰρμολ. Καταβασ.)

Σημ. Φαίνεται ὅτι ὁ πατὴρ ἡμῶν Κοσμάς ὁ Μελωδὸς ἔλαβε τὰ ποιητικὰ μέτρα καὶ τούτου τοῦ Εἰρμου ἀπὸ τὸ στοιχείον Α. τῆς Ἰλ. « Αὐτὰρ ἐπεὶ πόσιος καὶ ἐδητύος ἐξ ἔρον ἔντο » (Ἰδὲ στίχον 469) διότι πολὺ καλὰ τονίζονται οἱ ἐκεῖσε τρεῖς στίχοι τοῦ Ὁμήρου, καὶ ἐνόνονται μὲ τὰ μουσικὰ μέτρα

τούτου τοῦ Εἰρμου· οἶον· ἤχος Δ'.

λ Αὐ τὰρ ε ε πει ει πο σι ος και ε ὀη η η

τυ υ ος ε ξε ρον λ εν το Κου ου ου ρι μεν κρη τη ρας ε πε ὅτε ε

ε ψα αν το πο τοι ο λ γνω μη σαν δα ρα πα α σιν Α ε παρ

ξα α με νοι οι δε πα εσ σιν

ΕΒΟΗΣΕ ΣΟΙ, ἰδὼν ὁ Πρέσβυς. Στίχος ἑμμετρος μικροσκελής. 2) Εἰρμὸς συνειθισμένος ζ'. ᾠδῆς Γ'. ἤχου, ἐκ τῶν Καταβασίων τῆς Ὑπαπαντῆς. 3) Εἰρμολογικὸς πρόλ. ζ'. ᾠδῆς Γ'. ἤχου. Γένος ἐναρμονίου·

λ Ε βο η σε ε ε σοι π ι ὄων ο Πρε ε ε σβυς π τοις ο φβαλ μοι οis το

σω τη ρι ι εν π κτλ. (Ἰδὲ Εἰρμολόγ. Καταβασίων).

Σημ. Φαίνεται ὅτι ὁ Πατὴρ ἡμῶν Κοσμάς ὁ Μελωδὸς ἔλαβε τὰ ποιητικὰ μέτρα τούτου τοῦ Εἰρμου ἀπὸ τὸ στοιχείον Α. τῆς Ἰλ. Αὐτὰρ ὁ σὺλα πῶμα φερέτρης· ἐκ δ' ἔλετ' Ἴον » (Ἰδὲ στίχον 140) διότι πολὺ καλὰ τονίζονται οἱ ἐκεῖσε δύο στοίχοι τοῦ Ὁμήρου, καὶ ἐνόνονται μετὰ μουσικὰ μέτρα τούτου τοῦ

Εἰρμου· οἶον· ἤχος Γ'.

λ Αὐ τὰρ ο συ υ υ λα π πω μα φα ρε ε ε τρης π εκ

δε λε τι ι ι ον α βλη η τα π πτε ρο εν τα με λαι π νε ων τρι ο

ου υ υ να ων

ΕΓΚΥΚΛΙΟΣ. Ἡ διδασκαλεία τῶν μαθημάτων τῆς Ἑλληνικῆς παιδείας, εἰς τῶν ὁσίων τὴν σειράν ἐμπεριέχεται καὶ ἡ διδασκαλεία τῆς Μουσικῆς, ἥτις παρὰ τῶν Ἀρχαίων ἐκαλεῖτο « Ὡδική ». Περί τῆς ὁποιᾶς, μεγάλως ἐπιμελοῦντο οἱ πρόγονοι ἡμῶν Ἀρχαῖοι Ἕλληνες (Ἰδὲ Ὡδική). 2) Ἡ διδασκαλεία τῶν μαθημάτων τῆς ἐγκυκλίου σειρᾶς τῆς Μουσικῆς, ἥς τὸ ἀντικείμενον εἶναι Α'. τὸ Σύντομον Στιγχεράριον. Β'. τὸ Εἰρμολόγιον ἐν γένει, μετὰ τῶν εἰς αὐτὸ ὑπαγόντων μικτῶν καὶ ἀναμικτῶν ἐκτάκτων μαθημάτων. Γ'. τὸ ἄργον Στιγχεράριον. Δ'. τὸ Οἰκιματάριον. Ε'. τὸ Κρατηματάριον. ζ'. ἡ Παππαδική καὶ Ζ'. τὸ δευτὸν Μᾶθημα τῶν Ἀναγραμματισμῶν, τὸ Μαθηματάριον.

ΕΓΧΕΙΡΙΔΙΟΝ. Πρόχειρόν τι μουσικὸν βιβλίον, ὅπερ ἐμμελῶς περιληπτικῶς τὸ πρακτικὸν καὶ θεωρητικὸν μέρος τῆς Μουσικῆς. (Ἰδὲ Θεωρητικόν).

ΕΛΟΚΑΣ σημειώσιν. Στίχος ἑμμετρος μακροσκελής. 2) Στιγχερὸν Προσόμοιον ἐκ τῶν Κλάδων τοῦ Α'. ἤχου. 3) Εἰρμολογικὸς πρόλογος Δ'. ἤχου. Γένος διατονικοῦ. 4) Κλάδος σημαντικὸς τῆς Ἑκκλησιαστικῆς Μουσικῆς, ὃς καλεῖται « Προσόμοιον ». ἤχος Δ'.

λ Ε δω κας ε η η μαι ω σιν τοis φο

ἡγερέριον τὸ κατ' ἄργον, καὶ Δ'. Τὸ Παππαδικὸν εἶδος. 4) Τὰ εἶδη τῆς φαλμοῦρας, ἅτινα ὑπάρχοντες εἰς τὰ Ἑκκλ. μέλη εἶναι οὗτοι. Ἀνοιξαντάρια ἢ Τρικλῦκοι Ὕμνοι. Κεκραγάρια, Δοξαντάρια, ἢ Δοξαστάρια Σπηχερά, Δοχαὶ ἢ Προκείμενα Μεγάλα, Τροπάρια, Ἀπολυτρία, Ἀναστάσιμα, Καθίσματα, Τραποαὶ, Ἀντίφωνα, Πολυέλεοι, Πασαπνοάρια, Κυνόνες, Καταδασαί, Ἐξαποστειλάρια, Δίνοι, Προσόμοια, Ἰδιόματα, Ἐοθινά, Δοξολογίαι, Ἀσματικά, Μαθήματα, Τυπικά, Μακαρισμοὶ, Εἰσοδικά, Τρισάγια, Ἀλληλουάρια, Χερουδικά, Κοινωνικά, Καλοφωνικοὶ Εἱρμοὶ, Κρατήματα, κτλ. (Ἰδὲ Μικτὰ, καὶ Ἀνάμικτα). 5) Τὰ εἶδη τῶν Ἑκκ. μελῶν, τὸ Σύντομον ἢ Νέον Σπηχεράριον, τὸ Εἰρμολόγιον, τὸ Ἄργον ἢ Παλαιὸν Σπηχεράριον, καὶ τὸ Παππαδικόν. 6) Τὸ εἶδος τῆς Περραχορδῆς, ὡς ἐκ τῆς μεταθέσεως τόνου καὶ φθορᾶς, ὃ λέγεται καὶ δύναμις τόνικῆ. 7) Τὸ εἶδος τῆς Μονοτονίας, ἥτις γίνεται κατὰ σύνθεσιν τῶν ὁμοειδῶ ἀπλῶν χαρακτῆρων, καὶ ἀπὸ πυρρίχιους ἢ προκαλευσματικοὺς βραχεῖς φθόγγους. 8) Τὸ εἶδος τῶν πεποικιλμένων μελῶν, ὡς ἐκ τῆς ἐπεισγωγῆς ἑνὸς φθορᾶς εἰς τὸ αὐτὸ μέλος. 9) Τὸ εἶδος τοῦ Ἀναγραμματισμοῦ, ὡς ἀπὸ τοῦ Σχημα προθύστερον. 10) Καὶ τὸ εἶδος τῆς παραδόσεως τῶν ἀντικειμένων τῆς ἐγκυκλίου σειράς τῆς Μουσικῆς. (Ἰδὲ Ἐγκύκλιος).

ΕΙΚΟΝΙ λατρεύειν μουσικῆς συμφωνίας· στίχος ἑμμετρος μακροσκελῆς. 2) Εἰρμός συνειθισμένος Ζ'. φθῆς Α'. ἤχου, ἐκ τῶν Καταδασιῶν τῆς τοῦ Ἀποστόλου Θωμᾶ Κυριακῆς. 3) Εἰρμολογικὸς πρόλογος Ζ'. φθῆς Α'. ἤχου. Γένος διατονικοῦ.

π $\frac{1}{q}$ Εἰ κο νι λα τρευ αν με σι κης συμ φω ν ι ας $\frac{A}{c}$
κτλ. (Ἰδὲ Εἰρμολόγ. Καταδασιῶν).

Σημ. Ὁ ποιητὴς τοῦ μακροσκελοῦς τούτου Εἱρμοῦ φαίνεται ὅτι ἔλαβε τὰ ποιητικὰ αὐτοῦ μέτρα ἀπὸ τοῦ στοιχείου Ε' τῆς Ὀδῆς. «Ὡς ἄρα φωνήσας» ἠγήσατο διὰ θεῶν». (Στ'χ. 192). Διότι πολὺ καλὰ τὸνίζονται αἱ ἐκείσε ἐξ στίχοι τοῦ Ὁμήρου, καὶ ἐνόνονται μετὰ μουσικὰ μέτρα τούτου τοῦ Εἱρμοῦ.

οἶον· ἤχος Α'. π $\frac{1}{q}$ Ὡς α ρα φω νη ησ ας η γη σα το δε ι α $\frac{A}{c}$ θε α
ων καρ πα λε μος $\frac{A}{c}$ ο δε πει τα με τι εχ νι α δαι νε $\frac{A}{c}$ θε οι ο
ι ξον δε σπει ος $\frac{A}{c}$ γλα φυ ρον θε ος α δε και α νηρ και ρο μεν ε εν θα $\frac{A}{c}$
κx θε ζετ ε ε πι θρο νου εν θεν α νε στη $\frac{1}{q}$ Ερ μει α ας νυμ φη δε τι $\frac{A}{c}$ θει πε
ρα· πα σαν ε δω δην ε σθαιν και πι νειν οι α βρο τοι αν δρες ε δου σιν

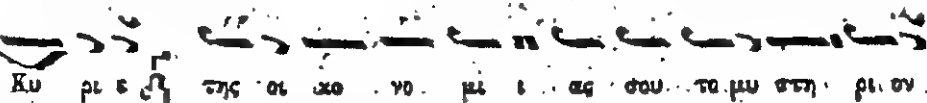
ΕΙΚΟΝΟΣ Χρυσῆς· στίχος ἑμμετρος μακροσκελῆς. 2) Εἰρμός συνειθισμένος Ζ'. φθῆς β'. ἤχου. 3)

Εἰρμολογικὸς Πρόλογος Ζ'. φθῆς β'. ἤχου. Γένος χρωματικοῦ. $\frac{1}{q}$ Πα $\frac{A}{c}$
Εἰ κο νος χρυ σης $\frac{A}{c}$

π εν παι δι ω δε η ρα λα τρευ ο με νη $\frac{1}{q}$ κτλ. (Ἰδὲ Εἰρμολόγ. Καταδασιῶν).

Σημ. Ὁ ποιητὴς καὶ τούτου τοῦ Εἱρμοῦ, φαίνεται ὅτι ἔλαβε τὰ ποιητικὰ αὐτοῦ μέτρα ἀπὸ τοῦ στοιχείου Ψ' τῆς Ὀδῆς. «Ἡ μάλα δὴ τις ἔφημε πολυμνήστην βασιλειαν». (Στ'χ. 149). Διότι πολὺ καλὰ τὸνίζονται αἱ ἐκείσε πρὸς στίχοι τοῦ Ὁμήρου, καὶ ἐνόνονται μετὰ μουσικὰ μέτρα τούτου τοῦ

Εἱρμοῦ· οἶον· ἤχος $\frac{1}{q}$ Πα $\frac{A}{c}$
Η μα λα δε τις $\frac{A}{c}$ ε γη με κο λυ ο μνη σην

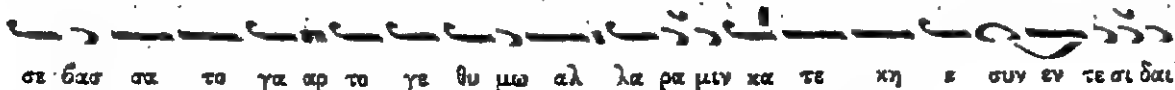

Κυ ρι ε της οι κο νο μι ε ασ σου τα μυ στη ρι ον κτλ. (Ἰδε Εἰρμ. Κατ.)

Σημ. Φαίνεται ὅτι ὁ Πατὴρ ἡμῶν Ἀ. Θεοφάνης ὁ Γραπτὸς, ἔλαβε τὰ ποιητικὰ μέτρα τούτου τοῦ Εἰρμού ἀπὸ τὸ στοιχεῖον Ζ. τῆς Ἰλιάδ. «Οὐ δέ μιν ἐξανάριξε σεδάσασατο γὰρ τότε θυμῷ». (στίχ. 417), διότι πολὺ καλὰ τονίζονται οἱ ἐκεῖσε οὗο (χέτι πρὸς) στίχοι τοῦ Ὁμήρου, καὶ ἐνόνονται μὲ τὰ μουσικὰ

Ου δε μρ γν ε ξε νε ρι ξε ρι

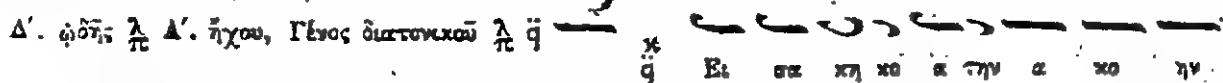

σε βασ σα το γα αρ το γε θυ μω αλ λα ρα μιν κα τε κη ε συν εν τε σι δαι

δα λε α σιν η δε πι σημ ε χεν

ΕΙΣΑΚΗΚΟΑ τὴν ἀκρὴν τῆς δυναστείας τοῦ Σταυροῦ σου. Στίχος ἑμμετρος μικροσκαλῆς. 2) Εἰρμός συνεπισημένος Δ'. ᾠδῆς λ. Δ'. ἤχου, ἐκ τῶν Καταβασίων τῆς Ἀναλήψεως. 3) Εἰρμελογικὸς πρόλογος

Δ'. ᾠδῆς λ. Δ'. ἤχου, Γένος διατονικῷ λ. q

Ει σα κη κα α την α κο ην

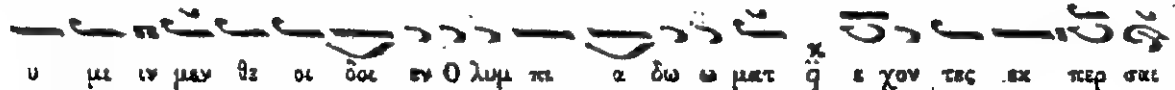
της δυ να σπι ας του σταυ ρου ου σου η η κτλ. (Ἰδε Εἰρμολόγ. Καταβασίων)

Σημ. Φαίνεται ὅτι ὁ πατὴρ ἡμῶν Ἰωάννης ὁ Δαμασκηνός, ἔλαβε τὰ ποιητικὰ μέτρα τούτου τοῦ Εἰρμού ἀπὸ τὸ στοιχεῖον Α'. τῆς Ἰλ. «Ἀτρεΐδῃσι, καὶ ἄλλοις εὐκνήμιδις Ἀχαιοί». (στίχον 17). διότι πολὺ καλὰ τονίζονται οἱ ἐκεῖσε τρεῖς στίχοι τοῦ Ὁμήρου, καὶ ἐνόνονται μὲ τὰ μουσικὰ μέτρα τούτου τοῦ

Εἰρμού, οἷον ἤχος λ. Δ'.

Α τρει δαι τε και αλ λαι ε υ κνη μι δεσ Α χαι ε

υ μι εν μαν θε οι δαι εν Ο λυμ πι α δω ω ματ ε χον τας εκ περ σαι

πρι α μοι ε πο λιν εν δαι καδ ε κα σθαι

ΕΙΣ μνημόσυνον αἰώνιον. Τῆμος Κοινωνικὸς φαλλόμενος εἰς μνήμην μαρτύρων. 2) Κοινωνικὸν φαλλόμενον κατὰ πάσαν Τρίτην εὐ τὸ κείμενον «Εἰς μνημόσυνον αἰώνιον. ἔσται δίκαιος». (ψαλλμός 111). 3) Μάθημά τι ἐκτενὲς τοῦ Παππαδικοῦ εἶδους, εὐ τὸ θέμα κρείον καὶ ἀπλοῦν, ἥτοι φύσει Παππαδικόν κατὰ τὸ μέλος.

ΕΙΣΟΔΙΚΟΝ. Ὁ εἰς τὴν μικρὰν Εἰσοδὸν φαλλόμενος Προφητικὸς στίχος, εἰς τὰς Κυριακάς, καὶ εἰς τὰς λοιπὰς τῆς ἑβδομάδος ἡμέρας, εἰς τύπον μνήμης Ἀγίων, τῶν Ἀρχαγγέλων, τῶν Μαρτύρων, τῆς Θεοτόκου, τῶν Ἀποστόλων, κτλ. «Δεῦτε προσκυνήσωμεν, κτλ.» (ψαλ. 94). Εἰσοδικὸν τοῦ Εὐαγγελισμοῦ. «Εὐαγγελίσασθε ἡμέραν ἐξ ἡμέρας κτλ.» (ψαλ. 95). Τῆς Χριστοῦ Γεννήσεως. «Ἐκ γαστρός πρὸ ἐωσφόρου ἐγέννησάσε, κτλ.» (ψαλ. 109). Εἰσοδικὸν τῶν Θεοφανείων, καὶ τῶν Βαΐων. «Εὐλογημένος ὁ ἐρχόμενος ἐν ὀνόματι Κυρίου, κτλ.» (ψαλ. 117). Εἰσοδικὸν τῆς Ἰταπαντῆς. «Ἐγνώρισε Κύριος τῷ Σωτήριον αὐτοῦ κτλ.» (ψαλ. 97). Εἰσοδικὸν τῆς Ἀναλήψεως. «Ἀνέβη ὁ Θεὸς ἐν ἀλαλαγμῷ, κτλ.» (ψαλ. 46). Τὸ Εἰσοδικὸν τῆς Πεντηκοστῆς. «Ἐφύθητι Κύριε ἐν τῇ δυνάμει σου, κτλ.» (ψαλ. 20). Εἰσοδικὸν τῆς Μεταμερρώσεως. «Ὅτι παρὰ σοὶ πηγὴ ζωῆς Κύριε, κτλ.» (ψαλ. 35). Εἰσοδικὸν τοῦ τιμίου Σταυροῦ. «Ἐφούτε Κύριον τὸν Θεὸν ἡμῶν, κτλ.» (ψαλ. 98). π. X. Δε. Δε. Δε. Δε.

προ σκυ νη σω μεν και προσ πε σω ω μεν Χρι στω, σω σον η μα ας Υι

ε θε ου κτλ. Ὡς και τὰ ἀκόλουθα αὐτῶν Τροπαῖρια ἐκάστης Δεσποτικῆς και Θεομητορικῆς Ἑορτῆς.

ΕΙΣ ΠΑΣΑΝ τὴν γῆν. Ὕμνος Κοινωνικὸς τῶν Ἀποστόλων. 2) Κοινωνικὸν τῆς Ἑβδομάδος ψαλλόμενον κατὰ πᾶσαν Πέμπτην, οὗ τὸ κοῖμενον. α Εἰς πᾶσαν τὴν γῆν ἐξῆλθεν ὁ φθόγγος αὐτῶν, και εἰς τὰ πέρατα τῆς Οἰκουμένης τὰ ῥήματα αὐτῶν ». (ψαλ. 18). 3) μάθημά τι ἐκτενές τοῦ Παππαδικου-ἐξιδους, οὗ τὸ θέμα κύριον και ἀπλουν ἦτοι φύσει Παππαδικόν κατὰ τὸ μέλος.

ΕΚΑΛΗΨΕΝ οὐρανοὺς στίχος ἑμμετρος μακροσκελής. 2) Εἰρμὸς συνειθισμένος Δ'. ῥῶδης Γ'. ἤχου, ἐκ τῶν Καταβασίων τῆς Ὑπαπαντῆς. 3) Εἰρμολογικὸς Πρόλογος Δ'. ῥῶδης Γ'. ἤχου. Γένος ἐναρμονίου.

Ε κα α λη ψεν ου ρα νους η α ρε τη σου Χρι στε κτλ. (Εἰρ. Κατ.)

Σημ. Σὺν τοῖς ἄλλοις φαίνεται ὅτι ὁ Πατὴρ ἡμῶν Κοσμῆς ὁ μελωδὸς ἔλαβε τὰ ποιητικὰ μέτρα και τοῦτου τοῦ Εἰρμου ἀπὸ τὸ στοιχεῖον Β. τῆς Ὑλ. α Οἱ δ' ἄρα Μηθῶνν και Θαυμακίην ἐνέμοντο » (στιχ. 716). Διότι πολὺ καλά τονίζονται οἱ ἐκεῖσε πέντε στίχοι τοῦ Ὁμήρου, και ἐνόνονται μετὰ μουσικὰ

μέτρα τούτου τοῦ Εἰρμου· οἶον· ἤχος Γ'. Οἱ δα α ρα Μη θω νην και θαυ μα

κι ην ε νε μον το και Με λι δοι αν ε χον και Ο λι ζω να τρη

χει ει αν των ος Φι λο κτη της ηρ χει το ξων ευ ει δως ε πτα

νε ων ε ρε ε ται δαν ε κα στη πεν τη κον τα εμ δε βα σαν

το ξων ευ ει δο τες ι φι μα α χε ε σθαι

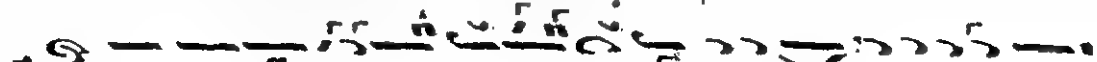

ΕΚ ὃ ἄρ' Ἰωάννοιο τὸ δ' ἔστι βροντογόνοιο· τὸ τῆς Λαμπροφόρου Ἀναστάσεως Προφδικόν Προκειμένον τοῦ Ἡρωϊκοῦ ἢ Ποιητικοῦ Εὐαγγελίου ἀπὸ τοῦ κατὰ Ἰωάννην, Ἀγ. Εὐαγγελίου τὸ ἀνάγνωσμα εἰς ἤχον Φρύγιον ἢ Γ'. ὁδεύων Εἰρμολογικῶς με Τριφωνίαν, κατὰ τὸ μικτὸν εἶδος· οὗ τὸ πρωτότυπον μέλος ἦν Γα. Εκ δα αρ Ι ω α αν νοι ο το δε σι βρο το γο ο ο νοι ο

ΕΚΛΟΓΗ ἀρίστου. Κονών τις τῆς Μελοποιίας, τὴν ὁποῖον ἐκλογὴν μεταχειρίζεται ὁ μελοποιὸς εἰς τὴν πράξιν του, ὅταν θὰ εἰσάξῃ ποικιλίαν, ἥτις ἔχει περὶ αὐτὴν προσόντα μερικὰ, τὸν λόγον (λίξιν), τὸν ρυθμὸν, και τὴν ἁρμονία (τὸν ἤχον). Καθὼς ἡ ποίησις ἀγαπᾷ νὰ μεταχειρίζεται λίξεις ἰδιαιτέρας, κατὰ τὰς περιστάσεις, και ξένας, πρὸς περισσοτέραν ποικιλίαν τῆς ὑποθέσεως, οὕτω και ἡ μελοποιία ἀγαπᾷ νὰ μεταχειρίζεται τὴν ἐκλογὴν τῶν ἀρίστων λίξεων, και ἐπὶ τοῦ ἰδίου μέλους νὰ ἐπιεσάγῃ ξένην φθορὰν, και δι' αὐτῆς νὰ παριστᾷ μέλος τι ὁρραστήριον και πεπαικμένον, δι' οὗ νὰ κινῶνται τὰ ψυχρικὰ πάθη τῶν ἀκροατῶν, κατὰ τὴν ἀρίσκειαν και διάθεσιν ἐνὸς ἐκάστου. 2) Ἐκλογὴ ἀρίστων, ἥτις εἶναι ἴδιον τοῦ μελοποιού, προτιγούμενος νὰ περιέλθῃ τὸν στίχον (τὸ Τροπαῖριον), και ἐπομένως νὰ κάμῃ τὴν ἐκλογὴν τῶν ἀρίστων, και κατὰ τὴν ἐννοίαν τῶν ἐκλελογμένων λίξεων νὰ τονίσῃ και τὸ μέλος κατὰ τὸ νόημα· ὡς τὸ τῆς λίξεως, χαρὰ, λύπη, θάνατος, φθορά, οὐρανός, γῆ, ὕψος, βάθος, φόβος, τρά-

μος, κτλ. Ὡς ὁ στίχος α' Ἀμέτρητος ὑπάρχει τοῖς ἀσώτως βιοῦσιν ἡ κόλασις βρυγμὸς ὀδόντων, καὶ κλαυθμὸς ἀπαράκλητος γέαινα πυρὸς, καὶ σκόληξ ἀκοίμητος, καὶ σκοτὸς ἐξώτερον, δάκρυα ἀνενόγητα, καὶ Κρητὴς ἀσυμπάθητος. κτλ. » Εἰς τὸ τροπαίον τοῦτο, λαμπρώτατα ἔκαμε τὴν ἐκλογὴν τῶν ἀρίστων λέξεων, ὁ Διδάσκαλος Χουρμούζιος Χαρτοφύλαξ, αἵτινες εἰσιν « βρυγμὸς ὀδόντων, κλαυθμὸς, γέαινα πυρὸς, σκέτος ἐξώτερον, σκόληξ ἀκοίμητος, δάκρυα, Κρητὴς ἀσυμπάθητος ». Εἰς τὴν ἐκλογὴν τούτων τῶν ἀρίστων λέξεων, κατὰ τὴν ἐννοίαν ἐκάστης, ἀναλόγως εἰσάγει καὶ φθορὰν, καὶ ποιεῖ τὴν πράξιν

ὡς δεῖ. π. γ. ἤχος λ δ .
 δ Ἀ με τρη τος υ πα α ρ χει τοις α σω τως βι ου σιν
 δ
 δ η κο λα σις δ βρυ γ μο ος ο δον των και κλαυ θμο ας α πα ρα κλη τος
 δ
 δ γε αι να πυ ρος δ και σκο ο τος ε ξω τε ρον και σκο ληξ α κοι μη τος
 δ
 δ δα κρυ α α νε νε ρ γη τα και κρη τη ης α συμ πα θη τος κτλ.

— Καὶ ὁ Διδάσκαλος Πέτρος Λ. ὁ Πελοποννήσιος, εἰς τὸν Κελσωνικὸν αὐτοῦ Εἰρμὸν « Γόνυ κάμπτει ἅπαντα φύσις » λαμπρώτατα κάμνει τὴν ἐκλογὴν ἀρίστου λόγου, τῆς λέξεως « τὰ καταχθόνια » καὶ κατὰ τὴν ἐννοίαν τῆς λέξεως νοηματικῶς ποιεῖ τὴν πράξιν εἰς τὸ μέλος ὡς ἀπαιτεῖ ἡ θέσις· οἶον·

ἤχος. Γ.
 γ η. τα κα τα χθο ο ο ο ο ο ο νι τα κα τα χθο ο νι ι κ
 γ
 γ α α α γ και ἄλλοι ἄλλως πως. 3) Ἐκλογὴ ἀρίστων, αἱ δεινὰ καὶ μεγάλα θέσεις

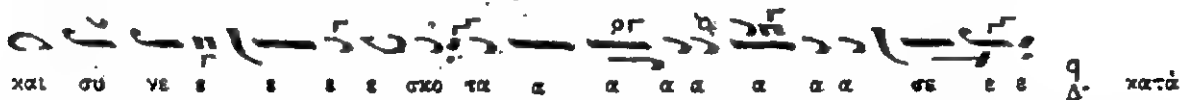
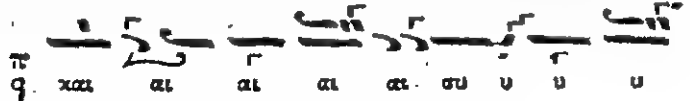
τῶν εἰς ἀτελεῖ καὶ ἐντελεῖ κατάληξιν ληγουσῶν κατὰ θέσιν παρακλητικῶν γραμμῶν, αἵτινες γίνονται ἀπὸ τὰς δυνάμεις καὶ ἐνεργίας τῶν ἱερογλυφικῶν σηματοδωρῶν τῶν Μεγάλων ὑποστάσεων ὡς τῆς Πα-
 ρακλητικῆς Z. τοῦ Παρακαλίσματος $\{$, τοῦ Χορεύματος $\{$, τοῦ Οὐρανίσματος $\{$

τοῦ Ἐπεγέρματος $\{$, τοῦ ἔσω Θεματισμοῦ $\{$, καὶ τοῦ ἔξω $\{$, κτλ. μὲ τὰς ἐπισήμους καὶ ἐκ-
 λεγεμένας λέξεις τῆς ἐκλογῆς τῶν ἀρίστων. Χρυσάφης ὁ νέος, εἰς τὸ ἀργόν, παλαιόν, αὐτοῦ Στιγ-
 ράριον, ἰδιαιτέρως ἔχει σημειώσεις ἐκλογῆς ἀρίστων, ἥτοι τῶν Μεγάλων καὶ δυνῶν θέσεων, ἐβδουήκον-
 τὰ 70· ὧν ἐπικεφαλῆς φέρει γεγραμμένον τὸ « Ἡ ἐκλογὴ τῶν μεγάλων καὶ δεινῶν θέσεων ». Ὁ Δι-
 δάσκαλος Χουρμούζιος Χαρτοφύλαξ, εἰς τὸ Σημειοματάριον αὐτοῦ ἔχει ἐκλογὴν τῶν ἀρίστων καὶ δεινῶν
 θέσεων, βιβλίον ὁλόκληρον. 4) Ἐκλογὴ ρυθμοῦ, ἴδιον μελοποιῶ, τοὺς τρόπους τῆς ἀσκήσεως, νὰ με-
 ταβάλῃ τὰ μέτρα τοῦ ρυθμοῦ, καὶ νὰ ψάλλῃ μελωδίαν τοιαύτην; ἥτις νὰ ἔγῃ τὸ ἴδιον τὸ νὰ κινήσῃ
 τὴν ψυχὴν, καὶ νὰ διεγέρῃ τὰ πάθη, ἀπὸ θυμοειδῆ καὶ διεγερτικόν, εἰς ἀθύμον καὶ νοθιῶδες, ἥτοι
 ἀπὸ τὸ Διασταλτικόν, εἰς Ἑσυχαστικόν ἦθος· ἀπὸ Σπονδιεῖον, εἰς Πυρρίχιον, καὶ τ' ἀνάπαλιν, καθὼς
 ἦθελε γνωρισθῇ ἡ αἰτία τῆς ἐπικρατοῦντος πάθους. 5) Ἐκλογὴ μελωδίας, ἴδιον μελοποιῶ, ὅστις ἡμπο-
 ρεῖ νὰ προσφέρῃ μελωδίαν εἰς καθὲ ψυχὴν, ἥ κατὰ τὴν ὁμοίαν διάθεσιν, ἥ κατὰ τὴν ἐναντίαν, καὶ νὰ
 καλυτερεύσῃ τὸ ἀπὸ κρυπτὸν ἀνακαλυπτόμενον ἦθος, μὲ καταπειστικὸν τρόπον, διὰ τῆς προσεικούσης
 ἀρμονίας, ἥτις χαρακτηρίζουσα τὸ εὐχρηστον ἢ δεισάρεστον ἦθος τῆς διαθέσεως, θὰ φανερώσῃ τὸ κρυπτό-
 μενον. (Ἴδε περὶ ἐκλογῆς εἰς τὸ Μέγα Θεωρητικόν τοῦ Χρυσ. Προύσις. (§ 448 — § 454).

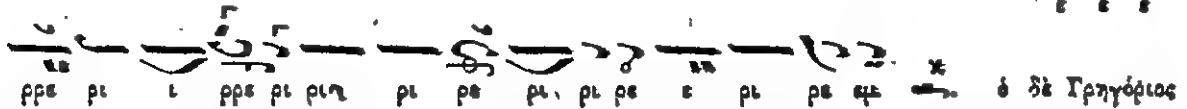
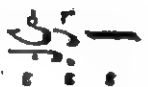
Ἐκλογὴ λέγεται σὺν τούτοις καὶ τὰ τοῦ Παππαδικοῦ εἶδους γράμματα τῶν Δοξαστικῶν, καὶ τῶν,
 Καὶ νῦν, τῶν Πολυελέων. Ἐκλογὴ, καὶ οἱ ἔκτακτοι καὶ ἀσυνήθεις Πολυελεῖς, ψαλλόμενοι εἰς τινὰς
 τόπους, κατ' οἰκίαν τοῦ τόπου θέλουν ὡς ὁ Πολυελεὺς « Οἱ Οὐρανοὶ διηγούνται ἔδξαν Θεοῦ » ὡς ὁ
 « Ὑπομένων ὑκέμνητα τῶν Κύριον » ὡς ὁ « Ἐξομολογεῖσθαι τὸ Κερὶφ ὅτι ἀγαθός, κτλ. Ἐκλογὴ δὲ,

καὶ τὰ Ἐφύμνια γράμματα τῆς Στιχολογίας τῶν Τριαδικῶν Ὑμνων τῶν Ἀνοιξταρίων. αὐτῶ σοι Παντοκράτορ Βασιλεὺ Ἐπουράνια, κτλ. ».

ΕΚΛΥΣΙΣ. Κανὼν τις ἰδιαίτερος μελοποιίας ἢ ὁ ποῖα ἐκλυσίς (ἥτις καλεῖται παρ' ἡμῶν, ἀπλῶς, αὐτίς) γίνεται κατ' ἀποβολὴν τοῦ διαρκούντος μέλους ἢ τῆς ἐπεκτεινομένης φθορᾶς ἥτις ἐστὶν ἐντελεστάτη ἀπὸ τοῦς Ἀρχαίους Ἑλλήνας Μουσικούς. 2) Τὸ ἀποτέλεσμα τοῦ ἀποτομικοῦ σημείου τῆς Μουσ. ἥτοι τῆς ὑρέσεως ρ, ρ, ἢ τῆς διέσεως σ, σ, σ. 3) ἡ δύναμις καὶ ἐνέργεια τῆς ἐκάστης ὡς ὠ-θ- και ἔξω-σ-ω φθορᾶς, ἥτις προσενεῖ εἰς τὸ ἐπικρατοῦν μέλος, λύσιν, θέσιν, καὶ πλῆξιν. α Σημειογραφίαν ἔλεγον τὰς νῦν νότας, ὧν ἐφευρεταὶ εἰσὶν οἱ Ἕλληνες, τοῦτ' ἐστὶν ὁ Τέρπανδρος, μόνον διὰ τὴν ἀνιούσαν καὶ κατιούσαν τὴν δὲ τοῦ χρόνου τάσιν δηλαδὴ διάρκειαν ἐδιόριζον αἱ μακρὰ καὶ βραχεῖαι σηλλαβαὶ τοῦ κείμενου τοῖς δὲ μὴ βλέπουσι τὸ κείμενον, ἐσημαίνετο διὰ χειρονομίας, ὡς καὶ τὴν σήμερον· εἶχον διὰ τὰς μεταβολὰς σποδιασμὸν, ἐκβολὴν καὶ ἐκλυσιν, ἅπερ ἦσαν ἐντελεστάτα ». (Κυριακὸς Μελεόφυτος ὁ Θεσσαλονικεύς. Ἴδε τὴν αὐτοῦ Ἀρχαιολογίαν περὶ Μουσικῆς). 4) Μελωδική τις ἐκλυσίς φωνῆς ἥτις πλῆττεται κατ' ἀποτομὴν ὑρέσεως ρ, ἢ διέσεως σ (ἢ καὶ ἄλλων ἀποτομικῶν σημείων Μουσ.), ἥς ἡ ἐνέργεια παριστᾷ τὴν ἀσθενεῖ ἢ κατὰ λειποθυμίαν πλῆξιν φωνῆς, ἣν οἱ τουρκοῦραβες Μουσικοὶ καλοῦσι αμπαγιλτμά ἢ ναμέ. 5) Ἡ κατὰ πρό ἐτοιμασίαν ἐκλυσίς ἡμιφώνου, ὅταν θὰ λύσῃ ἡμῖα φθορὰ τὴν ἁρμονίαν τῆς ἄλλης τὸ ὁποῖον ἡμιφώνον μεταχειρίζεται καλῶς Παναγιώτης ὁ Χαράτζογλου εἰς τὸ Τροχαϊκὸν σύστημα κατ' ὕψαν, εἰς τὸ τῆς εὐθυμίας Καλοφωνικὸν Εἰρμόν, Ἐφριξε γῆ, κατὰ τὴν περίοδον « συνισκώτασε τὸ φῶς » οἶον.

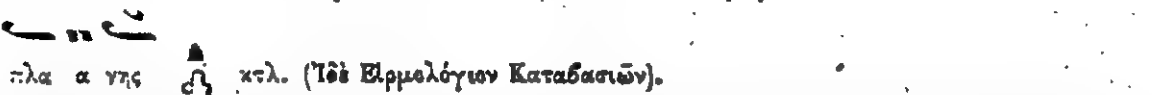
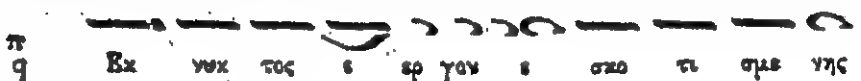

ὧς οἱ δὲ Χουρμούζιος ὁ Χαρτοφύλαξ εἰς τὸ ἐντεχνον αὐτοῦ τῆς εὐθυμίας Κράτημά του. ἤ ᾧ

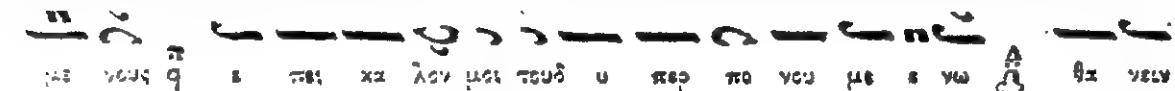
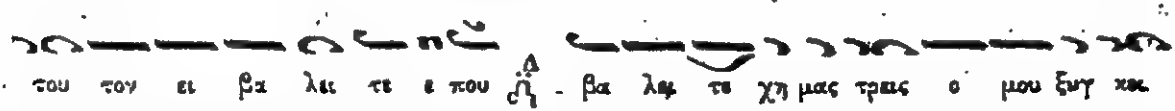
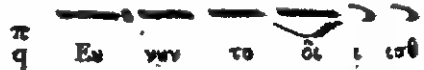
Πρωτοφάτης μεταχειρίζεται καλῶς τὴν ἐκλυσιν διὰ τοῦ φθορικοῦ σημείου τῆς μεζονος ἀποτομῆς τῆς ἐναρμονίως ὠ-θ- (Χεῖτάρ), εἰς τὸ ἐντεχνον αὐτοῦ Μάθημα, Περίζωσαι τὴν ῥομφαίαν σου, κατὰ τὴν περίοδον ἐπὶ Ὁρμιοτήτι σου καὶ τῇ κάλλει σου ». (Ἴδε εἰς τὰς Ἀνθολογίας).

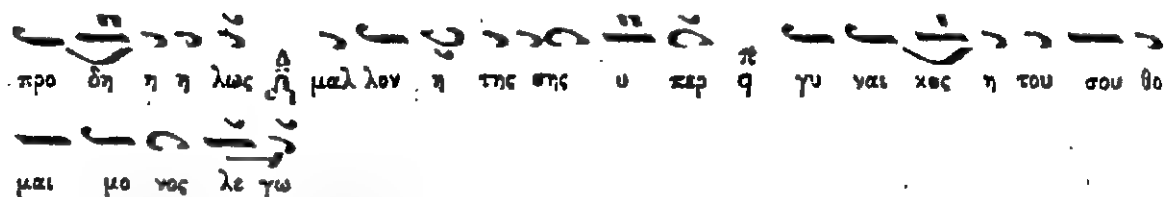
ΕΚ νυκτὸς ἔργον ἐσκοτισμένης πλάνης στίχος ἑμμετρος μακροσκελὴς. 2) Εἰρμός συνειδημένος Ε' φῶδης Α' ἤχου, ἐκ τῶν Ἰαμβικῶν Καταβασίων τῶν Χριστουγέννων. 3) Εἰρμολογικὸς Πρῶτος Ε' φῶδης Α' ἤχου. Γένος διατονικοῦ.

πλα α νης κτλ. (Ἴδε Εἰρμολόγιον Καταβασίων).

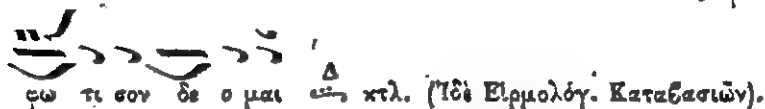
Σημ. Φαίνεται ὅτι ὁ πατὴρ ἡμῶν Κοσμάς ὁ Μελωδὸς ἔλαβε τὰ ποιητικὰ μέτρα καὶ τούτου τοῦ Ἰαμβικοῦ Εἰρμού ἐκ τῶν τοῦ Σοφοκλέους (Ἀίας μαστιγοφόρος) « Εὐ νῦν τόδ' Ἴσθ', τοῦτον αἰ βαλεῖ τέ που » (Ἴδε στίχον 1308)· διότι πολὺ καλὰ τανίζονται οἱ ἐκείσε πάντε στίχοι τοῦ Σοφοκλέους, καὶ ἐνόνονται μὲ τὰ μουσικὰ μέτρα τούτου τοῦ Ἰαμβικοῦ Εἰρμού, οἶον ἤχος Α'.

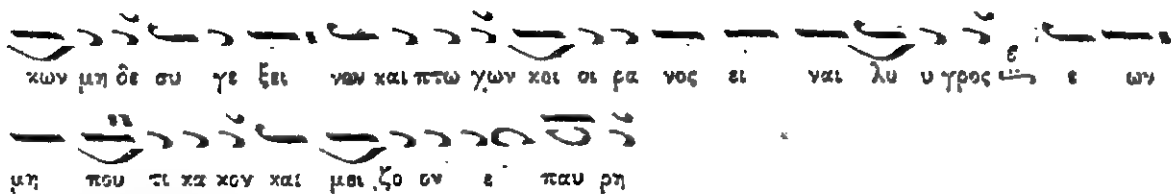
ΕΚ νυκτός ὀρθρίζοντα φιλάνθρωπε. Στίχος ἑμμετρος μακροσκελής. 2) Εἰρμός συνειθισμένος Ε'. ᾠδῆς λ β'. ἤχου, ἐκ τῶν Καταβασίων τῆς Κυριακῆς τοῦ Ἀσώτου. 3) Εἰρμολογικός πρόλογος Ε'. ᾠδῆς λ β'.

ἤχου. Γένος χρωματικῶ. λ. β. βου. Εκ. νυκ τος ορ θρι ζον τα φι λαν θρω πε

Σημ. Φαίνεται ὅτι, ὁ Πατὴρ ἡμῶν Ἀ. Ἀνδρέας ὁ Κρήτης ἔλαβε τὰ παιητικὰ μέτρα τούτου τοῦ Εἰρμοῦ ἀπὸ τοῦ στοιχείου Σ. τῆς Ὀδύς. « Ἐνταυθοὶ νῦν ἴσο σύας τε κύνας τε ἀπερύκων » (Ἰδὲ στίχον 105) διότι πολὺ καλὰ τονίζονται οἱ ἐκεῖσε τρεῖς στίχοι τοῦ Ὀμήρου, καὶ ἐνόνονται μετὰ μουσικὰ μέτρα τού-

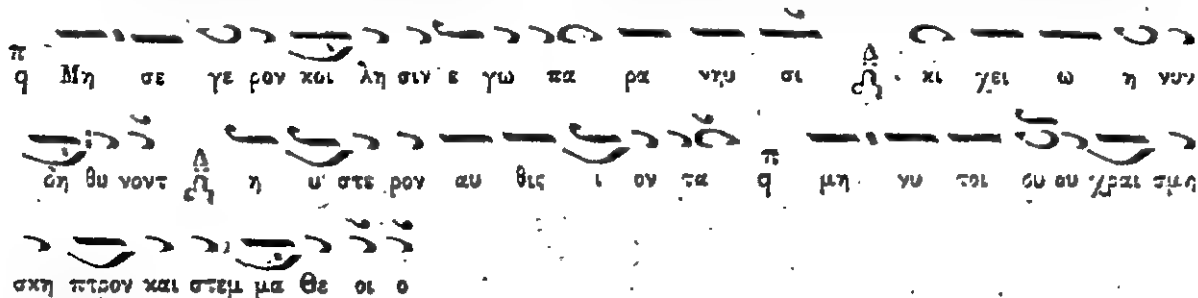
του τοῦ Εἰρμοῦ, οἷον ἤχος λ β'. Εν ταυ θει νυν η σο' συ ας τε κυ νας τα πε ρι

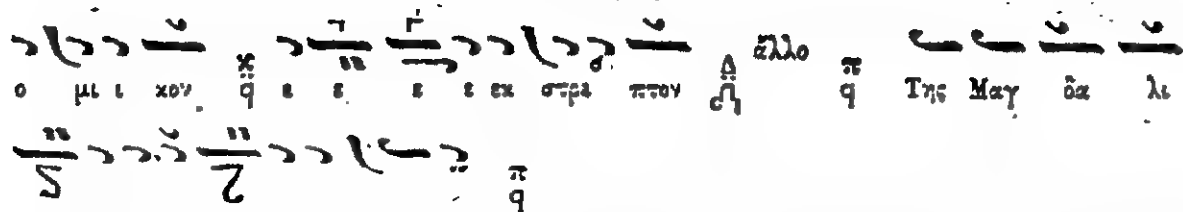
ΕΚ νυκτός ὀρθρίζοντες ὑμνοῦμεν σε Χριστέ. Στίχος ἑμμετρος μικροσκελής. 2) Εἰρμός συνειθισμένος Ε'. ᾠδῆς Α'. ἤχου, ἐκ τῶν Καταβασίων τῆς Κυριακῆς τοῦ Ἀποστόλου Θωμᾶ. 3) Εἰρμολογικός πρόλο- γος Ε'. ᾠδῆς Α'. ἤχου. Γένος διατονικῶ. π q

Εκ νυκ τος ορ θρι ζον τες υ μνου μεν σε Χρι στε κτλ. (Ἰδὲ Εἰρμολόγ. Καταβασίων)

Σημ. Καὶ ὁ ποιητὴς τοῦ Εἰρμοῦ τούτου, φαίνεται νὰ ἔλαβε τὰ ποιητικὰ μέτρα αὐτοῦ ἀπὸ τοῦ στοιχείου Α. τῆς Ἰλ. « Μή τις γέρον κοίλῃσιν ἐγὼ παρὰ νηυσὶ κιχέω » (Ἰδὲ στίχον 26) διότι πολὺ καλὰ τονίζονται οἱ ἐκεῖσε τρεῖς στίχοι τοῦ Ὀμήρου, καὶ ἐνόνονται μετὰ μουσικὰ μέτρα τούτου τοῦ Εἰρμοῦ, οἷον ἤχος Α'.

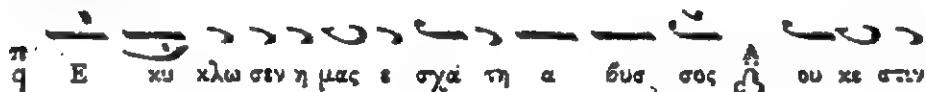
ΕΚΣΤΡΕΠΤΟΝ, ἡ στρέπτὸν ἄφωρόν τι Ἱερογλυφικὸν σημεῖον τῆς Μουσ. τοῦ παλαιοῦ Συστήματος· οὗ τὸ σημεῖον Ἐκστρεπτὸν τ, τοῦ ὁποῖου ἡ δύναμις παριστᾷ πάντοτε τὴν δευτέραν θέσιν δύο δημοκραταλέκτων θέσεων, ἢ τὴν ἐπομένην ὁμοίαν θέσιν δύο ἀλλεπαλλήλων θέσει μιᾶς μελωδικῆς γραμμῆς· ἐξ ὧν, ἡ μὲν πρώτη διακρίνεται διὰ τοῦ Τρομικοῦ Σ, ἡ δὲ δευτέρα διὰ τοῦ Ἐκστρεπτοῦ Ζ· π: χι

γη η ης Μα ρι ι ι α ας (Ἰδὲ Παλαιὰ τῆς Μουσικῆς χειρόγραφα). Τὸ Ἐκστρε-
πτόν τοῦτο σημεῖον εἶν' ἐκ τῶν τῆς Ἀρχαίας Ἑλλην. Μουσικῆς σημεῖον ὡς ἔχει τὸ ἀπεστραμμένον
γράμμα γ.

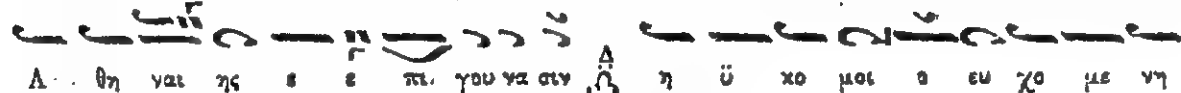
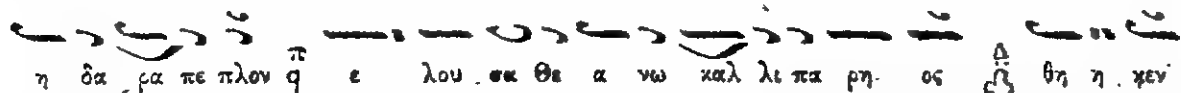
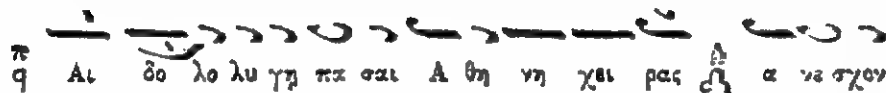
ΕΚΥΚΛΩΣΕΝ ἡμᾶς ἐσχάτη ἄβυσσος. Στίχος ἑμμετρος μικροσκελής. 2) Εἰρμός· συνεισφέρτενος ζ'.
φθῆς Α'. ἤχου, ἐκ τῶν Ἀναστασίμων Καταβασίων τοῦ Α'. ἤχου. 3) Εἰρμολογικός προλόγος ζ'. φθῆς Α'.

ἤχου. Γένος διατονικοῦ.

Σημ. Φαίνεται ὅτι ὁ πατὴρ ἡμῶν Ἰωάννης ὁ Δαμασκηνὸς ἔλαβε τὰ ποιητικὰ μέτρα τούτου τοῦ Εἰρμοῦ
ἀπὸ τοῦ στοιχείου Ζ. τῆς Ἰλ. « λί δ' ὀλουγῇ πᾶσαι Ἀθήνη χειρας ἀνέσχον ». (Ἰδὲ στίχ. 301)· διότι
πολὺ καλὰ τὸνίζονται οἱ ἐκεῖσε τέσσαρες στίχοι τοῦ Ὀμήρου, καὶ ἐνόησαντα μὲ τὰ μουσικὰ μέτρα τούτου

τοῦ Εἰρμοῦ· οἶον ἤχος Α'.

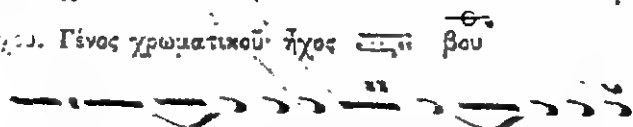
ΕΛΑΣΣΟΝ. Τόνος Μουσικός, ὃς καλεῖται παρὰ τῶν ἀρχαίων Ἑλλ. Μουσα. « ἐπόγδοος » 2). Ὁ εἰς
ἐκ τῶν φυσικῶν τόνων τῆς διατονικῆς Κλίμακος ὑπὸ ἀριθμὸν ἐννέα ἢ ἐννεατημόριον
9. Ὁ δὲ ἐννέα (τόνος) ἔχει λόγον πρὸς τὸν παράγοντα (κατὰ δεύτερον) 9, πρὸς 12. 3) Τόνος, ὃ
ὁποῖος φέρει τὰ 3]4 μέρη τοῦ μείζονος, τοῦτ' ἐστὶ 9]12. 4) Ὁ τονιαῖος, ἀριθμός, ὅστις ἔχει ἐν ἑαυτῷ
τὸ μικρότερον, ἦτοι τὰ 3]3, ταῦτα δὲ, κατ' ἀριθμητικὴν καὶ ἀρμονικὴν ἀναλογίαν 3X3 — 9· παράγωσι
τὸν ἐλάσσονα Μουσικὸν ἐπόγδοον τόνον· ὃ δὲ ἐπόγδοος ἀριθμὸς εἶν' ὃ ἔχων ἐν ἑαυτῷ ὅλον τὸν ἐλάσ-
σονα, καὶ πρὸς τούτοις τὸ ὅγδοον μέρος αὐτοῦ· τοῦτο δὲ εἶναι ἐντὸς τῶν ἐννέα 9, τὸ ἐν. 1· ὡς 9, πρὸς
8· καὶ τ' ἀνάπαλιν, ὃ ὁποῖος ἀριθμὸς ἔχει λόγον Συμφωνίας, τὸν Ἐπόγδοον, ὃς καλεῖται « Ἐπόγδοος
Μουσικός ἐλάσσον τόνος », καὶ εἶναι ὃ τῆς διατονικῆς Κλίμακος κύβος, ὅστις πληροῦται ὑπὸ τὸν ἀριθ-
μὸν 9· α' Ἐπόγδοος ἀριθμὸς ἐστίν, ὃ ἐν αὐτῷ ἔχων τὸ ἐλάττωτα, καὶ ἔτι τὸ Ὅγδοον τούτου μέρος, ὡς
θ'. πρὸς Η'. ἐν τοῖς θ'. γὰρ ἐστὶ ἐν οὗτος δ' ἀριθμὸς γεννᾷ φθόγγον ὃν οἱ Μουσικοὶ τόνον ὠνόμασαν·
τὸν δὲ φθόγγον τὸν τοῦ τόνου ἐλάττωτα, οἱ μὲν παλαιοὶ, ἡμιτόνιον προσηγόρευσαν· ἀλλ' οὐχὶ οὕτως
αὐτὸ ἐκκληπτέων, ὡς ἡμίσεως φωνιέντος, δεχόμεθα, ἀμέλει· καὶ γὰρ ὁ τόνος τῇ ἑαυτοῦ φύσει εἰς δύο
ἴσα διαιρεθῆναι οὐ δύναται, ἐπεὶ γὰρ ἐκ τοῦ ἐννέα ἀριθμοῦ γέγονε ». (Μάξιμος ὁ Πλανούδης. Ἰδε Ποι-
κίλα Ἑλληνικά περὶ Μουσικῆς). Ἐλάσσον δι λέγεται, διότι εἰς τὸ ὑποκείμενον τοῦ μείζονος τόνου,
ὑποτάσσεται ἄλλος τις τονιαῖος τῆς Μουσικῆς ὄρος.

ΕΛΑΦΡΟΝ. Ἐμφωνόν τι σημεῖον Μουσικὸν ἐκ τῶν χαρακτήρων τῆς ποσότητος οὗ τὸ σημεῖον ε.
λαφρόν ε. 2) Κατιόν τις χαρακτήρ ποσότητος, οὗ, ἢ ἐπὶ τὸ βαρὺ καταμέτρησις παριστᾷ δύο ὑπερ-
βατοὺς φθόγγους· δηλοῦται τοῦτο ἐκ τοῦ ὑπ' αὐτοῦ Ἑλληνικοῦ ἀριθμοῦ ε.

ΕΛΑΧΙΣΤΟΣ. Τόνος Μουσικός, ὃς καλεῖται παρὰ τῶν Ἀρχαίων Ἑλλ. Μουσικῶν «λεῖμμα» ὁ εἰς ἐκ τῶν φυσικῶν τόνων τῆς διατονικῆς Ελίμαχος ὑπὸ ἀριθμῶν ἐπτά ἢ ἐπταμόριον 7· ὁ δὲ ἐπτά (τόνος) ἔχει λόγον πρὸς τὸν παράγοντα (κατὰ τὸν τρίτον) 7, πρὸς 12. 3) Τόνος, ὁ ὁποῖος φέρει τὰ 2]4 μέρη τοῦ μείζονος τοῦτ' ἐστὶ 7]12. 4) Ὁ τονιαῖος ἀριθμός, ὅστις ἔχει ἐν αὐτῷ τὸ μὲν κρύτερον τοῦ ἐλάσσονος ἔσται τὰ 2]3 καὶ 4]6· ταῦτα δὲ, κατ' ἀριθμητικὴν καὶ ἀρμονικὴν ἀναλογίαν 6=1 — 7, παράγωσι τὸν ἐπταμόριον Μουσικὸν ἐλάχιστον τόνον· ὁ δὲ τονιαῖος ἀριθμός τοῦ ἐλάχιστου τόνου γίνεται κατὰ πρόσθεσιν τοῦ Τριαδικοῦ ἀριθμοῦ . . . , 1. 2, 3· ἐπειδὴ ἡ μονάς, . . , δὲν ἀριθμεῖται, προσθίσεται εἰς αὐτὴν καὶ ὁ περιττός, . . , ὅθεν ἐν, 1, καὶ 1 — 2· 2=2 — 4. 4:3 — 7· ἄλλως δὲ κατὰ τριπλάσιον τοῦ ἀρτίου, . . , καὶ ἐκ προσθήκης τοῦ περιττοῦ, . . , 1=6 — 7· ἔτσι 7]12· ὡς ἐκ τῆς παραγωγῆς τῶν ἀριθμῶν τῶν 12 στιγμιαίων μορίων , οὗς ἀριθμοὺς ἐρεῦραν ὁ σοφὸς Πυθαγόρας· γίνεται δὲ ἡ παραγωγὴ τοῦ ἐλάχιστου τόνου ἀπὸ τοῦ τριπλάσιον τοῦ ἀρτίου, . . , καὶ τῆς προσθήκης τοῦ περιττοῦ, . . , ὅθεν 2=3 — 6· καὶ 1=6 — 7· ἔτσι 7]12.

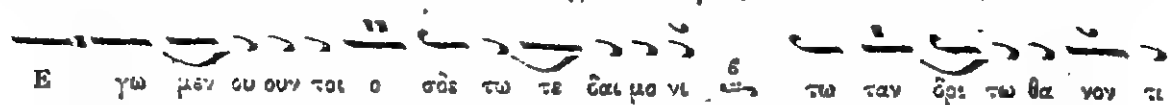
ΕΛΕΗΣΟΝ ΜΕ ὁ Θεός. Ψαλμοῦδία τοῦ δαυὶδ, ψαλλομένη κατὰ τὸ εἶδος τῆς Ἀντιστροφῆς, ὃ λέγεται Πεντηκοστός Ν'. (ψαλμ. 30)· αὐτὸ τὸ μέλος ἀρχαῖον καὶ πρωτότυπον Εἰρμολογικόν, τὸ εἰς Δεύτερον ἔχον.

ΕΛΕΥΘΕΡΑ μὲν ἡ κτῆσις γνωρίζεται. Στίχος ἑμμετρος μακροσκελής. 2) Εἰρμός συνειθισμένος Η'. ὡδῆς Β. ἔχου, ἐκ τῶν ἱαμβικῶν Καταβασίων τῶν Θεοφανείων. 3) Εἰρμολογικὸς προλογος Η'. ὡδῆς Β. ἔχου. Γένος χρωματικὸν ἦχος βου

Ε λευ ue ρα μεν η κτη σις γνω ρι ζε ται κτλ. (ἴδε Εἰρμολόγ. Καταβασίων).

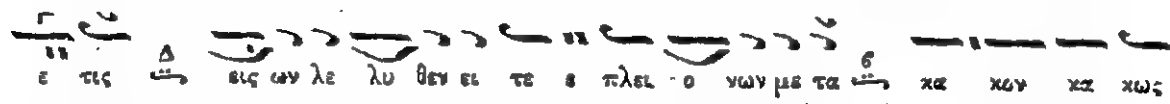
Σημ. Φαίνεται, ὅτι ὁ πατὴρ ἡμῶν Ἰωάννης ὁ Δαμασκηνός ἐλαβε τὰ ποιητικὰ μέτρα τούτου τοῦ ἱαμβικοῦ Εἰρμοῦ ἐκ τῶν τοῦ Σοφοκλέους (Οἰδίπους Τύραννος) «Ἐγὼ μὲν οὖν τοιόσδε τῷ τε ἄλμῳ» (ἴδε στίχον 244)· διότι πολὺ καλὰ τινύζονται οἱ ἐκεῖσε πέντε στίχοι τοῦ Σοφοκλέους, καὶ ἐνόνονται μὲν τὰ μουσικὰ μέτρα τούτου τοῦ ἱαμβικοῦ Εἰρμοῦ, οἷον ἦχος Β' βου

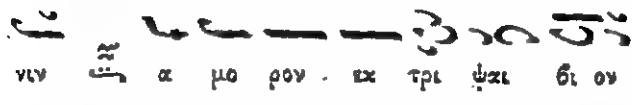
Ε γω μεν ου ουν τοι ο σος τω τε δαι μο νι τω ταν ὄρι τω θα νον τι

Ε συ υμ μα χος πε ε λω κα τευ χο μαι δε τον δε ὄρα κατ ει τε

Ε τις εις αν λε λυ θεν ει τε ε πλει ο νων με τα κα καν κα κως

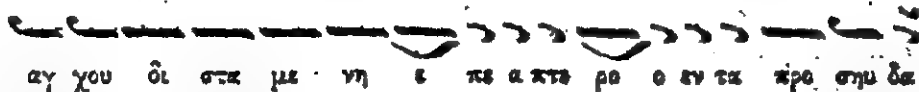

Ε νιν α μο ρον εκ τρι ψαι δι ον

ΕΜΜΕΤΡΟΝ. (ἴδε Μέλος)

ΕΜΦΩΝΟΝ καὶ **ΕΜΦΩΝΟΣ.** Ὁ μουσικὸς χαρακτήρ ὅστις φέρει φωνὴν ἀφ' αὐτοῦ. 2) Τὸ φωνητικὸν σημεῖον τῆς ποσότητος ὅστις παριστᾷ τὴν τοῦ αὐτοῦ φθόγγου ἐντονότητα· ὡς τὸ Ὀλίγον , ἡ Περισσὴ , τὰ Κεντήματα , ὡς ἡ Ἀπόστροφος , τὸ Ἐλαρρόν , ἡ Ὑπερρόσθ , ἡ Σαμηλή , καὶ ὡς τὸ ἄμμετρον καὶ οὐδέτερον ἴσον , τὸ ὁποῖον, ἂν καὶ οὖν φέρῃ ποσότητα φωνῆς ἀναβάσεως καὶ καταβάσεως, φωνεῖται ὁμως πρῶτως πρὸ πάντων τῶν ἄλλων ἐμφώνων χαρακτήρων τῆς ποσότητος. «Τὸ ἴσον , ἀρῶνον ἐστὶ· οὐχ ὅτι φωνὴν οὐκ ἔχει, φωνεῖται μὲν, οὐ μετρεῖται δέ»· (Ἰωάννης ὁ Δαμασκηνός).

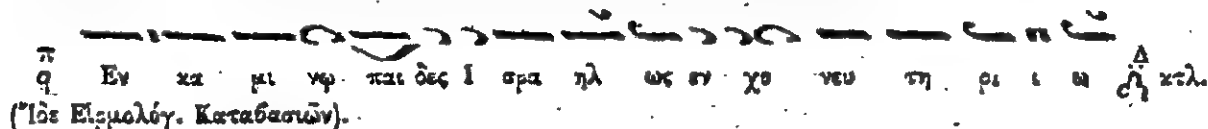
ΕΝΑΡΜΟΝΙΟΝ. Τὸ ἐκ τῶν Τριῶν τῆς Μουσικῆς Γενῶν, τὸ τέλειον, ὁρθὸν καὶ δυσκολώτατον, τελευταῖον ἢ τρίτον Γένος τῆς Μουσικῆς. 2) Γένος τῆς Μουσικῆς, εἰς τοῦ ὁποῖου τὸ Σύστημα ἐμπεριέχονται δύο τεταρτημόρια τοῦ μείζονος τόνου 3]12 ἐν ὕψει, ἢ ἐν ὑφέσει καὶ διέσει, καὶ τ' ἀνάπαλιν, κατὰ τ'

α γ χου δι στα με νη ε πε α κτε ρο ο εν τα προ ση δα

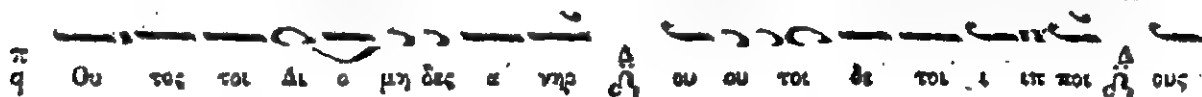
ΕΝΗΧΗΜΑ καὶ ΕΝΗΧΗΣΙΣ. Προήχημα, ἴδιον τῆς Παρακλητικῆς Ἀπηχίσεως. (ἴδε Ἀπτήχημα).

ΕΝ καμίνφ παῖδες Ἰσραὴλ. Στίχος ἑμμετρος μακροσκελῆς. 2) Εἰρμός συνειθισμένος Η'. ψόδης Α' ἤχου. 3) Εἰρμολογικὸς πρόλογος Η'. ψόδης Α'. ἤχου Γένος διατονικοῦ. ἤχος Α'.

π
q Εν κα μι νφ και δεσ Ι σρα ηλ ως εν χσ νευ τη ρι ι ω Δ κτλ.
(ἴδε Εἰρμολόγ. Καταβασίων).

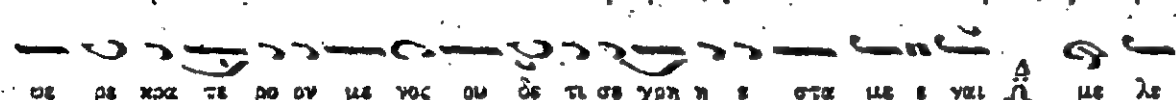
Σημ. Ὁ ποιητὴς τοῦ Εἰρμοῦ τούτου φαίνεται ὅτι ἔλαβε τὰ ποιητικὰ αὐτοῦ μέτρα ἀπὸ τοῦ στοιχείου Κ. τῆς Ἰλ. α Οὗτός τοι Διομήδης, ἀνὴρ, οὔτοι δὲ τοι ἴπκοι » (στίχ. 477). διότι πολὺ καλὰ τονίζονται οἱ ἐκείσε τέσσαρες στίχοι τοῦ Ὁμήρου, καὶ ἐνόνονται μὲ τὰ μουσικὰ μέτρα τούτου τοῦ Εἰρμοῦ, οἷον ἤχος Α'.

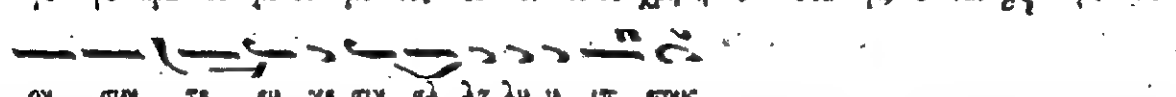
q Ου τοι τοι δι ο μη δεσ α νηρ Δ ου ου τοι δε τοι ι ιπ κοι Δ ους

νω ἔν πι φαι σκε Δο ο λων ον ε πε φνο μεν η μει εις αλ λα α γε δη q προ

ρε ρε κρα τε ρο ον με νος ου δε τι σε χρη η ε στα με ε ναι Δ με λε

ον συν τε ευ χε σιν αλ λζ λυ υ ιπ πους

ΕΝ πνεύματι προβλέπων Προφήτα Ἀδδακούμ· στίχος ἑμμετρος μικροσκελῆς. 2) Εἰρμός συνειθισμένος Α'. ψόδης Α'. ἤχου ἐκ τῶν Κανόνων τῶν Εἰσοοίων. 3) Εἰρμολογικὸς Πρόλογος Α'. ψόδης Α'. ἤχου. Γένος διατονικοῦ.

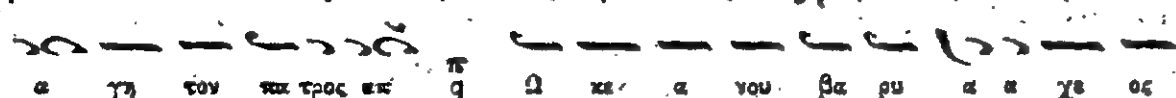

q Εν πνευ μα τι προβλε πων Προ φη τα Αδ δα κουμ Δ κτλ. (ἴδε Εἰρ. Κατ.)

Σημ. Ὁ ποιητὴς τοῦ Εἰρμοῦ τούτου (Βασίλειος ὁ Μεγροβιάντης) φαίνεται ὅτι ἔλαβε τὰ ποιητικὰ μέτρα αὐτοῦ ἐκ τῶν μελικῶν ποιημάτων τοῦ Ἀριστοφάνους (Νεφέλαι). « Ἀέναοι Νεφέλαι ἀρβῶμεν φανεραὶ » (στίχ. 275). διότι πολὺ καλὰ τονίζονται οἱ ἐκείσε ἑξ στίχοι τοῦ Ἀριστοφάνους, καὶ ἐνόνονται μὲ τὰ μουσικὰ μέτρα τούτου τοῦ Εἰρμοῦ οἷον ἤχος Α'.

q Α ε να οι Νε φα λαι αρ θω μεν φα νε ραι Δ ερο σε ραν αν φυ σιν ευ

α γη τον πα τρος επ q Ω κε α νου βα ρυ α α χε ος

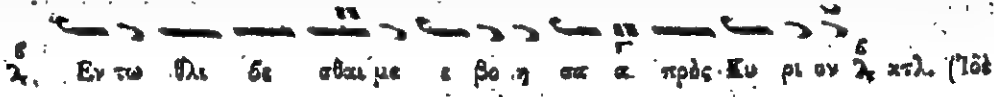

υ φυ λω ων ο Δ ραι ων κό ρυ φας ε πα δεν ερο κο μους ι να Δ

τη λε φα νεις σκο πα ας α φο ρω με θα

ΕΝ τῷ θλίβεσθαι με, ἐδόθησα πρὸς Κύριον. Στίχος ἑμμετρος μικροσκελῆς. 2) Εἰρμός συνειθισμένος ζ'. ψόδης Α'. ἤχου, ἐκ τῶν Καταβασίων τῆς Μεταμορφώσεως. 3) Εἰρμολογικὸς Πρόλογος ζ'. ψόδης Α'. ἤχου. Γένος διατονικοῦ.

ζ. Εν τω θλι δε σθαι με ε βο η σα α πρὸς Κυ ρι ον ζ. κτλ. (ἴδε Εἰρμολόγ. Καταβασίων).

Εἰρμολόγ. Καταβασίων).

Σημ. Καὶ ὁ ποιητὴς τοῦ Εἰρμού τούτου (Ἀνδρέας ὁ Κρίτης). Φαίνεται ὅτι ἐλάβε τὰ ποιητικὰ αὐτοῦ μέτρα ἀπὸ τὸ στοιχεῖον Α. τῆς Ὑ. «Οὐστὶνας αὐ μεθιέντας ἰδοὶ στυγεροῦ πολέμου» (στῖχ. 240). Διότι πολὺ καλὰ τὸνίζονται οἱ ἑκαῖς δὺς στίχος τοῦ Ὀμήρου, καὶ ἐνόνονται μετὰ ρουσικὰ μέτρα τοῦ

τοῦ Εἰρμού· οἷαν ἤχος Δ'.

Οὐ στί νας . αυ . με . θε . εν . τας . ι . δοι . στυ . γε . ε . ρου . πο

λε . μοι . ο . λ . τους . μα . λα . νει . και . ε . σκε . χο . λω . τοι . οι . σιν . ε . πε . εσ . σιν

ΕΝ τῷ φωτὶ τῆς δόξης. Ὑμνος Κοινωνικὸς φαλλόμενος ἀπαξ τοῦ ἐνιαυτοῦ κατὰ τὴν ἡμέραν τῆς Δεσποτικῆς Ἑορτῆς τῆς Μεταμορφώσεως· οὗ τὸ κείμενον «Ἐν τῷ φωτὶ τῆς δόξης τοῦ προσώπου τοῦ Κύριου, πορευσώμεθα εἰς τὸν αἰῶνα» (ψαλ. 88. 2) Μάθημά τι ἐκτενὲς τοῦ Παππαδικοῦ εἶδους· αὐτὸ τὸ θέμα κύριον καὶ ἀπλοῦν, ἥτοι φύσει Παππαδικὸν κατὰ τὸ μέλος.

ΕΝΩΣΙΣ. Ὁ ἀρμονικὸς συνδυασμὸς τῆς μουσ. Συμφωνίας, ἥτις διακρίνεται ἀπὸ τὴν πῶσιν δὺα ἢ τριῶν φθόγγων εἰς ἓν καὶ τὸν αὐτὸν καιρὸν. 2) Ἡ ἔνωσις τοῦ δευτέρου φθόγγου μετὰ τοῦ βαρυτέρου καὶ τ' ἀναπαλιν, ὅθεν ἡ ἔνωσις τῆς συμφωνίας τοῦ ὁμοφώνου, τοῦ συμφώνου τοῦ παραφώνου, καὶ τοῦ διαφώνου. 3) Ἡ ἔνωσις τῆς μουσικῆς μετὰ τῆς ποιητικῆς εἰς τὴν πράξιν τῆς μελοποιίας, εἰς τὸ ἀποτελέσθαι μελωδίαν.

ΕΝΩΤΙΣΑΙ ὁ θεὸς τὴν δέησίν μου· θέμά τι Δοχτῆς ἡ Προκείμενον μεγάλον τῆς Δ' τῆς διακαινησίμου. (Ἰδε Δοχαί).

ΕΞΑΙΡΕΣΙΜΟΣ. Κανονικὴ τις σύνθεσις μελωδικῆς γραμμῆς ὁριστικῆς τε καὶ ἀορίστου καταλήξεως. 2) Ἐξαίρεσις κανονικῆς θέσεως τῶν χαρακτήρων τῆς ποσότητος, εἰς τὴν ἐπὶ τὸ ὄξύ ὑγρόλυκτον καὶ ταχέαν συμπλοκὴν τῶν κεντημάτων ὑπὸ τῆς βραδύτητος τοῦ διαστήμου, τριστήμου, καὶ τετραστήμου μα-

κροῦ σημείου τοῦ ἀγοῦ, ἐπὶ τῆς τοιαύτης θέσεως.

με . ε . ε . ρι . ι . μνε . α . α . αν . π . q

3) Ἡ ἐξαίρεσις κανονικῆς σύνθεσις τῶν χαρακτήρων τῆς ποσότητος μετὰ τῆς τροπικῆς ποιότητος, εἰς τὴν ἀποκατάστασιν περισσοτέρας ἐντενότητος τῆς Περαστικῆς, διὰ τῆς τροπικῆς δυνάμεως τοῦ Ψηφιστοῦ, ἐπὶ τῆς χρονοτριβῆς τοῦ Κλάσματος, εἰς τὴν ἐντελεῖ γραμμὴν τῆς τοιαύτης μελω-

δικῆς θέσεως. π . q των ψω χων ω ω ω ν η η η η μων

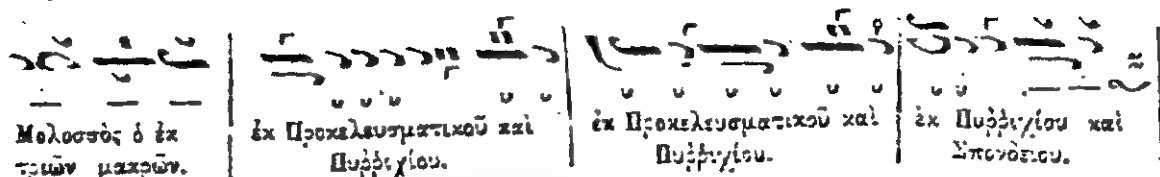
ΕΞΑΜΕΤΡΟΝ· μέτρον τι χρονικὸν ρυθμικοῦ ποδὸς τῆς τε μουσικῆς καὶ τῆς ποιητικῆς. 2) Ἡ κατὰ συζυγίαν καταμετρομένη ἐντελής μελωδικὴ γραμμὴ ὁριστικῆς καταλήξεως, σύνθετος ἐκ ὧν ποδῶν

οἷον, παίων ἐξάστημος, ἐκ Πυρρήχτιου καὶ Δακτύλου | με . ε . ε . ρι . ι . μνε . α . α . αν . π . q , ἐκ Τροχαίου καὶ Ἰάμβου

ἐκ Τροχαίου καὶ Ἰάμβου | . 3) Ἡ κατὰ περίεον καταμετρομένη ἐντελής μελωδικὴ γραμμὴ ὁριστικῆς καταλήξεως τοῦ Θεματισμοῦ, σύνθετος ἐκ ὧν ποδῶν κατὰ μουσικὸν Ἐξάμετρον

ἐκ Ἰάμβου καὶ Τροχαίου | ἐκ Τριδράχμης καὶ Ἰάμβου. Διτρόχαιος

ἐκ Τριδράχμης καὶ Ἰάμβου | ἐκ Σπώνδεου καὶ Πυρρήχτιου | ἐκ Ἀναπέστου καὶ Πυρρήχτιου | ἐκ Προκλεισματικοῦ καὶ Πυρρήχτιου.

Καὶ οἱ Ἰαμβικοί δὲ στίχοι τῶν Καταβασίων. α' Ἐσώσε λαόν κτλ. οὕτως καταμετρῶνται κατὰ Ἐξάμετρον τῶν ἀτελῶν καὶ ἐντελῶν καταλήξεων, ἀλλ' ὥς ἔχει τὸ γνήσιον τῆς ρυθμικῆς ἐνώσεως τοῦ μουσικοῦ μέτρου εἰς τὸ πρωτότυπον Εἰρηολόγιον τῶν Καταβασίων.

ΕΞΑΠΟΣΤΕΙΛΑΡΙΟΝ. Στίχος πρὸς ἑξαμετροῦ μικροσκελῆς, ἢ μακροσκελῆς. 2) Εἰρηολογικός Πρόλογος Προσποιοῦ στίχου Φωταγωγικοῦ Τροπαίου. 3) Ἑλᾶδος σημαντικός τῆς Ἐκκλησιαστικῆς Μουσ. ὁ λέγεται α' Φωταγωγικὸν ἢ Ἐξαποστειλάριον. 4) τροπάρια τινα, τὰ ὅποια φάλλονται μετὰ τὰς ψᾶς καὶ Καταβασίας τῶν Κανόνων, ἀντὶ τῶν Φωταγωγικῶν, ἀτινα ᾄδῃται ὁ Σοφὸς Κωνσταντῖνος Βασιλεὺς ὁ Υἱὸς τοῦ Λέωντος τοῦ Σοφοῦ, καὶ ἐπὶ τὸ μακροσκελότερον ἐπέκτεινεν τὰ μέτρα αὐτῶν, ὠνομάσας αὐτὰ ἀντὶ Φωταγωγικά α' Ἐξαποστειλάρια. Ὅθεν, Ἐξαποστειλάρια τὰ Ἀνσπάσματα. Ἐξαποστειλάρια τὰ Νεκρώσιμα, τὰ τῆς ὁλῆς Ἐδομάδος. Ἐξαποστειλάρια τῶν Δεσποτικῶν, τῶν Θεομητορικῶν Ἑορτῶν, κτλ. Τοῖς Μαθηταῖς συνέλωμεν. Ἀπόστολοι ἐκ περάτων. (Ὁ Οὐρανὸν τοῖς ἵστροις). Ἐν Πνεύματι, τῷ ἱερῷ, Τὸν Ἀποστόλιν αὐθημερόν. κτλ.

Ἐπαλλήθησαν δὲ οὕτω, καὶ ἐν οἷς τόποις ἐτάχθησαν, ὅτι πρὸ τοῦ ἐπινοηθῆναι ταῦτα, καὶ μετὰ τὸν Κανόνα τελεσθῆναι, ἤδη τῆς ἡμέρας ὑπαυγαζούσης, τὰ λεγόμενα Φωταγωγικά ἐφάλλοντο, ἅπερ οὕτω λέγουσιν α' Ἐξαπόστειλον τὸ φῶς σου κτλ. Ὑψελόμενοι οὖν ἐκεῖνα λέγειν τοῖς τόποις ἐκείνων ταῦτα ὠνομάσαν, διὰ τὸ, Ἐξαπόστειλον ὁ Θεὸς λέγειν. Νικηφόρος Κάλлистος ὁ Ξανθόπουλος. (Τὸ Φωταγωγικόν).

ΕΞΑΣΗΜΟΝ καὶ ἘΞΑΣΗΜΟΣ. Ρυθμικός καὶ χρονικός ποιῶς, καταμετρούμενος ἐπὶ τῶν ἀορίστων παρακλητικῶν γραμμῶν, ἀπὸ χρόνους ἑξ' ὅθεν ἐξάσημον ἀπλοῦν, ἐξάσημον σύνθετον, ἐξάσημον σημαντὸν, κτλ. καὶ ἀπλοῦν μὲν, ὡς ἐξ ὁλῶν βραχυσίων.

κρῶν καὶ βραχυσίων. καὶ σημαντὸν δὲ, ὡς ἐκ τῆς κατὰ τὴν τὰς σιως φωνῆς ἐπ' ἐνὸς χαρακτῆρος εἰς ὃ πληροῦνται ἑξ' ἀπλοῦν χρόνοι κατὰ τὸν μακρὸν τῆς πενταπλῆς.

ΕΞΕΛΕΞΑΤΟ Κύριος τὴν Σιών. Ὑμνος Κοινωνικός φαλλόμενος ἡπᾶς τοῦ ἑαυτοῦ κατὰ τὴν ἡμέραν τῆς Ἑορτῆς τοῦ Εὐαγγελισμοῦ. οὐ τὸ καίμενον α' Ἐξελέξατο Κύριος τὴν Σιών, ἡρετίτατο αὐτὴν εἰς κατοικίαν ἑαυτοῦ. (ψαλ. 131). 2) Μᾶθημά τι ἐκτενὲς τοῦ Παππαδικῶ εἶδους. οὐ τὸ θέμα κύριον καὶ ἀπλοῦν, ἦτοι φύσει Παππαδικόν κατὰ τὸ μέλος.

ΕΞΕΣΤΗ τὰ σύμπαντα. στίχος ἑξαμετροῦ μακροσκελῆς. 2) Εἰρμός συνθετικὸς. Ε'. φῶς Δ'. ἦχος, ἐκ τῶν Καταβασίων τοῦ Εὐαγγελισμοῦ. 3) Εἰρηολογικός Πρόλογος. Ε'. φῶς Δ'. ἦχος. Γένος διατονικοῦ.

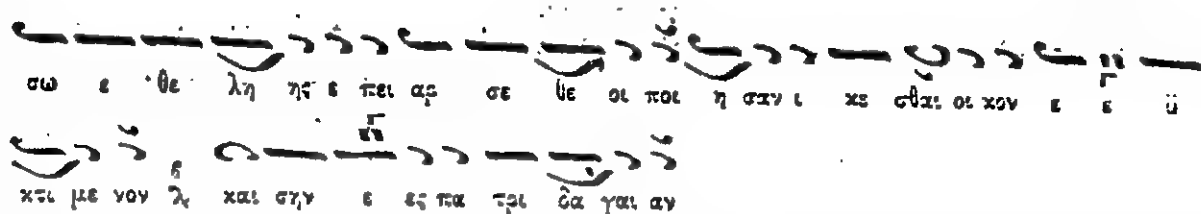
Ε ξ ε στη τὰ συμ παν τα ε πι τη θε α δο ξη σου κτλ. (Εἰρ. Καταβ.)

Σημ. Φαίνεται ὅτι ὁ Πατὴρ ἡμῶν Κοσμᾷ ὁ μέλωδός ἐλαβε τὰ ποιητικὰ μέτρα τούτου τοῦ Εἰρμού ἀπὸ τὰ στοιχεῖα Ψ. τῆς Ὀδῆς. α' Τὸν δ' αὐτὸς προστίπτει περίρρων Πηνελόπειαν στίχ. 256). Διότι λυμπρώτατα τινίζονται οἱ ἐκεῖσε τέτταρες στίχοι τοῦ Ὁμήρου, καὶ ἐνώνονται μετὰ μουσικὰ μέτρα

τούτου τοῦ Εἰρμού. οἷον ἦχος Δ'.

Τον δαυ τε προ σε ει πιν πε μι φων Πη νε λο

και α ε ευ νη μεν δη σοι γε τος εσ σε ε ται οπ πο τε θυ υ μω

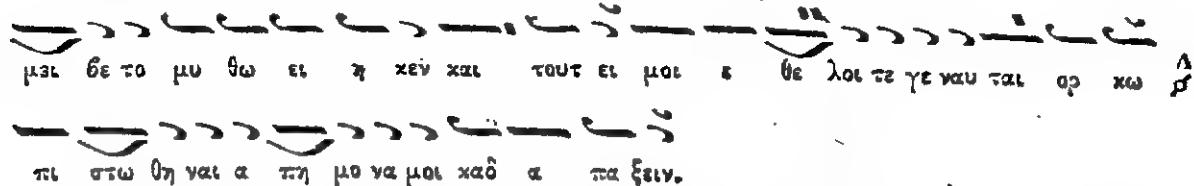
ΕΞΗΓΕΡΘΗ ὡς ὁ ὑπνῶν Κύριος. Ὑμνος Κοινωνικός ψαλλόμενος ἀπαξ τοῦ ἐνιαυτοῦ κατὰ τὴν ἡμέραν τοῦ Α. καὶ Μ. Σαββάτου· αὐτὸ τοῦ κοιμένου α' Ἐξηγέσθη ὡς ὁ ὑπνῶν Κύριος, καὶ ἀνέστη Σῶζων ἡμᾶς » (ψαλ. 77) 2) Μάθημά τι ἐκτενὲς τοῦ Παππαδικοῦ εἶδους, οὐ τὸ θέμα κύριον καὶ ἀπλοῦν, ἔτρι φύσει Παππαδικόν κατὰ τὸ μέλος.

ΕΞΗΝΘΗΣΕΝ ἡ ἐρμος· στίχος ἑμμετρος μικροσκελής. 2) Εἰρμός συνειθισμένος Γ'. ὡδῆς β'. ἤχου, ἐκ τῶν Ἀναστασίμων Καταβασίων τοῦ β'. ἤχου. 3) Εἰρμολογικός Πρόλογος Γ'. ὡδῆς β'. ἤχου. Γένος χρωματικοῦ. Πα.

Ε' ξην θη σεν η ε ρημος ως η κρι νον κυ ρι ε κτλ. (Ἰδὲ Εἰρμολόγ. Καταβασίων).

Σημ. Καὶ ὁ Πατὴρ ἡμῶν Ἰωάννης ὁ Δάμασκηνός φαίνεται ὅτι ἔλαβε τὰ ποιητικὰ μέτρα τούτου τοῦ Εἰρμού ἀπὸ τοῦ στοιχείου Ο. τῆς Ὀδύς. « Τὸν δ' αὖτε προσέειπε γυνὴ καὶ ἀμείβετο μύθῳ » (στίχ. 434). Διότι πολὺ καλὰ τονίζονται οἱ ἐκεῖσε τρεῖς στίχοι τοῦ Ὀμήρου, καὶ ἐνόνονται μετὰ μουσικὰ μέτρα τοῦ

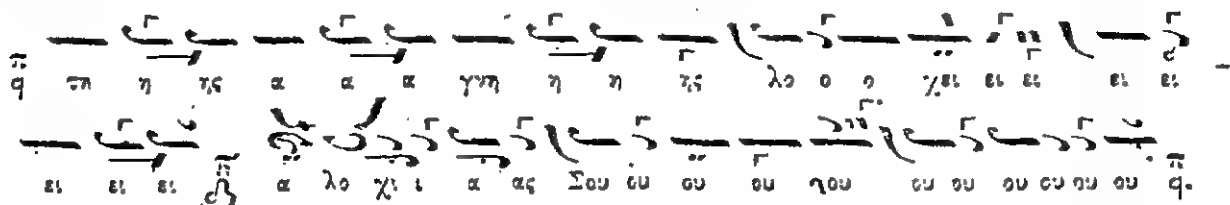
τοῦ τοῦ Εἰρμού· οἷον ἤχος Β'. Πα.

ΕΞΩ. Ἀπλῶς ἐπιρρ. λόγος ἐπιθετικός, χρησιμεύων κανονικῶς εἰς τὰς κατὰ κλάδους, διαιρέσεις τῶν ὀκτώ ἤχων, κατὰ Μέτους καὶ Παραμέτους, κατὰ Τρισώνους, Τετρασώνους, κτλ. (ὡς ἐρμηνεύει ἡμᾶς τὸ μουσ. Κανόνιον Ἰωάννου τοῦ Δαμασκηνοῦ καὶ Κοσμά τοῦ μελωδοῦ). 2) Ἐξω, τὸ σύστημα ὅπου διαρίζεται ἀπὸ τὰς τελευταίας μαρτυρίας τοῦ ἀναχίρας καταμετρούμενου συστήματος (ὅπερ λέγεται « Ἐσω »), τὸ ὁ ποῖον, ἔξω, διακρίνεται μὲν εἰς τὴν καταμέτρησιν τῶν μαρτυριῶν τοῦ Τροχοῦ καὶ τῆς διὰ πασῶν· διακρίνεται δὲ καὶ κατὰ τὴν καταμέτρησιν τῶν τόνων καὶ μαρτυριῶν τοῦ Τροχοῦ, καὶ κατὰ τὴν μετροφωνίαν τῶν Τετρασώρων τῆς Σοφοτάτης παραλλαγῆς Ἰωάννου Ἱερέως τοῦ Ἰλουσιανοῦ, ἥτις σχηματίζεται ὅλος ἀπ' ἀλλεκαλλήλους Τροχίσκους, ἔξωθεν τῶν ὀποίων ἐμπεριέχονται αἱ τῆς καταμετρήσεως μαρτυρίαι· ἔξωθεν δὲ ἑκάστου Τροχίσκου παράκειται ἄλλη μαρτυρία, ἥτις φανερώνει τὸ « ἔξω » διὰ τὸ κείσθαι ἔξωθεν ἀνοικτὸν ἄλλον τόπον, καὶ τὰς ἔξω μαρτυρίας τοῦ Τροχοῦ καὶ τῆς διὰ πασῶν· καὶ διὰ τῆς ἐπὶ τὸ βαρὺ καὶ ὀξύ καταμετρήσεως αὐτῶν, παριστᾷ τοὺς διαφορικοὺς κλάδους ἥτοι τὰ διάφορα ἔκτακτα καὶ τακτικὰ μαθήματα, ὡς ἐκ τῶν διαφορῶν στίχων, Τροπαρίων, Προσομείων, τῶν Μικτῶν καὶ Ἀναμικτῶν Μαθημάτων, ὡς ἐκ τῶν περιδικῶν γραμμῶν τῶν παρακλητικῶν θέσεων τῶν ἐντελῶν καὶ ἀτελῶν καταλήξεων τοῦ Παππαδικοῦ καὶ Στιχηρικοῦ εἶδους.

Ὡταν λέγει (Ἰωάννης ὁ Δαμασκηνός) « Ἐπτάφωνος τοῦ ἧ, εἰς μὲν τὰ ἔξω, εἶναι ὁ ἧ (οὕτως π π). εἰς δὲ τὰ ἔσω, ὁ πλάγιος τοῦ β'. λ π » (οὕτως ἧ, q. Ἐπειδὴ δὲ ἡ θέσις τῆς μαρτυρίας τοῦ κάτω κε ἧ, εἶναι τοῦ λ π, μικτῆς οὕτως τῆς μαρτυρίας αὐτῆς, ἥτις ἐγράφετο ἀπὸ τοῦς Παλαιούς οὕτως ἧ, π), πρέπει νὰ ἐννοήσωμεν τὰς μελωδικὰς γραμμὰς, ὧν αἱ καταλήξεις διακρίνονται ἀπὸ μαρτυρίας ταιαύτας αἵτινες δὲν ἔχουσι σχέσιν μετὰ τὰς ἀρκετικὰς μαρτυρίας τῆς μελωδικῆς ἐκείνης γραμμῆς κατὰ τὴν Κλίμακα, ἢ κατὰ τὸ Γένος.

Παραδόντα τοῦ, Ἐξω, ἔστω σοι ὁλόν τὸ μάθημα τοῦ Καλοφωνικοῦ Εἰρμού α' Ἐρρίξε γῆ » Πίπτου Μικρακτῆ· κυρίως δὲ περιστάνεται, κατὰ μὲν τὸ διαπασῶν, ἡ περίοδος α' διατάγη τὸ τοῦ Ναοῦ ἔχον καταπέτασμα ». Κατὰ δὲ τὸν Τροχόν, ἡ περίοδος α' ὁ αἰνετὸς τῶν Πατέρων Θεός ». (Ἰδε Καλοφωνικὸν Εἰρμολόγιον). Καὶ ὁ Δομέστικος Δημήτριος ὁ Δοκιανὸς παριστὰ τὸ, Ἐξω, κατὰ μαρτυρίαν εἰς τὸ μάθημα τοῦ Καλοφωνικοῦ Εἰρμού α' Τύπον τῆς Ἀγνῆς Λογείας Σου » οὕτως ἤχος Α'.

3) Ἐξω, τὰ τρία Ἐωθινά, τὸ Θ', τὸ Γ', καὶ τὸ ΙΑ', ὡς ὧντα ἔξω τῶν ἀριθμῶν τῶν ὀκτῶ ἤχων, ἀτινα ὑπάγονται εἰς τὰς διαίρεσεις τῶν ὀκτῶ ἤχων, καὶ διακρίνονται ἀπὸ τὰς περιόδους τοῦ Ἀποστόλου, καθὼς παρσπαμπόμεθα εἰς τὰς συζητήσεις τῶν ἐνδεκα Ἐωθινῶν καὶ τῶν Κυριακῶν Ἀποστόλων, καὶ εὐρίσκωμεν ἀπὸ τὸν ἔσω ἤχον, καὶ ἔσω Ἐωθινὸν τὸν ζητούμενον τῆς Κυριακῆς Ἀπόστολον πη·χ: Ἐωθινὸν ΙΑ' ἤχος β'. κτλ. 4) Ἐξω, ἡ ἐκτὸς τῶν φυσικῶν ἢ ἔσω φθορῶν τῶν Συστημάτων τῶν ὀκτῶ ἤχων ἔξωθεν φθοραὶ τῶν χλιδανῶν μελῶν, αἱ ὁποῖαι λέγονται καὶ Ἐξωτερικαί, ἀπὸ τὸ, ἔξω ἦτοι ἡ ἔξω φθορὰ τοῦ π - οη, ἡ τοῦ Δι ς, ἡ τοῦ Δι ς, ἡ τοῦ Βιυ ς, ἡ τοῦ Βιυ ς, ἡ τοῦ Δι Δ ς, ἡ τοῦ

Γα ρ καὶ ρ· αἱ ὁποῖαι ἀπὸ μὲν τοὺς Βυζαντινούς Παλαιούς μουσικοὺς κυρίως λέγονται ἔξω φθο-

ραί. Τὸ δὲ μάθημα ὅπερ γίνεται ἐξ ἐκδόστης αὐτῶν φθορᾶς, φέρει ἐπὶ κεφαλῇς γεγραμμένον μὲ τὸ σημεῖον καὶ τὸ α' ἔξω φθορᾶς. (Ἰδε Παλαιὰ τῆς Μουσικῆς χειρόγραφα τῆς τε Παππαδικῆς, καὶ τοῦ Μαθηματάρου, διὰ δὲ τὸ α' ἔξω, ἀπλῶς, καὶ ἔσω », ἴδε εἰς τὰ Προλεγόμενα τοῦ Μεγάλου Ἰσίου τῆς Παππαδικῆς ἢ εἰς τὸ Κανόνιον Ἰωάννου τοῦ Δαμασκηνοῦ καὶ Κοσμά του Μελωδοῦ, ὡς ἐδιδάχθησαν παρὰ τοῦ Σοφοῦ αὐτῶν Διδασκάλου Κοσμά τοῦ Ξένου ἢ Ἰκέτου).

ΕΞΩ ΘΕΜΑΤΙΣΜΟΣ. Φθορικόν τι σημεῖον τῆς μουσικῆς μᾶλλον Ἱερογλυφικὸν Ἀφρονον ἐκ τῶν Μεγάλων Σηματοφώνων· οὗ τὸ σημεῖον, ἔξω Θεματισμός ρω, ὅπερ φέρει μελωδικὴν γραμμὴν ὀριστικῆς κατα-

λήξεως.

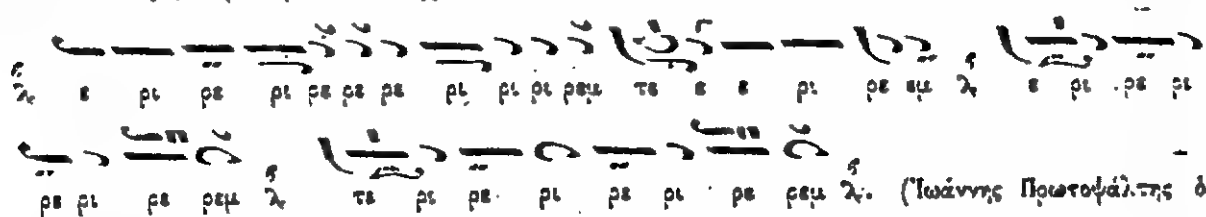

Ἐπειδὴ καὶ ἐνεργεῖ κατὰ τὴν ποιότητα τοῦ ἱεραλεξ, διὰ τοῦτο ὑπάγεται εἰς τὸ σύστημα τοῦ Ὑπολυδίου ἦτοι τοῦ Πλαγίου β'. ἤχου· τὰ δὲ ὅλα τὰ λοιπὰ ἐνορούμενα τούτων εἶναι κατὰ τὸ ἀνάπαλιν τούτου, ἦτοι κατὰ τὸ ἐπιθετικόν α' Ἐξω » τὰ μὲν, Ἐσω τὰ δὲ, Ἐξω.

ΕΠΑΙΝΕΙ Ἱερουσαλήμ τὸν Κύριον. Ὑμνος Κοινωνικὸς ψαλλόμενος ἀπᾶς τοῦ ἐνιαυτοῦ κατὰ τὴν Κυριακὴν τοῦ Ἀποστόλου Θωμᾶ· οὗ τὸ κείμενον α' Ἐκκίνει Ἱερουσαλήμ τὸν Κύριον αἶνει τὸν Θεόν σου Σιών » (ψαλ. 144). 2) Μάθημά τι ἐκτενὲς τοῦ Παππαδικοῦ εἶδους, οὗ τὸ θέμα κύριον καὶ ἀπλοῦν, ἦτοι φύσει Παππαδικόν κατὰ τὸ μέλος.

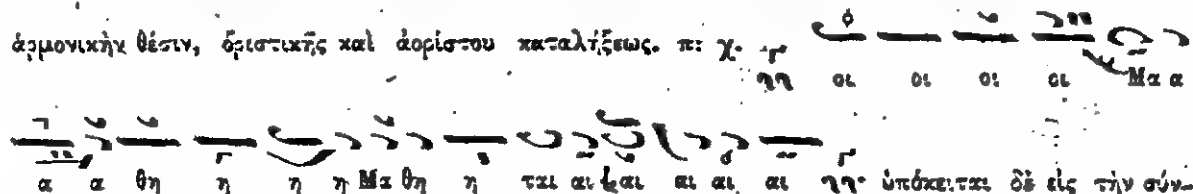
ΕΠΑΝΑΛΗΨΙΣ. Ἡ κατὰ παραλλαγὴν καὶ μέλος πρώτη καὶ δευτέρα ἐπανάληψις τῆς παραδόσεως τοῦ μουσ. μαθήματος. 2) Ἡ διαρκὴς καὶ πολλαπλάσιος μελέτη τοῦ ἀναγείρας μουσ. μαθήματος, καὶ τῶν ἀπερσμένων μαθημάτων. 3) Ἡ κατὰ θεωρίαν Α' καὶ Β' παρατήρησις τοῦ συνθετιμένου μουσικῶν θέματος. 4) Κανὼν τις τῆς Μελοποιίας, οὗ τὸ ἴδιον εἶναι τὸ νὰ συνθέτῃται κατὰ παλιλογίαν καὶ αὐθις ἢ αὐτῇ μελωδικῇ ἀόριστος γραμμὴ, ἢ ἐπὶ τὸ ὀξύτερον, ἢ ἐπὶ τὸ βαρύτερον· πη·χ' ἢ κατὰ τὸ ἀργὸν μελωδικῇ ὁμοιοκατάληκτος γραμμὴ α' Σε Ὑμνοῦμεν, καὶ τὸ, Σε Εὐλογοῦμεν » εἶναι σχῆμα ὁμοιον ἐπανάληψεως· ὡς καὶ ἡ προήγησις τοῦ Γ'. ἤχου τοῦ Κοινωνικοῦ α' Αἰνεῖται » τοῦ Δανιὴλ Πρωτοφάλου καὶ ἀλλαχοῦ. 5) Ἡ κατασκευαστικὴ δύναμις τῆς μελοποιίας, δι' ἧς ἐνισχύεται ὁ μελοποιός, καὶ πλατύνει τὸ μέλος τοῦ μουσ. θέματος, οὗ πρὸ ἴδιον εἶναι κυρίως τὸ ἀντικείμενον τοῦ Κρατηματάρου. 6) Ἰδιον κανὼν τῆς ραφωδίας, δι' οὗ ἐρμηνεύεται ὁ μελοποιός, τὸ γὰρ μεταχειρίζεται καὶ αὐθις ἐπὶ τὸν αὐτὸν τόνον ὁμοίαν ὀριστικὴν γραμμὴν μίᾳ μελωδικῇ θέσεως καὶ νὰ πλατύνῃ τὸ μέλος τοῦ θέματος του διὰ τῆς

ἐπαναλήψεως. (Ἰδε τὸ Κράτημα τοῦ Καλοφωνικοῦ Εἰρημοῦ «Ἐφριζε γῆ» Παναγιώτου Χαλάτσογλου καὶ τὸ τοῦ Δανιὴλ Πρωτοψάλτου ἑντεχον Κράτημα τὸ εἰς ἤχον Δ'.) πι: γ.

Τραπεζούντιος. (Ἰδε ἀρχὸν Πασαπνοάριον αὐτοῦ ἤχος Δ'.) Τὸ ἐκτενέστερον παράδειγμα τῆς Ἐπαναλήψεως, ἴδε εἰς τὴν ἀρχὴν τοῦ Κρατήματος τοῦ Δοξαστικοῦ τοῦ Πολυελέου, ἤχος Α', τοῦ αὐτοῦ Ἰωάννου Πρωτοψάλτου. «Ἐπαναλήψις δὲ εἶναι, τὸ νὰ μεταχειρίζομεθα ἐπὶ τῶν αὐτῶν τόνων ἐκ δευτέρου μίαν θέσιν, ἢ ὁλόκληρον περίοδον μελωδίας· καθὼς μάλιστα συνειθίζεται εἰς τὰ Μαθήματα καὶ Κρατήματα τῶν Παλαιῶν». Χρυσάνθος Πρύσης. (Θεωρητικὸν Μίγμ. § 420).

ΕΠΕΓΕΡΜΑ. Ἰερογλυφικὸν τι Σημαδόφωνον τῆς Μουσικῆς ἐκ τῶν Μεγάλων ὑποστάσεων, οὗ τὸ σημεῖον καὶ τὸ σχῆμα, Ἐπέγεσμα ἢ δὲ ἐνέργια αὐτοῦ φέρει μελωδικὴν γραμμὴν λήγουσαν πάντοτε εἰς ἀρμονικὴν θέσιν, ὀριστικῆς καὶ ἀορίστου καταλήξεως. πι: γ.

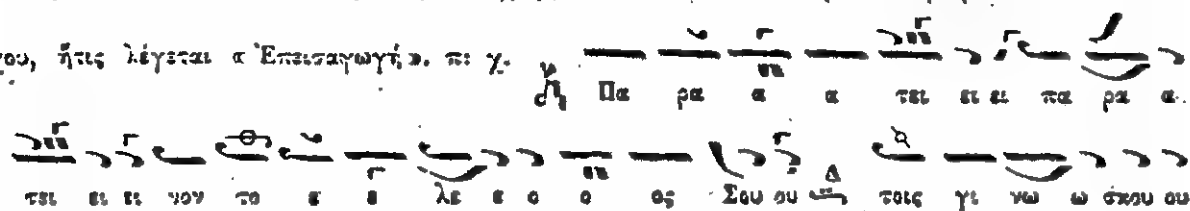
θεσιν μελωδικῆς θέσεως ἐκάστης Τριφωνίας, εἰς ὅλα τὰ Ἰση, καὶ εἰς ὅλα τὰ Γένη.

ΕΠΕΦΑΝΗ ἡ χάρις τοῦ Θεοῦ. Ἔγνος Κοινωνικὸς ψαλλόμενος ἀπ᾽ τοῦ ἐναυτοῦ κατὰ τὴν ἡμέραν τῆς Δεσποτικῆς ἑορτῆς τῶν Θεοφανείων, οὗ τὸ κείμενον «Ἐπεφάνη ἡ χάρις τοῦ Θεοῦ ἡ Σωτήριος πάσιν Ἀνθρώποις» (Ἀπόστολος Παῦλος, πρὸς Τίτον Ἐπιστολ.). 2) Μάθημά τι ἐκτενὲς τοῦ Παππαδικοῦ εἶδους· οὗ τὸ θέμα κύριον καὶ ἀπλοῦν, ἥτοι φύσει Παππαδικὸν κατὰ τὸ μέλος.

ΕΠΙΒΟΛΗ. (Ἰδε Ἐπιφώνημα).

ΕΠΕΙΣΑΓΩΓΗ. Κανὼν τις τῆς μελοποιίας, εἰς τὴν σύνθεσιν τῶν ποικίλων καὶ δραστηρίων μαθημάτων. 2) Ἡ εἰς τὴν κατὰ Γένος ψαλλομένην γραμμὴν διὰ ποικίλιαν ἐπέμβασις φθορᾶς ἄλλου Γένους

ἤχου, ἣτις λέγεται «Ἐπεισαγωγή». πι: γ.

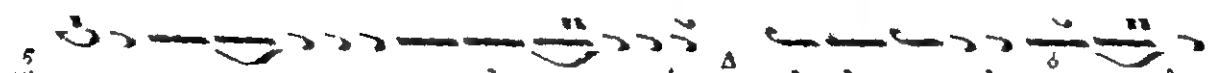

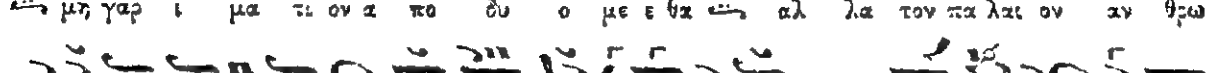
σι ι ι Σε (Πάκωδος Πρωτοψάλτης). 3) Ἡ ἐνεργητικὴ δύναμις φθορᾶς τινος ἐπὶ ἄλλης ἀρμονίας· ἥς ἡ ἐκτακτος ἐπέμβασις εἰς ἤχον ἄλλου γένους, παράγει ἰδιότερον Κλάδον, καὶ περιστᾷ τὸ μέλος αὐτοῦ δραστηρίον καὶ πεποικιλμένον· ὡς τὸν Κλάδον Ποταμὶς (Σουζενάκ)· ὡς τὸν Ἑσυχαστικὸν (Ραχατουλλελεδάγ) ὡς τὸν Γαλήνιον (Σουζητῆλ), κτλ. (Ἰδε Ἐπεισαγωγῆκον).

ΕΠΕΙΣΑΓΩΓΗΚΟΝ καὶ ΕΠΕΙΣΑΓΩΓΗΚΟΣ. Μέλος τι σύνθετον καὶ ποικίλον ἀπὸ δύο γένη, ἀπὸ οἰκίον ἤχον, καὶ ἀπὸ ξένου φθορᾶν· ὡς τὸ Κᾶθισμα τοῦ Α'. ἤχου «Τὸν Τάφον Σου Σωτήρ»· ὡς τὰ Κᾶθίσματα τοῦ Δ'. ἤχου «Ἀνέστης ὡς Ἀθάνατος, καὶ, Ἐκτεπλάγη Ἰωστήρ». κτλ. 2) Ὁ τρόπος τῆς συνθέσεως τῶν ἐκτάκτων καὶ δραστηρίων τῆς παρεισαγωγῆς μαθημάτων, ἵτινα λέγονται «Ἐπίσακτά ἢ πεποικιλμένα μέλη»· ὡς τὸ «Ἀνωθεν οἱ Προφῆται»· τὸ ἀρχὸν «Τὸν Δεσπότην καὶ Ἀρχιερεῖα»· ὡς τὸ ἀρχὸν Ἀλληλουάριον· ὡς τὸ ἀρχὸν «Χριστὸς Ἀνέστη» κτλ. 3) Ἐκαστον δραστηρίον μουσ. μέλος τοῦ Θεματισμοῦ. (Ἰδε Θεματισμός).

ΕΠΕΙΣΑΚΤΟΝ καὶ ΕΠΕΙΣΑΚΤΟΣ. Ὁ ἀπὸ δύο εἰδῶ ἀνομοίων γενῶν πεποιημένος καὶ μικτὸς ἦχος, ὡς ἀπὸ μέσων, καὶ παράμεσων. 2) Τὸ τεχνικὸν μέρος τοῦ δραστηρίου μουσ. θέματος, ὅπερ συγκρίνεται ἀπὸ δύο εἰδῶ ἀπὸ Ὁμοιογενέος καὶ Ἑτερογενέος ἔστι ἀπὸ τὴν Παρεισαγωγῇ ξένης φθορᾶς ἄλλου Γένους ἑτέρου ἤχου, καὶ παριστᾷ ἡνωμένους εἰς ἓν, δύο ἑτεροειδέας ἤχους. οἱ ὧν παραγεται ἓν μέρος πεποιημένον, καὶ Σχῆμα οὐδέτερον ὡς ὁ Δωριος μετὸν Λυδίων, ἔστι ὁ πρῶτος μετὸν δευτέρον «Τὸν Ἰάφρον Σου Σωτήρ» ὡς ὁ Ὑποφωριος μετὸν Λυδίων, ἔστι ὁ βαρὺς μετὸν δευτέρον «Τὸν Δεσπότην καὶ Ἀρχιερέα (τὸ ἄργον), Ἀνωθεν οἱ Προφῆται». ὡς ὁ Ὑποδωριος μετὸν Λυδίων, ἔστι ὁ πλάγιος τοῦ Α' μετὸν δευτέρον «Ἀλληλουάριον» τὸ ἄργον ὡς ὁ Μιξολυδίας μετὸν Λυδίων, ἔστι ὁ Τέταρτος μετὸν δευτέρον «Ἀνέστης ὡς ἀθάνατος» ὡς ὁ Μιξολυδίας μετὸν Ὑπολυδίων, ἔστι ὁ Τέταρτος μετὸν Πλάγιον Β'. λεγόμενος, «Κατεπλάγῃ Ἰωσήφ» ὡς ὁ Ὑπομιξολυδίας μετὸν Λυδίων, ἔστι ὁ πλάγιος Α' μετὸν δευτέρον, ὁ Κλάδος «Ποταμῆς» τὸ Ἀραβοτουρκιστὶ «Σουζιανά» ὡς ὁ Ἑπεσφωριος μετὸν Ὑπολυδίων, ἔστι ὁ βαρὺς μετὸν Πλάγιον Β'. λεγόμενος, ὁ Κλάδος «Πευγαστικὸν» τὸ Ἀραβοτουρκιστὶ «Ραχατουλλελθάχ» ὡς ὁ Ὑπομιξολυδίας μετὸν Μιξολυδίων, ἔστι ὁ Πλάγιος Α' μετὸν Τέταρτον, ὁ Κλάδος «Πανηγυρικὸς» τὸ Ἀραβοτουρκιστὶ «Φεραχνά» κτλ. 3) Τὸ ἐπείσακτον, μᾶθημα, μέλος, Σχῆμα, ἐκάστου πεποιημένου καὶ δραστηρίου θέματος, τὸ μελοποιούμενον κατὰ τὸ σύστημα τοῦ ἔσω-Θε, καὶ ἔξω-Θε Θεματισμοῦ τῆς Μελοποιίας.

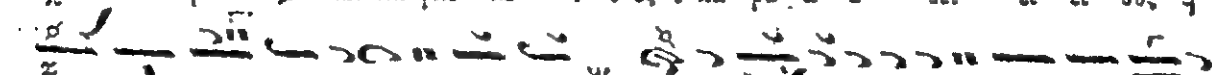
ΕΠΕΙΣΟΔΙΟΝ καὶ ΕΠΕΙΣΟΔΙΟΣ. Ἡ κατὰ περιπέτειαν γινομένη μεταβολὴ τῆς ἁρμονίας ἀπὸ ξένης φθορᾶν ἄλλου ἤχου. 2) Ὁ χρωματισμός οἰουδήποτε κατὰ γένος ἤχου. 3) Τὸ ἀργόμενον κατὰ τὸ ὁμοιογενέος μέρος, καὶ φαλλόμενον κατὰ τὸ ἑτερογενέος. 4) Ἡ ἐκτακτος ἐπείσαγωγὴ ξένης φθορᾶς, ἥτις τίθεται ἐκτός τῆς φθορᾶς τῆς ὀρισμένης ἁρμονίας ὅθεν ἐπεισπῶδον ἁρμονικῆς φθορᾶς κατὰ τὸ γένος π:χ:

 5 μη γὰρ ἰ μα τι ον α πο θυ ο με ε θα αλ λα τον πα λαι ον αν θρω

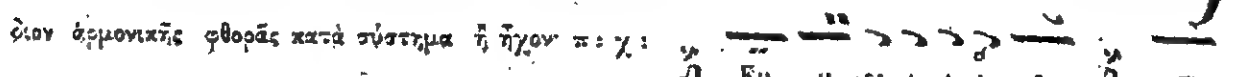

 ω πον α πο ο ο τι θε ε με ε ε ε θα ὄρι μος ο ο ο

 χει ει ει μων αλ λα γλυ κυ υ υ υ ο πα ρα α α δει ει ει σος η

 αλ γει νη η η η πη ξις αλ λη δει α η η α α πο ο ο ο

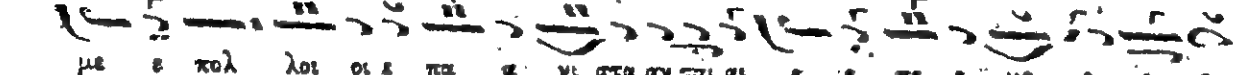

 ο λα α αυ σις μη ουν εκ κλι ω μεν κτλ. 5) Ὁ κατὰ ποιικίαν στολισμός

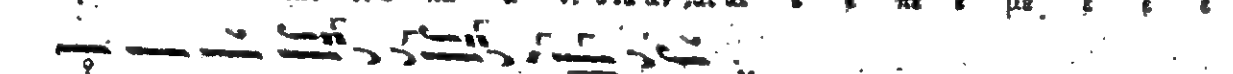
ἐνὸς ἤχου, ἐξ ἐπείσαγωγῆς ξένης φθορᾶς τοῦθ' ὅπερ γίνεται κατὰ τὴν ἐνοίαν τοῦ λόγου ἐκ τῆς ἐκλογῆς τῶν ἀρίστων ἀφαιρεθείσας δὲ τῆς ἐπεισοδίου φθορᾶς, μένει πάλιν ἡ αὐτὴ καλλοπὴ τοῦ ἤχου ὅθεν ἐπεισπῶ-

 οἶον ἁρμονικῆς φθορᾶς κατὰ σύστημα ἢ ἤχον π:χ:

 ε ε πλη η θυ υ υ υν θη η σα αν η οι θλι δυν τι ε ε ες

 με ε κολ λοι οι ε πα α νι στα αν ται αι ε ε πε ε με ε ε ε

 αλ λη λου ου ου ου ε ε ε ε ε α

 6) Ἡ κατὰ ρυθμὸν παρέκδοσις ἤχου.

νικῆς ἀγωγῆς τοῦ βραδείως, ἐντὸς τοῦ ταχέως, καὶ τ' ἀνάπαλιν· π: χ: Πα   Ε ξ α γ α γ ε ι κ ου

 λα κῆς τὴν ψυχὴν μου του ε ξ ο μο. λο γη σα σθαι το ο χ νο μα

τις σου π. 7) Ἡ μεταξὺ τῆς ἐσπερινῆς καὶ τοῦ ὁρθοῦ ἀκολουθείας ψαλλομένη « Λυτὴ » καὶ τὰ ἐπ' αὐτῆς ψαλλόμενα εἰς διαφόρους ἤχους ποικίλα Τροπαίρια, αἵτινα περιστάνουσι τὰ Μεγάλα καὶ Θιυμάσια ἔργα τοῦ Θεοῦ, τῆς Θεομήτορος, καὶ τὰ ἑπαθλια τῶν Ἀγίων, ἀπὸ Πρώτου ἤχου εἰς Τέταρτον, ἢ ἀπὸ Τέταρτον εἰς Δεύτερον ἢ εἰς Πλάγιον Α. κτλ. 8) Τὸ μεταξὺ τοῦ Ἐπιλυχνίου καὶ τῶν Ἀποστίχων ἐκτάκτως ψαλλόμενον ἐπεισοδιῶδες ἐκτάκχον ποίημα « Θεοτόκε Παρθένε, ἦ, Ρόδον τὸ ἀμάραντον » κτλ. (Κατὰ τὸ εἶδος τῆς Στροφῆς καὶ Ἀντιστροφῆς) ἐν τῇ Ἀρτοκλασίᾳ. Τὸ Ἐπεισοδιὸν εἶδος, οὕτως ὑπῆρχε καὶ παλαιῶθεν εἰς τοὺς ἀρχαίους Ἕλληνας μουσ. οἱ ὅποιοι ἐψάλλον, τὸ Ἐπισόδιον, κατὰ τὰς Θρησκευτικὰς αὐτῶν τελετὰς εἰς τὰς ἐορτὰς καὶ πανηγύρεις, ἦτοι τὰ μεγάλα καὶ μικρὰ Διονύσια, τὰ Ἀνθεστήρια, κτλ. « Ε. » ἐπικράτει ἐν Ἀθήναις ἀνέκαθεν τὸ ἐξῆς: Ἀφ' οὗ ἐτελεῖτο ἐντὸς τοῦ Ναοῦ ἡ Θρησκευτικὴ τελετὴ καὶ ἐψάλλοντο οἱ Διθύραμβοι, ἔπειτα ὁ χορὸς τῶν ψαλτῶν ἐξερχόμενος εἰς τὸ περιούλιον τοῦ Ναοῦ, καὶ ὑπὸ τοῦ λαοῦ περιστοιχισόμενος, ἐψάλλον ἐκλογάδην ἀπὸ τὰς παθητικατέρας καὶ Ἡρωϊκότερας σκηνῆς τῆς Ἰλιάδος ἢ Ὀδυσσεΐας πρὸς πλειοτίαν εὐχαρίστησιν τοῦ λαοῦ. (Σερουῖος Γυμνασιάρχης Σύρου. Ἴδε τὴν αὐτοῦ περὶ ποιήσεως Καλλιόπην. σελ. 43).

ΕΠΕΦΑΝΗΣ. σήμερον τῇ οἰκουμένῃ. Στίχος ἑμμετρος μικροσκελῆς. 2) Εἰρημολογικὸς Πρόλογος καθίστατος Δ'. ἤχου. 3) Εἰρημολογικὸς Πρόλογος Κοντακίου Τροπαρίου Δ'. ἤχου. Γένος διατονικοῦ. 4) Μάθημά τι τεχνολογικὸν ὑπερβάσιμον, καὶ τι Κλάδος τοῦ Δ'. ἤχου, ἐπέχει ὅπως τὴν ἀρκτικήν καὶ βásiμον μαρτυρίαν τοῦ κυρίου τοῦ ἤχου, ἦτοι τοῦ Δ'. 5) Κλάδος τις σημαντικὸς τῆς Ἐκκλ. μουσ. ἐκ τῆς διαίρεσεως τῶν ὀκτῶ ἤχων Ἰωάννου τοῦ Δυμασκηνοῦ, ὃ λέγεται « Μέσος ἤχος τοῦ Δ' ἤχου » ὅταν ἡ καταμέτρησις τῆς τετρατονίας αὐτοῦ γίνεται ἀπὸ τὴν τοῦ τέλους μαρτυρίαν ἐπὶ τὸ ὀξύ· ὅταν δὲ ἡ καταμέτρησις γίνεται ἀπὸ τὴν ἀρκτικήν μαρτυρίαν ἐπὶ τὸ βαρὺ, λέγεται « Μέσος ἤχος τοῦ Δ'. ἤχου ». 6) Θέμα μουσικὸν ἐξειδικασμένον ὑπερβάσιμον, ὁπερ ὁδηγεῖ τὴν καταμέτρησιν τῶν τόνων τῆς πλαγίας καὶ ὀξύς· πτώσεως τοῦ Δ'. ἤχου, κατὰ τὸ Τροχαϊκὸν ἢ Πεντάχορδον σύστημα τοῦ Ἀγία Δι, Πα, Δι, Νη.

7) Μάθημα μοναδικὸν τοῦ Δ'. ἤχου, δι' οὗ παράγεται ὁ Πλάγιος Δ'. καὶ κατὰ μὲν τὴν ἐπικεφαλῆς ἀρκτικήν μαρτυρίαν πρὸς τὸ τέλος, λέγεται Τετράφωνος τοῦ Δ'. ἤχου· κατὰ δὲ τὴν τελεικὴν πρὸς τὴν βάσιν, λέγεται Μέσος Τετράφωνος τοῦ Δ' ἤχου. Δ'. Ε πε φα α νις ση με ρον

 τη αι κου με ε ε ε ε νη λ κτλ. (Ἴδε Εἰρημολόγ. Καταβασίων). ἀλλ' ὡς εἶναι τὸ γνήσιον καὶ πρωτότυπον μακρὰν δὲ ν' ἀπέχῃς ἀπὸ τοῦ κύβδilon πόνειμα « Κυφέλη »· διότι διὰ τῆς ἐν αὐτῇ ἐκεῖσε ἀρκτικῆς τοῦ μαθήματος μαρτυρίας, καταδεικνύει τὴν καταμέτρησιν τῆς πλαγίας πτώσεως τοῦ Πρώτου ἤχου α, καὶ οὐχὶ τοῦ Τετάρτου γ. Παριστᾷ τὸν Τροχὸν κατὰ τὸν Δ'. ἤχον, καὶ οὐχὶ κατὰ τὸν Δ'. παράγει τὸν Πλάγιον τοῦ Δ', καὶ οὐχὶ τὸν Πλάγιον τοῦ Δ'.

ΕΠΗΡΘΗ ὁ Ἥλιος καὶ ἡ Σελήνη. Στίχος ἑμμετρος μισροσκελῆς. 2) Εἰρημὸς ἀσυνήθιστος Δ'. ὥδης Δ'. ἤχου, ἐκ τῶν τοῦ Κανόνος τοῦ Ἀγ. καὶ Δικαίου Λαζάρου. 3) Εἰρημολογικὸς Πρόλογος Δ'. ὥδης Δ'. ἤχου. Γένος διατονικοῦ. Ε πηρ θη ο Η λι ος και η Σε λη νη ε στη

εν τη τα αξι αυ της π q κτλ. (Ἰδε Εἰρμολόγ. Καταβασίων).

Σημ. Φαίνεται, ὅτι ὁ πατήρ ἡμῶν Ἀ. Ἀνδρείας ὁ Κρήτης ἔλαβε τὰ πεινητικά μέτρα τούτου τοῦ Εἰρμῶ ἀπὸ τὸ στοιχείον Γ. τῆς Ἰλ. α Τὸ τρίτον αὐτ', Αἰάντα ἰδὼν ἐρίειν ὁ γεραίος » (στίχ. 225). Διότι καλῶς τονίζονται οἱ ἐκείσε τρεῖς στίχοι τοῦ Ὁμήρου, καὶ ἐνόνονται μετὰ μουσικά μέτρα τούτου τοῦ

Εἰρμῶ· οἶον ἦχος Α'. π q Το τρι τον ευτ Αι αν τα ι δων ε ρε εν ο γε
 ραι ος τις ταρ οδ αλ λος q Α χαι αι ος α νη ηρ η υς τε με γας τε
 ε ε ξο χος Αρ γει ων κε φα λην τδ ευ ρι ας ω μους

ΕΠΙΒΛΕΨΟΝ ἐπ' ἐμέ καὶ ἐλέησόν με. Στιγχολογία πένθυμος τῆς Νεκρωσίμου ἀκολουθίας, τῆς Γ' στάσεως (ψαλ. 118), ψαλλομένη εἰς ἦχον $\frac{A}{\pi}$ $\frac{q}{q}$. ἐκ τῆς μεταθέσεως τῆς διατονικῆς εἰσφοράς $\frac{A}{\pi}$, ἐπὶ τῆς

ἀρμονικῆς αὐτοῦ τριφωνίας $\frac{A}{\pi}$ $\frac{q}{q}$ Νη. $\frac{A}{\pi}$ $\frac{q}{q}$.
 Και ε λε η σον με α αλ λη η λου

ι ι α $\frac{A}{\pi}$ $\frac{q}{q}$ ε πι βλε ψον ε πε ε με και ε λε ε η η σο ον με
 κτλ. (Ἰδε Εἰρμολόγ. Καταβασίων ἐν τῷ τέλει.)

ΕΠΙΒΟΛΗ. (Ἰδε Ἐπίλογος).

ΕΠΙΓΟΝΟΝ ἢ ΕΠΙΓΟΝΕΙΟΝ. Ὅργανον μουσικὸν Ἀρχαῖον, τὸ ὁποῖον ἐφεῦρε ὁ Ἐπίγονος (εἰδὲ καὶ γέ-
 ρει τὸ ἐπώνυμον), ἔχων 40 χορδὰς ἐκ νήματος λιντοῦ καὶ ἀποτελοῦν εἴκοσι μόνον τόνους (Ἀνθ. Γαζῆς
 Λεξ.) 2) Ὅργανον ὀκταεπίδα· πολυχόρδον ἐξ ὀργαλίων χορδῶν, παιανιζόμενον μὲ ξύλινα πληκτρά ἐπὶ
 τῶν γονάτων « Ἐπιγόνιον » ὃ καλεῖται Περτιπὶ « Σαντούρ ». 3) Ὅργανον πολυχόρδον ἐξ ἀντερονέ-
 ρων χορδῶν, ἡρμονικὸν καὶ παθητικόν, παιανιζόμενον μὲ πληκτρά μικρά, λεπτά, καὶ μαλακά, ἐσφυγμένα
 διὰ δακτυλῶν ἐπὶ τῶν λεγανῶν δακτύλων ἐπὶ τῶν γονάτων, « Ἐπιγόνιον » ὃ καλεῖται « Κανόνι ».
 Πειθχόν νά εἶναι τοῦτο, ἐκεῖνο τὸ ἀρχαῖον Τρίγωνον (Ἰδε Τρίγωνον).

ΕΠΙΔΙΜΕΡΕΣ ἢ ΕΠΙΔΙΜΟΙΡΟΣ. Διαίρεσις τις ὁλοκλήρου χορδῆς, ἥτις ποιεῖ τιναγμοὺς τόνων B, πρὸς
 3· καὶ λέγεται λόγος « Ἐπιδίμερος ». (Ἰδε ἐπιμερές) εἰς τὸν ὁποῖον λόγον, ὁ μείζων ἀριθμὸς τῶν
 τιναγμῶν τῆς τετμημένης χορδῆς, περιέχει ὅλον τὸν ἐλάσσονα, καὶ 2)3 αὐτοῦ· ἐκ τούτου παράγεται ἡ
 Συμφωνία Διὰ Εἷς μεγάλη. Βασίλειος Σ. Ἰατροφιλόσοφος. Σχεδιάσμα αὐτοῦ περὶ μουσ. § 22. (Ἰδε Διὰ Εἷς
 μεγάλη).

ΕΠΙΘΕΤΟΝ· Ὅνομα προσδιορισμένον εἰς μελωδικὰς τινὰς γραμμὰς τῆς μουσ. ἐντελῶν τινων καὶ ἀ-
 τελῶν καταλήξεων, ὀριστικῶν τινων καὶ ἀόριστων καταλήξεων ἢ θέσεων ὧν αἱ παρακλητικαὶ γραμμαὶ
 καθυστεροῦνται τὰ ὀκτωκτικὰ αὐτῶν ἱερογλυφικά σημάδια, ὑστεροῦνται καὶ τὰ κύρια αὐτῶν ὀνόματα.
 Καὶ μία τις ὀριστικὴ ἢ ἀόριστος μελωδικὴ γραμμὴ ἥτις παριστᾷ ὁλόκληρον θέσιν, μὴ ἔχουσα σημεῖον
 (ὅπερ φέρει εἰς τὴν μελωδικὴν αὐτοῦ θέσιν καὶ τὸ κύριον αὐτοῦ ὄνομα), καθὼς π. γ. τὸ Παρακάλε-
 σμα $\frac{A}{\pi}$, τὸ Οὐράνισμα $\frac{A}{\pi}$, τὸ Ἐπίγεσμα $\frac{A}{\pi}$, τὸ Χόρευμα $\frac{A}{\pi}$, ἡ Παρακλητικὴ $\frac{A}{\pi}$, τὸ
 Σύναγμα $\frac{A}{\pi}$, κτλ.) πρὸς ἐτήλωσιν τοῦ κυρίου αὐτῆς ὀνόματος, ἀντὶ ὀνόματος κυρίου σηματοδοφώνου,
 παριστᾷ τὴν αὐτοῦ μελωδικὴν γραμμὴν μὲ τὸ ἐπίθετον ὄνομα τῆς λέξεως ὡς λ. γ. τὸ Σεῖσμα, τὸ
 Γρόνθισμα, τὸ Κρεῦσμα, τὸ Κούντισμα, Κολαρισμός, Χαιρετισμός, Ἀνάπαυμα, Ἀνάβασμα, Κατάβασμα,
 Ὁρθον, Βυθόν, Ἠγάδην, Διπλοπέλαστον, κτλ.

ΕΠΙΚΗΛΙΟΝ καὶ ΕΠΙΚΗΛΙΟΣ. Ἡ κατ' ἐπιμελώδημα ψαλλομένη πένθυμος ἱερὰ ἀκολουθία ἐπὶ φορῆς
 νεκροῦ ἢ νηματούνου. 2) Ἡ Νεκρώσιμος Στιγχολογία τῶν τριῶν Στάσεων τοῦ ΙΖ'. Καθίσματος ἔτσι τοῦ

Ἑλπίου» (ψαλ. 118). 3) Τὰ κένθημα ἔσματα ἦτοι τὰ Νεκρώματα Εὐλογητάρια «τῶν Ἀγίων ὁ Χορός εὖρε πηγὴν τῆς ζωῆς κτλ.». 4) Τὰ πρὸς τάρην ἀπάγοντα Κομικά ἐπικίθαια ἔσματα «Θρηνηὶ καὶ οὐδύρομαι ὅταν ἐννοήσω τὸν θάνατον». 5) Τὰ τοῦ Σωτῆρος ἡμῶν ἐπιτάφια ἔσματα τῶν τριῶν στάσεων ἦτοι ὁ ἐπιτάφιος Ἕμνος α' Ἡ ζωὴ ἐν τάφῳ Ἀξίον ἔσται καὶ Αἱ γενναὶ πάσαι. 6) Ὁ θρηνητὴς στίχος, ὅστις χαρακτηρίζει τὸ λυπηρὸν ἥθος «Ὅτε ἐκ τοῦ Εὐλου Σε νεκρὸν» ἢ καὶ τὸ ἐπὶ τῷ Πρῶτο μοῖφ τούτῳ α' Δεῦτε τελευταῖον ἀσπασμόν. 7) Τὸ διὰ τὸν θάνατον τοῦ Σωτῆρος ἡμῶν Ἰ. Χ. λυπηρὸν ποίημα «Τὸν Ἥλιον κρύψαντα» (Ἰὼς Ἐπιτάφιος).

ΕΠΙΛΗΝΙΑ. Ἕμνοι τινὲς τῶν παλαιῶν Ἑλλήνων, οἱ ὅποιοι ἐγράφοντο εἰς τιμὴν τοῦ Διονύσου, καὶ ἐμελῶδοντο εἰς τὴν Ἀθηναίων ἐορτὴν κατὰ μῆνα Ἰανουάριον. Τὰ δὲ μελικά τῶν ποιημάτων, ἦσαν Συστηματικά, καὶ φύσει περιεῖχον Ἕμνους καὶ ἐγκώμια, σύμμικτα μὲ περιπαίγματα, καὶ γελοιώδη, εὐτροφίαν καὶ εὐφράσειαν, καὶ τέρψιν· τῶν δὲ ποιημάτων τὰ νοήματα ἦσαν ἀπλᾶ, καὶ κοινά· καὶ ἡ φράσις εὐκατάληπτος, καὶ οἱ στίχοι περικλιόμετροι, οἱ ὅποιοι ἐλέγοντο καὶ ἐμελωδοῦντο ἀπὸ ὑπεκριτᾶς οἵτινες ἐπερὶ οἶνον ἀπὸ ἀγρὸν εἰς ἀγρὸν μὲ ἀμαξάν· προτίερον δὲ εἰς τὸν εἰς τοὺς ἀγροὺς ὄντα Ναὸν τοῦ Διονύσου, καὶ ἐθυσίαζον τοὺς πλέον γλυκεῖς καὶ εὐώδεις οἶνους, καὶ ἐπανηγύριζον εὐθυμοῦντες μὲ συμπόσια καὶ μέθην, μὲ διάφορα παιγνῆδια, ἀνθήκοντα εἰς τὰς εὐφραντικὰς ἐσχάς.

Σημ. Ἐπὶ τοῦ θέματος τούτου α' Ἐπιλήνια κατὰ τὴν ἔννοιαν αὐτοῦ, εὐρὼν κατάλληλον τοὺς ἐκ τῶν Λυρικῶν μελῶν τοῦ μά. εἰς συμπόσιον στίχους τοῦ Ἀνακρέοντος, ἐτόνισα αὐτοῦς. «Ἰλαροὶ πίνωμεν οἶνον, ἀναμείλῳμεν δὲ Βάκχῳ, κτλ.» στίχ. 4—10, οἶον ἥχος Ὑπομειλιχῆος ἢ πλάγιος Δ'.

ἦ χ ἰ λα ροι πι ω μεν οι οι οι νον λ α να μελ ζω μεν δε βα ακ χον
τον ε φευ ρε ταν χο ρει ει ει ακ λ τον ο ο λας πο θου ου ουν τα
μαλ πας τον ο μα τρο πον ε ρω τι τον ε ρω με νον Κυ θη η η η
ρης δι ον η με ε θη λο γε ε ε ευ θη δι ον η χα α
α ρις ε τε ε γχ θη λ δι ον αμ πα αυ ε τα Λυ υ πα δι ον αυ
να α ζε ετ Α κ ι ι α

ΕΠΙΛΟΓΟΣ. τὸ μετὰ τὴν συμπλήρωσιν τοῦ μουσικῷ θέματος ἦτοι Ἕσματος, Ἕμνου, Εἰρμού, καὶ Κρατήματος ἐπιμελωδούμενον (καὶ αὐθις) τὸ τελευταῖον μέρος τοῦ αὐτοῦ Στίχου ἢ Τροπαίου, ὅπερ σφραγίζει ὅλην τὴν ὑπόθεσιν τοῦ ψαλλομένου, εἴτε Μυθίσματος, εἴτε Καλοφωνικοῦ Εἰρμού. 2) Τὸ μετὰ τὸ κράτημα τοῦ Χερουβικοῦ μᾶλλον τοῦ Κοινωνικοῦ Ἕμνου ἐπιφωνούμενον τελευταίως α' Ἀληλοῦϊα. 3) Τὸ μετὰ τὸ μᾶθημα καὶ κράτημα κατ' ἐπανάληψιν ψαλλόμενον τέλος τοῦ τε γράμματος καὶ τοῦ μέλους τοῦ Δόξα καὶ τοῦ Καὶ νῦν, τῶν Πολυελέων, τῶν ἁγίων Πασαπνεαρίων, κτλ. Ὁ καλεῖται καὶ α' Ἐπιβολή (Ἰωάννης Μαῖστορ ὁ Κουκουζίλης). «Τῆς καταδίκης Ρύσαι». — «Καὶ λύτρωσαι ἡμᾶς ἀπὸ πάσης ἀνάγκης καὶ θλίψεως». — «Αἰνεσάτω τὸν Κύριον». κτλ. 4) Τὸ μετὰ τὸ κράτημα τοῦ Καλοφωνικοῦ Εἰρμού ἐπιφωνούμενον κατὰ μέλος καίμενον ἢ τοῦ αὐτοῦ Εἰρμού, ἢ ἄλλου καταλλήλου στίχου, ὃ καλεῖται α' Ἐπιφώνημα· ὡς εἰς τὸ τέλος τοῦ Καλοφωνικοῦ Εἰρμού α' Τὴν δόξαν μου δέξε τὴν πενήτην. (Γεωργίου τοῦ Κρητός), εἰς τὸ τέλος ἔχει καὶ τὸ Ἐπιφώνημα, τὸν κατάλληλον στίχον «Ροήν μου τὸν δακρύων» εἰς ἐπιλογον. Ἄλλος δὲ ποιητὴς ποιῇ ἐπιλογον εἰς τὸν Καλοφωνικὸν Εἰρμόν τὸ τέλος τοῦ καίμενου· ὡς ὁ Πέτρος ὁ Μπερεκίτης εἰς τὸν Καλοφωνικόν

τε ε ε ε δε ρε ε ρι ρι ρευ τι ρι ρε ε ρε ρε ευ ~ ζ πο σα
 σι ι ι ι αν ο ο ου ου λο ο ο ο ου ου λo o ας ου ζ ζ ου ου ου ου
 ου ου ου ου ου ου ου ~ κτλ.

ΕΠΙΜΕΛΩΔΗΜΑ. Μέρος του λυρικού ποιήματος, ὅπερ ἐξάλλετο ὅταν ἐτελείονε τὸ μέλος. 2) Τὸ προ-
σῳδιακὸν τέλος τῆς μαγευτικῆς ψῳδῆς, οὗπερ ἐκτείνεται ἀκόμη τὸ μέλος, καὶ παριστᾷ τὴν συμπλήρωσιν
ὅλου τοῦ ποιήματος ἢ συστήματος· ταῦτο καλεῖται καὶ « Ἐπώδιον » Ἀραβαστουρκιστί « Σὸν Παστρέζ ». 3) Τὸ τέλος ἐκαστῆς ψαλμωδίας τῆς τε Στροφῆς καὶ Ἀντιστροφῆς, ὡς τῆς καθ' ἡμᾶς τῶν τριῶν ψαλ-
μῶν στιχολογίας τοῦ Α'. Καθίσματος « Μικακίος ἀνθρ, κτλ. η. Ὡς ἔ/ε τὸ μέγιστον τοῦ Πέτρου Λημν.

5 Πελοποννησίου.
 Αλ λη λου ι ι α Αλ λη λου ι ι ι α

 Αλ λη λου ι ι α Δο α ξα σοι οι ο θς ε ε α ο ο σς η μων δο

 ο ξα σοι οι οι οι οι οι οι οι οι οι οι. Καθώς και το

ἡμᾶς. Δ

 Ε λ ε ε η η σο ο ο ν η η η μα α α α α α α

 α α α α α α α ας. 7) Τὸ κατ' ἐπίλογον ψαλλόμενον Ἐπιφώνημα εἰς τὸ τέλος

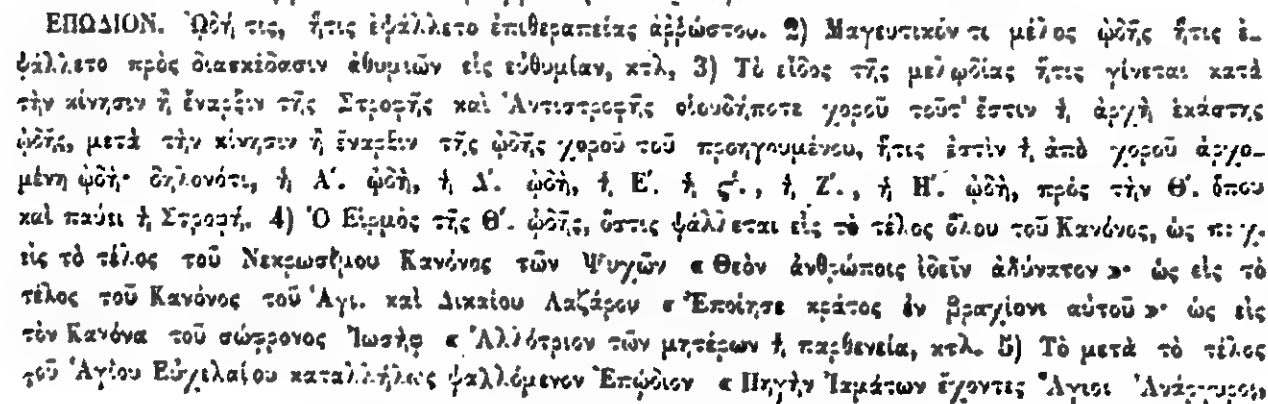
καὶ ὁ λέγεται καὶ Ἐπαφρόδιον καὶ Ἐπαφρότη.

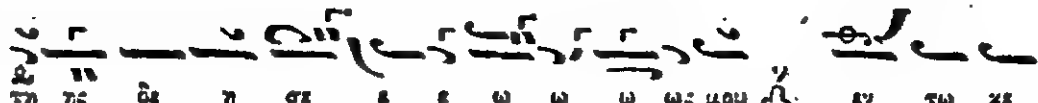

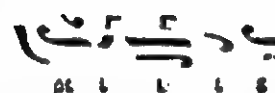
Δ
 Χρὶ στο ον κυ η η η η η σα α

α σα α α α α α α α α α α α α α α α α ο

α α α α α (Ἰδε Ρολὴν μου τῶν ὀκταβῶν).

ΕΠΙΜΕΡΕΣ. Διαίρεσις τῆς χορδῆς τινος (ἔστω τῆς διὰ πικρῶν) ἐπὶ τῶν ὀργάνων κατὰ τὰ 2|5· τὰς ἀπείρας διαιρέσεως ἡ πληθὺς μετὰ 3|5, καὶ μετὰ τὴν ἀλόκληρον (τῆς ἐκ τῶν τιντομένων μὴ διττανέτης).

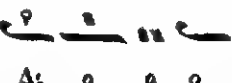

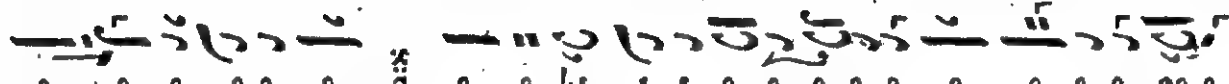
τως ἦχος $\text{A } \text{C}^{\flat}$
 τη ης δε η σε ε ε ω ω ω ως μου C^{\flat} εν τω κε

 κρη γε ναι αι με προς σε ε ε ε ε C^{\flat} αι σκ α κου ου σου μου Κυ υ υ υ

 ρι ι ι ι ε κτλ. 2) Ὁδηγός τῆς μεταβολῆς τῶν δύο ἡχων τοῦ Χρωματικοῦ Γένους.

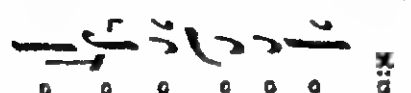
3) Τὸ ὑποκείμενον σημεῖον τῆς ὀηλώσεως, καὶ τῆς καταλήξεως μελωδικῶν τικων γραμμῶν τῶν κυρίων καὶ ἐπιθέτων θέσεων, ὅπερ τίθεται εἰς τὴν λήγουσαν τῆς μελωδικῆς θέσεως ἔτσι εἰς τὸ τέλος καὶ κί-

τωθεν οὕτως
 δι ο C^{\flat} ο q διὰ τὴν ἔκτασιν τῆς γραμμῆς τοῦ Γορθμοῦ « C^{\flat} ». Καὶ ἐκ

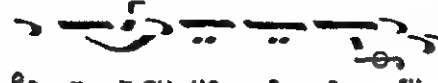
τῶν ἐπιθέτων μὲν, τοῦ Γορθμοῦ, καὶ τοῦ Κολαρισμοῦ, εἰς τῶν ὁποίων τὰς μελωδικὰς θέσεις οὔτε κἄν ὑπάρχῃ ἢ ἀκούεται μέλος τοῦ Δευτέρου ἡχου. Ἰδού σοι καὶ τὸ παράδειγμα, ὅπερ ἐστὶ ἡ ἐξήγησις τῆς

ἀνωτέρας γραφῆς τοῦ Παλαιοῦ Συστήματος ἐκ τῶν τοῦ Ἰακώβου Πρωτοφύλατου
 Δι ο ο ο

 ο ο ο ο ο ο q ο ο C^{\flat} ε ε ο ο ο ο ο ο ο ο ο ο ο ο

 ο ο ο ο ο ο q (Ἰδε ταῦτα, καὶ εἰς τὸ Παλαιὸν καὶ εἰς ἐξηγημένον Ἑωθινόν Θ'.

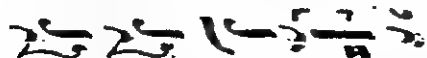
κατὰ τὴν περίοδον « Δι ο ». Τὸν δὲ Κολαρισμὸν ὅς ἐστι κατὰ τὸ σύνθετον, καὶ παρασύνθετον τοῦ Οὐρα-
 νίσματος C^{\flat} , ὁ μὲν Ἰακώβος Πρωτοφύλακτος μεταχειρίζεται κατὰ τὸ σύνθετον εἰς τὸ ΙΑ'. Ἑωθινόν, Φαντα-
 ρῶν ἑαυτὸν, κατὰ τὴν περίοδον « Τὴν πόλιν σου ». Ὁ δὲ Πάτρις Λαμπάδαριος ὁ Παλοποννησίος μετα-
 χειρίζεται αὐτὸν κατὰ τὸ παρασύνθετον εἰς τὸ ἄργόν αὐτοῦ Κύριε ἡ ἐν πολλαῖς ἁμαρτίαις, κατὰ τὴν πε-
 ρίοδον « Τὰ πλήθη ». ὁ δὲ Χρυσάφης ὁ Νέος εἰς τὰ Λογυμιακά του μεταχειρίζεται τὸν Κολαρισμὸν κατὰ
 τὸ παρασύνθετον καὶ εἰς μὲν τὸ, Ὁ διὰ Σε Θεοπάτωρ, κατὰ τὴν περίοδον « Δυνάμει »· εἰς δὲ τὸ, ὁ Βα-
 σιλεύς τῶν Οὐρανῶν, κατὰ τὴν περίοδον « Εἰς ἐστὶν Ἰός »· εἰς τοῦ ὁποῖου τὰς μελωδικὰς αὐτοῦ θέσεις,
 ἂν ὑπάρχῃ ἢ ἀκούεται διόλου μέλος τοῦ Δευτέρου ἡχου. Ἐκ τῶν κυρίων δὲ, τοῦ Ἑξω θεματισμοῦ C^{\flat} ,
 καὶ τοῦ Οὐρανίσματος C^{\flat} , εἰς τῶν ὁποίων τὰς μελωδικὰς θέσεις οὔτε κἄν ὑπάρχῃ ἢ ἀκούεται μέ-
 λος τοῦ Δευτέρου ἡχου. Ἰδού σοι καὶ τὸ παράδειγμα αὐτῶν. Καὶ τοῦ μὲν τοῦ Ἑξω θεματισμοῦ, ἐκ τῶν

τοῦ Πάτρου Λαμπάδαριου τοῦ Παλοποννησίου.
 βο η η σω με ε ε εν

 βο η η σω με ε ε ε ε ε ε εν C^{\flat} Ἰδε Καταβάτις « Ἰσχύν

ὁ διδούς »· ὁμοίως καὶ τὸ, Βυθεῦ ἀνεκάλυψε πυθμένα, κατὰ τὴν περίοδον « ὁ Κραταίος »· περὶ τούτου
 ἴδε Πλατύτερον, εἰς ὅλους τοὺς στίχους τοῦ Κανόνος τῆς Ἀγ. καὶ Μεγάλ. Δευτέρας « Τῷ τὴν ἄδαντα
 (κατὰ τὸ ἄργόν), ὁμοίως καὶ τῆς Ἀγ. καὶ Μεγ. Τρίτης, καὶ τῆς Ἀγ. καὶ Μεγ. Τετάρτης, εἰς τῶν ὁποίων
 τὰς μελωδικὰς ταύτας θέσεις τοῦ Ἑξω θεματισμοῦ C^{\flat} , ἂν ὑπάρχῃ ἢ ἀκούεται μέλος κἄν τοῦ Δευτέρου
 ἡχου κατὰ τὴν ποιότητα τοῦ C^{\flat} θέσεως. Τοῦ δὲ Οὐρανίσματος, ἐκ τῶν τοῦ Χρυσάφου τοῦ Νέου, ὅπερ
 μεταχειρίζεται εἰς τὸ Ἀναστάσεως ἡμέρα, κατὰ τὴν περίοδον « Ἀδελφοί » οὕτως.
 Α δε ε

ρον, οὕτως Υπερβασις δὲ, κατ' ἐλαφρόν οὕτως ἢ οὕτως
 4) Σημεῖόν τι μου, τῆς τροπικῆς ποιότητος τῶν ἀχρόνων ὑποστάσεων, ὃ λέγεται καὶ Σύνδεσμος, οὗ τὸ
 σημεῖον ἕτερον ἢ Σύνδεσμος τοῦ ὁποίου, ἡ μὲν τροπικὴ ποιότης αὐτοῦ φέρει κατὰ τὸ λεῖον ἀποτέ-
 λεσμα φωνῆς, ὅλως νὰ προφέρωνται οἱ παρ' αὐτοῦ συνδεδεμένοι φθόγγοι, μὲ μαλακὴν καὶ ἀδύνατον φε-
 νὴν ἀχωρίστως ἀπ' ἀλλήλων ἡ δὲ ἐνέργεια αὐτῷ φέρει ἐξήγησιν τοιαύτην.

ΕΤΕΡΟΣΤΡΟΦΑ. Μελικά τινα ποιήματα τῆς φαλμοῦδας, ἅπερ ἔχουσι διπλὴν τὴν πρᾶξιν τῆς
 Στροφῆς καὶ τῆς Ἀντιστροφῆς, ἢ κατὰ τὸ ὁμογενές, ἢ κατὰ τὸ ἑτερογενές, κατὰ τὸν ὁμοιον ἢ
 ἀνόμοιον ἦχον. Καὶ κατὰ μὲν τὸ ὁμογενές καὶ ὁμοιον ἦχον, εἰν' ὥς αἱ διπλαῖ Καταβασίαι τῶν
 Χριστουγέννων, καὶ τῶν Θεοφανείων, αἱ ὁποῖαι εἰσιν ἐκ πρώτου ἤχου, καὶ ἐκ διατονικοῦ Γένους.
 Αἱ δὲ τῶν Θεοφανείων εἰσιν ἐκ Δευτέρου ἤχου, καὶ ἐκ Χρωματικοῦ Γένους. Κατὰ δὲ τὸ ἑτερογενές
 καὶ ἀνόμοιον ἦχον, εἰν' ὥς διπλαῖ Καταβασίαι τῆς Πεντηκοστῆς, αἱ ὁποῖαι εἰσιν ἐκ Πλαγίου Γ'. ἢ
 Βαρίου, καὶ ἐκ Τετάρτου ἤχου, ἐξ Ἐναρμενίου δὲ καὶ ἐκ Διατονικοῦ Γένους. Ἐτερόστροφα λέγονται
 ὅσα μελικά ποιήματα εἶναι διπλαῖ κατὰ τὸν ὁμοιον ἢ ἀνόμοιον ἦχον, εἰς τὴν Στροφὴν καὶ Ἀντι-
 στροφὴν αὐτῶν. λαμβάνουσιν καὶ ἕτερον ἑτακτον σχῆμα Στροφῆς καὶ Ἀντιστροφῆς. Διαίρουσιν
 μὲν εἰς δύο κατὰ τὸ Σύστημα τῆς φαλμοῦδας τῶν Καταβασίων, διαίρουσιν δὲ εἰς δύο καὶ κατὰ
 τὰ γένη. Ταῦτο δὲ εἰν' ἴδιον κανόνος τῆς Ποιητικῆς, καὶ τῆς Μελοποιίας (ἴδε καὶ κατὰ τοὺς Πα-
 λαιοὺς, τὴν Καλλιόπην Παλιννοστοῦσαν σελ. 247).

ΕΥΑΓΓΕΛΙΖΟΙ γῆ. χαρὰν μεγάλην. Στίχος ἑμμετρός μικροσκέλης. 2) Προφδικὴ στιχολογία τῆς
 Θ'. φῶδης τοῦ Εὐαγγελισμοῦ. 3) Προφδικὴ Ἐρμηνειὶς ἅπερ φάλλεται μετὰ τοῦ Εἰρημοῦ ἐν τοῖς
 Διπτερίοις ἀντὶ τοῦ Μεγαλοναρίου Ὑμνου τῆς Θεοτόκου. 4) Ἐρμηνειὶς στίχος χαρμόσινος, ὅπερ
 φάλλεται καὶ ἐν τῇ Δαμπερῇ πρότερον τοῦ στίχου «Τὴν Ἀνάστασιν σου Χριστὲ Σωτὴρ» ἐν τῇ
 ἐξέχασθαι ποιῆσαι τὴν τοῦ Σωτῆρος Ἀνάστασιν, ὅτι ἤθελε συμπλήσῃ τοῦ Εὐαγγελισμοῦ μὲ τὴν
 Κυριακὴν τοῦ Πάσχα, οὗ τὸ μέλος χαρμόσινον καὶ Πανηγυρικὸν εἰς ἦχον Δ'.

 Εὐ αγ γε, λι ε ε ζου γη χα α α ρα αν με γα α α α λην

 αι νει ει ει τε ου ρα νοι αι θε ου ου τη ην δε α α εα αν

ΕΥΑΓΓΕΛΙΣΑΣΘΑΙ ἡμέραν ἐξ ἡμέρας. (Ἰδε Εἰσοδικόν).

ΕΥΘΕΙΑ. Κανὼν τις τῆς Μελοποιίας, ἥς Εὐθείας ἴδιον εἶναι τὸ νὰ κατευθύνῃ καὶ νὰ ποιῇ
 τὴν σύνθεσιν καὶ τὴν γραμμὴν τοῦ μέλους ἐκ τοῦ βαρίου πρὸς τὸ ὀξύ διὰ τῶν ἀκόντων χαρακτηρισ-
 καὶ νὰ ἀποτελῇ τὴν ἀνάστασιν μὲ συνεχεῖς φθόγγους χωρισμένως διὰ τῶν ὀλίγων ὥς

 Πα Βου Εα Δι Κε Ζω Νη Πα. «Εὐθεῖα οὖν ἐστίν, ἡ διὰ τῶν ἐξῆς φθόγγων
 τὴν ἐπίτασιν ποιούμενη». (Μανουὴλ ὁ Βρυέννιος).

ΕΥΛΟΓΕΙ ἡ ψυχὴ μου τὸν Κύριον, καὶ πάντα τὰ ἐντός μου κτλ. (ψαλ. 102). Στιχολογία τῶν Τυπ-
 πῶν, οὗ τὸ μέλος ἀρχαῖον Εἰρημολογικὸν κατὰ τὸ εἶδος τῆς Ἀντιστροφῆς. Γένος διατονικοῦ ἤχος Α' εἰς

 Δ μην Εὐ λα γε η ψυ χη μου τον Κυ ρι ον ευ λα γη. τοσ ει

 Κυ ρι ε ευ λα α ο γει ει η ψυ χη μου τον Κυ ω ρι ον q και παν τα τα

 κα τα ος μου τα ο νο μα τα α γι σε αυ του κτλ. (Ἰδε Ἀνθολογία Μουσικῆς).

ΕΥΛΟΓΗΜΕΝΟΣ ὁ ἐρχόμενος ἐν ὄνοματι Κυρίου (ψαλ· 113). Εἰσοδικὸν θέμα τῆς Δεσποτικῆς ἑορτῆς τῶν Βαΐων. 2) Ὑμνος Κοινωνικὸς ψαλλόμενος ἀπ᾽ τοῦ ἐνιαυτοῦ κατὰ τὴν ἡμέραν τῆς Κυριακῆς τῶν Βαΐων. 3) Μῆτῆμά τι ἐκτενὲς τοῦ Παππαδικοῦ εἶδους, οὗ τὸ θέμα κύριον καὶ ἀπλοῦν, ἥτοι φύσει Παππαδικὸν κατὰ τὸ μέλος.

ΕΥΛΟΓΗΣΩ τὸν Κύριον ἐν παντί καιρῷ, κτλ. Προφητικὸς στίχος (ψαλ· 33) ὅστις ψάλλεται κατ' Ἑρῳδιον εἰς τὴν Ὑψωσιν τοῦ Ἁγίου Ποιηρίου, ἀντὶ τοῦ «Εἶδομεν τὰ ὥς τὸ ἀληθινὸν» κατὰ τὰς Προηγιασμένας.

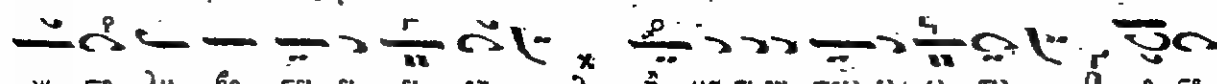
ΕΥΛΟΓΗΤΑΡΙΑ. Τὰ Ἀναστάσιμα Ἄσματα «τῶν Ἀγγέλων ὁ ὄμιλος» εἶναι ψάλλονται κατὰ πᾶσαν Κυριακὴν (ἐκτὸς τῆς Διακαινησίμου ἑβδομάδος, καὶ τινῶν Δεσποτικῶν ἑορτῶν) κατὰ τὴν ἡμέραν τῆς ἐγέρσεως τοῦ Ἁγίου καὶ Δικαίου Λαζάρου, καὶ κατὰ τὴν ἡμέραν τοῦ Ἁγίου καὶ Μ. Σαββάτου. 2) Τὰ νεκρώσιμα Ἄσματα «τῶν Ἀγίων ὁ χορὸς αὔρα πηγὴν τῆς ζωῆς, κτλ. Καὶ τὰ μὲν Ἀναστάσιμα ψάλλονται κατὰ τὸ Τροχαϊκὸν Σύστημα τοῦ Α' Α': ὡς χαρμέσινα, τὰ δὲ Νεκρώσιμα, κατὰ τὸ Τριώρον Σύστημα αὐτοῦ ὡς Πένθημα.

ΕΥΛΟΓΗΣΩΝ τὸν στέφανον. Ὑμνος Κοινωνικὸς ψαλλόμενος ἀπ᾽ τοῦ ἐνιαυτοῦ εἰς τὴν Α'. τῆς Ἰνδοίκτου ἥτοι τῆς Α'. Σεπτεμβρίου, οὗ τὸ κείμενον «Εὐλόγησον τὸν στέφανον τοῦ ἐνιαυτοῦ τῆς χρηστότητός σου Κύριε» (ψαλ· 64). 2) Μῆτῆμά τι ἐκτενὲς τοῦ Παππαδικοῦ εἶδους, οὗ τὸ θέμα κύριον καὶ ἀπλοῦν ἥτοι φύσει Παππαδικὸν κατὰ τὸ μέλος.

ΕΥΤΕ δὴ Ἡέλιος. Τὸ τῆς Λαμπροφάνου Ἀναστάσεως ἱρωϊκὸν Εὐαγγέλιον «Οὕτως ὁφίλας» εἰς ἦχον Φρύγιον ἦτοι Τρίτον ἦχον, ὁδεῖων Εἰρημολογὸς μὲ Τριφωνίαν κατὰ τὸ μικτὸν εἶδος, οὗ τὸ πρωτότυπον

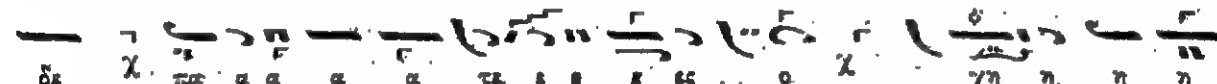
μέλος ἦν Γα $\chi \chi$. Ε ε ευ τε δη η ε ε λ ι ος q φα ε θων ε πι ε σπε

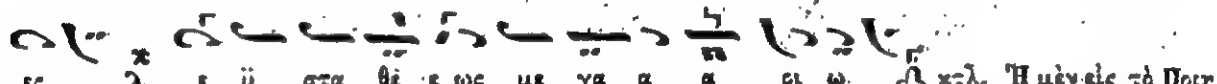
 ρον ει ει ει κε εη και σκι ο ο ον το α γυ ι αι ε πι χθο

 νι πο λυ βο τει ει ει ρη λ η μα τι εν πρω ω ω τω εη ο τε

 τυμ βου α αλ το σα ω τηρ εη κλη ι σται δε ε σαν q

 θυ ρι δες πυ κτ νως α ρα ρει ει ει αι εη χ βλη η ην το ο

 δε χ πα α α α α τε ε ο ε ες ο χ χη η η η

 ες λ ε υ στα θε ε ως με γα α α ρι ω εη κτλ. Ἡ μὲν εἰς τὸ Ποιη-

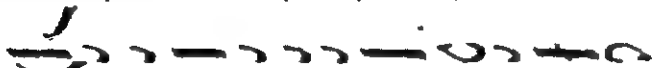
πικὸν Ἑλλήν. ποιήσις, ἐστὶν ἐκ τῶν παραλειπομένων τοῦ ἀοιδίου Νικοδήμου τοῦ Ἀγιογράφτου (ἴδε εἰς τὸ περὶ Φυλακῆς τῶν Πέντε Αἰσθήσεων). Τὸ δὲ μέλος, τοῦ ἀοιδίου Δωροθέου τοῦ Ἀγιοταφῆτου. Ἡ δὲ εἰς τὴν μουσικὴν γραφὴ τῆς συνθέσεως τοῦ μέλους, τοῦ Συγγραφέως καὶ ἐκδότης Κ. Φ. τὸ ὅλον δὲ σώζεται ἐν ταῖς τῆς Θέωριαις σημειώσεσιν αὐτοῦ.

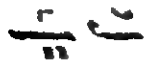

ΕΥΤΕΡΠΗ. Βιβλίον τι μουσικὸν τῆς ξενικῆς ἢ ἐξωτερικῆς μελωδίας, ἥτοι Συλλογὴ τῶν Ἀραβο-συριακῶν Ἀσματίων εἰς ὃ ἐμπεριέχονται τῶν Παλαιῶν μελοποιῶν καὶ ρυθμοποιῶν ἑμμετρα καὶ ἑντεγνα Τραγῳδία Τουρκικὰ, καὶ τινὰ ἐν τῷ τέλει Τραγῳδία Ρωμαϊκὰ, ποιημένα μὲν παρὰ διαφόρων μουσικοδιδασκάλων τοῦ Παλαιοῦ Συστήματος, ἐξηγημένα δὲ τὰ (Ρωμαϊκὰ) παρὰ Γρηγορίου Πρωτοφάλτου, καὶ Χρυσομύτου Χαρτοφύλακος, εἰς τὴν νέαν τῆς μουσικῆς μέθοδον ὃ ἐπιγράφεται «Εὐτέρπη, κτλ. ἐξηγηθὲν μὲν εἰς

τὴν νέαν τῆς μουσικῆς μέθοδον παρὰ Θεοδώρου Φωκαίου, καὶ Σταυράκη τοῦ Βυζαντινοῦ ἐπιδιορθωθὲν διὰ παρὰ τοῦ διδασκάλου Χουρμουζίου Χαρτοφύλακος· τύποις ἐν Γαλατῇ 1830 ». Παρέλειψαν ὅμως τὸν κυρίως ποιητὴν τοῦ ποιήματος καὶ τὸν γράψαντα τὸ πρῶτον εἰς τὸ Παλαιὸν (περὶ τὰ τέλη τοῦ 1790) καὶ τὸ ὄνομα αὐτοῦ ὅστις εἶν' ὁ ἐν μουσικοῖς ἀριστὸς μελοποιὸς καὶ ῥυθμοποιὸς τῆς τε Ἐκκλησιαστικῆς καὶ ξενικῆς ἢ ἐξωτερικῆς μελοποιίας, αἰδιδίμος Ζαχαρίας ὁ Χανενδής.

ΕΦΛΕΞΕ ῥύθμῳ τῶν δρακόντων τὰς κάρας. Στίχος ἑξαμετρος μακροσκελής. 2) Εἰρμός συνειθισμένος Ζ'. ᾠδῆς β'. ἤχου, ἐκ τῶν Ἰαμβικῶν Καταβασίων τῶν Θεοφανείων. 3) Εἰρμολογικὸς πρόλογος Ζ'. ᾠδῆς

β'. ἤχου. Γένος χρωματικῷ. βου.

Ε φλε ξε ρυ θρω ω των δρα κον των τας κ

ας κτλ. (Ἰδὲ Εἰρμολόγ. Καταβασίων).

Σημ. Φαίνεται ὅτι ὁ πατὴρ ἡμῶν Ἰωάννης ὁ Δαμασκηνὸς ἔλαβε τὰ ποιητικὰ μέτρα τούτου τοῦ Εἰρμοῦ ἐκ τῶν τοῦ Σοφοκλέους (Οἰδίπους Τύραννος) α' Ἀλλ' εἰ τὰ θνητῶν μὴ κατεσχύνεσθ' ἔτι » (στίχ. 1424) διότι πολὺ καλὰ τινίζονται οἱ ἐκεῖσε πέντε στίχοι τοῦ Σοφοκλέους, καὶ ἐνόνονται μετὰ μουσικὰ μέτρα

τούτου τοῦ Ἰαμβικοῦ Εἰρμοῦ, οἷον· ἤχος Β'. βου.

Ἀλλ εἰ τα θνη τω ων μη κτ ται σχυ

νεσθ ε ε τι γε νε θλα την γουν παν τα βο σκυ ου σαν φλο γαι αι δεσθ

α νικ τος Η λι ου τει ον δα α γος α κα λυπ τον ου τω ζει κιν ναι

το ο μη τα γη μη το μδρες ι ε ρος μη τε φως προ σδε ε ξε ται.

ΕΧΘΡΟΙ Ζοφώδους, καὶ βεδοροδομένου. Στίχος ἑξαμετρος μακροσκελής. 2) Εἰρμός συνειθισμένος Ε'. ᾠδῆς β'. ἤχου ἐκ τῶν Ἰαμβικῶν Καταβασ. τῶν Θεοφανείων. 3) Εἰρμολογικὸς πρόλογος Ε'. ᾠδῆς β'. ἤχου.

Γένος χρωματικῷ βου.

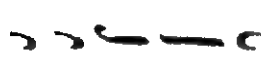

Ε χθρου ζο φώ δους και βε δορ δο ρω με ε νου κτλ. (Ἰδὲ Εἰρμολόγ. Καταβασ.)

Σημ. Φαίνεται ὅτι ὁ πατὴρ ἡμῶν Ἰωάν. ὁ Δαμασκηνὸς ἔλαβε τὰ ποιητικὰ μέτρα τούτου τοῦ Εἰρμοῦ ἐκ τῶν τοῦ Σοφοκλέους (Αἴα· μακτιγοφέρος) α' Οὐ σωφρονήσεις ; οὐ μαθὼν δὲ εἰ φύσει » (στίχ. 1259). διότι πολὺ καλὰ τινίζονται οἱ ἐκεῖσε πέντε στίχοι τοῦ Σοφοκλέους, καὶ ἐνόνονται μετὰ μουσικὰ μέτρα

τούτου τοῦ Ἰαμβικοῦ Εἰρμοῦ, οἷον· ἤχος Β'. βου.

Ου σω φρο νη σεῖς ου μα θων ος εἰ φυ

ο σιν αλ λον τι νη εἰς αν δρα δευ ε λευ θε ε ρον ο σπς προς η μας αν

τι σου λε ξει τα α σα σου γαρ λε γον τος ου κετ αν μα θωμ ε γω

την βερ θα ρον γαρ γλωτ σαν ουκ ε πα ῖ ω

ΕΧΟΥΣΑ Θεοδόχον ἢ Παρθένος τὴν μήτραν. Μάθημά τι τοῦ Οἰκηματάρου, ποίημα τῶν Παλαιῶν,

οὗ ὁ ποιητὴς ὁ Λαμπαδάριος τῆς Ἀγίας Σοφίας Ἰωάν. ὁ Κλαδάς ἐξηγήθη καὶ τοῦτο, εἰς μὲν τὸ Παλαιὸν παρὰ Πέτρου Λαμπαδαρίου τοῦ Παλοποννησίου· εἰς δὲ τὴν Νέαν μέθοδον, παρὰ τῶν τριῶν Διδασκάλων. Σώζεται καὶ τοῦτο σὺν τοῖς ἄλλοις εἰς τὰ ἅπαντα τῆς Μουσικῆς· οὐ τὸ μέλος (ἴδε Ἀγγελοῦ πρωτοστάτης).

Z.

Z. ζ. Ζῆτα· τὸ ἕκτον στοιχεῖον τοῦ Ἑλληνικοῦ ἀλφαβήτου. 2) Τὸ ἐκ τῶν συμφώνων ἕκτον στοιχεῖον τὸ ἐκλεχθὲν διὰ τὸν φθόγγον Ζω τῆς μονοσυλλάβου παραλλαγῆς τοῦ Νέου Συστήματος. 3) Τὸ μαρτυρικὸν ποσὸν τῆς βάσεως τοῦ Ὑποφρυγίου ἢ Βαρύος ἤχου. 4) Τὸ μαρτυρικὸν ποσὸν τοῦ βαρέος καὶ ὑψίος φθόγγου Ζω, τῆς διὰ πασῶν ἐκάστου Συστήματος τῶν τριῶν γενῶν τοῦ διατρνικοῦ \tilde{z} , \tilde{z} , τοῦ Χρωματικοῦ \tilde{z} , \tilde{z} , \tilde{z} , \tilde{z} , καὶ τοῦ ἑναρμονίου \tilde{z} , \tilde{z} . 5) Τὸ συμπλεκόμενον μετὰ τοῦ φωνήεντος ω, καὶ ἀποτελοῦν τὸν μονοσύλλαβον φθόγγον Ζω.

Z, ζ. Ὡς ἀριθμητικὸν σημεῖον, ἀντὶ τοῦ ἑπτά, τὸ δηλοῦν τὸ ὑπερβατὲν μέτρον τῶν ὑπερβασίμων χαρακτῆρων τῆς ποσότητος τῆς ἑπταφωνίας

νοσυλλάβου φθόγγου βεῖ τῆς μεθόδου τοῦ Ἀγίου Ἀμβροσίου Μεδιολάνων. 3) Ὡς τακτικόν, ὡδὴ Ζ', στίχος Ζ': ἤχος Ζ'. Ἐωθινὸν Ζ'. κτλ.

ζ, Ζῆτα μικρὸν πλάγιον. Τὸ μαρτυρικὸν ποῖον τοῦ Ὑποφρυγίου ἢ Βαρύος ἤχου Z. 2) Σημεῖον μαρτυρικῆς ποιότητος τῆς μουσικῆς οὗ ὁ Πλάγιος τρόπος τῆς γραφῆς φανερόναι τὸν Ὑποφρυγιὸν ἢ Βαρύν, ὅτι εἶναι Πλάγιος ἤχος· τοῦτο δὲ γραφόμενον οὕτως \tilde{z} , φανερόναι τὴν βάσιν τοῦ ἤχου, καὶ τὰς ἐντελεῖς καὶ ἀτελεῖς μαρτυρίας τῶν κατὰ κόμμα θέσεων αὐτοῦ τῆς κάτω διὰ πασῶν, κατὰ τὸ Παλαιὸν Σύστημα· εἰς δὲ τὸ Νέον Σύστημα, τὸ αὐτὸ κατὰ τὰ αὐτὰ πάλιν ὁμοίως, πλὴν συνυπεγγραμμένον τῷ μεγάλῳ ζῆτα Z, οὕτως \tilde{z} .

Z, ζῆτα μεγάλον, τίλειον καὶ ἀπλοῦν· σημεῖον ὑπῆρχε ποσότητος ἐπὶ τοῦ φθόγγου τοῦ Παραμέσου τῆς Ἀρχαίας Ἑλληνικῆς Μουσικῆς δ συνεπιγράφετο τῷ πλαγίῳ πῖ, οὕτως \tilde{z} , ὅταν ἡ τάσις ἐθεωρεῖτο

ἐπὶ τὴν βαρύτητα· καὶ τὸ μὲν Z, ὡς σημεῖον ποιότητος ἐτίθετο ἀνωθεν τῆς συλλαβῆς ἢ λέξεως, τὸ δὲ ποῖον Z ἐθεώρουν οἱ Ἀρχαῖοι Ἕλληνες μουσικοὶ καὶ ὡς σημεῖον ἄρσεως. Τὸ δὲ πλάγιον πῖ \tilde{z} , ὡς σημεῖον ποιότητος, ἐτίθετο κάτωθεν, ὅπερ ἐθεώρουν, καὶ ὡς σημεῖον θέσεως. Καὶ εἰ μὲν τὸ σημεῖον ἦ ἄστικτον Z, ὁ χρόνος αὐτοῦ ἐλογίζετο κενὸς Βραχύς, ἄρσεως βραχείας, ὡς \tilde{z} . εἰ δὲ ἐστήγημένον Z, ὁ χρόνος αὐτοῦ ἐλογίζετο κενὸς μακρὸς ἄρσεως μακρᾶς οὐσίμου· ὡς \tilde{z} . ὁ δὲ μουσικὸς αὐτοῦ τον

σμός ὑπάρχει πάντοτε εἰς τὸ Τετράχορδον τῶν Διεξευγμένων. 2) Σημεῖον ὑπῆρχε ποιότητος ἐπὶ τοῦ φθόγγου τῆς Νήτης τῶν Συνημμένων, ὅταν ἡ τάσις ἐθεωρεῖτο ἐπὶ τὴν βαρύτητα, δ συνεπιγράφετο τῷ τετραγώνῳ καὶ ὑπὲρ ὡμεγάλῳ οὕτως \tilde{z} ἢ οὕτως \tilde{z} · σημεῖον ὑπῆρχε ποιότητος καὶ ἐπὶ τοῦ φθόγγου

τοῦ Διαιτόνου τῶν Διεξευγμένων, δ συνεπιγράφετο ὁμοίως τῷ τετραγώνῳ καὶ ὑπὲρ ὡμεγάλῳ \tilde{z} ἢ \tilde{z} . καὶ ὡς σημεῖον ποιότητος ἐτίθετο κάτωθεν ὅπερ ἐθεώρουν οἱ Ἀρχαῖοι Ἕλληνες μουσικοὶ καὶ ὡς

θέσεως. Καὶ εἰ μὲν τὸ σημεῖον ἢ ἄστικτον Ζ, ὁ χρόνος αὐτοῦ ἐλογίζετο κενὸς βραχύς, θέσεως βραχείας, ὡς · εἰ δὲ ἐστηγμένον Ζ', ὁ χρόνος αὐτοῦ ἐλογίζετο κενὸς μακρὸς, θέσεως μακρᾶς δυαίμου, ὡς · Ὁ δὲ μουσικὸς αὐτοῦ τονισμὸς ὑπάγεται πάντοτε εἰς τὸ Τετράχορδον τῶν Συνημμένων, καὶ εἰς τὸ Τετράχορδον τῶν Διεξευγμένων (ἴδε τὸ περὶ Εἰσαγωγῆς Τέχνης Μουσικῆς Βακχείου τοῦ Γέροντος Ἀνώνυμον Σύγγραμμα· τύποις Λατινιστὶ καὶ Ἑλληνιστὶ, σελ. 78 καὶ 81.)

Ζ. Μεγάλον καὶ ἀπλοῦν· τὸ μαρτυρικὸν ποσὸν τῆς κάτω διὰ πασῶν τοῦ Ὑποφρυγίου ἦτοι τοῦ Πλαγίου Γ'· ἢ Βαρέος ἤχου, καὶ κατὰ τὸ διατονικὸν Ζ, καὶ κατὰ τὸ ἐναρμόνιον Ζ.

Ζ'. Μεγάλον καὶ ἐξύτονον· τὸ μαρτυρικὸν ποσὸν τῆς ἐπὶ τὸ ὀξύ ἀντηχήσεως τοῦ Ὑποφρυγίου ἦτοι τοῦ Πλαγίου Γ'· ἢ Βαρέος ἤχου, καὶ κατὰ τὸ διατονικὸν Ζ', καὶ κατὰ τὸ ἐναρμόνιον Ζ'.

τῆτος ἐπὶ τοῦ φθόγγου τῆς Παραμέσης, ὅταν ἡ τάσις αὐτοῦ ἐθεωρεῖτο ἐπὶ τὴν ὀξύτητα, ὡς · Καὶ Ζ'

τούτου ὁ μουσικὸς τονισμὸς, κατὰ μὲν τὸ ποσὸν ὑπάγεται ὁμοίως εἰς τὸ Τετράχορδον τῶν Διεξευγμένων τῆς Ἀρχαίας Ἑλληνικῆς μουσικῆς, κατὰ δὲ τὸ ποιὸν, καὶ εἰς τὸ Συνημμένον, καὶ εἰς τὸ Διεξευγμένον (ἴδε τὸ περὶ Μουσικῆς Ἀνώνυμον Σύγγραμμα Βακχείου τοῦ Γέροντος σελ. 8).

Ζ, Ζῆτα μεγάλον ἑλλειπές· σημεῖον ὑπῆρχε ποσότητος ἐπὶ τοῦ φθόγγου τοῦ προσλαμβανομένου, ὅπερ ἔστιν ἡ πρώτη χορδὴ τοῦ Τετραχορδου τῶν Ὑπατῶν τῆς Ἀρχαίας Ἑλληνικῆς μουσικῆς ὁ συνεπιγράφεται τῷ πλαγίῳ ταῦ, οὕτως Ζ, ἢ οὕτως Ζ'· Καὶ τὸ μὲν ζῆτα ἑλλειπές Ζ, ὡς σημεῖον ποσότητος, ἐτίθετο

ἔνωθεν τῆς συλλαβῆς ἢ λέξεως σὺν τῷ πλαγίῳ ταῦ, τὸ ὁποῖον ἑλλειπές ζῆτα Ζ, ἐθεώρουν οἱ Ἀρχαῖοι Ἕλληνες μουσικοί, καὶ ὡς σημεῖον ἄρσεως (ἴδε Ταῦ πλάγιον). Καὶ εἰ μὲν τὸ σημεῖον ἢ ἄστικτον Ζ, ὁ χρόνος αὐτοῦ ἐλογίζετο κενὸς βραχύς, ἄρσεως βραχείας, ὡς · εἰ δὲ ἐστηγμένον Ζ', ὁ χρόνος αὐτοῦ ἐλογίζετο κενὸς μακρὸς ἄρσεως μακρᾶς δυαίμου, ὡς · ὁ δὲ μουσικὸς αὐτοῦ τονισμὸς ὑπάγεται πάντοτε εἰς τὸ Τετράχορδον τῶν Ὑπατῶν (ἴδε τὸ περὶ Εἰσαγωγῆς Τέχνης Μουσικῆς Ἀνώνυμον Σύγγραμμα Βακχείου τοῦ Γέροντος, τύποις Λατινιστὶ καὶ Ἑλληνιστὶ, σελ. 79 καὶ 89).

ΖΑΛΗΝ ἔνδοθεν ἔχων. Μάθημά τι τοῦ Οἰκιματαρίου, ποίημα τῶν Παλαιῶν, οὗ ὁ ποιητὴς ὁ Λαμπραδάριος τῆς Ἀγίας Σοφίας Ἰωάννης ὁ Κλαδάς. 2) Μάθημα μεταγενέστερον Παλαιὸν κατὰ τὸ εἶδος τοῦ Μαθηματαρίου εἰς ἤχον Δ'. ποίημα Μελετίου Συναΐτου τοῦ Κρητός. Ἀμφότερα ἐξηγημένα, εἰς μὲν τὸ Πρῶτον εἰς τὸ Παλαιὸν παρὰ Πέτρου Λαμπραδάρου τοῦ Πελοποννησίου, εἰς δὲ τὴν Νέαν μέθοδον παρὰ τῶν τριῶν Διδασκάλων τοῦ Νέου Συστήματος. Σώζονται καὶ ταῦτα σὺν τοῖς ἄλλοις χειρογράφοις εἰς τὰ ἅπαντα τῆς Μουσικῆς. Τὸ δὲ μέλος αὐτοῦ γνήσιον καὶ ἀρχαῖον (ἴδε Ὁ Πανύμνητος Μῆτερ).

ΖΩ. Μονοσύλλαβός τις φθόγγος τῆς Παραλλαγῆς τῆς Νέας μεθόδου. 2). Φθόγγος ὅστις παριστᾷ τὴν βάσιν τοῦ Ὑποφρυγίου ἦτοι τοῦ Πλαγίου Γ'· ἢ Βαρέος ἤχου, καὶ κατὰ τὸ διατονικὸν Ζ, Ζ', καὶ κατὰ τὸ ἐναρμόνιον Ζ, Ζ'.

3) Ὁ ἑβδόμος ἐπὶ τὸ βαρὺ καὶ τελευταῖος φθόγγος τῆς βαρυτόνου διὰ πασῶν τοῦ Ὑποφρυγίου ἢ Βαρέος ἤχου. 4) Φθόγγος ὅστις παριστᾷ διὰ τοῦ Ζ, ἀριθμητικῶς τὸ διὰ πασῶν Συστήμα τοῦ Βαρέος, εἶδος ἑβδόμον· ἐπειδὴ ἦτε τὸ μέγαλον καὶ ὀρθιον ζῆτα Ζ, ἦτε τὸ μικρὸν καὶ πλάγιον ζῆτα , εἰν' Ἑλληνικὸς ἀριθμὸς ἑβδόμος· διὰ τοῦτο καὶ ἐπροσδιορίσθησαν τὰ στοιχεῖα ταῦτα εἰς τὸν ἤχον τοῦτον, ὡς ἑβδόμος πῶν ἀριθμῶν τῶν ὀκτώ ἤχων. Καὶ οἱ βάσιμοι τόνοι ὅλων τῶν Συστημάτων (ἤχων) καταμετρῶνται πρῶτον ἀπὸ τὸν φθόγγον Ζω· ὁ δὲ Ζ πρῶτος τόνος, ὅστις παριστᾷ ἀκολουθῶς τὸ

εἶδος τοῦ διὰ πασῶν ἐκάστου ἤχου. ε' ἑβδόμον εἶδος τοῦ διὰ πασῶν τὸ ὑποβαρυπύκνω περιεχόμενον, οὗ ὁ πρῶτος ὁ τόνος ἐπὶ τὸ βαρὺ αὖ Εὐκλείδης.

H.

H, η. ἦτα. Τὸ ἑβδόμον στοιχεῖον τοῦ Ἑλληνικοῦ ἀλφάβητου. 2) Ἡ τρίτη προσωδιακὴ φωνὴ τῆς Ἀρχαίας Ἑλληνικῆς Μουσικῆς. 3) Τὸ συμπλεκόμενον μετὰ τοῦ συμφώνου Γ, καὶ ἀποτελοῦν τὸν μονοσύλλαβον φθόγγον Γη, τοῦ Ἀρχαιοτάτου Συστήματος τοῦ Τροχοῦ, καὶ τῆς Τριφωνίας τῶν Κοινῶν Τετραχόρδων τῶν Ἀρχαίων. 4) Τὸ συμπλεκόμενον μετὰ τοῦ συμφώνου Ν, καὶ ἀποτελοῦν τὸν μονοσύλλαβον φθόγγον Νη, τοῦ Νέου Συστήματος.

Η, η. Ὡς ἀριθμητικὸν σημεῖον, ἀντὶ τοῦ ἑκτώ, τὸ δηλοῦν τὸ ὑπερβατὸν μέτρον τῶν ὑπερβάσιμων χαρακτήρων τῆς ποσότητος ἐπὶ τῶν ἑκτῶ φωνῶν . Ὡς τακτικόν, ἦχος Η'. στίχος Η'. Ἐωθινὸν Η'. Ὁδὴ Η'. κτλ.

Η. Ἦτα μεγάλον καὶ ἀπλοῦν σημεῖον ὑπῆρχε μαρτυρικῆς ποσότητος ἐπὶ τοῦ κατὰ τὸ μέλος ἀπαιτουμένου φθόγγου τῶν Κοινῶν Τετραχόρδων τῆς Ἀρχαίας Ἑλληνικῆς Μουσικῆς. Ἐτίθετο δὲ πάντοτε ἐπὶ τῆς χορδῆς τῆς ἀπὸ τοῦ προσλαμβανομένου ἀντηχουμένης κατὰ διὰ πασῶν μὲν, οὕτως Η—Η', κατὰ δὲ διὰ πασῶν δὲ, οὕτως Η'—Η". Ἐντεῦθεν ἔλαβον τὰς αἰτίας καὶ οἱ Θεῖοι Πατέρες τῆς Ἐκκλησιαστικῆς Μουσικῆς, καὶ ἐποίησαν τὰς μαρτυρικὰς βάσεις τῶν φθόγγων, τῆς ἀπὸ τοῦ προσλαμβανομένου ἀντηχίσεως τῆς διὰ πασῶν, καὶ τῆς διὰ πασῶν, καθὼς ἔχει μάλιστα ἡ μονοσύλλαβος μέθοδος τοῦ Ἀγίου Ἀμβροσίου Μεδιολάνων.

Η'. Ἦτα μεγάλον καὶ ὀξύτονον ἡ πρώτη μαρτυρικὴ βᾶσις τοῦ μονοσυλλάβου φθόγγου Νέ, τῆς μεθόδου τοῦ Ἀγίου Ἀμβροσίου Μεδιολάνων. 2) Μαρτυρία, ἥτις ἐπέχει τὸ ἴσον τοῦ προσλαμβανομένου, κατὰ τοὺς Ἀρχαίους Ἑλληνας μουσικοὺς, ἐξισοῦται δὲ τῇ τοῦ πολυσυλλάβου φθόγγου μαρτυρία αἰετῆς τοῦ Παλαιοῦ Συστήματος, καὶ τῇ τοῦ μονοσυλλάβου φθόγγου μαρτυρία Νη τοῦ Νέου Συστήματος.

Η". Μεγάλον διοξύτονον, μαρτυρικὴ τις βᾶσις τοῦ ἀπὸ τοῦ προσλαμβανομένου ἐπὶ τῆς ἀντηχίσεως τῆς Α'. διὰ πασῶν τοῦ μονοσυλλάβου Νέ, ἥτις εἶναι τὸ τέλος μὲν τῆς Α'. διὰ πασῶν, ἡ ἀρχὴ δὲ τῆς Β', καὶ ἡ μέση μαρτυρία τῆς Συζεύξεως τῶν δύο ἑξαχόρδων τῆς δις διὰ πασῶν Νέ, κατὰ τὴν κατὰ

μέτρῃσιν τῶν φθόγγων τῆς Ἀρχαίας μονοσυλλάβου παραλλαγῆς τῆς μεθόδου τοῦ Ἀγίου Ἀμβροσίου Μεδιολάνων. Τὸ σύνθετον δὲ τῆς διοξείας Η", δηλοῖ τὴν ἀντήχησιν τῆς Α'. διὰ πασῶν ὡς Η', πρὸς Η", ὡς πρὸς καὶ κατὰ τὸ ποσὸν .

Η". Μεγάλον τριοξύτονον, μαρτυρικὴ τις βᾶσις τοῦ ἐπὶ τὸ ὀξύ τελευταίου μονοσυλλάβου φθόγγου τῆς δις διὰ πασῶν τοῦ ἀπὸ τοῦ προσλαμβανομένου καὶ ἀρκτικοῦ φθόγγου τῶν Κοινῶν Τετραχόρδων. Νέ, Νέ', Νέ'', κατὰ τὴν καταμέτρῃσιν τῶν φθόγγων τῆς ἀρχαίας μονοσυλλάβου παραλλαγῆς τῆς με- Η' Η" Η'''

θόδου τοῦ Ἀγίου Ἀμβροσίου Μεδιολάνων. Τὸ σύνθετον δὲ τῆς τριοξείας Η"', δηλοῖ τὸ διπλάσιον μὲν τῆς ἀντηχίσεως τῆς διὰ πασῶν, τὴν ἀντήχησιν δὲ τῆς διοξείας, ἥτις γίνεται βᾶσις ἄλλης ὀξυτέρας διὰ πασῶν, ὡς Η", πρὸς Η"', ὡς πρὸς ἡ ὁποία ἀντήχησις ἐπέχει τὸν ὑπερβατὸν τόνον, ὅστις καλεῖται ἀπὸ τοὺς Ἀρχαίους Ἑλληνας μουσικ. α Νήτη Ὑπερδολεῖων > ἥς ἡ Ἀρχαιοτέρα Ἑλληνικὴ μαρτυρία ἐστὶν αὕτη ΑΔ". (Βασίλειος Ἰατροφιλόσοφος. Ἴδε Σχιδιάσμα αὐτοῦ περὶ Μουσικῆς ἐν γένει τῆς Ἐκκλησ. Ἀνέκδ. § 52).

Η. Ἦτα μεγάλον ἑλλειπές, ἡ ἀμελητικόν (κατὰ τὸν Ἀνώνυμον ἐκδότην τοῦ Μουσικοῦ Συγγραμματος Βακχείου τοῦ Γέροντος) σημεῖον ὑπῆρχε ποιότητος ἐπὶ τοῦ φθόγγου τῆς Νήτης Διεξυγμένων τῆς Ἀρχαίας Ἑλληνικῆς Μουσικῆς, ὃ συνυπεγράφετο τῷ πλαγίῳ $\epsilon\dot{\iota}$ Θ, οὕτως Θ, ἡ οὕτως ΘΗ, ὅταν ἡ τάσις

αὐτοῦ ἐθεωρεῖτο ἐπὶ τὴν βαρύτητα· ἐτίθετο δὲ κάτωθεν, ὡς σημεῖον χρονικῆς ποιότητος, ὅπερ ἐθεώρουν οἱ Ἀρχαῖοι Ἕλληνες μουσικοὶ, καὶ ὡς σημεῖον θέσεως. Καὶ εἰ μὲν τὸ σημεῖον ἦ ἀστικτὸν 4, ὁ χρόνος αὐτοῦ ἐλογίζετο κενὸς βραχύς, θέσεως βραχείας, ὡς 2· εἰ δὲ ἐστιγμένον 4', ὁ χρόνος αὐτοῦ ἐλογίζετο κενὸς μακρὸς, θέσεως μακρᾶς διαστήμου, ὡς 2· ὁ δὲ μουσικὸς αὐτοῦ τορισμὸς ὑπάγεται κυρίως εἰς τὸ Τετράχορδον τῶν Διεζευγμένων. (Ἴδε φῖ πλάγιον 4).

4'. Ἦτα μεγάλον ἑλλίπεις ἢ ἀμειλιτικόν (κατὰ τὸν Ἀνώνυμον) καὶ ὀξύτονον σημεῖον ὑπῆρχε ποιότητος ἐπὶ τοῦ φθόγγου τῆς Νήτης Διεζευγμένων τῆς Ἀρχαίας Ἑλλην. μουσ. Ἡ ἐπὶ τοῦ σημείου ὀξεία δηλοῖ τὴν ἐπὶ τὴν ὀξύτητα καταμέτρησιν τοῦ φθόγγου αὐτοῦ· ὁ δὲ μουσικὸς αὐτοῦ τορισμὸς ὑπάγεται κυρίως εἰς τὸ Τετράχορδον τῶν Διεζευγμένων· « Νήτη Διεζευγμένων, φῖ πλάγιον καὶ ἡ ἀμειλιτικόν 4' » (Ἴδε τὸ περὶ Εἰσαγωγῆς τέχνης Μουσικῆς Βαρχείου τοῦ Γέροντος· σελ. 8, 78 καὶ 81).

Ἡ Ἀσώματος φύσις τὰ Χερουδαίμ. Ἰκετήριος στιχολογία Ἐφυμνίου ψαλμοφδίας, ἣν ψάλλομεν οἱ ὁδοῦναι ἐν κατανύξει, κατὰ μέμνησιν τῶν Ἀσωμάτων εἰς τοὺς Μ. Ἀποδείκνους, ἐν τῇ Ἀγ. καὶ Μ. Τεσσαρακοστῇ. Στάσις Β'. ἤχος 2 βαυ.

Η Α σω μα τας φυ α ις 2 Χε ραυ δευ

α σι γη ταις σε υ μνοις δο ξο λα γει κτλ. (Ἴδε Ἀνθολογία μουσ. κατὰ τὸ πρωτότυπον).

Ἡ βαλθιᾶ μου παρὰ Κυρίου τοῦ ποιήσαντος τὸν Οὐρανὸν καὶ τὴν Γῆν. (ψαλμ. 120). Προκείμενον σύντομον ἐσπερινῆς Ἀκολουθίας, ψαλλόμενον τῇ πέμπτῃ ἐσπέρας· παλαιόθεν μὲν εἰς ἤχον 2 β'. μεταγενεστέρως δὲ, ψαλλόμενον εἰς ἤχον Β. αὐτὸ τὸ μέλος.

Η βο η θει α μου πα ρα

Κυ ρι ε ι ου του ποι η σαντος τον Ου ρα νον και την γη ην. 2) Προκείμενον ἀργόν, οὐ τὸ μέλος ἀρχεται κατὰ τὸ ἀνάμικτον εἶδος τῶν Δοχῶν. 3) Δοχή ἐντεχνος, ἥς τὸ θέμα λέγεται καὶ « Προκείμενον Μεγάλον »· τονισμένον καὶ εἰς ὀκτὼ ἤχους, κατὰ τὸ εἶδος τῆς παραχοδῆς· ἐξηγημένον καὶ τοῦτο σὺν τοῖς ἄλλοις, καὶ σώζεται εἰς τὰ ἅπαντα τῆς Μουσικῆς.

Ἡ Ζωὴ ἐν τάφῳ. Στίχος ἑμμετρος μικροσκελής. 2) Εἰρμὸς ἀσυνήθιστος. 3) Εἰρμολογικὸς πρόλογος Α'. Στάσεως τοῦ Ἐπιταφίου Ὑμνου· οὐ τὸ μέλος ἀρχαῖον καὶ πρωτότυπον, κατὰ τὸ θρηνηδὲς καὶ φι-

λοικτίρμονι ἦθος τοῦ Ὑποφωρίου ἢ Πλαγίου Α'. ἤχου 2 ᾠ Πα

Η Ζω η η η η ε ρα

τα α α ρω ω κα τε ε τε ε ε ε ε θη Χρι ε στα ᾠ κτλ. (Ἴδε Εἰρμολόγ. Καταδασίων).

ΗΘΟΣ. Χαρακτηριστικὸν τὸ σχῆμα τῆς ἐσωτερικῆς διαθέσεως, δι' οὗ χαρακτηρίζεται μουσικῶς πῶς ἕκαστος ὀξύς ἢ βαρὺς, κύριος ἢ Πλάγιος ἤχος, καὶ ἡ κατάστασις τῆς ψυχῆς, ἀπὸ τὰς διαφορὰς νύξεις τῶν ἡθικῶν ἢ ψυχικῶν παθῶν, τὸ ὁποῖον λαμβάνει ἐκ τοῦ Δισταλτικοῦ, Συστάλτικοῦ καὶ Ὑπαστατικοῦ εἶδους. 2) Ἴδιον κανόνος τῆς Μουσικῆς, ὃς ὑπάγεται εἰς τὴν Μελοποιάν. (Ἴδε Θεωρητικὸν Μέγα § 396).

ΗΘΟΥΣΑΝ οἱ Ποιμένες τῶν Ἀγγέλων ἡμούντων. Μάθημά τε τοῦ Οἰκηματαρίου, οὗ ὁ ποιητὴς ὁ Λαμπάριος τῆς Ἀγίας Σοφίας Ἰωάννης ὁ Κλαδᾶς. Ἐξηγήθη δὲ καὶ τοῦτο εἰς μὲν τὸ Παλαιόν, παρὰ Πέτρου Λαμπάδαριου τοῦ Πελοποννησίου. Εἰς δὲ τὴν Νέαν μέθοδον παρὰ τῶν τριῶν Διδασκάλων τοῦ Νέου Συστήματος, ὅπερ σώζεται σὺν τοῖς ἄλλοις χειρογράφοις εἰς τὰ ἅπαντα τῆς Μουσικῆς, οὐ τὸ μέλος γνήσιον καὶ ἀρχαῖον, μὲ τὴν ἐξω φθορὰν τοῦ ἡμιθόρου. (Ἴδε Ἀγγελος πρωτοστάτης).

ΗΜΙΑΡΧΟΝ. Μουσικὸν τε σημεῖον τῆς χρονικῆς ἀγωγῆς, οὐ τὸ σημεῖον ἡμιαργόν γ. 2) Πάθος ὡς

στατικόν τῆς χρονικῆς ποιότητος, ὅπερ ἐνεργεῖ ἐπὶ τὸ βραδύτερον κατὰ τὸν διπλοῦν χρόνον, ἐν γένει ἐπὶ τῶν ἀναλελυμένων μελωδικῶν γραμμῶν. (Ἴδε Διπλοῦς).

ΗΜΙΓΟΡΓΟΝ. Μουσικόν τι σημεῖον τῆς χρονικῆς ἀγωγῆς, οὗ τὸ σημεῖον ἡμίγοργον χ. 2) Πάθος ὑποστατικόν τῆς χρονικῆς ποιότητος ὅπερ ἐνεργεῖ ἐπὶ τὸ ταχύτερον κατὰ τὸν διπλοῦν χρόνον, ἐν γένει ἐπὶ τῶν συνεπτυγμένων μελωδικῶν γραμμῶν, κυρίως δὲ ἐπὶ τῶν Ἐρατμημάτων, καὶ τινων Συντόμων μαθημάτων τοῦ Ἑρμολογικοῦ εἶδους. (Ἴδε Διπλοῦς).

ΗΜΙΔΙΤΟΝΟΣ. Μουσικός τις τόνος ἀνωκακιδωκτημόριος, (τοῦτο λέγεται καὶ τριημετήριον), ὃς ἐκ τριῶν ἡμιτόνων συγκείμενος β, β, β, ὃς καὶ ἡμιβλῆς καλεῖται, ὡς ἐκ τοῦ ὅλου 12, καὶ τοῦ ἡμιστοῦ τοῦ ὅλου β + 12 = 18. (Βασίλειος Σ. Ἱατροφιλόσοφος. Περὶ διαίρεσεως τόνων, Σχεδιάσμα αὐτοῦ περὶ Μουσικῆς ἀνέκδ. § 21).

ΗΜΙΣΤ ἄρχια. Ρυθμικόν τι σημεῖον τῆς χρονικῆς ποιότητος τῆς Μουσ. τοῦ Παλαιοῦ Συστήματος, τὸ ὁποῖον μεταχειρίζοντο οἱ Παλαιοὶ ἐκκλησ. μουσ. καὶ ὡς ἀγωγικόν σημεῖον, ὃ ἐκαλεῖτο παρ' αὐτῶν «Τσάκισμα» ἔστι δὲ τοῦτο ἐν τῶν ἐγχερόνων ὑποστάσεων, τὸ Ἐλάσμα, αὐτὸ ὅσημιον «Ἐλάσμα» ὡς ὅπερ ἐστὶν ἡ τῆς Μουσικῆς περιτωμένη ἐπειδὴ τοῦτο φέρει τὸ ὅσημιον μακρὸν τῆς χρονομετρίας. 2) Ἡ κατὰ θέσιν δύναμις τοῦ χρονικοῦ μακροῦ, ὃ σημαίνεται διὰ τοῦ σημείου τῆς χρονικῆς ὑποστάσεως Ἐλάσμα ὡς \sim , \sim , \sim , \sim .

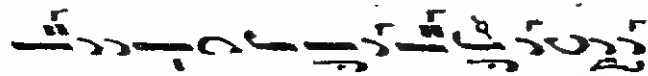
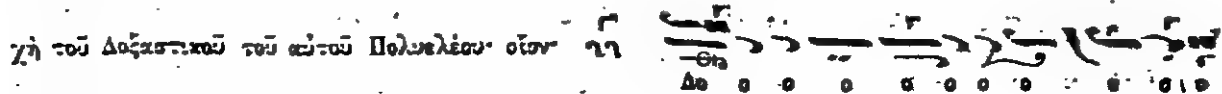
ΗΜΙΤΟΝΟΝ. Τὸ ἐκ τοῦ ὅλου χωρισμένον μέρος τοῦ φυσικοῦ τόνου. 2) Ὁ ἐκ τῶν φυσικῶν τόνων εἰς, ἡ ὁ μείζων 12, ἡ ὁ ἐλάσσων 9, ἡ ὁ ἐλάχιστος 7, ὅταν διαιρεθῇ ἀόριστως, τὸ δὲ διαρεθὲν τοῦτο μέρος αὐτοῦ λέγεται ἡμίτονον. Ἀλλ' ἡμίτονον κατὰ λεῖμμα καὶ οὐχὶ ἐξίσου διότι ὁ φυσικὸς τόνος τῆς μουσ. δὲν εὐνάζεται νὰ διαιρεθῇ εἰς δύο ἴσα μέρη π: χ: ὁ μείζων τόνος Νη, πρὸς Πα, δὲν διαμερίζεται κατὰ αἶσιν ἢ ὕψειν εἰς 6, καὶ 6, ἀλλ' ὁ μεταξὺ τούτων 12, διαμερίζεται ἀόριστως εἰς 7, καὶ 5· εἰς 8, καὶ 4· εἰς 9, καὶ 3. 3) Ὁ ἐλάσσων τόνος Βου, πρὸς Πα, κατὰ δεύτερον λόγον, δὲν διαμερίζεται ἐξίσου ἀλλ' ὁ μεταξὺ τούτων 9, διαμερίζεται εἰς 5, καὶ 4· εἰς 6, καὶ 3. 4) Ὁ ἐλάχιστος Γα, πρὸς Βου, κατὰ τρίτον λόγον, δὲν διαμερίζεται ἐξίσου ἀλλ' ὁ μεταξὺ τούτων 7, διαμερίζεται εἰς 4, καὶ 3· οἱ τόνοι οὗτοι, ὡς ὄντες φυσικοὶ τόνοι τῆς διατονικῆς Κλίμακος, ὑποκείμενοι δὲ εἰς περιττὸν ἀριθμὸν δὲν δύνανται οὐδ' αὐτοὶ νὰ διαιρεθῶσιν ἐξίσου εἰς δύο ἴσα μέρη. Ἀλλὰ τὸ ἡμίτονον τούτων διαμερίζεται ἀόριστως κατὰ τεταρτημόριον 3, καὶ οὐχὶ τριημέριον διότι καὶ οἱ δύο εἰσὶ μικρότεροι τοῦ μείζονος. «Τὸν δὲ τόνον εἰς ἴσα τμήματα μὴ τέμνεσθαι φασὶν οἱ κανονικοὶ· μηδὲ εἶναι κυρίως ἡμιτόνιον, ἀλλὰ τὸ μὲν ἐλάσσον, τὸ δὲ χρωματικὸν μείζον. Τὰ δὲ ἐλάσσον τμήματα τοῦ τόνου διέσεις ἐκάλουν, μὴ δύνασθαι δὲ τμηθῆναι μηδὲ τὸ ἡμιτόνιον οἱ μουσικοὶ οἷον τέμνεσθαι χρῶνται δὲ τῇ αἰσθήσει κριτηρίῳ ἄλλων οὕτως». Βαρχεῖος ὁ Γέρον. Περὶ Συμφωνίας, ἑδ. 31· ἴδε Ἐλάσσον).

ΣΗΜ. Μουσικοὶ τινες, τῶν κατὰ ραντισίαν, πρέκει νὰ περιορίσωσι τὰς ἐπὶ τῶν φυσικῶν διαίρεσεων τῶν τόνων κατιστομίας καὶ τὰς αὐτῶν σαφὲς ἰδέας, καὶ νὰ μὴ προσάπτωσι εἰς τοὺς ὁρισμένους ἀριθμοὺς αὐτῶν, καθὼς τὸν διημίτονον ἢ δωδεκατημόριον τόνον μείζονα 12, εἰς 14, καθὼς τὸν ἐπόρθεον τόνον ἐλάσσονα 9, εἰς 8, καὶ τὸν κατὰ λεῖμμα ἡμίτονον τόνον ἐλάχιστον 7, εἰς 6· διότι ἡ εἰς ἐξίσου ἴσα μέρη διαίρεσις τοῦ δωδεκατημορίου μείζονος τόνου 12, εἰς 6, καὶ 6, λογίζεται διαίρεσις παθητικῇ κατὰ πληθύν φωνῆς ὕψους ἢ διέσεως, καὶ οὐχὶ δριτυτικῇ εἰς παραγωγὴν φυσικοῦ ἐλάχιστου τόνου. Ἡ δὲ παραγωγὴ τῶν φυσικῶν τόνων τῆς διατονικῆς Κλίμακος, ἥτις ἐγένεν ἀπὸ τοὺς παλμούς τῶν δονήσεων, καὶ ἡ διαίρεσις αὐτῶν ἀπὸ τὴν φυσικὴν διαίρεσιν τῆς χορδῆς (ἐπ' ἣ καὶ ἐκατέστησαν οἱ παλμοὶ καὶ αἱ δονήσεις τῶν τόνων) ἔγενε λέγω πρὸ ἀνημυστην αἰώνων ἀπὸ τοὺς φυσικοὺς καὶ μαθηματικοὺς μουσικοὺς ἡμῶν προγόνους, οἷον Πυθαγόρας, Πλάτωνας, Εὐκλείδης, Ἀρισταίδης, Ἀριστοφάνους, Φιλόφθους, Βαρχεῖους, Πλουτάρχους, καὶ ἄλλους ἀναριθμήτους ἐπιστήμονας, φυσικοὺς καὶ μαθηματικοὺς μουσικοὺς Ἀρχαίους Ἑλληνας. Ὅθεν περὶ τῶν ὁρισμένων ἀριθμῶν τῶν φυσικῶν τόνων τῆς διατονικῆς Κλίμακος καὶ τῆς φυσικῆς διαίρεσεως αὐτῶν, ἦτοι τοῦ μείζονος 12, τοῦ ἐλάσσονος 9, καὶ τοῦ ἐλάχιστου 7, δὲν γραμμάσσεται οὐδὲ μικρὰ παρατροπῇ, ἀλλ' ἀπαιτεῖται ΜΕΓΑΛΗ ΠΡΟΣΟΧΗ!

ΗΜΙΘΟΡΟΝ. Ἱερογλυφικόν τι σημεῖον τῆς Μουσικῆς ἐκ τῶν μεγάλων Ὑποστάσεων τοῦ Παλαιοῦ Συστήματος, οὗ τὸ σημεῖον «Ἡμιθόρον» Σ ἐκπεριέχεται καὶ τοῦτο εἰς τὸ κείμενον τοῦ Μεγάλου Ἰσοῦ τῆς Παππαδικῆς ἡ δὲ ἐνέργεια αὐτοῦ φέρει μελωδικὴν γραμμὴν ἀόριστου καταλήξεως π: χ:

Θεὸς ἐν τῇ ἐκκλησίᾳ ἡ γλῶσσαι μου ἡ. Καὶ τὰς παρακλητικὰς, ἡ ἁγ.

[illegible]

ὁς ἐκ τῶν οὐρανῶν ἐλθὼν καὶ ἐκ τῶν νεφελῶν ἔρχεται καὶ οὐρανὸν καὶ γῆν κατακαύσει πυρὶ.

ρας πη γα α ρας τω ων δα α α α α α χρυ των οα χρυ υ υ - υ υ ων

Ἡ παραγωγή τῆς μείζονος ἀέσεως τῆς ἐξω φθορᾶς ταύτης —Θ₂, γίνεται ἐκ τῆς κατὰ λείμμα τοικίης φθορᾶς τοῦ ἐσώ θεματισμοῦ —Θ₁, ἥς ὁ τόνος ἐπὶ τὸ ὀξύ εἶν' ὁ φυσικὸς ἐλάχιστος τόνος 7. ὅπως καὶ τὸ σμειῖον τῆς φθορᾶς λαμβάνει τὸ ἐλαττωμένον μέρος τοῦ τόνου $\frac{1}{2}$.

Η ΠΑΡΘΕΝΟΣ σήμερα. Σίγος ἑμιστρος μακροσκελής. 2) Ἑρμολογικὸς πρόλογος Κενταύου Τροπαρίου Γ'. ἤχου, Γένος ἑναρμονίου. 3) Πρόλογός τις Καθίσματος Τροπαρίου. 4) Νάθημα τεχνολογικὸν ὑπερβάσιμον, ἦτοι καὶ τοὶ Κλάδος τοῦ Φρυγίου ἢ Τρίτου ἤχου, ἐπέχει ὅμως τὴν ἀρχικὴν μαρτυρίαν τοῦ κυρίου ἤχου αὐτοῦ, ἦτοι τοῦ Γ'. ἤχου (ἀδύνατον τοῦτο εἰς τοὺς Κλάδους). 5) Κλάδος τις σημαντικὸς τῆς Ἑκκλησιαστικῆς μουσ. ἐκ τῆς διακρίσεως τῶν ὀκτὼ ἤχων Ἰωάννου τοῦ Δαμασκηνοῦ, ὃ λέγεται «Παρήμεσος». Καὶ ἐπὶ μὲν τὸ ὀξὺ Παρήμεσος τοῦ Πλαγίου Α'. ἐπὶ δὲ τὸ βαρὺ, Παρήμεσος τοῦ Τρίτου ἤχου. Τοῦτο διακρίνεται ἀπὸ τὸ Προκεφάλον, ἦτοι ἀπὸ τοῦ ἐπὶ κεφαλῇς προτιθεμένου ὑπερβασίμου διφθόγγου

Η παρθενομαιχρία τον Γ. πα

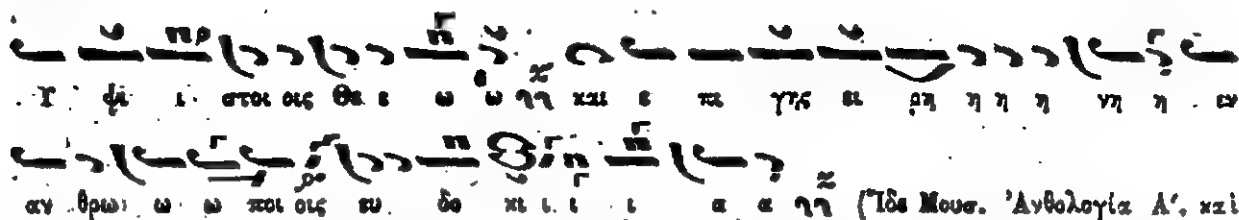
ρου σε ον τι ι ι ι και q και η Γη το σπηλαιον κτλ. (ὡς Εὐρ. Κατ.).

ΠΡΕΜΙΑ. Μουσικός τις κινήν τῆς ρυθμικῆς χειρονομίας. 2) Ὅτιον τοῦ χρονικοῦ ποιῶ τῆς κατ' ἀρ-
σιν βαρύτητος τοῦ διαρκούντος φόρου ἐπὶ τῶν κινήν χρόνων τῆς διπλῆς $\overline{\text{—}}$, τῆς τριπλῆς $\overline{\text{—}}$, κτλ.
ἀνευ προσορᾶς λόγου ὡς τὸ πληκτρον ἐπὶ τοῦ τυμπάνου, καὶ ἡ χεὶρ ἐπὶ τοῦ γόνατος, ἥτις κρατεῖται εἰς
στάσιν τῆς κραύσεως τούτου, ὅσον χρόνον ἀπαιτεῖ ὁ φόρος.

ΠΕΥΧΑΣΤΙΚΟΝ. Ἐκτὼν τις τῶν μελοποιίας καὶ τῆς ρυθμοποιίας, οὗ οὐδ' ὁ μελοποιὸς κινεῖ τὴν ψυχὴν εἰς ἡσυχίαν· ἐπειδὴ οἱ ρυθμικοὶ πρόποι τῆς Ἀραβοτουρκικῆς μελοποιίας, κυρίως ὁμως τῆς φαλμοῦδας, παράγονται μᾶλλον ἐκ τῆς συνθέσεως τοῦ Εἰρμολογικοῦ εἶδους, διὰ τοῦτο καὶ εἶναι Ἠσυχαστικὸν τὸ Ἐκκλησιαστικὸν μέλος· διότι ποιούμεν τὴν σύνθεσιν αὐτοῦ περισσότερον διὰ βραχίων χαρακτήρων τῶν φθόγγων. 2) Ἡθὺς τι τὸ ὁποῖον χαρακτηρίζει Εἰρμολογικῶς καὶ ἐναρμονίως τὸν Ἰσορρῦγμον ἢ Βαρὺν ἤχον κατὰ τὸ Τροχαϊκὸν Σύστημα, τοῦ ὁποῖου οἱ βραχεῖς φθόγγοι τοῦ Εἰρμολογικοῦ μέλους ἀναπαύουσι τὰ πνεύματα μὲν τῶν Γερόντων καὶ ἀπλῶν χυδαίων, ἄγουσι δὲ τὴν ψυχὴν εἰς ἀπάθειαν, ὡς ἀπὸ τοῦ στίχου « Τὴν ἐξ ὕψους ἀνάμιν τοῖς Μαθηταῖς Χριστὲ, ἕως ἂν ἐνδύσῃς ἐφης, καθίστατε ἐν Ἱερουσαλὴμ » πλ. καὶ ἀπὸ τοῦ στίχου, « Τὸ διὰ τὸν φόβον σου ληρθὲν Κύριε ». (Ἴδε τὸ καίμενον τοῦ Εἰρμού τούτου, καὶ τὸ μέλος εἰς τὸ Εἰρμολ. τῶν Καταβ.). Καὶ ἀπὸ τῆς ἐναρμονίου δοξολογίας χουρμουζίου Σαρτοφύλακος· ἤχος —. Ζω.

Δοξολογία

αν θρω ω ω ποι ος ευ δο κι ι ι ι α α γη (Ίδε Μουσ. 'Ανθολογία Α', και Β'. έκδοσις. 3) Κλάδος τις δραστήριος τῆς Μουσικῆς, οὗ τὸ πυκνὸν καὶ κοικίλον μέλος γίνεται ἀπὸ ἐπισπαστικῶν σύστημα τοῦ ἔσω θεματισμοῦ εἰς τοῦ Ἑνυχαστικοῦ Κλάδου, ὃ ἐρμηνεύεται 'Αραβοτουρκοῦ' < Ραχατουλληδάχ > ὃ ὁποῖος χαρακτηρίζει. Εἰρμολογικῶς τὸν αὐτὸν ἦχον κατὰ τὸ διακασὼν Σύστημα

ἀπὸ τῆς Ἐπισπαστικῆς μικτῆς Δοξολογίας Γρηγορίου Πρωτοφύλου ἦχος Δο ξα α σοι οι

τω δει ει ξαν τι το ο φως ρ δο ο ξι εν Γ υ φι ι ι στοι α

οις θε ε ε ω ω π και ε πι γης ει ει ει ρη η η νη ρ εν αν θρω ω

ποις ευ ευ δο ο ο κι ι ι ι α κτλ. (Ίδε Μουσική Πενδέκτη). 4) Κλάδος

τις ὃ ὁποῖος χαρακτηρίζει ἐπισπαστικῶς τὸν Ὑποφρύγιον ἢ Βαρὺν ἦχον, μὲ τὸ ἀνάμικτον εἶδος κατὰ τὸ διακασὼν Σύστημα. μὲ τὸ πεποικιλμένον μέλος τοῦ ἔσω θεματισμοῦ — ρ, καὶ τοῦ ἐγκωμίου Ἄσμα-
τος < Ἀνωθεν οἱ Προφῆται > τὸν Δεσπότην καὶ Ἀρχιερέα > (τὸ ἀργόν). Τούτου τοῦ Κλάδου τὸ μέλος προ-
ξενεῖ τὴν γαλήνην, καὶ ἡσυχάζει τὴν ψυχὴν· ὀνομάζεται δὲ < Γαλήνιον >, ὅπερ οἱ Τουρκοῦραδες κα-
λοῦσι < Σουζητήλ >. 5) Ἡθὸς τι τὸ ὁποῖον χαρακτηρίζει Εἰρμολογικῶς τὸν Δώριον ἢ Πρῶτον ἦχον,
ὅστις μετὰ τὸν Ἑνυχαστικὸν τοῦτον, καὶ ἄλλα ὅμοια χαρακτηριστικὰ σώζει καὶ χαρακτηρεῖ αἰμῶν, πρὸς
βαλτίωσιν τῶν ἡθῶν, (καθὼς ὁ θεῖος Πλάτων φρονεῖ περὶ τούτου) ἀπὸ τὴν ἐπισπαστικῆς τοῦ ἔσω θεμα-
τισμοῦ τῆς φθορικῆς ποιότητος τοῦ β'. ἦχου, καὶ τοῦ Εἰρμολογικοῦ μέλους τοῦ Ἡγεμονικοῦ καὶ δραστη-
ρίου Κλάδου < Τὸν τάφον σου Σωτήρ > οὗ οἱ βραχεῖς φθόγγοι τοῦ Εἰρμολογικοῦ μέλους προξενοῦσι τὸ
ἀξίωματικὸν καὶ μεγαλοπρεπὲς ἦθος, καὶ εἰρηνικὴν κατάστασιν τῆς ψυχῆς. Καθὼς καὶ ἀπὸ τὴν φυσικὴν
τριφωνίαν τῆς Κλίμακος αὐτοῦ π q κ' οἱ βραχεῖς φθόγγοι τοῦ Εἰρμολογικοῦ μέλους προξενοῦσι τὸ

Ἑνυχαστικὸν ἦθος, καὶ τὴν κατάστασιν τῆς ψυχῆς, ἐλευθέριον τε καὶ εἰρηνικόν, ὡς ἀπὸ τὸ ἀξιωματι-
κὸν βάδισμα τοῦ Κοντακίου στίχου < Ὁ μήτραν Παρθενικὴν ἀγιάσας τῷ τόκῳ σου >, ἦχος q

π q Ο μη τραν παρ θε νι κην α γι α σας τω το κω σου και χει ρας του Συ με

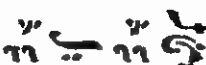
ων ευ λο γι ι σας ως ε πρε πε q (Ίδε Συλλογὴν Ἰδιωμέλων). 6) Κανὼν τις τῆς μελοποιίας,

ὅστις χαρακτηρίζει τὴν κατάστασιν τῆς ψυχῆς, ἦθος Ἑνυχαστικόν, ἐλευθέριον καὶ εἰρηνικόν. εἰς τὸ ὁ-
ποῖον, Ἑνυχαστικὸν ἦθος, ἀρμόζουσι τὰ μεγαλοπρεπέστατα ὑμνωδικὰ καὶ ἐγκωμιαστικὰ μέλη, καὶ τὰ
παρόμοια < Ἑνυχαστικὸν δὲ ἦθος εἶναι ἐκεῖνο, διὰ τοῦ ὁποῖου ἀκολουθεῖ ἡρεμία ψυχῆς, καὶ κατάστασις
ἐλευθέριον τε καὶ εἰρηνικὴν ἀρμόζουσι δὲ αὐτῷ ὕμνοι, παιᾶνες, ἐγκώμια συμβουλαί, καὶ τὰ τούτοις ὅμοια.
'Ιδιάζουσι δὲ εἰς τοῦτο τὸ ἦθος ὁ Βαρὺς ἦχος, καὶ ὁ Πρῶτος >. Χρύσανθος Προύσης. Θεωρητικὸν Μῆγα
περὶ Μελοποιίας § 398).

ΗΧΑΣΜΟΣ. Ὀνομα ἐπίθετον μελωδικῆς γραμμῆς ἀρίστου καὶ ἀκαταλήκτου θέσεως. ὃ ἴσχυται καὶ ὡς
πλοπύλαστον, ἐμπεριέχεται καὶ τοῦτο εἰς τὸ κείμενον τοῦ Μεγάλου Ἰσίου τῆς Πενδέκτης.

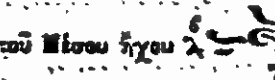
ταύτην, μελωδικὴν θέσιν, οἷον εἶναι τὸ Δικλοπέλαστον. (ἴδε Δικλοπέλαστον), τὸ δὲ Ἠχάδην ἐκ τοῦ με-
 ρίου χῖ, χῆ, χῆ, χαῦ· ἐπειδὴ τὸ χ, ἐπέλκει καὶ καθέλκει τὸν φθόγγον τοῦ χαρακτήρος, κυρίως τοῦ κα-
 τάντος, εἰς ὃν ὑποτίθεται. Τὸ Ἠχάδην λέγεται καὶ Δικλοπέλαστον, ἐπειδὴ τὰ δύο ἐπιθετα ἔξουσιάζουσι
 μίαν καὶ τὴν αὐτὴν μελωδικὴν ἀρίστην ἢ ἀριστικὴν γραμμὴν, ὥς ἐκ τοῦ Πελαστικοῦ σημείου τοῦ δι-
 κλοῦ νῖ ὧ, τὸ ὁποῖον σύγκειται ἀπὸ δύο νν καὶ γίνεται ἐκ τοῦ ἐνὸς καθευλισμένου λ, καὶ ἐκ τοῦ ἐτε-
 ρου ὀρθίου ν ἄπεινα, συμπλεκόμενα ἀντιθέτως, καὶ γραφόμενα οὕτως λ, ποιοῦσι τὸ σχῆμα τοῦ Πελαστο-
 καὶ δικλοῦ νῖ νν, λ, — ὧ. Ταῦτο δὲ γίνεται ἀπὸ τὸ Ἑλληνικὸν στοιχεῖον χ· τὸ δὲ χ, διχοτομοῦ-
 μενον ὀρθοστάτως -χ- παριστᾷ διακεκριμένως δύο νν κατὰ κορυφὴν ἀντιθέτα -χ- καὶ τὸ μὲν ἄνω μέρος
 παριστᾷ τὸ ὀρθιον λ, τὸ δὲ κάτω μέρος παριστᾷ τὸ καθευλισμένον, ν τιθέμενου δὲ πρῶτον τοῦ καθευ-
 λισμένου λ, ἄνωθεν συμπαρασυγκρομένου δὲ ἔπειτα καὶ τοῦ ὀρθίου ν, δεξιόθεν οὕτως λ, καὶ γραφόμενα
 εἰς ἐκ, ἀπαρτίζουσι τὸ σχῆμα τοῦ Πελαστικοῦ σημείου ὧ, διὰ τοῦτο τὸ Δικλοπέλαστον λέγεται καὶ Ἠ-
 χάδην, ὥς ἐκ τῆς παραγωγῆς τοῦ σχήματος χ· (ἴδε Δικλοπέλαστον).

ΗΧΘΕΙΣ. Ὁ φθόγγος ὁ ὁποῖος προέρχεται ἀπὸ τὸ Ἰσον , τῆς βαρυτάτης μαρτυρίας καὶ
 Α'. χορδῆς τῆς διὰ πασῶν, οἰουμένης Συστήματος, καὶ προξενεῖ τὴν ὀξεῖαν ἀντίχρησιν αὐτῆς ὡς

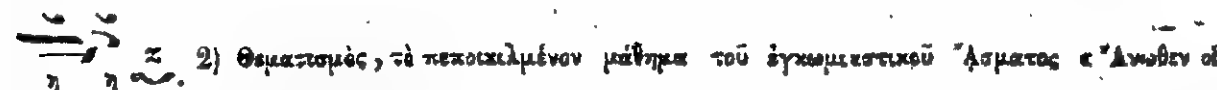
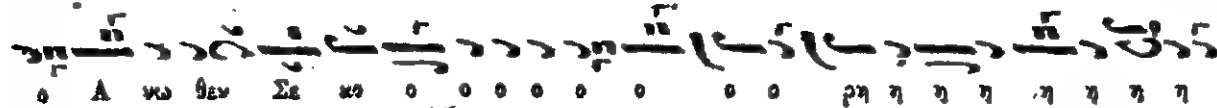
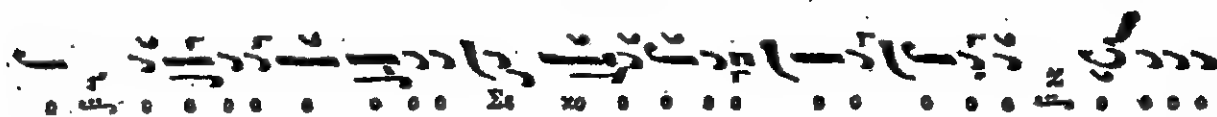
 2) Ὁ φθόγγος ὁ ὁποῖος προέρχεται ἀπὸ τὸ Ἰσον , τῆς ὀξυτάτης ,
 καὶ προξενεῖ τὴν βαρεῖαν ἀντίχρησιν αὐτῆς, ὡς .

ΗΧΟΣ. Ὁ κατὰ φῆρον ἦχος ὁ ὁποῖος προέρχεται ὅταν πληρῇ ὁ ἄηρ ἀπὸ τὴν σύγκρουσιν δύο σωμά-
 των. 2) Ὁ κατὰ τόνον ἦχος ὁ ὁποῖος προέρχεται ἀπὸ τοὺς παλμούς τῆς τεταμένης χορδῆς. 3) Ἡ τα-
 ραχὴ καὶ παλμώδης κίνησις τοῦ ἀέρος· ἡ σειρά παλμῶν ἐκ δυνάμεως χορδῆς (κατὰ τὸν Κωνσταντίνον
 Βαρδαλέγον. 4) Ὁ φῶρος ὅστις προέρχεται ἀπὸ ἐμφύχα καὶ ἀψύχα σώματα (κατὰ τὸν Ἀριστοτέλην.
 5) Ἦχος ἐστὶ (κατὰ τὰς παρατηρήσεις τῶν ἐπιστημῶν) δόσις ἢ κυματισμὸς αἰθερίου ἢ λεπτοτάτης
 πινος ὕλης, ἥτις θετομένη ἥτε διὰ κρούσεως, ἥτε διὰ τριβῆς προσβάλλει τὰ ἀκουστικὸν ἡμῶν ὄργανον ἀ-
 γωμένη διὰ τοῦ ἀέρος α (N. Κωνσταντίνος). 6) Ἦχος ὁ μουσικός, εἴη ἡ Μουσικὴ ἑλίμαξ τῶν συστημάτων,
 εἰς τὴν εἶναι οἱ κανονικῶς προσδιοριζόμενοι τόνοι καὶ ἐφ' ἧς βαδίζοντες οἱ μουσικοὶ διαρισμένως ἀπὸ φθόγ-
 γον εἰς φθόγγον φυλάττοντες καὶ τὰ ἀριστὰ διαστήματα τῶν φυσικῶν τόνων τῆς Μουσικῆς, ποιοῦσι
 τὴν μελωδίαν. 7) Ἦχος ὁ μελωδικός, ὅστις ἐκτελεῖται ἀπὸ τοὺς μουσικούς, οἱ ὁποῖοι γινώσκουσι τὸν
 τρόπον τῆς ἀπαγγελίας, τῶν συνεχῶν καὶ ὑπερβατῶν φθόγγων· α ἦχος εἶναι ἰδέα μελωδίας, συνιστα-
 μένη εἰς τὴν εἶναι τοῦ γινώσκειν τίνας μὲν τῶν φθόγγων ὀφείλει, τίνας δὲ παραληπτέον· καὶ ἀπὸ τίνας
 ἄρκτηον, καὶ εἰς ὃν καταληκτέον. (Ἀριστείδης Κουίντιλιανός). 8) Ἦχος ὁ κανονικός, ὁ ἑυρίος καὶ ὀξύς,
 ὁ Πλάγιος καὶ Βαρύς, ὁ Μέσος, ὁ Παράμεσος, καὶ ἅπας ὁ κατὰ Κλάδον ἦχος, (κατὰ τὸν Δαμασκηνὸν
 Ἰωάννην). 9) Ἦχος ὁ Διατονικός, ὁ Χρωματικός, ὁ Ἑξαμερῆς α ἔστιν αὗτ' ἦχος Συλλογὴ ὅλων τῶν
 φθόγγων τῶν μεταξὺ δύο ὄρων, κατ' ἀντιφωνικὴν συμφωνούντων α. (Βασίλειος Ἰατροειλόσοφος Σχολία-
 σμα αὐτοῦ περὶ Μουσικῆς § 74)· ὅθεν ἦχος Δωρίος, ἦχος Διόσιος, Φρύγιος, Μιξολυδῖος, ἦχος Υποδωρίος,
 Υπολύδιος, Υποφρύγιος, Υπομιξολυδῖος. Καὶ κατὰ ταύς Ἀρχαιότεροι, ἦχους Αἰόλιος, Υπαιόλιος,
 ἦχος Ἰόντιος, Υπαιόντιος· καὶ κατὰ τὴν κλουσιότητα τῶν ἐπεικῶν Κλάδων, ἦχος Υπερδωρίος, Υπερ-
 λύδιος, Υπερφρύγιος, Υπερμιξολυδῖος, Υπεραιόλιος, κτλ.

ΗΧΩ. Ὁ βαρυτάτος καὶ ἀντιχητικὸς φθόγγος τοῦ Συστήματος τῆς Β'. διὰ πασῶν, ὅστις ἀντιχρῖ ἀπὸ
 τὸ Ἰσον τῆς ὀξείας μαρτυρίας τοῦ Αἰόλιου ἢ Δωριέου ἡχου ἢ τῆς ὀξείας μαρτυρίας

τοῦ Φρυγίου ἡχου ἢ τοῦ Σπονδολυδίου, ἢ λ. τοῦ Μίσου ἡχου

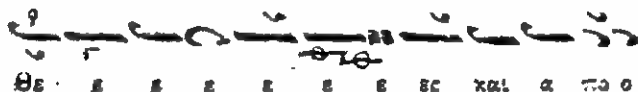
2) Ὁ βαρυτάτος καὶ κατώτατος φθόγγος τῆς ἐκ τὸ βαρὺ ἀντιχητικῆς τοῦ Υπερδωριέου, καὶ τοῦ Ἰσο.

2) Θεματισμός, τὸ πεποικιλμένον μάθημα τοῦ ἐγκωμιαστικοῦ ᾠσματος α' Ἀνωθεν αἱ Προφῆται, Σὲ προκατήγγειλαν Ἑὸρῃ ». Καὶ τὸ ἐγκωμιαστικὸν ᾠσμα α' Τὸν Δεσπότην καὶ Ἀρχιερέα ». 3) Θεματισμός, τὸ μαρτυρικὸν Κοινωνικὸν τῆς ἑβδομάδος α' Εἰς μνημόσυνον ». ἤχος Βαρύς, ὅπερ ἀπαρχῆς ἕως τέλους, ἀρχεται καὶ παύει μὲ τὴν ποιότητα τῆς φθορᾶς τοῦ Β'. ἤχου -Θ-. Διότι τὸ παλαιὸν πρωτότυπον χειρόγραφον τοῦ Βαρέος τοῦτου Κοινωνικοῦ Ὕμνου, φέρει ἐπὶ κεφαλῆς τὸ σημεῖον τοῦ Ἐξω θεματισμοῦ -Θ-, οἱ οὗ διακρίνεται ἡ ποιότης τοῦ Παππαδικοῦ μέλους.

ΘΕΜΑΤΙΣΜΟΣ Ἐξω καὶ ΘΕΜΑΤΙΣΜΟΣ Ἐσω. Ζῆτει Ἐξω Θεματισμός, καὶ Ἐσω Θεματισμός.

ΘΕΣ καὶ Ἀπόθεσις. Τετρογλυφικὸν τι σημεῖον τῆς Μουσικῆς ἐκ τῶν Παλαιῶν σηματοδιδάσκων καὶ μεγάλων ὑποστάσεων, οὗ τὸ σημεῖον Θίς καὶ Ἀπόθεσις -Θ-Θ- ἐμπεριέχεται καὶ τοῦτο εἰς τὸ κείμενον τοῦ Μεγάλου Ἰσίου τῆς Παππαδικῆς. Ἡ δὲ μελωδικὴ αὐτοῦ θέσις, φέρει πάντοτε παρακλητικὴν γραμμήν ὀριστικῆς καὶ ἀρμονικῆς καταλήξεως, ὡς

Θε ε ε ε ε ε ε ε ες καὶ α πο ο

Τοῦτο συναπτογμένως πως μεταχειρίζεται Ἰάκωβος Πρωτοφάλτης εἰς

τὸ ἄργον αὐτοῦ Στιχηράριον. Ἐωθινὸν Η'. οὕτως.

ΘΕΟΔΩΡΟΜΟΝ ἄστρα, θεωρήσαντες Νάχοι. Μάθημά τι ἐκ τῶν τοῦ Οἰκηματάρου, οὗ ὁ ποιητὴς ἐστὶ Λαμπαδάριος τῆς Ἀγίας Σοφίας, Ἰωάννης ὁ Κλαδᾶς, ὅπερ ἐξηγήθη, εἰς μὲν τὸ Παλαιὸν παρὰ Πέτρου Λαμπαδαρίου τοῦ Πελοποννησίου, εἰς δὲ τὴν Νέαν μέθοδον παρὰ Γρηγορίου Πρωτοφάλτου, καὶ Χουρμουζίου Χαρτοφύλακος. Σῶζεται καὶ τοῦτο σὺν τοῖς ἄλλοις χειρογράφοις εἰς τὰ ἅπαντα τῆς Μουσικῆς, οὗ τὸ μέλος γνήσιον καὶ πρωτότυπον (ἴδε Ὁ πανόμνηστε Μῆτερ).

ΘΕΟΣ Κύριος καὶ ἐπὶ ἡμῶν ἡμῖν, εὐλογημένος ὁ ἐρχόμενος ἐν ὀνόματι Κυρίου (Ψαλ. 117). Ἀρκτικός χρημόσυτος στίχος, ὅστις στιχολογεῖται εἰς τὰς Ἀκολουθίας τοῦ Ὁρθρου, ψαλλόμενος εἰς ὅλους τοὺς ἤχους. 2) Ἀρκτικὴ στιχολογία τοῦ Ἀκαθίστου Ὕμνου, οὗ τὸ μέλος Ἀρχαῖον καὶ Πρωτότυπον, Ἀργὸν δὲ καὶ Ἀνάμικτον, ὃ ἐπιγράφεται α' Ἀνώνυμον ». Ἀλλ' ὁ Μανουὴλ ὁ Χρυσάρης φανερώνει ὅτι εἶναι τοῦ Λαμπαδαρίου τῆς Ἀγίας Σοφίας Ἰωάννου τοῦ Κλαδᾶ, ὁ ὁποῖος ἐμελοποίησε τοὺς 24 Οἴκους τῆς Παναγίας, καὶ ὅλον τὸν Ἀκαθίστον. Τὸ Θεὸς Κύριος, εἰς ἤχον Πλάγιον Δ'. τὸ μὲν Πρῶτον οἷς ἀργῶς καὶ μετὰ μέλους, ἀπὸ βάσιν ρυθικὴν ς'. Τὸ δὲ δευτέρον καὶ αὐθις οἷς, συντομώτερον κατὰ Τριφωνίαν ς'.

Πρωτουργὸς ὁμοῦς τούτου τοῦ Ἀργοῦ καὶ Ἀρχαιοτάτου μέλους τοῦ, Θεὸς Κύριος, φαίνεται νὰ ἦναι ὁ δαίμων πατὴρ ἡμῶν Ἰωάννης ὁ Δαμασκηνός. Τοῦτο μαρτυρεῖται ἀπὸ τὸ Πρωτότυπον Ἀργὸν α' Τὸ προσταχθέν μυστικῶς » καὶ ἀπὸ τὸ Πρωτότυπον καὶ Ἀργὸν α' Τῇ Ὑπερμάχῳ στρατηγῷ » (τὸ σύνθεσις) ὅπερ φέρει ἐπὶ κεφαλῆς α' Ἰωάννου τοῦ ἐκ Δαμασκού » ὑπάρχει οὕτω γεγραμμένον ἐν τοῖς χειρογράφοις. Σῶζεται δὲ ἐν τοῖς Σημειώμασι τοῦ Γρηγορίου Πρωτοφάλτου, καὶ τοῦ Ἀποστόλου Κρωνοτάλα τοῦ Χίου.

ΘΕΟΤΟΚΕ Παρθένε, χαῖρε κεχαριτωμένη. Ἀπολυτίκιον Τροπάριον ψαλλόμενον εἰς ἤχον Πλάγιον Α'. εἰς τοὺς μικροὺς ἰσπερινούς, τῆς Μεγ. Τεσσαρακοστῆς, ὃ ψάλλεται καὶ κατὰ τὸ εἶδος τῆς Στροφῆς εἰς

« Τὴν δὲ θεωρίαν δεῖ συνδεδεῖσθαι καὶ συσφίγγεσθαι τῇ πράξει, καὶ μηδὲν τῆς μίαν προτιμᾶσθαι τῆς ἄλλης » (Γρηγόριος ὁ Θεολόγος).

ΘΕΩΡΗΤΙΚΟΝ. Βιβλίον τί κανονικὸν τῆς Μουσικῆς, εἰς δ' ἐμπεριέχονται οἱ κανόνες τῆς πράξεως καὶ τῆς θεωρίας κατὰ τὸ Τυπικὸν καὶ Τεχνολογικόν, καὶ ἐν γένει τῆς Μελοδοσίας. 2) Θεωρητικὸν ὁ ἐπιγράφεται « Περὶ Εἰσαγωγῆς Τέχνης Μουσικῆς Βαχχείου τοῦ Γέροντος » εἰς δ' ἐμπεριέχονται οἱ χαρακτῆρες τῆς Ποσότητος, τῆς Ποιότητος, τῆς Ἀγωγῆς κτλ. διὰ τῶν Κεφαλαίων καὶ μικρῶν στοιχείων τοῦ Ἑλληνικοῦ ἀλφαριθμητικοῦ ὁρισμοὶ ἐξαίρετοι περὶ Μελοδοσίας, καὶ τοῦ Μουσικοῦ τονισμοῦ τῆς Ἀρχαίας Ἑλληνικῆς Μουσικῆς, καὶ τὰ Συστήματα τῶν Ἦχων, καὶ τὰ παραδείγματα τῶν τῆς Μουσικῆς Κανόνων δι' Εὐρωπαϊκῶν μουσικῶν χαρακτήρων 3) Ὁ ἐπιγράφεται « Κανόνιον ἢ Γραμματικὴ τῆς Μουσικῆς, Ἰωάννου τοῦ Δαμασκηνοῦ καὶ Κοσμά τοῦ Μελωδοῦ » γεγραμμένη ἐπὶ Μεμβράνων κατ' ἐρωταπόκρισιν ἀνέκδ. 4) Ὁ ἐπιγράφεται « Μανουὴλ » τοῦ Βρυσενίου » ἐν ᾧ πραγματεύεται περὶ τῆς Ἀρχαίας Ἑλληνικῆς Μουσικῆς, περὶ τῆς καταμετρήσεως τῶν φθόγγων τῶν Συστημάτων τῶν Κυρίων καὶ Πλαγίων ἡχων, περιέχον καὶ παραλληλισμὸν τῶν χορδῶν καὶ τόνων τῆς καθ' ἡμᾶς Ἑκκλησι. μουσ. μετὰ τῶν Κοινῶν Τετραχόρδων τῆς Ἀρχαίας Ἑλλην. μουσικῆς, δι' ἐντέχνου Σφαιρικοῦ Σχεδίου. ἐξ ὧν δὲ τῶν περὶ Μουσικῆς θεωρίας συγγραμμάτων ἀριστον ἐστὶ τὸ τοῦ Μανουὴλ Βρυσενίου Περὶ Μουσικῆς Σύγγραμμα δι' οὗ ἴσως (ὡς λέγει Συγγραφεὺς τις) εἶναι δυνατόν νὰ ἐξηγηθῇ ἡ τῶν Παλαιῶν Ἑλλήνων Μουσικὴ. 5) Ὁ ἐπιγράφεται « Ἰωάννου Ἱερῆως τοῦ Πλουσιαδίνου (καὶ Κουκουμά) » ἐν ᾧ πραγματεύεται περὶ μουσικῶν Σημείων, Ἦχων, καὶ περὶ Μετροφωνίας, δι' ἐντέχνου Τροχοῦ, ὃς καλεῖται « Η ΣΟΦΩΤΑΤΗ ΠΑΡΑΛΛΑΓΗ » (ἀνέκδ.). 6) Ὁ ἐπιγράφεται « Ἰωάννου Μαῖστορος τοῦ Κουκουζέλη » εἰς δ' πραγματεύεται περὶ τοῦ μικροῦ καὶ μεγίστου Τροχοῦ, περὶ τῆς πλαγίας καὶ ὀρθῆς Πτώσεως, περὶ τῆς ἀντιστοιχίας τῶν ὀνομάτων τῶν ὀκτώ Ἦχων τῶν καθ' ἡμᾶς μετὰ τῶν Ἀρχαίων, περὶ τῶν κυρίων καὶ ἐπιθέτων ὀνομάτων τῶν ἀφώνων καὶ Μεγάλων Ἱερογλυφικῶν σημαδιῶν, καὶ ὧν τῶν λοιπῶν τῆς ποσότητος καὶ τῆς ποιότητος Σημαδοφώνων, καὶ τῶν ἐντελῶν καὶ ἀτελῶν τῆς Μουσικῆς μελωδικῶν θέσεων, εἰς δ' συνάπτει μίαν Ράφιδιαν εἰς μέγα Σύστημα, ἣν ὀνομάζει « Μέγα Ἴσον τῆς Ηαππαδικῆς », καὶ περὶ τῆς διαιρέσεως τῶν ὀκτώ Ἦχων, καὶ τὰ ἔσω καὶ ἔσω, λεγόμενα Συστήματα τῶν Ἦχων, ἅπερ διακρίνονται ἀπὸ τὰς σχετικὰς ἀπλᾶς, καὶ μετὰ μαρτυρίας τῶν Τριῶν Γενῶν, κατὰ μίμησιν τοῦ Κανόνου Ἰωάννου τοῦ Δαμασκηνοῦ καὶ Κοσμά τοῦ Μελωδοῦ (ἀνέκδ.). 7) Ὁ ἐπιγράφεται « Ἰωάννου τοῦ Κλαδᾶ » ἐν ᾧ πραγματεύεται περὶ Μετροφωνίας, περὶ τῶν τῆς Μουσικῆς Σημείων, καὶ περὶ Ἦχων. 8) Ὁ ἐπιγράφεται « Μανουὴλ τοῦ Χρυσάφου » εἰς δ' πραγματεύεται περὶ τῶν τῆς Μουσικῆς χαρακτήρων, περὶ Ἦχων, περὶ Φθορῶν, καὶ περὶ τῶν Μελωδικῶν τῆς Μουσικῆς θέσεων (ἀνέκδ.). 9) Ὁ ἐπιγράφεται « Δημητρίου Καντεμήρη » εἰς δ' πραγματεύεται φυσικῶς, περὶ τῶν ξενικῶν ἢ ἐξωτερικῶν, τῶν Ὀθωμανῶν τῆς Μουσ. Κλάδων, περὶ τόνων, χορδῶν, κυρίως δὲ περὶ τοῦ Συστήματος τοῦ Τροχοῦ. ἐστὶ δὲ τοῦτο γεγραμμένον Ἀραβοπερσιτικῇ, μέρος τοῦ ὁποίου μετεφράσθη εἰς τὴν Ἑλληνικὴν, κατὰ τοὺς τελευταίους χρόνους (ἀνέκδ.). 10) Ὁ ἐπιγράφεται « Ἐγχειρίδιον περὶ Μουσικῆς Ἑκκλησιαστικῆς τε καὶ Ἐξωτερικῆς, Κυρίλλου Ἀρχιεπισκόπου Τήνου » ἐν ᾧ πραγματεύεται περὶ τῶν τῆς Μουσικῆς χαρακτήρων, περὶ Ἦχων, περὶ Φθορῶν, καὶ περὶ τῶν Ἐξωτερικῶν Κλάδων, ἥτοι τῶν Ὀθωμανῶν Μαχαμίων (ἀνέκδ.). 11) Ὁ ἐπιγράφεται « Σχεδιάσμα περὶ Μουσικῆς Ἰδιαίτερον Ἑκκλησιαστικῆς, Βασιλείου Στεφανίδου τοῦ Βυζαντίου, τοῦ ἐκ διαφόρων ἐπιστήμων Ἀκαδημιῶν, Ἰατροφιλοσόφου, » κτλ. ἐν ᾧ πραγματεύεται φυσικῶς, μαθηματικῶς, καὶ ἐπιστημονικῶς, περὶ τόνων καὶ τῶν Συμφωνιῶν αὐτῶν, περὶ τῶν ἀρμονικῶν Συμφωνιῶν, περὶ διαιρέσεως τῶν Συστημάτων, περὶ τῶν κοινῶν Τετραχόρδων καὶ τῶν μαρτυριῶν τῆς Ἀρχαίας Ἑλλην. μουσ. περὶ Ἦχων, περὶ Φθορῶν, μάλιστα δὲ περὶ τοῦ ἱεραχῶ. Περὶ τῶν Ἱερογλυφικῶν μεγάλων Σημαδοφώνων, καὶ περὶ ἐκτάσεως τῶν μουσικῶν θέσεων τῶν ἐντελῶν καὶ ἀτελῶν Παρακλητικῶν γραμμῶν, περὶ τοῦ ὕψους τῆς Μεγάλης Ἑκκλησίας, καὶ περὶ τῶν τριῶν τῆς Μουσικῆς Γενῶν, μὲν ἓνα πίνακα ἐν τῷ τέλει ἐπὶ τοῦ ὅπου παριστᾷ τὰ κατὰ παραπομπὴν Ἀλγεβρικὰ σχήματα τῶν Συστημάτων, καὶ τὴν φυσικὴν διαιρέσιν τῆς γενικῆς χορδῆς διὰ τοὺς ἀριθμητικοὺς καὶ ἀρμονικοὺς τόνους τῶν τριῶν Γενῶν. Συνεγρᾶφεν ἐν τῷ Νεοχωρίῳ τοῦ Καταστίνου ἐν ἔτει αωβ'. (ἀνέκδ.). 12) Ὁ ἐπιγράφεται « Θεωρητικὸν Μέγα τῆς Μουσ., Χρυσάνθου Ἀρχιεπισκόπου Ἀμβραχίου τοῦ ἐκ Μαδύτων (ὅστις ἐτελεύτησε Ἀρχιεπίσκοπος Προύσης) ἐκδοθὲν ἐν Τεργέστη τῷ 1832. Τὸ λαμπρὸν Σύγγραμμα τὸ Φυσικομαθηματικὸν Μέγα Θεωρητικὸν τῆς Μουσικῆς » διαιρεῖται εἰς δύο, αὐτὸ δ' Α' μέρος ἐρμηνεύει τὸ Ποσὸν καὶ Ποιόν, περὶ Διαστημάτων, περὶ Συμφωνίας, τὰ Συστήματα τοῦ Τρο-

χοῦ καὶ τοῦ Διὰ πασῶν, περὶ Τριφωνίας καὶ ἄλλων Συστημάτων μετὰ τὴν ἐξήγησιν τῶν μαρτυριῶν τῆς Σοφωτάτης Παραλλαγῆς Ἰωάννου Ἱερῆως τοῦ Πλουσιανοῦ, περὶ τῶν Ἐγχρόνων καὶ Ἀχρόνων ὑποστάσεων, περὶ Μαρτυριῶν τῶν Τριῶν Γενῶν, περὶ διαφορᾶς Ἐκδοχῆς τῶν ὁθόγγων τῶν χαρακτήρων, περὶ Ρυθμοῦ, περὶ Χρόνων, περὶ Ποδῶν, περὶ Μέτρων, περὶ Ρυθμῶν, περὶ καταλλαγῆς τῶν Ὀθωμανικῶν Ρυθμῶν, περὶ Ἐμφάσεως ρυθμικῆς, περὶ Τρόπων τῶν ρυθμῶν, περὶ Μεταβολῆς ἐν ρυθμοῖς, περὶ Ρυθμοποιίας, περὶ Χειρονομίας, περὶ τῶν κατὰ Μουσικὴν Γενῶν, περὶ Ἡμιτόνων, περὶ Χροῶν (ἦτοι Κλάδων), περὶ Ἦχου, περὶ τῶν ὁκτώ Ἦχων κατὰ Μανουὴλ τὸν Βρυέννιον, περὶ τῶν ὁκτώ Ἦχων κατὰ τοὺς ψαλμοφδοῦς, περὶ Ἀπληρημάτων, περὶ Μεταθέσεως ἢ Φθορῶν, περὶ Μελοποιίας, καὶ τοῦ μελίζειν τὰς ψαλμοφδοίας κατὰ τοὺς Παλαιούς καὶ τὸν τωρινὸν τρόπον τοῦ μελίζειν, περὶ Μουσικῶν ὀργάνων, περὶ Διαθέσεως τῶν ἀκρουσμένων τῆς Μουσικῆς, περὶ Χρήσεως τῆς Μουσικῆς, περὶ Ἀρμονίας, κατὰ τὴν ἐκ τοῦ Παλαιοῦ Συστήματος ἐξήγησιν εἰς τὴν Νέαν τῆς Μουσικῆς Μεθόδον, εἰς Βιβλία πέντε, κατὰ τὸν πίνακα τῶν ἐμπειρομένων ὁρισμῶν τῶν Κεφαλαίων, μετὰ παραδείγματα ἁπείρα, καὶ μετὰ μαθηματικὰς πράξεις. Τὸ δὲ Β' μέρος ἐμπεριέχει Ἱστορικῶς καὶ Ἀρχαιολογικῶς ἀπὸ Ἑβραίων, Ἑλλήνων καὶ Βυζαντινῶν, τὴν Ἀφήγησιν περὶ Ἀρχῆς καὶ Προόδου τῆς Μουσικῆς, καὶ περὶ τοῦ πῶς Προστίθεν τῇ Μουσικῇ. Τοῦτα δὲ γέγονε κτῆμα τοῦ Παναγιώτου Γ. Πελοπίδου τοῦ Πελοποννησίου, ὅστις καὶ ἐξέδωκεν αὐτὸ ἐν Τεργέστῃ, καὶ εἰς τὸν ὅποιον χροαστοῦμεν εὐγνωμοσύνην διὰ τὰς μεγάλας περιπετείας ἃς ὑπέστη ἐν τῇ ἐκδόσει τούτου, διὰ τὴν ὠφέλειαν ἡμῶν γινόμενος θυμᾶ. Τοῦτο τὸ Μ. Θεωρητικὸν εἶναι ὅλη ἀφθονος, ἐξ οὗ ἀρῶνται, ὅσοι ἐπιχειρήσαντες ἢ ἐπιχειρήσουσι περὶ Μουσικῆς Θεωρίας τῆς Ἑλλήν. Ἑκκλησ. Μουσικῆς Μουσικῆς τοῦ Νέου Συστήματος. 13) Ἐγχειρίδιον αὐτοῦ ὁ ἐπιγράφεται « Εἰσαγωγή εἰς τὸ Θεωρητικὸν καὶ Πρακτικόν, παρὰ Χρυσάνθου τοῦ ἐκ Μαδύτου τύπ. ἐν Παρίσι, 1821 ». 14) Θεωρητικὸν Μεγάλον με σημειώσεις, καὶ ἕτερον Μικρόν ἢ Ἐγχειρίδιον, ὁ ἐπιγράφεται « Χουρμουζίου Χαρτοφύλακος » (ἀνέκδ.) 15) Ὁ ἐπιγράφεται « Κρητὶς τοῦ Θεωρητικοῦ καὶ Πρακτικοῦ κατ' ἐρωταπόκρυσιν, παρὰ Θεοδώρου Π. Φωκαίου » εἰς ὃ ἐμπεριέχεται καὶ ἡ Ἀφήγησις περὶ ἀρχῆς καὶ προόδου τῆς Μουσικ. τύπ. ἐν Κωνσταντινουπόλει 1842. 16) Ὁ ἐπιγράφεται « Μαργαρίτου Δραβιανίτου » τύπ. ἐν Κωνσταντινουπόλει 1851 ». ὁ ἐπιγράφεται « Ὑπὸ Γεωργίου Λεσβίου » τύπ. ἐν Ἀθήναις, 1848 ». (τοῦθ' ὅπερ ἐστὶ τοῦ Λεσβικοῦ Συστήματος) ὁ ἐπιγράφεται « Ἀναστασίου τοῦ ἐκ Κοζάνης » τύπ. ἐν Ἀθήναις, 1851 ». 17) Ὁ ἐπιγράφεται « Θεωρητικὸν Στοιχειῶδες τῆς Μουσ. κατὰ τὸν κανονισμόν τῶν τριῶν Διδασκάλων τοῦ Νέου Συστήματος, Γρηγορίου Πρωτοψάλτου, Χουρμουζίου Χαρτοφύλακος, καὶ Χρυσάνθου Προύσης. Περιέχον, τὴν Ἀνάλυσιν τῶν Μουσικῶν Κανόνων, τὴν γέννησιν τῶν τόνων, τὴν ἐφαρμογὴν τῶν Κλίμακων, τὰς Διαρέσεις τῶν Ἦχων, τὴν ἀναπλήρωσιν τῆς Κλίμακος τοῦ Β'. Ἦχου, τὸ Πασὸν καὶ Ποιόν, τὰ παραδείγματα τῆς Μελοποιίας τῆς Μετροφωνίας, καὶ τὰ Σημαδῶφωνα τοῦ Παλαιοῦ Συστήματος, κτλ. ὑπὸ Κυριακοῦ Φιλοξένου τοῦ Ἐρεσιολόγου, τύπ. ἐν Κωνσταντινουπόλει, 1859 ». εἰς ὃ ἐμπεριέχεται σὺν τοῖς ἄλλοις καὶ ἡ ἀνάλυσις τῶν ἐν αὐτῷ Ἱερογλυφικῶν μεγάλων Σημαδῶφωνων μετ' ἐνός παραδείγματος, ἡ ἀνάλυσις τῶν ἀναγκασιωτέρων Κανόνων τῆς Μουσικῆς, κυρίως τῆς Μελοποιίας τῶν Συμφωνιῶν, καὶ τὰ παραδείγματα τῶν χαρακτήρων τῆς ποσότητος καὶ τῆς ποιότητος, ἦτοι τῶν ἐγχρόνων καὶ ἀχρόνων ὑποστάσεων, κτλ.

ΘΡΗΝΩΔΙΑ. Μελωδία τις ὀλίγη καὶ ὀδυρτικὴ, ἥτις κατὰ τοὺς χυδαίους, καλεῖται « Μοιρολόγι » αὐτὸ λυπηρὸν καὶ θρηνητικὸν ἦθος γίνεταί φυσικῶς ἀπὸ τὸν Ὑποδῶριον ἢ Πλάγιον τοῦ Α'. Ἦχον, ὡς εἶναι καὶ τὸ Ἀργὸν Στιχηρετικὸν μέλος αὐτοῦ πλ. Α'. ὅπερ χαρακτηρίζει τὸ Θρηνητικὸν ἦθος « Θρηνητικὸς εἰ αὐτὸς καὶ φιλοκτενῶν. ἄγαν ». Ἰωάννης ὁ Δαμασκηνός. (Τὸς Ἐπιτάφιος Θρήνος).

I.

I, ι. Ἰῶτα. Τὸ ἔννατον στοιχεῖον τοῦ Ἑλληνικοῦ ἀλφαβήτου. 2) Τὸ τέταρτον φωνήεν τῶν ἐκτὰ φωνηέντων. 3) Ἡ τετάρτη προσφθιακὴ φωνή τῆς Ἀρχαίας Ἑλλην. Μουσ. 4) Τὸ συμπλεκόμενον μετὰ τοῦ συμφώνου Δ, καὶ ἀποτελοῦν τὸν μονοσύλλαβον φθόγγον Δι, τῆς Παραλλαγῆς τῆς Νέας Μεθόδου.

I, ι. Ἰῶτα. ὡς ἀριθμητικὸν σημεῖον, ἀντὶ τοῦ δέκα, τὸ δηλοῦν τὸ ὑπερβατὸν μέτρον τῶν ὑπερβασίων χαρακτήρων τῆς ποσότητος: . 2) Ὡς τακτικόν, στίχος Ι., Ἑωθινὸν Ι. κτλ.

I. Ἰῶτα μεγάλον καὶ ἀπλοῦν. Σημεῖον ὑπῆρχε ποσότητος ἐπὶ τοῦ φθόγγου τῆς Μέσης τῆς Ἀρχαίας Ἑλλην. μουσ. (ἡ ὁποία Μέση εἶναι τὸ τέλος μὲν τῆς Α' διὰ πασῶν, ἡ Ἀρχὴ δὲ τῆς Β'), ὃ συνεπεγράφετο τῇ πλαγίῳ Λάμβδα <, οὕτως Ι, ἢ οὕτως Ι<, ὅταν ἡ τάσις αὐτοῦ ἐθεωρεῖτο ἐπὶ τὴν βαρύτητα, ἐτίθετο δὲ τοῦτο τὸ ἀπλοῦν Ἰῶτα ἄνωθεν τῆς συλλαβῆς ἢ λέξεως, ὡς σημεῖον ποσότητος, ὅπερ ἐθεώρουν οἱ Ἀρχαῖοι Ἑλλ. μουσικοὶ καὶ ὡς σημεῖον ἄρσεως. Καὶ εἰ μὲν τὸ σημεῖον ἦ ἀστικτὸν Ι, ὁ χρόνος αὐτοῦ ἐλογίζετο κενὸς βραχύς, ἄρσεως βραχείας, ὡς . εἰδ' ἐστιγμένον Ι', ὁ χρόνος αὐτοῦ ἐλογίζετο κενὸς

μακρὸς ἄρσεως μακρᾶς δισήμεου, ὡς . Ὁ δὲ μουσικὸς αὐτοῦ τονισμὸς ὑπάγεται κατὰ μὲν τὸ τέλος, εἰς τὸ Τετράχορδον τῶν Μέσων, κατὰ δὲ τὴν ἀρχὴν, εἰς τὸ Τετράχορδον τῶν Συνημμένων (ἴδε τὸ περὶ Εἰσαγωγῆς Τέχνης Μουσικῆς Βαχχείου τοῦ Γέροντος, σελ. 78 καὶ 81· ἴδε καὶ τὰ κοινὰ Τετράχορδα τῶν Ἀρχαίων, εἰς τὸ περὶ Μουσικῆς Σχεδίασμα Βασιλείου τοῦ Ἰατροφιλοσόφου § 52).

Ι. Ἰῶτα μεγάλον καὶ δξύτονον σημεῖον ὑπῆρχε ποσότητος ἐπὶ τοῦ φθόγγου τῆς Νήτης Ὑπερβολίων τῆς Ἀρχαίας Ἑλλ. μουσ. ὃ συνεπεγράφετο τῇ δξύτῳ πλαγίῳ Λάμβδα <, οὕτως Ι', ἢ οὕτως Ι<· ἐτίθετο δὲ τοῦτο τὸ δξύτονον Ἰῶτα ἄνωθεν τῆς συλλαβῆς ἢ λέξεως, ὡς σημεῖον ποσότητος ὅπερ ἐθεώρουν οἱ Ἀρχαῖοι Ἑλλ. μουσικοὶ καὶ ὡς σημεῖον ἄρσεως. Ἡ ἐπὶ τοῦ σημείου δξύτια, δηλοῖ τὴν ἐπὶ τὴν δξύτητα καταμέτρησιν τοῦ φθόγγου αὐτοῦ. Καὶ εἰ μὲν τὸ σημεῖον ἦ ἀστικτὸν Ι, ὁ χρόνος αὐτοῦ ἐλογίζετο κενὸς βραχύς ἄρσεως βραχείας, ὡς . εἰδ' ἐστιγμένον Ι', ὁ χρόνος αὐτοῦ ἐλογίζετο κενὸς μακρὸς, ἄρσεως μακρᾶς δισήμεου, ὡς . Ὁ δὲ μουσικὸς αὐτοῦ τονισμὸς ὑπάγεται πάντοτε εἰς Τετράχορδον τῶν Ὑπερβολίων. (ἴδε τὸ περὶ Εἰσαγωγῆς Τέχνης Μουσικῆς Σύγγραμμα Βαχχείου τοῦ Γέροντος, σελ. 78 καὶ 89).

ι. Ἰῶτα μικρὸν καὶ ἀπλοῦν· ρυθμικὸν τι σημεῖον ἐλαχίστου χρόνου, ὅπερ παριστᾷ τὸ βραχὺ τῆς ἄρσεως ἢ χρόνου ἓνα ἀπλοῦν, ὅταν ὁ χρόνος γίνηται ἐν ἄρσει κατὰ τὸ σημεῖον, διὰ τὸ ὁποῖον πλήττομεν ἀπαξ τὸν ἀέρα, καὶ παριστῶμεν τὸ ἀπλοῦν τῆς χρονικῆς ἄρσεως, καὶ τὴν ὀλίγην διάρκειαν τῆς ἡραμίας, καὶ ἔχει λόγον τὴν ἰσότητά, ὡς .

Ι. Ἰῶτα μικρὸν σύνθετον ἢ ἐστιγμένον· ρυθμικὸν τι σημεῖον μακροῦ χρόνου, ὅπερ παριστᾷ τὸ μακρὸν τῆς ἄρσεως. ἢ χρόνου δύο, οἱ ὁποῖοι, κατὰ τὸ διπλάσιον τοῦ βραχείας ποιοῦσι χρόνον μακρὸν ἓνα, διὰ τὸ ὁποῖον πλήττομεν τὸν ἀέρα ἢ ἀπαξ κατὰ τὸ μακρὸν 2, ἢ δις κατὰ τὸ βραχὺ 2, τοῦτ' ἐστὶ τὸ ἰσοδύναμον παριστῶμεν τὸ διπλάσιον τῆς χρονικῆς ἄρσεως, καὶ τὴν πλείονα διάρκειαν τῆς ἡραμίας· καὶ ἔχει λόγον τὸν διπλάσιον, ὡς . ἐξισοῦνται οἱ χρόνοι οὗτοι μὲ τὸν καθ' ἡμᾶς κενὸν χρόνον τῆς ἀπλῆς 2.

Ι. Ἰῶτα μικρὸν σύνθετον ἐκ δύο στιγμῶν· ρυθμικὸν τι σημεῖον μακροῦ χρόνου, ὅπερ παριστᾷ τὸ τρίτον μακρὸν τῆς ἄρσεως ἢ χρόνου τρεῖς, οἱ ὁποῖοι κατὰ τὸ διπλάσιον τοῦ βραχείας ποιοῦσι χρόνον μακρὸν τρισημὸν ἓνα, διὰ τὸ ὁποῖον πλήττομεν τρεῖς τὸν ἀέρα, κατὰ τὸ βραχὺ 3, καὶ παριστῶμεν τὸ τριπλάσιον τῆς χρονικῆς ἄρσεως, καὶ τὴν πλειοτέραν διάρκειαν τῆς ἡραμίας· καὶ ἔχει λόγον τὸν ἡμιόλιον, ὡς . ἐξισοῦνται οἱ χρόνοι οὗτοι μὲ τοὺς καθ' ἡμᾶς κενούς χρόνους τῆς ἀπλῆς 3.

Ι. Ἰῶτα μικρὸν σύνθετον ἐκ τριῶν στιγμῶν ρυθμικὸν τι σημεῖον μακροῦ χρόνου, ὅπερ παριστᾷ τὸ τετράσημον μακρὸν τῆς ἄρσεως, ἢ χρόνους τέσσαρας, οἱ ὅποιοι κατὰ τὸ τετραπλάσιον τοῦ βραχέος, ποι-
οῦσι χρόνον μακρὸν τετράσημον ἓνα, διὰ τὸ ὅποιον πλήττομεν τετράκις τὸν ἀέρα κατὰ τὸ βραχὺ 4, καὶ
παριστώμεν τὸ τετραπλάσιον τῆς χρονικῆς ἄρσεως μὲ τὴν μεγαλειτέραν διάρκειαν τῆς ἡρεμίας καὶ ἔχει
λόγον τὸν ἐπίτρετον, ὡς $\frac{1}{4}$, ἐξισοῦνται οἱ χρόνοι οὗτοι μὲ τοὺς καθ' ἡμᾶς πενούς χρόνους τῆς τρι-
πλῆς $\frac{3}{4}$.

—, Ἰῶτα μικρὸν πλάγιον ρυθμικὸν καὶ χρονικὸν τι σημεῖον θέσεως δεσμοῦ μακροῦ, ὅπερ μεταχειρί-
ζονται οἱ ποιηταὶ εἰς τοὺς πόδας ἢ ὑποτιθέσιν αὐτὸ ὑπὲρ τὰς συλλαβὰς τῶν ἔχοντων φθόγγον φωνῆεν, ἢ
συλλαβὴν μακράν· ὡς ὁ Ἰαμβικός πούς θέλω, ὡς ὁ Τροχαϊκὸς πούς βῆμα, ὡς ὁ Σπονδιακὸς πούς Ἡρώς
κτλ. ἐξισοῦται δὲ ἡ δύναμις αὐτοῦ μὲ τὸν δίσημον μακρὸν χρόνον τοῦ καθ' ἡμᾶς χαρακτῆρος τῆς ποσά-
τητος ὅταν συμπλέκηται μὲ τὸ κλάσμα ἢ μὲ τὴν ἀπλήν, ὡς $\frac{1}{2}$, $\frac{3}{4}$, $\frac{1}{4}$, $\frac{1}{2}$, κτλ.

ΙΑΚΧΟΣ. (Ἰδε Ἰόδακχος).

ΙΑΜΒΟΣ. Ρυθμικὸς πούς δεικνύων τὰ χρονικὰ μέτρα τοῦ ρυθμοῦ ἐξ ἑνὸς βραχέος, καὶ ἑνὸς μακροῦ $\frac{1}{2}$ καὶ μουσικῶς $\frac{1}{2}$.

ΙΑΣΤΙΟΣ. (Ἰδε Ἰώνιος).

ΙΑΙΟΜΕΛΟΝ. Τροπάριον τι Ἐκκλησ. οὗ ἡ καίσις, κατὰ μὲν τὸν Ἑλληνικὸν τονισμὸν πρὸς τὸ μακρο-
σκελές ἢ μικροσκελές, ὑπάρχει διάφορος τῷ ἐμμέτρῳ, καὶ ἀνώμαλος κατὰ τὸ βᾶδισμα τοῦ Ἑλλ. ρυθμοῦ,
οἷον· κατὰ τὸ ὀξύτονον, παραξύτονον, καὶ προπαραξύτονον. Κατὰ δὲ τὸν μουσικὸν τονισμὸν (ὡς πρὸς τὰ
κόμματα τῶν νοημάτων, καὶ τὰς τελείας τῶν περικοπῶν) φέρεται ἀφ' ἑαυτοῦ καὶ τὸ μέλος ἰδιαιτέρον, διὸ
καλεῖται «Ἰδιόμελον» 2) Ἰδιόμελον κατὰ τὸ εἶδος τῆς φαλμοδίας, ὃ ὑπάγεται εἰς τὴν σύνθεσιν τοῦ
Ἀργοῦ Στιχηραρίου, ὡς ἔχει τὸ Παλαιὸν Ἀναστασιματάριον Μονουὴλ τοῦ Χρυσάφου, καὶ τὸ Στιχηράριον
αὐτοῦ· ὡς ἔχει τὸ Ἀργὸν Στιχηράριον (Δοξαστάριον τοῦ Ἰακώβου Πρωτοφάλτου). 3) Ἰδιόμελον, ὃ ὑπά-
γεται εἰς τὴν σύνθεσιν τοῦ Σύντομου Στιχηραρίου, ὡς ἔχει τὸ Ἀναστασιματάριον καὶ Δοξαστάριον Πέ-
τρου Λαμπαδαρίου τοῦ Πελοποννησίου, ὃ καλεῖται «Νέον ἢ Σύντομον Στιχηράριον».

ΙΑΟΥ δὴ εὐλογεῖται τὸν Κύριον, πάντες οἱ δούλοι Κυρίου. Εἰσοδικὸν Προπείμεινον σύντομον, ἐσπερινῆς
Ἀκολουθίας, ἐκ τῶν Προφητικῶν στίχων τοῦ 133 ψαλμοῦ, φαλλόμενον τῇ Κυριακῇ ἑσπέρας. Παλαιό-
θεν μὲν εἰς ἤχον $\frac{1}{2}$ β'. μεταγενεστέρως δὲ, φαλλόμενον εἰς ἤχον β'. οὗ τὸ μέλος $\frac{1}{2}$ Δ.

Ι. δου δη αυ λα γει τε τον Κυ . υ ριον παν τας οι δου λοι Κυ ρι ου. 2) Προκειμέ-
νον Ἀργόν, οὗ τὸ μέλος ἀρχαῖον κατὰ τὸ ἀνάμικτον εἶδος τῶν μεγάλων Δοχῶν. 3) Δοχή ἐντεχνος, ἥς
τὸ θέμα λέγεται καὶ «Προκειμενιον Μεγάλον» τονισμένον καὶ εἰς ὀκτώ ἤχους, κατὰ τὸ εἶδος τῆς παρα-
χορδῆς· ἐξηγημένον καὶ τοῦτο σὺν τοῖς ἄλλοις, καὶ σύζεται εἰς τὰ ἅπαντα τῆς Μουσικῆς.

ΙΑΟΥ ὁ Νυμφίος ἐρχεται. Τροπάριον Δεσποτικῆς ἑορτῆς τῶν Ἀγίων Παθῶν, φαλλόμενον ἀρμονικῶς
ἐν τῷ Ὁρθρῳ εἰς τὸ πένθμιον «Ἀλληλουῖα» εἰς ἤχον $\frac{1}{2}$ β'. κατὰ τριφωνίαν $\frac{1}{2}$. Γένος Διατονικοῦ.

Ἔστι δὲ τὸ Τροπάριον τοῦτο Ἀργόν καὶ Σύντομον. Καὶ τὸ μὲν Ἀργόν τοῦ ἐντέχνου τοῦτου μαθήματος
εἶν' ἀνάμικτον, ἐξ Εἰρμολογίου καὶ Παππαδικοῦ εἶδους· τὸ δὲ Σύντομον, φύσει Εἰρμολογικόν, ἀπὸ βάσειν
ὁμοίως τριφωνίας $\frac{1}{2}$. Ἀμφότερα δὲ φέρουσι τὸ μέλος αὐτῶν ἀρχαῖον καὶ γνήσιον.

ΙΑΟΝ παῖδες Χαλδίων. Μάθημά τι τοῦ Οἰκηματάρου, οὗ ὁ ποιητὴς Λαμπαδάριος τῆς Ἀγίας Σοφίας
Ἰωάννης ὁ Κλαδᾶς· ἐξηγήθη καὶ τοῦτο εἰς μὲν τὸ Παλαιὸν παρὰ Πέτρου Λαμπαδαρίου τοῦ Πελοποννη-
σίου· εἰς δὲ τὴν Νέαν μέθοδον, παρὰ τῶν Διδασκάλων Γρηγορίου Πρωτοφάλτου, καὶ Χουρμουζίου Χαρτο-
φύλακος. Σύζεται καὶ τοῦτο σὺν τοῖς ἄλλοις χειρογράφοις καὶ διατηρεῖται εἰς τὰ ἅπαντα τῆς Μουσικῆς,
οὗ τὸ μέλος γνήσιον καὶ πρωτότυπον (Ἰδε Ἀγγελος Πρωταστάτης).

ΙΟΥΓΕΝΗΣ, Σοφία Εὐαγγελίου κλύομεν. Τὸ τῆς Λαμπροφόρου Ἀναστάσεως Προφδικόν Προκειμένον τοῦ Ἡρωϊκοῦ ἢ ποιητικοῦ Εὐαγγελίου « Σοφία ὁρθὴ ἀκούσωμεν τοῦ Ἀγίου Εὐαγγελίου » εἰς ἤχον Φρύγιον ἢ Γ'. ὁδοῦον Εἰρμολογικῶς μὲ τριφωνίαν, κατὰ τὸ μικτὸν εἶδος· οὐ τὸ πρωτότυπον μέλος. ἦ.

Γα. $\chi \chi$
I θυ γε νη ης Σο φι ι ι ι ι α λ Εω αγ γε λι

οι οι ο q κλυ υ υ ο μεν (Ἴδε Εὐτε δὴ ἥλιος).

ΙΑΣΘΗΤΙ μοι Σωτήρ. Στίχος ἑμμετρος μικροσκελής. 2) Εἰρμός συνηθισμένος ζ'. ψῶδης $\lambda \lambda$ ἤχου, ἐκ τῶν Ἀναστασίμων Καταβασίων τοῦ Ἀγ. καὶ δικαίου Λαζάρου. 3) Εἰρμολογικὸς πρόλογος ζ'. ψῶδης

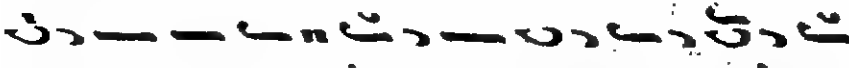
$\lambda \lambda$ ἤχου, Γένους διατονικοῦ, βάσις τριφωνία. $\lambda \lambda$
I λα σθη τι μοι Σω τηρ $\lambda \lambda$

πο λαι γαρ αι α νο μι αι μου και εκ βυ θου των πα θων q κτλ. (Ἴδε Εἰρμολ Καταβασ.)

Σημ. Φαίνεται ὅτι ὁ πατήρ ἡμῶν Ἰωάννης ὁ Λαμασκηνὸς ἔλαβε τὰ ποιητικὰ μέτρα τούτου τοῦ Εἰρμοῦ ἀπὸ τὸ στοιχείον Ζ τῆς Ἰλιάδος « Ζῶγρει, Ἀτρίος Πι, σὺ δ' ἄξια δέξαι ἄποινα » (στίχ. 48)· διότι πολὺ καλὰ τονίζονται οἱ ἐκείσε τρεῖς στίχοι τοῦ Ὁμήρου, καὶ ἐνθρονονται μετὰ μουσικὰ μέτρα τούτου τοῦ Εἰρ-

μοῦ, οἷον· ἤχος $\lambda \lambda$ ἤχου. $\lambda \lambda$
ζω γρει Δ τρε ος Γι ε $\lambda \lambda$ συ δα ει α δε ξαι α

ποι να πολ λα δε εν α φνει ου πα τρο ος κει μη λι α α κει ται χαλ κο ος τε $\lambda \lambda$

χρυ υ σος τε πο ο λυ κμη η το ος τε ε σι δη ρος.

ΙΑΣΜΟΣ ἡμῖν Χριστὲ καὶ σωτηρία. Στίχος ἑμμετρος μακροσκελής. 2) Εἰρμός συνηθισμένος ζ'. ψῶδης Δ'. ἤχου, ἐκ τῶν Ἰαμβικῶν Καταβασίων τῆς Πεντηκοστῆς. 3) Εἰρμολογικὸς πρόλογος ζ'. ψῶδης Δ'. ἤχου,

Γένους διατονικοῦ.
 λ I λα σμος η μιν Χρι στε και σω τη ρι ι α λ κτλ. (Εἰρμ. Καταβ.)

Σημ. Φαίνεται ὅτι Ἰωάννης ὁ Ἀρχλας ἔλαβε τὰ ποιητικὰ μέτρα τούτου τοῦ Εἰρμοῦ ἐκ τῶν τοῦ Σοφοκλέως (Αἴας Μαστιγοφόρος) « Ἀλλ' αὐτὸ νύξ' ἄδης τε συζόντων κάτω » (στίχ. 680)· διότι πολὺ καλὰ τονίζονται οἱ ἐκείσε πάντε στίχοι τοῦ Σοφοκλέως, καὶ ἐνθρονονται μετὰ μουσικὰ μέτρα τούτου τοῦ Ἰαμβι-

κοῦ Εἰρμοῦ, οἷον· ἤχος Δ'.
 λ Ἀλλ αυ το νυξ ἄ δης τε συ ζον των κα α τω λ ε γω

γαρ ε ξω χει ρι τουτ ε δε ξα μην λ παρ εκ το ρος δω ρη μα δυ σμε νε

στα α του λ ου που τι κε δυ ον ε σχον Ἀρ γει ων πα α ρα λ αλλ εστ α λη θης η

βρο τω ων πα ροι μι α.

ΙΜΕΡΤΟΝ ἱερίφηρε συναπλοδία. Στίχος ἑμμετρος μακροσκελής. 2) Εἰρμός συνηθισμένος ζ'. ψῶδης

Β'. ἤχου, ἐκ τῶν Ἰαμβικῶν Καταβασίων τῶν Θεοφανείων. 3) Εἰρμολογικός πρόλογος Ε'. ᾠδῆς Β'. ἤχου, Γένους χρωματικοῦ. βου.

1 μερ τον ε ξε φη νε συν πα νολ δι ι ω η χου
πα τηρ ον γε στρος ε ξε ρου ξα τα κλ. (Ἰδε Εἰρμολ. Καταβας.)

Σημ. Φαίνεται ὅτι ὁ ὁσιος πατήρ ἡμῶν Ἰωάννης ὁ Δαμασκηνός εἰλαβε τὰ ποιητικὰ μέτρα τούτου τοῦ Εἰρμού ἐκ τῶν τοῦ Σοφοκλέως (Οἰδίπους Τύραννος «Μὴ νῦν ἐτ' αὐτῶν μηδὲν εἰς θυμὸν βάλης» (στίχ. 973)· διότι πολὺ καλὰ τονίζονται οἱ ἐκείσε πάντεστίχοι τοῦ Σοφοκλέως καὶ ἐνώνονται μετὰ μουσικὰ μέτρα

τούτου τοῦ Ἰαμβικοῦ Εἰρμού, οἷον ἤχος β'. Μη νυν ετ αυ των μη δεν εις θυ μον βα

λης και πως το μη τρος λεκ τρον ουκ ο κνειν με δε τι δαν φο βοιτ αν θρω πορ ω

τα της τυ υ χης κρα τες προ ναι α δε σπινου δε νος πε φης ει κη κρα τι

στον ζην ο πως δυ υ ναι το τρις

ἵνα τί ἐφράζην ἔθνη καὶ λαοὶ ἐμαλέτησαν κατὰ; Στοιχοποιία ἐκ τῆς τοῦ Α'. Καθίσματος (ψαλμ. 2) ἥτις φάλλεται εἰς τοὺς Μεγάλους ἱεροκενοῦς εἰς ἤχον Α'. ἥς τὸ μέλος ἔχει κατὰ τὸ ἀρχαῖον.

1 ι να α α τι ε φρου υ α ξα α σι ε ε θνη και λα α α οι

ε με λε τι σι α α π α κε ε ε ε ε να Αλ λη λου ου αι

α α και τας λοκουε στίχους αὐτοῦ, (Ἰδε εἰς τὸν πρῶτον τόμον τῆς Μουσικῆς Ἀνθα-

λογίας). Ὑπάρχει δὲ καὶ εἰς ἤχον πλάγιον τοῦ β'. Πέτρου Δαμπαδαρίου τοῦ Πελοποννησιοῦ. Μεταγενέ-
στερον δὲ καὶ εἰς ἤχον ῥαβδὺν, Θεοδώρου Π. Φωκαίως. 2) Μάθημά τι Εἰρμολογικὸν μικτόν, ψαλλόμενον
κατὰ τὸ εἶδος τῆς Στροφῆς καὶ Ἀντιστροφῆς.

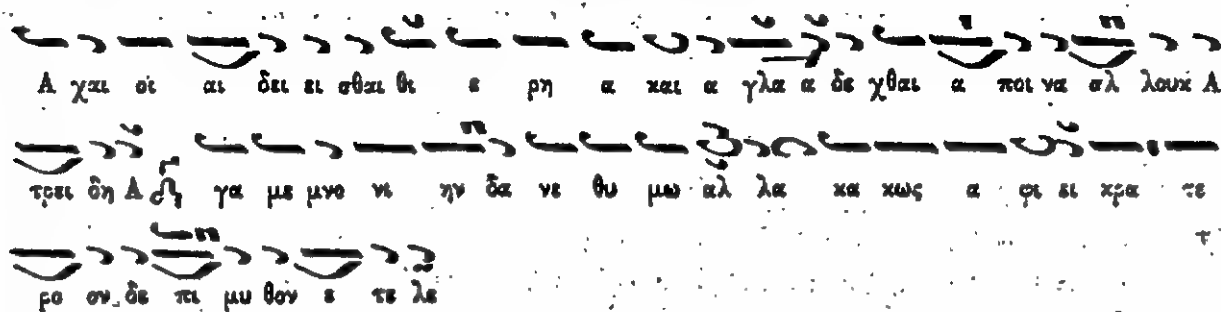
ἵνα τί με ἀπώσω. Στίχος ἑμμετρος μακροσκελής. 2) Εἰρμός συνηθισμένος Ε'. ᾠδῆς Α'. ἤχου, ἐκ
τῶν Ἀναστασιῶν Καταβασίων τοῦ Ἀγ. καὶ δικαίου Λαζάρου. 3) Εἰρμολογικός πρόλογος Ε'. ᾠδῆς Α'

ἤχου, Γένους διατονικοῦ, βάσις τριφωνία. 1 να τι με α πω σω α το του

προ σω που σου το φως το α δι τον κλ. (Ἰδε Εἰρμολ. Καταβας.)

Σημ. Ὁ αὐτὸς πατήρ ἡμῶν Ἰωάννης ὁ Δαμασκηνός φαίνεται ὅτι εἰλαβε τὰ ποιητικὰ μέτρα τούτου τοῦ Εἰρμού ἀπὸ τὸ στοιχεῖον Α. τῆς Ἰλιάδος, «Ἐνθ' ἄλλοι μὲν πάντες ἐκυσφύησαν Ἀχαιοὶ»· διότι πολὺ
καλὰ τονίζονται οἱ ἐκείσε πένσαρες στίχοι τοῦ Ὁμήρου, καὶ ἐνώνονται μετὰ μουσικὰ μέτρα τούτου τοῦ

Εἰρμού, οἷον ἤχος Α'. Ενθ αλ λοι με εν παρ τες ε πε φη μη σην

ΙΟΥΒΑΚΧΟΣ ἢ ΙΑΚΧΟΣ. Ὑμνος τις τῶν παλαιῶν Ἑλλήνων, γραφόμενος μὲ πολυμέτρους στίχους, οἱ ὅποιοι συνίσταντο ἀπὸ πολλὰ καὶ ποικίλα Συστήματα, κατ' ἐπανάληψιν τῶν προῤῥηθέντων ἐπιφωνημάτων· ἐγράφετο δὲ ὁ Ὑμνος οὗτος καὶ ἐπροσφέρετο εἰς τὸν Διόνυσον. Ἐμελῶδετο δὲ εἰς τὰς ἑορτὰς καὶ εἰς τὰς θυσίας του. Ὀνομάζετο δὲ οὕτως ἐπειδὴ οἱ εἰς τὰ μυστήριά του μεμνημένοι Βακχομανιακοὶ ἑορτασται, ἐμελῶδουν τὸν Ὑμνον τοῦτον μὲ παράφωνα καὶ ἄγρια ἤθη, καὶ οἱ χοροὶ ὁμοίως, ἐγίνοντο μὲ ἄτακτα σχήματα καὶ κινήματα σχετληστικά, καὶ μὲ τὰ εἰς αὐτὸν χρῆσθιμα ποιήματα, ἅτινα ἐγίνοντο ποικιλο-βιδοθυσιμένῃ εἰς μουσικὸν τινα ἐνθουσιασμόν καὶ ἀκράτειαν. Περιφέροντες δὲ τὸ Εἶδολον τοῦ Διονύσου εἰς τὴν πανηγυρικὴν ἡμέραν τῶν μυστηρίων του, ἔκραζον μὲ πολλὴν ταραχὴν καὶ θόρυβον, τοιαῦτα τινὰ ἐνθουσιαστικά ἐπιφωνήματα, κατὰ μέμνησιν τοῦ Ἰὼ ἐπικαλουμένου Βάκχου. «Εὐάν, εὐ οἱ Βάκχε!, ὦ Ἰακχε!, Ἰὼ Βάκχε!, Ἰὼ Ἰακχε!» (Ἴδε Καλλιόπη Παλινωστοῦσα, σελ. 261)· τοῦτο ἐκφωνεῖται καὶ εἰς τὰς ἡμετέρας εὐθυμίας καὶ ἀφ' ἡμῶν, πλην καταχρηστικῶς ἀντὶ τοῦ «εὐ οἱ, εὐάν» τὸ ἀέδιθα». Τὸ ἔθος τούτου τοῦ χοροῦ ὅπερ ἐγίνετο μὲ ἄτακτα σχήματα καὶ μὲ σχετληστικά κινήματα, γίνεται εἰσέτι, καὶ διατηρεῖται ἀπὸ τοὺς Τραπεζαντίους καὶ Κερασσουντίους τῆς Καλδῆας καὶ Λαζικίας ἰὸν ὅποιον χορὸν καλοῦσι «Τρομαχτόν».

ΙΟΥΤΑΟΙ. Ὑμνοι τινες τῶν παλαιῶν Ἑλλήνων τῶν ἑποίων μὲ μελικὰ ποιήματα συστηματικῶς γραφόμενα, εἰς τιμὴν τῆς Δήμητρος, καὶ τῆς Περσεφόνης, ἐφάλλοντο εἰς τὰς ἑορτὰς, μυστήρια, καὶ θυσίας τῶν ὀνομάζοντο δὲ οὕτως, ἀπὸ τὸ Οὐλος, ἥτοι χειρόδοξα ἀστάχων, ἢ δερμάτια ἐν γένει τῶν γεννημάτων, ὃ ὑπάγεται ἐπιθετικῶς εἰς τὴν Ἰουλῶ Δήμητραν, ἥτις ἐστὶν ἑφορος τῶν γεννημάτων· ὅθεν καὶ Ἰουλος Ὑμνος, δὲ ἐφάλλετο εἰς τιμὴν αὐτῆς.

ΙΠΠΙΟΝ καὶ ἀναβάτην. Στίχος ἑμμετρος μακροσκαλῆς. 2) Εἰρμὸς συνειθισμένος Α'. ῥόδης ᾗ Α'. ἤχου, ἐκ τῶν Ἀναστασίμων Καταδασίων τοῦ ᾗ Α'. ἤχου. 3) Εἰρμολογικὸς πρόλογος Α'. ῥόδης ᾗ Α'. ἤχου. Γέ-

νους διατονικοῦ. ᾗ ᾗ $\frac{\chi\epsilon}{\rho}$.

 Ιπ πον και α να θα την εις θα λας σαν ε ρυ θραν q κτλ.
 (*Ἴδε Εἰρμολόγιον Καταδασίων*).

ΙΣΟΚΡΑΤΗΣ. Ὁ βοηθὸς τῆς μουσικῆς προσφῶδες. 2) Ὁ συνδυάζων τὴν ὁμόφωνον Συμφωνίαν ἐπὶ τοῦ ἀμέτρου φθόγγου τοῦ οὐδετέρου Ἰσού, ὃ κρατεῖται κατὰ τονήν·
 κτλ. 3) Ὁ προσφῶδης Δομίστικος, καὶ ὁ Ἰσοκράτης Κανονάρχης.

ΙΣΟΝ. Σημεῖον τι μουσικόν, οὐδέτερον καὶ ἄμετρον, ὃ συναριθμεῖται μετὰ τῶν χαρακτήρων τῆς ποσότητος, οὗ τὸ σημεῖον «Ἰσον» ὅπερ πρῶτον ἐμπεριέχεται εἰς τὸ κείμενον τοῦ Μεγάλου Ἰσού τῆς Παππαδικῆς. 2) Ἰσον «Ἀρχή, μέση, καὶ τέλος παντὸς συστήματος, καὶ ἀπάσης τῆς μουσικῆς τέχνης, ὃ λέγεται ἄφωνον· οὐχ ὅτι φωνὴν οὐκ ἔχει, φωνεῖται μὲν, οὐ μετρεῖται δέ»· (Ἰωάννης ὁ Δαμασκηνός). 3) Ἰσον, ὅπερ φέρει τὸν ἀρκτικὸν φθόγγον τῆς προσφῶδας, ὅστις ἐπέχει τὴν χορδὴν τοῦ Προσλαμβανομένου τοῦ κοινοῦ Τετραχόρδου τῶν Ὑπατῶν, καὶ τοῦ ἀρχαιοτάτου Τροχοῦ τοῦ πενταχόρδου Συστήματος. 4) Ἰσον, οὗ τὸ σημεῖον ἀνέυρηκε καὶ προσέθηκε σὺν τοῖς ἄλλοις σημεῖοις εἰς τὴν ἡμετέραν Ἑλληνικὴν Μουσικὴν ὁ Φιλάделφος Πτολεμαῖος, Βασιλεὺς τῆς Αἰγύπτου, καὶ ἐξαφώνησεν αὐτὸ «Ἰσον» (Ἴδε περὶ τούτου τὴν Ἀφήγησιν περὶ ἀρχῆς καὶ προόδου τῆς Μουσικῆς, Χρυσάνθος Περούσης. Ὁμηρικὸν Μέγα, μέρος β'. ἔδαφ. 10.—Ἴδε καὶ περὶ Μουσικῆς, εἰς τὴν Ἀποθήκην τῶν ὠρελλίων γνώσεων, ἔτος 1848· φυλλάδιον Φεβρουαρίου μηνός· ἐκείθεν παραμύμπεται εἰς συνέχειαν.—Ἴδε περὶ Μουσικῆς καὶ τὴν Ἀρχαιολογίαν, Κυριακοῦ Μελιφότου τοῦ Θεσσαλονικέως). Ὀνομάσθη Ἰσον, ὡς ἀπὸ τὸ

Εὐθύς, ἐπὶ εὐθείας-Ἰσόν, ἡ εὐθύς προσδιακὴ φωνὴ τοῦ Προσλαμβανομένου, τῶν Ὑπατῶν, καὶ τοῦ Προσλαμβανομένου τῶν Μέσων, ἥτις ἐστὶν ἡ βάσις τῆς κάτω διὰ πασῶν, ἢ ἡ ἐπὶ τὸ βαρὺ τριφωνία τοῦ Ὑπομικολουδίου ἢ Πλαγίου Δ'. ἡ μαρτυρία Δ , καὶ ἡ μαρτυρία Δ , ἥτις ἐστὶν ἡ βάσις τοῦ Ὑπομικολουδίου, ἦτοι τοῦ πλαγίου Δ'. ἤχου, ἐπὶ τοῦ φυσικοῦ μείζονος τόνου, [ὅν οἱ Τουρκοσάραβες μουσικοὶ καλοῦσιν, «Ράστ», τὸ δὲ Ράστ, λέξις ἐστὶ Περσικὴ κυρίως, ἥτις ἐρμηνεύεται, Ἰσόν, Εὐθύς· πολὺ πιθανὸν τοῦσε νὰ γίνεται ἀπὸ τὸ Ἀραβικὸν «Ράς» ὃ ἐρμηνεύεται «Κεφαλὴ ἢ βάσις»· ἢ ἀπὸ τὸ Ἀραβικὸν «Ράχ» ὃ ἐρμηνεύεται Ἰσόν βάδισμα, ἢ ὁρόμος ἴσος, εὐθύς· ὡς ἔχει ἡ Ἀραβικὴ συνήθεια εἰς τὴν συνάντησιν δύο γνωστῶν, μετὰ τὸν χαιρετισμὸν ἐρωτῶντων «ράχ φέν;» ἴσια ποῦ; ποῦ διαυθύνουσαι; Ράστ ὀνομάζουσιν οἱ Τουρκοσάραβες μουσικοὶ τὸν Ὑπομικολουδίον τρόπον, ἦτοι τὸν πλάγιον τοῦ Δ'. ἤχον ὃ δὲ πλάγιος τοῦ Δ'. ἐπέχει τὸν φθόγγον τῆς χορδῆς τοῦ Προσλαμβανομένου, ἥτις εἶναι ἡ βάσις τῶν Κοινῶν Τετραχόρδων, καὶ πρώτη χορδὴ τοῦ Τετραχόρδου τῶν Ὑπατῶν τῆς ἀρχαίας Ἑλληνικῆς μουσικῆς, ἥς ἡ μαρτυρία Δ'. 5) Ἰσόν Μέγα, ἢ Μέγα Ἰσόν, τὸ προκαταρκτικόν (ἢ προπείδεια) στιχηρὸν ἐκτεταμένον μάθημα, εἰς ὃ ἐμπεριέχονται τוניσμένοι αἱ δυνάμεις καὶ ἐνέργειαι τῶν σημαδίων τῆς μουσικῆς, τῶν ἐμφώνων χαρακτήρων τῆς ποσότητος, τῶν ἀφώνων Ἰερογλυφικῶν σημαδίων τῶν μεγάλων ὑποστάσεων, μὲ τὴν χρονικὴν καὶ τροπικὴν ποιότητα αὐτῶν. Τοῦτο τὸ Μέγα Ἰσόν τῆς Παγκραδικῆς φέρει ἐπὶ κεφαλῆς τὸ αΜέγας ἑσπερινὸς τοῦ Μεγάλου Ἰσού, ἢ Μέγα Ἰσόν τῷ Μεγάλῳ Ἑσπερινῷ. «Ἡ ἀρχή, ἡ μέση, καὶ τὸ τέλος, καὶ τὸ Σύστημα ὧν τῶν σημαδίων τῆς Μουσικῆς τέχνης τὸ Ἰσόν ἐστὶ· ἐπειδὴ πᾶσαι αἱ μελωδίαὶ αἱ διὰ τῶν σημαδίων αὐτῶν ἐμφαινόμεναι, ὅπου ἂν ποιήσωσι κατάληξιν, τὸ πρῶτον αὐτὸ Ἰσόν ὡς ἀρχὴν τοῦ Συστήματος αὐτῶν θεωροῦσι· πρὸς δὲ ἡ διὰ δύο, ἢ διὰ τριῶν, καὶ αἱ λοιπαί· ἄλλως δὲ μελωδία ἢ φωνὴ μελωδίας οὐ κατορθοῦται· διὸ φωνεῖται μὲν τὸ Ἰσόν καὶ χειρονομεῖται ὡς μέτρον χρόνου, οὐ μετρεῖται δὲ, διότι δὲν δύναται νὰ σημάνη μόνον ἢ δευτέρα ἢ βαρύτερα, ἀλλὰ φυλάττει τὴν ἰσότητα ἢ ὁμοφωνίαν». Βασίλειος Ἱατροφιλόσοφος (Ἰδε Σχεδιάσμα αὐτοῦ παρὶ Μουσικῆς. § 144).

ΙΣΟΦΩΝΟΝ. Τὸ κατὰ τὸ Ἰσόν ὅμοιον φωνῆς οὐδότητος προηγουμένου χαρακτήρος. (Ἰδε ὁμοφωνία).

ΙΩΝΙΚΟΣ. Ρυθμικὸς πούς, ὅστις δεικνύει τὴν ἐξάσημον χρονικὴν καταμέτρησιν, ἐκ δύο μακρῶν καὶ ἐκ δύο βραχέων, καὶ τ' ἀνάπαλιν. 2) Ἰωνικὸς ἀπὸ μείζονος - - υ υ καὶ μουσικῶς, $\sim \sim \sim$.

3) Ἰωνικὸς ἀπὸ ἐλάσσονος υ υ - - καὶ μουσικῶς, $\sim \sim \sim$.

ΙΩΝΙΟΣ. ἢ ΙΑΣΤΙΟΣ. Ὁ ἐνδέκατος ἤχος τῶν ἀρχαίων Ἑλλήνων ὑπῆρχε κύριος ἤχος, χάρις τὰ μέλος, χρώμενος τῇ διαπασῶν τὸ Ἰάιον τῆς ἀρμονίας τοῦ ἤχου τούτου ἦτο ὅτι ἦν ἀρμόδιος πάντοτε εἰς τὰ γλαφυρὰ ἔπη «τῆς ἀρμορίας ἐκάστης διαφυλάττειν τὸ ἴδιον, τῆς Φρυγίου τὸ ἐνθεον, τῆς Λυδίου τὸ Βακχικόν τῆς Δωρίου τὸ σεμνόν, τῆς Ἰωνικῆς τὸ γλαφυρόν». (Ἀριστοτέλης Κουῖντιλιανός).

Κ.

Κ, κ. Κάπα. Τὸ δέκατον στοιχεῖον τοῦ Ἑλληνικοῦ ἀλφαβήτου. 2) Τὸ ἀριθμητικῶς σημαῖνον τὸ εἴκοσι· ὡς μάθημα Κ'. Κεφάλαιον Κ'. στίχος Κ'. κτλ. 3) Τὸ ἐκ τῶν συμφώνων, ὡς ἄφωνον ἐκλεχθὲν διὰ τὸν φθόγγον Κε τῆς μονοσυλλάβου παραλλαγῆς τῆς νέας μεθόδου. 4) Τὸ συμπλεκόμενον μετὰ τοῦ φωνηέντος ε, καὶ ἀποτελοῦν τὸν μονοσύλλαβον τῆς παραλλαγῆς φθόγγον Κε, τῆς νέας μεθόδου. 5) Τὸ μαρτυρικὸν ποσὸν τοῦ διατονικοῦ κ , η , τοῦ χρωματικοῦ, κ , η , κ , η , καὶ κατὰ τὸν τροχὸν κ , καὶ κατὰ τὴν τριφωνίαν κ .

ΚΑΘΙΣΜΑ καὶ ΚΑΘΙΣΜΑΤΑ. Ἐνικῶς μὲν τὸ κατὰ Σάββατον ἑσπέραις στιχολογούμενον Δ'. Κάθισμα

« Μακάριος ἀνὴρ ». 2) Τὸ κατὰ πᾶσαν προηγιασμένην στιχολογούμενον Η'. Καθίσμα « Πρὸς Κύριον ἐν τῷ θλίβεσθαί με ἐκέκραξα ». 3) Τὸ κατὰ Σάββατον εἰς τὸ μεσονυχτικὸν στιχολογούμενον Θ'. Καθίσμα. « Σοὶ πρέπει ὕμνος ὁ Θεός, ἐν Σιών ». 4) Τὸ καθ' ἡμέραν εἰς τὸ μεσονυχτικὸν, ἢ καὶ ἄλλοτε ὅτε δεῖ, στιχολογούμενον ΙΖ'. Καθίσμα ἦτοι ὁ Ἀμωμος. « Μακάριοι ἄμωμοι ἐν ὁδῷ οἱ πορευόμενοι ἐν νόμῳ Κυρίου ». 5) Τὸ μετὰ τὴν Γ'. ψῶδὴν ψαλλόμενον Καθίσμα τὸ Τριαδικὸν τῆς Δεσποτικῆς καὶ Θεομητορικῆς ἑορτῆς, τοῦ τυχόντος Ἀγίου καὶ τοῦ Θεοτόκιον. 6) Καθίσματα δὲ κατὰ πληθυντικὸν λόγον, τὰ μετὰ τὴν Δ'. στιχολογίαν τοῦ Β'. Καθίσματος τοῦ Ψαλτηρίου ψαλλόμενα Ἀναστάσιμα Καθίσματα ἐκάστου ἡχοῦ. 7) Τὰ μετὰ τὴν Β'. στιχολογίαν τοῦ Γ'. Καθίσματος τοῦ Ψαλτηρίου ψαλλόμενα Ἀναστάσιμα Καθίσματα ἐκάστου ἡχοῦ. 8) Καθίσματα τῆς Παρακλητικῆς τὰ καθ' ἡμέραν καὶ τοῦ Σαββάτου, ἢ τὰ Νεκρώσιμα κτλ. Ὀνομάζονται δὲ Καθίσματα, διότι εἰς τὴν ὥραν τῆς τοῦ Ψαλτηρίου Καθίσματος στιχολογίας. Κάθηνται οἱ Ἀδελφοί, καὶ ἀναπαύονται ὀλίγον. « Στιχολογοῦνται εἰς τὸν ὄρθρον Καθίσματα Β'. εἰς δὲ τὸν ἑσπερινὸν τὸ Ε'. τερον, διὰ μικρὰν ἀνάπαυσιν τῶν ἀδελφῶν ». (Τυπικὴ ἐρμηνεία τὸ πῶς δεῖ στιχολογεῖν τὸ Ψαλτήριον. ἐν ὅλῃ ἐνιαυτῷ).

ΚΑΘΟΔΟΣ. Ἡ ἐπὶ τὸ βαρὺ καταμέτρησης τῶν φθόγγων τῆς διατονικῆς Κλίμακος, ἢ καὶ ἄλλων Συστημάτων κατὰ τὸ διαπασῶν ἐπὶ τῆς Παραλλαγῆς τῶν ἀρχαρίων, ἢ λέγεται καὶ ἄνεσις, καὶ βαρὺ τῆς Πά, Νη, Ζω, Κε, Δι, Γα, Βου, Πα. 2) Σχημά τι μελωδικῆς γραμμῆς ἐκ τῶν μερικῶν κανόνων τῆς μελοποιίας, ἐκ τῶν τῆς Ἀγωγῆς ἤδη, ὃ λέγεται « Ἀνακάμπτουςα ». ἧς ἡ μελωδικὴ σύνθεσις π' q' (Ἰδὲ Ἀνακάμπτουςα).

ΚΑΙ ΝΥΝ, καὶ ἀεὶ. Τὸ πρὸς τιμὴν καὶ ἔπαινον τῆς Ὑπεραγίας Θεοτόκου προφαλλόμενον κείμενον, πρὸ τῶν Θεοτοκίων τροπαρίων, « Καὶ νῦν καὶ ἀεὶ, καὶ εἰς τοὺς αἰῶνας τῶν αἰώνων Ἀμήν ». 2) Καὶ νῦν τοῦ Δογματικοῦ ἐκάστου ἡχοῦ. 3) Δόξα Καὶ νῦν, τῶν Ἑσπερίων, τῶν Ἀποστίχων, τῶν Δεσποτικῶν καὶ Θεομητορικῶν ἑορτῶν. 4) Καὶ νῦν, τῶν Πολυελέων Μαθημάτων. 5) Καὶ νῦν ἡ σφραγὶς τέλος πάντων ἀπάντων τῶν στιχολογούμενων Μαθημάτων, ἀπάσης τῆς Ἱερᾶς Ἀκολουθίας.

ΚΑΛΙΦΩΝΟΣ Σειρήν. Μουσικὸν τι βιβλίον, εἰς ὃ ἐμπεριέχονται διάφορα τραγῳδία μεταγενέστερα Ῥωμαϊκά τε καὶ Τουρκικά· ὃ ἐπιγράφεται « Χαδζή Παναγιώτου Προυσαίως ». Τύποις, ἐν Κων[σταντινῇ] 1862.

ΚΑΛΟΦΩΝΙΚΟΝ. Ἐκ τῶν Ἐκκλησιαστικῶν μελεασμάτων εἰδιότερον μέλος ὃ λέγεται « Στιχηρὸν Καλοφωνικόν ». 2) Βιβλίον τι μουσικόν, ὃ ἐπιγράφεται « Εἰρμολόγιον Καλοφωνικόν εἰς ὃ ἐμπεριέχονται οἱ πρὸς εὐθυμίαν Εἰρμοὶ Καλοφωνικοί, ὧν ἡ μελωδικὴ σύνθεσις ἐστὶν ἐκ μικτοῦ, μᾶλλον ἐξ ἀναμίκτου εἰδούς, ὧν τὸ Σύστημα συνακολουθεῖ καὶ τὸ εἶδος τοῦ Κρατηματαρίου.

ΚΑΝΩΝ ἢ ΚΑΝΟΝΑ. Οἱ στίχοι τῶν ἑννέα ὠδῶν, ψαλλόμενοι εἰς περιόδους τέσσαρας· ἀπὸ μὲν Α'. ψῶδης, ἕως Γ'. ἀπὸ δὲ Δ'. ψῶδης, ἕως Σ'. ἀπὸ Ζ'. δὲ ἕως Η'. καὶ ἡ Θ'. μετὰ στιχολογίας (Ἰδὲ Κανῶν).

ΚΑΝΟΝΙΟΝ. Μουσικὸν τι ὄργανον πολὺχορδον ἐκ νεύρων· ἔχον σχῆμα πρὸς τὸ τρίγωνον· ὅσον ἡ σύστασις τοῦ ἄστατος, ὅσον ἡ μελωδία τοῦ παθητικωτάτη, ὑπερβαίνουσα παντὸς ἐντατοῦ ὄργανου τὴν μελωδίαν· περαίνεται δὲ διὰ δύο πλήκτρων ἐπὶ τῶν γονάτων, διὸ καὶ φέρει τὸ ὄνομα ἀπὸ τοὺς Παλαιούς, « Ἐπιγόνιον ».

ΚΑΝΩΝ. Ἡ κατὰ ἀλφάβητον, ἢ ἄλλως πως κατὰ στοιχεῖον λέξεως ἢ ὀνόματος τινός τῆς Ἀκροστιχειδὸς σύνταξις ἐπὶ τῶν ἑννέα ὠδῶν, κατὰ τὴν ἔνοιαν ἐκάστης ὑποθέσεως, καὶ ἐκάστης περιστάσεως, κατὰ τὴν Ἐκκλησιαστικὴν ἰθμητοταξίαν· ὅθεν Κανὼν, ὁ Ἀναστάσιμος· Κανὼν, ὁ Νεκρώσιμος· Κανὼν, ὁ Τριαδικός· Κανὼν, ὁ Σταυροαναστάσιμος· Κανὼν, ἐκάστης Δεσποτικῆς καὶ Θεομητορικῆς ἑρτῆς· Κανὼν, ὁ Μέγας καὶ Μικρὸς ὁ τῆς Παρακλήσεως· Κανὼν, Ἰλαστήριος ὁ Μέγας· Κανὼν τοῦ Ἀγίου Ἀνδρέου Κρίτης. (Ἰδὲ περὶ τούτου τὴν ὑποσημείωσιν 4 Ἰουλίου Ὁρολόγιον Μέγα). Κανὼν, Ἰλαστήριος τοῦ Σισμοῦ· Κανὼν, ὁ Ἰλαστήριος τοῦ Ἀγιασμοῦ· Κανὼν, ὁ τῆς ἑορτῆς ἐκάστου Ἀγίου, κτλ. (Ἰδὲ Ἀκροστιχῆς).

ΚΑΤΑΒΑΣΙΑ. Ὁ ἀρκτικὸς στίχος τῶν Κανόνων ἐκάστης ψῶδης. 2) Ὁ Εἰρμός τῶν Κανόνων τῆς Α'. ψῶδης, τῆς Γ', τῆς Δ', τῆς Ε', τῆς Σ', τῆς Ζ', τῆς Η', καὶ τῆς Θ'. ψῶδης. Διὰ τὸ ὅτι Εἰρμός ὠνομάσθη καὶ Καταβασία, (Ἰδὲ περὶ τούτου Ἑρμηνείαν εἰς τὸ τέλος τοῦ Τυπικοῦ Κωνσταντίνου Πρωτοφάτου), ὅθεν Καταβασίαι.

ΚΑΤΑΒΑΣΜΑ. Ἐπιθετον μελωδικῆς τινος γραμμῆς. Ἐμπεριέχεται καὶ τοῦτο εἰς τὸ κείμενον τοῦ Μεγάλου.

τοῦ τετάρτου ἤχου $\overset{\alpha}{\underset{\beta}{\gamma}} \overset{\gamma}{\underset{\delta}{\delta}} \overset{\delta}{\underset{\epsilon}{\epsilon}} \overset{\epsilon}{\underset{\zeta}{\zeta}} \overset{\zeta}{\underset{\eta}{\eta}}$. 4) Καταμέτρησις τῶν τετραμέτρων καὶ ἐξαμέτρων ρυθμικῶν καὶ
 ὧν, διὰ τῶν μακρῶν καὶ βραχίων χρονικῶν σημείων ὧν, τῶν τετραμέτρων

$\overset{\alpha}{\underset{\beta}{\gamma}} \overset{\gamma}{\underset{\delta}{\delta}} \overset{\delta}{\underset{\epsilon}{\epsilon}} \overset{\epsilon}{\underset{\zeta}{\zeta}} \overset{\zeta}{\underset{\eta}{\eta}}$ | $\overset{\alpha}{\underset{\beta}{\gamma}} \overset{\gamma}{\underset{\delta}{\delta}} \overset{\delta}{\underset{\epsilon}{\epsilon}} \overset{\epsilon}{\underset{\zeta}{\zeta}} \overset{\zeta}{\underset{\eta}{\eta}}$ | Τῶν ἐξαμέτρων | $\overset{\alpha}{\underset{\beta}{\gamma}} \overset{\gamma}{\underset{\delta}{\delta}} \overset{\delta}{\underset{\epsilon}{\epsilon}} \overset{\epsilon}{\underset{\zeta}{\zeta}} \overset{\zeta}{\underset{\eta}{\eta}}$ |
 Προκλεισματικὸς | Ἀνάπστος | Σπονδαίος | ἐξ Ἀναπστος καὶ Πυρόχλου

$\overset{\alpha}{\underset{\beta}{\gamma}} \overset{\gamma}{\underset{\delta}{\delta}} \overset{\delta}{\underset{\epsilon}{\epsilon}} \overset{\epsilon}{\underset{\zeta}{\zeta}} \overset{\zeta}{\underset{\eta}{\eta}}$ | Καθὼς καὶ ἡ καταμέτρησις τῶν ἐμμέτρων μελωδικῶν γραμμῶν ἥτις ἐπλοῦ-
 μιν α α αν $\overset{\alpha}{\underset{\beta}{\gamma}} \overset{\gamma}{\underset{\delta}{\delta}} \overset{\delta}{\underset{\epsilon}{\epsilon}} \overset{\epsilon}{\underset{\zeta}{\zeta}} \overset{\zeta}{\underset{\eta}{\eta}}$ |
 ἐκ Τροχαίου καὶ Ἰάμβου

ταὶ διὰ τῶν ὑπ' αὐτῶν ἀριθμῶν 2, 3, 4, 5, κτλ. (ὁδὸς Μίλος)· ὁμοίως δὲ καὶ ἡ καταμέτρησις τῶν συλ-
 λαβῶν, τῶν στίχων ἢ τροπαίων ἐπὶ τῆς χρονικῆς καὶ ρυθμικῆς τάσεως τοῦ μέλους (ὁδὸς Συλλαβομετρία).

ΚΑΤΕΠΑΛΑΓΗ Ἰωσήφ. Στίχος ἐμμετρος μακροσκαλέστατος. 2) Εἰρηολογικὸς πρόλογος καθίσματος, ἡ
 καὶ Ἀπολυτικίου Δ'. ἤχου. 3) Κλάδος τις ἐπεισαγωγικὸς καὶ δραστήριος τῆς Ἐκκλησιαστικῆς μουσικῆς.
 4) Μάθημα τι δεινόν, ὅπερ φέρει μέλος πρωτότυπον, πεποιτημένον καὶ ἐπείστατον, ὡς ἐκ τῆς ἐπεισαγω-
 γῆς χρωματικῆς τινος φθορᾶς ἄλλου ἤχου. 5) Θέμα μουσικόν, ἐντεχον καὶ τεχνολογικόν, οὗ ἡ βάσις
 ἄσχετος κατὰ τὸ εἶδος τῆς Παππαδικῆς τοῦ Δ'. ἤχου, πρὸς τὸ εἶδος τοῦ Εἰρηολογικοῦ, ὅπερ ἐστὶ Κλά-
 δος σημαντικὸς τοῦ Δ'. ἤχου. Καὶ εἶναι κατὰ μὲν τὸ γένος διατονικόν, κατὰ δὲ τὸ μέλος μικτὸν καὶ
 ποικίλον διὰ τῆς χρωματικῆς φθορᾶς λεγαλῶ ρ, ἥτοι τοῦ Ἰπολυδίου $\overset{\alpha}{\underset{\beta}{\gamma}} \overset{\gamma}{\underset{\delta}{\delta}} \overset{\delta}{\underset{\epsilon}{\epsilon}} \overset{\epsilon}{\underset{\zeta}{\zeta}} \overset{\zeta}{\underset{\eta}{\eta}}$ β'. — Ὁ Κλάδος οὗτος λέγεται
 καὶ Τρίφωνος τοῦ Πρώτου ἤχου· ἐπειδὴ ἡ χορδὴ τοῦ Πα τοῦ Στιχηρατικοῦ εἶδους τοῦ Τετάρτου ἤχου,

κυρίως ἐστὶ τοῦ Τροχαίου Συστήματος τοῦ Πρώτου ἤχου Πα, ἐξ οὗ καὶ καταμετρεῖται ἡ Τρίφωνα $\overset{\alpha}{\underset{\beta}{\gamma}} \overset{\gamma}{\underset{\delta}{\delta}} \overset{\delta}{\underset{\epsilon}{\epsilon}} \overset{\epsilon}{\underset{\zeta}{\zeta}} \overset{\zeta}{\underset{\eta}{\eta}}$.

$\overset{\alpha}{\underset{\beta}{\gamma}} \overset{\gamma}{\underset{\delta}{\delta}} \overset{\delta}{\underset{\epsilon}{\epsilon}} \overset{\epsilon}{\underset{\zeta}{\zeta}} \overset{\zeta}{\underset{\eta}{\eta}}$. Λέγεται δὲ καὶ μέσος ἤχος τοῦ Τετάρτου (κατὰ τὸ ποικίλον καὶ χρωματικόν), ἐπειδὴ
 ἡ πλάγιος τοῦ β'. κατὰ τὸ λεγαλῶ ρ, εἶναι ἡ ἀνωτέρα χορδὴ τοῦ Πρώτου Τετραχόρδου. Καὶ ἐπειδὴ ἡ
 χορδὴ ἐκείνη εἶναι κυρίως χρωματικὴ χορδὴ τῆς τοῦ λεγαλῶ φθορᾶς Δι, κυριεύεται ὅμως καὶ ἀπὸ τὴν

διατονικὴν φθορὰν τοῦ Δ'. ἤχου Ἀγία ρ, διὰ τοῦτο καὶ ἡ χορδὴ αὕτη τῶν δύο φθορῶν τοῦ λεγαλῶ ρ,
 καὶ Ἀγία ρ, καταμετρεῖνται ἐξίσου ἐπὶ τὸ βαρὺ πρὸς τὴν μαρτυρίαν τοῦ Πρώτου ἤχου $\overset{\alpha}{\underset{\beta}{\gamma}} \overset{\gamma}{\underset{\delta}{\delta}} \overset{\delta}{\underset{\epsilon}{\epsilon}} \overset{\epsilon}{\underset{\zeta}{\zeta}} \overset{\zeta}{\underset{\eta}{\eta}}$ κατὰ Τρι-

φωνίαν, ἢ ἐξουσιάζει καὶ ὁ Δ'. ἤχος κατὰ τὸ Στιχηρατικὸν εἶδος· ὁ δὲ Ἰωάννης ὁ Δαμασκηνὸς λέγει·
 «Τρίφωνος τοῦ $\overset{\alpha}{\underset{\beta}{\gamma}} \overset{\gamma}{\underset{\delta}{\delta}} \overset{\delta}{\underset{\epsilon}{\epsilon}} \overset{\epsilon}{\underset{\zeta}{\zeta}} \overset{\zeta}{\underset{\eta}{\eta}}$ » εἶναι ὁ $\overset{\alpha}{\underset{\beta}{\gamma}} \overset{\gamma}{\underset{\delta}{\delta}} \overset{\delta}{\underset{\epsilon}{\epsilon}} \overset{\epsilon}{\underset{\zeta}{\zeta}} \overset{\zeta}{\underset{\eta}{\eta}}$ εἰς τὰ ἐξω λεγόμενα (Συστήματα) εἰς δὲ τὰ ἴσα «Τρίφωνος τοῦ $\overset{\alpha}{\underset{\beta}{\gamma}} \overset{\gamma}{\underset{\delta}{\delta}} \overset{\delta}{\underset{\epsilon}{\epsilon}} \overset{\epsilon}{\underset{\zeta}{\zeta}} \overset{\zeta}{\underset{\eta}{\eta}}$ » εἰ-

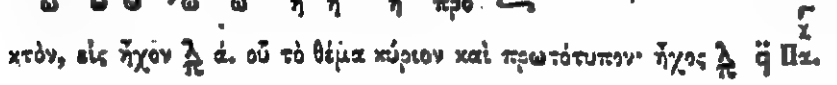

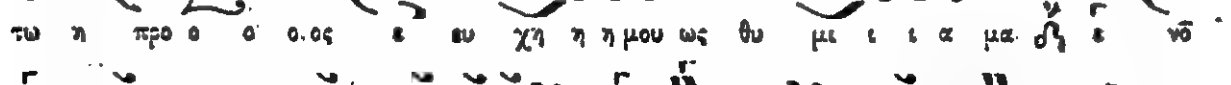
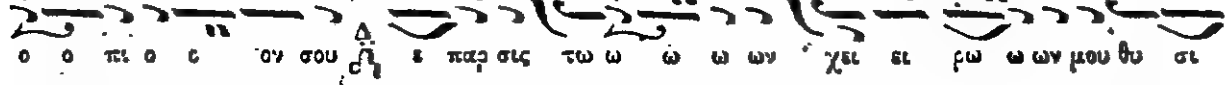
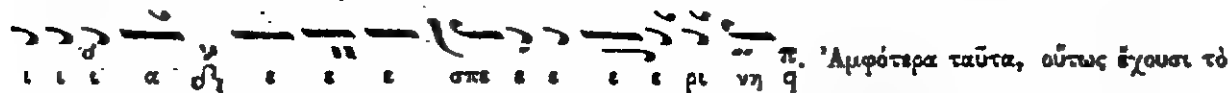
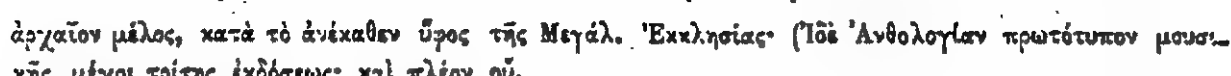
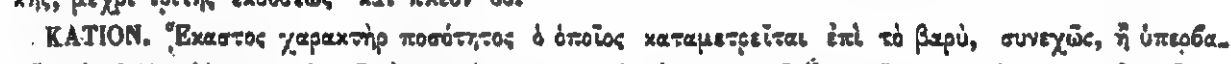
ναι ὁ $\overset{\alpha}{\underset{\beta}{\gamma}} \overset{\gamma}{\underset{\delta}{\delta}} \overset{\delta}{\underset{\epsilon}{\epsilon}} \overset{\epsilon}{\underset{\zeta}{\zeta}} \overset{\zeta}{\underset{\eta}{\eta}}$ εἰς δὲ τὰς περὶ τῶν κυρίων ἤχων διακρίσεις, λέγει· «Μέσος τοῦ $\overset{\alpha}{\underset{\beta}{\gamma}} \overset{\gamma}{\underset{\delta}{\delta}} \overset{\delta}{\underset{\epsilon}{\epsilon}} \overset{\epsilon}{\underset{\zeta}{\zeta}} \overset{\zeta}{\underset{\eta}{\eta}}$ » ἐστὶν ὁ $\overset{\alpha}{\underset{\beta}{\gamma}} \overset{\gamma}{\underset{\delta}{\delta}} \overset{\delta}{\underset{\epsilon}{\epsilon}} \overset{\epsilon}{\underset{\zeta}{\zeta}} \overset{\zeta}{\underset{\eta}{\eta}}$. Τὸ
 αὐτὸ λέγει καὶ ὁ Ἰωάννης Ἱεραὺς ὁ Πλουσιαδινὸς εἰς τὴν καταμέτρησιν τῶν μαρτυριῶν ἐπὶ τοῦ ἑαυτοῦ

Τροχοῦ τῆς Σοφωτάτης Παραλλαγῆς, καθὼς καὶ ὁ Ἰωάννης Μαῖστορ ὁ Κουκουζέλης, κτλ. ἤχος $\overset{\alpha}{\underset{\beta}{\gamma}} \overset{\gamma}{\underset{\delta}{\delta}} \overset{\delta}{\underset{\epsilon}{\epsilon}} \overset{\epsilon}{\underset{\zeta}{\zeta}} \overset{\zeta}{\underset{\eta}{\eta}}$ Δι

$\overset{\alpha}{\underset{\beta}{\gamma}} \overset{\gamma}{\underset{\delta}{\delta}} \overset{\delta}{\underset{\epsilon}{\epsilon}} \overset{\epsilon}{\underset{\zeta}{\zeta}} \overset{\zeta}{\underset{\eta}{\eta}}$
 Κα τε πλα γη Ι ω σήφ το υ περ φυ σιν θε ω ρων $\overset{\alpha}{\underset{\beta}{\gamma}} \overset{\gamma}{\underset{\delta}{\delta}} \overset{\delta}{\underset{\epsilon}{\epsilon}} \overset{\epsilon}{\underset{\zeta}{\zeta}} \overset{\zeta}{\underset{\eta}{\eta}}$ κτλ. (ὁδὸς Εἰρηολ. Καταβ.)

ΚΑΤΕΓΘΓΝΘΗΤΟ ἡ προσευχή μου. Στίχος προφητικὸς φαλλόμενος εἰς τὴν στιχολογίαν τῆς ἐσπερι-
 νῆς Ἀκολουθίας (ψαλμ. 140) εἰς ὅλους τοὺς ἤχους, καὶ εἰς ὅλα τὰ γένη. 2) Αὐτόμελον μάθημα Εἰσα-
 δικὸν τῆς ἐσπερινῆς Ἀκολουθίας τῆς Προηγιασμένης, ἐξάκις φαλλόμενον στιχολογικῶς μετὰ τὰς Πρα-
 γματίας, εἰς ἤχον $\overset{\alpha}{\underset{\beta}{\gamma}} \overset{\gamma}{\underset{\delta}{\delta}} \overset{\delta}{\underset{\epsilon}{\epsilon}} \overset{\epsilon}{\underset{\zeta}{\zeta}} \overset{\zeta}{\underset{\eta}{\eta}}$ β'. μέλος μὲν, φέρει ἀρχαῖον, εἶδος δὲ, ἀνάμικτον, ὧν $\overset{\alpha}{\underset{\beta}{\gamma}} \overset{\gamma}{\underset{\delta}{\delta}} \overset{\delta}{\underset{\epsilon}{\epsilon}} \overset{\epsilon}{\underset{\zeta}{\zeta}} \overset{\zeta}{\underset{\eta}{\eta}}$ Πα.

$\overset{\alpha}{\underset{\beta}{\gamma}} \overset{\gamma}{\underset{\delta}{\delta}} \overset{\delta}{\underset{\epsilon}{\epsilon}} \overset{\epsilon}{\underset{\zeta}{\zeta}} \overset{\zeta}{\underset{\eta}{\eta}}$
 Κα τε ε ευ ου υ υ υ υ υ θη η η η η τω ω ω ω ω ω

 κτλ. 3) Κατευθυνθήτω ἡ προσευχή μου· αὐτόμαλον με-
 κτόν, εἰς ἧχόν οὐ τὸ θέμα κύριον καὶ πρωτότυπον· ἦχος Πα.
 τω προ ο ο.ος ε ευ χη η η μου ως θυ μι ε ε α μα
 ο ο πι ο ε ον σου ε παρ σις τω ω ω ω ων χει ει ρω ω ων μου θυ σι
 ι ι ε α ε ε σπε ε ε ε ρι νη π. Ἀμφότερα ταῦτα, οὕτως ἔχουσι τὸ

ἀρχαῖον μέλος, κατὰ τὸ ἀνέκαθεν ὕψος τῆς Μεγάλ. Ἐκκλησίας· (Ἰδὲ Ἀνθολογίαν πρωτότυπον μουσι-
 κῆς, μέχρι τρίτης ἐκδόσεως· καὶ πλέον οὐ.

ΚΑΤΙΟΝ. Ἐκαστος χαρακτήρ ποσότητος ὁ ὅποιος καταμετρεῖται ἐπὶ τὸ βαρὺ, συνεχῶς, ἢ ὑπερβα-
 τῶς· ὡς ὁ Κατιὸν χαρακτήρ τῆς ἀποστρέφου, τῆς ὑπαρρότης, τοῦ ἐλαφροῦ, καὶ τῆς χαμιλῆς.

2) Φθόγγος μουσικῆς, ὅστις καταμετρεῖται ἐπὶ τὸ βαρὺ ἀπὸ ἑκαστον κατιόντα χαρακτῆρα.

ΚΑΤΙΟΥΣΑ. Φωνὴ Κατιοῦσα, ἣτις διακρίνεται, συνεχῶς ἢ ὑπερβατῶς, ἀπὸ τὴν ἐπὶ τὸ Βαρὺ καταμέ-
 τρησιν ἐκάστου κατιόντος χαρακτῆρος τῆς ποσότητος τῆς μουσικῆς.

 μω υ υ υ υ υ μω
 στι ι κω ω ως Δ

ΚΕ. Μονοσύλλαβός τις φθόγγος, τῆς Παραλλήλης τῆς νέας μεθόδου. 2) Τὸ ἀντικείμενον τῆς ἐξηγή-
 σιως τοῦ πολυσυλλάβου φθόγγου Ἀαίε, τοῦ παλαιοῦ Συστήματος· ὅπερ ἔχει ἴσον τὸν τόνον Κε, κατὰ
 τὸ Στιχηράριον.

ΚΕΙΜΕΝΟΝ. Ἡ σύνθεσις ἢ ὁ Ἑλληνικὸς τονισμὸς τοῦ στίχου ἢ τροπαρίου τοῦ μουσικοῦ μαθήματος,
 ἐφ' ᾧ ψάλλεται τὸ μέλος διὰ τοῦ μουσικοῦ τονισμοῦ, τονισμένων οὐσῶν τῶν συλλαβῶν ἢ λέξεων αὐτοῦ
 μετὰ τῶν χαρακτῆρων τῆς ποσότητος καὶ ποιότητος. 2) Τὰ γράμματα τοῦ Μεγάλου ᾠσματος τῆς Παπ-
 παδικῆς. 3) Αἱ λέξεις τῆς βραψωδίας τοῦ Μεγάλου Ἰσοῦ τῆς Παππαδικῆς. 4) Ἡ σύνθεσις τῶν κυρίων
 καὶ ἐπιθέτων ὀνομάτων τῶν μελωδικῶν γραμμῶν τῶν ἐντελῶν καὶ ἀτελῶν καταλήξεων, τῶν δριστικῶν
 καὶ ἀρτίστων θέσεων τῆς Παρακλητικῆς τῶν Μεγάλων καὶ Μικρῶν Ἱερογλυφικῶν τῆς μουσικῆς συμμα-
 φῶνων· ὅθεν ἀπὸ Καίμενον τοῦ Μεγάλου Ἰσοῦ τῆς Παππαδικῆς ». (Ἰδὲ Θεωρητικὸν Μέγα μέρος Β'. 65
 ἐδάριον. 5) Τὰ γράμματα τῶν Ἱμνων, τῶν Ὁδῶν, τῶν Ἀεμάτων, κτλ. π: χ: ὁ Κοινωνικὸς Ἱμνος τῆς
 Προφητασμένης, οὗ τὸ κείμενον α Γεύσαθε καὶ ἴδετε, ὅτι Χριστὸς ὁ Κύριος ». Τὸ Βασιλικὸν ᾠσμα, οὗ τὸ
 Καίμενον α Ἄγιος ὁ Θεός, Ἄγιος ἰσχυρός, Ἄγιος ἀθάνατος, ἐλέησον ἡμᾶς ». Ὁδὴ πρώτη, Μωσίσκος ἐν
 τῇ ἐξόδῳ. Κερ. 15'. Ἄσωμεν τῷ Κυρίῳ ἐνδόξως γὰρ δεοδόξασθαι ». Ὁ Ἐπατάριος θρῆνος, οὗ τὸ Καίμενον
 α Σὲ τὸν ἀναβαλλόμενον τὸ φῶς ὥσπερ ἱμάτιον καθελὼν Ἰωσήφ ἀπὸ τοῦ ξύλου σὺν Νικοδήμῳ θεωρήσας
 νεκρὸν, γυνὸν ἄταρον, εὐσυμπάθητον, θρῆνον ἀναλαβὼν ὀδυρόμενος ἔλεγε. Οἶμοι Γλυκύτατε Ἰησοῦ !
 κτλ. (Ἰδὲ εἰς τὰ Ἀπόστιχα τῆς Μεγάλης Παρασκευῆς).

ΚΕΚΡΑΓΑΡΙΟΝ. Στίχος προφητικὸς προφαλλόμενος Στιχηρατικῶς, καὶ Εἰρμολογικῶς εἰς τὴν στιχο-
 λογίαν τῆς ἱσπερινῆς Ἀκολουθίας εἰς ὅλους τοὺς ἦχους, καὶ εἰς ὅλα τὰ γένη. 2) Ὁ Α' καὶ ὁ Β'. στίχος
 τῆς ἱσπερινῆς στιχολογίας α Κύριε ἐκέκραξα πρὸς σὲ », κτλ. α Κατευθυνθήτω ἡ προσευχή μου », κτλ.
 ψαλμ. 140· ὅθεν α Κεκραγάρια τὰ μέγιστα, Ἰωάννου τοῦ Λαμασκηνοῦ » ἀπὸ ἐξηγήθησαν, εἰς μὲν τὸ
 Παλαιόν, παρὰ Πέτρου Λαμπαδαρίου τοῦ Πελοποννησίου, εἰς δὲ τὴν Νέαν μέθοδον, παρὰ τῶν Διδασκάλων
 Γρηγορίου Πρωτοψάλτου καὶ Χουρμουζίου Χατορύλακος, ὧν τὸ μέλος, καὶ ἡ σύνθεσις ἐστὶ Στιχηράριον

εἶδος, Παλαιὸν ἢ Ἀργόν. 3) Κεκραγάρια τὰ συντετυγμένα, ἃ ἐπιγράφονται αὐτῶν Πρωτοφάλτου, ὧν τὸ εἶδος ἐστὶ Στιχηράριον Ἀργόν ἢ Παλαιόν, ἅτινα ἐξηγήθησαν ἐκ τοῦ Παλαιοῦ εἰς τὴν Νέαν μέθοδον, παρὰ τῶν αὐτῶν Διδασκάλων. 4) Κεκραγάρια τὰ σύντομα, τὰ συνεπτυγμένα καὶ πρωτότυπα, ἃ ἐπιγράφονται αὐτοῦ Πέτρου Λαμπαδαρίου τοῦ Πελοποννησίου, ὧν τὸ εἶδος ἐστὶ Στιχηράριον Σύντομον ἢ Νέον, ἅτινα ἐξηγήθησαν σὺν τοῖς ἄλλοις παρὰ τῶν αὐτῶν Διδασκάλων. 5) Κεκραγάρια σύντομα τὰ ἀναλελημένα, ἃ ἐπιγράφονται αὐτοῦ Πέτρου Πρωτοφάλτου τοῦ Βυζαντίου, ὧν τὸ εἶδος ἐστὶ Στιχηράριον Σύντομον ἢ Νέον, ἅτινα ἐξηγήθησαν παρὰ τῶν αὐτῶν Διδασκάλων εἰς τὴν Νέαν Μέθοδον.

KENTHMA. Μουσικὸν τι σημεῖον ἐκ τῶν ἀνόντων χαρακτήρων τῆς ποσότητος, οὗ τὸ σημεῖον Κέντημα α. 2) Ἐπιτακτικὸς χαρακτήρ τῶν ἐκ τῶν ἀνόντων Πνευματικῶν σημείων τῆς μουσικῆς ἄφωνον Κέντημα α. 3) Ὁ ἐν τῇ ὑποτάξει σημαντικοῦ χαρακτήρος ὑπερβατικῶς καταμετρούμενος ἐπὶ τὸ ὄξύ χαρακτήρ τῆς ποσότητος, ὅστις φανερώνει τὸν δεύτερον ὑπερβατικῶς φθόγγον ἐκ δύο , , ἢ καὶ ἐκ τριῶν μετὰ ὑποτεταγμένων, , καὶ πλέον αὐ. 4) Τὸ συγγρανόμενον μετὰ τῆς ὑψηλῆς εἰς

νίδασιν ὑπερβατικῶν (ἢ καὶ συνεχῶν μετὰ τοῦ ὀλίγου) φθόγγων αὐτοῦ ἐπειδὴ οἱ πρῶτοι εὐρεταὶ τῶν χαρακτήρων, αὐτοὺς τοὺς τρεῖς χαρακτήρας μετεχειρίζοντο εἰς ἀνάβασιν α. (Χρυσάνθος Προύσης) καθὼς

καὶ οἱ τοῦ Παλαιοῦ Συστήματος μουσικοὶ μετεχειρίζοντο τὴν ὑψηλὴν , καὶ τὸ κέντημα , εἰς τὸ ἴδιον τῆς μετροφωνίας, ποτὲ μὲν συνεχῶς, ποτὲ δὲ ὑπερβατικῶς. Τὸ κέντημα ὡς τονικὸν πνεῦμα, ἀνευ ὑποτακτικοῦ σώματος ἄλλου ἐμφώνου καὶ ἐμμέτρου χαρακτήρος τῆς ποσότητος τοῦ ὀλίγου , καὶ τῆς καταστάσεως , δὲν δύναται μήτε νὰ γραφῇ, μήτε νὰ κάμῃ ἐνέργειαν, εἰς τε τὴν καταμέτρησιν τῶν φθόγγων τῆς ποσότητός του, καὶ εἰς τὴν ῥυθμικὴν αὐτοῦ χειρονομίαν· διότι ἐλέγετο πνεῦμα, καὶ συνεχειρονομεῖτο μὲ τὸ σῶμα, ἥτοι μετὰ ὀλίγον , , καὶ μὲ τὴν καταστάσιν · «Τὸ

κέντημα ἐτοιμολογεῖται ἀπὸ τῆς χειρονομίας· διότι ὁ χειρονομῶν τὸ κέντημα ἐσχημάτιζε τὸν δάκτυλον τὸν ἑξῆς ὡς κεντῶντα α. (Χρυσάνθος Προύσης· Θεωρητικὸν Μῆγα § 213). Τὸ κέντημα γίνεται ἀπὸ τὸ πλάγιον καὶ ἀριστερὸν μικρὸν ὡς α.

KENTHMA TA. Μουσικὸν τι σημεῖον ἐκ τῶν ἀνόντων χαρακτήρων τῆς ποσότητος, ὅπερ σύγκειται ἐκ παραλλήλων δύο κεντημάτων καὶ ἀποτελεῖ σημεῖον ἐν, εἰς καταμέτρησιν ἀνιόντος χαρακτήρος, φωνῆς μίας· οὗ τὸ σημεῖον κεντήματα αα. 2) Τὸ δίχρονον σημεῖον, ἐκ τῶν ἀνόντων χαρακτήρων τῆς ποσότητος, τὰ κεντήματα αα 2, ἅτινα ἐκλαμβάνονται, ποτὲ μὲν ὡς κεντήματα, αα, ποτὲ δὲ ἐκτεινόμενα ὡς ὀλίγον . 3) Τὰ ἐκ τῶν ἀνόντων ἀμφίβολα, μεταβολικὰ καὶ ὑγρόληκτα κεντήματα αα· μεταβολικὰ διότι τῶν κεντημάτων αα, ἐν περιπτώσει, μὴ ὑποδεχομένων συλλαβὴν σημαντικὴν λέξεως, μεταβάλλονται εἰς ὀλίγον · ὡς καὶ ἐκ τῶν κατιόντων ἢ ὑπερβόη α, ἐν ὑποδοχῇ συλλαβῆς συμφώνου μεταβάλλεται εἰς καθ' ὑποταγὴν ἀνάλυσιν, . Τὰ κεντήματα ἅτινα θεωροῦνται σημεῖον ἐν, οὔτε πνεῦμα εἰσὶν, οὔτε σῶμα, διὰ τοῦτο, οὔτε ὑποτάσσονται ὡς σῶμα, οὔτε ὑποτάττουσιν ὡς πνεῦμα. Τὰ κεντήματα τῆς μουσικῆς, φαίνεται νὰ ἴναι προσθήκη μεταγενεστέρᾳ· ἐπειδὴ δὲν συμπεριλαμβάνονται μετὰ τῶν ἀρχαιοτέρων ἀνόντων χαρακτήρων τῆς ποσότητος· Τὰ σημεῖα τῶν κεντημάτων αα (ὡς καὶ τὸ τῆς ὑπερβόης α) θεωροῦνται εἰς τὴν μουσικὴν, ὡς τὰ δίχρονα φωνήεντα, α, ι, υ· διότι τὰ τῆς μουσικῆς δίχρονα σημεῖα, ἥτοι τὰ κεντήματα, αα, καὶ ἡ ὑπερβόη α, εἶναι πάντοτε κοινὰ, μεταβολικὰ, ὑγρὰ ἢ ὑγρόληκτα, αὐτῶν δὲ φωνηέντων τρεῖς ἄγουσι διαφορὰς. Δύο μὲν γὰρ αὐτῶν φύσει μακρὰ λέγουσι, τυγχάνον τὸ η, καὶ τὸ ω· ἰσάριθμα δὲ βραχέα, τὸ ε, καὶ τὸ ο· τρία δὲ κοινὰ, μήκου τε καὶ βραχυότητος, α, ι, υ· ἅπερ δίχρονα, καὶ ὑγρὰ, καὶ ἀμφίβολα, καὶ μεταβολικὰ καλοῦσιν· ἵνασιν γὰρ αὐτῶν πέφυκεν ὅτε μὲν ἐκτείνεσθαι, ὅτε δὲ συστελεῖσθαι α. (Ἀριστείδης Κουίντιλιανός, περὶ Μουσικῆς Βιβλ. Α'. σελ. 43)

ΚΗΡΥΚΕΣ Θεοφόροι, γεγονότες οἱ Μάγοι. Μάθημά τι τοῦ οἰκηματορίου, ὅπερ ἐγράφη τὸ πρῶτον εἰς τὸ Παλαιὸν παρὰ τοῦ Λαμπαδαρίου τῆς Ἀγίας Σοφίας Ἰωάννου τοῦ Κλαδῆ· ἐξηγήθη καὶ τοῦτο εἰς μὲν τὸ Παλαιὸν παρὰ Πέτρου Λαμπαδαρίου τοῦ Πελοποννησίου, εἰς δὲ τὴν Νέαν Μέθοδον, παρὰ τῶν Διδασκάλων Γρηγορίου Πρωτοφάλτου καὶ Χαρμουζίου Χαρτοφύλακος. Σῶζεται καὶ τοῦτο εἰς τὰ ἅπαντα τῆς Μουσικῆς, καὶ διατηρεῖται σὺν τοῖς ἄλλοις χειρογράφοις, οὗ τὸ μέλος γνήσιον καὶ πρωτότυπον· (Ἰδὲ Ὁ πανόμνητε Μῆτερ).

• **ΕΙΘΑΡΑ.** Ὀργανόν τι ἐγχόρδον, περιορισμένον κατὰ τὰς χορδὰς τῶν τόνων, εἰς τὸ καὶ συνοδεύει μόνον τὰς συμφωνίας τοῦ Εὐρωπαϊκοῦ συστήματος καὶ τὰ Εὐρωπαϊκὰ τραγῳδία.

ΚΙΝΗΤΡΑ. Ὀργανον ἐγχόρδον ὁριζήλινον, ὀκτάχορδον, κυρίως δὲ δεκάχορδον, ἐπὶ τὸν δαυτερεῖα τῆς Πανδουρίδος (Ταμποῦρ) τοῦθ' ὅπου καλεῖται Τουρκιστὶ « Σάξ » δι' οὗ περαίνονται καὶ οἱ δραστηριότητες κλάδοι ὅλων τῶν συστημάτων τῆς Μουσικῆς τῶν τριῶν γενῶν μελωδικώτατα. Μεταχειρίζονται δὲ τὸ μουσικόν ὄργανον τοῦτο ὡς ἐπὶ τὸ πλεῖστον, οἱ Σορισταὶ τῶν Ὀθωμανῶν (Ἀσκήιδες) εἰς τὸν τῆς στιχομηνίας συναγωνισμόν τῶν μὴ χειλοπροσφύτων στίχων, οὗς καλοῦσι « λὲπ τεγμὶς » καὶ εἰς τὴν διὰ στίχων λύσιν τῶν ἀινιγμάτων μετὰ μελωδίας.

ΚΛΑΔΟΣ. Ὁ κατὰ τοὺς κανόνας τῆς διαιρέσεως τῶν ὀκτὼ ἤχων Ἰωάννου τοῦ Δαμασκοῦ, διακρινόμενος μουσικῶς Κλάδος ὡς ὁ τρίφωνος· ἐκάστου Κυρίου ἢ Πλαγίου ἤχου ὡς ὁ πεντάφωνος, ὁ ἐπτάφωνος ἐκάστου ἤχου. Κλάδος, τὸ Ἀπολυτίκιον, τὸ Κάθισμα, ἡ Ὑμνωδία, οἱ Ἀναβαθμοὶ, κτλ. Κλάδος, ἡ Δοξαλογία, ὁ Πολυέλεος, κτλ.

ΚΛΑΣΜΑ. Μουσικόν τι σημεῖον ἐκ τῶν χαρακτήρων τῶν ἐγχρόνων ὑποστάσεων τῆς χρονικῆς ποιότητος, οὗ τὸ σημεῖον ~ τοῦτο λέγεται κατὰ τοὺς Παλαιούς « Τζάκισμα », ἴσως πρὸς διαστολὴν τοῦ ἑρμου κλάσματος· τίθεται δὲ ἐπὶ τῶν ἀνιόντων καὶ κατιόντων χαρακτήρων, πλὴν τῶν κεντημάτων καὶ τῆς

ὑποφόρης ὡς τὸ μουσ. Κλάσμα εἶναι ἐκ τῶν Προσφ.

διακῶν τόνων ἢ τῆς Ἑλληνικῆς περισπωμένης ~ (ἰδὲ Τόνος).

ΚΛΕΙΔΟΚΥΜΒΑΛΟΝ. Ὀργανον ἐγχόρδον καὶ πολύχορδον, ἐκτεταμένον εἰς πολλὰ τετράχορδα, τὸ κοινῶς λεγόμενον « Κλαβισὴν » ὅπου περαίνεται κατὰ τὰς συμφωνίας τοῦ Εὐρωπαϊκοῦ συστήματος· τοῦτο τὸ ὄργανον δύναται κατὰ τι νὰ περάνῃ μερικὰ ὁμαλὰ τῶν Τουρκαράβων ἄσματα.

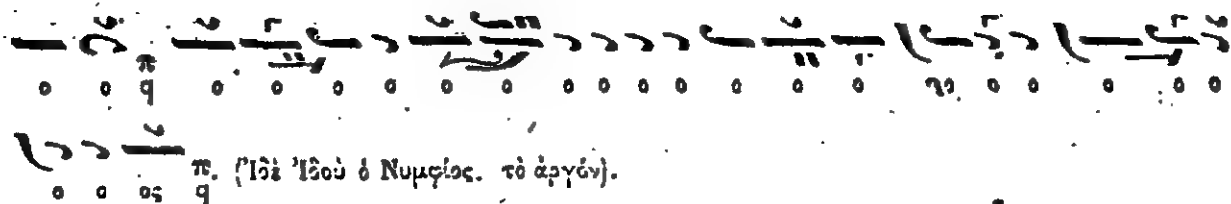
ΚΛΙΜΑΞ. Τὸ ἀπὸ τὰ γενικά καὶ μερικά προσόντα τοῦ Μουσικοῦ Συστήματος πεπληρωμένον, ἦτοι ἀπὸ τόνους, ὅρους, χορδὰς, φθόγγους, μαρτυρίας, κτλ. καθαρὸν καὶ τέλειον διάγραμμα τῆς Μουσικῆς. 2) Ἡ εἰς ἀνάβασιν καὶ κατὰβασιν κατευθυνομένη σειρά τῶν φασματικῶν φθόγγων. 3) Τὸ Μουσικὸν σύστημα τοῦ ἀρχαιοτάτου Τροχοῦ, τῆς Συμφωνίας διὰ πέντε. 4) Τὸ Μουσικὸν σύστημα τῆς τελειοτάτης διὰ πασῶν τῆς Συμφωνίας δι' ὀκτώ. 5) Τὸ Μουσικὸν σύστημα τῆς διοξείας ἢ δις διὰ πασῶν τῆς Συμφωνίας διὰ δεκαπέντε. 6) Τὸ Μουσικὸν σύστημα τῶν κοινῶν τετραχόρδων τῆς ἀρχαίας Ἑλληνικῆς μουσικῆς ἦτοι ἡ Κλίμαξ τοῦ Τετραχόρδου τῶν Ὑπατῶν· ἡ Κλίμαξ τοῦ Τετραχόρδου τῶν Μέσων· ἡ Κλίμαξ τοῦ Τετραχόρδου τῶν Διεζευγμένων, (ἥτις ὑπάγεται καὶ εἰς τὸ Τετράχορδον τῶν Συνημμένων). Καὶ ἡ Κλίμαξ τοῦ Τετραχόρδου τῶν Ὑπερβολαίων, ἥτις σχηματίζει τὴν πεντάχορδον Κλίμακα τοῦ Τροχοῦ.

• **ΚΟΙΝΩΝΙΚΟΝ.** Βραδυτάτον τι μάθημα τῆς Παππαδικῆς. 2) Ἦμνος Κοινωνικὸς ὃς φάλλεται ἐν τῇ ἱερᾷ Λειτουργίᾳ, κατὰ τὴν ὥραν τῆς θείας Μεταλήψεως· ὅθεν τὸ καθ' ἡμέραν Κοινωνικὸν τῆς ἑβδομάδος. Κοινωνικὸν τῶν Κυριακῶν· Κοινωνικὸν τῶν διαφόρων Δεσποτικῶν καὶ Θεομητορικῶν Ἑορτῶν. Κοινωνικὸν τῆς Προηγιασμένης, κτλ.

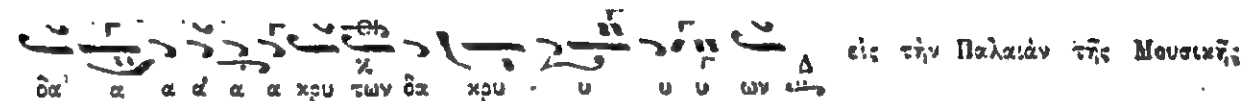
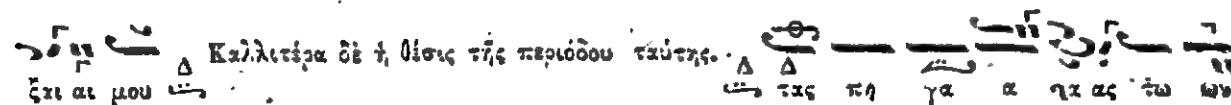
• **ΚΟΙΝΟΣ,** κοινή, κοινόν. Ὁ φυσικὸς μεῖζων τόνος τοῦ Προσλαμβανομένου. 2) Ὁ συζεύγων καὶ διαζεύγων τὰ δύο κοινὰ Τετράχορδα τῆς διὰ πασῶν Κλίμακος μεῖζων τόνος. 3) Ἡ ἀμετακίνητος χορδὴ τοῦ Προσλαμβανομένου. 4) Ἡ χορδὴ τοῦ Συντονολοδίου ἢ διατονικοῦ βεν· λῆτος, καὶ ἡ τοῦ Ὑποφρυγίου ἢ

Ὑψηλοῦ Ζω, κατὰ τὸ διὰ πασῶν, ἀμετακίνητοι οὔσαι, φέρουσι καὶ στέρεαν συμφωνίας. (Ἰδὲ Ἀμετακίνητος).

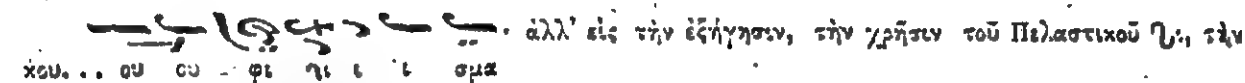
5) Κοινόν, τὸ Τετράχορδον τῶν Ὑπατῶν, τὸ Τετράχορδον τῶν Μέσων, τὸ Τετράχορδον τῶν Διεζευγμένων, τὸ Τετράχορδον τῶν Συνημμένων. Καὶ τὸ Κοινὸν Τετράχορδον τῶν Ὑπερβολαίων ἅπαντα καὶ λέγονται « τὰ Κοινὰ Τετράχορδα τῆς ἀρχαίας Ἑλληνικῆς Μουσικῆς ». (Ἰδὲ Γενική). 6) Κοινός ὁ ἀπλούς τῆς φυσικῆς ἀγωγῆς τοῦ ἀργοῦ καὶ τοῦ γοργοῦ 7) Κοινή ἡ προπαιδευτικὴ Κλίμαξ τῶν ἀρχαίων τῆς Μουσικῆς, ἐφ' ἧς φάλλονται γυμναστικῶς οἱ φθόγγοι τῆς Παραλλαγῆς Πα, Βου, Γα, Δι, Κε, Ζω, Νη, Πά· κατὰ τὸ διατονικὸν Γένος. 8) Ὁ Κοινός καὶ Δίχρονος χαρακτήρ τῆς Ὑποφόρης, καὶ τῶν Κεντημάτων καὶ οἱ ὅποιοι εἰσὶν ὡς τὰ Κοινὰ καὶ Δίχρονα στοιχεῖα τῶν φωνηέντων α, ι, υ. 9) Τὸ Κοινόν ἢ τὰ Κοινὰ ποιήματα τῶν συστημάτων τῆς Μουσικῆς, ἅπαντα εἰσι γνήσια κατὰ τὸ εἶδος καὶ ἀπλά,

ΚΡΑΤΗΜΟΚΟΤΦΙΣΜΑ. Ὄνομα ἐπίθετον μελωδικῆς γραμμῆς ὁριστικῆς θέσεως, ληγούσης εἰς ἀτελῆ κατάληξιν ἐμπεριέχεται καὶ τοῦτο εἰς τὸ καίμενον τοῦ Μεγάλου Ἰσοῦ τῆς Παππαδικῆς φέρει δὲ ἡ με-

γραφὴν, ἡ γραμμὴ τοῦ Κρατημοκουφίσματος, ὡς ἔχει εἰς τὸ Μέγα Ἴσον τῆς Παππαδικῆς μετὰ τὴν ἀρ-
χογρονίαν τοῦ Κρατήματος τῆς διπλῆς, ὑπὸ τοῦ Κουφίσματος φέρει τὸ Πελαστικὸν σημεῖον,

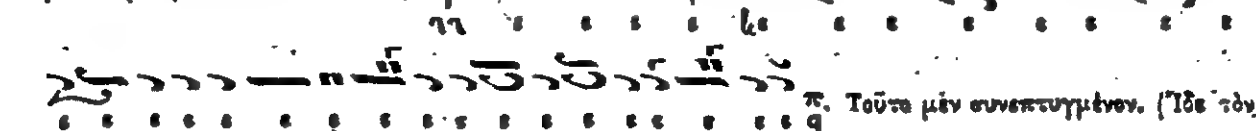
ἀναπληροῖ ἡ ὑποδοχὴ τῆς ἐπαναλήψεως τῆς συλλαβῆς, καὶ, εἶον· καύφι—κούφισμα· ὡς καὶ εἰς τὸ ἀνω-
τέρω παράδειγμα, ὑποδέχεται ἡ ἐπαναλήψις τῆς συλλαβῆς, δε, εἶον· δέξαι—δέξαι μου· ὡς καὶ τὸ κρυ,
οἶον· δακρυ—τῶν δακρυών.

ΚΡΑΤΗΜΟΨΟΡΡΟΟΝ. Σημεῖον τι τῆς Μουσικῆς ἐκ τῶν Ἱερογλυφικῶν συμβόλων τοῦ Παλαιοῦ Συ-
στήματος, σύνθετον ἐκ δύο σημείων ἐκ Κρατήματος, καὶ Ὑπορροῆς. οὐ τὸ σημεῖον Κρατημοῦ,
πόρροον ἐνεργεῖ δὲ καθ' ὑπόστασιν, πάντοτε ἐπὶ τῶν κενῶν χρόνων τῆς διπλῆς, φέρει δὲ ἡ
ἐξήγησίς του τοιαύτην μελωδικὴν ἀόριστον παρακλητικὴν θέσιν.

νέται) ἤχος ᾗ· εἰς δὲ μεταχειρίζεται Δανιὴλ ὁ Πρωτοφάτης τὸ Κρατημοῦπόρροον ἐνδεκάκις, καθὼς
καὶ ὁ Δαμπαδάριος Πέτρος ὁ Πελοποννήσιος εἰς τὸ Κοινωνικόν, « Σωτηρίαν εἰργάσω », καὶ εἰς τὸ « Μα-
κάρι οὗς ἐξελίξω », πολλάκις.

ΚΡΟΤΣΜΑ. Ὄνομα ἐπίθετον μελωδικῆς γραμμῆς ὁριστικῆς θέσεως, ληγούσης εἰς ἐντελὴ καὶ ἀτελῇ
ὁριστικὴν κατάληξιν ἐμπεριέχεται καὶ τοῦτο εἰς τὸ καίμενον τοῦ Μεγάλου Ἰσοῦ τῆς Παππαδικῆς φέ-
ρει δὲ μελωδικὴν θέσιν τοιαύτην.

Τομαίλλωσιν (ἀπέθνε παρὶ τὰ μέγα τοῦ αἵ. αἰῶνος) ὅτι· ἐν αὐτῷ πράττειν αὐτοῦ λέγειν· ἡ τέσσαρα εἶναι τὰ στοιχεῖα τοῦ κόσμου, τέσσαρες εἰσὶ καὶ οἱ Κύριοι ἡγοί· ἡ Ἀνὰ Μακάρι, Σαῖδ, Χρουζάμ, Τζαρκιάχ Νεδά· ἡ ἰσὶ Δώριος, Λύδιος, Φρύγιος, Μελολύδιος· ἡγοῦν Πρῶτος, Δεύτερος, Τρίτος, Τέταρτος.

ΚΥΡΙΟΣ. ὡν πάντων καὶ πύσης Θεός. Στίχος ἑμμετρος μακροσκελὴς. 2) Ἑρμὸς ἀσυνείθιστος γ'. φῶδης ἡ β'. ἡχοῦ, ἐκ τῶν Καταβασίων τῆς Ἀγ. καὶ Μεγ. Πέμπτης. 3) Ἑρμολογικός πρόλογος γ'. φῶδης ἡ β'. ἡχοῦ. Γένους χρωματικού. ἡ β' βου.

Κυ ρι ος ων πα αν των και πύσης

κτλ. (ὡς Ἑρμολόγιον Καταβασίων).

Θε ος

Σημ. Φαίνεται ὅτι ὁ Ὅσιος πατήρ ἡμῶν Κοσμάς ὁ Μελωδὸς ἔλαβε τὰ ποιητικὰ μέτρα τούτου τοῦ Ἑρμού ἀπὸ τοῦ στοιχείου Ε, τῆς Πιλάδ. ἡ Φράζο, Τυδεῖδῃ, καὶ γὰρ « (ὡς στίχ. 440)· διότι πολὺ καλὰ τυνίζονται οἱ ἐκείνη τέσσαρες στίχοι τοῦ Ὁμήρου, καὶ ἐνόνονται μετὰ μουσικὰ μέτρα τούτου τοῦ

Ἑρμού, εἶον ἡχος ἡ Δι. Ψα ζε ο. Τυ δαι ει. δη η και χα ζε ο. μη δε

θε οι σιν ι σε θε λε φρο νε ειν ε πι ου πο τε φι λον ο μοι ον α θα να των

τε θε ων χα μπα αρ χο με νω ων ταν θρω πων ως φα α το Τυ υ δαι ος δε

νε γα ζε το τυτ θεν ο πι ι σω

ΚΥΡΙΟΣ Θεοτόκον. Στίχος ἑμμετρος μικροσκελὴς. 2) Ἑρμὸς συνειθισμένος θ'. φῶδης ἡ β'. ἡχοῦ, ἐκ τῶν Ἀναστασίμων Καταβασίων τοῦ Ἀγ. καὶ Δικαίου Λαζάρου. 3) Ἑρμολογικός πρόλογος θ'. φῶδης ἡ β'. ἡχοῦ. Γένους διατονικού βάσις Τριφωνία. Κυ ρι ι ως Θε ο το κον Σε ο

μο λε γου ου μεν η οι δι α Σου σε σω σμε νη Παρ θε ε νε α γνη κτλ.

(ὡς Ἑρμολόγιον Καταβασίων).

Σημ. Ὁ Πατήρ ἡμῶν Θεοφάνης ὁ Γραπτός φαίνεται ὅτι ἔλαβε τὰ ποιητικὰ μέτρα τούτου τοῦ Ἑρμού ἀπὸ τοῦ στοιχείου Ζ, τῆς Πιλάδ. ἡ Αἰνία τε καὶ Ἑκτορ, ἐπεὶ πένος ὕμνι μάλιστα » (ὡς στίχ. 77)· διότι πολὺ καλὰ τυνίζονται οἱ ἐκείνη τρεῖς στίχοι τοῦ Ὁμήρου, καὶ ἐνόνονται μετὰ μουσικὰ μέτρα τούτου τοῦ

Ἑρμού, εἶον ἡχος ἡ β'. Αι νει ει α τε και Εκ.τορ ε και πο νος υα μι

μα α λε στα η Του ων και Λυ κι ων εγ με γλι ται ευ νεκ α ρι στοι πα σαν

ε κι θεν ε στε με γε σθαι τε φρο νε ειν τε

ΚΩΛΟΝ. Ἡ παρικοπή ἐκείστη περιόδου τοῦ Ἑλληνικοῦ κειμένου, ἡτοι τοῦ Στίχου ἡ Τρεπάρου. 2) Τὸ ἐκτετακὸν σημεῖον τοῦ τροπικοῦ πάθους, ὃ λέγομεν «Κόμμα» ἡ Ἰποστιγμή ἡ Ἰποδιαστολή. 3) Ἡ κατὰ τῆς Μουσικῆς παρικοπῆς ἐκτετακτὴ περίοδος τῆς ὁριστικῆς καὶ ἀορίστου κατὰ τῆς Πραγμά-

τινῆς (Ταβίμ). 4) Ἡ περιχοπὴ τῶν ἀτελῶν κυρίως καταλήξων. 5) Αἱ περὶ τῶν ἤχων θεσπίζουσαι μαρτυρίαι, αἱ ὁποῖαι εἰσὶν αἱ τῆς Μουσικῆς ὑποστιγμαί, καὶ τὰ τῆς Μουσικῆς Κῶλα καὶ Κόμματα. 6) Αἱ τῶν θεσπιζόντων μαρτυριῶν ἀτελεῖς μελωδικαὶ θέσεις τῶν ἀτελῶν καταλήξεων. π. χ. τὸ κατὰ κείμενον. Φανερῶν λαυτῶν, τοῖς Μαθηταῖς σου Σωτῆρ, μετὰ τὴν Ἀνάστασιν, Σίμωνι δέδωκας τὴν τῶν προβάτων νομὴν, εἰς ἀγάπης ἀντέκτησιν τὴν τοῦ ποιμένειν φροντίδα αἰτῶν εἰς ἣν καὶ ἔπαται ἡ τελεῖα. Ἔστι δὲ τὸ κατὰ κείμενον Κῶλον, τὸ ἐν τῇ περιχοπῇ ἐμπεριεχόμενα κόμματα· ἔστι δὲ Κῶλον, τὸ κόμμα ἐκαστὸν,—» κῶλον, τὸ κόμμα Ἀσωτῆρ,—» τὸ ἐπὶ τὴν Ἀνάστασιν,—» τὸ ἐνοῖην,—» τὸ ἀντέκτησιν, » τὸ δὲ φροντιῶν αἰτῶν. » τέλος ἐστὶν ἐντελοῦς καταλήξεως. Τὸ κατὰ μουσικὸν δὲ κῶλον εἶναι, αἱ ἀτε-

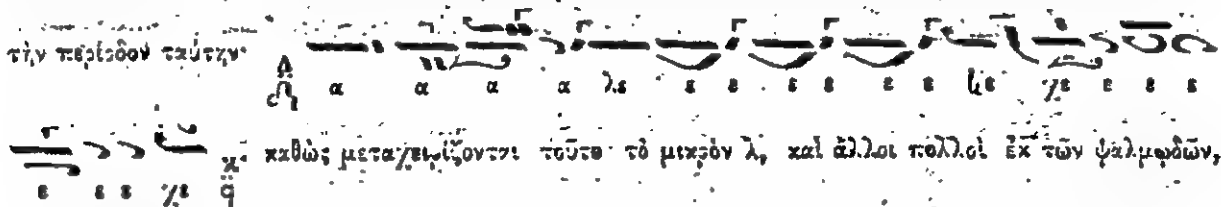
λέει μαρτυρία τοῦ ἤχου π: γ: Α̣ δ̣ι'. Νη
 φα νε ρω ω ων ε ε α α αυ τον
 πο: Με θη ται αι αι αις σου Σω ω τηρ με τα α α α την Α να α α
 α α α' στα α α α σιν Σι μω νι ι ι δε ὀω κας την των προ βα α α
 α τω ων νο ο μην λ̣ εις α γα πης α α αν τε κτη η σιν λ̣
 τ̣αληεις. λ̣ την του ποι με νειν φρον τι ι ι θα α αι αι αι των ενταυθα Κω.

λον τῆς Μουσικῆς περικοπῆς εἶσιν αἱ ἀτελεῖς μαρτυρίαι τοῦ ἤχου, ἥτοι αἱ μαρτυρίαι τοῦ Δι, καὶ τοῦ
 θου. ἡ δὲ μαρτυρία τοῦ Νη· υ, εἶναι ἡ ἐντελής μαρτυρία τοῦ ἤχου, ἥτις λογίζεται ὡς ἡ ^ατελεῖα ^βστιγμή
 τῆς περικοπῆς τοῦ Ἑλληνικοῦ κειμένου.

ΚΩΜΟΣ. Νικητήριός τις ψόη, ἣτις ἐφάλλετο ἐπὶ τῶν ἀθλητικῶν ἀγώνων τῶν Ἡρώων. 2) Τὰ Κωμικὰ ἔπη, τὰ τῶν Ἀρχαίων Ἑλλήνων, ἄπειρα ἐφάλλετο εἰς διαφόρους περιστάσεις, κυρίως δὲ ἐπὶ τῶν εὐθυμῶν, ὡς τὰ νῦν Κωμικὰ τῆς εὐθυμίας τραγῳδία (πατινάδες): ὡς τὰ Σκολιὰ καὶ Ἀνόμαλα μέλη (μανάδες, κοτζάκια κτλ.). 3) Τὰ χαρακτηρίζοντα κυρίως τὸν Ὑπομειζολύδιον τρόπον (τὸν Πλάγιον τοῦ Δ΄.) Κωμικὰ ἔπη, εἰς ὃν ὑπάγονται τὰ λυπηρὰ ἔποι· ὡς τὰ καθ' ἡμᾶς Νεκρώσιμα ποιήματα, καὶ μέλη. «Καὶ ἐλέησόν με Ἀλληλοῦτα· ἐπιδέψον ἐπ' ἐμὲ καὶ ἐλέησόν με κτλ.» κυρίως δὲ κατὰ Θρηνηδὶαν ἐπιταφίως ψαλλόμενα ἀργὰ στιχηρὰ μέλη, ὅταν συνοδεύουμε νεκρὸν τινα εἰς τάφον· ὡς τὸ «Θρηνώ καὶ ὑψήσομαι Μετὰ τῶν Ἀγίων ἀνάπαυσον Χριστὲ, κτλ.» Καὶ οἱ πρόγονοι ἡμῶν Ἀρχαῖοι Ἕλληνες, τοιαῦτα τινὰ λυπηρὰ Κωμικὰ μέλη ἐψάλλον κατὰ τῶν Ὑπομειζολύδιον τρόπον, μετὰ σεμνότητος, εἰς κηδευτικήν καὶ λυπηρὰν παράταξιν φορᾶς τινας, ὅταν ἐσυνοδεύετω εἰς τάφον. «Κῶμον ὀμηλήκον πρὸς τάφον ἐπέξω». Εὐρυπίδης. Ἐπειδὴ τὸ χαρακτηριστικὸν ἦθος τοῦ Ὑπομειζολυδίου (τοῦ Πλαγίου Δ΄.) ἦχου παριστᾷ κυρίως τὰ λυπηρὰ ἔπη. «Διὰ τοῦτο καὶ οἱ Κῶμοι κατὰ τοῦτον τὸν ἦχον ἐμελίζοντο ὡς ἐπὶ τὸ πλεῖστον». Χρύσανθος Προύσης. Θεωρητικὸν Μέγα. § 375.

Λ.

Λ, λ. Λάμβδα, τὸ ἐνδέκατον στοιχείον τοῦ Ἑλληνικοῦ ἀλφαβήτου. 2) λ, σύμφωνον γράμμα, τὸ ὁποῖον χρησιμεύει εἰς τὴν Μουσικὴν διὰ τὸ μαρτυρικὸν ποσόν, ὅπερ συμπλέκεται μετὰ τοῦ συμφώνου π, λ, διακρίνει ἕκαστον βαρὺν ἤχον ὅτι εἶναι Πλάγιος. 3) λ, λάμβδα τὸ μικρόν, ὅπερ συμπλέκεται μετὰ τοῦ συμφώνου π, λ, καὶ τίθεται πρὸ τῆς ἐνάργου μαρτυρίας, ἐπὶ κεφαλῇς Μαθήματος πρὸ τοῦ μαρτυρικοῦ συμβόλου, (ὃ λέγομεν καὶ Προκέφαλον), καὶ δηλοποιεῖ τὴν βάσιν ἑκάστου βαρέος ἤχου, καὶ ὅτι ὁ ἤχος εἶναι Πλάγιος· ὡς ὁ Πλάγιος τῶν Δ'. λ π, ὁ Πλάγιος τοῦ Β'. λ π, ὁ Πλάγιος τοῦ Γ'. λ π, ὁ Πλάγιος τοῦ Δ'. λ π. 4) λ μικρόν τὸ ὁποῖον, εἰ καὶ σπανίως, χρησιμεύει, ὁμως εἰς τὸ Παιὶν τῆς μελωδίας ἐπὶ τῶν Κρατημάτων, ἀντὶ τοῦ λς, λς, καθὼς μεταχειρίζεται αὐτὸ ὁ Λαμπιδάριος τῆς Ἀγ. Σοφίας Ἰωάννης ὁ Κλαδᾶς εἰς τὸ μαθηματικόν Κράτμα τοῦ τῆς Προηγουμένης Κοινωνικοῦ Τίμου α Γεύσασθε » τόσον εἰς τὸ κατ' ἐπαναλήψιν Μέγιστον, ὅσον καὶ εἰς τὸ κοινὸν γνωστὸν ἐπιτομὸν, κατὰ τὴν περίεσον ταύτην.

καθὼς μεταχειρίζονται τοῦτο τὸ μικρὸν λ, καὶ ἄλλοι πολλοὶ ἐκ τῶν ψαλμωδῶν, εἰς τοὺς Προλόγους καὶ ἐπιλόγους τῶν Ἀνταγραμματοσῶν Κρατημάτων (ἴδε εἰς Παλαιὰ Μαθήματα τοῦ Μιθηματάρου).

Λ, ἢ λ. Λάμβδα μικρόν λ, συμπλεγμένον μετὰ τοῦ στοιχείου γ, λ, οὗ ὁ σχηματισμὸς παριστᾷ γράμμά τι, ὡς σύμβουλον Ἱερογλυφικόν, ὅπερ γίνεται εἰς τὴν μουσικὴν, βάσις τοῦ Μέσου διατόνου ἤχου, ὅστις εἶναι μέσος ἤχος καὶ σημαντικὸς Κλάδος τοῦ Μελωδίου Τρόπου (τοῦ Δ'. ἤχου) ὃς καλεῖται παρὰ τῶν Βυζαντινῶν α Λέγετος ». Ἐκ τῶν μεταγενεστέρων τινὲς καλεσίζοντες τὸν μουσικὸν τύπον, ἐνώθευσαν τὸ πρωτότυπον σχῆμα τοῦ μαρτυρικοῦ Ποιῶ τοῦ μικροῦ τούτου λάμβδα, καὶ ἐκατήντησαν αὐτὸ ἀπὸ λ γ λ, εἰς λ γ λ. 2) Σύμβουλον τι μουσικὸν μαρτυρικῆς ποιότητος τοῦ διατονικοῦ γένους, τὸ ὁποῖον μαρτυρεῖ τὸ μέσον ἤχον τοῦ Μελωδίου Τρόπου (τοῦ Δ'. ἤχου), καὶ τὴν βάσιν τοῦ Εἰρημολογικοῦ εἶδους αὐτοῦ, διὰ τοῦ κατέχοντος αὐτὸν φυσικοῦ ἐλάσσονος τόνου τῆς διατονικῆς Κλίμακος, ὃς ἔχει λόγον τὸν ἐπὶ γόδοον $\frac{9}{16}$ · ἐπειδὴ ὁ ἐλάσσων τόνος, κατὰ τὸν ἀριθμὸν καὶ τὴν τάξιν τῶν Τριῶν φυσικῶν τόνων τῆς διατονικῆς Κλίμακος ἦτοί τοῦ μείζονος $12 \frac{1}{2}$, τοῦ ἐλάσσονος $9 \frac{1}{16}$, καὶ τοῦ ἐλαχίστου $7 \frac{1}{16}$, ἐπὶ γὰρ τὰ δευτερία· διὰ τοῦτο καὶ ἡ ἀρκτική αὕτη μαρτυρία τοῦ Εἰρημολογικοῦ εἶδους α Λέτος » καλεῖται παρὰ τῶν μουσικῶν τοῦ Παλαιοῦ Συγγήματος καὶ α ἤχος διατονικὸς δευτερός » (ἴδε Λέγετος). Ἐπειδὴ ἐπέχει καὶ τὰς δευτέρας βάσεις γ καὶ τοὺς δευτέρους τόνους τοῦ Αὐτοῦ ἢ Δευτέρου ἤχου. Ὁ σημαντικὸς αὗτος Κλάδος ἐκαλεῖτο παρὰ τῶν Ἀρχαίων Ἑλλήνων μουσικῶν α Συντονολύδιος ἢ Συντονολυδιστὶ Ἀρμονία » ὡς ἀπὸ τὸ Εἰρημολογικὸν Σύντομον λς, ἢ λς. Τὸ Προκέφαλον σημεῖον τῆς ἀρκτικῆς μαρτυρίας τοῦ Εἰρημολογικοῦ εἶδους τοῦ Δ'. ἤχου, ὃ γράφεται συνιπταμένον, καὶ ἐκφωνεῖται α Λέγετος ». Γράφεται δὲ ἐπὶ κεφαλῇς ἑκάστου Εἰρημολογικοῦ θήματος τῶν Ἀπλῶν, Μικτῶν, καὶ Ἀνταρξικῶν Μαθημάτων αἰν ἐπὶ κεφαλῇς τῶν Προσομοίων Στιγμῶν τοῦ Τετάρτου ἤχου· ἐπὶ τῶν Καταβασιῶν, ἐπὶ τινῶν Δοξολογιῶν, ἐπὶ τινῶν Καλοφωνικῶν Εἰρημῶν τε καὶ Κρατημάτων, καὶ ἐπὶ τινῶν ἄλλων ἐκτάκτων Μαθημάτων, (ὅπερ ἐξαρτᾶται ἀπὸ τὴν οἰκίαν θέλησιν τοῦ ποιητοῦ)· ὡς ἔχει τὸ Προκέφαλον τοῦ β'. στίχου α Χαῖρε καγαρτωμένη » τοῦ τῆς Ἀρτοκλασίας Μαθήματος τοῦ Ὀκταγῶν θήματος α Θεοτόκι Παύλες ».

V. Λάμβδα μεγάλον ἀναστραμμένον. Σημεῖον ὑπῆρχε ποιότητος ἐπὶ τοῦ εὐόγγου τῆς Τρίτης τῶν Συνημμένων τῆς Ἀρχαίας Ἑλληνικῆς Μουσικῆς ὃ συνυπεγράφετο τῷ μεγάλῳ Θῆτα οὕτως, Θ, ἢ οὕτως ΘV, ὅταν ἡ τάσις αὐτοῦ ἐγίνετο ἐπὶ τὴν βαρύτεραν· ὁξυτονεῖτο δὲ ὅταν ἡ τάσις αὐτοῦ ἐγίνετο ἐπὶ τὴν ἑξῆς τῆτα· ἰθεώρουν δὲ αὐτὸ τὸ V, οἱ Ἀρχαῖοι Ἑλλήνες μουσικῶν· ὡς σημεῖον τρεπικόν τῆς γρονικῆς παιδ.

τῆτος ἐτίθετο δὲ κάτωθεν τοῦ ἐπιγραφομένου χαρακτῆρος Θ, ἐπειδὴ θεωρεῖτο καὶ ὡς σημεῖον θέσεως (ἴδε Θῆτα μέγαν). Καὶ εἰ μὲν τὸ σημεῖον ἦ ἀστικτὸν V, ὁ χρόνος αὐτοῦ ἐλογίζετο κενὸς βραχύς, θέσεως βραχείας, ὡς V· εἰ δὲ ἐστιγμένον V, ὁ χρόνος αὐτοῦ ἐλογίζετο κενὸς μακρὸς, θέσεως μακρᾶς διαστήμου, ὡς V· (ἴδε Ἰῶτα). Ὁ δὲ μουσικὸς αὐτοῦ τονισμὸς ὑπάγεται πάντοτε εἰς τὸ Τετράχορδον τῶν Συνημένων (ἴδε τὸ περὶ Εἰσαγωγῆς Τέχνης Μουσικῆς Βακχείου τοῦ Γέροντος τύπ. σελ. 78 καὶ 81).

◁. Λέμβδα μέγαν, πλάγιον καὶ ἀπλοῦν· σημεῖον ὑπῆρχε ποιότητος ἐπὶ τοῦ φθόγγου τῆς Μίσσης τῆς Ἀρχαίας Ἑλληνικῆς Μουσικῆς, ὁ συνυπεγράφετο τὸ Ἰῶτα I, οὕτως I, ἢ I◁, ὅταν ἦ, τάς αὐτοῦ

ἐγίνετο ἐπὶ τὴν βαρύτητα· θεωροῦν δὲ αὐτὸ οἱ Ἀρχαῖοι Ἕλληνες μουσικοὶ ὡς σημεῖον τροπικὸν τῆς χρονικῆς ποιότητος· ἐτίθετο δὲ κάτωθεν τοῦ ἐπιγραφομένου Ἰῶτα, ἐπειδὴ θεωρεῖτο καὶ ὡς σημεῖον θέσεως (ἴδε Ἰῶτα ἀπλοῦν). Καὶ εἰ μὲν τὸ σημεῖον ἦ ἀστικτὸν ◁, ὁ χρόνος αὐτοῦ ἐλογίζετο κενὸς βραχύς, θέσεως βραχείας, ὡς V· εἰ δὲ ἐστιγμένον ◁, ὁ χρόνος αὐτοῦ ἐλογίζετο κενὸς μακρὸς, θέσεως μακρᾶς διαστήμου V. Ὁ δὲ μουσικὸς αὐτοῦ τονισμὸς ὑπάγεται πάντοτε εἰς τὸ Τετράχορδον τῶν Συνημένων. (ἴδε τὸ περὶ Εἰσαγωγῆς Τέχνης Μουσικῆς Βακχείου τοῦ Γέροντος τύπ. σελ. 78 καὶ 81).

◁. Λέμβδα πλάγιον ὀξύτονον· σημεῖον ὑπῆρχε ποιότητος ἐπὶ τοῦ φθόγγου τῆς Νήτης Ὑπερβολαίων τῆς Ἀρχαίας Ἑλληνικῆς Μουσικῆς, ὁ συνυπεγράφετο τῷ ὀξύτῳ Ἰῶτα I, οὕτως I', ἢ οὕτως

I'◁· ὅταν ἦ, τάς αὐτοῦ ἐγίνετο ἐπὶ τὴν ὀξύτητα· θεωροῦν δὲ αὐτὸ οἱ Ἀρχαῖοι Ἕλληνες μουσικοὶ, ὡς σημεῖον τροπικὸν τῆς χρονικῆς ποιότητος· ἐτίθετο δὲ κάτωθεν τοῦ ἐπιγραφομένου χαρακτῆρος ὀξύτονου Ἰῶτα, ἐπειδὴ θεωρεῖτο καὶ ὡς σημεῖον θέσεως. Καὶ εἰ μὲν τὸ σημεῖον ἦ ἀστικτὸν ◁', ὁ χρόνος αὐτοῦ ἐλογίζετο κενὸς βραχύς, θέσεως βραχείας V· εἰ δὲ ἐστιγμένον ◁', ὁ χρόνος αὐτοῦ ἐλογίζετο κενὸς μακρὸς, θέσεως μακρᾶς διαστήμου, ὡς V· (ἴδε Ἰῶτα ὀξύτονον I'). ὁ δὲ μουσικὸς αὐτοῦ τονισμὸς ὑπάγεται κυρίως εἰς τὸ Τετράχορδον τῶν Ὑπερβολαίων. (ἴδε τὸ περὶ Εἰσαγωγῆς Τέχνης Μουσικῆς Βακχείου τοῦ Γέροντος τύπ. σελ. 78 καὶ 81).

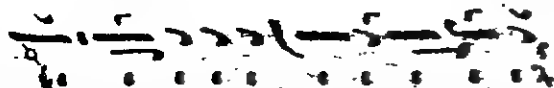
ΛΑΜΨΑΣ ἐν τῇ Αἰγύπτῳ φωτισμὸν ἀληθείας. Μαθημά τι τοῦ Οἰκματαρίου, οὗ ὁ ποιητὴς Λαμπάριος τῆς Ἀγίας Σοφίας Ἰωάννης ὁ Κλαδᾶς ἐξηγῆται καὶ τοῦτο εἰς μὲν τὸ Παλαιὸν παρὰ Πέτρῳ Λαμπάριον τοῦ Παλοποννησίου· εἰς δὲ τὴν Νέαν Μέθοδον παρὰ τῶν Διδασκάλων Γρηγορίου Πρωτοφάλου, καὶ Χιουρμουζίου Χαρτοφύλακος. Σώζεται καὶ τοῦτο καὶ διατηρεῖται σὺν τοῖς ἄλλοις χειρογράφοις εἰς τὰ ἅπαντα τῆς Μουσικῆς· οὗ τὸ μέλος γνήσιον, ἀρχαῖον καὶ πρωτότυπον. (ἴδε Ἀγγελὸς Πρωτοστάτης).

ΛΕΓΕ. Λέξις μελωδική, ἥτις ἐγράφετο μελωδικῶς ἐν τῇ Ἐκκλησιαστικῇ μουσ. τοῦ Παλαιοῦ Συστήματος με γραφὴν Κοκκίνην. 2) Λέξις, ἥτις θεωρεῖτο εἰς τὴν μελωδικὴν σύνθεσιν θέματος τινος τοῦ Παππαδικοῦ, καὶ τοῦ Μαθηματαρίου εἶδους, κανονικόν τι μέσον τῆς Παλαιᾶς γραφῆς (τῆς Μουσικῆς) γραφομένη διὰ κοκκίνου, καὶ κατὰ τὸ μέλος, καὶ κατὰ τὸ κείμενον « Λέγε ». Αἰολοῖ δὲ ἡ λέξις αὕτη ποτὶ μὲν τὴν καὶ αὐτὴν ἐπαναλήψιν τῆς φαλλομένης ἐκείνης περικοπῆς μετὰ τὴν λέξιν σπάλαν, ποτὶ δὲ τὴν ἀλλαγὴν ποδὸς, κατ' ἀγωγὴν μετὰ τὴν λέξιν « Λέγε », καθὼς καὶ τὴν ἀλλαγὴν ποδὸς ἀπὸ συμπτύξεως εἰς ἀνάλυσιν. Καὶ τὴν μὲν λέξιν « Λέγε » τὴν μετεχειρίζοντο μελωδικῶς εἰς τὸ Παππαδικὸν εἶδος τῶν Δοξαστικῶν, καὶ τῶν, καὶ νῦν καὶ αἰ, τῶν Πολυελέων, ὅταν ἦ ἔννοια τῆς ἐπομένης περιόδου· ὑπῆρχετο εἰς τὴν αὐτὴν ἔννοια τῆς προηγουμένης περιόδου, μετὰ τὰ γράμματα τῆς Θεολογίας, καθὼς ὁ Δανιὴλ Πρωτοφάλης μεταχειρίζεται αὐτὴν εἰς τὸ Δοξαστικὸν τοῦ εἰς ἤχον Δ'. Πολυελέου « Δούλοι Κύριον » π. π. γ. « Δόξα Πατρί, καὶ Πῶ, καὶ Ἁγίῳ Πνεύματι· Λέγε· Ὁ Γριὰς ἐμοῦντι, διακετὴ προσώποις, ὁ Πατὴρ ὁ Προάναρχος, ὁ Συνάναρχος Λόγος, καὶ Πνεῦμα τὸ Πανάγιον, ὁ εἷς Θεὸς τῶν ὅλων· Σῶσον καὶ οἰκτίσον τοὺς Σε ὑπερεκῶς ὑμνοῦντας ». Ἡ ὁποία λέξις « Λέγε » κατὰ τὸν ἤχον τοῦ Μαθήματος, ἔχει καὶ τὸ

μέλος, οἶον ἤχος Δ'·

Λ Καὶ γι... ω ω Πνε

Δ... μα... Δε...

4) Ὁ κατὰ τὰς διαρίσεις τῶν ἤχων Ἰωάννου τοῦ Δα-

πασκανοῦ Μίσης ἤχος τοῦ Μιζολυδίου, ἦχος τοῦ Τετάρτου ἤχου, ὅστις ἐπέρχει τὴν χορδὴν τῆς Μίσης τοῦ Τετραγχορδοῦ τῶν Μίσεων. 3) Τὸ Ἑξαμελονικὸν εἶδος τοῦ Δ' ἤχου, ὁποῦ καλεῖται ἀπὸ τοὺς Ἑκκλησιαστικούς μουσ. «Λέγεται», ἐκλήθη αὐτὸς ἀπὸ τοὺς Παλαιοὺς, διὰ τὸ φέρειν τὸν Πρωτόβαλον αὐτοῦ ἐπὶ κεφαλῆς ἢ τὴν λέξιν τῆς Ἀποχρίσεως, μὲ συνεισπλεγμένην γραφὴν, ἥτις σχηματίζει τὸ μαρτυρικὸν αὐτοῦ

σημεῖον, σύμβολον Ἱεροσολυμικὸν οὕτως λ. (Ἰδὲ Λάμβδα μικρὸν). 6) Ὁ ἦχος τις ὅστις ἐπέρχει τοὺς ὑψηλοτέρους καὶ βαρύτερους τόνους, καὶ τὰς ὑψηλοτέρας καὶ βαρυτέρας βάσεις τοῦ Αὐδίου ἢ Δευτέρου ἤχου, οὗ τὸ μέλος διακρίνεται ὅτι εἶναι ἡνωμένον μὲ τὴν διατονικὴν Κλίμακα τῆς Μιζολυδιστικῆς ἀρμονίας ἢ μὲ τοὺς σχετικούς τόνους τῆς διατονικῆς Κλίμακος τοῦ Ὑποφωγίου (ἢ Γ' ἢ Βαρίος), ἐπειδὴ τὸ Σύστημα αὐτοῦ εἰν' ὅμοιον τοῦ Συστήματος τοῦ Βαρίου ἤχου κατὰ τὸ διατονικόν, ὅπερ λέγομεν «Πρωτόβαλον» λ. λ , ϵ , ϵ , λ , ϵ , λ καὶ πρὸς διατονικὸν τοῦ Συστήματος ἐκείνου, ἐκλήθη τὸ Σύστημα αὐτοῦ «Λέ-

γεται» (Ἰδὲ περὶ Μουσικῆς Σχεδιάγραμμα Βασιλεῖου τοῦ Ἱεροφίλοσοφου § 48). Τὸ Σύστημα τοῦ ἤχου ἢ τοῦ σημαντικοῦ Κλάδου τούτου τοῦ Λεγίτου, εἶναι καθὼς φαίνεται ἐκείνο τὸ ὅποιον ἐκάλουν οἱ Ἀρχαῖοι Ἑλληνες μουσικοὶ «Ἀρμονία Συντοκλυδιστί» ἀπὸ τὸ Σύντονος, Ταχύς, τὸ Σύντομον καὶ Ταχύον ἢ Γοργόν κατὰ τὴν ἀγωγὴν ὃ λέγομεν «Εἰρηολογικόν» ὡς τὸ Εἰρηολογικόν τοῦ Αὐδίου ἢ Β' ἤχου, καὶ τοῦ Μιζολυδίου ἢ Δ' ἤχου. «Ἀλλὰ μὴν καὶ τὴν ἐκνωμένην Αὐδιστί, εἴπερ ἐναντία τῇ Μιζολυδιστί, παρακλήσιαν οὖσαν τῇ Ἰαδῇ, κτλ.» Πλούταρχος.

ΛΕΙΜΜΑ. Ἡ κατ' ἀποτομὴν τῆς μερικῆς ἢ τῆς γενικῆς οὐίσσεως γινομένη κανονικὴ διάρσεις, ἥτις ἔχει τὸ πλεῖστον μέρος τῆς διάρσεως ὡς $\frac{1}{2}$, ἢ $\frac{2}{3}$, ἢ $\frac{1}{3}$. 2) Τὸ χυλτόνον τοῦ μείζονος $\frac{2}{3}$, εἰς ὃ προστίθεται καὶ ὁ περιττός ἀριθμὸς 1, καὶ γίνεται $\frac{1}{2}$, ὃ ὑπὸ 7 ἀριθμὸν ἐλάχιστος μουσικὸς καὶ φυσικὸς τόνος τῆς διατονικῆς Κλίμακος (Ἰδὲ ἐλάχιστος). 3) Ὁ ρυθμικὸς ἐλάχιστος κενὸς χρόνος ὅστις ἀπαιτᾶται διὰ τὴν ἀπλὴν λ , ὃ λέγεται «Λεῖμμα ρυθμῶν» διότι εἰν' ἐλάχιστος τοῦ διπλασίου, τοῦ κατὰ κενὸν μακροῦ χρόνου τῆς διπλῆς λ , κτλ. «Λεῖμμα δὲ ἐν ρυθμῷ χρόνος κενὸς ἐλάχιστος» Ἀριστέλης Κοϊντιλιανός.

ΛΕΙΟΝ. Τὸ ἀποτέλεσμα τῆς εὐθείας φωνῆς, ὅπερ δηλοῦται διὰ τῆς τροπικῆς ποιότητος τῆς ὑποστάσεως τοῦ Ὀμαλοῦ —. 2) Ὁ τροπικὴ ποιότης τοῦ ἀχρόνου Ὀμαλοῦ —, ἥτις ἀποτελεῖται ἀπὸ τὴν πτώσιν τῆς μαλακῆς φωνῆς τοῦ εὐθείως καὶ ἴσου φθόγγου λ . Γνωρίζεται τοῦτο ἀπὸ τὸν τρόπον τῆς ἐξαγωγῆς τῶν φθόγγων.

ΛΗΨΙΣ. Κανὼν τις τῆς Μελοποιίας, δι' ἧς ἰσχύεται ὁ μελοποιός, καὶ εὕρισκε τὸ μέσον τῆς ἐπιχειρήσεώς του, οἷον, ἀπὸ ποῖον τόπον τῆς φωνῆς πρέπει νὰ κάμῃ τὴν μελωδίαν· ἂν ἀπὸ Ὑπατοιδοῦ, ἢ Μεσοειδοῦ, ἢ Νητοιδοῦ (Ἰδὲ Μεσοειδοῦ). 2) Κανωνικὴ τις διαίρεσις τῆς ρυθμοποιίας, ἡ ὁποία Λήψις εἰν' ἱσχυρόν τι μέσον, ἵνα γνωρίζῃ ὁ ρυθμοποιός, ὅποιον ρυθμὸν πρέπει νὰ μεταχειρισθῇ ἀπὸ τὰ ρυθμικὰ σχήματα ὅπερ φανερόναι ἢ Λήψις· ἂν τὸ σχῆμα τὸ ἰσοδύναμον, ἦται τὸ ἔχον ἴσον λόγον· ὡς 5, πρὸς 5· 00000, 00000· ἢ τὸ σχῆμα τὸ ἔχον λόγον Ἡμιελίον ὡς 6, πρὸς 4· 000000, 0000· ἢ ὡς 3 πρὸς 2· 000, 00. (Ἰδὲ Σχῆμα).

ΛΙΤΗ. Κανωνικὴ τις σειρά τῆς ἱερᾶς Ἀκολουθίας ἥτις φάλλεται μεταξὺ τοῦ Ἑσπερινοῦ καὶ τοῦ Ὁρθρου. 2) Ἡ κατὰ τὴν Ἑκκλησίαν ἐθιμοταξίαν φαλλομένη ἐπεισὸδος Ὑμνωδία ἐκτὸς τοῦ Ἱεροῦ Ναοῦ ἐν τῇ Νάρθηκι, ὅτε φάλλοντες τὰ Τροπάγια, ἀπαναριστάνουσι τὰ θαυμαστὰ καὶ τεράστια τοῦ Θεοῦ, τῆς Θεομήτορος, ἢ βορταζομένου τινὸς Ἀγίου. 3) Λιτὴ ἐπεισὸδος Ὑμνωδία, ἥτις παρὰ τῶν Ἀρχαίων Ἑλλήνων ἐκαλεῖτο «Διθύραμβος» (Ἰδὲ ἐπεισὸδον).

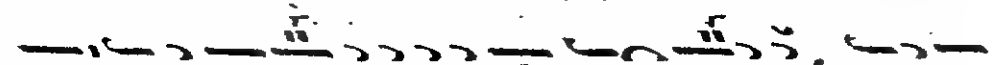
ΛΙΧΑΝΟΣ. Τόνος τις τῶν Κοινῶν Τετραγχορδῶν τῆς Ἀρχαίας Ἑλλαν. μουσικῆς. 2) Ἡ Τετάρτη χορδὴ τοῦ Τετραγχορδοῦ τῶν Ὑπατῶν, ἥτις λέγεται καὶ «Ὑπατῶν Διάττονος»· ἥς ἡ βᾶσις φέρει τὴν Ἀρχαίαν μαρτυρίαν ταύτην Δ'. 3) Ἡ τετάρτη χορδὴ τοῦ Τετραγχορδοῦ τῶν Μίσεων, ἥτις λέγεται καὶ «Μίσεων Διάττονος» (ἢ Λιχανός)· ἥς ἡ βᾶσις φέρει τὴν Ἀρχαίαν μαρτυρίαν ταύτην Δ', ἐν ἧς πλη,

ΛΥΔΙΟΣ. Ὁ Ἀρχαιότατος Τρόπος ἡ Λυδία ἤχος, ὅστις ὑπέρχει Κόριος καὶ Ὁξύς. 2) Ὁ μετὰ τὸν Δωρίον (Πρώτον) ἤχον ἐπὶ γων τὰ δευτέρω Λυδίας ἡ Δεύτερος ἤχος, εἰς ἐκ τῶν τεσσάρων Κυρίων καὶ Ὁξίων ἤχων, ὅστις ὑπάγεται εἰς τὸ χρωματικὸν γένος. 3) Ἡ Λυδία ἡ Λυδιστὶ ἀρμονία, τὸ μέλος τοῦ Δευτέρου ἡ Ἦχος Δεύτερος· ὁ περιφρῆμος σοριστὴς Δάμων ἐρεῦρε τὴν ἐπανειμένην Λυδιστὶ. Διὰ τοῦ μέλους τοῦ Λυδίου Τρόπου ἡμέτερον τὰ θορία ὁ Ὀρφεύς, κατὰ τὴν ἀλληγορίαν τῆς Μυθολογίας· ὁ ἐστὶ, διὰ τοῦ μέλους τοῦ ἤχου τούτου, ἐμάλττε τὴν σκληροκαρδίον διάθεσιν τοῦ λαοῦ τῶν Βαβυλῶν· διὰ τοῦτο ἀπηγορεύετο, ὡς φαίνεται τὸ μέλος τοῦ ἤχου τούτου εἰς τοὺς γενναίους καὶ ἀνδρείους τῶν Ἑλλήνων ἀπὸ τῶν Ἀρχαίους Φιλοσόφους. « Τὴν Λυδιστὶ συμποτικὴν καὶ ἀνειμένην ὅθεν καὶ παραιτεῖται αὐτὴν διὰ τὸ ἐκχαυνοῦν τὰς ψυχὰς τῶν Νέων » Πλάτων.

ΛΥΒΙ τὰ δεσμά, καὶ ὁρσιζει τὴν φλόγα. Στίχος ἑμμετρος μακροσκελής. 2) Εἰρμός συνειθισμένος Η'. φῶδης Δ'. ἤχου, ἐκ τῶν Ἰαμβικῶν Καταβασίων τῆς Πεντηκοστῆς. 3) Εἰρμολογικὸς πρόλογος Η'. φῶδης Δ'.

ἤχου. Γένους διατονικοῦ.
 λυ ει τα δε σμα α και οροσι ι ζει την φλο ογα λυ
 ο τρι σο πεγ γης τις θε αρ χι ας τυ ποσ λυ
 κτλ. (ἴδε Εἰρμολόγ. Κατάβας).

Σημ. Φαίνεται ὅτι Ἰωάννης ὁ Ἀρχλαῖς ἔλαβε τὰ ποιητικὰ μέτρα τούτου τοῦ Εἰρμού ἐκ τῶν τοῦ Εὐριπίδου (Ἐκάβη) « Αἰτεῖ δ' ἀδελφεὴν τὴν ἐμὴν Πολυξένην ». (στίχ. 40)· διότι πολὺ γὰρ τὸνίζονται αἱ κείναι πάντε στίχοι τοῦ Εὐριπίδου, καὶ ἐνόνονται μὲ τὰ μουσικὰ μέτρα τούτου τοῦ Ἰαμβικοῦ Εἰρμού

εἶον, ἤχος Δ'.
 λυ αι τει εα δελ φη ην την ε μη ην πο λυ ξε ε νην λυ τυμ εω φι
 λον προσ φαγ μα και γε ρας λα βειν λυ και τευ ξε ται αι του ου οα ω ρη τοσ
 φι ι λων ε σται αι προς αν ορων η πε προ με νη οα γει λυ θα νειν α δελ φη
 τω ω δε μην ε εν η μα τι

ΛΥΡΑ. Ὁργανόν τι τρίχορδον, ἥτις καὶ λέγεται « Λύρα Ὀμηρικὴ ». 2) Λύρα, ὄργανον ἐπτάχορδον ἀρχαιοτάτον, ἣν ἐρεῦρεν ὁ Ἑρμῆς, καὶ ἔχασεν εἰς τὸν Ἀπόλλωνα, ἥτις καὶ λέγεται « Θεία Λύρα τοῦ Ἀπόλλωνος ». « Τῇ ἀρχαιοτρόπῃ Λύρᾳ, τοῦτ' ἐστὶ τῇ ἐπτάχορδῃ κατὰ συναφὴν ἐκ οὗο Τετραχόρδων συνεπτώσῃ » Νικόμαχος. « Σίγησον Ὀρφεῦ, ῥίψον Ἑρμῇ τὴν Λύραν, Δαυτὸ γὰρ ἡμῖν Πνεύματος κρούων Λύραν ».

ΛΥΣΙΣ. Φθορικὴ τις δύναμις ἥτις, ἐνεργοῦσα μετὰ, ἀπαλλάττει τὴν προτέραν. 2) Ἡ ἐνεργοῦσα δύναμις τῆς εἰσαγομένης φθορᾶς, ἥτις λύει τὴν μεταβολὴν τῆς προτιθεμένης φθορᾶς. 3) Ἀφανισμός τις τοῦ μέλους τοῦ διαρκούντος γένους, ἐκ τῆς μετατιθεμένης φθορᾶς, ἥς ἡ φθορικὴ ποιότης ἔδωσε τὴν φαινομένην (πρώτην γραμμὴν) καὶ διέλυσε τὴν παικιλίαν αὐτῆς· ὅθεν μέλος τι χωρὶς τῆς λύσεως καὶ Δέσεως, ἀποκαθίσταται μονότονον, τοῦθ' ὅπερ προξενεῖ κόρον (ἴδε Δέσις). 4) Λύσις, ἥς τὸ ἴδιον εἶναι νὰ χαλᾷ τὰ φθορικά ἐμπόδια, καὶ νὰ διαπερᾷ τὰ χρωματικὰ προσκόμματα τοῦ κατὰ γένος ἐξακολουθοῦντος μέλους. « Δέσις δὲ (φασί) Λαμπροκλέα τὸν Ἀθηναῖον, συνιδόντα, ὅτι οὐκ ἐνταῦθα ἔχει τὴν διάλυσιν, ὅπου σγελδὸν ἄπαντες ὦντο ἐπὶ τὸ ἀξύ, τοιοῦτον αὐτοῖς ἀπεργάζεσθαι τὸ Σχῆμα, οἷον· τὸ ἀπὸ Παραμέσης ἐπὶ Ὑπάτην. Ὑπάτων » Πλούταρχος.

ΛΥΤΗΡΙΟΝ κάθαρσιν ἀμπλακημάτων. Στίχος ἑμμετρος μακροσκελής. 2) Εἰρμός συνειθισμένος Ε'. φῶδης Δ'. ἤχου, ἐκ τῶν Ἰαμβικῶν Καταβασίων τῆς Πεντηκοστῆς. 3) Εἰρμολογικὸς πρόλογος Ε'. φῶδης Δ'.

ήχου, Γένους διατονικοῦ.

Δυ τη η ρι ον κα θα ρ σιν αμ πλα κη μα α των

κτλ. (ἴδε Εἰρμολόγ. Καταβασίων).
 πυ ρι ι πνο ον δε ξα σθαι πνευ μα τος δρο σον

Σημ. Φαίνεται, ὅτι Ἰωάννης ὁ Ἀρχλᾶς ἔλαβε τὰ ποιητικὰ μέτρα τούτου τοῦ Εἰρμού ἐκ τῶν τοῦ Αἰσχύλου (Πέρσαι) « Βοός τ' ἀφ' ἀγνῆς λευκὸν εὐποτον γάλα » (στίχ. 614). διότι πολὺ καλά τρηνίζονται οἱ ἐκεῖσε πάντε στίχοι τοῦ Αἰσχύλου καὶ ἐνώνονται μετὰ μουσικὰ μέτρα τούτου τοῦ Ἰαμβικοῦ Εἰρμού, οἷον.

ἦχος Δ'.
 Βο ο ος τα φα γνης λευ κον ευ πο τον γα α λα της τα αν θε μου;

γουςταγμα καμ φα ες με λι λι βα α σι υ δρη λαις Παρ θε νου πη γης με ετα

α κη ρα το ον τε μη τρος α γρι α α απο πο τον πη λαι ας αμ πε λου γα

νας το ο δε

ΛΥΤΡΩΣΙΝ ἀπέστειλε. Κοινωνικός Ὑμνος, ψαλλόμενος ἀπ᾽ τοῦ ἑνιαυτοῦ εἰς τὴν ἑορτὴν τῆς Χριστουγεννήσεως, οὗ τὸ κείμενον εἰς Λύτρωσιν ἀπέστειλε Κύριος τῷ λαῷ αὐτοῦ » (Ψαλ. 110). 2) Μάθη-
 μά τι ἐκτενὲς τοῦ Παππαδικοῦ εἶδους, οὗ τὸ θέμα κύριον καὶ ἀπλοῦν, ἥτοι φύσει Παππαδικόν κατὰ τὸ μέλος.

ΛΥΧΝΙΚΟΝ. Κανὼν τις τῆς Ἐκκλησιαστικῆς ἐθιμοταξίας ἐπὶ τῆς Ἱερᾶς Ἑσπερινῆς Ἀκολουθίας, εἰς τὴν στιχολογεῖται καὶ τὸ « Πρὸς Κύριον ἐν τῷ θλίβεσθαί με ἐκέκραξα ». (Κάθισμα 18ον), καθὼς στιχολογεῖται καὶ εἰς τὴν τῆς Προηγιασμένης, ἣτις ἐκτελεῖται (ἂντι) τὸ ἑσπέρας, διὰ τὸν Προφητικὸν λόγον « Ἐκτευθυνθήτω ἡ προσευχὴ μου ὡς θυμίαμα ἐνώπιόν σου, ἔκρσις τῶν χειρῶν μου θυσιὰ ἑσπερινή ». Λυχνικὸν δὲ λέγεται, ἐπειδὴ τότε ἀνάπτονται αἱ κανδήλαι τοῦ χοροῦ, καθὼς τὸν Πολυκάναδον Πολυέλεον, ὁ-
 ταν φάλλωσι Πολυέλεον εἰς τὰς Μεγάλας Ἀγρυπνίας. α' Ἀπὸ δὲ τῆς 1Ε'. τοῦ Ἰαννουαρίου μηνὸς προστι-
 θέμεν εἰς τὸν Ὁρθρον τὸ Κάθισμα, καὶ εἰς τὸ Λυχνικὸν τὸ, Πρὸς Κύριον, μέχρι τοῦ Σαββάτου τῆς Ἀπο-
 κρέω ». (Ἑρμηνεῖα τῆς ἑνιαυσίου στιχολογίας τοῦ Ψαλτηρίου). 2) Ἑσπερινὴ Ἀκολουθία, ἣτις ἐκτελεῖται κατὰ τὴν τοῦ Τριψόδιου διατύπωσιν, εἰς ἣν φάλλεται ἐν ἐκάστη Κυριακῇ ἑσπέρας τὰ κατ' ἐννοίαν Λυχνικὰ Ἰδιόμελα ἀργῶς καὶ μετὰ Στυχηρατικοῦ μέλους ἐν τῇ σειρά καὶ ὥρα τῶν τοῦ Ἑσπερινοῦ Ἀποστίχων. Οἷον ἐν μὲν τῇ Κυριακῇ τῆς Ἀποκρέω ἑσπέρας, εἰς τὸ Λυχνικὸν τὸ Ἰδιόμελον (οἷς) Ἀγχνευσάμενοι, τὴν πρῶ-
 τὴν ἐπέστημεν γόμνωσιν ». Ἐν δὲ τῇ Κυριακῇ τῆς Τυροφάγου, τὸ Ἰδιόμελον (οἷς) Ἐλαμψεν ἡ χάρις σου Κύριε ». κ. τ. λ. κατ' ἐννοίαν, μέχρι τῆς Ε'. Κυριακῆς τῶν Νηστειῶν. 3) Λυχνικόν, σειρά ἑσπερινῆς Ἀκο-
 λουθείας, εἰς ἣν μετὰ τὰ Ἀποστίχα, φάλλεται μετὰ μέλους ἀντὶ Ἀπολυτικίου τὸ « Θεοτόκε Παρθένε », κ. τ. λ. 4) Λυχνικόν, ἢ μετὰ τῆς θ'. ὥρας ἐκτελούμενη ἑσπερινὴ Ἀκολουθία. 5) Ἡ μετὰ τὴν θείαν Λι-
 τουργίαν ψαλλομένη ἑσπερινὴ Ἀκολουθία, κατὰ τὴν ἡμέραν τῆς Μεγάλης καὶ τελευταίας Ἑορτῆς τῆς Πεντηκοστῆς.

Μ. μ. τὸ δωδέκατον στοιχείον τοῦ Ἑλληνικοῦ ἀλφαβήτου. 2) Τὸ ἀριθμητικῶς σημαίνων τεσσαράκοντα, ὡς τὸ Κύριε ἔλθσον μ'. Ψαλμὸς Μ' κ. τ. λ.

α Μ, μέγαν καὶ ἀπλοῦν. Σημεῖον ὑπῆρχε ποσότητος ἐπὶ τοῦ φθύγγου τῆς Μέσων διατόνου ἢ λυχανοῦ τῶν Μέσων τῆς Ἀρχαίας Ἑλλ. μουσικῆς, ὃ συνεπεγράφετο μετὰ τοῦ καθελικυμένου [πῖ, οὕτως Μ Π, ὡς οὕτως Μ Π, ὅταν ἡ τάσις αὐτοῦ ἐγένετο ἐπὶ τὴν βαρύτητα. Ἐτίθετο δὲ τοῦτο τὸ ἀπλοῦν Μ, ἄνωθεν

τῆς συλλαβῆς ἢ λέξεως, ὡς σημεῖον ποσότητος ὅπερ ἐθεώρουν οἱ Ἀρχαῖοι Ἕλληνας μουσικοὶ καὶ ὡς σημεῖον ἄρσεως. Καὶ εἰ μὲν τὸ σημεῖον ἦ ἀστικτὸν Μ, ὁ χρόνος αὐτοῦ ἐλογίζετο κενὸς βραχύς, ἄρσεως βραχείας, ὡς ρ. Εἰ δὲ ἐστιγμένον Μ', ὁ χρόνος αὐτοῦ ἐλογίζετο κενὸς μακρὸς, ἄρσεως μακρᾶς διαστήμου, ὡς ρ̣. (Ἴδε εἰσαγωγὴν τέχνης Μουσικῆς Βαρχείου τοῦ Γέρντος. σελ. 21, 78, καὶ 81)

Ο' δὲ μουσικὸς αὐτοῦ τονισμὸς ὑπάγεται πάντοτε εἰς τὸ Τετράχορδον τῶν Μέσων.

» Μ', μέγαν καὶ δξύτονον, σημεῖον ὑπῆρχε ποσότητος ἐπὶ τοῦ φθόγγου τῆς Παρανήτης τῶν Ὑπερβολαίων ἢ Ἱπερβολαίων διατόνου τῆς Ἀρχαίας Ἑλλ. μουσ. ὃ συνεπεγράφετο τῷ καθελικυμένῳ δξύτονῳ πῖ Π, οὕτως Μ' Π, ὡς οὕτως Μ' Π, ὅταν ἡ τάσις αὐτοῦ ἐγένετο ἐπὶ τὴν δξύτητα. Ἐτίθετο δὲ τοῦτο

τὸ δξύτονον Μ' ἄνωθεν τῆς συλλαβῆς ἢ λέξεως, ὡς σημεῖον ποσότητος, ὅπερ ἐθεώρουν οἱ Ἀρχαῖοι Ἕλλ. μουσ. καὶ ὡς σημεῖον ἄρσεως. Καὶ εἰ μὲν τὸ σημεῖον ἦ ἀστικτὸν Μ', ὁ χρόνος αὐτοῦ ἐλογίζετο κενὸς βραχύς, ἄρσεως βραχείας, ὡς ρ. Εἰ δὲ ἐστιγμένον Μ', ὁ χρόνος αὐτοῦ ἐλογίζετο κενὸς μακρὸς, ἄρσεως μακρᾶς διαστήμου, ὡς ρ̣. (Ἴδε Εἰσαγωγὴ Τέχνης Μουσικῆς Βαρχείου τοῦ Γέρντος αὐτόθι). Ο' δὲ μουσικὸς αὐτοῦ τονισμὸς ὑπάγεται πάντοτε εἰς τὸ Τετράχορδον τῶν Ὑπερβολαίων.

ΜΑΘΗΜΑ. Τὸ ἀπλοῦν καὶ προκαταρκτικὸν τῶν ἀρχαίων μουσικῶν τοῦ διατονικοῦ Γένους Μάθημα. 2) Τὸ κατὰ Κλάδον μικτὸν καὶ δραστήριον Μάθημα. 3) Τὸ Στιχηρarikόν, τὸ Ἑρμολογικόν, καὶ τὸ Παππαδικόν Μάθημα. 4) Τὸ Ἑκκλησιαστικόν, καὶ τὸ Ξανικόν ὃ λέγομεν, καταχρηστικῶς, Ἐξωτερικόν Μάθημα. 5) Τὸ τῆς φωνητικῆς μουσικῆς, καὶ ὀργάνων μουσικῶν Μάθημα. 6) Τῶν τακτικῶν καὶ ἐκτάκτων θεμάτων, τὸ μικτὸν, καὶ ἀνάμικτον, τὸ ὁμαλόν, καὶ ἀνώμαλον τοῦ Ἀναγραμματισμοῦ καὶ τῆς Παραχορδῆς Μάθημα. 7) Τὸ κατὰ Θέμα ὀρθῶς μελοποιημένον τῆς Ψαλμωδίας, τοῦ Ὑμνου, τῆς Εὐθυμίας, Καλοφωνικοῦ Ἑρμου Μάθημα, ὡς τὸ α "Ἄνωθεν οἱ Προφῆται, Περίλωσαι τὴν βομφαλασσοῦ, Ἐπίβλεψεν ἐν οὐρανῷ, Πανάγιε Νικόλαε, κτλ ».

ΜΑΘΗΜΑΤΑΡΙΟΝ. Τὸ Ζ' καὶ τελευταῖον ἀντικείμενον τῆς Παραδόσεως τοῦ δεινοῦ μαθήματος τῆς Ἑκκλησιασ. μουσ. εἰς ὃ γίνεται τὸ δεινὸν θέμα τοῦ Ἀναγραμματισμοῦ, τῆς μεταθέσεως, ἢ Παραχορδῆς, καὶ τοῦ ἀναμίκτου μουσικοῦ Μαθήματος. 2) Βιβλίον τι μουσικόν, εἰς ὃ ἐμπεριέχονται τὰ δεινότερα καὶ δραστήρια τῆς Παραχορδῆς καὶ τοῦ Ἀναγραμματισμοῦ Μαθήματα, τοῦθ' ὅπερ παραδίδεται τελευταῖον εἰς τοὺς θεματογράφους μαθητὰς τῆς Μουσικῆς, ὃ καλεῖται α Μάθηματάριον ».

ΜΑΚΑΡΙΟΣ ἀνὴρ, ὃς οὐκ ἐπορεύθη ἐν βουλῇ ἀσεδῶν. Στιχολογία τοῦ Πρώτου Καθίσματος (Ψαλμὸς 1) ψαλλομένη εἰς τοὺς Μ. Ἑσπερινούς εἰς ἤχον ρ̣ ρ̣. ἥς τὸ μέλος ἔχει κατὰ τὸ πρωτότυπον καὶ ἀρχαῖον.

ρ̣ Α νη η η ρ̣ Α αλ λη λου ου ου ου ου ι ι ι ι α ρ̣ Μα

κα α ρι ι ο ος α α νη ος ουκ ε πο ρε ε ευ θη ε εν δου ου

λη η η η η η α α σε ε ε δω ω ω ω ω ω ω ω ω ω

τὸ ῥυθμικὸν μέτρον τῆς χρονικῆς κατάρτητος, τὸ ὅποιον εἶρει ὁ Σπονδιακὸς πῶς — —, καὶ μουσικῶς — —. 5) ἡ ἐνταυτώτερα διάρκεια τῆς τετατῆς , ἡ ἐνταυτώτερα διάρκεια τοῦ εὐθόγγου τοῦ ὀλίγου μὲ τὴν σύνθεσιν τοῦ ποπικου πάθους τοῦ ψιφιστοῦ , εἰς τὴν ἐκπᾶντὴν τοῦ ἐπικου χρόνου, κατὰ τὸν ὁρόμον τοῦ Συντόμου Σπιγχαρίου, ἐρ' ὃ ἐννοεῖται ἡ ἀγωνή αὕτη , καθὼς διακρίνεται ἀπὸ τῆς μελωδικῆς γραμμῆς τῆς ἐπομένης περιόδου, ἥτις ἀρχεται ἀπὸ ἄρσιν.

 και ἀπὸ ἄλλας περιστάσεις γραμμάς: (Ἰδὲ
 Σταυ ρω ω προ ο ση η η λω ω ω σε q.

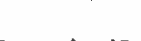

Ἀναστασιματάριον πρωτότυπον, καὶ Δοξαστάριον Σύντομον Πέτρου Λαμπρῶ τοῦ Παλοποννησίου).

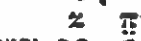

ΜΑΡΤΥΡΙΑ. Τὸ δηλωτικὸν μέτρον τῶν εὐθόγγων τῶν χαρακτῆρων ἐπὶ τοῦ ποσού τῆς μελωδίας. 2) Ὑπλεις, ἡ ἀνοίγουσα τὴν ἐναρξιν τῶν εὐθόγγων τῆς μελωδίας. 3) Ὁ Ἀρχικὸς, ὁ Τελικὸς, ὁ Προκίρρατος, ὁ Ἀτελής καὶ Τελικὸς προσδιορισμὸς τῶν εὐθόγγων τῆς μελωδίας ἐκάστου Γένους, αὐτὸ σύμβολον καλεῖται «Μαρτυρία». Ὅθεν Μαρτυρία τῶν Κοινῶν Τετραχόρδων τῆς Ἀρχαίας Ἑλλην. μουσ. Μαρτυρία τοῦ Τετραχόρδου τῶν Ὑπατῶν, Α', Β', Γ', Δ'. Ἐρ' ἐκ γίνεται ἡ συναφὴ τῶν δύο Τετραχόρδων, ἥτοι τοῦ τῶν Ὑπατῶν μετὰ τοῦ Τετραχόρδου τῶν Μίστων οὕτως. — Δ'. Α'. —, καὶ σχηματίζεται ἡ Πρώτη διαπασών. 4) Μαρτυρία τοῦ Τετραχόρδου τῶν Μίστων, Α'', Β'', Γ'', Δ''. Ἐνθα γίνεται ἡ διάξευσις τῆς Πρώτης διαπασών μετὰ τῆς Δευτέρας. 5) Μαρτυρία τοῦ Τετραχόρδου τῶν Διεξυμένων ΑΔ', Β'', Γ'', Δ'', ἐρ' ὧν γίνεται ἡ συναφὴ τῶν δύο Κοινῶν Τετραχόρδων, ἥτοι τὸ τῶν Διεξυγμένων, μετὰ τοῦ Τετραχόρδου τῶν Ὑπερβολαίων, οὕτως. — Δ''. Α'. Αὗται αἱ Μαρτυρίαί τῶν Διεξυγμένων ὑπόκεινται καὶ εἰς τὸ Τετράχορδον τῶν Συνημμένων, ὅπως καὶ αἱ καθ' ἑμᾶς συνεπτυγμέναι μαρτυρίαί τοῦ διατονικοῦ Γένους, ὑπάγονται καὶ εἰς τὸ ἐνταυτώμενον Γένος Ἀναλειλυμένως. 6) Μαρτυρία τοῦ Τετραχόρδου τῶν Ὑπερβολαίων, Α', Β', Γ', Δ', Α'. Ἡ δὲ τελευταία μαρτυρία αὕτη ΑΔ'', εἶναι τῆς ὑψηλοτάτης χορδῆς τῆς Νήτης Ὑπερβολαίων, ἡ ὅποια περιλαμβάνει μὲν τὰ Κοινὰ Τετράχορδα τῆς Ἀρχαίας Ἑλλην. μουσ. ἐπὶ τῆς δις διαπασών. σχηματίζει δὲ τὸ πεντάχορδον Σύστημα τοῦ Ἀρχαιοτάτου Τροχοῦ. Ἐκ τοῦ Τετραχόρδου τούτου τῶν Ὑπερβολαίων, παράγονται καὶ οἱ τέσσαρες Κύριοι καὶ ὀξείαι ἤχοι, ἥτοι ὁ Ἀώριος, ὁ Ἀνώριος, ὁ Φρύγιος, καὶ ὁ Μιξαλύσιος εἰς τὸν Πρώτος, ὁ Δεύτερος, ὁ Τρίτος, καὶ ὁ Τέταρτος.

Ἐκ τῶν Μαρτυριῶν τοῦ Τετραχόρδου τούτου τῶν Ὑπερβολαίων, παράγονται καὶ αἱ ἀρκτικά καὶ βάσιμα Μαρτυρίαί τῶν Κυρίων καὶ ὀξείων, ἐρ' ὧν καίτοι ἡ ὑψηλὴ , , , ἥτις δηλοῖ τὰ τέσσαρα. (Ζητεῖται Δέλιος μέγας σύνθετον μὲ τὸν ἀριθμὸν τέσσαρα Δ'. Σχεδιάγραμμα περὶ μουσικῆς Ἑκκλησιαστικῆς Βασιλείου Σ. Βυζαντίου τοῦ Ἰατρολοσόφου. § 52).

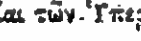

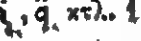

Ἐκ τοῦ Συστήματος τοῦ Τετραχόρδου τούτου τῶν Ὑπερβολαίων, ἐξῆναι ὁ Θρίμβος τῆς Μουσικῆς ἐπὶ Ἱστορημαίου τοῦ Φιλαδέλφου Βασιλέως τῆς Αἰγύπτου, ὃς προσέφερε τὸ Μουσικὸν καλούμενον, ὡς προῖκα εἰς τὴν Ἀλεξανδρινὴν ἐκείνην Βιβλιοθήκην. Ἐκ τούτου δὲ τοῦ Ἱστορημαίου Μουσικοῦ παράγουσι τὰ ἄρματα τῆς ὀρθοδόξου ἡμῶν Ἑλλ. Ἐκκλησίης τῆς Παππαδικῆς, ἡ τὰ Ἀνάμικτα τοῦ Παλαιοῦ ἡ Ἀργοῦ Σπιγχαρίου Τροχαῖκά μέλη.

Ἐκ τῶν Ἀρκτικῶν Μαρτυριῶν τῶν Κυρίων καὶ ὀξείων ἤχων, παράχθησαν καὶ αἱ λοιπαὶ μαρτυρίαί τῶν Μεσσιῶν καὶ Παραμεσσιῶν ἤχων, καὶ τῶν λοιπῶν Εἰλάδων τῶν τριῶν Γενῶν. Ὅθεν Μαρτυρίαί διατονικαί

          7) Μαρτυρίαί Χρωματικαί   8)

Μαρτυρίαί Ἐνταυτώμεναι   9)

Μαρτυρίαί ἀναλειλυμέναι,   10) Μαρτυρίαί μικτῆ,   11) Μαρτυρίαί κατὰ τὸν Τροχόν

          12) Μαρτυρίαί κατὰ τριφώνιον,   13) Μαρτυρίαί τῆς ὀξείας διαπασών,   14) Μαρτυρίαί τῶν Ὑπερβολαίων ἡ διεξείας τῆς δις διαπασών,   14)

καρμένον καὶ τὸ ὄνομα τοῦ ποιητοῦ καὶ τὸ ἐπίθετόν του. 6) Ὁ Τρόπος τῆς Ἀρχαιοτάτης μονοσυλλάβου παραλλαγῆς τῶν Κοινῶν Τετραχόρδων τῆς Ἀρχαίας Ἑλληνικῆς μουσικῆς εἶναι, τε, τη, τω, ὁ ὅποιος καλεῖται «Μέθοδος τῶν Ἀρχαίων Ἑλλ. μουσ. 7) Ὁ Τρόπος τῆς Ἀρχαίας μονοσυλλάβου Παραλλαγῆς τῆς Ἑκκλ. μουσ. «Νέ, οὐ, τῶς, οὐν, ἀ, νά, βαί, Νέ»· ὁ ὅποιος καλεῖται «Μέθοδος τοῦ Ἀγίου Ἀμβροσίου Μεδιολάνων». Εὐρίσκονται δὲ οἱ φθόγγοι οὗτοι τοποσμένοι καὶ μετὰ τοὺς χαρακτῆρας τῆς ποσότητος εἰς τὰ παλαιὰ χειρόγραφα τῆς Παππαδικῆς. 8) Ὁ Τρόπος τῆς πολυσυλλάβου παραλλαγῆς τῆς Ἑκκλ. μουσ. «Κεάγρι, Ἀγαζέες, Κέαζες, γαζέ, Ἄγρι κτλ.» ὁ ὅποιος καλεῖται «Μέθοδος τῶν Βυζαντινῶν ἢ Παλαιά». 9) Ὁ Τρόπος τῆς μονοσυλλάβου Παραλλαγῆς τῆς Ἑκκλ. μουσ. «Πα, Βου, Γα, Δι, Κε, Ζω, Νη, Πά» ὁ ὅποιος καλεῖται «Μέθοδος Νέα, ἢ τοῦ Νέου συστήματος» τῶν τριῶν ἐφευρετῶν καὶ διδασκάλων Γρηγορίου Πρωτοψάλτου, Χουρμουζίου Χαρτοφύλακος, καὶ Χρυσάνθου Προύσης.

ΜΕΙΖΟΝ. Ὁ εἰς ἐκ τῶν τριῶν φυσικῶν τόνων τῆς Διατονικῆς Κλίμακος, μουσικός μέζων τόνος. 2) Ὁ μουσικός τόνος, ὅστις διαιρεῖται εἰς δώδεκα ἴσα τμήματα, καὶ ἔχει λόγον τὸν Τριπλασιαστέριον· ἔστι δὲ τὸ ἐν μέρος αὐτοῦ ὁ Ἐπίτερος, ---4, οὗ ὁ τριπλάσιος φέρει τὸν ἀριθμὸν $12 \cdot 3 \times 4 = 12 \dots\dots\dots$, ἐξ ὧν ἀριθμῶν γίνονται ὅλοι οἱ κατ' ἀριθμητικὴν καὶ ἀρμονικὴν ἀναλογίαν ἐν διαστήμασι μουσικοὶ τόνοι. 2) Ὁ παράγων μέζων τόνος, ὅστις ἔχει λόγον πρὸς μὲν τὸν Ἐλάχιστον τόνον, ὃν τὰ 12, πρὸς τὰ 9· πρὸς δὲ τὸν Ἐλάχιστον τόνον, ὃν τὰ 12, πρὸς τὰ 7· καὶ τούτων πάλιν πρὸς ἀλλήλους ὁμοίως. 4) Ὁ ἐκ 12 ἀριθμῶν ἢ ἴσων τμημάτων συγκείμενος μουσικός μέζων τόνος τοὺς ὁποίους ἀριθμοὺς ὠρισει ἀπὸ τὰ βάρη τῶν σφυρῶν ὁ ἄριστος καὶ σεφώτατος Πυθαγόρας. Ὁ μέζων δὲ τόνος τῆς μουσικῆς εἶναι ἐκείνος, ὅστις ἐν τῷ κύβῳ αὐτοῦ φέρει ἀριθμὸν τὸν 12, καὶ σύγχι ἄλλον. Οἱ φυσικοὶ τόνοι τῆς Μουσικῆς εἰναι τρεῖς· καὶ οἱ ἀριθμοὶ τῶν τόνων μέχρι τριάδος· ἡ δὲ Τριάς, εἰς ἐστὶν ἀριθμὸς συγκείμενος ἐκ μονάδος καὶ δυάδος· ἥτις δυάς μετὰ τῆς μονάδος φέρει τὴν Τριάδα· αὕτη δὲ ἡ Τριάς περὶστησι τὸν ἀριθμὸν τρία $\dots 3$, ὅστις σύγκειται ἐξ ἀρτίου (·) καὶ περιτοῦ (·) ἀριθμοῦ. Οὗτος ὁ περιτὸς ἀριθμὸς προσθεμένος τῷ ἀρτίῳ φέρει τὸν ἀριθμὸν τρία $\dots 2$, καὶ $1 = 3 \cdot 2$ δὲ 3, εἰν' ὁ αἰτιατὸς τῆς παραγωγῆς τόνος τοῦ τετρατημορίου $\frac{1}{12}$. Αἰτιατὸς αὐτὸς καὶ παργόμενος ὢν, αὐτὸς μετὰ τῆς τετραστίμου στερεότητος τοῦ ἐπιτρίτου $[\frac{1}{12}]$, βεβαίῳ τὸ γνήσιον τῆς ἀκεραιότητος τοῦ φυσικοῦ μέζωνος τόνου· ὅτι, μέζων τόνος εἶναι ἐκεῖνος, ὅστις, ἐκ τῶν δεκαδικῶν ἀρτίων ἀριθμῶν, ἐν τῷ κύβῳ αὐτοῦ φέρει τὸν ἀριθμὸν $[12]$. Αὐτὸς δὲ ὁ αἰτιατὸς (ὅστις ἐστὶν ὁ τριδικὸς $[\frac{1}{12}]$ ὅστις εἰς τοὺς δεκαδικοὺς ἀρτίους ἀριθμοὺς, δηλαδὴ 10, 12, 14, 16, καὶ 18, εἰσχωρεῖ τετράκις· προσέτι δὲ διαιρουμένης τῆς ἀκεραίας ποσότητος τοῦ δεκαδικοῦ αὐτοῦ ἀριθμοῦ εἰς δύο ἴσα μέρη, νὰ ὑποδιαιρηθῇ πάλιν ἀμφοτέρωθεν ἐξίσου, κατὰ σύζυγον ἀναλογίαν· ὁ τοιοῦτος ἀριθμὸς εἶν' ὁ ζητούμενος μουσικός μέζων τόνος.

Κατὰ ἀριθμητικὸν δὲ λόγον ὅτι, ἐκ τῶν δεκαδικῶν ἀρτίων ἀριθμῶν, τετράκις τὸν τριδικόν, μόνον ὁ 12 ἐμπεριέχει, καὶ εἰς τὸν 12 τετράκις, μόνον ὁ τριδικὸς ἀριθμὸς εἰσχωρεῖ, $\therefore X :: \frac{12}{3} :: \frac{12}{3}$ ἔστι $3 \times 4 = 12$.

Καθ' ἀκλήν δὲ διαίρεσιν ὅτι, ἐκ τῶν δεκαδικῶν ἀρτίων ἀριθμῶν οὐδεὶς πλὴν τοῦ 12 δύναται νὰ διαιρεθῇ εἰς δύο ἴσα μέρη, καὶ νὰ ὑποδιαιρεθῇ ἀμφοτέρωθεν ὁμοίως, κατὰ σύζυγον ἀναλογίαν, καὶ ἡ ὑποδιαίρεσις του νὰ παράξῃ τὸ τετραστημόριον $\frac{1}{12}$ · διότι $\frac{12}{3} = 4$ καὶ $\frac{4}{2} = 2$ --- \dots · \dots · --- ὅθεν καὶ ὁ θεὸς Πλάτων, ἐπειδὴ καὶ τῇ διαδοχῇ τῆς Πυθαγόρου διδασκαλίας, καὶ τῷ τῆς ἑαυτοῦ ἀγγιγίας θειοτέρῳ βέλθει ἄγνως (λέγει) «μηδμίαν δυναμένην (σύζυγον ἀναλογίαν εἶναι) τῶν ἀριθμῶν διχα τούτων», ἔτοι τῶν 12 (ἴδε περὶ Μουσικῆς Ποικίλα Ἑλληνικά). 5) Ὁ Κοινὸς καὶ φυσικὸς μέζων τόνος, ὅστις συζεύγει δύο ὅμοια Τετραχόρδα, καὶ παριστᾷ τὴν Διαπασῶν εἰς ὁμαλὸν ὀκτάχορδον Σύστημα ἢ Κλίμακα ἐκάστου Κυρίου, Πλαγίου, καὶ κατὰ Κλάδον ἤχου τῶν τριῶν Γενῶν τῆς Μουσικῆς (ἴδε Κοινός). Μέζων δὲ λέγεται, διότι φανερόναι γενικὴν ιδιότητα, ἢ γενικὴν ποσὴν τοῦ ὑποκειμένου τονιαίου μουσικοῦ διαστήματος.

ΜΕΙΖΟΝ ἡμιτόνισμα. Τόνος μουσικός ὅστις εἶναι κατὰ λεῖψμα μεγαλύτερος τοῦ ἡμιστονίου τοῦ ὅλου· ὡς τὰ 4 πρὸς τὰ 3, ἐκ τοῦ ὅλου 7. 2) Ὁ φυσικὸς Ἐλάχιστος μουσικός τόνος, ὅστις εἶναι λεῖψμα, καὶ κατὰ λεῖψμα μεγαλύτερος ἀπὸ τὸ ἡμισυ τοῦ ὅλου· ὡς τὰ 7 πρὸς τὰ 6· ὡς ἐκ τοῦ ἡμιτόνου (τοῦ μέζωνος 12).

ΜΕΛΟΠΟΙΑ. Τὸ ἐν ἐκ τῶν ὀκτώ μερῶν τοῦ λόγου τῆς Μουσικῆς Γλώσσης μέρος, ὡς τὸ Ῥῆμα ἢ Ἀνωμυμία τῆς Ἑλληνικῆς Γλώσσης (ἴδε Μουσική). 2) Ἡ σύνθεσις τῶν Χαρακτήρων τῆς ποσότητος, καὶ τῆς ποιότητος τῆς Μουσικῆς, καὶ ἡ ἐφαρμογὴ αὐτῶν ἐπὶ τῶν συλλαβῶν τῶν λέξεων, καὶ τὸ βαλεῖν τὸ κείμενον εἰς Μουσικὴν ἢ Μίλος, καὶ ποιεῖν τὸν στίχον ἢ Τροπᾶριον μελωδικὸν καὶ ἀρμονικὸν ἐξ ἧς Μελopoία γίνεται τὸ Μίλος. 3) Ἡ ἔνωσις τοῦ Ἑλληνικοῦ τονισμοῦ μετὰ τοῦ μουσικοῦ, καὶ τὸ ποιεῖν τὸν στίχον εἰς μελωδίαν. 4) Ἡ ποιητικὴ ἔξις, καὶ ἡ κατασκευαστικὴ δύναμις τοῦ Μίλου. 5) Ἡ τεχνικὴ δύναμις τοῦ μελοποιῦ, ὅστις ἔχει ὄργανα εἰς τὴν ἐπιχείρησιν τῆς Μελοποιίας τοὺς γενικοὺς καὶ μετοχοὺς κανόνας αὐτῆς, σὺν τούτοις δὲ καὶ τοὺς μερικωτέρους τῶν μερικῶν κανόνων. Εἰσὶ δὲ αὗτοι οἱ Κανόνες: Λήξις, Μίξις, Χρησις, Εὐθεία, Ἀνακάμπτουσα, Περιφρᾶς, Μονή, Τονή, Πλοκή, Πεταία, Λόγος, Ρυθμός, Ἀρμονία, Ἐκλογή, Σχηματισμός, Μίτροφωνία, Χρόνος, Ἀγωγή, Μεταβολή, κτλ. τὰ ὅποια εἰς

μα + αὐο ο, μα ντ ι με νοῦ σου λε α σχ μου εβ, βου λίου μαι τρεις κτι αι παν τε γη

βου λίου μαι να εε ε νι τε ευ θω q. Καί Μίλος Ἀδελφικὸν τοῦ χοροῦ ἤχος Α'. Πζ.

Ο λοι τοΓιζ νη λε ε ε γα νε ε ε q ντα α λε μω ω ρα

ντα λε q θυ κυ νι μν κυ νι βε μη τα πα πα q κιο ο ο

λοι οι το Για α νη λε νε q Καί Μίλος τὸ Πανηγυρικόν, πὸ Ἰσολεμικόν, τὸ Ἰσχυριστικόν,

τὸ Γαλήνιον, τὸ Ἰπνωτικόν. Μίλος τὸ κατὰ θρήνον (μοιρολόγι) καὶ ἐγκώμιον. Μίλος τῆς Ὁδῆς καὶ τοῦ Ἰμνω, καὶ ἐν γένει τῆς Ψαλμοδίας.

Κατὰ δὲ τὰ ἔθνη καὶ ἔθνη καὶ ἑκάστου ἔθνους καὶ ἑκάστου τόπου, καὶ κατὰ τὴν Μουσικὴν ἑκάστου ἔθνους καὶ τόπου, ἡτις ἀρέσκει εἰς μόνους τοὺς ἑκαὶ ἑντοπίους. ὅθεν Μίλος τῶν ξενικῶν ἢ ἔθνικων Ἀσμάτων ὅπερ διακρίνεται ἀπὸ τοῦ ὅφους ἑκάστου ἔθνους ἑκάστου γένους, ἑκάστου τόπου, ὡς τὸ Ἑλληνικόν, Τουρκικόν, Εὐρωπαϊκόν, Ῥωμαϊκόν, Ῥωσικόν, Ἀρμενικόν, Ἑβραϊκόν, κτλ. Μίλος Κωνσταντινουπολίτικον, Ἀσπροθαλασσίουτικόν, Ἀνατολίτικόν, τῶν Ὀθωμανῶν τῆς Μικρᾶς Ἀσίας, τῆς Μεγάλης Ἀσίας. Μίλος Βαλκωνικόν, Περσικόν, Συριακόν, Ἀλγερικόν Συριοδρούσων, Αἰγύπτιον, Αἰθιοπίον, κτλ. Μίλος Τραπεζουναίικον, Βλαχίας, Ἰλιρικοκρατίικον, Κουτζουβλαχικόν, Ἑρτικόν, Κυπριακόν, Χιον, συν τούτοις πᾶσι καὶ Μίλος Ἀθιγγανικόν ἢ Κατζίδελικόν.

Σημ. Ἀπάντων τῶν μερῶν τούτων ἐνός ἑκάστου τύπου ὁμαλὰ καὶ ἀνόμαλα τοῦ χοροῦ, καὶ ἄλλα πολλὰ τραγῳδία (ὅσα εἰδὴν ἔθην νὰ γράψω) εἰσὶ τοις μέτροις παρ' ἐμοῦ τοῦ συγγραφέως καὶ ἐκδότη, εἰς Βιβλίον διδομένον (Ἀνέκδωτον). ὅπερ καλεῖται α' Ἑλληνικὴ Ποικιλία β.

ΜΕΛΩΔΙΑ. Ἡ οὗτος φωνῆς καθαρὰ καὶ εὐστρόφου. 2) Ἐκτρεμγὴ ἐνάθεων φθόγων τῶν συλλαβῶν ἐπὶ τῶν χαρακτήρων τῆς Μουσικῆς. 3) Πλοκή τις φθόγων τῶν χαρακτήρων τῆς ποσότητος καὶ τῆς ποιότητος τῆς μουσ. οὗς ψάλλον ὁ μελωδὸς διὰ φυσικῆς καὶ καθαρᾶς φωνῆς μετὰ τὴν διατήρησιν τῶν εἰρησθημάτων, παριστᾷ μουσικῶς τὴν μελωδίαν. Κατὰ δὲ τὴν μυθολογίαν, ἐρευρετὴς αὐτῆς εἶν' ἡ Μοῦσα Μελπομένη. (Ἰδε Μυθολογίαν Κ. Κοντογόνου. σελ. 74).

ΜΕΡΙΚΗ. Ἡ ἐπὶ τὸ βαρὺ καὶ ὀξὺ καταμετρημένη ἀνόματος Ἑλίμαξ τοῦ Τροχοῦ ἑκάστου Κυρίου καὶ Ὁξείας ἤχου. 2) Ἡ ἐπὶ τὸ βαρὺ καταμέτρησης τῆς Πλαγίας Πρώτης τῶν Ὁξείων ἦτοι τῶν Παραγῶγων ἤχων ἐκ τοῦ Πενταχόρου Συστήματος τοῦ Τροχοῦ, εἰς δεξιὴν τῶν θεμελίων τῶν παραγομένων. 3) Ἡ ἐπὶ τὸ ὀξὺ καταμέτρησης τῆς ὀρθῆς πρώτης τῶν Βαρίων ἦτοι τῶν παραγομένων ἤχων, ἐκ τοῦ Πενταχόρου Συστήματος τοῦ Τροχοῦ, εἰς δεξιὴν τῶν θεμελίων τῶν Παραγῶγων. 4) Τὸ ἀποτομικόν σείμειον τῆς ὀξείας ρ, καὶ τὸ τῆς διέσεως σ. ἑκαστον τούτων λέγεται Μερικὴ, πρὸς διάκρισιν τοῦ ἐνάματος τῆς Γενικῆς Ὑρέσεως ρ, καὶ τῆς διέσεως σ. (Ἰδε Γενικὴ).

ΜΕΣΗ. κανονικὴ τις ἐπιχειρήσις τοῦ μελοποιῶ ἐπὶ τῆς μελοποιίας, ἡτις ἐστὶ, θέσις κοινὴ τῆς ὁλης διαπασῶν καὶ τῆς οἰς διαπασῶν, κατὰ μέσον Νήτης Ἰπερβολαίων καὶ Ἰππετῶν Ἰπάτης, ἢ Νήτης καὶ Ἰπάτης. 2) Χορδὴ τις κοινῆς τόνου ἐπὶ τῆς συζεύξεως καὶ διαζεύξεως τῶν Κοινῶν Τετραχόρων τοῦ τῶν Μείων, καὶ τοῦ τῶν Διζευγμένων τῆς Ἀρχαίας Ἑλληνικῆς Μουσικῆς, ἡτις συζεύγει τὴν Α' διαπασῶν μετὰ τῆς Β' καὶ παριστᾷ τὴν οἰς διαπασῶν. 3) Μέση χορδὴ τῶν Ἰπποκράτων Κλάδων (τῶν Ἦχων) τῆς οἰς διαπασῶν τοῦ Ἰπερδωρίου, τοῦ Ἰπερλιδίου τοῦ Ἰπερρυγίου, καὶ τοῦ Ἰπερμεζολοδίου ἤχου. 4) Μέση χορδὴ τῆς διαπασῶν τῶν Κυρίων καὶ Πλαγίων ἤχων τοῦ Δωρίου, τοῦ Αὐδαίου τοῦ Φρυγίου, τοῦ Μυζολοδίου, τοῦ Ἰποδωρίου, τοῦ Ἰπολυδίου, τοῦ Ἰποφυγίου, καὶ τοῦ Ἰπομεζολοδίου. 5) Μέση χορδὴ

τῶν τεσσάρων ὀξείων ἢ παραγῶγων ἤχων, κατὰ τὸν Τροχόν, ἦτοι τοῦ Δωρίου (ὡς καὶ τοῦ Αὐδίου), τοῦ Φουγίου, καὶ τοῦ Μεξολυδίου.

Ἡ δὲ Μίσση τοῦ Αὐδίου οὐχ ὅτι λείπει, ἀλλ' ὅτι εἶναι αὐτὴ ἡ Μίσση χορδὴ τοῦ Δωρίου ἤχου καὶ ἡ τοῦ Αὐδίου. Διότι εἰς τὴν Πλαγίαν πῶσιν τῶν Κυρίων καὶ Ὀξείων ἤχων, μίαν βαρεῖαν χορδὴν τὴν κατέχουσι δύο Πλάγιοι ἤχοι, ὁ Ὑποδωριος καὶ ὁ Ὑπολυδιος Πα ρ, Πα —. Καθὼς καὶ εἰς τὴν ὀρθὴν Πτώσιν τῶν Πλαγίων καὶ βαρείων ἤχων, μίαν ὀξείαν χορδὴν τὴν κατέχουσι δύο Κύριοι ἤχοι ὁ Δωριος, καὶ ὁ Αὐδιος. Κα ρ, Κα —. ἡ ἐπὶ τὸ βαρὺ καταμέτρησης τῶν τόνων τῆς Πλαγίας Πτώσεως τῶν Κυρίων καὶ Ὀξείων ἤχων, γίνεται Τροχαϊκῶς μέτρῳ πενταχόρδου. « Ἐπειδὴ δὲ αἱ εὐθόγγαι τοῦ διαπασῶν ἔχουσι τόνους ἑπτὰ, καὶ δὲν δύνανται νὰ δώσωσι ἴσα εἰς ὅτῳ ἤχῳ, οὐκ αὐτοὶ ἡ Πα γίνεται ἴσον τοῦ Πλαγίου πρώτου ἤχου, καὶ τοῦ Πλαγίου δευτέρου. Καὶ ἂν δὲν εὐρίσκαται φυλατταμένη ἡ τάξις τῶν Πλαγίων πρὸς τοὺς Κυρίους, τοῦτο εἶναι, διότι συνέστισαν οἱ ἑπτὰ ἤχοι τῆς ψαλμοδίας κατὰ τὸν Τροχόν, καὶ ὅχι κατὰ τὸ διαπασῶν ». (Χρυσάνθος Προύσης: Θεωρητικὸν Μέγα. § 376). Τοῦτο γίνεται κατὰ τὴν καταμέτρησιν τῶν τόνων τῶν Κοινῶν Τετραχόρδων, ὁλοκλήρῳ τοῦ Τετραχόρδου τῶν Διζευγμένων, καὶ τοῦ Συντημένων. « Ἡ μίσση χορδὴ τοῦ Ἑλλ. ἀρχαιοτάτου ἐκ τριῶν τόνων συνσταμένη μουσικοῦ Συστήματος, Νήτη καὶ Ὑπάτη. Ἀνθ.μος Γαζής. Ταύτην τὴν διαίρεσιν κατεστῆ τεχνικῶς Μανουὴλ ὁ Βυζάντιος εἰς τὰ ὀνόματα τῶν ἤχων, καὶ εἰς τὴν διαίρεσιν τῶν Κοινῶν Τετραχόρδων τῆς Ἀρχαίας Ἑλλ. μουσικῆς. (Ἰδὲ Θεωρητικὸν Μέγα. § 295). Κατὰ ταύτην δὲ τὴν Μίσσιν διαίρεσιν τῆς διαπασῶν (καὶ τοῦ Τροχοῦ) ἐκάστου Κυρίου καὶ Πλαγίου ἤχου ἀπαρτάλλασκας ἔχει καὶ ὁ Πατήρ ἡμῶν Ἰωάννης ὁ Δαμασκηνός καὶ Κοτρίας ὁ Μελωδός, εἰς τὸ Κανόνιον τῶν, ὡς ἐκ τῆς διαίρεσεως τῶν Κοινῶν Τετραχόρδων τῆς Ἀρχαίας Ἑλλ. μουσικῆς, καθὼς ἐιδόαχθαι παρὰ τοῦ Σοφιστάτου αὐτῶν Διδασκάλου τοῦ ἐξ Ἱταλίας Κοσμᾶ τοῦ Ξένου ἢ Ἰακτού. 6) Μίσση, ἡ ψαλμοδία « Σὺ εἰμι ἐγὼ εὐδὸν με », ἥτις ἐστὶ Μίσση τῆς Δευτέρας καὶ Τρίτης Στάσεως τοῦ 118 ψαλμοῦ τοῦ Ἀυάμου, κατὰ τοὺς Κανόνας Ἀρχαίας Ἑβραϊκῆς μουσικῆς. « Μίσση δὲ ραμέν εἶναι ὅρου, ἥτις τριῶν Συντημένων Τετραχόρδων, τοῦ Μίσου ὁλοκλήρῳ ἐστίν. » (Βικχίος ὁ Γέρον. Σελ. 15).

ΜΕΣΙΤΗΣ Θεοῦ, καὶ ἀνθρώπων. Στίχος ἑμμετρος μικροκαλής. 2) Εἰρημὸς συνειθεσμένος τῆς Ε'. φῶτης τοῦ Μ'. ἤχου, ἐκ τῶν Ἀναστρεφίμων Καταβασίων τοῦ Δευτέρου ἤχου. 3) Εἰρημολογικὸς Πρόλογος Ε'.

φῶτης τοῦ Β'. ἤχου. Γένους Χρωματινοῦ.

Πα. Με σι τῆς Θε ου ρ και αν θρωπων

κτλ. (Ἰδὲ Εἰρημολόγ. Καταβ.).

γε γο νας Χει στε ο Θε ος

Σημ. Φαίνεται ὅτι ὁ Πατήρ ἡμῶν Ἰωάννης ὁ Δαμασκηνός εἶλετο τὰ ποιητικὰ μέτρα τούτου τοῦ Εἰρημοῦ ἀπὸ τοῦ στοχείου Φ. τῆς Ὀδῆς. « Βουκόλε καὶ σὺ, συρεθῶ, ἔπος τίς μὴ μυθεσάμεν. » (υπαγ. 193). Διότι πολὺ καλὰ τινάζονται οἱ ἑκάστης τρεῖς στίχοι τοῦ Ὁμήρου, καὶ ἀνόνονται μὲ τὰ μουσικὰ μέτρα τοῦ

τοῦ τοῦ Εἰρημοῦ εἶναι, ἤχος Β'. Πα. Βου κο λε και σε ρ συ φορ δε ο ο πας τι

κα μὴ μυθεσάμεν η αυ τος και ω ραθθαι δε ο μα θη μο ος α νω γει ποι

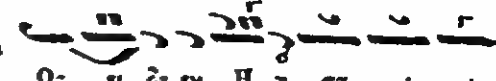
οι ρ και ο ου ση ι α α μν νε μιν ει πο δεν ελθαι

ΜΕΣΟΕΙΔΗ, Κανονικόν τι μέσον τῆς Λήψεως τοῦ μελοποιῦ ἐπὶ τῆς Μελοποιίας, ὅταν βίλη νὰ λάβῃ τὴν ἐπιχάρτησιν τῆς Πράξεως ἀπὸ τὴν θέσιν τὴν Μεσοειδῆ, ἦτοι ἀπὸ τὴν μέσση φωνῆς τοῦ Συστήματος. π. χ. Ὁ μὲν Δανιὴλ Πρωτοψάλτης, ἐπιχειρεῖται τὴν Δοξολογίαν τοῦ βαρέως, ἀπὸ τῆς Νη-

ποιδούς φωνῆς τῆς Κλυμακος. Οἶον Δε - ξα σοι α ξαν τι το

 καὶ μέσος τοῦ Τρίτου εἶναι ὁ Πλάγιος τοῦ
 προ ος σε ε γγ ει σα κευ σο ο ον μου ου

Α'. ὡς διακρίνεται ἀπὸ τὴν μελωδικὴν γραμμὴν τῆς Καταβασιᾶς. «Ὡς εἶδον Ἡσαΐας, συμβεβηκώς α, τῆς

περιόδου α ἐν θρόνῳ ἐπικραίνῃ Θεῷ α. Οἶον ἦχος Τρίτος γγ

 Ως ει δε εν Η η σα ι ι

 ι ι ας ῥ ου υμ βο , ο λι ι ι κω ω πε ῥ εν θε ω ε ε ε περ

 με ε ε εε ω ω θε ε ε ω ῥ κτλ. (ὼς καὶ τὸ Ἑωθινόν Γ'. Τῆς Μαγδαληνῆς

Μαρίνης), κατὰ τὴν περίοδον α' Ἀνελήφθης Πατέρα, οἱ δὲ ἐκέρυττον· καθὼς καὶ Μίσος ἦχος τοῦ Πλα-
 γίου Α'. εἶν' ὁ Τρίτος, ὅς διακρίνεται ἀπὸ τὰς μελωδικὰς γραμμὰς τῶν Καταβασιῶν. «Τῷ Σωτῆρι Θεῷ».

Οἶον ἦχος Α' ῥ

 ῥ Ορ θει ζον τες βο ω μεν σοι Κυ ρι ι ε γγ σω ω σα εν η η

 γ, κτλ. Αὕτη ἡ κατὰ μέσων διαίρεσις τῶν ὀκτώ ἤχων εὐρίσκεται εἰς τὰς ἀρχὰς τῶν παλαιῶν
 μας γγ

χειρογράφων τῆς Παππαδικῆς. Γίνεται δὲ ὁ Μίσος ἐκ κοινῆς παραγωγῆς τῶν Κυρίων καὶ Πλαγίων ἤχων,
 ὡς ἐκ τῶν Κοινῶν Τετραχόρδων τῆς μουσικῆς τῶν Ἀρχαίων Ἑλλήνων. (ὼς Μέση).

ΜΕΣΩΔΙΚΑ. Μελικά τινα ποιήματα τῶν Ἀρχαίων Ἑλλήνων, ἀτινα ἐφάλλοντο εἰς τὴν σειρὰν τῆς
 Στροφῆς καὶ Ἀντιστροφῆς, καὶ εἰς τὸ μέσον τῶν ὁποίων ἐτίθετο ἡ στάσιμος ᾠδή. α Μεσῳδικὰ δὲ, εἰς
 τὴν ἀρχὴν καὶ εἰς τὸ τέλος τῶν ὁποίων τίθενται τὰ Ὅμοια καὶ εἰς τὸ Μέσον τὸ Ἀνόμοιον, ὅταν μεταξὺ
 τῆς Στροφῆς καὶ Ἀντιστροφῆς τίθεται ἡ στάσιμος ᾠδή, ἥτις καὶ Μεσῳδὸς λέγεται. (Χαρίσιος Μεγδά-
 νος Περὶ μουσικῆς τῶν Παλαιῶν. ὼς τὴν αὐτοῦ Καλλιόπην Παλιννοστοῦσα. σελ. 248). ὡς καὶ τῶν μετα-
 γενεστέρων ὀρθοδόξων Ἑλλ. μελικά τινα ποιήματα ἀπὸρ φάλλονται κατὰ Στροφὴν καὶ Ἀντιστροφὴν, καὶ
 εἰς τὸ μέσον τῶν ὁποίων τίθεται ἡ στάσιμος ᾠδή, κατὰ τὸ ὁμογενὲς ἢ ἑτερογενὲς. ὡς ἡ στιχολογία τῶν
 ψαλμῶν τοῦ 17. Καθίσματος τοῦ Ἀμώμου, Μακάριοι ἄμωμοι, καὶ τὸ Ἐπίδλεψον ἐπιμέ καὶ ἐλεησόν
 με, μέσον τῶν ὁποίων τίθεται ἡ στάσιμος ᾠδή ἢ αὐ Μεσαῖοι ψαλμοὶ α Αἱ χεῖρές σου ἐποίησάν με καὶ
 ἐπίσπᾶν με, Σὸς εἰμι ἐγὼ σωτὴρ μου α οὐ τὸ μέλος καὶ τὸ σχῆμα διαφέρει ἀπὸ τὸ μέλος τοῦ ἀρχαίου
 καὶ τοῦ τελευταίου ψαλμοῦ, καὶ εἶναι ἀνόμοιον. ὡς τὰ μελικά ποιήματα τῶν Καθισμάτων, ἀπὸρ τίθενται
 καὶ φάλλονται ὡς στάσιμοι ᾠδαί· μέσον τῶν δύο Καθισμάτων, α Ἐξομολογήσομαι σοι ᾠ Κύριε ἐν ὄλῃ
 καρδίᾳ μου, ἐκγνήσομαι πάντα τὰ θαυμάσιά σου. καὶ τοῦ, Ἀγαπήσωσε Κύριε ἡ Ἰσχύς μου. ὡς εἰς τὸν
 γύμνα Κανόνα τῶν Ἑννέα ᾠδῶν, εἰς τὴν ἀρχὴν καὶ εἰς τὸ τέλος τῶν ὁποίων τίθεται ἡ φάλλεται μέσον ἡ
 στάσιμος ᾠδή. ὡς ὁ εἰρμός τῆς Στασίμου Γ'. ᾠδῆς. αὐφραίνεται ἐπισοὶ ἡ Ἐκκλησία σου Χριστὴ κράζου-
 σα, κτλ. καὶ μετὰ τὸ τέλος τοῦ Μεσῳδοῦ εἰρμῷ γίνεται ἡ Στάσις καὶ ἡ αἵτησις. ὡς ὁ εἰρμός τῆς Στασί-
 μου ᾠδῆς. αὐθόσωτοι μετὰ ζωνῆς αἰνέσεις Κύριε, κτλ. καὶ μετὰ τὸ τέλος τοῦ Μεσῳδοῦ εἰρμῷ γίνεται ἡ
 στάσις καὶ ἡ αἵτησις ὡς καὶ ὁ εἰρμός τῆς Στασίμου III ὅς ἀρχεται μὲ τὸν προῳδικὸν στίχον α Αἰνεῶμεν
 Ἐδόλογούμεν καὶ Προσκυνοῦμεν τὸν Κύριον· Χεῖρας ἐκπατάτας Δανιὴλ λεόντων χάσματα, κτλ. καὶ μετὰ
 τὸ τέλος τοῦ Μεσῳδοῦ Εἰρμῷ γίνεται ἡ στάσις καὶ ἡ εὐφύμνιος ἔστις α Τὴν θεοτόκεν καὶ Μητέρα τοῦ
 φωτός ἐν ὕμνοις τιμῶντες μεγαλύνειν α κτλ.

ΜΕΤΑΒΣΙΣ. (ὼς Μετάθεσις).

ΜΕΤΑΒΟΛΗ. Ἡ περιπετής ἀλλαγὴ παντός εἶδους τῆς μουσικῆς ἐν γένει, τῆς τε Ἐκκλησιαστικῆς,
 καὶ τῆς ἐκκλησιᾶς ἢ ἐξωτερικῆς Μελοποιίας. 2(Κανὼν τις τῆς Μελοποιίας, δι' οὗ εὐρύνεται ποικιλοτρό-
 πως ἡ τέχνη τῆς Μουσικῆς, ἢ καὶ αὐτὴ ἡ Μελοποιία. 3) Κανὼν τις τῆς Μελοποιίας, ὃν ἔχει περὶ αὐτὸν
 ὁ μελοποιός, ὡς ἐν τῷ ὄργανον ἰσχυρόν, δι' οὗ ὁξύνεται ἡ φαντασία καὶ ἡ ἀντίληψις τοῦ μελοποιού. α Ἡ

μικτόν ἀπὸ στιχηρατικοῦ καὶ εἰρηολογικοῦ εἶδους· ὡς τὸ εἶδος τῶν Ἐκταβάσιων ἐν γένει, τῶν ἀρχαίων Δοξολογιῶν, τῶν Πολυαλείων, τῆς στιχολογίας τοῦ Μακάριου ἀντὶς, κτλ. 3) Μικτόν Σύστημα, οὗ το μυστικὸν σχῆμα συνίσταται ἐκ χρωματικοῦ καὶ διατονικοῦ, καὶ τ' ἀνάπαλιν, ὡς αἱ μικταὶ Ἐλέμματα (αἰτῖνες λέγονται καὶ Μερικαί) τοῦ Ὑπολυδίου ἦτοι τοῦ β β'. ἤχου, αἱ ὁποῖαι εἰσὶν ἐκ χρωματικοῦ καὶ διατονικοῦ, καὶ τ' ἀνάπαλιν ὡς αἱ μικταί, ἢ μερικαὶ Ἐλέμματα τοῦ Φρυγίου καὶ τοῦ Ὑποφρυγίου, ἦτοι τοῦ Τρίτου καὶ τοῦ β γ'. ἡ Βαβείας ἤχου, αἱ ὁποῖαι συγκρίνεται ἀπὸ διατονικοῦ καὶ ἐναρμονίου, διὰ τοῦς Χλιδονοῦς, Κλάδους α' Ἀζῆμ κρουροί, καὶ Ἀζῆμ πουτελῆς, καὶ τ' ἀνίπαλιν, περὶ ὧν διαπραγματεύεται Μανουῆλ ὁ Βουένιος. (Ἰδὲ Θεωρητικὸν Μίγμ. § 297). 4) Ἐλάδος δραστήριος ἢ σημαντικὸς ἐκάστου Κυρίου καὶ Πλαγίου ἤχου, ὅς ἐστι Μίσος, καὶ Παράμισος, Πλάγιος, καὶ Παρὰπλάγιος ἤχος, οὗ τὸ Γένος καὶ εἶδος διακρίνεται ἀπὸ τὰς μελωδικὰς νοσημίας τοῦ Στιχηρατικοῦ καὶ Παππαδικοῦ εἶδους. Οἶον,

7/ος Λω π Ηε ε τε α νε ω ω τε ε ε ε ε ε ε ε ε ε ε
ε ε ρω ών λ αι νε σα τω σαν το ο ο νο ο μα α α ου ρι ι ι ι
ι ι ου ου πα α α α α σα α α πνο ο ο η ρ αι νε σα α α
ηα α α α α α α α α α α α χα α αι νε σα α α α α α α
τω ω ω ω ω

καλ. 5) Μικτή μαστορία της Παρασκευής χοροδης του Τετραχορδου των Υπατων,

αὕτη θ · ἥτις σύγκειται ἀπὸ τοῦ ἡμίσεος ὄρθιον θ , καὶ ἀπὸ τοῦ τελικοῦ σῆμα πλάγιον ω . Ἐπειδὴ ἡ μελωδικὴ θέσις αὐτῆς ὁμοεπέζεται καὶ ὑπὸ τοῦ διατονικοῦ γένους, ὡς θ , καὶ ὑπὸ τοῦ χρωματικοῦ, ω 6)

Μικτὸν Σύστημα, ὅπερ ἐστὶν ἦχος, κατὰ κλέδον, Μέσος, ἢ Παράμεσος, οὗ τὸ εἶδος τῆς ποιικιλίας γίνεται ἐξ ἀνάγκης τοῦ ἡχου, διὰ τὴν δυσκολίαν τοῦ γένους τε καὶ μέλους, τῶν ὁρίων τόνων τοῦ Ὑποκυβίου (ΑΒ· ἡχου) διὰ τὸ εἶναι κατάπυκνον τὸ Σιγχεραρικὸν μέλος αὐτοῦ, ὡς ἐκ τῆς Συντόνου περιστροφῆς τῶν συντρομοσμένων δύο τόνων τοῦ ἡμιολίου καὶ τοῦ τετραπλημοσίου, ὡς ἔγρουσι ἐκ γένη τῶν μικτῶν ἢ με-

ρικῶν Κλιμάκων τοῦ χρωματικῆς τούτου ἤχου. π: γ. ἤχος Δ. H O O οὐτως εἰρηνη
 συ Χρὶ εἰστε πρὸς ἀνθρώπων πνεύματος Θεοῦ εἰρηνη Δ ρ εἰρηνηνη
 τὴν σὴν ἡν οἱ δοῦμεν τὴν εἰρήνην ἐκείνην Μακάθηνηνηται α θηνηνηται

κτλ. « Καὶ τῆς μὲν Ἀρμονικῆς εἰς τρόπους δεκαπέντε διακρινόμενης, ἴδον τὸ περὶ τῶν τῆς μελωδίας γε-
νῶν διαλαμβάνειν, πόσα τὰ ἔστι, καὶ ποῖα ταῦτα, καὶ ὡς οὐ δυνατόν πλείω γενέσθαι τριῶν, διατόνου τε
καὶ χρώματος καὶ Ἀρμονίας. Τὸ γὰρ μικτὸν καλούμενον οὐχ ὡς γένος παραληπτέον· γίνεται γὰρ ἐκ τῶν
προειρημένων ». (Βακχεῖος ὁ Γέρων. Τῶς τὸ περὶ εἰσαγωγῆς Τέχνης Μουσικῆς αὐτοῦ, Ἑκάστ. 14). 7) Μι-
κτός καὶ ὁ Μιξολυδῖος ἦχος τῶν Ἀρχαίων ἢ ὁ καθ' ἑμᾶς Τέταρτος ἦχος, ὁ ὅποιος διακρίνεται ἀπὸ τῆ
χαρακτηριστικῆ τοῦ Στιχηρικοῦ αὐτοῦ εἵδους, ἅπαρ εἶναι ὅμοια τοῖς τοῦ Πρώτου ἤχου διὰ τοῦτο καὶ
λέγεται Μιξολυδῖος, διότι μέμικται ἐκ Δωρίου τρόπου καὶ Λυδίου. Ἀριστοτέζης δὲ φησι, Σακρῶ πρώτῃ
εὐρᾶσθαι τὴν Μιξολυδίαν, παρ' ἧς τοὺς Τραγῳδοποιούς μεθεῖν. Λαβόντας γοῦν αὐτοὺς συζεύξαι τῇ Δω-

ριστί. Ἐπεὶ ἡ μὲν τὸ Μεγαλοπρεπές καὶ Ἀξιοματικόν ἀποδίδωσιν, ἡ δὲ τὸ Παθητικόν μέμικται διὰ τούτων Τραγῳδίᾳ » (Πλούταρχος).

ΜΙΜΗΣΙΣ. Κανὼν τις τῆς Μελοποιίας κραιώτερος ἐπὶ τῆς κυρίας πράξεως. 2) Ἡ ὁρθὴ καὶ τελεία παρτίστας τοῦ πρωτοτύπου, ἣτις γίνεται ἐπὶ τῆς παραδόσεως διὰ ζώσης φωνῆς, ἢ δι' ἀκοῆς καὶ μετὰ τῆς προσοχῆς ἐν περιπτώσει, ἢ ἐπ' ἐκκλησίᾳς, ἥς οἱ φυσικοὶ ὅροι εἰσὶ τρεῖς. Α'. ἡ διατήρησις τῶν ἐγγράφως σωζομένων πρωτοτύπων μαθημάτων τῶν ἀρχαίων μελῶν τῆς παλαιᾶς γραφῆς (τῆς Μουσικῆς), ὡς τὰ Μιγιστα-Ἐκκερχάσια Ἰωάννου τοῦ Δαμασκηνοῦ, καὶ τὰ Μεγάλα Ἀνσιξαντάρια Ἰωάννου Μαίστερος τοῦ Κομπούλλου, καὶ ἄλλων παραισιῶν. Β'. Ἡ διατήρησις τῶν ἐγγράφως σωζομένων ἐκκλησιαστικῶν μελῶν καὶ τῶν μουσικῶν αὐτῶν μαθημάτων, ὡς τὸ Παλιόν ἢ Ἀργόν Στιχηράριον Μανουὴλ τοῦ Τρουάρη, μάλιστα δὲ τὸ ἐντέχνως συνταχθέν καὶ κατ' ἐννοίαν συνταχθέν, κατὰ τὰς δυνάμεις καὶ ἐνεργίας τῶν Γεωγλυφικῶν καὶ μεγάλων Σημαδίων, τῶν Κυρίων καὶ Ἐπιθέτων μελωδικῶν θέσεων αὐτῶν, Ἀργόν Στιχηράριον Ἰωάννου Πρωτοψάλτου. Γ'. Ἡ διατήρησις τῶν ἐγγράφως σωζομένων ἐκκλησιαστικῶν μελῶν καὶ τῶν μουσικῶν αὐτῶν μαθημάτων, ὡς τὸ Νέον ἢ Σύστημα Στιχηράριον Πέτρου Δουκαδαρίου τοῦ Παλαμῶντιου. Ταῦτά εἰσι θεμέλια τοῦ μνητεῦ τὰ ἑοῖα καθιστῶσιν αὐτὸν ἄξιον, ὅταν μὲλλῃ νὰ μελοποιήσῃ κατὰ τὸ πρωτότυπον. «Μίμησις ἐστὶν ἡ τελεία ομοίωσις τοῦ πρωτοτύπου». (Σερβίτιος Καθίγει τῆς Σύρου. Ἰδε τὴν αὐτοῦ Καλλιόπην. Κατ' ἄλλον δ' ὁρισμὸν ἐστὶ δὲ Μίμησις ὁμοίωσις ὅσον ἐνδείχεται ἀκριδῆς πρωτοτύπου τινὸς εἰς ὑπόδειγμα λαβέντος». (Σ. Κομνητὸς ἐν τῇ Μετρικῇ αὐτοῦ).

ΜΙΞΙΣ. Κανὼν τις τῆς Μελοποιίας, ἥς ἴδιον εἶναι τὸ νὰ ἐνισχύῃ τὸν μελοποιόν, εἰς τὸ εὐρίσκειν τὸν τρόπον τῆς συνθέσεως καὶ τὴν ὀρθογραφικῶς μετ' ἀλλήλων συμπλοκὴν τῶν χαρακτῆρων τῆς ποιήσεως μετὰ τῶν τῆς ποιήσεως, τὰ γίνῃ κατὰ τὰς φωνάς, καὶ τοὺς ἤχους κατὰ τὰς μαρτυρίας. 2) Κανονικὴ τις διαίρεσις τῆς ρυθμοποιίας, ἡ ὅποια (Μίξις) εἶναι ἰσχυρόν τι μέτρον, ἵνα γνωρίζῃ ὁ ρυθμοποιὸς, πῶς πρέπει νὰ συμπλέκῃ τοὺς πόδας, ἢ τοὺς ρυθμοὺς πρὸς ἀλλήλους, καὶ ἐξ ὧν συμπλεκόμενων κατασκευάζεται ρυθμὸς ὁλοκλήρος. Συμπλέκει δὲ ἡ Μίξις πόδα μετὰ πόδος, ρυθμὸν μετὰ πόδος, καὶ ρυθμὸν μετὰ ρυθμοῦ. Καὶ κατὰ μὲν τὴν πόδος μετὰ πόδος συμπλοκὴν, συμπλέκων Πάσιων μετὰ Πάσιων, κατασκευάζει τὸν Προσφωδιακὸν δεκάτημον ρυθμὸν ΟΟΙΟΟΙ. Κατὰ δὲ τὴν πόδος μετὰ ρυθμοῦ, συμπλέκων πόδα Προκλευσματικὸν καὶ ρυθμὸν Βακχίον, κατασκευάζει τὸν Προσφωδιακὸν ἐκτάστημον ρυθμὸν ΟΠΙΟΟΙ. Κατὰ δὲ τὴν ρυθμοῦ μετὰ ρυθμοῦ συμπλοκὴν, συμπλέκων ρυθμὸν Βακχίον, καὶ ρυθμὸν Ἰωνικὸν ἀπὸ μείζονος, κατασκευάζει τὸν Προσφωδιακὸν δωδεκάστημον ρυθμὸν, ΙΟΥΙΟΙΟΙ. Καθὼς καὶ ὅταν συμπλέκῃ Σπονδαίον μετὰ Προκλευσματικὸν (ὡς ἐξ ἑνὸς Πυρρίχσιου) παράγει ρυθμὸν τὸν Ἰωνικὸν ἀπὸ μείζονος, καὶ κατασκευάζει ρυθμὸν τὸν ἑκτάστημον ΟΙΟΙ. καλ. (Ἰδε Θεωρητικὸν Μέγα. § 205—207).

ΜΙΞΟΛΥΔΙΟΣ. Ὁ Ἀρχαιότατος τρόπος, ὅστις ὑπάρχει Κύριος καὶ Ὁξύς. 2) Ὁ Μιξολύδιος ἢ ὁ Τέταρτος ἤχος, εἰς ἐστὶν ἐκ τῶν τεσσάρων καὶ ὀξίων ἤχων, ὅστις ὑπάρχει εἰς τὸ Διατονικὸν Γένος. Ὁ δὲ Τρόπος αὗτος τῶν Ἀρχαίων, εἶναι ὁ κατ' ἑμὲς Τέταρτος τῶν Κυρίων καὶ ὀξίων ἤχων, ὃν βεβαίως Ἰωάννης ὁ Δαμασκηνός, σὺν τῷ Κοσμᾷ τῷ μελωδῷ εἰς τὸ ἐκτετὸς Κινόνιον τῆς μουσικῆς, ὡς ἐδιδόχθη παρὰ τοῦ σοφοῦ αὐτοῦ διδασκάλου τοῦ ἐξ Ἰταλίας ἐνεχθέντος αἰγυμάλωτου Κοσμᾶ τοῦ Ξένου ἢ Ἰκίτου. «Τῶν δὲ ἤχων τὰ ὀνόματα κατὰ τοὺς παλαιούς εἰσὶ ταῦτα. Ὁ Πρῶτος λέγεται Δωρίος ἢ, ὁ Δευτέρος λέγεται Λυδῖος , ὁ Τρίτος λέγεται Φρύγιος ἢ , ὁ Τέταρτος λέγεται Μιξολυδῖος ἢ ». 3) Ἡ Μιξολυδία, ἢ Μιξολυδιστὴ ἀρμονία (τὸ μέλος τοῦ Δ'. ἤχου) ἐν ἀρχαίᾳ ἢ δεκάτῃ Μουσῇ Σαπφῷ. Λέγεται δὲ Μιξολυδία, ἐκ τοῦ ὅτι εἶναι μεμετρημένης ἐκ Δωρίου καὶ Λυδίου, ἥτοι ἐκ τοῦ Πρώτου ἤχου καὶ τοῦ Δευτέρου. Διακρίνεται δὲ ἀπὸ τὰ χαρακτηριστικὰ τοῦ Στιχηρικοῦ αὐτοῦ εἶδους, ἅπερ εἰσὶν ὅμοια τοῖς τοῦ Πρώτου ἤχου, ἥτοι ἀπὸ τοῦ μεγαλοπρεπὸς καὶ αξιοματικῆς ἤθους. «Ἡ Μιξολυδιστὴ δὲ παθητικὴ τις ἐστὶ, Τραγῳδίας ἀρμόζουσα. Ἀριστοφάνης δὲ φησι, Σαπφῷ πρώτῃν εὐρεσθαι τὴν Μιξολυδιστὴν, παρ' ἧς τοὺς τραγῳδοποιοὺς μαθεῖν. Λαβόντας τοῦν αὐτοῦ, συζῶσκει τῇ Δωριστί· ἐπεὶ ἡ μὲν τὸ μεγαλοπρεπὲς καὶ αξιοματικὸν ἀποδίδουσι, ἡ δὲ τὸ παθητικόν μέμικται διὰ τούτων τραγῳδίᾳ». (Πλούταρχος).

ΜΟΛΟΣΟΣ. Ρυθμικὸς ποὺς ἀεικλίων τὰ χρονικὰ μέτρα τοῦ ρυθμοῦ ἐκ τριῶν μακρῶν — — —, καὶ μουσικῶς .

ΜΟΝΑΣ. Ὁ περιττός ἀριθμός, ἐξ οὗ γεννᾶται τὸ πᾶν τῆς Μουσικῆς. 2) Ὁ ἐπὶ τοῦ κύβου (τουρκιστὶ ζάρ) πρῶτος ἀριθμός ἐν. 3) Ἡ μονάς, ., ἥτις ὅν ἀριθμεῖται, ἀλλὰ λογίζεται ὡς βάσιμον στίγμα ἢ κέντρον τῆς γενέσεως τῶν μουσικῶν τωναίων ἀριθμῶν. Περί τούτου δὲ Μάξιμος ὁ Πλανούδης συνδιαλεγόμενος μετὰ τοῦ Σχολιαστῆς Εὐστάθιου Θεσσαλονίκης περὶ Μουσικῆς, λέγει. «Ἐξεντεύθην ἡ μὲν μονάς, κέντρον νομίζεται, ὡς γὰρ τὸ σημεῖον οὐκ ἔστι στερεὸν σῶμα, ἀλλ' ἐξ αὐτοῦ ποιεῖ τὰ σώματα, οὕτω καὶ ἡ μονάς, ἀριθμὸς εἶναι οὐ λέγεται, ἀλλὰ τῶν ἀριθμῶν γένεσις κατὰ... Νυνὶ δὲ δεῖ σκοπεῖσθαι, τίνα τρόπον, καὶ ἐκ περιττοῦ ἀριθμοῦ τὸ αὐτὸ γίνετ' ἂν καὶ ἐπειδὴ καὶ ἀρτίου καὶ περιττοῦ ἡ μονάς ἔστι γένεσις, καὶ ὁ τριαδικὸς ἀριθμὸς πρῶτη γραμμὴ εἶναι πιστεύεται», (Ποικίλα Ἑλληνικά. Σελ. 68—69). 4) Ἀριθμὸς μονάς, ., ὅστις διπλασιαζόμενος μετὰ τὴν προσθήκην τοῦ περιττοῦ ἀριθμοῦ (. ἐν) παράγει τὸν ἀρτίον ἀριθμόν, ., προσθετομένης δὲ καὶ αὐτῆς τῆς μονάδος ἐπὶ τοῦ ἀρτίου ἀριθμοῦ, περιορίζεται ὁ λόγος μέχρι τριάδος. Τοῦτο μᾶς περιστῇ θεολογικώτατα Νικηφόρος Ἐκκλιστος ὁ Ξανθόπουλος ἐν τῇ ἐργασίᾳ τοῦ Γ'. Τριαδικοῦ Ἀντιφώνου τοῦ Δ'. ἤχου, Ἀχίω Πνεύματι, Θεογνωστίας πλοῦτος θεωρίας καὶ Σοφίας, ἀεγνομεν πάλιν ὅτι μονάς ἀπ' ἀρχῆς εἰς οὐάδα κινηθεῖτα, ἥτοι γνωρισθεῖσα, μέχρι τριάδος ἔστί. 5) Μονάς, ἡ ἐπὶ τοῦ κανόνος ἡ πῆχεως τοῦ φθογομέτρου τεταμένη χορδῇ, ἥτις πληττομένη καθολοκληρίαν, παράγει τὸ ἴσον , ὅταν δὲ ὑποθέσῃς τὸν ὑπαγώνιον (τὸν καθολάφην τοῦ ὀργάνου) κατὰ μέσον τῆς χορδῆς, καὶ πληξῇς τὸ ἐν μέρος αὐτῆς παράγεις τὴν διαπασῶν, ἥτις ἔστιν ἡ ἀντήχησις

τοῦ ἴσου. ὡς   Α, ὡς ἡ μονάς, ., πρὸς τὸν ἀρτίον, ., . 6) Μονάς ἔστι τὸ πᾶν. Ἐφ' ᾧ

προσθεῖς ὁ περιττός ἀριθμός, ., παράγει τὸν ἀριθμὸν ἀρτίον, ., . Ὅθεν ἀπὸ τὸν ἀρτίον καὶ περιττὸν ἀριθμὸν εἶναι καὶ ἡ ἀρμονία τοῦ Παντός. Ἀπὸ τὸν ἀρτίον καὶ περιττὸν ἀριθμὸν εἶναι καὶ ἡ ἀρμονικὴ καὶ ἡ ἀριθμητικὴ ἀναλογία τῶν Συστημάτων ἐκάστης Συμφωνίας. ὡς ὁ ἀριθμὸς τῆς Συμφωνίας διὰ τριῶν, 19· ὡς ὁ ἀριθμὸς τῆς Συμφωνίας διὰ τεσσάρων, 28· ὡς ὁ ἀριθμὸς τῆς Συμφωνίας διὰ πέντε, 40· ὡς ὁ ἀριθμὸς τῆς Συμφωνίας διὰ ὀκτώ ἢ διαπασῶν, 68· ὡς ὁ ἀριθμὸς τῆς Συμφωνίας διαπασῶν καὶ διὰ πέντε, 108· ὡς ὁ ἀριθμὸς τῆς Συμφωνίας δις διαπασῶν, 136· ὡς ὁ ἀριθμὸς τοῦ τεταρτημορίου τόνου 3 ἢ $\frac{1}{2}$ · ὡς ὁ ἀριθμὸς τοῦ τριτημορίου τόνου, 4 ἢ $\frac{1}{3}$ · ὡς ὁ ἀριθμὸς τοῦ ἐλαχίστου, 7· ὡς ὁ ἀριθμὸς τοῦ ἐπαγούρου ἢ ἐλάττωτος τόνου, 9· ὡς ὁ ἀριθμὸς τοῦ διημιτόνου ἢ μεζονος τόνου, 12· ὡς ὁ ἀριθμὸς τοῦ τριημιτόνου ἢ ἡμιλλίου τόνου, 18. κατὰ. Οὗτοι εἶναι οἱ ἀριθμοὶ τοὺς ὁποίους ἐξήγαγεν ἀπὸ τῆς βᾶσης τῶν σφύρων ὁ ἀριστος καὶ Σοφώτατος Πυθαγόρας, καὶ συναθροίσας αὐτοὺς, ἀνελόντας ὄντας πρὸς τὴν διαφορὰν τῶν βαρῶν τῶν σφύρων, μετείνεγκεν εἰς τὰς χορδὰς. Αὐθρόντες οὖν οὗς χορδὰς, ἀπὸ μονάδος ἀρξάμενοι, συνετίθεσθαι τοὺς ἀριθμοὺς, ἐκ μὲν τῆς ἐτέρας μετὰ ἄλλη κινηθεῖσθαι, ἐκ τῆς λοιπῆς ὁλοῦ καὶ τὰς ἀμετέτερας πληξάντες τὴν διαπασῶν Συμφωνίαν εὗρον, καὶ ταύτην ἐν διπλασίονι λόγῳ τυγχάνειν ἀπεστήναν. το. 8. Ἀριστείδης Κουίντιλιανός.

ΜΟΝΗ. Κανὼν τις τῆς Μελοποιίας, ὁ ὁποῖος ὁδηγεῖ τὸν μελοποιὸν εἰς τὸ νὰ πράξῃ τὴν τάσιν τοῦ φθόγγου, καὶ τὴν σύνθεσιν τοῦ μέλους κατὰ τὸν τρόπον τῆς Τονῆς. (Ἰδὲ Τονή). 2) Ἡ τατὰ κόρον διάρκειαι τῆς τάσεως τῶν κενῶν Χρόνων τῆς διπλῆς , τῆς τριπλῆς , εἰς τὴν μελωδικὴν θέσιν τῆς ἀπὸ φθορᾶς εἰς φθορὰν μεταβάσεως, κατὰ τὴν τάσιν τῆς Τονῆς. 3) Ἡ μελωδικὴ καὶ μακρὰ τάσις τοῦ σημαντικῶς τρισήμου καὶ τετρασήμου μακροῦ τόνου , , ἐφ' ᾧ μελωδοῦνται πολλοὶ φθόγγοι.

«Μονὴ δὲ τί ἐστίν; ὅταν ἐπὶ τοῦ αὐτοῦ φθόγγου πλείονες λέξεις (φωναί) μελωδοῦνται. Βακχεῖος ὁ Γέρων.

ΜΟΝΟΣΤΡΟΦΙΚΑ. Μελικά τιτὰ ποιήματα τῆς ψαλμοδίας, ἀπερ ἐτέχθησαν νὰ φάλλωνται ἐκ μιᾶς μόνης Στροφῆς, ἥτοι ἀπὸ ἑνὸς καὶ μόνου χορὸν ὡς τὸ ἴδιον τοῦ Χερουδικοῦ Ὕμνου τῆς Προσηγιασμένης «Νῦν αἱ Δυνάμεις τῶν Οὐρανῶν». Τοῦ Χερουδικοῦ Ὕμνου τῆς Ἀγ. καὶ Μ. Πέμπτης «Τοῦ Δείπνου σου τοῦ μυστικοῦ». Τοῦ Χερουδικοῦ Ὕμνου τοῦ Ἀγ. καὶ Μ. Σαββάτου. Σιγησάτω πᾶσα σὰρξ βροτεία· ὡς τὸ ἴδιον ἐν γένει ἀπάντων τῶν Κοινωνικῶν Ὑμνων ὡς τὸ ἴδιον τῶν Δογματικῶν, τῶν Ἑωθινῶν, καὶ ἄλλων παρομοίων Δοξαστικῶν Ἀσμάτων ὡς τὸ ἴδιον τοῦ Ὕμνου «Ἀγαπήσω σε Κύριε ἡ ἰσχύς μου». (Τὸ ἰργόν) τοῦ Ὕμνου «Τὴν γὰρ σὴν μήτραν θρόνον ἐποίησα. Τοῦ ἐπιλυχνίου Ὕμνου «Ὡς Ἰακώβ». καὶ

ἄλλων παρομοίων Μονοστραφικῶν ποιημάτων. « Μονοστραφικά λέγονται ὅσα ποιήματα ψάλλονται ἐκ μιᾶς μόνης Στροφῆς. Ἐπειδὴ ὑπάρχοντες εἰς ἓνα μόνον χορὸν ἐκ τῶν δύο· ἢ εἰς τὸν Δεξιόν, ἢ εἰς τὸν Ἀριστερόν. Ταῦτα εἶναι ἴδιον τοῦ κανόνος καὶ τῆς ποιητικῆς ». (Ἰδε Καλλιόπη Παλινουστουσα. σελ. 147).

MONOTONIA. Κανόνες της Μελοποιίας, οὗ τὸ ἴδιον εἶναι νὰ ποιῇ μελούρημα, τὸ ὅποιον ἐκ τοῦ σκυθρωποῦ νὰ ἐγείρῃ κατάνοξιν, κυρίως κατὰ τινὰ μέλη της Ἑκκλησιαστικῆς ψαλμοδίας, ἅτινα φέλλονται κατὰ τὴν Μ. Τεσσαρακοστήν. Κλάδοι τινὲς της Ἑκκλ. μουσικῆς, ὧν ἡ σύνθεσις τοῦ μέλους αὐτῶν γίνονται ἀπὸ ἀπλοῦς καὶ βραχεῖς φθόγγους, μετὰ τὴν εἰς αὐτοὺς ἀπαιτουμένην ἀγωγὴν τοῦ Γόργου χ , καὶ τινων μετὰ ταχυτέραν ἀγωγὴν, μετὰ τὴν τοῦ διγόργου χ' . Ὡς λέγομεν «Τὰ ἐκκλησιαστικά μονότονα μέλη». Ὡς ὁ Παραπλάγιος Κλάδος οὗτος, ἤχος $\lambda \frac{1}{2} \epsilon \eta$. Νη. χ

Ο εν τη εν να τη ω ρα δι
 η μας σαρκι του θα να του γευσάμενος, νε κρω στον της σαρκος η μων το φρο
 και άλλα παρόμοια. Ίδού σοι και με ταχύτεραν α-
 νη μα Ισρί στες ο Θε ος και σω στον η μας

ᾠγῆν. ἦχος $\frac{4}{4}$ Πα $\frac{4}{4}$.
 Μα κα ρι οι οι δε οι ωγ με νοι ε νε κεν δι και ω
 συ νης ο. τι αυ των ε χ στιν η βα σει λει α των ου ρα κων Δ ως και η σπιχολογία $\frac{4}{4}$

ἐν γένει τῶν Μακαρισμῶν, τῶν Τυπικῶν ψαλμῶν. καὶ. 3) Μονοτονία λέγεται καὶ τὸ μέλος ὅπερ ἀποτε-
λεῖται ἐκ τῆς μονοχόρδου Λύρας τῶν Κρατικῶν Χηρδατῶν). 4) Μονοτονία, τὸ μέλος τοῦ Τυμπάνου, ὅπερ
εἶν' ὑπακείμενον εἰς μόνον τὸν ἴσον ρυθμὸν τοῦ Χρόνου. 5) Μονοτονία δὲ, καὶ τὸ μέλος ὅπερ γίνεται ἐκ
τοῦ μονοχόρδου φθογομέτρου, εἰς τὴν δοκιμὴν τῆς Μελοποιίας.

ΜΟΝΟΧΟΡΔΟΝ. Ὅργανόν τι μουσικόν, ἐφ' ᾧ τεύνεται μία μόνη χορδῇ, καὶ αὕτη ἐσχηματισμένη ἐκ τριγῶν ἵππου, ὡς ἔχει καὶ τὸ πλεῖστον αὐτὸ σῶμα, ἥτοι τὸ τόξον του. Τοῦτο τὸ ὄργανον, κατὰ τὰ ἥθη καὶ ἔθιμα τῆς Ἰλλυρίας, εἶναι χρήσιμον πολὺ τοῖς Κροάταις. 2) Τὸ μουσικὸν φθογγόμετρον, ὅπερ ἐστὶ χρησιμώτατον τοῖς μουσικοῖς εἰς τὴν πρᾶξιν τῆς Μελοδοποιίας, ὅταν ἤθελε τῷχει μεταβάσεις τόνου τινός κατὰ παραχορδὴν, ἢ ἐκλυσιν φθόγγου τινός, ἥτις γίνεται ἀπὸ τὰ ἀποτομικὰ σημεῖα τῶν ὑρέτων καὶ διέσεων ρ, ρ, σ, σ, σ. 3) Ἡ κοινὴ καὶ ἀπλὴ χορδῇ, ἐξ ἧς διαιροῦνται, φυσικῶς καὶ μαθηματικῶς, καὶ σχηματίζονται τὰ Κοινὰ Τετράχορδα διὰ τῆς Ἀρφαίης Ἑλλ. Μουσικῆς. (Ἴδε Χορδῇ).

ΜΟΝΩΔΙΑ. Τὸ εἶδος τοῦ κατὰ Καταβάσιαν συντόμου Μεσωδικοῦ Εἰρημοῦ, φαλλομένου κατὰ μίαν καὶ μόνην φῶδην, εἰς τὴν κατὰ χῦμα ἀνάγνωσιν τοῦ Κανόνος, ἐπὶ τῆς καθημερινῆς καὶ λυτῆς ἀκολουθίας, δι' οὗ καὶ γίνεται τέλος πρὸς τὴν αἵτησιν τοῦ Ἱερέως ὡς ἡ Μονωδία τοῦ Μεσωδικοῦ Εἰρημοῦ τῆς Γ'. φῶδης,

6
 7
 8
 9
 10
 11
 12
 13
 14
 15
 16
 17
 18
 19
 20
 21
 22
 23
 24
 25
 26
 27
 28
 29
 30
 31
 32
 33
 34
 35
 36
 37
 38
 39
 40
 41
 42
 43
 44
 45
 46
 47
 48
 49
 50
 51
 52
 53
 54
 55
 56
 57
 58
 59
 60
 61
 62
 63
 64
 65
 66
 67
 68
 69
 70
 71
 72
 73
 74
 75
 76
 77
 78
 79
 80
 81
 82
 83
 84
 85
 86
 87
 88
 89
 90
 91
 92
 93
 94
 95
 96
 97
 98
 99
 100
 101
 102
 103
 104
 105
 106
 107
 108
 109
 110
 111
 112
 113
 114
 115
 116
 117
 118
 119
 120
 121
 122
 123
 124
 125
 126
 127
 128
 129
 130
 131
 132
 133
 134
 135
 136
 137
 138
 139
 140
 141
 142
 143
 144
 145
 146
 147
 148
 149
 150
 151
 152
 153
 154
 155
 156
 157
 158
 159
 160
 161
 162
 163
 164
 165
 166
 167
 168
 169
 170
 171
 172
 173
 174
 175
 176
 177
 178
 179
 180
 181
 182
 183
 184
 185
 186
 187
 188
 189
 190
 191
 192
 193
 194
 195
 196
 197
 198
 199
 200
 201
 202
 203
 204
 205
 206
 207
 208
 209
 210
 211
 212
 213
 214
 215
 216
 217
 218
 219
 220
 221
 222
 223
 224
 225
 226
 227
 228
 229
 230
 231
 232
 233
 234
 235
 236
 237
 238
 239
 240
 241
 242
 243
 244
 245
 246
 247
 248
 249
 250
 251
 252
 253
 254
 255
 256
 257
 258
 259
 260
 261
 262
 263
 264
 265
 266
 267
 268
 269
 270
 271
 272
 273
 274
 275
 276
 277
 278
 279
 280
 281
 282
 283
 284
 285
 286
 287
 288
 289
 290
 291
 292
 293
 294
 295
 296
 297
 298
 299
 300
 301
 302
 303
 304
 305
 306
 307
 308
 309
 310
 311
 312
 313
 314
 315
 316
 317
 318
 319
 320
 321
 322
 323
 324
 325
 326
 327
 328
 329
 330
 331
 332
 333
 334
 335
 336
 337
 338
 339
 340
 341
 342
 343
 344
 345
 346
 347
 348
 349
 350
 351
 352
 353
 354
 355
 356
 357
 358
 359
 360
 361
 362
 363
 364
 365
 366
 367
 368
 369
 370
 371
 372
 373
 374
 375
 376
 377
 378
 379
 380
 381
 382
 383
 384
 385
 386
 387
 388
 389
 390
 391
 392
 393
 394
 395
 396
 397
 398
 399
 400
 401
 402
 403
 404
 405
 406
 407
 408
 409
 410
 411
 412
 413
 414
 415
 416
 417
 418
 419
 420
 421
 422
 423
 424
 425
 426
 427
 428
 429
 430
 431
 432
 433
 434
 435
 436
 437
 438
 439
 440
 441
 442
 443
 444
 445
 446
 447
 448
 449
 450
 451
 452
 453
 454
 455
 456
 457
 458
 459
 460
 461
 462
 463
 464
 465
 466
 467
 468
 469
 470
 471
 472
 473
 474
 475
 476
 477
 478
 479
 480
 481
 482
 483
 484
 485
 486
 487
 488
 489
 490
 491
 492
 493
 494
 495
 496
 497
 498
 499
 500
 501
 502
 503
 504
 505
 506
 507
 508
 509
 510
 511
 512
 513
 514
 515
 516
 517
 518
 519
 520
 521
 522
 523
 524
 525
 526
 527
 528
 529

ἰβήμου της ς. ὡς, εἰς.
 ἦ. Χι τὸ νὰ μοι πα ρασχοῦναι τὴ νὰ α νὰ βάλ λο με
 γρησῶς ε μα π ρο γμ ε λε ε Χρῆ στε οθε ρς η Χρῶ ω ω ω
 κτλ.

ὡς καὶ ἡ μουσικὴ τοῦ Μωσῆ· καὶ τοῦ Εὐαγγελίου τῆς ἡ. φ. ἡ. π. π. τῶν Μεγαλυνσιῶν στιχολογίαν, ὡς τὸ μέλος φάλλεται μὲν κατὰ τὸ ἀπλοῦν καὶ γνήσιον ποιῆ δὲ τέλος εἰς τελειήν κατὰ τὴν 2) Τὸ κατὰ τὸ αὐτὸ μόνον Γένος φασκόμενον μακροσκελὲς καὶ ἐκτεταμένον μουσικὸν θέμα, οὗ τὸ μέλος ἀπ' ἀρχῆς μέχρι τέλους ποιῆ τὰς ἐνταλαίς καὶ ἀτελείς κατὰ τὴν ἀπὸ μίαν καὶ τὴν αὐτὴν μαρτυρίαν, εἰς μίαν καὶ τὴν αὐτὴν θέσιν. Τοιαῦτα εἰναι ποιήματα εἰσι τὰ σύντομα τῆς ἑβδομάδος χειρουργικῶν τῶν Βυζαντινῶν μουσικῶν τοῦ Παλαιοῦ Συστήματος· ὡς τὰ σύντομα χειρουργικῶν Ἰωάννου Μαΐστορος τοῦ Κωνσταντινουπόλεως, καὶ ἄλλων Παλαιῶν τῆς ἐποχῆς τοῦ Μουσικῶν, τὰ ὅποια προξενούσι πληρομὴν καὶ κέρει. « Μουσικὴ, γὰρ ἐν ἀπασὶν ἔστι πλήρη μὲν καὶ πρόσκαιρος ». Πλούτος γὰρ).

ΜΟΥΣΑ. Ἐκαστὴ ἐποχὴ τῶν ὡραίων Τεχνῶν, κυρίως δὲ τοῦ Θέματος τούτου Μούσα Καλλιόπη, τῆς Παιδικῆς. Μούσα Μελοποιήσα, τῆς φ. ἡ. π. Μούσα Ἐρατώ, τοῦ φιλότητος κτλ. 2) Ἐγχειρίδιον τι ἡμετέρας, ὅπερ Ἐρμηνεύει τὰ Συστήματα τῶν Ἦχων, καὶ μερικῶν ὁμιλιῶν, καὶ τινῶν Ποιητῶν καὶ δραστηρίων Κλάδων, ὡς τὰ ὀνόματα ἀναφέρονται μελωδικῶς, διὰ στίχων μελοθεωρητικῶν. Ἐξεδόθη ὑπὸ Στεφάνου Α'. Δομειτῆρος τῆς Μ. Ἐκκλησίας. (τυπ. Ἐν Κωνσταντινουπόλει 1843.) 3) Ἡ Ραφφία τῶν Ἦχων μετὰ τῶν Κλάδων αὐτῶν, ὡς τὰ ὀνόματα μελωδοῦνται διὰ στίχων, μὲ λίξεις Ἑλληνοπαρασκευαστικαῖς. Ἀρχαίαι δὲ, ἀπὸ μὲν τῶν στίχων, ἐκ τοῦ « Μούσα ἀραγε τί τρόπος εἶναι βᾶσι νὰ σὲ πῶ; Σ' τὸ Σχολαίον τὸ δικόν σου νὰ βρεθῶ πῶς ἡμικρῶ; — Μουσικήν ἀνὰ νομίζω, Εὐκλεὰ πολλὰ σχεῖον ἔμοιγε τὸ Μουσικήν τὸ ὡραῖον » ἐκλεκτὸν κτλ. » Ἐποῖθη δὲ ραφφία αὕτη πρῶτον εἰς τὸ Παλαιόν, κατὰ τῶν Ἑλλαμπερτικῶν Εὐγενῶν τοῦ ἡμετέρου Γένους· καλεῖται δὲ ἡ ραφφία τοῦ Ἐκτεταμένου τούτου Μαθήματος, Ἑλληνοστί μὲν, « Μέγα Σύστημα » Τουρκιστὶ δὲ « Κιτάρ » Ἀραβικώτερον δὲ λέγεται καὶ « Φογρίστ » (Ἰδε Σύστημα Μέγα).

ΜΟΥΣΙΚΗ. Ἡ Ἀρχαιοτάτη καὶ ὡραιότατη τέχνη τῶν Τεχνῶν [καὶ ἐπιστήμη τῶν ἐπιστημῶν] γνήσια ἀδελφὴ τῆς Μούσης Καλλιόπης, ἐπόρου τῆς Παιδικῆς, καὶ θεγάτη γνήσιος Μητρός τῆς Ἑλληνικῆς. 2) Ἡ ὡραιότατη καὶ γλυκυτάτη ὥνυ ὅλων ὁμιλιῶν τῶν Μουσῶν, ἥτις κατέχει τὸ πᾶν, ἔχουσα ἀπ' ἐαυτῆς τὴν μετρικὴν καὶ ρυθμικὴν σχέσιν, καὶ τὴν Προσωδὴν καὶ Ἀρμονικὴν ἀναλογίαν. « Μουσικὴν δὲ Παλαιοὶ συνέχον εἶπον τὸ πᾶν. Οὗ δὲ γὰρ τῶν ὄντων συμμετρίας ἄτερ καὶ ἀναλογίας ἐστίν. Ἄλλ' οὐδὲ τι τῶν γινόμενων, μὴ μετὰ συμμετρίας καὶ ἀναλογίας τῆς προσκρούσεως γινόμενον, καλῶς ἂν ποτε γένοιτο· κἢ τεχνικόν εἴη, κἢ φυσικόν, κἢ αἰσθητὸν λεπτόν, κἢ περὶ μόνον νόστον θεωρούμενον. Ἡ δὲ Μουσικὴ αὐτοσυμμετρία τις ἐστὶ καὶ ἀναλογία τὸ πᾶν, οἷα τοῦ παντός ἁρμονία τυγχάνουσα. Τὰ δ' ἂν τις καὶ τὸ θεῖον αὐτὸ οὐκ ἀπεικόνις ἁρμονίαν ἐαυτοῦ τε καὶ τοῦ παντός ὁμοιάσαι, ἐν ᾧ τὸ πᾶν ἁρμοιοῦν καὶ συμβιβάζομενον. οὕτω καὶ ὡς ἄριστα διαφαίνεται ἔχον τοσαῦτα τὴν Μουσικὴν ἡμετέραν θεώματος. Ἡ δὲ ἐν ἀπασιν αὕτω θεωρούμενη, καὶ πάντα διπούσης καὶ κοσμοῦσης, καὶ ἡδονῆς μὲν τῇ ἀσθῆσει, ἁρμονίαν δὲ τῇ φύσει, μακροτέρως δὲ τῇ νόστοι χαρίζομένης, περὶ τῆς ἐν ἀσθῆσει μουσικῆς, μᾶλλον δὲ τῆς ἐν μὲ τῶν αἰσθητικῶν τῇ ἐκστὴ θεωρουμένης, ἐν ἐπιτομῇ ἀπαληφόμενα ». (Μανουὴλ ὁ Ψαλλῆς). 3) Μουσικὴ, ἥτις ἔχει στάσιον ὅλην τὴν τῶν τῶν ἔκτασιν καὶ τὴν ποικιλίαν, ὥστε ἐν ᾧ ἡμεῖς νόμοι διαποῦν μόνον αὐτὴν. « Μουσικὴ θεῶν μὲν εἶναι ὥρον θεωροῦνται ». Πλούτος γὰρ ἐκ Πλάτωνος περὶ Λειτουργικῶν. (Τομ. 5. σελ. 638). 4) Μουσικὴ, ἡ γλυκυτάτη τροπὴ τῆς φύσεως, ἡ ἀνάπτυξις τῶν ἰδεῶν, πρόσθεσις ὕψους, διόρθωσις ἰσχύος, θεραπεία πάθος. « Μουσικὴ, πασῶν τῶν ἰδεῶν τὸ Μέγιστον ἐστίν ἐν τῷ Βίῳ » (Σ. Καμμερτὸς ἐν τῇ Μετρικῇ αὐτοῦ). 5) Μουσικὴ, ἥτις περιμένεται κατὰ τὰ ἔτη καὶ ἔθνη τοῦ τόπου καὶ τοῦ ἔθνους. « Τίς γὰρ ἀγνοεῖ, ὡς ὁ Γρη. Μαρτίνος φησὶν, ἑαυτοῦ εἶναι ἐκαστὸν ἔθνη ἰδιαίτην τινὰ προσωπὴν, καὶ τῇ αὐτῇ τροπῇ διατίθεσθαι τὰ πάντων τῶν ἔθνων ὅργανα καὶ τὴν τῆς φύσεως μόρφωσιν; » Ἰωσήφ. (Αρχ. Ἰουδ. Β'. Κ'). Ὅθεν, Μουσικὴ Ἑλληνικὴ, μουσικὴ Εὐρωπαϊκὴ, Ἀραβικο-τουρκικὴ, κτλ. « Ἐν ταῖς γένουσιν τῶν Ἰουδαίων ἑαυτῶν, καὶ Μαρσίαις ἐγένετο σοφός· ὅστις ἐπέμπε διὰ μουσικῆς κύλους ἀπὸ καλῆς καὶ χαλκῆς, οὕτως γὰρ εὐρὴν αὐλοῦς, οὗς ἐρρίψεν Ἀθηνᾶ διὰ τὸ τὴν φύσιν αὐτῆς ποιεῖν ἁμάρτυρον, ἔλθεν εἰς ἔριν περὶ μουσικῆς Ἀπόλλωνι, . . . » (Σουΐδας). Ἐκτὸς κατὰ διαφόρους ἄλλους ἁρισμούς « Μουσικὴ, τέχνη ἡ δακνύουσα τὰ ἰδιώματα τῶν φωνῶν, τὰ ἰκανὰ πρὸς ἀποτίθεσθαι μελωδικῆς Ἀρμονίας ». Χρίστος Μεγάνος. (Καλλιόπη Παλαιοσπουσία, περὶ Μουσικῆς). « Μουσικὴ γὰρ τις ἐν καὶ τῶν πολιτικῶν λόγων ἐπιστήμη, τῇ κοσμῇ διαφέρουσα τῆς ἐν φύσει καὶ ὁργάνου, οὐχὶ τῇ ποιῇ. Καὶ γὰρ ἐν ταύτῃ καὶ μέλος ἔχουσιν αἱ λίξεις, καὶ ρυθμὸν, καὶ μεταβολήν, καὶ

Συνιστάται τῷ Συγγραφεὶ τοῦ Μουσικοῦ Λεξικοῦ ἡ παροῦσα γνωμοδότησις τῆς Ἐπιτροπῆς.

Παναγιώτατε Δέσποτα!

Οἱ ὑποφαινόμενοι ἀποταλοῦντες τὴν πρὸς ἐξέτασιν τοῦ παρὰ τοῦ Κ. Κυριακοῦ Φιλοξένου φιλοπονη-
θέντος Λεξικοῦ τῆς Μουσικῆς ἐπιστήμης, διαρισθείσαν Ἐπιτροπὴν, μετὰ προηγουμένην
μελέτην εὐσεβῶς καθυποβάλλομεν τῇ προσκυνητῇ ἡμῖν Αὐτῇ Παναγιότητι τὴν παροῦσαν ἡμῶν ἐκθεσιν.

Τὸ σύγγραμμα τοῦτο πραγματευόμενον περὶ τῆς καθ' ἡμᾶς Ἐκκλησιαστικῆς Μουσικῆς ὑπὸ τὴν ἀρχι-
κὴν ἰδέαν τοῦ συγγραφέως θεωρούμενον κέκτηται ἀναμφιδόλως πολλὴν ἀξίαν ἐνώπιον τῆς παντελοῦς
σχεδὸν ἐλλείψεως μεθοδικοῦ τινὸς βιβλίου περὶ τῆς ἡμετέρας ἱερᾶς Μουσικῆς μὲ ὅλην τὴν πληθύν συγ-
γραμμάτων πολλῶν μουσικοδιδασκάλων ἀρχαίων τε καὶ νεωτέρων.

Μερίστη ὅθεν χάρις ὀφείλεται τῷ Κ. Φιλοξένῳ ὅστις συνέλαβε πρῶτος τὴν ἰδίαν συγγραφῆς Μου-
σικοῦ Λεξικοῦ θεραπευούσης τὴν ἑλλειψιν ταύτην κατὰ μέγα μέρος. Ἀνεξαρτήτως δὲ τῆς ἐπιτυχίας
τοῦ σκοποῦ ὃν προέθετο ὁ Συγγραφεὺς, εἶναι ἀξιόπαινος διότι διὰ τῆς πρωτοτύπου αὐτοῦ ἐπινοήσεως
δίδων ἀφορμὴν εἰς τὴν φιλοπορίαν καὶ μελέτην τῶν μουσικοδιδασκάλων, ἠνέωξε στάδιον εἰς ἔργον τὸ
ὅποιον τελειοποιούμενον ἡμέραν τινα δύναται νὰ λύσῃ μὲν κλεῖσινα μουσικὰ ζητήματα, νὰ συντρέξῃ
δὲ πρὸς μόρφωσιν ὀριζόμενου τινὸς διδακτικοῦ συστήματος ἀντὶ τῶν κατ' ἀρίσκειαν πολλῶν ἐν χρήσει
σήμερον, καὶ νὰ συναθροίσῃ εἰς ἓν ἀπᾶσας τὰς μουσικὰς γνώσεις τῆς ἐποχῆς ἡμῶν.

Τὴν σπουδαιότητα ἣν ὑπὸ τοιαύτην ἐποψὴν κέκτηται τὸ παρὸν σύγγραμμα καθιστᾷ, οὕτως εἰπεῖν
μεθοδικὴν ἢ ἐξηγητικὴν ὄλων τῶν τεχνιτῶν ὥρων τῆς μουσικῆς λαμβανόμενων κατ' ἀλφαριθμητικὴν τάξιν,
κρίτως μὲν διὰ θεωρητικῆς ἀναλύσεως, ἐνιαχοῦ δὲ καὶ διὰ παραδειγμάτων τονισμένων διὰ χαρακτήρων
τῆς καθ' ἡμᾶς Μουσικῆς πρὸς πρακτικωτέραν κατάληψιν. Τὴν μέθοδον ταύτην ἡδύνατο νὰ καταστήσῃ ὁ
Συγγραφεὺς ἀποτελεσματικωτάτην καὶ ἐπιτυχιστάτην ἐὰν καθ' ὅλον τὸ φιλοπόνημά του μετεχειρίζετο
γλῶσσαν εὐληπτοτέραν καὶ εὐρυτέραν ἀνάλυσιν· ἐὰν δὲ ἡ σαφὴν καὶ τὸ εὐκατάληπτον θεωροῦνται
ἀναγκαῖα πρὸς πᾶσαν συγγραφὴν, πολλῷ μᾶλλον ἀπαιτοῦνται ταῦτα εἰς Λεξικά τῆς Μουσικῆς ἐπιστή-
μης ὅπου ἡ θεωρία ἀντικαθιστᾷ τὴν αἴσθησιν τῆς ἀκοῆς. Ἡ ἑλλειψίς αὕτη ἐλαττώνει κατὰ πολὺ τὴν
ἀξίαν τοῦ πονήματος, καὶ εὐχῆς ἔργον ἦθελεν εἶσθαι τὸ νὰ μεταβληθῇ ἐπὶ τὸ εὐληπτότερον οὐ μόνον διὰ
τὸν τυχόντα ἀλλὰ καὶ δι' αὐτοὺς τοὺς μουσικοδιδασκάλους. Ἡ ἐξηγησις λ. χ. τῶν λέξεων Ἀγωγή,
Ἀθροίσις, Ἀκατάληκτος ἐστὶ λίαν ἀσαφής, ἡ δὲ τῶν λέξεων Ἀναλογία, Βαρέπικρον 14 Δίμα 3]
4] Διατορικὰ καὶ ὅλως ἀκατάληκτος.

Τὴν ὅλην τοῦ πονήματος συνέλεξεν ὁ Συγγραφεὺς ἐκ διαφόρων συγγραμμάτων ἀρχαίων καὶ νεωτέρων
ἐκδόδομένων τε καὶ ἀνεκδότων, ὥς φαίνεται ἐκ τῶν πολυριθμῶν παραπομπῶν αἵτινες παρέχουσι μὲν
κύρος ἀναμφισβήτητον εἰς τὴν ἐργασίαν τιμῶσι δὲ τὴν ἄσκον φιλοπορίαν τοῦ Κ. Φιλοξένου.

Αὐστηχῶς τὴν καταλληλότητα καὶ χρησιμότητα τῶν περὶ τῶν ἀρχαίων Ἑλλήνων Συγγραφέων,
Πλάτωνος, Εὐκλήδου, Πυθαγόρου, Βαρχείου Γέροντος κτλ. ὁτι εἴμεθα εἰς θέσιν νὰ ἐκτιμήσωμεν, διότι κα-
θόσον γνωρίζομεν, μ' ὅλας τὰς ἐρεῖνας τῶν κατὰ τοὺς νεωτέρους χρόνους ἀρχαιολόγων καὶ τὴν ἐν Εὐ-
ρώπῃ καταβαλλομένην μελέτην, τὰ περὶ μουσικῆς τῶν ἀρχαίων συγγράμματα διατελοῦσιν εἰσὶ δι' ἡμᾶς
ἀκατάληκτα, αἱ δὲ ὀλίγαι περὶ μουσικῆς τῶν ἀρχαίων γνώσεις τῆς ἡμετέρας ἐποχῆς στηρίζονται ἐπὶ εἰ-
κασίῳ καὶ πιθανότητι. Οὐχ ἥτον ἀξίεσκον θεωροῦμεν τὸν Κ. Φιλοξένον, δι' ἣν καταβάλλει σπουδὴν
περὶ τὴν μελέτην τῶν Ἑλληνικῶν συγγραμμάτων καὶ ἀνοίγων τὴν ὁδὸν πρὸς ἀναδομήν· εἰς τὰς ἀνεώ-
τους πηγὰς τῆς ἀρχαιότητος.

Ἐκ τοῦ Πνεύματος τοῦ ὅλου πνεύματος ἐκάγεται, ὅτι ὁ Συγγραφεὺς ἐκφράσσει ἡδὴ ἰδὲν τινα καὶ γνώμην ὠρισμένην ἐπὶ τῆς ἀναλογίας καὶ σχέσεως τῆς ἡμετέρας Μουσικῆς πρὸς τὴν τῶν Ἑλλήνων. Τὸ καθ' ἡμᾶς δι' οὓς προεξεθέσμεν λόγους, ὁ δὲ εἴμεθα εἰς θέσιν, νὰ ἐκφράσωμεν ὀριστικὴν γνώμην ἐπὶ τοῦ σα-
 βαροῦ τούτου ἀντικειμένου, ἀλλ' οὐδὲ συμπεριζόμεθα τὴν πεποιθὲσιν μεθ' ἧς ὁ Κ. Φιλοξένος παρατίχει
 αὐτὸν μόνον τὴν ταυτότητα τῶν ἡχῶν τῶν ἀρχαίων πρὸς τοὺς ἡμετέρους, ἀλλ' ὠρισμένως θεωρεῖ αἰ-
 τοὺς ἀντιστοιχοῦντας τὸν μὲν Δ ὥ ρ ι ο ν πρὸς τὸν Α', τὸν Λ ὕ δ ι ο ν πρὸς τὸν Β', τὸν Μ ι ξ ο λ ὕ δ ι ο ν
 πρὸς τὸν Δ', καὶ ἐρεῖς ("Α γ ι α 4), 5), Β, β α ρ ὕ ς καὶ ἀλλαγῇ). Ἐπὶ τοῦ σπουδαίου τούτου θέμα-
 τος τινὲς μὲν παραδέχονται τὴν ἀντιστοιχίαν ταύτην, κατ' ἀριθμητικὴν σειράν τῶν ἡχῶν, ἀλλ' ἄπαν-
 τες ἀμυβᾶλλουσι ὡς πρὸς τὴν ταυτότητα τοῦ μέλους.

Ἐπίσης θεωροῦμεν τολμῆρον τὴν ἀπὸ πολλῶν χωρίων τοῦ σφγγράμματος συναγομένην ἀρίστον τὴν
 θεωρίαν ἐπὶ τῆς προσφθίας τῶν ἀρχαίων ἐφιρμισμένης ἐπὶ τῆς μουσικῆς, ὡς λ. χ. εἰς τὴν λέξιν Διαί-
 ρεις 9 τὴν θεωρίαν ταύτην ἀγνοοῦντες, εἰς ποίους κανόνες νὰ ἀναζώμεν ὁ δὲ ἡδυνήθημεν ἄλλως τε νὰ
 ἐννοήσωμεν ἐκ τίνων διδομένων ὁ Κ. Φιλοξένος προήχθη εἰς τὸ νὰ μορφώσῃ πεποιθὲσιν ἐπὶ ζητήματι
 τὸ ὁποῖον μένει εἰσέτι ἄλυτον διὰ τοὺς σοφὰς τοῦ αἰῶνος ἡμῶν.

Ὁ Κ. Φιλοξένος ἐκτιμᾷ κατ' ἀξίαν τὴν γνώσιν τῆς παλαιᾶς μουσικῆς μεθόδου (τῆς πρὸ τοῦ Πέτρου)
 καὶ τῷ ὄντι μετὰ τῶν σημερινῶν μουσικοδιδασκάλων μας εἶναι σχεδὸν γενικῶς παραδεδογμένον ὅτι τὸ
 παρ' ἡμῶν μουσικὸν σύστημα ἂν καὶ διευκολύνῃ τὸ πρακτικὸν μέρος τῆς τέχνης, ὅμως ὑπολήπεται κατὰ
 πολὺ ὡς πρὸς τὴν θεωρητικὴν σπουδαιότητα τῆς ἀρχαίας Μεθόδου. Περιττὸν κρίνομεν νὰ ἀναπτύξωμεν
 ἐκτενέστερον τὴν ἰδέαν ταύτην ἀρκεῖ νὰ προσθέσωμεν ὅτι οὐδεὶς τῶν ἡμετέρων μουσικοδιδασκάλων ὄν-
 νηται νὰ ἔχῃ ἀξιώσεις κατὰ τὸ μᾶλλον καὶ ἥττον βαθὺς μουσικοῦ, εἴμῃ καθόσον εἶναι κατὰ τὸ μᾶλλον
 καὶ ἥττον κάτοχος τῆς παλαιᾶς μεθόδου.

Ἐπὶ τῆς γνώμης ταύτης συμφωνοῦντες πληρέστατα μὲ τὸ πνεῦμα τοῦ ὅλου συγγράμματος τοῦ Κ.
 Φιλοξένου εὐρίσκομεν ὅτι ἐν τούτῳ κυρίως ἐγκτετα εἰς τὴν ἀξίαν αὐτοῦ, ὅτι συνδιάζον τὸ ἡμέτερον σύστημα
 μετὰ τοῦ ἀρχαίου προστίθεται νὰ καταστήσῃ καταληπτὴν καὶ ὁδηγὴν τὴν μέθοδον ἐκείνην ἣν ὁ μὲν αἰ-
 ὶμος Πέτρος πρῶτος ἐπέχειρσε νὰ μεταποιήσῃ, οἱ δὲ τρεῖς τελευταῖοι μετ' αὐτὸν διδάσκαλοι ἐπένοη-
 σαν ν' ἀντικαταστήσωσι διὰ τῆς ἐν χρήσει ἀναλυτικῆς μεθόδου.

Ὁμιλῶν περὶ τῶν διαφορῶν μεθόδων καὶ συστημάτων τῆς μουσικῆς ὁ Συγγραφεὺς ἄπειρον πῶς δὲν ἔ-
 κρινεν ἀναγκαίαν τακτικώτεραν τινὰ ἀπαρίθμησην αὐτῶν τοῦλάχιστον ὑπὸ τὴν ἱστορικὴν ἐποφὴν εἶναι
 ὁμολογούμενον ὅτι ἀπὸ τῆς ἀπρηχαιωμένης ἐποχῆς συστήματα νεώτερα ἀντεκατέστησαν καὶ πρὸ αὐτῶν,
 ὅπως ἐσχάτως τὸ τοῦ Πέτρου. Ἀπόδειξις πρόχειρος τῶν λόγων μας κείσθωσαν τὰ σωζόμενα μουσικὰ
 χειρόγραφα οἷον τὸ παρὰ τοῦ Σεβασμιωτάτου Γέροντος ἁγίου Δέκων ἀρίτως ὑποβληθὲν τῷ μουσικῷ
 Συλλόγῳ χειρόγραφον, τοῦ ὁποῖου ἡ μὲν ἐποχὴ δὲν ὠρίσθη ἀκριβῆς, ἡ δὲ γραφὴ τοσοῦτον διαφέρει τῆς
 τῶν πρὸ ἐνὸς ἢ οὗο αἰῶνων γραφέντων βιβλίων, ὥστε οὐδὲν τῶν μελῶν τοῦ Συλλόγου τῶν κατὰ τὸ
 μᾶλλον ἢ ἥττον εἰδημόνων τοῦ ἀρχαίου συστήματος ἡδυνήθη ἐννοῆσαι τὸ μέλος αὐτοῦ. Ἐν δὲ τῇ ἱερᾷ
 καὶ βασιλικῇ Μονῇ τοῦ Συναίου Ὁρους (ὡς καὶ ἐν ἄλλοις Μοναστηρίοις βεβαίως) σώζονται πλησύνει
 μουσικὰ χειρόγραφα ἐν μεδράτης καὶ ἐπὶ Παπύρου τοῦ Ιά: τοῦ Θ'. καὶ μέχρι τοῦ Η'. αἰῶνος, ὧν ἡ μου-
 σικὴ γραφὴ οὐδεμίαν ἔχει σχέσιν ἢ ὁμοιότητα χαρακτηριστικὴν πρὸς τὴν τῶν νεωτέρων χρόνων.

Περὶ τούτων πάντων νομίζομεν ὅτι ὤφειλεν ἐκτενέστερον νὰ πραγματευθῇ ὁ Κ. Φιλοξένος καὶ λυκαί-
 μεθα ὅτι ἀκροθυῶς μόνον καὶ ἐν παρόδῳ ἤφατο αὐτῶν, περιερισθεὶς εἰς τὸ ν' ἀναφέρῃ μόνον ἀρίστως
 τὴν ὑπαρξίν αὐτῶν κατὰ καιροῦς.

Μετὰ τὰς γενικὰς ταύτας παρατηρήσεις ἐπὶ τοῦ ὅλου πνεύματος μεταβαίνοντες εἰς τὰ μερικώτερα λυ-
 πούμεθα, ὅτι κατὰ τὸ βραχὺ τοῦτο μηνιαῖον διάστημα μᾶς ἦτον ὕλκις ἀδύνατον νὰ προδῶμεν εἰς λεπτα-
 μερῇ ἔρευναν ἀπόσης τῆς ἐν αὐτῇ ὕλης, τοῦθ' ὅπερ ἀπείκει μακρὰν ἐργασίαν ποικίλων γνώσεων ἀσχέ-
 των πρὸς τὴν μουσικὴν καὶ πρὸ πάντων σχολῇν ἀνέλογον πρὸς τὴν ἀκάματον φιλοσοφίαν τοῦ Κ. Φιλο-
 ξένου. Καθόσον δὲν ἡδυνήθημεν νὰ κρίνομεν ἀπὸ τῆς ἐφικτῆς ἐπιεργασίας, τὴν μὲν ἀποκληστικῶς
 μουσικὴν ἐργασίαν εὐρομεν πολλοῦ λόγου ἀξίαν, ἐξαιρέσει ἐσφαλμένων τινῶν χωρίων ἐκ παραδρομῆς βε-
 βαίως παρεμφερῶν, οἷον τὸ ἀναλυτικὸν παράδειγμα τὸ ὁποῖον φέρει πρὸς ἐξήγησιν τῆς λέξεως Γορ-
 θμός εἰς τὸ ὑποῖον, καθ' ἡμᾶς, εἶναι θεματισμός Ιωω, τὸ ἐπὶ τῆς λέξεως Γρόνθισμα, ὅπερ καθ' ἡμετέραν

κρίσιν ἐνέχει εἰς τὰ στραγγίσματα μετὰ τοῦ παρακαλίσματος, ἡ ἐτυμολογία τουρκικῶν τινῶν λέξεων, οἷον *ζερζερὶ* εἰς τὴν λέξιν βαρβαρικὴν καὶ ἄλλα τὰ ὅποια ἀνακριδῶς ὁ Συγγραφεὺς εἰς εὐτέρην καὶ τρίτην ἐπιθεώρησιν δὲν θέλει λείπει νὰ ἐπανορθώσῃ.

Δὲν ἠδυνήθημεν δὲ νὰ ἐννοήσωμεν ὅποια τις ἀνάγκη ὑπεγόρευσε τῷ Κ. Φιλοξένῳ τὴν εἰσαγωγὴν νέων τεχνικῶν ὄρων ἐγγνώστων ὅλως εἰς τῆς τοῦλάχιστον, οἷον ἀμελιζικόν, δαρμῆς, *ἰσω* καὶ *ἔξω* φρενῶν κτλ. οὐδὲν βλέπομεν ἄλλον λόγον ἢ τὴν ἀκέραιον αὐτοῦ φιλοπονίαν εἰς τὴν ἐνδοίων ἐνόμισε καλὸν νὰ ἐπεκτείνῃ ἐπ' ἵππερον τὸν κύκλον τοῦ λεξικοῦ του καὶ νὰ πλουτήσῃ τὸ μουσικὸν γλωσσάριον διὰ λέξεων ἀξίνες δὲν ἔχουσι μερικὴν τινὰ παραδεδομένην μουσικὴν σημασίαν, ὡς αἱ λέξεις, ἀδίδακτος, ἀδιόρθωτον, ἀθεώρητον, ἀκρον, ἀλαζονικός, ἀμετάδοτος, βαρβαρικόν, γαλήνιος, διδασκαλία, ἀεὶλῆς, ἀποτομή κτλ. κτλ. Αὐστηρότερος δὲ τις κριτὴς ἤθελε ζητήσῃ λόγον παρὰ τοῦ Κ. Φιλοξένου ἐπὶ πολλῶν κρίσεων καὶ ἰδῶν ἀθηρειῶν, ὡς π. γ. εἰς τὰς λέξεις βόμβος, βραχὺς, διασταλτικόν, σχολὸν καὶ ἄλλας πλείους.

Ἄλλα τὸ ἔργον τοῦ Κ. Φιλοξένου δυσχερέστερον πρὸ πάντων κατέστησεν, ὡς ἔσμεν ἡ ὑπέρμετρος αὐτοῦ φιλοπονία, ὅφ' ἧς ὠθούμενος εἰσέγαγεν ἐντὸς τοῦ λεξικοῦ του ἄφθονον ὕλην, διὰ τὴν συνάθροισιν τῆς ὁποίας βεβαίως ἐμόχθησεν, ἀλλ' ἥτις εἶναι ξένη πρὸς τὸν ἐπιστημονικὸν χαρακτῆρα ὅφ' ὃν παρουσιάζει τὰ φιλοπόνημά του κατὰ τὸν ἐν κεφαλῇ εἶτον λόγον· δὲ τὰς ἀρχὰς τῶν πολυαριθμῶν ἐρωμῶν, κανόνων, ἐξαποσταλτικῶν καὶ ἄλλων ὧν ἡ ἀποστήθισις ἐστὶν ἀνακριδῶς εἰς πάντα *ἱεροφάντην*, ἀποκτείνεται ὅμως διὰ τῆς συνθέσεως καὶ τῆς ἀκοῆς τὴν ὅλην τούτην ἀναγκασμένην μᾶλλον εἰς τὴν πρακτικὴν ψαλτικὴν, θεωροῦμεν ὡς περιστὴν πολυτέλειαν ἐντὸς συγγράμματος ἔχοντος ἐπιστημονικὰς ἀξιώσεις.

Ἐν δὲ μετὰ τῆς πολυστείλου τούτης ὕλης ἤθελεν ἀραιεῖσθαι καὶ ἀπὸ τοῦ γλωσσarioύ λέξεις τινὲς μηδὲν μουσικὸν ἐμφαίνουσαι, οἷον ἀκουρος βαθμός 3) καὶ ἄλλαι ἱκαναί, τὸ σύγγραμμα δὲν ἤθελεν ἀπολέσει οὐδὲν εὐλαχιστον μέρος τῆς ἀρχικῆς αὐτοῦ ἀξίας.

Ἀνακεφαλαιοῦντες τὰς ὀλίγας ταύτας παρατηρήσεις ἡμῶν κοινῶς ἐπὶ τὸ *Λεξικόν* τοῦ Κ. Φιλοξένου, ὡς ἰδέα πρωτότυπος, καὶ ὡς γέννημα ἀόκτου φιλοπονίας, ἔχει ἀξίαν ἀνακριδότητον. Ἐπιθεωρούμενον δὲ ἀκριβέστερον καὶ ἀπαλλασσόμενον πάσης ἄλλης πολυτελείας δύναται νὰ χροσιμεύσῃ ὡς ἀξιόλογος ἀφορμὴ καὶ νύξις εἰς τὸν ζῆλον καὶ τὴν φιλοπονίαν τῶν καθ' ἡμᾶς μουσικοδιδασκάλων.

Παραίτηται δ' ἐπαναλαμβάνοντες ὅτι γλωσσὰ εὐλαχιστέρα, καὶ ἐκτενεστέρα ἀνάλυσις ἤθελε πολὺ συντείνει πρὸς ἀκριβεστέραν ἐκτίμησιν αὐτοῦ.

Ἀποδίδοντες δὲ τὸν προσήκοντα ἐπαινον τῷ Κ. Φιλοξένῳ τῷ ἀκαμάτῳ ἐργαζομένῳ πρὸ πολλῶν ἔθῃ ἐτῶν εἰς διάδοσιν καὶ πρὸς τῆς μουσικῆς τέχνης, πεποισμεθα ὅτι αἱ θεοπειθεῖς καὶ πατρικαὶ εὐλαγίαι τῆς ἡμετέρας θειοτάτης Παναγιότητος καὶ ἡ Πατριαρχικὴ Αὐτῆς μέριμνα καὶ προστασία πρὸς πᾶν ἀφ' ἧς τὴν κοινὴν ωφέλειαν ἀέλουσιν ἐνισχύσει τὸν ζῆλον καὶ τὴν προθυμίαν αὐτοῦ πρὸς συγγρατὴν καὶ ἄλλων τελειοτέρων ἔργων.

Ἐν Κωνσταντινουπόλει, τῇ 13 Δεκεμβρίου 1867.

Τῆς Ὑμετέρας Θειοτάτης καὶ προσκυνητῆς ἡμῶν Παναγιότητος

Τίνα εὐπειθῇ καὶ δοῦλοι ἐλάχιστοι

(ὑπογεγραμμένοι) ὁ Ἀρχιμαν. ΓΕΡΜΑΝΟΣ ΑΦΘΟΝΙΔΗΣ Σ.

ΝΙΚΟΛΑΟΣ ΔΟΜΕΣΤΙΚΟΣ

ΓΕΩΡΓΙΟΣ ΒΙΟΛΑΚΗΣ

ΙΩΑΝΝΗΣ ΖΩΓΡΑΦΟΣ ἀπὸ Κιέβ.

Ὅτι ἀκριβὲς ἀντίγραφον

Ἐν τοῖς Πατριαρχείοις, τῇ 8 Ἀπριλίου 1868.

Ὁ ἐπὶ τῆς διοικητικῆς

Γ. ΔΗΜΗΤΡΙΑΔΗΣ.

Ἀντίγραφον Ἀριθ. Γρ. 1392.

Παναγιώτατε Δέσποτα!

Διελθόντες καὶ αὖθις μετὰ τῆς προσκυούσης ἐπιστάσεως τὸ ἐπιδιορθωθὲν *Λεξικὸν τῆς Μουσικῆς* Ἐπι-
στήμης τοῦ Κ. Κυριακοῦ Φιλοξένου, εὐσεβᾶςτως ἀναφέρωμεν τῇ προσκυνητῇ ἡμῖν Αὐτῇ Παναγιότητι
ὅτι μολοντά αἱ ἐπενεχθεῖσαι ἐν αὐτῇ διορθώσεις οὖν ἀναιροῦσι τὰς διὰ τῆς ὑπὸ ἡμερομηνίαν 13 Δεκεμ-
βρίου 1867 ἡμετέρας ἐκδόσεως ὑποβληθείσας παρατηρήσεις, οὐχ ἵπταν ὁ Κ. Φιλοξένος ἀνέρερον εἰς τὸ
πρόημά του ἐπιστητὴν βελτίωσιν ἀραιότητας πολλὴν ὕλην περιττήν. Ἐπειδὴ δὲ ἄλλως οὐδὲν τῶν ἐν
αὐτῷ περιεχομένων ἀντέκειται εἰς τὴν δημοσίευσιν αὐτοῦ, κατὰ τὸν πόθον τοῦ φιλοπόνου συγγραφέως,
οἱ ὑποφαινόμενοι, πρὸς συμπλήρωσιν τῆς ἀνατιθεσῆς ἡμῖν ἐντολῆς, ταπεινῶς ὑποβάλλομεν τῇ ὑμετέρᾳ
Παναγιότητι ὅτι θεωροῦμεν ἀναγκαῖον τὸ νῦν συνεκδοθῆσιν ἀμφοτέραι αἱ ἐκδόσεις ἡμῶν.

Ἐν Κωνσταντινουπόλει, τῇ 26 Μαρτίου 1868.

Τῆς ἡμετέρας Θεοτάτης καὶ προσκυνητῆς ἡμῶν Παναγιότητος

Τέκνα εὐπειθῆ, καὶ δοῦλοι ἐλάχιστοι

(ὑπογεγραμ.) † Ἀρχιμαντ. ΓΕΡΜΑΝΟΣ ΑΦΘΟΝΙΑΔΗΣ Σ.

ΝΙΚΟΛΑΟΣ ΔΟΜΕΣΤΙΚΟΣ

ΙΩΑΝΝΗΣ ΖΩΓΡΑΦΟΣ

ΓΕΩΡΓΙΟΣ ΒΙΟΛΑΚΗΣ

Ὅτι ἀκριβὲς ἀντίγραφον.

Ἐν τοῖς Πατριαρχείοις, τῇ 8 Ἀπριλίου 1868.

Ὁ ἐπὶ τῆς διακτεπειρώσεως.

Γ. ΔΗΜΗΤΡΙΑΔΗΣ.

Μουσικολογιώτατε Διδάκταλε κύρ Κυριακὲ Φιλοξένε, εὐχὴ καὶ εὐλογία παρὰ τῆς Α. Θ. Παναγιότη-
τος συνεπέα ἐγγράφου αἰτίσει· Ἐκκλησιαστικῆς ἀδείας δὲ ἐπανελημμένων ἀναφορῶν τῆς ἡμετέρας
Μουσικολογιότητος πρὸς ἐκτύπωσιν τοῦ ὑπ' αὐτῆς φιλοπνηθέντος *Λεξικοῦ τῆς Μουσικῆς* ἡ Α. Θ. Πα-
ναγιότης ἀναθεμένη τὴν τούτου ἀναθεώρησιν εἰδικῇ Ἐπιτροπῇ συγκειμένη ἐκ τεσσάρων μουσικῶν δι-
δασκάλων, καὶ ἰδοῦσα ὅσα ἡ διαληθρεῖτα Ἐπιτροπὴ ἐγγράφως ὑπέβαλε τῇ Ἐκκλησίᾳ διὰ ὅσα αὐτῆς
ἐκδόσεων, ἐνάγκη τὴν ἐκτύπωσιν τοῦ *Λεξικοῦ* ὑπὸ τὸν ὅρον τοῦ συνεκδοῦναι καὶ ἀμφοτέρας τὰς τῆς Ἐ-
πιτροπῆς ἐκδόσεις, ὧν ἐπισυνάπτομαι τὰ ἀντίγραφα διὰ τὴν ἀπαιτούμενην ἀκριβείαν τοῦτο ἀναγγέλ-
λοντες τῷ περισπουδαστῇ ἡμῖν αὐτῇ Μουσικολογιότητι εὐ λείπομεν ἐπαινοῦντες ὡς εἰκὸς τὸ σεράποντον
καὶ φιλότιμον αὐτῆς· ἐπευχόμεθα δὲ αὐτῇ ὅσα καὶ διὰ τελευτήρων συγγραφῶν πλεωσίῃ τὴν καθ' ἡμᾶς
μουσικὴν φιλολογίαν εἰς ὁῖον ἔθυσεν καὶ ὄραλος τῶν περὶ τὰ τοιαῦτα κατατηγμένων.

1868 Ἀπριλίου 8

Κατ' ἐντολὴν τῆς Α. Θ. ΠΑΝΑΓΙΟΤΗΤΟΣ.

Μέγας Πρωτοσύγγελλος ΕΥΣΤΑΘΙΟΣ.